

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

ПЕДАГОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

2018

1. ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ФАКУЛЬТЕТУ

Адреса вул. Уральська 1 б

Контактний телефон 3-34-91, 3-34-92

Факс _____

Електронна адреса dec_pedfac@@kpdu.edu.ua

Адреса веб-сторінки 192.168.10.1

КООРДИНАТОР ЕСТS ВІД ФАКУЛЬТЕТУ

Підгурний Іван Станіславович

(прізвище, ім'я, по батькові)

Посада **заступник декана з навчально-методичної роботи**

Адреса **вул. Уральська 1 б**

Контактний телефон **3-34-92**

Електронна адреса **dec_pedfac@@kpdu.edu.ua**

Графік роботи **пн-пт 9.00 – 16.00**

АКАДЕМІЧНИЙ КАЛЕНДАР (ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ)

Бакалавр 01 Освіта / Педагогіка 012 Дошкільна освіта

Бакалавр 01 Освіта 013 Початкова освіта

Бакалавр 6.010101 Дошкільна освіта

Магістр 01 Освіта / Педагогіка 012 Дошкільна освіта[illegible]

Бакалавр 01 Освіта / Педагогіка 013 Початкова освіта

Бакалавр 01 Освіта 013 Початкова освіта

Бакалавр 0101 Педагогічна освіта 6.010102 Початкова освіта

Магістр 01 Освіта 013 Початкова освіта[illegible]

Магістр 01 Освіта / Педагогіка 014 Музичне мистецтво[illegible]**Магістр 01 Освіта / Педагогіка 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)**[illegible]

Бакалавр 02 Культура і мистецтво 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація (Декоративно-прикладне мистецтво)

[illegible]

Магістр 02 Культура і мистецтво 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація (Декоративно-прикладне мистецтво)

[illegible]

Магістр 02 Культура і мистецтво 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація (Реставрація творів мистецтва)

[illegible][illegible]

1.2. СТРУКТУРА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФАКУЛЬТЕТУ

ЛАБУНЕЦЬ ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ

Декан педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Лабунець Віктор Миколайович

- декан, доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва.

Лабунець Віктор Миколайович працює в університеті з 1988 року. Загальний педагогічний стаж становить 42 роки, науково-педагогічний – 29 років.

З 1990 року по 1993 рік навчався в цільовій аспірантурі Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (кафедра педагогіки). В 1993 році успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступення кандидата педагогічних наук за темою «Педагогічне забезпечення творчої активності молодших школярів у процесі колективного народно-інструментального музикування». 2015 року у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук на тему «Методична система інструментально-виконавської підготовки майбутнього вчителя музики».

З 1988 року працює у Кам'янець-Подільському державному педагогічному інституті (нині національному університеті імені Івана Огієнка) викладачем, доцентом, а з 2004 року завідувачем кафедри теорії, історії музики і гри на музичних інструментах.

У 2008 році вченою радою університету обраний на посаду професора кафедри теорії, історії музики і гри на музичних інструментах.

У грудні 2014 року обраний вченою радою університету на посаду декана педагогічного факультету.

У 2008 р. В.М. Лабунець нагороджений Почесною грамотою МОН України за багаторічну працю, значний особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів, плідну науково-педагогічну роботу.

Підгурний Іван Станіславович

- заступник декана з навчально-методичної роботи з 2018 року

І.С. Пігурний розпочав свою педагогічну діяльність у 2006 році. Після закінчення Кам'янець-Подільського державного університету працював асистентом кафедри Образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва. У 2010 захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата мистецтвознавства. З 2004 року працює у Кам'янець-Подільському державному університеті (нині національному університеті імені Івана Огієнка) старшим лаборантом, асистентом, старшим викладачем, доцентом кафедри Образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва. З жовтня 2018 року обіймає посаду заступника декана з навчально-методичної роботи педагогічного факультету.

Гордійчук Мар'яна Сидорівна

- заступник декана з виховної та профорієнтаційної роботи з 2004 року.

М.С. Гордійчук закінчила Кам'янець-Подільський державний педагогічний інститут ім.В.П.Затонського, педагогічний факультет 1991 році, аспірантуру НПУ ім. М.П.Драгоманова у 2002 році, захистила кандидатську дисертацію "Дидактичні умови активізації працездатності молодших школярів на уроці" у 2003 році.

З 1988 року працює у Кам'янець-Подільському державному педагогічному інституті (нині національному університеті імені Івана Огієнка) асистентом, старшим викладачем, доцентом кафедри теорії та методики дошкільної і початкової освіти. Вчене звання доцента присуджено у 2008 році. З 2004 року обіймає посаду заступника декана з навчально-методичної роботи педагогічного факультету.

Бахмат Наталія Валеріївна

- заступник декана з наукової роботи та інформатизації навчального процесу з 2015 року.

Н. В. Бахмат закінчила Кам'янець-Подільський педагогічний інститут ім. В.П. Затонського, педагогічний факультет у 1997 році, аспірантуру НПУ ім. М.П.Драгоманова у 2003 році, захистила дисертацію на здобуття ступеня кандидата педагогічних наук "Формування готовності майбутнього вчителя початкових класів до педагогічного моделювання" у 2011 році.

Працює у ВНЗ з вересня 2003 року. Вчене звання доцента присуджено у 2014 році. З 2015 року призначена заступником декана педагогічного факультету з наукової роботи та інформатизації навчального процесу.

У 2017 році захистила дисертацію на здобуття ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 130004 – теорія і методика професійної освіти.

З грудня 2017 року обрана на посаду професора кафедри теорії та методик початкової освіти.

Кафедри педагогічного факультету

1. Образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва

(доктор мистецтвознавства, професор **Урсу Наталя Олексіївна**)

2. Музичного мистецтва

(кандидат педагогічних наук, професор **Печенюк Майя Антонівна**)

3. Теорії та методик початкової освіти

(кандидат філологічних наук, доцент **Гудима Наталя Василівна**)

4. Теорії та методик дошкільної освіти

(кандидат педагогічних наук, доцент **Бабюк Тетяна Йосипівна**)

5. Кафедра педагогіки та управління навчальним закладом

(доктор педагогічних наук, професор **Кучинська Ірина Олексіївна**)

Академічні групи педагогічного факультету 2017-2018 н. р.

**Станом на 30.12. 2017 р.
на 11.09.2018 р.**

групи	кількість студентів	державна форма	контрактна форма
I курс			
DOp1–B18	20	8	12
DOL2–B18	16	12	4
PO1– B18	13	10	3
PO2– B18	21	13	8
OM1– B18	7	3	4
OMx1– B18	4	3	1
DPM1– B18	4	2	2
RTM1– B18	5	3	2
MM1– B18	8	7	1
MMms1– B18	6	6	-
загальна кількість:	104	67	37
II курс			
DO1–B17	19	14	5
PO1– B17	17	15	2
PO2–B17	19	19	-
OM1–B17	2	2	-
OMx1–B17	8	8	-
DPM1–B17	2	2	-
RTM1–B17	11	3	8
MM1–B17	6	4	2
MMms1–B17	10	6	4
загальна кількість:	94	73	21
III курс			
DO1–B16	18	17	1
POb1–B16	15	13	2
POa/n2–B16	16	12	4
OM1–B16	7	7	-
OMx1–B16	7	6	1
DPM1–B16	7	5	2

RTM1–B16	13	11	2
MM1–B16	5	4	1
загальна кількість:	88	75	13
IV курс			
DO1–B15	24	21	3
POa/n1–B15	21	20	1
POa2–B15	18	16	2
OM1–B15	5	5	-
OMx1–B15	4	3	1
DPM1–B15	3	3	-
RTM1–B15	7	7	-
MM1–B15	8	8	-
загальна кількість:	90	83	7
VI курс МАГІСТРИ 1,4 роки навчання			
DOb1–M18	16	16	-
POb1–18	26	22	4
MMb1–M18	7	5	2
OMbx1–M18	5	5	-
DPMb1–M18	6	1	4
RTMb1–M18	5	2	3
UNZb1–M18	5	4	1
загальна кількість:	70	55	14
VI курс МАГІСТРИ 1,4 роки навчання			
DOb1–M17	15	15	-
POb1–M17	26	24	2
OMb1–M17	2	2	-
DPMb1–M17	3	3	-
RTMb1–M17	4	3	1
MMb1–M17	15	13	2
UNZb1–M17	12	11	1
загальна кількість:	77	71	6
Загальна кількість студентів усіх курсів:	523	424	98

1.3. УМОВИ ДЛЯ НАВЧАННЯ НА ФАКУЛЬТЕТІ

Провадження навчально-виховного процесу для студентів педагогічного факультету здійснюється переважно у трьох навчальних корпусах педагогічного факультету (вул. Уральська, 1б, корпус № 6; вул. Гагаріна, 47, корпус № 3 і флігель). Загальна площа навчального корпусу №3 становить 1998,9 м², навчальна площа – 1325,7 м². Загальна площа навчального корпусу №6 становить 2778,0 м², навчальна площа – 1737,0 м². У корпусах розміщено деканат, кафедри педагогічного факультету: образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; музичного мистецтва; теорії та методик дошкільної освіти; теорії та методик початкової освіти; кафедра педагогіки та управління навчальним закладом.

Аудиторний фонд педагогічного факультету складають спеціально облаштовані аудиторії, кабінети шкільного та вузівського типу, лабораторії, бібліотека, читальний зал, оркестровий та хоровий класи, класи малюнку, живопису, скульптури. Санітарний та ергономічний стан приміщень, у яких проводяться заняття, відповідає вимогам щодо навчальних аудиторій. Приміщення світлі, чисті та відремонтовані.

В аудиторних приміщеннях функціонує система контролю за дотриманням техніки безпеки (ТБ). Кожний викладач і студент ознайомлені з правилами виробничої санітарії та протипожежної безпеки. В деканаті наявні матеріали, інструкції та книги підписів про ознайомлення з правилами ТБ студентів та співробітників факультету. Приміщення оснащені знаряддями протипожежної безпеки, інструкціями та планами евакуації у випадку небезпечних ситуацій.

Теоретичні, практичні та лабораторні заняття забезпечені сучасними матеріалами ІКТ, ТЗН, матеріалами та приладами (мультимедійними проекторами, ноутбуками, мольбертами, етюдниками, муляжами, мікроскопами тощо). Лекційні, лабораторні та практичні заняття забезпечені необхідним обладнанням на 98%.

Для навчальних потреб студентів спеціальності музичне мистецтво наявні 31 фортепіано, рояль, комплекти народних музичних інструментів, зокрема й оркестрові (баяни, домри, сопілки, бандури, цимбали, струнні контрабаси, кобзи, цимбали, великі барабани, комплект ударної установки тощо), синтезатори. Переважно це інструменти ручної майстрової роботи, що значно покращує якість інструментально-виконавської підготовки студентів, а також слугують їх ефективній підготовці до участі у фахових мистецьких конкурсах.

Кабінети малюнку, живопису, скульптури обладнано необхідними для проведення занять матеріалами та приладами: гіпсові геометричні фігури, муляжі, драпування, планшети, мольберти (15 високих і 15 низьких), етюдники для проведення пленера. Крім того, для проведення занять з методики викладання образотворчого мистецтва широко використовуються слайди, епідіоскопи, відеофільми. Особливе значення при проведенні занять мають фільми, що розкривають технічні прийоми малюнка і живопису. Для підсвітки натурних постановок (натюрмортів, гіпсових зліпків і живої натури) використовуються переносні або стаціонарні софіти. При роботі з натури широко використовуються дерев'яні підставки -подіуми.

Матеріально-технічна база, що забезпечує спеціальності, достатня для здійснення навчального процесу.

**1.4. ПЕРЕЛІК ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ, НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ,
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ТА СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ (СТУПЕНЕВИХ
ПРОГРАМ) І ТРИВАЛІСТЬ НАВЧАННЯ ЗА КОЖНИМ ОСВІТНЬО-
КВАЛІФІКАЦІЙНИМ РІВНЕМ**

Термін навчання на базі повної загальної середньої освіти – 3 роки 10
місяців

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

- 012 Дошкільна освіта (Дошкільна освіта)
- 013 Початкова освіта (Початкова освіта)
- 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) (Образотворче мистецтво)

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

- 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація (Образотворче мистецтво)
- 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація (Декоративно-прикладне мистецтво)
- 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація (Реставрація творів мистецтва)
- 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
- 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»

Термін навчання на базі освітньо-кваліфікаційного рівня "молодший
спеціаліст" – 2 роки

- 014.13 „Музичне мистецтво” спеціалізація “Художня культура” (на основі ОКР "молодший спеціаліст");

Термін навчання на базі освітнього ступеня «бакалавр» – 1 рік 4 місяці

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

- 013 „Початкова освіта” додаткова спеціалізація “Виховна робота в інтернатних закладах”;

- 013 „Початкова освіта” додаткова спеціалізація “Інформатика”;

- 013 „Початкова освіта” додаткова спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська/німецька))

- 012 „Дошкільна освіта”; додаткова спеціалізація 013 „Початкова освіта”;

- 014.12 Середня освіта „ Образотворче мистецтво”; додаткова спеціалізація Художні промисли

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

- 073 Менеджмент (Управління навчальним закладом)

За заочною формою :

Термін навчання на базі повної загальної середньої освіти - 4 роки

- 012 Дошкільна освіта за освітньою програмою Дошкільна освіта;
- 013 Початкова освіта за освітньою програмою Початкова освіта;
- 6.010101 Дошкільна освіта;
- 6.010102 Початкова освіта;
- 6.020205 Образотворче мистецтво*.

Термін навчання на базі повної загальної середньої освіти - 3 роки 10 місяців

- 012 Дошкільна освіта за освітньою програмою Дошкільна освіта;
- 013 Початкова освіта за освітньою програмою Початкова освіта;

Термін навчання на базі освітньо-кваліфікаційного рівня "молодший спеціаліст" – 2 роки

- 012 Дошкільна освіта за освітньою програмою Дошкільна освіта;
- 013 Початкова освіта за освітньою програмою Початкова освіта;
- 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) за освітньою програмою Образотворче мистецтво;
- 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) за освітньою програмою Музичне мистецтво.

Термін навчання на базі освітньо-кваліфікаційного рівня "молодший спеціаліст" – 1 рік 10 місяців

- 012 Дошкільна освіта за освітньою програмою Дошкільна освіта;
- 013 Початкова освіта за освітньою програмою Початкова освіта;
- 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво) за освітньою програмою Образотворче мистецтво;

- 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) за освітньою програмою Музичне мистецтво.

Термін навчання на базі освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" –
1,5 роки

- 013 Початкова освіта за освітньою програмою Початкова освіта;
- 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) за освітньою програмою Музичне мистецтво

Термін навчання на базі освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр – 1
рік 4 місяці

- 012 Дошкільна освіта за освітньою програмою Дошкільна освіта;
- 013 Початкова освіта за освітньою програмою Початкова освіта;
- 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво) за освітньою програмою Образотворче мистецтво;
- 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) за освітньою програмою Музичне мистецтво
- 073 Менеджмент за освітньою програмою Управління навчальним закладом.

2. СТРУКТУРА СТУПЕНЯ

2.1. Кваліфікація, що надається. Доступ до подальшого навчання

- 012 Дошкільна освіта

Кваліфікація – Бакалавр. Вихователь дітей раннього та дошкільного віку.

- 6.010101 Дошкільна освіта

Кваліфікація – Бакалавр. Вихователь дітей раннього та дошкільного віку.

- 013 Початкова освіта

Кваліфікація – Бакалавр. Вчитель початкової школи.

- 6.010102 Початкова освіта

Кваліфікація – Бакалавр. Вчитель початкової школи.

- 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво) за освітньою програмою

Образотворче мистецтво

Кваліфікація – бакалавр. Вчитель образотворчого мистецтва

- 6.020205 Образотворче мистецтво*

Кваліфікація – Бакалавр. Вчитель образотворчого мистецтва.

- 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Образотворче мистецтво

Кваліфікація – Бакалавр. Художник-дизайнер

- 6.020205 Образотворче мистецтво

Кваліфікація – Бакалавр образотворчого мистецтва

- 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Декоративно-прикладне мистецтво

Кваліфікація – Бакалавр. Художник декоративно-прикладного мистецтва

- 6.020208 Декоративно-прикладне мистецтво

Кваліфікація – Бакалавр. Художник-майстер декоративно-прикладного мистецтва

- 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Реставрація творів мистецтва

Кваліфікація – Бакалавр. Художник-реставратор станкового живопису

- 6.020206 Реставрація творів мистецтва

Кваліфікація – Бакалавр. Художник-реставратор

- 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) за освітньою програмою Музичне мистецтво

Кваліфікація - Бакалавр. Вчитель музичного мистецтва

- 6.020204 Музичне мистецтво*

Кваліфікація – Бакалавр. Вчитель музичного мистецтва

- 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) за освітньою програмою Музичне мистецтво (на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»);

Кваліфікація - Бакалавр. Вчитель музичного мистецтва;

Термін навчання на базі освітньо ступеня" бакалавр" –

ОС Магістр 1рік 4 місяці навчання

- 012 Дошкільна освіта за освітньою програмою Дошкільна освіта з додатковою спеціальністю 013 Початкова освіта.

Кваліфікація – Магістр. Викладач дошкільної педагогіки та психології. Організатор дошкільної освіти, вчитель початкової школи.

- 013 Початкова освіта за освітньою програмою Початкова освіта з додатковою спеціальністю 014.04 Середня освіта (Мова і література (англійська/німецька))

Кваліфікація – Магістр. Викладач педагогіки, психології та методики початкової освіти. Організатор початкової освіти. Вчитель іноземної (англійської/німецької) мови початкової школи.

- 013 Початкова освіта за освітньою програмою Початкова освіта з додатковою спеціалізацією Інформатика.

Кваліфікація – Магістр. Викладач педагогіки психології та методики початкової освіти. Організатор початкової освіти. Вчитель інформатики початкової школи.

- 013 Початкова освіта за освітньою програмою Початкова освіта з додатковою спеціалізацією Виховна робота в інтернатних закладах.

Кваліфікація – Магістр. Викладач педагогіки психології та методики початкової освіти. Організатор початкової освіти. Організатор виховної роботи в інтернатному закладі.

- 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) за освітньою програмою Образотворче мистецтво.

Кваліфікація – Магістр. Викладач образотворчого мистецтва. Вчитель мистецтва

- 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Декоративно-прикладне мистецтво

Кваліфікація – Магістр декоративно-прикладного мистецтва. Викладач фахових дисциплін

- 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Реставрація творів мистецтва

Кваліфікація – Магістр. Художник-реставратор станкового та монументального живопису. Викладач фахових дисциплін

- 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) за освітньою програмою Музичне мистецтво

Кваліфікація - Магістр. Викладач музичного мистецтва. Вчитель мистецтва

- 073 Менеджмент за освітньою програмою Управління навчальним закладом.

Кваліфікація – Магістр. Керівник у сфері освіти

1.5. ОСНОВНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ І НАВЧАННЯ.

СПОСОБИ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші). Створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, укладання бібліографій методичних посібників і журнальних публікацій, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, робота за таблицями, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, конференції, дискусії, моделювання навчальної ситуації в аудиторії, виготовлення моделей таблиць і стендів тощо.

Поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи тощо.

1.6. ШКАЛА ВИСТАВЛЕННЯ ОЦІНОК

З урахуванням того, що навчальні досягнення учнів загальноосвітніх навчальних закладів оцінюються за 12-бальною шкалою та з метою полегшення процесу адаптації випускників цих закладів до умов навчання у ВНЗ, максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях (практичних, лабораторних) приймається рівним 12. Відповідно до специфіки навчальної дисципліни викладачем розробляються критерії оцінювання знань, умінь, навичок і фахових компетенцій студентів, які розглядаються та затверджуються відповідною кафедрою. Орієнтовні критерії оцінювання знань, умінь, навичок і фахових компетенцій студентів на навчальних заняттях наведено в таблиці.

Таблиця

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; слабо орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні. прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні.
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить

		поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
Високий (творчо-професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів: робить аргументовані висновки: практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси: самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх. ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою: логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

3. ІНДИВІДУАЛЬНІ РОЗДІЛИ КУРСУ (ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН)

1 курс

01 ОСВІТА

012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

ЗП 01 Українська мова (за професійним спрямуванням)

Опис (анотація): запровадження в закладах вищої освіти України обов'язкового курсу української мови зумовлене потребою підготовки національних наукових і педагогічних кадрів для різних сфер діяльності. Закон про мови в Україні, Конституція України, зобов'язують осіб з вищою освітою володіти державною мовою в обсязі, необхідному для виконання службових обов'язків. З огляду на це проблема рівня мовної грамотності студентів – майбутніх фахівців, культури професійного мовлення в загальнонаціональному вимірі набуває особливої актуальності.

Курс “Українська мова (за професійним спрямуванням)” зорієнтований на формування знань про специфіку усної та писемної форм реалізації ділової української мови з урахуванням фахової спрямованості студентів.

Мета навчальної дисципліни:

- формування комунікативної компетентності студентів;
- набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця;
- вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомоги вмілого використання різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і

термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови в професійній діяльності;
- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- розвивати творче мислення студентів;
- виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій.
- сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

3.2. Тип. Нормативна.

3.3. Термін вивчення (рік, семестр тощо): II семестр.

Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 3,0; Всього 90 год. Аудиторних – 30, з них: лекцій – 8; практичних – 22. Самостійна робота – 60 год.

3.4. Викладацький склад.

Третяк Наталія Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент
Попова Ольга Юрійвна, асистент

3.5. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Всього 90 год. Аудиторних – 30, з них: лекцій – 8; практичних – 22. Самостійна робота – 60 год.

3.6. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

З метою задоволення інтересу студентів до проблемних мовних питань запропоновано теми для реферативної роботи. Список літератури містить

джерела, необхідні для вивчення складних питань української граматики, офіційно-ділової стилістики.

Вивчивши курс, студенти **повинні вміти:**

- складати професійні тексти і документи, дотримуючись норм сучасної української літературної мови;
- усно спілкуватися українською літературною мовою, виконуючи службові обов'язки;
- аналізувати і коригувати фахові тексти відповідно до норм української літературної мови;
- складати професійні тексти і, спілкуючись усно, правильно використовувати фахову термінологію, номенклатуру, фразеологію, іншомовні слова та їхні українські відповідники;
- перекладати фахові тексти українською мовою.

Студенти **повинні знати:**

- норми української літературної мови (орфографічні, пунктуаційні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні тощо) в професійному спілкуванні;
- правила складання професійних документів;
- особливості усного професійного мовлення;
- відомості про терміни, професіоналізми, номенклатурні назви;
- особливості використання лексики і фразеології в професійному спілкуванні;
- основи науково-технічного перекладу.

3.7. Методи викладання дисципліни.

Лекції та практичні заняття.

3.8. Методи оцінювання.

Поточний контроль та оцінювання знань студентів здійснюється за кредитно-модульною системою шляхом виконання різноманітних вправ,

перекладів, тестів та індивідуальних завдань. Окремі теми виносяться на самостійне вивчення.

Студентам, які пропустили заняття, пропонується при відпрацюванні пропущеного матеріалу додаткове завдання – написання реферату (список тем додається).

Підсумковими формами контролю є модульні контрольні роботи, екзамен (у кінці семестру). Модульні контрольні роботи та екзамен проводитимуться у письмовій формі. «Зараховано» одержують студенти, які дають чіткі і послідовні відповіді на три питання (перелік питання додається в кінці програми) і в загальній сумі балів за семестр (робота на заняттях + самостійна робота + контрольна робота) отримують не менше ніж 60 балів. «Незараховано» отримують студенти, які не можуть дати чітких відповідей на питання викладача і при цьому під час роботи протягом семестру в сумі не мають 60 балів. Перескладання відбувається після складеної студентом екзаменаційної сесії.

3.9. Контроль знань студентів

За результатами семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою: за практичні заняття – 60 балів, за екзамен 40 балів – разом 100 балів.

При цьому кількість балів відповідає оцінці:

- 1-34** - «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;
- 35-59** – «незадовільно» з можливістю повторного складання;
- 60-64** – «задовільно» (достатньо);
- 65-74** – «задовільно»;
- 75-84** – «добре»;
- 85-89** – «добре» (дуже добре);
- 90-100** – відмінно.

3.9. Перелік основної літератури.

1. Глушик С.В., Дияк О.В. Сучасні ділові папери / С.В.Глушик, О.В. Дияк, С.В. Шевчук. – 4-те вид., переробл. і допов. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 400 с.
2. Діденко А.Н. Сучасне діловодство: Навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / А.Н. Діденко. – К. : Либідь, 2000. – 384 с.
3. Зубков М. Сучасна українська ділова мова. – 2-ге вид., доповнене. / М. Зубков. – Х. : Торсінг, 2002. – 448 с.
4. Мацюк З. Українська мова професійного спілкування: Навчальний посібник / Мацюк З., Станкевич Н. – К.: Каравела, 2008. – 352 с.
5. Паламар Л.М. Мова ділових паперів / Л.М. Паламар, Г.М. Кацавець – К. : Либідь, 2000. – 296 с.
6. Сучасна українська літературна мова / [за ред. М.Я. Плющ]. – К. : Вища школа, 2000. – 430 с.
7. Погиба Л.Г., Грибінченко Т.О. Українська мова фахового спрямування. Підручник / Л.Г. Погиба, Т.О. Грибінченко, Л.М. Голіченко. – К. : Кондор, 2011. – 350 с.
8. Третяк Н.В. Українська мова за професійним спрямуванням: навчальний посібник / Н.В. Третяк, В.С. Карпалюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д.Г., 2010. – 376 с.
9. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. – К., 1997.
10. Шевчук С.В. Ділове мовлення: Модульний курс: Підручник / С.В. Шевчук. – К. : Літера ЛТД, 2003. – 448 с.
11. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: Підручник. / С.В. Шевчук. – К. : Літера ЛТД, 2003. – 480 с.
12. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням: підруч./ С.В. Шевчук, І.В. Клименко. – 2-ге вид., виправ. і доп. – К.: Алерта, 2011. – 696 с.
13. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / [за ред.. Н.Д. Бабич]. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. – 496 с.

14. Ющук І.П. Практичний довідник з української мови / І.П. Ющук. – К., 1998. – 224 с.

Мова викладання.

Українська.

ЗП 02 Історія та культура України

Опис (анотація): основним напрямком курсу історії України є вивчення формування української державної ідеї на різних етапах розвитку українського суспільства та дослідження спроб нашого народу реалізувати цю ідею й створити національну державу. Опанування навчального курсу потрібне майбутнім спеціалістам для усвідомлення належності до великого європейського народу з розвинутою культурою та духовно-моральними цінностями, що ситає їх у рівень представників високоцивілізованих європейських народів.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України Сидорук С. А.

Мета курсу: формування у студентів неісторичних спеціальностей цілісних, системних знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів у різні періоди вітчизняної історії; вміння їх аналізувати, узагальнювати, виділяти основні тенденції і закономірності перебігу історичних подій, виявляти причинно-наслідкові зв'язки; уміти критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб; володіти науковою

термінологією й користуватися нею; розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних умовах

Основні завдання дисципліни:

- дати студентам конкретний історичний матеріал з історії України;
- висвітлити етногенез українського народу;
- охарактеризувати особливості соціально-економічного та внутріполітичного розвитку Української держави в різні періоди її існування;
- з'ясувати геополітичні особливості розвитку Української держави;
- ознайомити студентів з діяльністю визначних осіб вітчизняної історії;
- показати процес формування української національної ідеї та її значення у розбудові Української держави
- навчити студентів аналізувати й порівнювати історичні події, відстежувати причинно-наслідкові зв'язки між ними;
- сприяти удосконаленню вміння роботи з документальними джерелами;
- дати уявлення про життєвий шлях і світоглядні позиції окремих діячів української історії – політичних, військових, громадських, культурних діячів.

Результати навчання: студенти мають знати:

- основні події і факти з історії та культури України;
- основні закономірності та особливості соціально-економічного та політичного та культурно-духовного розвитку України;
- внесок видатних політичних, державних, військових, науково-культурних діячів у справу становлення, захисту і розвитку української нації;
- понятійний апарат;

- хронологію та історичну карту.

Студенти мають *уміти*:

- оперувати основними подіями, фактами, процесами з історії та культури України, розглядати їх у логічному взаємозв'язку і піддавати системному науковому аналізу, робити відповідні висновки;
- працювати з джерелами та монографічною літературою;
- порівнювати, знаходячи спільні риси та відмінності в історичному розвитку України та інших країн Європи;
- аргументовано, на основі історичних фактів, обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- володіти понятійним апаратом та історичною картою.

Методи викладання дисципліни:

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями історії та культури України;
- Семінарські заняття спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу з історії та культури України;
- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;
- Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань з історії та культури України.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екз	С
Денна форма навчання			амен	ума
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	ІНДЗ та самот. робота		
20 Балів	30 Балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Бойко О. Д. Історія України : навч. посіб. / О. Д. Бойко. — 3-тє вид, виправл., доповн. — К. : Академвидав, 2010. — 688 с.
2. Бойко О. Д. Нариси новітньої історії України (1985-1991 рр.) : Навч. посіб. / О. Д. Бойко. — К.: Кондор, 2008. — 357 с.
3. Бонь О. І. Історія України : Курс лекцій : Навч. посіб. / О. І. Бонь, О. Л. Іванюк. — К.: Вища шк., 2008. — 463 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. [Навч. посіб.] / Я. Грицак. — К., Генеза, 1996. — 360 с.
5. Історія України: Навч. посіб. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. — 3-тє вид., допов. і переробл. — К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2010. — 595 с.
6. Історія України: новітня доба: навч. посіб. / [В.М. Литвин, В.Ф. Колесник, А.Г. Слюсаренко та ін.]; за ред. В.М. Литвина. - К.: Академвидав, 2012. — 480 с.
7. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. — К.: Наукова думка, 2013. — 1056 с.

8. Історія українського мистецтва: В 6-и т. – К.: Мистецтво, 1966-1970.
9. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1994. – 656 с.
10. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 1. Історія культури давнього населення України. – К.: Наукова думка, 2001. – 1135 с.
11. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 2. Українська культура другої половини XIII – першої половини XVII століть. – К.: Наукова думка, 2003. – 847 с.
12. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 3. Українська культура другої половини XVII –XVIII століть. – К.: Наукова думка, 2001. – 1246 с.
13. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 1. Українська культура першої половини XIX століття. – К.: Наук. думка, 2008. – 1007 с.
14. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 2. Українська культура другої половини XIX століття. – К.: Наукова думка, 2005. – 1296 с.
15. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. / За ред. проф. А. Яртися і проф. В. І. Мельника. – Л.: Світ, 2005. – 568 с.
16. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.1. З найдавніших часів до кінця XVIII ст. / В.М. Литвин. – К.: Альтернативи, 2003. – 864 с.
17. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.2. Кінець XVIII – початок XX ст. / В.М. Литвин. – К.: Алтернативи, 2005. – 760 с.
18. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.3 (Новітній час (1914-2014). Кн.1. / В.М. Литвин. – К.: Альтернативи, 2005. – 832 с.; - Кн.2. – 640 с.

19. Мистецтво України: Біографічний довідник. / Упоряд.: А. В. Кудрицький, М. Г. Лабінський; за ред. А. В. Кудрицького. – К.: Укр. енцикл., 1997. – 700 с.
20. Мицик Ю.А. Історія України / Ю.А. Мицик, О.Г. Бажан. – К.: Тов.»Вид-во «КЛІО», 2015. – 680 с.
21. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу / Іван Огієнко. – К.: Абрис, 1991. – 227 с.
22. Олійник С. В. Історія України: конспект лекцій для студентів неісторичних факультетів вищих навчальних закладів України / С. В. Олійник, С. А. Сидорук. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2011. – 172 с.
23. Олійник С. В. Україна в період між двома світовими війнами: курс лекцій / С. В. Олійник, С. В. Трубочанінов. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010. – 194 с.
24. Петровський В. В. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі / В. В. Петровський, Л. О. Радченко, В. І. Семененко. – [вид. 2-ге, випр. та доп.] – .Х. : ВД “ШКОЛА”, 2008. – 608 с.
25. Реєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.) / Олександр Реєнт. – К. : Інститут історії України НАН України, 2003. – 340 с.
26. Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу / Мирослав Семчишин. – К.: Фенікс, 1993. – 428 с.
27. Смолій В. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 р. р.) В. Смолій, В. Степанков. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2009. – 447 с.
28. Україна крізь віки. В 15 т. – К.: Альтернативи, 1999-2000.
29. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С. О. – Л.: Світ, 1994. – 456 с.

30. Українська культура: Лекції за ред. Д. Антоновича / Упоряд. С. В. Ульяновська; вс. ст. І. М. Дзюби; перд сл. М. Антоновича; Додатки С. В. Ульяновської, В. І, Ульяновського. – К.: Либідь, 1993. – 592 с.
31. Уривалкін О. М. Довідник з історії України / О. М. Урив алкін. – К.: Дакор, КНТ, 2009. – 1008 с.
32. Шевчук В.П. Історія української державності: курс лекцій / В.П. Шевчук, М.Г. Тараненко. – К.: Либідь, 1999. – 480 с.
33. Шейко В. М. Історія української культури: Навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 03 Іноземна (німецька) мова

Опис (анотація): дисципліна, яка забезпечувати всебічну підготовку вчителя іноземної мови початкової школи, а також закласти основу для професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою. Навчання іноземної мови переслідує комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети. Програма визначає межі навчання в залежності від реального рівня мовної та мовленнєвої підготовки студентів, уточнює проміжні вимоги до рівня сформованості вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, конкретизує тематику текстів і усних висловлювань.

Тип.

Нормативна частина

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I- II семестри;

II-й курс, III-IV семестри.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 8,0;

I-й курс, I- II семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

II-й курс, III- IV семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

Разом на I-II курсах – 240 год.

Викладацький склад.

Городиська Оксана Миколаївна, старший викладач

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Модуль 2.

МКР 2.

Залік

Модуль 3.

МКР 3.

Модуль 4.

МКР 4.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – формування у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції; формування комунікативно-методичної компетенції (володіння мовою на рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, і володіння вміннями педагогічного спілкування).

Завдання курсу – забезпечити всебічну підготовку вчителя іноземної мови у початкових класах, формувати у нього гностичні вміння, організаційні та комунікативно-навчальні вміння, конструктивно-планувальні вміння.

Результатами навчання є:

Студенти повинні оволодіти усним та писемним мовленням у межах вивченого лексичного та граматичного матеріалу. На цьому етапі виробляються і формуються основні автоматизми у сфері вимови, читання, графічного, орфографічного та пунктуаційно-грамотного письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формі.

Методи викладання дисципліни.

Основними методами викладання дисципліни є:

- орієнтовно-особистісний;
- пояснювально-ілюстративний;
- демонстраційний.

Методи оцінювання.

Необхідно подати інформацію щодо процедури перескладання заліків та іспитів.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Якщо студент отримує 35-59 балів, то він може повторно скласти іспит, якщо менше 35 балів, то з ним обов'язково потрібно провести додаткову роботу відповідно вивченого матеріалу.

Форми контролю: модульні контрольні роботи – 3,4 семестри;

Перелік основної літератури.

1. Helbig G. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2001. – 654 s.
2. Helbig G. Leitfaden der deutschen Grammatik / G. Helbig, I. Buscha.– Berlin, München: Langenscheidt, 2000. – 304 s.
3. Helbig G. Übungsgrammatik Deutsch / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2000. – 379 s.

4. Захаров Ю.М. Deutsch für Hochschulen: Навчальний посібник з німецької мови для студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів / Ю.М. Захаров, Н.В. Вишневська, Л.А. Онуфрієва. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2010. – 352 с.
5. Тагиль И.П. Грамматика немецкого языка / И.П. Тагиль. – СПб.: КАРО, 2005. – 384 с.
6. Тагиль И.П. Грамматика немецкого языка в упражнениях / И.П. Тагиль. – СПб.: КАРО, 2005. – 512 с.
7. Бориско Н.Ф. Deutsch ohne Probleme! Самоучитель немецкого языка (в двух томах) / Н.Ф. Бориско. – Т.2 – Киев: ООО «ИП Логос – М», 2006. – 512с.
8. Завьялова В. Практический курс немецкого языка. Для начинающих. Издания 6-е, переработанное и дополненное / В. Завьялова, Л. Ильина. – М.: Лист Нью, 2002. – 880 с.
9. Євгененко Д.А. Практична грамати́ка німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. – 2-е видання, виправлене і доповнене / Д.А. Євгененко. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 400 с.
10. Паремская Д.А. Практическая грамматика (немецкий язык): учеб. пособие / Д.А. Паремская. – 2-е изд. – Мн.: Выш. Шк., 2003. – 350 с.
11. Іотко Л.Б. Praktisches Deutsch (Zwischenmenschliche Beziehungen): Навчальний посібник / Л.Б. Іотко, Г.Г. Братиця. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2008. – 334 с.

Мова викладання.

Німецька.

ЗП 03 Іноземна (англійська) мова

Опис (анотація): навчальна дисципліна повинна забезпечувати всебічну підготовку вчителя іноземної мови початкової школи, а також закласти основу для професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою.

Навчання іноземної мови переслідує комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети. Програма визначає межі навчання в залежності від реального рівня мовної та мовленнєвої підготовки студентів, уточнює проміжні вимоги до рівня сформованості вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, конкретизує тематику текстів і усних висловлювань.

Тип.

Нормативна частина

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I- II семестри.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 8,0;

I-й курс, I- II семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

II-й курс, III- IV семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

Разом на I-II курсах – 240 год.

Викладацький склад.

Дубінська Анастасія Василівна асистент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Модуль 2.

МКР 2.

Залік

Модуль 3.

МКР 3.

Модуль 4.

МКР 4.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – формування у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції; формування комунікативно-методичної компетенції (володіння мовою на рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, і володіння вміннями педагогічного спілкування).

Завдання курсу – забезпечити всебічну підготовку вчителя іноземної мови у початкових класах, формувати у нього гностичні вміння, організаційні та комунікативно-навчальні вміння, конструктивно-планувальні вміння.

Результатами навчання є:

Студенти повинні оволодіти усним та писемним мовленням у межах вивченого лексичного та граматичного матеріалу. На цьому етапі виробляються і формуються основні автоматизми у сфері вимови, читання, графічного, орфографічного та пунктуаційно-грамотного письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формі.

Методи викладання дисципліни.

Основними методами викладання дисципліни є:

- орієнтовно-особистісний;
- пояснювально-ілюстративний;
- демонстраційний.

Методи оцінювання.

Необхідно подати інформацію щодо процедури перескладання заліків та іспитів.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Якщо студент отримує 35-59 балів, то він може повторно скласти іспит, якщо менше 35 балів, то з ним обов'язково потрібно провести додаткову роботу відповідно вивченого матеріалу.

Перелік основної літератури.

1.Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови. Довідник / Г.В. Верба, Л.Г. Верба. – К. : ТОВ «ВП Логос-М», 2012. – 341 с.

2.Стародуб Т.Ф. Практичний курс англійської мови: Навчальний посібник для студентів перших курсів педагогічних факультетів. – Тернопіль : Підручники та посібники, 2011. – 224 с.

3.Янсон В.В., Свистун Л.В., Богатирьова С.Т., Лежньов С.М. A Practical Guide for Learners of English. Course 1. = Практичний курс англійської мови для студентів вищих навчальних закладів: Навч. посібник. – Англ. мовою. – Київ : ТОВ «ВП Логос», 2015. – 368 с.

Мова викладання.

Англійська.

ПЗ 06 Психологія загальна

Опис(анотація): «Психологія загальна» вивчає основні закономірності виникнення, розвитку і функціонування психіки людини. При вивченні загальної психології студенти повинні також засвоїти найпростіші прийоми і методи психологічного дослідження, які можна використовувати у майбутній професійній діяльності.

Тип: цикл загальної підготовки підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Дуткевич Т.В.; кандидат психологічних наук, доцент Столяренко О.Б.

Кількість кредитів: 6 кредитів ECTS: всього 180 год., з них: денна форма навчання – 60 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 30 год. практичних

занять; заочна форма навчання - 20 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 10 год. практичних занять.

Мета курсу: базова підготовка майбутніх педагогів системи дошкільної освіти з основ психологічних знань, умінь і навичок.

Основні завдання:

теоретичні: розкрити основи методологічних підвалин психології як науки, зміст базових категорій та понять психології, дати психологічну характеристику діяльності й особистості, охарактеризувати психічні процеси і властивості особистості.

практичні: сформувати вміння встановлювати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між чинниками, умовами та змістом психічних явищ і властивостей особистості; організовувати спілкування, психологічну допомогу на основі знань про психіку особистості, опанувати базові методи діагностики психічних процесів, станів, властивостей особистості.

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:** предмет, завдання, принципи, методи, галузі, напрями, поняття психології загальної; зміст базових категорій та понять психології, психологічну характеристику діяльності й особистості, особливості психічних процесів і властивостей особистості в умовах навчання і виховання;

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти:** встановлювати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між чинниками, умовами та змістом психічних явищ і властивостей особистості; організовувати спілкування, психологічну допомогу на основі знань про психіку особистості, проводити діагностику психічних явищ; визначати на цій основі їх види, типи, рівень розвитку, психологічно обґрунтовувати організацію різних форм професійної діяльності.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання практичних

завдань, групова робота, конспектування, опрацювання методичної літератури.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, тестування; співбесіда, перевірка конспектів, підсумковий модульний контроль, екзамен.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екз амен	Су ма
Модуль (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самості йна робота		
20	30	10		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Дуткевич Т.В. Загальна психологія : теоретичний курс : Навч.-метод. посіб. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д.Г., 2015. – 432 с.
2. Максименко С.Д. Загальна психологія. Видання 3-є, перероблене та доповнене. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.
3. Сергєєнкова О. П. та ін. Загальна психологія : навч. посібник / [Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В.]. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.

Мова викладання: українська

ЗП 07 Психологія дитяча

Опис (анотація): «Психологія дитяча» вивчає закономірності розвитку і функціонування психіки й особистості дитини на різних етапах онтогенезу.

При вивченні дитячої психології студенти повинні також засвоїти найпростіші прийоми і методи психологічного дослідження, які можна використовувати у майбутній професійній діяльності.

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології освіти Столяренко О.Б.

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять; заочна форма навчання - 12 год. аудиторних: 6 год. лекційних, 6 год. практичних занять.

Мета курсу: розкриття основних закономірностей психічного розвитку на різних вікових етапах сходження особистості до зрілості та у детальному розкритті психологічних особливостей дошкільного дитинства.

Основні завдання:

теоретичні: розкрити психологічний зміст послідовних етапів онтогенезу; охарактеризувати вікову динаміку психічних процесів і особистісних особливостей в період дитинства з урахуванням впливу культурно-історичних, етнічних та соціально-економічних умов; сформулювати вміння встановлювати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між факторами, умовами і змістом психічного розвитку дитини;

практичні: сформулювати вміння і навички забезпечення психологічні умови розвитку особистості, діяльності та спілкування дитини; надання психологічної допомоги в різних періодах дитинства; використання методів діагностики і контролю перебігу, змісту і умов психічного розвитку дитини.

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен знати:

- Поняття, основні закономірності, умови психічного розвитку дитини.
- Методи дитячої психології.
- Психологічну періодизацію вікового розвитку особистості на основі

параметрів психологічного віку (соціальна ситуація розвитку; особистісні новоутворення; ведуча діяльність).

- Особливості розвитку спілкування і діяльності дитини.

- Особливості розвитку особистості, пізнавальних та емоційно-вольових процесів дитини.

- Складові психологічної готовності дитини до навчання у школі.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- Витлумачити поняття, основні закономірності, умови психічного розвитку дитини.

- Характеризувати психологічні особливості дитини відповідно до кожного вікового періоду

- Диференціювати та узагальнювати суттєві ознаки розвитку спілкування та різних видів діяльності дитини дошкільного віку.

- Визначати і аналізувати сформованість та недоліки розвитку психіки й особистості дитини на різних етапах її онтогенезу

- Аналізувати психолого-педагогічні умови розвитку психіки й особистості дитини.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання практичних завдань, групова робота, конспектування, опрацювання методичної літератури.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, тестування; співбесіда, перевірка конспектів, підсумковий модульний контроль, екзамен.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екз амен	Су ма
Модуль (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самості йна робота		
20	30	10		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.
2. Дуткевич Т.В. Дошкільна психологія: 2-ге видання. Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.
3. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Дитяча психологія: Навч. посіб. – К.: Академ-видав, 2008. – 432с.

Мова викладання: українська.

ЗП 08 Педагогіка загальна

Опис (анотація): „Педагогіка загальна” вивчення навчальної дисципліни є: теорія, практика та історія формування навчально-виховного процесу в загальноосвітньому навчальному закладі.

Тип: дисципліна нормативна, циклу професійної та практичної підготовки

Термін вивчення: 1-й рік навчання –1 семестр;

Кількість кредитів: 3

Загальна кількість годин – 180

Аудиторних:

Всього – 60

Лекційних – 30

Практичних – 30

Викладацький склад:

Доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом Кучинська І.О., кандидат педагогічних наук, асистент Поліщук С.В.

Мета курсу: вивчення дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми (ОПП) та освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) фахівця: осягнення студентами загальних закономірностей педагогічного процесу; розвиток педагогічних здібностей та умінь студентів; формування у них позитивного ставлення до педагогічної діяльності.

Основні завдання дисципліни:

створити у студентів уявлення про педагогіку як важливу людинознавчу науку; показати цілісність, універсальність, взаємопов'язаність основних педагогічних категорій; викликати інтерес до оволодіння педагогічними знаннями та вміннями, до формування професійної діяльності.

Результати навчання: студенти мають знати

- об'єкт і предмет вивчення педагогіки як науки, її сучасні завдання, джерела; суть основних педагогічних категорій; систему педагогічних наук, зв'язок педагогіки з іншими науками;
- місце педагогіки початкової школи в системі педагогічних наук, зміст Державного стандарту початкової освіти.
- характеристику методів науково-педагогічного дослідження;
- сутність понять «народна педагогіка», «етнопедагогіка»; народні уявлення про виховання; єдність національного та загальнолюдського в українській етнопедагогіці;
- цілі виховання, які ставились в різні історичні епохи, та ідеали українського національного виховання;
- основні принципи освіти, структурні компоненти системи освіти, органи управління системою освіти в Україні згідно з Законом України «Про освіту»;

- типи взаємин учасників педагогічної взаємодії, структуру педагогічного процесу, його суперечності та рушійні сили, принципи та закономірності;

Студенти мають *уміти*:

- виділяти основні педагогічні поняття під час опрацювання педагогічної літератури;
- вибирати методи науково-педагогічного дослідження відповідно до особливостей об'єкта, що вивчається;
- визначати умови позитивного впливу різних факторів на розвиток і формування конкретної особистості;
- складати програму цілеспрямованого впливу на формування певних якостей особистості школяра;
- шукати раціональні шляхи розв'язання суперечностей у педагогічному процесі;
- аналізувати навчальний процес з погляду реалізації його принципів та врахування закономірностей.

Методи викладання дисципліни: лекції, практичні заняття, опрацювання додаткової навчальної літератури, розв'язування педагогічних задач, підготовка рефератів.

Методи оцінювання: Поточне усне опитування та поточне тестування; модульна контрольна робота; підсумковий тестовий контроль

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Денна форма навчання				
Змістовий модуль 1 (20 балів)	Змістовий модуль 2 (40 балів)		40	100
Поточний контроль	Поточний контроль	МКР		
20 Балів	10 Балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен

Перелік основної літератури:

1. Анєнкова І.П., Байдан М.А., Горчакова О.А., Руссол В.М. Педагогіка: Модульний курс [Текст]. Навчальний посібник / І.П. Анєнкова, М.А. Байдан, О.А. Горчакова, В.М. Руссол.- Львів: “Новий Світ-2000”, 2011.- 567 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.- К.: Видавничий центр „Академія”, 2001.- С. 89 – 103, 127-165, 452-460.
3. Загальна педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг.ред. Е.І.Федорчук .- Кам’янець-Подільський: Абетка, 2003. – С. 200-211, 250-270.
4. Загальна педагогіка: лекції: Навчально-методичний посібник / Е.І. Федорчук; В.В. Федорчук.- Кам’янець-Подільський:Видавець ПП Зволейко, 2007. – 284 с.
5. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка . Навчальний посібник. 5-е видання, доповнене і перероблене.- К., 2007.- 656 с.
6. Омелянєнко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: Навч. Посіб.- К.: Знання, 2008.- 415 с.
7. Закон України „Про освіту”: Нова редакція // Освіта. – 1996.–25 квітня.
8. Закон України „Про загальну і середню освіту” від 13 травня 1999р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999.– 28 липня.
9. Быстрицкая Я. Педагогика С.Френе: Основное представление // Дайджест педагогічних ідей та технологій.– 2003.– № 3.– С.6-8.
10. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. – С. 371-411.
11. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології.– К., 2004.– С. 7-32, 56-75.

12. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті // Освіта. – 2001. – 24-31 жовтня.
13. Освітні технології/ О.М. Пехота, А.М. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; за заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – С. 7-26
14. Пальчевський С.С. Педагогіка: Навч. Посіб.- К.: Коравелла, 2007.- 576 с.
15. Положення про середній загальноосвітній навчально-виховний заклад // Освіта. – 1993. – 3 вересня.
16. Сластенин В.А. Педагогіка.– М., 2003.– С. 406-422.
17. Сухомлинський В.О. Павлиська середня школа. Розділ І. Дружний педагогічний колектив – запорука успіху навчально-виховної роботи // Вибр. твори в 5 т. Т.4.– К.: Рад. школа, 1977. – С.31-88.
18. Сухомлинський В.О. Розмова з молодим директором школи. Бесіда перша. Основні проблеми творчої праці педагога. Бесіда сьома. Поради про відвідування та аналіз уроків. // Вибр. твори в 5 т. Т.4. – К.: Рад. школа, 1977. – С.394-425, 576-598.
19. Ушинський К.Д. Три елементи школи // Педагогіка: Хрестоматія / Уклад. А.І.Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2003. –С.683-686.
20. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. – С. 395-435.

Мова викладання – українська.

ПП 01 Вступ до спеціальності

Опис (анотація): програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавр напряму підготовки (спеціальності) 012 Дошкільна освіта та 013 Початкова освіта.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 90 год. аудиторних: 22 год. лекційних, 16 год. практичних занять, 52 год. самостійна робота; заочна форма навчання - 6 год. аудиторних: 4 год. лекційних, 2 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Гордійчук М.С.

Мета курсу: викладання навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є сприяти адаптації першокурсників до умов навчання у вищому педагогічному закладі освіти, свідомому і активному їх включенню до самостійної навчальної, наукової, громадської діяльності, має забезпечити початкову підготовку до проведення педагогічної практики.

Основними завданнями вивчення дисципліни: є розкриття перед студентами перспективи і шляхів оволодіння професійною діяльністю вчителя, вихователя і викладача навчального предмета, сприяння підготовці першокурсників до педагогічної практики; сформуванню у студентів загальне уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку їхньої майбутньої професійної діяльності; показати загальноосвітню школу як галузь майбутньої професійної діяльності; ознайомити зі змістом та основними формами перевірки й оцінки знань, умінь і навичок студентів; розкрити місце педагогічної практики студентів у їх професійній підготовці, шляхи формування культури педагогічного спілкування; дати уявлення про раціональні форми і методи самостійної роботи студентів з оволодіння спеціальністю, про роль самовиховання у формуванні основ педагогічної майстерності; ознайомити майбутніх учителів із системою освіти в Україні, принципами її побудови.

Результат навчання: студенти мають *знати:* закономірності педагогічного процесу, філософські засади вступу до педагогіки, теорію керівництва навчально-виховним закладом.

Студенти мають **уміти** організувати самостійну роботу; працювати з літературними джерелами, довідниками, бібліографічними виданнями, картотеками, каталогами; слухати й конспектувати лекції; самовиховання та самоосвіта; фіксувати навчальну та наукову інформації; оформляти конспекти, реферати; покращувати пам'ять.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи, написання контрольних планів-конспектів уроків та їх аналізів і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	
40 балів	5 балів	30 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Гордійчук М.С. Програма з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» / Упорядник М.С. Гордійчук. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2008. - 68 с.

2. Гордійчук М.С. Дидактика: навчально-методичний комплекс / Укл.: М.С. Гордійчук, О.Ю. Попова. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2010. - 168 с.

3. Гордійчук М.С. Актуальні проблеми педагогіки початкової освіти / Укладачі М.С. Гордійчук, Л.Б. Попова, О.Ю. Попова. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2014. - 152 с.

4. Гордійчук М.С. Програма з нормативної навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» / Укладач М.С. Гордійчук. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана

Огієнка, 2013. - 152 с.

5. Гордійчук М.С. Актуальні проблеми початкової школи : навчальний посібник / автори-упорядники : М.С. Гордійчук, Н.Г. Каньоса. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2015. - 248 с.

Мова викладання: українська.

ПП 01 Вступ до спеціальності: ЗМ «Безпека життєдіяльності»

3.2. Опис (анотація).

У сучасних умовах соціального розвитку, безпека життя та діяльності людини обумовлена необмеженою кількістю чинників, що впливають на організм, постійно змінюючись в чисельності та силі прояву, в часі і просторі, а також на пряму залежить від можливостей людини та існуючих систем захисту. Надзвичайні ситуації техногенного, природного, соціального та виробничого характеру призводять до людських втрат, значних економічних збитків та завдають шкоди навколишньому середовищу. Тому змістовий модуль «Безпека життєдіяльності» займає провідне місце у структурно-логічній схемі підготовки майбутнього вчителя та дозволяє випускнику вирішувати професійні завдання за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення внутрішніх і зовнішніх небезпек, що спричиняють надзвичайні ситуації та їхніх негативних наслідків.

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек.

Модель життєдіяльності людини. Головні визначення – безпека, загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Аксиоми безпеки життєдіяльності. Методологічні основи безпеки життєдіяльності. Системний підхід у безпеці життєдіяльності. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек. Види небезпек: мікро- та макробіологічна, вибухопожежна, гідродинамічна, пожежна, радіаційна, фізична, хімічна, екологічна.

Тема 2. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.

Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ. Негативний вплив на життєдіяльність людей та функціонування об'єктів в умовах проявів вражаючих факторів небезпечних метеорологічних явищ. Небезпечні гідрологічні процеси і явища. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та наслідки.

Вражаючі фактори природних пожеж, характер їхніх проявів та наслідки.

Біологічні небезпеки. Вражаючі фактори біологічної дії. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей. Загальна характеристика особливо небезпечних хвороб (холера, сибірка, чума та ін.). Інфекційні захворювання тварин і рослин.

Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Пожежна безпека. Радіаційна безпека.

Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори за генезисом і механізмом впливу. Класифікація, номенклатура і одиниці виміру вражаючих факторів фізичної та хімічної дії джерел техногенних небезпек.

Етапи розвитку пожежі. Зони горіння, теплового впливу, задимлення, токсичності. Небезпечні для людини фактори пожежі. Вибух. Фактори техногенних вибухів, що призводять до ураження людей, руйнування будівель, споруд, технічного устаткування і забруднення навколишнього середовища. Законодавча база в галузі пожежної безпеки. Джерела радіації та одиниці її вимірювання. Механізм дії іонізуючих випромінювань на тканини організму. Ознаки радіаційного ураження. Гостре опромінення. Хронічне опромінення. Нормування радіаційної безпеки. Прилади дозиметричного контролю.

Тема 4. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС.

Глобальні проблеми людства. Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини. Корупція і криміналізація суспільства. Маніпуляція свідомістю. Розрив у рівні забезпечення життя між різними прошарками населення. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика. Алкоголізм та наркоманія. Зростання злочинності як фактор небезпеки. Види злочинних посягань на людину. Поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі. Фактори, що стійко або тимчасово підвищують індивідуальну імовірність наразитись на небезпеку.

Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Захисні властивості людського організму. Види поведінки людини та її психічна діяльність: психічні процеси, стани, властивості. Поняття про психоемоційні напруження (стрес). Види напруження. Психотипи за реакцією людей на небезпеку. Частота змін стресових станів у людей, що знаходяться в районі НС.

Тема 5. Надзвичайні ситуації мирного і військового часу та їх вплив на життєдіяльність населення.

Визначення надзвичайних ситуацій. Критерії переходу небезпечної події у НС, одиниці виміру показників класифікаційної ознаки НС та їхні порогові значення у природному середовищі, виробничій, транспортній та інших сферах життєдіяльності. Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків.

Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Вплив сучасної зброї масового враження на людей. Види тероризму, його первинні, вторинні та каскадні вражаючі фактори; збройні напади, захоплення й утримання об'єктів державного значення; встановлення вибухового пристрою у багатолюдному місці, установі Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства.

3.3. Тип (н-д, цикл фундаментальних дисциплін, нормативна).

нормативна

3.4. Термін вивчення (рік, семестр тощо): 1-ий рік навчання, 1-й семестр.

3.5. Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1,5 кредита.

3.6. Викладацький склад.

Поведа Т.П. – к. пед. наук, доцент, доцент кафедри методики викладання фізики і дисциплін технологічної освітньої галузі

3.7. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета вивчення дисципліни полягає у набутті студентом компетентностей, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій, природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання щодо забезпечення безпеки та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки в закладі, установі, організації, збереження матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику.

Засвоївши курс «Безпека життєдіяльності» майбутні бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності у своїх напрямках підготовки для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу, населення та охорони довкілля.

В результаті вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності» бакалаври з відповідних напрямів підготовки повинні мати такі головні *загальнокультурні та професійні компетенції*.

Загальнокультурні компетенції охоплюють:

–компетенції збереження здоров'я (знання й дотримання норм здорового способу життя);

–культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;

–знання сучасних проблем і головних завдань безпеки життєдіяльності та вміння визначити коло своїх обов'язків з питань надійного виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;

–вміння оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження здоров'я працівників під час їхньої професійної діяльності;

–здатність приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень.

Професійні компетенції за видом діяльності охоплюють:

виробничо-технологічна діяльність:

–знання головних небезпечних та шкідливих чинників техногенного середовища і вміння ідентифікувати тип небезпечної ситуації та оцінити рівень небезпеки за допомогою імовірнісних структурно-логічних моделей;

–здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек;

–вміння обґрунтувати та забезпечити виконання комплексу робіт на об'єкті з попередження виникнення надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків;

організаційно-управлінська діяльність:

—здатність орієнтуватися в основних нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки;

—знання організаційно-правових заходів забезпечення безпечної життєдіяльності та вміння обґрунтувати та забезпечити виконання у повному обсязі заходів з колективної та особистої безпеки;

—вміння забезпечити координацію зусиль педагогічного колективу в попередженні виникнення надзвичайних ситуацій;

—вміння ідентифікувати небезпечні та шкідливі чинники природного та техногенного середовищ;

—вміння обґрунтувати нормативно-організаційні заходи попередження виникнення надзвичайних ситуацій;

—педагогічно-консультативна діяльність:

—вміння надати допомогу та консультації з практичних питань безпеки життєдіяльності;

—оцінювати стан готовності підрозділу до роботи в умовах загрози і виникнення НС;

—здатність аналізувати механізми впливу небезпек на людину, визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками середовища існування з урахуванням специфіки механізму токсичної дії шкідливих речовин, енергетичного впливу та комбінованої дії шкідливих факторів.

3.8. Методи викладання дисципліни.

Словесні методи - *розповідь-пояснення, бесіда, лекція.*

Наочні методи - *презентації, демонстрація роботи приладів, якими проводимо вимірювання досліджуваних параметрів .*

Практичні методи: *вправи, навчальна праця, практичні роботи, реферати студентів.*

Репродуктивні (*відтворення змісту лекцій студентом*), творчі (*підготовка ІНДЗ, фрагменту відео-презентації*), проблемно-пошукові

(вирішення ситуаційних задач з кожної теми модуля) методи роботи на занятті.

Навчальна робота під керівництвом викладача – аудиторна самостійна робота (тестова перевірка знань, диктанти на перевірку знань термінології).

Самостійна робота студентів поза безпосереднім контролем викладача - позааудиторна самостійна робота (підготовка повідомлень, ІНДЗ).

Методи стимулювання інтересу до навчання: створення ситуації інтересу при викладанні матеріалу (фрагменти навчальних відеофільмів, використання презентаційних додатків), навчальні дискусії, аналіз життєвих ситуацій з БЖД під час практичних занять).

Методи стимулювання обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчального модуля БЖД, вимоги до вивчення предмета, заохочення - оцінка студента за успіхи, усне схвалення та осуд).

Методи контролю, самоконтролю, взаємоконтролю, корекції, самокорекції та взаємокорекції (систематичність та повнота контролю, диференційованість та індивідуальність за стилем і формами контролю, об'єктивність оцінювання).

3.9. Методи оцінювання.

Розподіл балів, що видами діяльності:

Поточний контроль – 15 балів.

Самостійна робота – 10 балів.

Загальна сума балів за змістовий модуль – 25 балів.

Підсумковий бал за змістовий модуль «Безпека життєдіяльності» виставляється на останньому практичному занятті за умови, що всі види діяльності, передбачені навчальною програмою студент виконав.

Якщо студент має пропуски з практичних занять, він повинен підготувати розширений конспект питань, що входять до плану практичного заняття. На консультації методом співбесіди з студентом викладач виставляє оцінку за засвоєння матеріалу (наприклад, н/7).

Якщо студент недопрацював, чи не виконав зовсім завдання самостійної роботи, то на консультації він повинен представляє його у паперовій формі та захистити (регламент 5 хв).

Якщо студент був відсутній на практичних заняттях без поважних причин, але на консультації виконав усі вимоги до зарахування модуля – йому може бути виставлена лише мінімальна позитивна оцінка за змістовий модуль.

Перескладання підсумкового балу змістового модуля проводиться один раз на консультації.

3.10. Перелік основної літератури.

1. Поведа Т.П. Безпека життєдіяльності: дидактичне забезпечення практичних занять, самостійної роботи, контролю: навчальний посібник / Т.П. Поведа. – Кам'янець-Подільський: ТОВ "Друк-сервіс", 2015. – 168 с.

2. Поведа Т.П. Матеріали для контролю якості навчальних досягнень студентів з курсу «Безпека життєдіяльності»: Навчально-методичний посібник / Т.П. Поведа, О.Г. Чорна. – Кам'янець-Подільський. – 2012. – 44 с.

3. Безпека життєдіяльності [Навчальний посібник] / П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, О.Г. Чорна. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 276 с.

4. Безпека життєдіяльності та охорона праці (Практичний курс): Навчальний посібник / Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. – Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друк-Сервіс», 2012. – 136 с.

5. Заплатинський В. М. Полімовний тлумачний словник з безпеки. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 120 с.

6. Іванова І.В. "Безпека життєдіяльності" навчально-контролюючі тести / Іванова І.В., Заплатинський В.М., Гвоздій С.П. – Київ: "Саміт-книга", 2005. – 148 с.

7. Інтегрований курс безпеки життєдіяльності (теоретичні основи) [Навчально-методичний посібник] / Атаманчук П.С., Мендерецький В.В.,

Панчук О.П., Чорна О.Г. – Кам'янець-Подільський: Буйницький О.А. – 2010. – 203 с.

8. Кулешов Н.І Пожежна безпека будівель та споруд / Кулешов Н.І., Уваров Ю.В., Олейник Є.Л., Пустомельник В.П., Єгурнов Ф.І. – Харків, 2004. – 271 с.

9. Халмурадов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 138 с.

10. Ярошевський М. М. Словник термінів і понять з безпеки життєдіяльності: Навчальний посібник / М. М. Ярошевський, В. М. Ярошевська, Д. М. Диновський. – К. : Професіонал, 2004. – 256 с.

3.11. Мова викладання: українська

ПП 02 Педагогіка дошкільна

Опис (анотація): педагогіка дошкільна являє собою пропедевтичний курс, що розпочинає вивчення ряду дисциплін предметної підготовки та загально-професійних дисциплін, які входять в основну освітню програму підготовки випускника вищого педагогічного навчального закладу відповідно до державного освітнього стандарту вищої професійної освіти напряму підготовки 012 Дошкільна освіта.

Дисципліна «Педагогіка дошкільна» досліджує категоріальний апарат педагогіки, педагогічні закони й основні педагогічні закономірності, правила й принципи, що не залежать від віку й інших особливостей учнів.

Тип: цикл професійно підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 2 курс (осінній семестр).

Кількість кредитів: 6 кредитів ECTS: всього 180 год., з них: денна форма навчання – 180 год. аудиторних: 36 год. лекційних, 36 год. практичних занять, 108 год. самостійна робота; заочна форма навчання – 6 год. аудиторних: 4 год. лекційних, 2 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

педагогіки та методик дошкільної і початкової освіти Гордійчук М.С.

Мета курсу: формування у студентів понятійно-категоріального апарату з педагогіки та подальше закладання філософських та соціокультурних основ для вивчення педагогічних наук і окремих методик зі спеціальності.

Основні завдання дисципліни:

- 1) підготовка умов для формування фахової мотивації;
- 2) вироблення системи базових гностичних, аксіологічних та комунікативних умінь для сприйняття системи педагогічних дисциплін;
- 3) формування професійної компетентності в галузі початкової освіти;
- 4) спрямування знань і вмінь на вироблення професійно значущих якостей;
- 5) виявлення професійних здібностей та творчих педагогічних можливостей;
- 6) створення діагностичного рівня усвідомлення та осмислення цілей виховання й навчання молодших школярів;
- 7) сприяння засвоєнню педагогічних технологій, орієнтованих на суб'єктні стосунки, варіативність, індивідуальну творчість, особистісно орієнтовані зміст і методи підготовки фахівців у системі педагогічних дисциплін;
- 8) стимулювання до загального та професійного саморозвитку, сприяння виробленню студентами індивідуальної стратегії професійного становлення протягом навчання.

Результати навчання: студенти мають *знати*: етапи становлення педагогічної науки, категоріально-понятійний апарат педагогіки; місце і роль педагогічної науки в системі людинознавчих наук; логіку побудови цілісного педагогічного процесу, його сутнісні характеристики і закономірності; методологію педагогічної науки і її функції; основні напрями педагогічних досліджень, їх логіку і методи їх здійснення; специфіку системи освіти; мету

і зміст освіти; роль об'єктивних (соціальних) і суб'єктивних (природних нахилів, задатків) факторів, що детермінують розвиток особистості; співвідношення спадковості і соціального середовища, ролі і значення національних і культурно-історичних чинників в освіті і вихованні; сутність основних теорій розвитку особистості; сфери життєдіяльності людини, що детермінують розвиток особистості; сутність самоактуалізації особистості; сутність оптимальної для розвитку особистості системи видів діяльності й враховувати це при плануванні власної життєвої стратегії; сутність і функції гри як механізму розвитку особистості, враховувати ці знання в реальному житті; функції спілкування в життєдіяльності людини; причини деструктивного спілкування; сутність компетентності й конкурентоспроможності як характеристик особистості й її професіоналізму; сутність акмеології й основні напрямки її розвитку; основні контексти, у яких вживається поняття «безперервна освіта»; сутність поняття «особистісне зростання» і реальні ознаки його прояву в життєдіяльності зрілої особистості; знати основні види кар'єри; сутність самоконтролю; сутність поняття «імідж» і способи його створення; умови й засоби, що забезпечують розвиток творчого потенціалу особистості в ЗНЗ; основні концепції творчої особистості (генетичну, інтелектуальну, теорію емоційної детермінації творчості); функції творчості в життєдіяльності особистості, фактори, що детермінують і гальмують розвиток творчого потенціалу особистості; основи педагогічної взаємодії і педагогічної взаємодії; сутність досвіду навчально-творчої діяльності школяра й студента; сутність не менше 5 технологій навчання творчості.

Студенти мають *уміти*:

застосовувати понятійно-категоріальний апарат педагогічної науки; оперувати методами наукового дослідження в педагогіці; проектувати педагогічний процес; аналізувати, зіставляти основні поняття педагогічною науки; виділяти і аналізувати рівні методологічного знання; аналізувати взаємозв'язок процесів виховання, навчання і розвитку у рамках цілісного

педагогічного процесу; застосовувати прийоми проведення доступних педагогічних досліджень; користуватися системою знань про сферу освіти, сутністю освітніх процесів; осмислювати педагогічні факти і явища на теоретичному рівні з урахуванням гуманізації освіти; сформувати професійне відношення до учня як об'єкту і суб'єктові навчання і виховання; уміти обґрунтувати роль об'єктивних і суб'єктивних факторів, що детермінують розвиток особистості; вміти обґрунтувати роль активності особистості у власному розвитку на прикладах власного життя, життя видатних людей, літературних героїв; уміти виділяти цінності, на виховання яких спрямована конкретна система освіти (гуманізм, демократизм, гідність особистості, етнонаціональна ідентичність, патріотизм, культура здоров'я, функціональна грамотність, професійна компетентність і конкурентоспроможність особистості як суб'єкта культури); уміти обґрунтувати сутність поняття „сфера життєдіяльності”; уміти аналізувати реальність із позицій задоволення в сферах життєдіяльності провідні потреби особистості; вміти аналізувати в реальній життєдіяльності рівні самоактуалізації особистості; уміти нейтралізувати деструктивне спілкування в реальній життєдіяльності; уміти обґрунтувати функції самоосвіти в життєдіяльності людини; уміти обґрунтувати кар'єру людини як її потребу в повній життєвій самореалізації, що приносить задоволення саме собою; уміти аналізувати життєві перешкоди як бар'єри особистісного зростання; уміти пояснити сутність суб'єктивної творчості. Іншому, виділити продукти суб'єктивної творчості в реальній навчально-пізнавальній діяльності.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання		
Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Загальна сума (екзамен)
30 балів	30 балів	40 -100 балів

Заочна форма навчання		
Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Загальна сума (екзамен)
30 балів	30 балів	40 -100 балів

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Зайченко І. В. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів / І. В. Зайченко. – Київ : «Освіта України», «КНТ», 2008. – 528 с.
2. Кузьмінський А. І. Педагогіка : підручник / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – Київ : Знання, 2007. – 448 с.
3. Основи педагогіки : Навчально-методичний посібник / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; уклад. Н. В. Бахмат. – Кам'янець-Подільський : ПП Зволейко Д. Г., 2014. – 80 с.
4. Пальчевський С. С. Акмеологія : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / С. С. Пальчевський. – Київ : Кондор, 2008. – 398 с.
5. Пальчевський С. С. Педагогіка : навч. посіб. / С. С. Пальчевський. – Київ : Каравела, 2007. – 576 с.
6. Педагогіка : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, Т. Ю.

Осипова [та ін.]. – Харків : Бурун Книга, 2009. – 304 с.

7. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник / С. О. Сисоєва. – Київ : Міленіум, 2006. – 139 с.

8. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. пед. закл. освіти / М. М. Фіцула. – Київ : Академвидав, 2006. – 560 с.

9. Малятко. Програма виховання дітей дошкільного віку / наук. кер. авт. кол. З. П. Плохій. – 2-ге вид., доопр. і допов. – Київ : Пед. думка, 1999. – 286 с.

Мова викладання: українська.

ПП 05 Історія дошкільної педагогіки

Опис (анотація): дисципліна, яка вивчає становлення та розвиток дошкільного виховання, школи, освіти, педагогічної думки в контексті історичних етапів розвитку суспільства, розуміння яких дасть змогу студентам у майбутньому самостійно поглиблювати свої знання.

Тип: цикл професійної і практичної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них: 60 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 30 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Каньоса Н.Г., асистент Пукас І.І.

Мета курсу: розкрити скарби виховної мудрості рідного та інших народів; з'ясувати головні етапи розвитку виховання, школи і педагогічної думки в різні історичні періоди (від найдавніших часів і до наших днів); родинного виховання, української національної педагогіки; сформувати у студентів духовність, національний характер, загальнолюдські моральні якості, залучити студентів до творчого дослідництва, сформувати в них прагнення підвищувати свою педагогічну майстерність.

Основні завдання дисципліни:

- 1) ознайомити студентів з тенденціями та закономірностями розвитку дошкільної педагогіки в історичній динаміці та в широкому європейському і світовому контексті;
- 2) сформувати у студентів цілісну систему поглядів на історію зарубіжної та вітчизняної педагогічної думки, освіти та виховання;
- 3) забезпечити опанування студентами історико-педагогічної спадщини свого народу та усвідомлення значущості дошкільного виховання у розвитку суспільства;
- 4) навчити майбутніх педагогів застосовувати набуті знання у практичній діяльності;
- 5) сприяти використанню студентами пошукової діяльності, розвитку їхнього творчого потенціалу та формуванню професійного педагогічного світогляду.
- 6) навчити студентів оперувати педагогічними категоріями й розуміти їх генезис;
- 7) виховувати у студентів почуття пошани до педагогічної спадщини свого й інших народів, усвідомлення значущості педагогіки в розвитку суспільства, ролі обраної професії і власного професіоналізму у вихованні підростаючого покоління відповідно до сучасних вимог розвитку України.

Результати навчання: студенти мають *знати*: понятійний апарат і теоретико-методологічні основи історії дошкільної педагогіки як наукової дисципліни; головні етапи розвитку зарубіжної та вітчизняної педагогіки в різні історичні періоди; основні історичні віхи становлення української етнопедагогіки; історію навчально-виховних закладів усіх рівнів; творчий доробок визначних зарубіжних та українських вчених у царині дошкільної педагогіки; історію розвитку національної дошкільної освіти в Галичині. Студенти мають *уміти*: аналізувати здобутки світової та вітчизняної педагогіки, застосовувати їх в національному дошкільному закладі;

аналізувати історико-педагогічну літературу з метою осмислення різних історико-методологічних підходів; здійснювати науково-пошукову діяльність, розвивати свій творчий потенціал; розкривати як спільні закономірності, так і специфічні ознаки, притаманні розвиткові освіти, вихованню та педагогіки різних народів світу.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації; використання Інтернет-технологій, консультування, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екз	С
Денна форма навчання		амен	ума
Поточний контроль	МКР	40	100
30 балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України: підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Л. В. Артемова. – Київ : Либідь, – 2006. – 424 с.
2. Історія педагогіки / За ред.М.С.Гриценка. – Київ : Вища школа, 1993. – 447с.
3. Історія української школи і педагогіки : Хрестоматія / За ред. В. Г. Кременя. – Київ : Знання, 2005. – 767 с.
4. Коваленко Є. І. Історія зарубіжної педагогіки. Хрестоматія : навч.

посіб. / Є.І. Коваленко, Н.І. Белкіна / Заг.ред.Є.І.Коваленко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 664 с.

5. Левківський М. В. Історія педагогіки: навч.-метод. посіб. / М. В. Левківський – [3-є вид., доп.]. – Київ : Центр учбової літератури, 2008. – 190 с.

6. Любар О. О. Історія української школи і педагогіки : [навч. посібник] / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович Д. Т. Федоренко. – Київ : Знання, КОО, 2003. – 450с.

7. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки : Навчальний посіб. / За заг. ред. Н. Борисової. – Київ : Вища школа, 2004. – 492 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 09 Сучасна українська мова з практикумом

3.1. Ідентифікація.

Сучасна українська мова з практикумом

Дисципліни загальної підготовки

Шифр за ОПП ЗП 09

3.2. Опис (анотація).

Сучасна українська літературна мова як навчальна дисципліна в підготовці вихователя дошкільних закладів посідає одне з центральних місць, оскільки допомагає майбутнім учителям зрозуміти значення мови в житті та в історії суспільства, у становленні української національної державності, у формуванні людської особистості.

Першочергове завдання викладання рідної мови у початкових класах – розвиток у школярів мовлення, чуття слова. Успішне оволодіння учнями тонкощами рідної мови допоможе їм пізнати красу навколишнього світу, передати свої почуття і враження словом.

Вивчення курсу передбачає стислий виклад питань про предмет і завдання вивчення дисциплін на педагогічному факультеті, розкриття

поняття “українська мова як національна мова українського народу і як одна із форм вияву його культури”, ознайомлення студентів з історією розвитку і становлення української мови.

Розділи “Фонетика і фонологія. Орфоепія”, “Графіка і орфографія” орієнтовані на такі основні питання: співвідношення звуку мовлення і фонем, позиційні чергування звуків, фонем і букви та ін., знання яких дає вчителю лінгвістичне обґрунтування методики навчання дітей читати і писати, сприяє підвищенню грамотності студентів, оволодіння ними вимовними нормами сучасної української літературної мови, що допомагає глибше зрозуміти причини відхилень від цих норм, що необхідно в процесі роботи вчителя початкових класів для формування орфоепічних навичок молодших школярів, зокрема, в умовах діалектного оточення.

У розділах “Лексикологія” і “Лексикографія”, “Фразеологія” викладаються відомості про багатозначність слів, омонімії, синонімії, антонімії, принципи класифікації, лексичного складу, за походженням, сферою вживання тощо. Вивчення цього матеріалу допоможе майбутньому вчителю вдумливо проводити роботу з розвитку мовлення дітей початкових класів, грамотно аналізувати тексти художніх творів.

У розділі “Словотвір” звертається увага на основні способи творення нових слів і на засоби, які використовуються для цього, на вироблення у студентів навичок виконувати морфемний і словотвірний аналізи, що сприятиме вихованню в них чуття слова, підвищенню їх грамотності.

Вивчення розділу “Морфологія” орієнтує студентів на глибоке усвідомлення системи частин мови, їх категорій і форм, особливості вживання цих форм у зв’язному мовленні, що є необхідною умовою формування сталих навичок побудови граматично і стилістично правильного мовлення.

У розділах “Синтаксис” і “Пунктуація” з’ясовуються закономірності будови синтаксичних одиниць, основні пунктуаційні правила.

Навчальна програма з сучасної української мови і практикуму адаптована відповідно до вимог кредитно-модульного навчання. Кредит включає декілька змістових модулів, кожен з яких закінчується модульною контрольною роботою.

Навчальним планом передбачені години для самостійної роботи студентів. Тому програма рекомендує ряд тем для самостійного вивчення з наступним закріпленням їх на практичних заняттях. Для цього вибираються теми, у науковому висвітленні яких немає різнотлумачень і при опрацюванні яких у студентів не виникне ускладнень.

3.3. Тип. Вибіркова.

3.4. Термін вивчення (рік, семестр тощо).

1-й курс, II семестр.

3.5. Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 5,0;

Всього год. – 150. Аудиторних – 50: з них лекційних – 20; практичних – 30. Самостійна робота – 100.

3.6. Викладацький склад.

Мартіна Олеся володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент.

3.7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Всього год. – 150. Аудиторних – 50: з них лекційних – 20; практичних – 30. Самостійна робота – 100.

3.8. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Знати принципи українського правопису; основні поняття орфографії: орфограма, орфографічне правило, орфографічне письмо; основні поняття української графіки; алфавіт; співвідношення між буквами і звуками; основні правила орфографії, орфоепії та пунктуації; основи морфології та синтаксису; лексики і фразеології; словотвір і граматику; пунктуаційні правила.

Вміти: грамотно писати орфографічні диктанти; визначати різні види орфограм; добирати орфографічні правила; визначати будову речень, види ускладнень та розділові знаки при них; використовувати різні типи словників і довідникову літературу; застосовувати теоретичні правила; володіти нормами української літературної мови в її усній і писемній формі; відмінювати змінювані частини мови; визначати пунктограми і пояснювати їх; почерпнути необхідні знання для практичного використання української мови з довідкової літератури і підручників.

3.9. Методи викладання дисципліни.

Лекції та практичні заняття

3.10. Методи оцінювання.

Форми контролю: модульна контрольна робота – II семестр;
екзамен II семестр.

Модуль оцінюється у 100 балів

3.11. Перелік основної літератури.

1. Грищенко А.П. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П. Грищенка, Л.І. Мацько, М.Я. Плющ, Н.І. Тоцька, І.М. Уздиган. – Київ : Вища школа, 2002. – 439с. (с. 3 – 10).
2. Плющ М.Я. Сучасна українська літературна мова : підручник / За ред. М.Я. Плющ, С.П. Бевзенко, Н.Я. Грипас. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ : Вища школа, 2000. – 429с. (с. 3 – 15).
3. Карпалюк В.С. Сучасна українська мова з практикумом : навчально-методичний комплекс / В.С. Карпалюк, Г.В. Горох, Н.М. Бурдаківська, П.С. Каньоса, О.В. Мартіна, Н.В. Третяк. – Кам'янець-Подільський : Буйницький О.А., 2007. – 420с. (с. 54-57)
4. Карпалюк В.С. Сучасна українська мова. Синтаксис : навчальний посібник / В.С. Карпалюк, О.В. Мартіна, Н.В. Третяк. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький Д.Г., 2011. – 284с.

5. Карпалюк В.С. Українська мова. Лексикологія. Фразеологія. Словотвір : навчальний посібник. / В.С. Карпалюк, П.С. Каньоса, Н.В. Карпалюк. – Кам'янець-Подільський : ПП Мошак М.І., 2010. – 240с.

3.12. Мова викладання.

Українська

ЗП 10 Математика

Опис (анотація): у відповідності до програми дисципліни викладаються розділи:

1. Множини і операції над ними (студенти повинні вміти виконувати дії над множинами; розв'язувати задачі з аналітичної геометрії).
2. Елементи математичної логіки (студенти повинні вміти будувати таблиці істинності для логічних формул).
3. Застосування теорії множин і логіки до визначення понять шкільного курсу математики (студенти повинні вміти оперувати числовими виразами та виразами із змінними; розв'язувати рівняння, нерівності, системи рівнянь і нерівностей).
4. Відповідності і відношення (студенти повинні вміти визначати вид відношення, будувати його граф і графік; знаходити область визначення і множину значень функції, наводити приклади функцій; будувати графіки функцій, застосовувати властивості функцій до розв'язування задач; мати уявлення про рівняння ліній, алгебраїчні операції та алгебраїчні структури).
5. Цілі невід'ємні числа (студенти повинні володіти історичними даними про виникнення натуральних чисел та нуля; знати аксіоматичний теоретико-множинний підхід до поняття цілого невід'ємного числа; записувати число в позиційній системі числення, відмінній від десяткової, здійснювати перехід від запису числа у не десятковій системі числення до десяткової і навпаки, виконувати арифметичні дії над числами у не десяткових системах числення; застосовувати ознаки подільності на практиці).

6. Розширення поняття про число. Величини та їх вимірювання (студенти повинні вміти порівнювати цілі числа, дроби, виконувати скорочення дробів, зведення їх до спільного знаменника, виконувати операції додавання, віднімання, множення, ділення на множині цілих, раціональних чисел; розв'язувати задачі на знаходження дробу від числа і числа за дробом, на проценти; виконувати округлення наближених чисел, дії над наближеними числами за правилами підрахунку цифр; практично вимірювати величини: довжину, площу, об'єм, час, масу, вартість й інше, а також використовувати формули для обчислення названих величин у геометричних задачах).

Тип: вибіркова навчальна дисципліна.

Термін вивчення: I семестр.

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 30 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Борейко О.С.

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання.

Студенти повинні *знати* аксіоматичний та теоретико-множинний підхід до поняття цілого невід'ємного числа; знати алгоритми арифметичних дій та їх закони; записувати число в позиційній системі числення, відмінній від десяткової, здійснювати перехід від запису числа у не десятковій системі числення до десяткової і навпаки, виконувати арифметичні дії над числами у не десяткових системах числення; застосовувати ознаки подільності на практиці, знаходити НСД і НСК двох або кількох чисел, розв'язувати текстові задачі, математичний зміст яких вимагає знайти НСД або НСК чисел; *уміти* виконувати дії над множинами; розв'язувати задачі з аналітичної геометрії; розв'язувати комбінаторні задачі; будувати таблиці істинності для логічних формул, знаходити множини істинності предикатів;

знати структуру теорем, суджень, способи доведень; оперувати числовими виразами та виразами із змінними; розв'язувати рівняння, нерівності, системи рівнянь і нерівностей; визначати вид відношення, будувати його граф і графік; знаходити область визначення і множину значень функції, наводити приклади функцій; будувати графіки функцій, застосовувати властивості функцій до розв'язування задач; мати уявлення про рівняння ліній, алгебраїчні операції та алгебраїчні структури; повинні мати уявлення про аксіоматичний метод побудови математичної теорії, геометричні перетворення; вміти будувати композицію геометричних перетворень; вміти порівнювати цілі числа, дроби, виконувати скорочення дробів, зведення їх до спільного знаменника, виконувати операції додавання, віднімання, множення, ділення на множині цілих, раціональних чисел; розв'язувати задачі на знаходження дробу від числа і числа за дробом, на проценти; знайти n вірних цифр суми, різниці, добутку, частки дійсних чисел; виконувати округлення наближених чисел, дії над наближеними числами за правилами підрахунку цифр; практично вимірювати величини: довжину, площу, об'єм, час, масу, вартість й інше, а також використовувати формули для обчислення названих величин у геометричних задачах; володіти історичними даними про виникнення натуральних чисел та нуля.

Методи викладання дисципліни:

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями математики.
- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для розв'язування задач з математики.
- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовки до контрольних заходів тощо.

Методи оцінювання: залік.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Всього
60 балів	40 балів	100 балів

Перелік основної літератури.

1. Боровик В. Н. Курс математики / В. Н. Боровик та ін. –Київ : «Вища школа», 1995. – 392 с.
2. Кухар В. М., Білий Б. М. Теоретичні основи початкового курсу математики / В. М. Кухар, Б. М. Білий. – Київ : Вища школа, 1987. – 319 с.
3. Кухар В. М. Математика (практикум) / В. М. Кухар та ін. – Київ : «Вища школа», 1989. –333 с.
4. Сморжевський Л. О., Берека В. П. Математика 1-4 класи. Теоретичні основи. Навчальний посібник / За науковою ред. М. М. Дарманського. –Хмельницький : ГПІ, 2004 – 544 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 11 Фізичне виховання

Опис (анотація): Фізичне виховання спрямоване на формування у студентів високих моральних, волевих і фізичних якостей, готовності до високопродуктивної праці; збереження і зміцнення здоров'я студентів, сприяння всебічному розвитку організму, підтримання високої працездатності протягом всього періоду навчання.

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1-2 курс

Кількість кредитів: 138год., з них: 6 год. лекційних, 132 год практичних занять.

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, старший викладач, кафедри фізичного виховання Кужель М.М.

Мета курсу: є виховання здорової, всебічно розвинутої, фізично досконалої людини з високою творчою та громадською позицією, готовою до довголітньої високопродуктивної праці і захисту своєї держави, виховання морально-вольових якостей та потреб у здоровому способі життя, використання здобутих цінностей фізичної культури у особистій, громадській та професійній діяльності, знання і дотримання основ здорового способу життя, про інформованість про всі головні цінності фізичної культури і спорту, формування у студентів фізичної культури особистості.

Основні завдання дисципліни:

- збереження і зміцнення здоров'я студентів;
- сприяння формуванню здорового способу життя;
- підтримання і підвищення рівня працездатності протягом навчання;
- виховання у студентів потреби в систематичних заняттях фізичними вправами з урахуванням особливостей їх майбутньої професійної діяльності та фізичного самовдосконалення;
- формування розуміння ролі фізичної культури у розвитку особистості і підготовки її до професійної діяльності, мотиваційно-ціннісного ставлення до фізичної культури, до здорового способу життя, фізичного вдосконалення і самовиховання, потреби в регулярних заняттях фізичними вправами і спортом;
- формування системи знань і умінь з фізичної культури і здорового способу життя;
- набуття відповідних рухових умінь та навичок; набуття здатності до виконання тестів і нормативів фізичної підготовленості.

Результати навчання: студенти **мають знати:** основи здорового способу життя;

- основи безпеки під час занять фізичною культурою;
- використання фізичної культури і спорту в режимі навчання та відпочинку;

- методику підготовки та проведення комплексів фізичних вправ в режимі дня;

Студенти **мають *уміти***: підтримувати, розвивати і удосконалювати функціональний стан свого організму;

- володіти основами самоконтролю фізичного стану;
- використовувати на практиці методичні прийоми з проведення різних видів оздоровчої гімнастики.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) Денна форма навчання	Сума	
Змістовий модуль 1 (50 балів)	Змістовий модуль 2 (50 балів)	100
Поточний контроль	Поточний контроль	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Амосов М.М. Роздуми про здоров'я. – К.: Здоров'я, 1990. – 168 с.
1. Баранов В.М. В мире оздоровительной физкультуры. - К.:

Здоров'я, 1987. - 134 с.

2. Гоголан М. Система здоров'я НИШИ. - К.: 1996. - 178 с.
3. Грінберг В.А. Хрестоматія з історії фізичної культури від найдавніших часів до кінця XVII століття. Кіровоград.: 1995. - 139 с.
4. Дубогай О.Д., Завацький В.І., Короп Ю.О. Методика фізичного виховання студентів віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи: Навчальний посібник. - Луцьк: Надстир'я, 1995. - 220 с.
5. Дубогай О.Д., Тучак А.М., Костікова С.Д., Єфімов А.О. Основні поняття і терміни оздоровчої фізичної культури та реабілітації. - Луцьк, 1997.
6. Кубертен П. Олимпийские мемуары. - Киев: Олимпийская литература, 1997. - 180 с.
7. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт. - Киев: Олимпийская литература, 1997. - 384 с.
8. Рыбковский А.Г. Организация учебно-тренировочного процесса студентов в группах спортивного совершенствования: Учебное пособие. – Донецк: 2003. – 160 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 12 Основи наукових досліджень

Опис (анотація): навчальна дисципліна, що спрямована на ефективну підготовку студентів до майбутньої професійної і наукової діяльності; є складовою одного з базових розділів циклу педагогічних дисциплін формування педагогічної культури студентів. Передбачає опанування: основ методології наукових досліджень у дошкільній педагогіці та педагогіці початкової школи; методів опрацювання емпіричних даних та оформлення результатів дослідження.

Тип: *цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).*

Термін вивчення: 1 курс, 1 семестр (денна форми навчання); 1 курс, 1 семестр (заочна форма навчання).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: денна форма навчання – всього 90 год., з них аудиторних – 30 год. (лекційні – 14 год., семінарські – 16 год.); самостійна робота – 60 год.

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Галаманжук Л.Л.

Мета курсу: розвинути здатність логічно мислити, творчо вирішувати наукові проблеми і пов'язані з професійною педагогічною діяльністю (дошкільною та початкової школи) на основі сформованих знань про методи ведення наукових досліджень, форми їх організації, види і способи презентації результатів.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення з методологією наукового пізнання;
- засвоєння методики проведення наукового дослідження в дошкільній педагогіці та педагогіці початкової школи;
- практична реалізація знань шляхом оформлення результатів науково-дослідної роботи.

Результати навчання: студенти **мають знати** – логіку проведення наукового дослідження; структуру, форми дослідження на теоретичному й емпіричному рівнях; основні групи методів дослідження на цих рівнях; вимоги до оформлення результатів дослідження; студент **повинен уміти** – виокремити проблему дослідження та виходячи з неї визначити його об'єкт, предмет, мету і завдання; скласти план наукового дослідження; обрати методи дослідження відповідно поставленим завданням; використовувати вивчені методи для отримання емпіричних даних та їх математико-статистичної обробки; використовувати набуті знання під час спостережень за заняттями дітей із різних навчальних предметів; правильно інтерпретувати дані, отримані при використанні методів математичної статистики;

комплексно застосовувати набуті знання й уміння при написанні курсових, бакалаврської, магістерської робіт.

Методи викладання навчальної дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, лекції в форматі Power Point, евристична бесіда; розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична підготовка студентів та практична з виконання науково-дослідних завдань.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання модульної контрольної роботи, виконання прикладних науково-дослідних завдань.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма – контроль (100 балів)					Сума
Змістовий модуль-I (балів)		Змістовий модуль-II (балів)		МКР – модульна контрольна робота (балів)	100 балів
Теоретична підготовка	Практичне завдання (1)	Теоретична підготовка	Практичні завдання (2)		
12 балів	12 балів	24 бала (2x12)	24 бала (2x12)	28 балів	

П р и м і т к а. Оцінка за МКР передбачає максимальних 24 бала (2x12) за відповідь на теоретичні питання та 4 бали — за виконання розрахункової роботи.

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Апанасенко Г. Л. Санологія (медичні аспекти валеології) : підручник [для лікарів-слухачів закл. (факульт.) післядипл. осв.] / Апанасенко Г. Л. , Попова Л. А., Магльований А. В. — Л. : Кварт, 2011. — 303 с.

2. Бар-Ор О. Здоровье детей и двигательная активность : от физиологических основ до практического применения / О. Бар-Ор, Т. Роуланд ; пер. с англ. И. Андреев. — К. : Олимп. л-ра, 2009. — 528 с.

3. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. — Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. — 428 с.

4. Винник Д. П. Адаптивное физическое воспитание и спорт. — К. : Олимп. лит., 2010. — 608 с.

5. Галаманжук Л. Л. Організація і методика фізичної активності дітей дошкільного віку з формування рухового потенціалу : навч. посіб. / Галаманжук Л. Л., Балацька Л. В., Єдинак Г. А. — Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2014. — 160 с.

6. Галаманжук Л. Л. Превентивний розвиток рухової активності дітей дошкільного віку : монографія / Л. Л. Галаманжук. — Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. — 500 с.

7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І. М. Дичківська. — К. : Академвидав, 2004. — 352 с.

8. Нечитайло Ю. М. Антропометрія та антропометричні стандарти у дітей : метод. рекомендації / Ю. М. Нечитайло. — Чернівці : БДМА, 1999. — 144 с.

9. Шиян Б. М. Наукові дослідження у фізичному вихованні та спорті : навч. посібник / Шиян Б. М., Єдинак Г. А., Петришин Ю. В. — [2-е вид. стерот.]. — Кам'янець-Подільський : Рута, 2013. — 280 с.

Чинні програми з фізичного виховання у ДНЗ:

— Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / Білан О. І., Возна Л. М., Максименко О. Л., Овчаренко Л. Р. [та інші]. — Тернопіль : Мандрівець, 2013. — 264 с.;

— Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту : О. В. Огнев'юк, К. І. Волинець ; наук. кер. програмою : Проскура О. В., Кочина Л. П., Кузьменко В. У., Кудикіна Н. В. ; авт. кол. : Беленька Г. В., Белкіна Е. В., Богініч О. Л., Богданець-Білоskalенко Н. І. [та ін.] / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головне упр. осв. і наук.

викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. — 3-є вид., доопр. та доп. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. — 492 с.;

– Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. — Тернопіль : Мандрівець, 2014. — 144 с.;

– Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» /О. О. Андрієтті, О. П. Голубович, О. П. Долина, Т. В. Дяченко [та ін.]. — Тернопіль : Мандрівець, 2013. — 104 с.;

– Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести (семи) років / Аксьонов О. П., Аніщук А. М., Артемова Л. В. [та ін.] : наук. керівник О. Л. Кононко. — К. : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. — 452 с.;

– Світ дитинства : комплексна освітня програма для дошкільних навчальних закладів / упоряд. О. М. Байєр, Л. В. Батліна, А. М. Богуш [та ін.]; наук. керівник акад. А. М. Богуш; за заг. ред.. Л. В. Батліної. — Тернопіль : Мандрівець, 2014. — 200 с.

Мова викладання: українська.

ПП 20 Ознайомлення дітей із суспільним довкіллям

Опис (анотація): дисципліна вивчає закономірності засвоєння дитиною узагальнених цілісних емпіричних уявлень та системи знань щодо довкілля (*природне* – явища природи, жива і нежива природа; *предметне* – предмети побуту, мистецтво і транспорт, *соціальне* – система взаємовідносин, що склалась в конкретному соціумі, суспільні матеріальні і духовні умови життєдіяльності) та місце в ньому людини, її духовну спадщину; специфіку педагогічної діяльності, спрямованої на формування у дітей потреби пізнати довкілля, культури поведінки в довкіллі; досліджує науково-теоретичні засади ознайомлення дітей із довкіллям; розглядає зміст, засоби, форми, методи, прийоми ознайомлення дітей з довкіллям і становлення дитячої

особистості у предметно-розвивальному середовищі ДНЗ, виховання у дітей відповідального ставлення до довкілля.

Тип: цикл професійної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних (20 год. лекційних, 20 год. практичних занять) і 80 год. – самостійна робота студентів.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Ватаманюк Г.П.

Мета курсу: формування в майбутніх вихователів професійних умінь та навичок щодо ознайомлення дітей із природним, предметним та соціальним довкіллям; оволодіння традиційними та інноваційними методами і прийомами навчання дітей в означених напрямках; виховання соціально активної творчої особистості майбутнього педагога, здатної дбайливо ставитися до природи, світу речей, самої себе, інших людей, розуміти значення життя як найвищої цінності та свого місця серед інших людей, вірити у свої сили та здібності і здатної передати набутий життєвий досвід своїм вихованцям.

Основні завдання дисципліни:

- розробка на науково-теоретичних засадах цілісної системи інтегрованих знань про довкілля (природне, предметне, соціальне), дії дитини в довкіллі, безпеку її життєдіяльності;
- озброєння майбутніх вихователів методикою формування у дітей елементів природничо-наукової картини світу; оволодіння студентами системою загальних та специфічних законів про природу, соціум та поняттями, що пов'язані з ними;
- озброєння майбутніх вихователів знаннями про об'єкти, явища, процеси, з якими діти зустрічаються у довкіллі, та характером взаємовідносин у соціальному довкіллі, пов'язаними із впливом на них мікро-, мезо- і макрофакторів;

- дослідження процесів взаємодії дитини із довкіллям через організацію відповідного розвивального середовища;
- вивчення закономірностей інтелектуального розвитку дитини, процесів її соціалізації та формування цілісної особистості дитини;
- визначення принципів, форм, засобів, методів і прийомів роботи з дітьми в довкіллі.

Результати навчання: студенти мають *знати* об'єкт, предмет, мету і завдання дисципліни; сутність основних понять курсу – середовище, соціальна дійсність, соціальні умови, суспільне довкілля, предметне довкілля, мовленнєве середовище, соціокультурне середовище, соціальна адаптація дитини, соціальний розвиток, соціалізація, соціальна компетентність дошкільників, соціально-моральні вміння дитини, етикет, економіка, економічна освіта, економічна культура, економічні поняття (потреби, природні ресурси, товари, послуги, обмеженість, вибір, споживач, виробник, обмін, торгівля, покупка); сфери трудової діяльності, професії, основи безпеки життєдіяльності (в побуті, на майданчиках, на вулиці, пожежна безпека, здоровий спосіб життя), правила вуличного руху тощо; методологічні, психолого-педагогічні і лінгводи-дактичні засади методики ознайомлення дітей з довкіллям; сутність мету, завдання і зміст Базового компонента дошкільної освіти, базової та варіативних (загальнопедагогічних і тематичних) програм щодо ознайомлення дітей із суспільним довкіллям; інноваційні технології означеної методики; принципи, методи, прийоми, засоби, форми ознайомлення дітей із суспільним довкіллям, вимоги до проведення різних видів і типів занять; значення і місце дитинства в сучасному освітньому просторі.

Студенти мають *уміти*: організовувати навчально-виховну роботу в довкіллі відповідно до методологічних, дидактичних і методичних принципів організації навчання, виховання і розвитку дитини; планувати навчальний матеріал з ознайомлення дітей з довкіллям, визначати мету і провідні завдання на заняттях і в повсякденному житті з урахуванням сучасних вимог

до розвитку особистості дитини; розробляти конспекти різних видів занять, сценаріїв свят і розваг, виховних заходів для дошкільників різних вікових категорій, добирати і проводити дидактичні ігри, вправи, ігрові ситуації, виготовляти дидактичний матеріал відповідно до мети навчання; вміти визначати жанри живопису, доступні розумінню дітей дошкільного віку, а також зв'язок тематики українського образотворчого мистецтва з історією суспільного розвитку; здійснювати спостереження за соціальною поведінкою дитини на заняттях та у повсякденному житті; використовувати безпосередні та опосередковані методи впливу на дітей з метою формування в них кращих моральних якостей; визначати ступінь розвитку в дитини соціально-моральних умінь; проводити педагогічний експеримент, послуговуючись розробленими діагностувальними методиками; зіставляти одержані результати з теоретичними і методичними положеннями науки; контролювати, оцінювати та діагностувати знання, уміння і навички дітей.

Методи викладання дисципліни: лекції, бесіди, екскурсії, консультування, ділові ігри, складання опорних схем, проектувальна й організаційно-методична робота студентів, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), воркшопи.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, виконання практичних завдань, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, модульні контрольні роботи.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Рубіжний контроль
Денна форма навчання				
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	МКР	Залік
Поточний контроль			Підсумковий контроль	100 балів
20 балів	20 балів	20 балів	40 балів	

Рекомендована література.

2. Богуш А. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі : підручник для ВНЗ. / А. Богуш, Н. Гавриш. – Київ : Слово, 2008. – 408 с.
3. Богуш А. М. Довкілля. – Для дітей дошкільного віку / А. М. Богуш, В. Р. Вільченко – у 2-х част. – Полтава, 2003; 2004.
4. Богуш А., Лисенко Н. Українське народознавство в дошкільному закладі. / А. Богуш, Н. Лисенко. – Кітв : Вища школа, 2004.
5. Гавриш Н. В., Кіндрат І. Р. Пізнаємо світ разом: навч.-метод. посіб. / Н. В. Гавриш, І. Р. Кіндрат. – Харків : Ранок, 2012 – 96 с.
6. Федієнко В. Дитина та довкілля. / В.Федієнко, В. Хаджинова. – Харків : Школа, 2005. – 18 с.
7. Федієнко В., Волкова Ю. Природне довкілля. / В. Федієнко, Ю. Волкова. – Х. : Школа, 2013. – 18 с.

Мова викладання: українська.

01 ОСВІТА

013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА

ЗП 01 Українська мова (за професійним спрямуванням)

Опис (анотація): запровадження в закладах вищої освіти України обов'язкового курсу української мови зумовлене потребою підготовки національних наукових і педагогічних кадрів для різних сфер діяльності. Закон про мови в Україні, Конституція України, зобов'язують осіб з вищою освітою володіти державною мовою в обсязі, необхідному для виконання службових обов'язків. З огляду на це проблема рівня мовної грамотності студентів – майбутніх фахівців, культури професійного мовлення в загальнонаціональному вимірі набуває особливої актуальності.

Курс “Українська мова (за професійним спрямуванням)” зорієнтований на формування знань про специфіку усної та писемної форм реалізації ділової української мови з урахуванням фахової спрямованості студентів.

Мета навчальної дисципліни:

- формування комунікативної компетентності студентів;
- набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця;
- вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомоги вмілого використання різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови в професійній діяльності;
- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- розвивати творче мислення студентів;
- виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій.
- сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

Тип. Нормативна.

Термін вивчення (рік, семестр тощо): II семестр.

Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 3,0; Всього 90 год. Аудиторних – 30, з них: лекцій – 8; практичних – 22. Самостійна робота – 60 год.

Викладацький склад.

Третяк Наталія Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

З метою задоволення інтересу студентів до проблемних мовних питань запропоновано теми для реферативної роботи. Список літератури містить джерела, необхідні для вивчення складних питань української граматики, офіційно-ділової стилістики.

Вивчивши курс, студенти **повинні вміти:**

- складати професійні тексти і документи, дотримуючись норм сучасної української літературної мови;
- усно спілкуватися українською літературною мовою, виконуючи службові обов'язки;
- аналізувати і коригувати фахові тексти відповідно до норм української літературної мови;
- складати професійні тексти і, спілкуючись усно, правильно використовувати фахову термінологію, номенклатуру, фразеологію, іншомовні слова та їхні українські відповідники;
- перекладати фахові тексти українською мовою.

Студенти **повинні знати:**

- норми української літературної мови (орфографічні, пунктуаційні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні тощо) в професійному спілкуванні;

- правила складання професійних документів;

- особливості усного професійного мовлення;

- відомості про терміни, професіоналізми, номенклатурні назви;

- особливості використання лексики і фразеології в професійному спілкуванні;

- основи науково-технічного перекладу.

Методи викладання дисципліни.

Лекції та практичні заняття.

Методи оцінювання.

Поточний контроль та оцінювання знань студентів здійснюється за кредитно-модульною системою шляхом виконання різноманітних вправ, перекладів, тестів та індивідуальних завдань. Окремі теми виносяться на самостійне вивчення.

Студентам, які пропустили заняття, пропонується при відпрацюванні пропущеного матеріалу додаткове завдання – написання реферату (список тем додається).

Підсумковими формами контролю є модульні контрольні роботи, екзамен (у кінці семестру). Модульні контрольні роботи та екзамен проводитимуться у письмовій формі. «Зараховано» одержують студенти, які дають чіткі і послідовні відповіді на три питання (перелік питання додається в кінці програми) і в загальній сумі балів за семестр (робота на заняттях + самостійна робота + контрольна робота) отримують не менше ніж 60 балів. «Незараховано» отримують студенти, які не можуть дати чітких відповідей на питання викладача і при цьому під час роботи протягом семестру в сумі не мають 60 балів. Перескладання відбувається після складеної студентом екзаменаційної сесії.

Контроль знань студентів

За результатами семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою: за практичні заняття – 60 балів, за екзамен 40 балів – разом 100 балів.

При цьому кількість балів відповідає оцінці:

1-34 - «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

35-59 – «незадовільно» з можливістю повторного складання;

60-64 – «задовільно» (достатньо);

65-74 – «задовільно»;

75-84 – «добре»;

85-89 – «добре» (дуже добре);

90-100 – відмінно.

Перелік основної літератури.

1. Глушик С.В., Дияк О.В. Сучасні ділові папери / С.В.Глушик, О.В. Дияк, С.В. Шевчук. – 4-те вид., переробл. і допов. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 400 с.

2. Діденко А.Н. Сучасне діловодство: Навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / А.Н. Діденко. – К. : Либідь, 2000. – 384 с.

3. Зубков М. Сучасна українська ділова мова. – 2-ге вид., доповнене. / М. Зубков. – Х. : Торсінг, 2002. – 448 с.

4. Мацюк З. Українська мова професійного спілкування: Навчальний посібник / Мацюк З., Станкевич Н. – К.: Каравела, 2008. – 352 с.

5. Паламар Л.М. Мова ділових паперів / Л.М. Паламар, Г.М. Кацавець – К. : Либідь, 2000. – 296 с.

6. Сучасна українська літературна мова / [за ред. М.Я. Плющ]. – К. : Вища школа, 2000. – 430 с.

7. Погиба Л.Г., Грибінченко Т.О. Українська мова фахового спрямування. Підручник / Л.Г. Погиба, Т.О. Грибінченко, Л.М. Голіченко. – К. : Кондор, 2011. – 350 с.

8. Третяк Н.В. Українська мова за професійним спрямуванням: навчальний посібник / Н.В. Третяк, В.С. Карпалюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д.Г., 2010. – 376 с.

9. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. – К., 1997.

10. Шевчук С.В. Ділове мовлення: Модульний курс: Підручник / С.В. Шевчук. – К. : Літера ЛТД, 2003. – 448 с.

11. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: Підручник. / С.В. Шевчук. – К. : Літера ЛТД, 2003. – 480 с.

12. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням: підруч./ С.В. Шевчук, І.В. Клименко. – 2-ге вид., виправ. і доп. – К.: Алерта, 2011. – 696 с.

13. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / [за ред.. Н.Д. Бабич]. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. – 496 с.

14. Ющук І.П. Практичний довідник з української мови / І.П. Ющук. – К., 1998. – 224 с.

Мова викладання.

Українська.

ЗП 02 Історія та культура України

Опис (анотація): основним напрямком курсу історії України є вивчення формування української державної ідеї на різних етапах розвитку українського суспільства та дослідження спроб нашого народу реалізувати цю ідею й створити національну державу. Опанування навчального курсу потрібне майбутнім спеціалістам для усвідомлення належності до великого європейського народу з розвинутою культурою та духовно-моральними цінностями, що ситавить їх у рівень представників високоцивілізованих європейських народів.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 5 кредити ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України Сидорук С. А.

Мета курсу: формування у студентів неісторичних спеціальностей цілісних, системних знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів у різні періоди вітчизняної історії; вміння їх аналізувати, узагальнювати, виділяти основні тенденції і закономірності перебігу історичних подій, виявляти причинно- наслідкові зв'язки; уміти критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб; володіти науковою термінологією й користуватися нею; розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних умовах

Основні завдання дисципліни:

- дати студентам конкретний історичний матеріал з історії України;
- висвітлити етногенез українського народу;
- охарактеризувати особливості соціально-економічного та внутріполітичного розвитку Української держави в різні періоди її існування;
- з'ясувати геополітичні особливості розвитку Української держави;
- ознайомити студентів з діяльністю визначних осіб вітчизняної історії;
- показати процес формування української національної ідеї та її значення у розбудові Української держави

- навчити студентів аналізувати й порівнювати історичні події, відстежувати причинно-наслідкові зв'язки між ними;

- сприяти удосконаленню вміння роботи з документальними джерелами;

- дати уявлення про життєвий шлях і світоглядні позиції окремих діячів української історії – політичних, військових, громадських, культурних діячів.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- основні події і факти з історії та культури України;

- основні закономірності та особливості соціально-економічного та політичного та культурно-духовного розвитку України;

- внесок видатних політичних, державних, військових, науково-культурних діячів у справу становлення, захисту і розвитку української нації;

- понятійний апарат;

- хронологію та історичну карту.

Студенти мають *уміти*:

- оперувати основними подіями, фактами, процесами з історії та культури України, розглядати їх у логічному взаємозв'язку і піддавати системному науковому аналізу, робити відповідні висновки;

- працювати з джерелами та монографічною літературою;

- порівнювати, знаходячи спільні риси та відмінності в історичному розвитку України та інших країн Європи;

- аргументовано, на основі історичних фактів, обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;

- володіти понятійним апаратом та історичною картою.

Методи викладання дисципліни:

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями історії та культури України;

- Семінарські заняття спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу з історії та культури України;

- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;

- Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань з історії та культури України.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Денна форма навчання				
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	ІНДЗ та самост. робота		
20 Балів	30 Балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Бойко О. Д. Історія України : навч. посіб. / О. Д. Бойко. — 3-тє вид, виправл., доповн. — К. : Академвидав, 2010. — 688 с.
2. Бойко О. Д. Нариси новітньої історії України (1985-1991 рр.) : Навч. посіб. / О. Д. Бойко. — К.: Кондор, 2008. — 357 с.

3. Бонь О. І. Історія України : Курс лекцій : Навч. посіб. / О. І. Бонь, О. Л. Іванюк. – К.: Вища шк., 2008. – 463 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. [Навч. посіб.] / Я. Грицак. – К., Генеза, 1996. – 360 с.
5. Історія України: Навч. посіб. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2010. – 595 с.
6. Історія України: новітня доба: навч. посіб. / [В.М. Литвин, В.Ф. Колесник, А.Г. Слюсаренко та ін.]; за ред. В.М. Литвина. - К.: Академвидав, 2012. – 480 с.
7. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. – К.: Наукова думка, 2013. – 1056 с.
8. Історія українського мистецтва: В 6-и т. – К.: Мистецтво, 1966-1970.
9. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1994. – 656 с.
10. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 1. Історія культури давнього населення України. – К.: Наукова думка, 2001. – 1135 с.
11. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 2. Українська культура другої половини XIII – першої половини XVII століть. – К.: Наукова думка, 2003. – 847 с.
12. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 3. Українська культура другої половини XVII –XVIII століть. – К.: Наукова думка, 2001. – 1246 с.
13. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 1. Українська культура першої половини XIX століття. – К.: Наук. думка, 2008. – 1007 с.

14. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 2. Українська культура другої половини ХІХ століття. – К.: Наукова думка, 2005. – 1296 с.
15. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. / За ред. проф. А. Яртися і проф. В. І. Мельника. – Л.: Світ, 2005. – 568 с.
16. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.1. З найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. / В.М. Литвин. – К.: Альтернативи, 2003. – 864 с.
17. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.2. Кінець ХVІІІ – початок ХХ ст. / В.М. Литвин. – К.: Алтернативи, 2005. – 760 с.
18. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.3 (Новітній час (1914-2014)). Кн.1. / В.М. Литвин. – К.: Альтернативи, 2005. – 832 с.; - Кн.2. – 640 с.
19. Мистецтво України: Біографічний довідник. / Упоряд.: А. В. Кудрицький, М. Г. Лабінський; за ред. А В. Кудрицького. – К.: Укр. енцикл., 1997. – 700 с.
20. Мицик Ю.А. Історія України / Ю.А. Мицик, О.Г. Бажан. – К.: Тов.»Вид-во «КЛІО», 2015. – 680 с.
21. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу / Іван Огієнко. – К.: Абрис, 1991. – 227 с.
22. Олійник С. В. Історія України: конспект лекцій для студентів неісторичних факультетів вищих навчальних закладів України / С. В. Олійник, С. А. Сидорук. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2011. – 172 с.
23. Олійник С. В. Україна в період між двома світовими війнами: курс лекцій / С. В. Олійник, С. В. Трубочанінов. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010. – 194 с.
24. Петровський В. В. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі / В. В. Петровський, Л. О. Радченко,

В. І. Семененко. – [вид. 2-ге, випр. та доп.] – Х. : ВД “ШКОЛА”, 2008. – 608 с.

25. Рєєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.) / Олександр Рєєнт. – К. : Інститут історії України НАН України, 2003. – 340 с.

26. Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу / Мирослав Семчишин. – К.: Фенікс, 1993. – 428 с.

27. Смолій В. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 р. р.) В. Смолій, В. Степанков. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2009. – 447 с.

28. Україна крізь віки. В 15 т. – К.: Альтернативи, 1999-2000.

29. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С. О. – Л.: Світ, 1994. – 456 с.

30. Українська культура: Лекції за ред. Д. Антоновича / Упоряд. С. В. Ульяновська; вс. ст. І. М. Дзюби; перд сл. М. Антоновича; Додатки С. В. Ульяновської, В. І, Ульяновського. – К.: Либідь, 1993. – 592 с.

31. Уривалкін О. М. Довідник з історії України / О. М. Урив алкін. – К.: Дакор, КНТ, 2009. – 1008 с.

32. Шевчук В.П. Історія української державності: курс лекцій / В.П. Шевчук, М.Г. Тараненко. – К.: Либідь, 1999. – 480 с.

33. Шейко В. М. Історія української культури: Навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 03 Іноземна (німецька) мова

Опис (анотація): дисципліна, яка забезпечувати всебічну підготовку вчителя іноземної мови початкової школи, а також закласти основу для професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою. Навчання іноземної мови переслідує комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети. Програма визначає межі

навчання в залежності від реального рівня мовної та мовленнєвої підготовки студентів, уточнює проміжні вимоги до рівня сформованості вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, конкретизує тематику текстів і усних висловлювань.

Тип.

Нормативна частина

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I- II семестри;

II-й курс, III-IV семестри.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 8,0;

I-й курс, I- II семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

II-й курс, III- IV семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

Разом на I-II курсах – 240 год.

Викладацький склад.

Гудима Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Модуль 2.

МКР 2.

Залік

Модуль 3.

МКР 3.

Модуль 4.

МКР 4.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – формування у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції; формування комунікативно-методичної компетенції (володіння мовою на рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, і володіння вміннями педагогічного спілкування).

Завдання курсу – забезпечити всебічну підготовку вчителя іноземної мови у початкових класах, формувати у нього гностичні вміння, організаційні та комунікативно-навчальні вміння, конструктивно-планувальні вміння.

Результатами навчання є:

Студенти повинні оволодіти усним та писемним мовленням у межах вивченого лексичного та граматичного матеріалу. На цьому етапі виробляються і формуються основні автоматизми у сфері вимови, читання, графічного, орфографічного та пунктуаційно-грамотного письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формі.

Методи викладання дисципліни.

Основними методами викладання дисципліни є:

- орієнтовно-особистісний;
- пояснювально-ілюстративний;
- демонстраційний.

Методи оцінювання.

Необхідно подати інформацію щодо процедури перескладання заліків та іспитів.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Якщо студент отримує 35-59 балів, то він може повторно скласти іспит, якщо менше 35 балів, то з ним обов'язково потрібно провести додаткову роботу відповідно вивченого матеріалу.

Форми контролю: модульні контрольні роботи – 3,4 семестри;

Перелік основної літератури.

1. Helbig G. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2001. – 654 s.
2. Helbig G. Leitfaden der deutschen Grammatik / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2000. – 304 s.
3. Helbig G. Übungsgrammatik Deutsch / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2000. – 379 s.
4. Захаров Ю.М. Deutsch für Hochschulen: Навчальний посібник з німецької мови для студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів / Ю.М. Захаров, Н.В. Вишневська, Л.А. Онуфрієва. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2010. – 352 с.
5. Тагиль И.П. Грамматика немецкого языка / И.П. Тагиль. – СПб.: КАРО, 2005. – 384 с.
6. Тагиль И.П. Грамматика немецкого языка в упражнениях / И.П. Тагиль. – СПб.: КАРО, 2005. – 512 с.
7. Бориско Н.Ф. Deutsch ohne Probleme! Самоучитель немецкого языка (в двух томах) / Н.Ф. Бориско. – Т.2 – Киев: ООО «ИП Логос – М», 2006. – 512с.
8. Завьялова В. Практический курс немецкого языка. Для начинающих. Издания 6-е, переработанное и дополненное / В. Завьялова, Л. Ильина. – М.: Лист Нью, 2002. – 880 с.
9. Євгененко Д.А. Практична грамати́ка німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. – 2-е видання, виправлене і доповнене / Д.А. Євгененко. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 400 с.

10. Паремская Д.А. Практическая грамматика (немецкий язык): учеб. пособие / Д.А. Паремская. – 2-е изд. – Мн.: Выш. Шк., 2003. – 350 с.

11. Іотко Л.Б. Praktisches Deutsch (Zwischenmenschliche Beziehungen): Навчальний посібник / Л.Б. Іотко, Г.Г. Братиця. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2008. – 334 с.

Мова викладання.

Німецька.

ЗП 03 Іноземна (англійська) мова

Опис (анотація): навчальна дисципліна повинна забезпечувати всебічну підготовку вчителя іноземної мови початкової школи, а також закласти основу для професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою. Навчання іноземної мови переслідує комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети. Програма визначає межі навчання в залежності від реального рівня мовної та мовленнєвої підготовки студентів, уточнює проміжні вимоги до рівня сформованості вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, конкретизує тематику текстів і усних висловлювань.

Тип.

Нормативна частина

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I- II семестри.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 8,0;

I-й курс, I- II семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

II-й курс, III- IV семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

Разом на I-II курсах – 240 год.

Викладацький склад.

Олинець Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, асистент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Модуль 2.

МКР 2.

Залік

Модуль 3.

МКР 3.

Модуль 4.

МКР 4.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – формування у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції; формування комунікативно-методичної компетенції (володіння мовою на рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, і володіння вміннями педагогічного спілкування).

Завдання курсу – забезпечити всебічну підготовку вчителя іноземної мови у початкових класах, формувати у нього гностичні вміння, організаційні та комунікативно-навчальні вміння, конструктивно-планувальні вміння.

Результатами навчання є:

Студенти повинні оволодіти усним та писемним мовленням у межах вивченого лексичного та граматичного матеріалу. На цьому етапі виробляються і формуються основні автоматизми у сфері вимови, читання,

графічного, орфографічного та пунктуаційно-грамотного письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формі.

Методи викладання дисципліни.

Основними методами викладання дисципліни є:

- орієнтовно-особистісний;
- пояснювально-ілюстративний;
- демонстраційний.

Методи оцінювання.

Необхідно подати інформацію щодо процедури перескладання заліків та іспитів.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Якщо студент отримує 35-59 балів, то він може повторно скласти іспит, якщо менше 35 балів, то з ним обов'язково потрібно провести додаткову роботу відповідно вивченого матеріалу.

Перелік основної літератури.

1.Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови. Довідник / Г.В. Верба, Л.Г. Верба. – К. : ТОВ «ВП Логос-М», 2012. – 341 с.

2.Стародуб Т.Ф. Практичний курс англійської мови: Навчальний посібник для студентів перших курсів педагогічних факультетів. – Тернопіль : Підручники та посібники, 2011. – 224 с.

3.Янсон В.В., Свистун Л.В., Богатирьова С.Т., Лежньов С.М. A Practical Guide for Learners of English. Course 1. = Практичний курс англійської мови для студентів вищих навчальних закладів: Навч. посібник. – Англ. мовою. – Київ : ТОВ «ВП Логос», 2015. – 368 с.

Мова викладання.

Англійська.

ПП 03 Математика

Опис (анотація): навчальна дисципліна забезпечує формування у майбутніх учителів знання та розуміння теоретичних основ початкового курсу математики.

Тип: дисципліна професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 8 кредитів ECTS: всього 240 год., з них: денна форма навчання – 96 год. аудиторних: 36 год. лекційних, 60 год. практичних занять, самостійна – 144 год.

Викладацький склад: кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти Гнатенко О.С..

Мета курсу: сформувати у майбутніх учителів знання та розуміння основ теорії множин і спроможність використовувати операції над множинами, властивості цих операцій на базовому рівні; елементів комбінаторики; видів відповідностей (відношень), їх властивостей та застосування для визначення характеристик числових множин; алгоритмів арифметичних дій у позиційних десятковій і не десяткових системах числення, спроможність виконувати арифметичні дії з багатоцифровими числами усно і письмово, використовувати закони додавання і множення; множин раціональних та дійсних чисел, їх побудови та властивостей, спроможність виконувати порівняння чисел та арифметичні дії у цих множинах, оперувати поняттям наближеного значення ірраціонального числа; поняття адитивно-скалярних величин, їх властивостей, вимірювання довжини, площі, часу, маси, вартості, об'єму, спроможність використання зв'язків між величинами кожної групи та функціональної залежності між величинами різного виду.

Основні завдання дисципліни:

— озброїти студентів знанням теоретичних основ початкового курсу математики;

— розвивати в них творчі здібності, ініціативність, самостійність,

творчість мислення;

—підвищити їх практичну підготовку за дотримання її високого теоретичного рівня;

—формувати професійний інтерес студентів до проблем навчання математики в початковій школі;

—актуалізувати міждисциплінарні знання, що сприяють цілісному сприйманню явищ і процесів дійсності;

—думати науковими термінами, формулювати арифметичні задачі, аналізувати способи їх розв'язування;

—виховувати здатність до аналітико-синтетичних побудов на основі логічних аргументів та перевірених фактів;

—готувати до усної та письмової комунікації з використанням математичної термінології, символіки, інформаційно-комунікаційних технологій.

Результати навчання: студенти мають **знати:** теоретичні основи початкового курсу математики, їх співвідношення зі шкільною математикою наступних концентрів і математичною наукою в цілому, мати уявлення про структуру теорем, суджень, способи доведень, аксіоматичний метод побудови математичної теорії, алгебраїчні операції та алгебраїчні структури, історичні дані про виникнення натуральних чисел та нуля, алгоритми арифметичних дій та їх закони;

Студенти мають **уміти:** розв'язувати теоретичні і практичні завдання, самостійно вивчати наукову літературу з математичних дисциплін, застосовувати найважливіші алгоритми розв'язування типових математичних задач, співвідносити розв'язування таких завдань з виконавською та контрольною процедурами навчально-пізнавальної діяльності; виконувати дії над множинами; розв'язувати задачі з аналітичної геометрії; розв'язувати комбінаторні задачі; визначати вид відношення, будувати його граф і графік; знаходити область визначення і множину значень функції, наводити приклади функцій; будувати графіки функцій, застосовувати властивості

функцій до розв'язування задач; порівнювати цілі числа, дроби, виконувати скорочення дробів, зведення їх до спільного знаменника, виконувати операції додавання, віднімання, множення, ділення на множині цілих, раціональних чисел; розв'язувати задачі на знаходження дробу від числа і числа за дробом, на проценти; виконувати округлення наближених чисел, дії над наближеними числами за правилами підрахунку цифр; практично вимірювати величини: довжину, площу, об'єм, час, масу, вартість й інше, використовувати формули для обчислення названих величин у геометричних задачах, виконувати доведення тверджень методом математичної індукції;; записувати число в позиційній системі числення, відмінній від десяткової, здійснювати перехід від запису числа у не десятковій системі числення до десяткової і навпаки, виконувати арифметичні дії над числами у не десяткових системах числення; застосовувати ознаки подільності на практиці, знаходити НСД і НСК двох або кількох чисел, розв'язувати текстові задачі.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, консультування, самостійна теоретико-аналітична та практична робота студентів по виконанню математичних завдань.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екзамен	Сума
Денна форма навчання			
Змістовий модуль 1 (60 балів)		40	100
Поточний контроль	МКР		
30 балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Курс математики : [навчальний посібник] / [Боровик В.Н., Вивальнюк Л.М., Мурач М.М., Соколенко О.І.]. – К. : Вища шк., 1995. – 392 с.
2. Математика. Множини. Логіка. Цілі числа : [практикум] / [Кухар В.М., Тадіян С.І., Тадіян В.П.]. К.: Вища шк., 1989. – 333 с.
3. Математика / [Боровик В.Н., Вивальнюк Л.М., Костарчук В.М. та ін.]. – К. : Вища шк., 1980. – 400 с.
4. Математика 1-4 класи. Теоретичні основи : [навчальний посібник] / [Сморжевський Л.О., Берека В.П., Варишнюк Н.Г. та ін.]. – Хмельницький : ГП, 2004. – 544 с.
5. Математика. Практикум : [навчальний посібник] / [Гнатенко О.С.]. – Кам'янець–Подільський : Аксіома, 2014. –160с.

Мова викладання: українська.

ПП 04 Основи природознавства та екології

Опис (анотація): закласти підвалини розуміння природничо-наукової картини світу, ознайомити із законами, за котрими відбуваються явища в довкіллі, дати уявлення про основні методи вивчення Всесвіту та навколишнього середовища, сформувані цілісне уявлення про природу.

Тип: цикл професійної і практичної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 7,5 кредитів ECTS: всього 225 год., з них: 90 год. аудиторних: 36 год. лекційних, 54 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент Бахмат Н.В., асистент Довгань О.С.

Мета курсу: формування загальної наукової цілісної картини природи, у молодших школярів; розуміння природничо-наукової картини світу, ознайомити із законами, за котрими відбуваються явища в довкіллі, дати

уявлення про основні методи вивчення Всесвіту та навколишнього середовища, сформувані цілісне уявлення про природу.

Основні завдання дисципліни:

1) сформувати у майбутніх вчителів знання про об'єкт, предмет методики навчання освітньої галузі «Природознавство»; структуру і методи цілісного методичного дослідження; структуру процесу навчання, зміст його структурних компонентів, зв'язків і відношень між ними; рівні процесу навчання в межах природознавства, загальний спосіб їх визначення у конкретних педагогічних ситуаціях;

2) ознайомити студентів із шляхом включення знань про природу в практику навчання учнів початкової школи;

3) формувати фахові уміння майбутніх вчителів початкової школи;

4) ознайомити майбутніх вчителів початкових класів з короткою історією розвитку природничих наук; еволюцією рослинних організмів, різноманітністю їх будови, класифікацією і значенням, формуючим впливом рослинного світу у навколишньому середовищі; різноманітністю тваринного населення планети, їх будовою, класифікацією та значенням, вироблення навичок з дослідження й охорони тваринного світу України; основними фізико-географічними поняттями та вивчити процеси які відбуваються у географічній оболонці Землі; основними фізико-географічними поняттями, з процесами які відбуваються в географічній оболонці Землі, будовою сонячної системи та планети Земля; добовим обертанням та річним рухом Землі навколо Сонця; план, масштаб, карту, компас; форми земної поверхні;

5) ознайомити майбутніх вчителів початкових класів з питаннями щодо охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів, визначення стратегії й тактики гармонізації взаємовідносин біосфери та техносфери; формування у майбутніх фахівців знань, щодо стану і проблем охорони навколишнього середовища відповідно до напрямку їх підготовки, розкрити важливість екологічного виховання, освіти та культури підростаючого покоління у вирішенні екологічних проблем.

Результати навчання: студенти мають *знати*: особливості будови живого організму; життєві форми рослин, тварин, рослинні угруповання, сезонні зміни в житті рослинного та тваринного світу; про Землю – планету сонячної системи на основі знань про Всесвіт, будову сонячної системи, добове обертання та річний рух Землі навколо Сонця; про зображення земної поверхні на основі знань про план, масштаб, карту, компас; про форми земної поверхні з метою формування в учнів уявлень про їх різноманітність (рівнини, яри, горби, гори) та використовуючи таблиці, муляжі, макети; про зображення земної поверхні на карті, з метою формування уявлень про місце знаходження України, структуру екосистем і біосфери, еволюцію біосфери; основні поняття і закони екології; вплив факторів середовища на здоров'я людини; глобальні проблеми навколишнього середовища; екологічні принципи використання природних ресурсів і охорону природи; основи раціонального природокористування. Студенти мають *уміти*: описувати природні об'єкти, явища, процеси на основі власних спостережень; послідовно та цілеспрямовано розвивати спостережливість в учнів за рослинами як в природних, так і в лабораторних умовах на уроках та в позаурочний час з метою формування уявлень про рослину як цілісну систему; пояснювати причини різноманітності природних зон України, виявляючи ознаки пристосування рослини і тварин кожної природної зони до умов існування, порівнювати природні умови кожної зони, користуючись за цього картою природних зон та розповідаючи про кожну природну зону; забезпечувати формування в учнів навичок користування планом, масштабом, картою, компасом, читання умовних позначень на плані та карті, вміння орієнтуватися на місцевості в урочний та позаурочний час; самостійно встановлювати найпростіші зв'язки в природі: неживій, живій, між живою і неживою природою; розкрити важливість питаннями щодо охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів, екологічного виховання, освіти та культури підрастаючого покоління у вирішенні екологічних проблем.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації; використання Інтернет-технологій, консультування, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екз	С
Денна форма навчання		амен	ума
Поточний контроль	МКР	40	100
30 балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Багров М.В. та ін. Землезнавство : Підручник / За ред. П.Г.Шишченка. – Київ : Либідь, 2000. – 464 с.
2. Білявський Г.О. Основи екології : Підручник / Г.О. Білявський, Р.С. Фурдуй, І.Ю. Костіков. – 2-ге вид. – Київ : Либідь, 2005. – 408 с.
3. Григора І.М. Курс загальної ботаніки. / І.М. Григора, І.М. Алейніков, В.І. Лушпа, С.І. Шаброва, Б.Є. Якубенко. – Київ : Фітосоціоцентр, 2003. – 500 с.
4. Грицик В. Екологія довкілля. Охорона природи. Навчальний пісбник. / В. Грицик, Ю. Канарський, Я. Бедрій. – Київ : Кондор., 2009. – 292 с.

5. Запорожан З.Є. Практикум з основ природознавства. Навчальний посібник. / З.Є. Запорожан. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет, 2008. – 215 с.
6. Запорожан З.Є. Екологія в початковій школі: Навчальний посібник. / З.Є. Запорожан. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, 2005. – 252 с.
7. Плахтій Д.П. Основи екології (теорія, тести, завдання для модульної контрольної роботи) : Навчально-методичний посібник. За ред. П.Д. Плахтія. / Д.П. Плахтій, І.В. Федорчук. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2009. – 160 с.
8. Согур Л.М. Ботаніка. Курс лекцій. / Л.М. Согур. – Київ : Фітосоціоцентр, 2005. – 232 с.
9. Согур Л.М. Зоологія. Курс лекцій. / Л.М. Согур. – Київ : Фітосоціоцентр, 2004.
10. Федоренко О.І. Основи екології : Підручник. / О.І. Федоренко, О.І. Бондар, А.В. Кудун. – Київ : Знання, 2006. – 543 с.
11. Яришева Н.Ф. Основи природознавства : Природа України : Навч. посібник / Н.Ф.Яришева. – Київ : Вища школа, 1995. –233 с.

Мова викладання: українська.

ПП 05 Сучасна українська мова з практикумом

Опис (анотація). Сучасна українська літературна мова як навчальна дисципліна в підготовці вчителя початкових класів посідає одне з центральних місць, оскільки допомагає майбутнім учителям зрозуміти значення мови в житті та в історії суспільства, в становленні української національної державності, у формуванні людської особистості.

Першочергове завдання курсу – розвиток у студентів культури мовлення, чуття слова, формування граматичних понять, умінь передати свої почуття і враження, красу навколишнього світу словом.

Вивчення курсу передбачає стислий виклад питань про предмет і завдання вивчення дисциплін на педагогічному факультеті, розкриття поняття “українська мова як національна мова українського народу і як одна із форм вияву його культури”, ознайомлення студентів з історією розвитку і становлення української мови.

Розділи “Фонетика і фонологія. Орфоепія”, “Графіка і орфографія” орієнтовані на такі основні питання: співвідношення звуку мовлення і фонем, позиційні чергування звуків, фонем і букви та ін., знання яких дає вчителю лінгвістичне обґрунтування методики навчання дітей читати і писати, сприяє підвищенню грамотності студентів, оволодіння ними вимовними нормами сучасної української літературної мови, що допомагає глибше зрозуміти причини відхилень від цих норм, що необхідно в процесі роботи вчителя початкових класів для формування орфоепічних навичок молодших школярів, зокрема, в умовах діалектного оточення.

У розділах “Лексикологія” і “Лексикографія”, “Фразеологія” викладаються відомості про багатозначність слів, омонімію, синонімію, антонімію, принципи класифікації, лексичний склад, за походженням, сферою вживання тощо. Вивчення цього матеріалу допоможе майбутньому вчителю вдумливо проводити роботу з розвитку мовлення дітей початкових класів, грамотно аналізувати тексти художніх творів.

У розділі “Словотвір” звертається увага на основні способи творення нових слів і на засоби, які використовуються для цього, на вироблення у студентів навичок виконувати морфемний і словотвірний аналізи, що сприятиме вихованню в них чуття слова, підвищенню їх грамотності.

Вивчення розділу “Морфологія” орієнтує студентів на глибоке усвідомлення системи частин мови, їх категорій і форм, особливості вживання цих форм у зв’язному мовленні, що є необхідною умовою формування сталих навичок побудови граматично і стилістично правильного мовлення.

У розділах “Синтаксис” і “Пунктуація” з’ясовуються закономірності будови синтаксичних одиниць, основні пунктуаційні правила.

Тип

Нормативна.

Термін вивчення (семестр)

I-й курс, II семестр.

II-й курс, III семестр;

Кількість кредитів.

Навчальна програма з сучасної української мови з практикумом адаптована відповідно до вимог кредитно-модульного навчання.

К-сть кредитів: I курс – 8,0; всього 240 год. Аудиторних –96, з них: лекційних –36; практичних – 60. Самостійна робота – 144 год.;

II курс – 6,0; всього 180 год. Аудиторних –60, з них: лекційних –28; практичних – 32. Самостійна робота – 120 год.

Викладацький склад

Мартіна Олеся Володимирівна, канд. філологічних наук, доцент, асистент Попова О.Ю.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни

Модуль – 1.

МКР.

Екзамен.

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Знати: принципи українського правопису; основні поняття орфографії: орфограма, орфографічне правило, орфографічне письмо; основні поняття української графіки; алфавіт; співвідношення між буквами і звуками; основні правила орфографії, орфоепії та пунктуації; основи морфології та синтаксису; лексики і фразеології; словотвір і граматику; пунктуаційні правила.

Вміти: грамотно писати орфографічні диктанти; визначати різні види орфограм; добирати орфографічні правила; визначати будову речень, види ускладнень та розділові знаки при них; використовувати різні типи словників і довідникову літературу; застосовувати теоретичні правила; володіти нормами української літературної мови в її усній і писемній формі; відмінювати змінювані частини мови; визначати пунктограми і пояснювати їх; почерпнути необхідні знання для практичного використання української мови з довідкової літератури і підручників.

Методи викладання дисципліни

Лекції та практичні заняття

Методи оцінювання

Форми контролю:

I курс: модульні контрольні роботи – 2 семестр;

екзамен 2 семестр

Кожен модуль оцінюється в 100 балів

II курс: модульні контрольні роботи – 3 семестр.;

екзамен 3 семестр

Кожен модуль оцінюється в 100 балів

Перелік основної літератури

1. Грищенко А.П. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П. Грищенка, Л.І. Мацько, М.Я. Плющ, Н.І. Тоцька, І.М. Уздиган. – Київ : Вища школа, 2002. – 439с. (с. 3 – 10).

2. Плющ М.Я. Сучасна українська літературна мова : підручник / За ред. М.Я. Плющ, С.П. Бевзенко, Н.Я. Грипас. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ : Вища школа, 2000. – 429с. (с. 3 – 15).

3. Карпалюк В.С. Сучасна українська мова з практикумом : навчально-методичний комплекс / В.С. Карпалюк, Г.В. Горох, Н.М. Бурдаківська, П.С. Каньоса, О.В. Мартіна, Н.В. Третяк. – Кам'янець-Подільський : Буйницький О.А., 2007. – 420с. (с. 54-57)

4. Карпалюк В.С. Сучасна українська мова. Синтаксис : навчальний посібник / В.С. Карпалюк, О.В. Мартіна, Н.В. Третяк. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький Д.Г., 2011. – 284с.

5. Карпалюк В.С. Українська мова. Лексикологія. Фразеологія. Словотвір : навчальний посібник. / В.С. Карпалюк, П.С. Каньоса, Н.В. Карпалюк. – Кам'янець-Подільський : ПП Мошак М.І., 2010. – 240с.

Мова викладання

Українська

ПП 01 Вступ до спеціальності

Опис (анотація): програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавр напряму підготовки (спеціальності) 012 Дошкільна освіта та 013 Початкова освіта.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 90 год. аудиторних: 22 год. лекційних, 16 год. практичних занять, 52 год. самостійна робота; заочна форма навчання - 6 год. аудиторних: 4 год. лекційних, 2 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Гордійчук М.С.

Мета курсу: викладання навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є сприяти адаптації першокурсників до умов навчання у вищому педагогічному закладі освіти, свідомому і активному їх включенню до самостійної навчальної, наукової, громадської діяльності, має забезпечити початкову підготовку до проведення педагогічної практики.

Основними завданнями вивчення дисципліни: є розкриття перед студентами перспективи і шляхів оволодіння професійною діяльністю вчителя, вихователя і викладача навчального предмета, сприяння підготовці

першокурсників до педагогічної практики; сформувати у студентів загальне уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку їхньої майбутньої професійної діяльності; показати загальноосвітню школу як галузь майбутньої професійної діяльності; ознайомити зі змістом та основними формами перевірки й оцінки знань, умінь і навичок студентів; розкрити місце педагогічної практики студентів у їх професійній підготовці, шляхи формування культури педагогічного спілкування; дати уявлення про раціональні форми і методи самостійної роботи студентів з оволодіння спеціальністю, про роль самовиховання у формуванні основ педагогічної майстерності; ознайомити майбутніх учителів із системою освіти в Україні, принципами її побудови.

Результат навчання: студенти мають *знати*: закономірності педагогічного процесу, філософські засади вступу до педагогіки, теорію керівництва навчально-виховним закладом.

Студенти мають *уміти* організувати самостійну роботу; працювати з літературними джерелами, довідниками, бібліографічними виданнями, картотеками, каталогами; слухати й конспектувати лекції; самовиховання та самоосвіта; фіксувати навчальну та наукову інформації; оформляти конспекти, реферати; покращувати пам'ять.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи, написання контрольних планів-конспектів уроків та їх аналізів і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	
40 балів	5 балів	30 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Гордійчук М.С. Програма з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» / Упорядник М.С. Гордійчук. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2008. - 68 с.
2. Гордійчук М.С. Дидактика: навчально-методичний комплекс / Укл.: М.С. Гордійчук, О.Ю. Попова. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2010. - 168 с.
3. Гордійчук М.С. Актуальні проблеми педагогіки початкової освіти / Укладачі М.С. Гордійчук, Л.Б. Попова, О.Ю. Попова. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2014. - 152 с.
4. Гордійчук М.С. Програма з нормативної навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» / Укладач М.С. Гордійчук. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. - 152 с.
5. Гордійчук М.С. Актуальні проблеми початкової школи : навчальний посібник / автори-упорядники : М.С. Гордійчук, Н.Г. Каньоса. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2015. - 248 с.

Мова викладання: українська.

ПП 01 Вступ до спеціальності: ЗМ «Безпека життєдіяльності»

Ідентифікація.

Змістовий модуль «Безпека життєдіяльності» нормативної дисципліни «Вступ до спеціальності».

3.2. Опис (анотація).

У сучасних умовах соціального розвитку, безпека життя та діяльності людини обумовлена необмеженою кількістю чинників, що впливають на організм, постійно змінюючись в чисельності та силі прояву, в часі і просторі, а також напряду залежить від можливостей людини та існуючих

систем захисту. Надзвичайні ситуації техногенного, природного, соціального та виробничого характеру призводять до людських втрат, значних економічних збитків та завдають шкоди навколишньому середовищу. Тому змістовий модуль «Безпека життєдіяльності» займає провідне місце у структурно-логічній схемі підготовки майбутнього вчителя та дозволяє випускнику вирішувати професійні завдання за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення внутрішніх і зовнішніх небезпек, що спричиняють надзвичайні ситуації та їхніх негативних наслідків.

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек.

Модель життєдіяльності людини. Головні визначення – безпека, загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Аксіоми безпеки життєдіяльності. Методологічні основи безпеки життєдіяльності. Системний підхід у безпеці життєдіяльності. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек. Види небезпек: мікро- та макробіологічна, вибухопожежна, гідродинамічна, пожежна, радіаційна, фізична, хімічна, екологічна.

Тема 2. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.

Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ. Негативний вплив на життєдіяльність людей та функціонування об'єктів в умовах проявів вражаючих факторів небезпечних метеорологічних явищ. Небезпечні гідрологічні процеси і явища. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та наслідки.

Вражаючі фактори природних пожеж, характер їхніх проявів та наслідки.

Біологічні небезпеки. Вражаючі фактори біологічної дії. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей. Загальна характеристика особливо небезпечних хвороб (холера, сибірка, чума та ін.). Інфекційні захворювання тварин і рослин.

Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Пожежна безпека. Радіаційна безпека.

Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори за генезисом і механізмом впливу. Класифікація, номенклатура і одиниці виміру вражаючих факторів фізичної та хімічної дії джерел техногенних небезпек.

Етапи розвитку пожежі. Зони горіння, теплового впливу, задимлення, токсичності. Небезпечні для людини фактори пожежі. Вибух. Фактори техногенних вибухів, що призводять до ураження людей, руйнування будівель, споруд, технічного устаткування і забруднення навколишнього середовища. Законодавча база в галузі пожежної безпеки. Джерела радіації та одиниці її вимірювання. Механізм дії іонізуючих випромінювань на тканини організму. Ознаки радіаційного ураження. Гостре опромінення. Хронічне опромінення. Нормування радіаційної безпеки. Прилади дозиметричного контролю.

Тема 4. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС.

Глобальні проблеми людства. Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини. Корупція і криміналізація суспільства. Маніпуляція свідомістю. Розрив у рівні забезпечення життя між різними прошарками населення. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика. Алкоголізм та наркоманія. Зростання злочинності як фактор небезпеки. Види злочинних посягань на людину. Поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі. Фактори, що стійко або тимчасово підвищують індивідуальну імовірність наразитись на небезпеку.

Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Захисні властивості людського організму. Види поведінки людини та її психічна діяльність: психічні процеси, стани, властивості. Поняття про психоемоційні напруження (стрес). Види напруження. Психотипи за реакцією людей на небезпеку. Частота змін стресових станів у людей, що знаходяться в районі НС.

Тема 5. Надзвичайні ситуації мирного і військового часу та їх вплив на життєдіяльність населення.

Визначення надзвичайних ситуацій. Критерії переходу небезпечної події у НС, одиниці виміру показників класифікаційної ознаки НС та їхні порогові значення у природному середовищі, виробничій, транспортній та інших сферах життєдіяльності. Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків.

Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Вплив сучасної зброї масового враження на людей. Види тероризму, його первинні, вторинні та каскадні вражаючі фактори; збройні напади, захоплення й утримання об'єктів державного значення; встановлення вибухового пристрою у багатолюдному місці, установі Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства.

3.3. Тип (н-д, цикл фундаментальних дисциплін, нормативна).

нормативна

3.4. Термін вивчення (рік, семестр тощо): 1-ий рік навчання, 1-й семестр.

3.5. Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1,5 кредита.

3.6. Викладацький склад.

Поведа Т.П. – к. пед. наук, доцент, доцент кафедри методики викладання фізики і дисциплін технологічної освітньої галузі

3.7. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета вивчення дисципліни полягає у набутті студентом компетентностей, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій, природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до

несприятливих наслідків, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання щодо забезпечення безпеки та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки в закладі, установі, організації, збереження матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику.

Засвоївши курс «Безпека життєдіяльності» майбутні бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності у своїх напрямках підготовки для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу, населення та охорони довкілля.

В результаті вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності» бакалаври з відповідних напрямів підготовки повинні мати такі головні *загальнокультурні та професійні компетенції*.

Загальнокультурні компетенції охоплюють:

—компетенції збереження здоров'я (знання й дотримання норм здорового способу життя);

—культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;

—знання сучасних проблем і головних завдань безпеки життєдіяльності та вміння визначити коло своїх обов'язків з питань надійного виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;

—вміння оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій

та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження здоров'я працівників під час їхньої професійної діяльності;

—здатність приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень.

Професійні компетенції за видом діяльності охоплюють:

виробничо-технологічна діяльність:

—знання головних небезпечних та шкідливих чинників техногенного середовища і вміння ідентифікувати тип небезпечної ситуації та оцінити рівень небезпеки за допомогою імовірнісних структурно-логічних моделей;

—здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек;

—вміння обґрунтувати та забезпечити виконання комплексу робіт на об'єкті з попередження виникнення надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків;

організаційно-управлінська діяльність:

—здатність орієнтуватися в основних нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки;

—знання організаційно-правових заходів забезпечення безпечної життєдіяльності та вміння обґрунтувати та забезпечити виконання у повному обсязі заходів з колективної та особистої безпеки;

—вміння забезпечити координацію зусиль педагогічного колективу в попередженні виникнення надзвичайних ситуацій;

—вміння ідентифікувати небезпечні та шкідливі чинники природного та техногенного середовищ;

—вміння обґрунтувати нормативно-організаційні заходи попередження виникнення надзвичайних ситуацій;

—педагогічно-консультативна діяльність:

—вміння надати допомогу та консультації з практичних питань безпеки життєдіяльності;

—оцінювати стан готовності підрозділу до роботи в умовах загрози і виникнення НС;

—здатність аналізувати механізми впливу небезпек на людину, визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками середовища існування з урахуванням специфіки механізму токсичної дії шкідливих речовин, енергетичного впливу та комбінованої дії шкідливих факторів.

3.8. Методи викладання дисципліни.

Словесні методи - *розповідь-пояснення, бесіда, лекція.*

Наочні методи - *презентації, демонстрація роботи приладів, якими проводимо вимірювання досліджуваних параметрів.*

Практичні методи: *вправи, навчальна праця, практичні роботи, реферати студентів.*

Репродуктивні (*відтворення змісту лекцій студентом*), творчі (*підготовка ІНДЗ, фрагменту відео-презентації*), проблемно-пошукові (*вирішення ситуаційних задач з кожної теми модуля*) методи роботи на занятті.

Навчальна робота під керівництвом викладача – *аудиторна самостійна робота (тестова перевірка знань, диктанти на перевірку знань термінології).*

Самостійна робота студентів поза безпосереднім контролем викладача - *позааудиторна самостійна робота (підготовка повідомлень, ІНДЗ).*

Методи стимулювання інтересу до навчання: *створення ситуації інтересу при викладанні матеріалу (фрагменти навчальних відеофільмів, використання презентаційних додатків), навчальні дискусії, аналіз життєвих ситуацій з БЖД під час практичних занять).*

Методи стимулювання обов'язку й відповідальності (*роз'яснення мети навчального модуля БЖД, вимоги до вивчення предмета, заохочення - оцінка студента за успіхи, усне схвалення та осуд).*

Методи контролю, самоконтролю, взаємоконтролю, корекції, самокорекції та взаємокорекції (*систематичність та повнота контролю,*

диференційованість та індивідуальність за стилем і формами контролю, об'єктивність оцінювання).

3.9. Методи оцінювання.

Розподіл балів, що видами діяльності:

Поточний контроль – 15 балів.

Самостійна робота – 10 балів.

Загальна сума балів за змістовий модуль – 25 балів.

Підсумковий бал за змістовий модуль «Безпека життєдіяльності» виставляється на останньому практичному заняття за умови, що всі види діяльності, передбачені навчальною програмою студент виконав.

Якщо студент має пропуски з практичних занять, він повинен підготувати розширений конспект питань, що входять до плану практичного заняття. На консультації методом співбесіди з студентом викладач виставляє оцінку за засвоєння матеріалу (наприклад, н/7).

Якщо студент недопрацював, чи не виконав зовсім завдання самостійної роботи, то на консультації він повинен представляє його у паперовій формі та захистити (регламент 5 хв).

Якщо студент був відсутній на практичних заняттях без поважних причин, але на консультації виконав усі вимоги до зарахування модуля – йому може бути виставлена лише мінімальна позитивна оцінка за змістовий модуль.

Перескладання підсумкового балу змістового модуля проводиться один раз на консультації.

3.10. Перелік основної літератури.

1. Поведа Т.П. Безпека життєдіяльності: дидактичне забезпечення практичних занять, самостійної роботи, контролю: навчальний посібник / Т.П. Поведа. – Кам'янець-Подільський: ТОВ "Друк-сервіс", 2015. – 168 с.

2. Поведа Т.П. Матеріали для контролю якості навчальних досягнень студентів з курсу «Безпека життєдіяльності»: Навчально-методичний посібник / Т.П. Поведа, О.Г. Чорна. – Кам'янець-Подільський. –

2012. – 44 с.

3. Безпека життєдіяльності [Навчальний посібник] / П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, О.Г. Чорна. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 276 с.

4. Безпека життєдіяльності та охорона праці (Практичний курс): Навчальний посібник / Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. – Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друк-Сервіс», 2012. – 136 с.

5. Заплатинський В. М. Полімовний тлумачний словник з безпеки. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 120 с.

6. Іванова І.В. "Безпека життєдіяльності" навчально-контролюючі тести / Іванова І.В., Заплатинський В.М., Гвоздій С.П. – Київ: "Саміт-книга", 2005. – 148 с.

7. Інтегрований курс безпеки життєдіяльності (теоретичні основи) [Навчально-методичний посібник] / Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. – Кам'янець-Подільський: Буйницький О.А. – 2010. – 203 с.

8. Кулешов Н.І Пожежна безпека будівель та споруд / Кулешов Н.І., Уваров Ю.В., Олейник Є.Л., Пустомельник В.П., Єгурнов Ф.І. – Харків, 2004. – 271 с.

9. Халмурадов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: Навч.посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 138 с.

10. Ярошевський М. М. Словник термінів і понять з безпеки життєдіяльності: Навчальний посібник / М. М. Ярошевський, В. М. Ярошевська, Д. М. Диновський. – К. : Професіонал, 2004. – 256 с.

3.11. Мова викладання: українська

ПП 07 Психологія

Опис (анотація): Психологія – дисципліна, яка теоретично і практично готує студентів до професійної діяльності вчителя початкових класів. Курс

«Психологія» включає загальну, соціальну, вікову та педагогічну психологію. Загальна психологія вивчає основні закономірності виникнення, розвитку і функціонування психіки людини. Вікова психологія розкриває особливості розвитку і функціонування психіки особистості на різних етапах онтогенезу. Педагогічна психологія досліджує проблеми психічної діяльності людини у процесі розвитку і саморозвитку, виховання і самовиховання, навчання і самонавчання. Соціальна психологія вивчає особливості поведінки і діяльності людей, зумовлені їх соціальною взаємодією.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 6 кредитів ECTS: всього 180 год., з них: денна форма навчання – 70 год. аудиторних: 34 год. лекційних, 36 год. практичних занять; заочна форма навчання - 18 год. аудиторних: 8 год. лекційних, 10 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології освіти Столяренко О.Б.

Мета курсу: базова теоретична і практична підготовка майбутніх педагогів з основ психологічних знань, умінь і навичок.

Основні завдання дисципліни:

1) розкрити основи методологічних підвалин психології як науки, розкрити загальні закономірності психічного розвитку особистості, особливості психіки особистості на різних етапах онтогенезу, розкрити закономірності психічної діяльності людини у процесі розвитку і саморозвитку, виховання і самовиховання, навчання і самонавчання;

2) формувати вміння встановлювати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між факторами, умовами і змістом психічних явищ і властивостей особистості; організовувати спілкування, психологічну допомогу на основі знань про психіку особистості;

3) формувати вміння і навички проводити елементарне дослідження стану вікового розвитку психіки, аналізувати відповідність розвитку особистості віковим нормативам,

4) розвивати в студентів уміння самостійно працювати з навчально-методичною літературою, поглиблювати їх пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки;

5) стимулювати науково-методичну творчість студентів, прагнення вдосконалювати свою педагогічну освіту, прищеплювати творче ставлення до вчительської праці.

Результати навчання: студенти **мають знати** основні закономірності функціонування психіки людини; загальні закономірності психічного розвитку особистості, періодизацію психічного розвитку особистості, особливості психіки особистості на різних етапах онтогенезу; загальні закономірності психічної діяльності людини у процесі розвитку і саморозвитку, виховання і самовиховання, навчання і самонавчання. Студенти **мають уміти** аналізувати прояви психічних явищ, визначати на цій основі рівень психічного і особистісного розвитку, обґрунтовувати організацію різних форм професійної діяльності; проводити елементарне дослідження стану вікового розвитку психіки, аналізувати відповідність розвитку особистості віковим нормативам, здійснювати соціально-психологічний аналіз соціалізації та розвитку особистості.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична), конспектування, опрацювання методичної літератури, аналіз психолого-педагогічних ситуацій, створення та розв'язання проблемних ситуацій, рольові ігри, дискусії, проведення психологічних досліджень, виконання тренінгових вправ.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Іспит
20 балів	10 балів	30 балів	40 балів

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Вікова та педагогічна психологія // О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук. – 3-тє вид., випр. й доп. – К. : Каравела, 2012. – 400 с.
2. Дуткевич Т.В. Загальна психологія (Конспекти лекцій) : Навч. посіб. – Кам'янець-Подільський: Медобори (ПП Мошак М.І.), 2009. – 96 с.
3. Дуткевич Т.В., Терещенко В.А. Вікова і педагогічна психологія (курс лекцій і практикум): Навчальний посібник. – Кам'янець-Подільський: Медобори 2008, 2012. – 228 с.
4. Загальна психологія: Підручник // О.Скрипченко, Л.Долинська, З.Огороднійчук та ін. - К.: Либідь, 2009. – 464 с.
5. Савчин М. В. Вікова психологія : навчальний посібник / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. - К. : Академвидав, 2011. - 368 с.
6. Савчин М. В. Соціальна психологія : навчальний посібник / М. В. Савчин. – Дрогобич, 2012. – 273 с.

Мова викладання: українська.

ПП 28 Педагогіка

Опис (анотація): вивчення дисципліни сприяє усвідомленню сутності, закономірностей, тенденцій і перспектив розвитку педагогічного процесу як фактору і засобу розвитку людини протягом усього її життя.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна частина).

Термін вивчення: I курс (I семестр).

Кількість кредитів: 6 кредити ECTS: всього 180 год., з них: денна форма навчання – 70 год. аудиторних: 36 год. лекційних, 36 год. практичних занять, самостійна робота – 108 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом Федорчук В.В.

Мета курсу: осягнення студентами загальних закономірностей педагогічного процесу; розвиток педагогічних здібностей та умінь студентів; формування у них позитивного ставлення до педагогічної діяльності.

Основні завдання дисципліни:

- свідоме і творче засвоєння студентами педагогічних знань, формування педагогічної компетентності;
- розвиток педагогічного мислення, здатності до аналітичного осмислення педагогічної дійсності;
- формування навичок творчого підходу до виконання педагогічних дій у нестандартних педагогічних ситуаціях;
- формування прагнення будувати педагогічний процес у відповідності до педагогічних закономірностей, принципів виховання і навчання, на засадах гуманізму та особистісної орієнтованості;
- формування уявлень про розвиток теорії та практики виховання і навчання у різні історичні епохи, його обумовленість соціально-економічними умовами суспільства;
- вироблення правильного ставлення до світової та національної педагогічної спадщини;

– постійне підвищення студентами своєї педагогічної культури, використання ними досягнень педагогічної науки і практики у своїй діяльності.

Результати навчання.

У результаті оволодіння курсом студент *повинен*

знати:

- особливості педагогічної професії;
- термінологічний та понятійний апарат педагогіки початкової освіти;
- сутність і закономірності розвитку особистості;
- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;
- особливості розвитку освіти і педагогічної думки в різні історичні епохи;
- сучасні тенденції розвитку освіти в світі.

вміти:

- визначати мету і конкретні завдання навчання і виховання у відповідності з рівнем вихованості учнів, будувати навчально-виховний процес на основі глибокого і систематичного вивчення учнів, їх інтересів, запитів;
- володіти методами і формами педагогічної діагностики, організації навчально-виховного процесу початкової школи, управління ним;
- аналізувати, узагальнювати і застосовувати передовий педагогічний досвід і досягнення психолого-педагогічної науки для систематичного підвищення своєї педагогічної компетентності;
- критично аналізувати світову та національну спадщину з метою розширення педагогічного світогляду і розвитку педагогічної культури майбутнього вчителя початкових класів.

Методи викладання дисципліни: пояснення, демонстрація, опрацювання методичної літератури, моделювання ситуацій тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота.

Денна форма навчання

Денна форма навчання		
Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Екзамен
30 балів	30 балів	40 балів

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.— К.: Видавничий центр „Академія”, 2001.
2. Державна Національна програма „Освіта”.— К., 1994.
3. Державна програма „Вчитель” // Освіта України.— 2004.— 21 квітня.
4. Державний стандарт базової і повної середньої освіти // Освіта України.—2004.— №5.
5. Загальна педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг.ред. Е.І.Федорчук .— Кам’янець-Подільський: Абетка, 2003.
6. Закон України „Про загальну середню освіту” // Освіта України. — №25. —23 червня 1993 року.
7. Закон України „Про освіту”.— К., 1996.
8. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання. — К.: Вища школа, 1997.
9. Кваліфікаційні характеристика педагогічних працівників: Учитель // Освіта.— 1994.— 26 січня.
10. Класний керівник у сучасній школі. Методичний посібник / В.М.Оржеховська, О.І.Пилипенко та ін. — К.:ІЗМН, 1996. — С.10-22.
11. Концепція національного виховання // Рідна школа. — 1995.— № 6.

12. Кузьминський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник.– К.: Знання–Прес, 2003
13. Макаренко А.С. Педагогічна поема.– К., 1973.
14. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України.–2002.– 24 квітня – 1 травня.
15. Педагогіка :Навчальний посібник / В.М. Галузяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов – Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2006. – 400 с..
16. Педагогіка: Хрестоматія /Укл.: А.І.Кузьминський, В.Л.Омеляненко.– К.: Знання–Прес, 2003
17. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти // Завуч. –2003. – №7.– С.1- 2.
18. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю /Вибр. тв.: В 5 т.– Т.2.– К.: Рад.шк., 1976.– С.463-466.
19. Ушинський К.Д. Людина як предмет виховання //Вибр. тв.: У 2-х т. – Т.1 – С.205 (або Педагогіка: Хрестоматія /Уклад.: А.І.Кузьминський, В.Л.Омельченко.– К.: Знання-Прес, 2003 .– С.87-95
20. Фіцула М.М. Педагогіка :Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти.– К.: Видавничий центр „Академія”, 2001.
21. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник.– К.: Либідь, 2003

Мова навчання: українська.

ПП 15 Методика навчання освітньої галузі «Технології»

Опис (анотація): дисципліна «Методика навчання освітньої галузі «Технології»» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» галузі знань (спеціальності) «01 Освіта (013 Початкова освіта)».

Тип: цикл дисциплін професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: 48 год. - аудиторних: 8 год. - лекційних, 40 год. - практичних занять, 72 год. - самостійна робота (денна форма навчання).

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, асистент Дорож І.А., старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Ковальчук А.Ф.

Мета курсу: підготовка майбутнього вчителя до проведення уроків освітньої галузі «Технології» в 1-4 класах початкової школи.

Основні завдання дисципліни: формування у студентів трудових умінь та навичок, розвитку художнього смаку, вихованню інтересу до трудової діяльності, до оволодіння методикою викладання проведення уроків освітньої галузі «Технології» в 1-4 класах початкової школи.

Результат навчання: студент повинен *знати:*

- шкільні програми з трудового навчання та художньої праці;
- властивості та особливості оброблюваних на заняттях матеріалів (паперу, картону, волокнистих матеріалів, різних матеріалів: деревини, пластмас, природних матеріалів, металів);
- обладнання та інструменти, необхідні для ручних (ремісничих) прийомів обробки цих матеріалів, будову і призначення інструментів і вміти правильно виконувати ними різні трудові операції;
- знати і виконувати правила техніки безпеки при роботі з клеєм, колючими, ріжучими інструментами і електроприладами;
- знати і дотримуватись санітарно-гігієнічних вимог до обладнання, матеріалів та інструментів, які використовуються на уроках праці.

Студент повинен *уміти:*

- конструювати і виготовляти зразки виробів з усього курсу шкільної програми, користуючись літературою з трудового навчання та художньої праці;

- складати і використовувати в практичній роботі прості креслення, технічні малюнки, складати предметні і словесно-графічні технологічні карти, які відображають послідовність виготовлення виробів, включених в діючу шкільну програму;

- організовувати робоче місце для себе і учнів, планувати і організовувати трудову діяльність свою та учнів;

- складати плани-конспекти до уроків.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі PowerPoint; використання Інтернет-технологій, консультування; практичні заняття з використанням методів конструювання, обробки матеріалів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)						Екзамен	Разом
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий Модуль 3	Змістовий Модуль 4	Змістовий Модуль 5	МКР	40	100
30					30		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Веремійчик І.М. Трудове навчання. *Майстрик і Майстринка* /І.М. Веремійчук. - К. Інститут педагогіки. - 2001. – 128с.
2. Веремійчик І.М. Трудове навчання. *Майстровиті руки* /І.М.

Веремійчук. -К. Інститут педагогіки. - 2001. – 128с.

3. Веремійчик І. М. Трудове навчання. *Майструй і твори* /І.М. Веремійчук. - К. Інститут педагогіки. - 2001. – 128с.

4. Ковальчук А.Ф. Трудове навчання і художня праця з практикумом. Навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 7.010102 «Початкове навчання» / А.Ф.Ковальчук. - Кам'янець-Подільський: Абетка. - 2006. – 180с.

5. Ковальчук А.Ф. Трудове навчання з практикумом: Навчальний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 6.010102 «Початкове навчання» / А.Ф.Ковальчук. – Кам'янець-Подільський, видавець Зволейко Д.Г. - 2008. – 248с.

6. Ковальчук А.Ф. Трудове навчання з практикумом. Навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 6.010102 «Початкове навчання», 6.010100 «Дошкільне виховання» / А.Ф. Ковальчук. - Кам'янець-Подільський: Зволейко Д. Г. - 2012. – 304 с.

7. Ковальчук А. Ф. Художньо-трудова діяльність майбутніх учителів початкових класів : навчально-методичний посібник / А. Ф. Ковальчук, І. А. Ковальчук. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., - 2014. – 248 с.

8. Тищенко В. П. Художня праця – 2 / В.П.Тищенко. – К. Спалах. - 1999. – 48с.

9. Тищенко В. П. Художня праця – 3 / В.П.Тищенко. - К. Спалах. - 1999. – 48с.

10. Тищенко В. П. Художня праця – 4 / В.П.Тищенко. - К. Спалах. - 2000. – 48с.

Мова викладання: українська.

ЗП 11 Фізичне виховання

Опис (анотація): Фізичне виховання спрямоване на формування у студентів високих моральних, вольових і фізичних якостей, готовності до високопродуктивної праці; збереження і зміцнення здоров'я студентів, сприяння всебічному розвитку організму, підтримання високої працездатності протягом всього періоду навчання.

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1-2 курс

Кількість кредитів: 138 год., з них: 6 год. лекційних, 132 год практичних занять.

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, старший викладач, кафедри фізичного виховання Кужель М.М., Солопчук Д. М.

Мета курсу: є виховання здорової, всебічно розвинутої, фізично досконалої людини з високою творчою та громадською позицією, готовою до довголітньої високопродуктивної праці і захисту своєї держави, виховання морально-вольових якостей та потреб у здоровому способі життя, використання здобутих цінностей фізичної культури у особистій, громадській та професійній діяльності, знання і дотримання основ здорового способу життя, про інформованість про всі головні цінності фізичної культури і спорту, формування у студентів фізичної культури особистості.

Основні завдання дисципліни:

- збереження і зміцнення здоров'я студентів;
- сприяння формуванню здорового способу життя;
- підтримання і підвищення рівня працездатності протягом навчання;
- виховання у студентів потреби в систематичних заняттях фізичними вправами з урахуванням особливостей їх майбутньої професійної діяльності та фізичного самовдосконалення;
- формування розуміння ролі фізичної культури у розвитку особистості і підготовки її до професійної діяльності, мотиваційно-

ціннісного ставлення до фізичної культури, до здорового способу життя, фізичного вдосконалення і самовиховання, потреби в регулярних заняттях фізичними вправами і спортом;

- формування системи знань і умінь з фізичної культури і здорового способу життя;

- набуття відповідних рухових умінь та навичок; набуття здатності до виконання тестів і нормативів фізичної підготовленості.

Результати навчання: студенти **мають знати:** основи здорового способу життя;

- основи безпеки під час занять фізичною культурою;
- використання фізичної культури і спорту в режимі навчання та відпочинку;
- методику підготовки та проведення комплексів фізичних вправ в режимі дня;

Студенти **мають уміти:** підтримувати, розвивати і удосконалювати функціональний стан свого організму;

- володіти основами самоконтролю фізичного стану;
- використовувати на практиці методичні прийоми з проведення різних видів оздоровчої гімнастики.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) Денна форма навчання	Сума	
Змістовий модуль 1 (50 балів)	Змістовий модуль 2 (50 балів)	100
Поточний контроль	Поточний контроль	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Амосов М.М. Роздуми про здоров'я. – К.: Здоров'я, 1990. – 168 с.
2. Баранов В.М. В мире оздоровительной физкультуры. - К.: Здоров'я, 1987. - 134 с.
3. Гоголан М. Система здоров'я НИШИ. - К.: 1996. - 178 с.
4. Грінберг В.А. Хрестоматія з історії фізичної культури від найдавніших часів до кінця XVII століття. Кіровоград.: 1995. - 139 с.
5. Дубогай О.Д., Завацький В.І., Короп Ю.О. Методика фізичного виховання студентів віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи: Навчальний посібник. - Луцьк: Надстир'я, 1995. - 220 с.
6. Дубогай О.Д., Тучак А.М., Костікова С.Д., Єфімов А.О. Основні поняття і терміни оздоровчої фізичної культури та реабілітації. - Луцьк, 1997.
7. Кубертен П. Олимпийские мемуары. - Киев: Олимпийская литература, 1997. - 180 с.
8. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт. - Киев: Олимпийская литература, 1997. - 384 с.
9. Рыбковский А.Г. Организация учебно-тренировочного процесса студентов в группах спортивного совершенствования: Учебное пособие. – Донецк: 2003. – 160 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 07 Основи наукових досліджень

Опис (анотація): навчальна дисципліна, що спрямована на ефективну підготовку студентів до майбутньої професійної і наукової діяльності; є складовою одного з базових розділів циклу педагогічних дисциплін формування педагогічної культури студентів. Передбачає опанування: основ методології наукових досліджень у дошкільній педагогіці та педагогіці початкової школи; методів опрацювання емпіричних даних та оформлення результатів дослідження.

Тип: *цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).*

Термін вивчення: 1 курс, 1 семестр (денна форми навчання); 1 курс, 1 семестр (заочна форма навчання).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: денна форма навчання – всього 90 год., з них аудиторних – 30 год. (лекційні – 14 год., семінарські – 16 год.);самостійна робота– 60год.

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Галаманжук Л.Л.

Мета курсу: розвинути здатність логічно мислити, творчо вирішувати наукові проблеми і пов'язані з професійною педагогічною діяльністю (дошкільною та початкової школи) на основі сформованих знань про методи ведення наукових досліджень, форми їх організації, види і способи презентації результатів.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення з методологією наукового пізнання;
- засвоєння методики проведення наукового дослідження в дошкільній педагогіці та педагогіці початкової школи;
- практична реалізація знань шляхом оформлення результатів науково-дослідної роботи.

Результати навчання: студенти **мають знати** – логіку проведення наукового дослідження; структуру, форми дослідження на теоретичному й емпіричному рівнях; основні групи методів дослідження на цих рівнях; вимоги до оформлення результатів дослідження; студент **повинен уміти** – виокремити проблему дослідження та виходячи з неї визначити його об’єкт, предмет, мету і завдання; скласти план наукового дослідження; обрати методи дослідження відповідно поставленим завданням; використовувати вивчені методи для отримання емпіричних даних та їх математико-статистичної обробки; використовувати набуті знання під час спостережень за заняттями дітей із різних навчальних предметів; правильно інтерпретувати дані, отримані при використанні методів математичної статистики; комплексно застосовувати набуті знання й уміння при написанні курсових, бакалаврської, магістерської робіт.

Методи викладання навчальної дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, лекції в форматі Power Point, евристична бесіда; розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична підготовка студентів та практична з виконання науково-дослідних завдань.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання модульної контрольної роботи, виконання прикладних науково-дослідних завдань.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма – контроль (100 балів)					Сума
Змістовий модуль-I (балів)		Змістовий модуль-II (балів)		МКР – модульна контрольна робота (балів)	100 балів
Теоретична підготовка	Практичне завдання (1)	Теоретична підготовка	Практичні завдання (2)		
12 балів	12 балів	24 бала (2x12)	24 бала (2x12)	28 балів	

П р и м і т к а. Оцінка за МКР передбачає максимальних 24 бали (2х12) за відповідь на теоретичні питання та 4 бали — за виконання розрахункової роботи.

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Апанасенко Г. Л. Санологія (медичні аспекти валеології) : підручник [для лікарів-слухачів закл. (факульт.) післядипл. осв.] / Апанасенко Г. Л. , Попова Л. А., Магльований А. В. — Л. : Кварт, 2011. — 303 с.
2. Бар-Ор О. Здоровье детей и двигательная активность : от физиологических основ до практического применения / О. Бар-Ор, Т. Роуланд ; пер. с англ. И. Андреев. — К. : Олимп. л-ра, 2009. — 528 с.
3. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. — Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. — 428 с.
4. Винник Д. П. Адаптивное физическое воспитание и спорт. — К. : Олимп. лит., 2010. — 608 с.
5. Галаманжук Л. Л. Організація і методика фізичної активності дітей дошкільного віку з формування рухового потенціалу : навч. посіб. / Галаманжук Л. Л., Балацька Л. В., Єдинак Г. А. — Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2014. — 160 с.
6. Галаманжук Л. Л. Превентивний розвиток рухової активності дітей дошкільного віку : монографія / Л. Л. Галаманжук. — Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. — 500 с.
7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І. М. Дичківська. — К. : Академвидав, 2004. — 352 с.
8. Нечитайло Ю. М. Антропометрія та антропометричні стандарти у дітей : метод. рекомендації / Ю. М. Нечитайло. — Чернівці : БДМА, 1999. — 144 с.

9. Шиян Б. М. Наукові дослідження у фізичному вихованні та спорті : навч. посібник / Шиян Б. М., Єдинак Г. А., Петришин Ю. В. — [2-е вид. стерот.]. — Кам'янець-Подільський : Рута, 2013. — 280 с.

Чинні програми з фізичного виховання у ДНЗ:

– Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / Білан О. І., Возна Л. М., Максименко О. Л., Овчаренко Л. Р. [та інші]. — Тернопіль : Мандрівець, 2013. — 264 с.;

– Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту : О. В. Огнев'юк, К. І Волинець ; наук. кер. програмою : Проскура О. В., Кочина Л. П., Кузьменко В. У., Кудикіна Н. В. ; авт. кол. : Беленька Г. В., Белкіна Е. В., Богініч О. Л., Богданець-Білоskalенко Н. І. [та ін.] / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головне упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. — 3-є вид., доопр. та доп. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. — 492 с.;

– Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. — Тернопіль : Мандрівець, 2014. — 144 с.;

– Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / О. О. Андрієтті, О. П. Голубович, О. П. Долина, Т. В. Дяченко [та ін.]. — Тернопіль : Мандрівець, 2013. — 104 с.;

– Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести (семи) років / Аксьонов О. П., Аніщук А. М., Артемова Л. В. [та ін.] : наук. керівник О. Л. Кононко. — К. : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. — 452 с.;

– Світ дитинства : комплексна освітня програма для дошкільних навчальних закладів / упоряд. О. М. Байер, Л. В. Батліна, А. М. Богуш [та ін.]; наук. керівник акад. А. М. Богуш; за заг. ред.. Л. В. Батліної. — Тернопіль : Мандрівець, 2014. — 200 с.

Мова викладання: українська.

014.12 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО)

ЗП 01 Українська мова (за професійним спрямуванням)

Опис (анотація): запровадження в закладах вищої освіти України обов'язкового курсу української мови зумовлене потребою підготовки національних наукових і педагогічних кадрів для різних сфер діяльності. Закон про мови в Україні, Конституція України, зобов'язують осіб з вищою освітою володіти державною мовою в обсязі, необхідному для виконання службових обов'язків. З огляду на це проблема рівня мовної грамотності студентів – майбутніх фахівців, культури професійного мовлення в загальнонаціональному вимірі набуває особливої актуальності.

Курс “Українська мова (за професійним спрямуванням)” зорієнтований на формування знань про специфіку усної та писемної форм реалізації ділової української мови з урахуванням фахової спрямованості студентів.

Мета навчальної дисципліни:

- формування комунікативної компетентності студентів;
- набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця;
- вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомоги вмілого використання різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови в професійній діяльності;
- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- розвивати творче мислення студентів;
- виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій.
- сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

3.2. Тип. Нормативна.

3.3. Термін вивчення (рік, семестр тощо): I курс, II семестр.

Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 3,0; Всього 90 год. Аудиторних – 30, з них: лекцій – 8; практичних – 22. Самостійна робота – 60 год.

3.4. Викладацький склад.

Мелекесцева Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, старший викладач.

3.5. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль – 1.

МКР 1.

Екзамен.

3.6. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

З метою задоволення інтересу студентів до проблемних мовних питань запропоновано теми для реферативної роботи. Список літератури містить джерела, необхідні для вивчення складних питань української граматики, офіційно-ділової стилістики.

Вивчивши курс, студенти **повинні вміти:**

- складати професійні тексти і документи, дотримуючись норм сучасної української літературної мови;
- усно спілкуватися українською літературною мовою, виконуючи службові обов'язки;
- аналізувати і коригувати фахові тексти відповідно до норм української літературної мови;
- складати професійні тексти і, спілкуючись усно, правильно використовувати фахову термінологію, номенклатуру, фразеологію, іншомовні слова та їхні українські відповідники;
- перекладати фахові тексти українською мовою.

Студенти **повинні знати:**

- норми української літературної мови (орфографічні, пунктуаційні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні тощо) в професійному спілкуванні;
- правила складання професійних документів;
- особливості усного професійного мовлення;
- відомості про терміни, професіоналізми, номенклатурні назви;
- особливості використання лексики і фразеології в професійному спілкуванні;
- основи науково-технічного перекладу.

3.7. Методи викладання дисципліни.

Лекції та практичні заняття.

3.8. Методи оцінювання.

Поточний контроль та оцінювання знань студентів здійснюється за кредитно-модульною системою шляхом виконання різноманітних вправ, перекладів, тестів та індивідуальних завдань. Окремі теми виносяться на самостійне вивчення.

Студентам, які пропустили заняття, пропонується при відпрацюванні пропущеного матеріалу додаткове завдання – написання реферату (список тем додається).

Підсумковими формами контролю є модульні контрольні роботи, екзамен (у кінці семестру). Модульні контрольні роботи та екзамен проводимуться у письмовій формі. «Зараховано» одержують студенти, які дають чіткі і послідовні відповіді на три питання (перелік питання додається в кінці програми) і в загальній сумі балів за семестр (робота на заняттях + самостійна робота + контрольна робота) отримують не менше ніж 60 балів. «Незараховано» отримують студенти, які не можуть дати чітких відповідей на питання викладача і при цьому під час роботи протягом семестру в сумі не мають 60 балів. Перескладання відбувається після складеної студентом екзаменаційної сесії.

3.9. Контроль знань студентів

За результатами семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою: за практичні заняття – 60 балів, за екзамен 40 балів – разом 100 балів.

При цьому кількість балів відповідає оцінці:

1-34 - «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

35-59 – «незадовільно» з можливістю повторного складання;

60-64 – «задовільно» (достатньо);

65-74 – «задовільно»;

75-84 – «добре»;

85-89 – «добре» (дуже добре);

90-100 – відмінно.

3.9. Перелік основної літератури.

1. Бурдаківська Н. М. Українська мова : професійне спрямування / Н. М. Бурдаківська, Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2009. – 316 с.

2. Горох Г. В. Українська мова (за професійним спрямуванням). Практичний курс / Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2013. – 148 с.

3. Горох Г. В. Українська мова фахового спрямування. Курс лекцій / Г. В. Горох, С. І. Никитюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2012. – 392 с.

4. Третяк Н. В. Практичний курс з української мови фахового спрямування : навчальний посібник / Н. В. Третяк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2015. – 132 с.

5. Третяк Н. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник / Н. В. Третяк, В. С. Карпалюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д. Г., 2010. – 376 с.

6. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник / С. В. Шевчук. – [3-тє вид., випр. і доповнен.]. – Київ : Алерта, 2012. – 696 с.

Мова викладання.

Українська.

ЗП 02 Історія України

Опис (анотація): основним напрямком курсу історії України є вивчення формування української державної ідеї на різних етапах розвитку українського суспільства та дослідження спроб нашого народу реалізувати цю ідею й створити національну державу. Опанування навчального курсу потрібне майбутнім спеціалістам для усвідомлення належності до великого європейського народу з розвинутою культурою та духовно-моральними цінностями, що ситавить їх у рівень представників високоцивілізованих європейських народів.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України Сидорук С. А.

Мета курсу: формування у студентів неісторичних спеціальностей цілісних, системних знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів у різні періоди вітчизняної історії; вміння їх аналізувати, узагальнювати, виділяти основні тенденції і закономірності перебігу історичних подій, виявляти причинно-наслідкові зв'язки; уміти критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб; володіти науковою термінологією й користуватися нею; розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних умовах

Основні завдання дисципліни:

- дати студентам конкретний історичний матеріал з історії України;
- висвітлити етногенез українського народу;
- охарактеризувати особливості соціально-економічного та внутріполітичного розвитку Української держави в різні періоди її існування;
- з'ясувати геополітичні особливості розвитку Української держави;
- ознайомити студентів з діяльністю визначних осіб вітчизняної історії;
- показати процес формування української національної ідеї та її значення у розбудові Української держави
- навчити студентів аналізувати й порівнювати історичні події, відстежувати причинно-наслідкові зв'язки між ними;

- сприяти удосконаленню вміння роботи з документальними джерелами;

- дати уявлення про життєвий шлях і світоглядні позиції окремих діячів української історії – політичних, військових, громадських, культурних діячів.

Результати навчання: студенти мають знати:

- основні події і факти з історії та культури України;
- основні закономірності та особливості соціально-економічного та політичного та культурно-духовного розвитку України;
- внесок видатних політичних, державних, військових, науково-культурних діячів у справу становлення, захисту і розвитку української нації;
- понятійний апарат;
- хронологію та історичну карту.

Студенти мають уміти:

- оперувати основними подіями, фактами, процесами з історії та культури України, розглядати їх у логічному взаємозв'язку і піддавати системному науковому аналізу, робити відповідні висновки;
- працювати з джерелами та монографічною літературою;
- порівнювати, знаходячи спільні риси та відмінності в історичному розвитку України та інших країн Європи;
- аргументовано, на основі історичних фактів, обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- володіти понятійним апаратом та історичною картою.

Методи викладання дисципліни:

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями історії та культури України;

- Семінарські заняття спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу з історії та культури України;

- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;

- Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань з історії та культури України.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Денна форма навчання				
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	ІНДЗ та самот. робота		
20 Балів	30 Балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Бойко О. Д. Історія України : навч. посіб. / О. Д. Бойко. — 3-тє вид, виправл., доповн. — К. : Академвидав, 2010. — 688 с.
2. Бойко О. Д. Нариси новітньої історії України (1985-1991 рр.) : Навч. посіб. / О. Д. Бойко. — К.: Кондор, 2008. — 357 с.

3. Бонь О. І. Історія України : Курс лекцій : Навч. посіб. / О. І. Бонь, О. Л. Іванюк. – К.: Вища шк., 2008. – 463 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. [Навч. посіб.] / Я. Грицак. – К., Генеза, 1996. – 360 с.
5. Історія України: Навч. посіб. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2010. – 595 с.
6. Історія України: новітня доба: навч. посіб. / [В.М. Литвин, В.Ф. Колесник, А.Г. Слюсаренко та ін.]; за ред. В.М. Литвина. - К.: Академвидав, 2012. – 480 с.
7. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. – К.: Наукова думка, 2013. – 1056 с.
8. Історія українського мистецтва: В 6-и т. – К.: Мистецтво, 1966-1970.
9. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1994. – 656 с.
10. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 1. Історія культури давнього населення України. – К.: Наукова думка, 2001. – 1135 с.
11. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 2. Українська культура другої половини XIII – першої половини XVII століть. – К.: Наукова думка, 2003. – 847 с.
12. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 3. Українська культура другої половини XVII –XVIII століть. – К.: Наукова думка, 2001. – 1246 с.
13. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 1. Українська культура першої половини XIX століття. – К.: Наук. думка, 2008. – 1007 с.

14. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 2. Українська культура другої половини ХІХ століття. – К.: Наукова думка, 2005. – 1296 с.
15. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. / За ред. проф. А. Яртися і проф. В. І. Мельника. – Л.: Світ, 2005. – 568 с.
16. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.1. З найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. / В.М. Литвин. – К.: Альтернативи, 2003. – 864 с.
17. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.2. Кінець ХVІІІ – початок ХХ ст. / В.М. Литвин. – К.: Алтернативи, 2005. – 760 с.
18. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.3 (Новітній час (1914-2014). Кн.1. / В.М. Литвин. – К.: Альтернативи, 2005. – 832 с.; - Кн.2. – 640 с.
19. Мистецтво України: Біографічний довідник. / Упоряд.: А. В. Кудрицький, М. Г. Лабінський; за ред. А В. Кудрицького. – К.: Укр. енцикл., 1997. – 700 с.
20. Мицик Ю.А. Історія України / Ю.А. Мицик, О.Г. Бажан. – К.: Тов.»Вид-во «КЛІО», 2015. – 680 с.
21. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу / Іван Огієнко. – К.: Абрис, 1991. – 227 с.
22. Олійник С. В. Історія України: конспект лекцій для студентів неісторичних факультетів вищих навчальних закладів України / С. В. Олійник, С. А. Сидорук. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2011. – 172 с.
23. Олійник С. В. Україна в період між двома світовими війнами: курс лекцій / С. В. Олійник, С. В. Трубочанінов. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010. – 194 с.
24. Петровський В. В. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі / В. В. Петровський, Л. О. Радченко,

В. І. Семененко. – [вид. 2-ге, випр. та доп.] – Х. : ВД “ШКОЛА”, 2008. – 608 с.

25. Рєєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.) / Олександр Рєєнт. – К. : Інститут історії України НАН України, 2003. – 340 с.

26. Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу / Мирослав Семчишин. – К.: Фенікс, 1993. – 428 с.

27. Смолій В. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 р. р.) В. Смолій, В. Степанков. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2009. – 447 с.

28. Україна крізь віки. В 15 т. – К.: Альтернативи, 1999-2000.

29. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С. О. – Л.: Світ, 1994. – 456 с.

30. Українська культура: Лекції за ред. Д. Антоновича / Упоряд. С. В. Ульяновська; вс. ст. І. М. Дзюби; перд сл. М. Антоновича; Додатки С. В. Ульяновської, В. І, Ульяновського. – К.: Либідь, 1993. – 592 с.

31. Уривалкін О. М. Довідник з історії України / О. М. Урив алкін. – К.: Дакор, КНТ, 2009. – 1008 с.

32. Шевчук В.П. Історія української державності: курс лекцій / В.П. Шевчук, М.Г. Тараненко. – К.: Либідь, 1999. – 480 с.

33. Шейко В. М. Історія української культури: Навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 03 Іноземна (німецька) мова

Опис (анотація): дисципліна, яка забезпечувати всебічну підготовку вчителя іноземної мови початкової школи, а також закласти основу для професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою. Навчання іноземної мови переслідує комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети. Програма визначає межі

навчання в залежності від реального рівня мовної та мовленнєвої підготовки студентів, уточнює проміжні вимоги до рівня сформованості вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, конкретизує тематику текстів і усних висловлювань.

Тип.

Нормативна частина

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I- II семестри;

II-й курс, III-IV семестри.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 8,0;

I-й курс, I- II семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

II-й курс, III- IV семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

Разом на I-II курсах – 240 год.

Викладацький склад.

Гудима Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Модуль 2.

МКР 2.

Залік

Модуль 3.

МКР 3.

Модуль 4.

МКР 4.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – формування у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції; формування комунікативно-методичної компетенції (володіння мовою на рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, і володіння вміннями педагогічного спілкування).

Завдання курсу – забезпечити всебічну підготовку вчителя іноземної мови у початкових класах, формувати у нього гностичні вміння, організаційні та комунікативно-навчальні вміння, конструктивно-планувальні вміння.

Результатами навчання є:

Студенти повинні оволодіти усним та писемним мовленням у межах вивченого лексичного та граматичного матеріалу. На цьому етапі виробляються і формуються основні автоматизми у сфері вимови, читання, графічного, орфографічного та пунктуаційно-грамотного письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формі.

Методи викладання дисципліни.

Основними методами викладання дисципліни є:

- орієнтовно-особистісний;
- пояснювально-ілюстративний;
- демонстраційний.

Методи оцінювання.

Необхідно подати інформацію щодо процедури перескладання заліків та іспитів.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Якщо студент отримує 35-59 балів, то він може повторно скласти іспит, якщо менше 35 балів, то з ним обов'язково потрібно провести додаткову роботу відповідно вивченого матеріалу.

Форми контролю: модульні контрольні роботи – 3,4 семестри;

Перелік основної літератури.

1. Helbig G. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2001. – 654 s.
2. Helbig G. Leitfaden der deutschen Grammatik / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2000. – 304 s.
3. Helbig G. Übungsgrammatik Deutsch / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2000. – 379 s.
4. Захаров Ю.М. Deutsch für Hochschulen: Навчальний посібник з німецької мови для студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів / Ю.М. Захаров, Н.В. Вишневська, Л.А. Онуфрієва. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2010. – 352 с.
5. Тагиль И.П. Грамматика немецкого языка / И.П. Тагиль. – СПб.: КАРО, 2005. – 384 с.
6. Тагиль И.П. Грамматика немецкого языка в упражнениях / И.П. Тагиль. – СПб.: КАРО, 2005. – 512 с.
7. Бориско Н.Ф. Deutsch ohne Probleme! Самоучитель немецкого языка (в двух томах) / Н.Ф. Бориско. – Т.2 – Киев: ООО «ИП Логос – М», 2006. – 512с.
8. Завьялова В. Практический курс немецкого языка. Для начинающих. Издания 6-е, переработанное и дополненное / В. Завьялова, Л. Ильина. – М.: Лист Нью, 2002. – 880 с.
9. Євгененко Д.А. Практична грамати́ка німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. – 2-е видання, виправлене і доповнене / Д.А. Євгененко. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 400 с.

10. Паремская Д.А. Практическая грамматика (немецкий язык): учеб. пособие / Д.А. Паремская. – 2-е изд. – Мн.: Выш. Шк., 2003. – 350 с.

11. Іотко Л.Б. Praktisches Deutsch (Zwischenmenschliche Beziehungen): Навчальний посібник / Л.Б. Іотко, Г.Г. Братиця. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2008. – 334 с.

Мова викладання.

Німецька.

ЗП 03 Іноземна (англійська) мова

Опис (анотація): навчальна дисципліна повинна забезпечувати всебічну підготовку вчителя іноземної мови початкової школи, а також закласти основу для професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою. Навчання іноземної мови переслідує комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети. Програма визначає межі навчання в залежності від реального рівня мовної та мовленнєвої підготовки студентів, уточнює проміжні вимоги до рівня сформованості вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, конкретизує тематику текстів і усних висловлювань.

Тип.

Нормативна частина

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I- II семестри.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 8,0;

I-й курс, I- II семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

II-й курс, III- IV семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

Разом на I-II курсах – 240 год.

Викладацький склад.

Олинець Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, асистент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Модуль 2.

МКР 2.

Залік

Модуль 3.

МКР 3.

Модуль 4.

МКР 4.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – формування у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції; формування комунікативно-методичної компетенції (володіння мовою на рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, і володіння вміннями педагогічного спілкування).

Завдання курсу – забезпечити всебічну підготовку вчителя іноземної мови у початкових класах, формувати у нього гностичні вміння, організаційні та комунікативно-навчальні вміння, конструктивно-планувальні вміння.

Результатами навчання є:

Студенти повинні оволодіти усним та писемним мовленням у межах вивченого лексичного та граматичного матеріалу. На цьому етапі виробляються і формуються основні автоматизми у сфері вимови, читання,

графічного, орфографічного та пунктуаційно-грамотного письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формі.

Методи викладання дисципліни.

Основними методами викладання дисципліни є:

- орієнтовно-особистісний;
- пояснювально-ілюстративний;
- демонстраційний.

Методи оцінювання.

Необхідно подати інформацію щодо процедури перескладання заліків та іспитів.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Якщо студент отримує 35-59 балів, то він може повторно скласти іспит, якщо менше 35 балів, то з ним обов'язково потрібно провести додаткову роботу відповідно вивченого матеріалу.

Перелік основної літератури.

1.Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови. Довідник / Г.В. Верба, Л.Г. Верба. – К. : ТОВ «ВП Логос-М», 2012. – 341 с.

2.Стародуб Т.Ф. Практичний курс англійської мови: Навчальний посібник для студентів перших курсів педагогічних факультетів. – Тернопіль : Підручники та посібники, 2011. – 224 с.

3.Янсон В.В., Свистун Л.В., Богатирьова С.Т., Лежньов С.М. A Practical Guide for Learners of English. Course 1. = Практичний курс англійської мови для студентів вищих навчальних закладів: Навч. посібник. – Англ. мовою. – Київ : ТОВ «ВП Логос», 2015. – 368 с.

Мова викладання.

Англійська.

ПП 03 КОМПОЗИЦІЯ

Опис (анотація): дисципліна створює основу для оволодіння майбутніми вчителями образотворчого мистецтва знаннями й уміннями в галузі образотворчої діяльності.

Тип: нормативна, дисципліна професійної підготовки

Термін вивчення: 1-й курс, 1-2 семестри.

Кількість кредитів: 8 кредитів ECTS: всього 240 год., з них: денна форма навчання –96 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 66 год. практичних занять.

Викладацький склад: доктор мистецтвознавства, професор Урсу Н.О.

Мета курсу:. Метою викладання навчальної дисципліни «Композиція» є розвиток творчих здібностей студентів, вивчення ними об'єктивних закономірностей композиції, засобів, прийомів і правил правдивого відображення дійсності в образній формі.

Основні завдання дисципліни: Основними завданнями вивчення дисципліни «Композиція» є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- . теоретичні основи художньо-композиційної діяльності;
- систему специфічних понять і термінів;
- загальні закономірності побудови площинної та обсягово-просторової композиції;
- закони, правила та прийоми композиційних побудов;
- компоненти композиції в їх динаміці;
- гармонійні пропорційні співвідношення;
- пропорції «золотого перетину» та осьову систему побудови за Леонардо да Вінчі;
- особливості реалістичної та абстрактної композиції.

Вміти:

- творчо впроваджувати теоретичні знання при розв'язанні композиційних завдань;
- аналізувати композиційні рішення творів різних видів мистецтва;
- компоновати зображення на різних за формою та форматом аркушах паперу;
- використовувати для підкреслення ідеї твору, форму, фактуру, пропорції, ритміку, контрасти та інше;
- визначати композиційний центр твору, глибинність, просторовість композиції тощо;
- орієнтуватися в основних напрямках жанрових композицій (натюрморт, портрет, пейзаж, сюжетно-тематична картина);
- вести творчий пошук нових композиційних рішень;
- виконувати практичні художні завдання.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, перегляд самостійно виконаних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Модуль1				Модуль2					Екзамен	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2			ЗМ 3		ЗМ 4				
Пото чний контр оль	Поточ ний контр оль	Самост ійна робота	М КР	Пото чний контр оль	М К Р	Поточ ний контр оль	Самос тійна робот а	М К Р		
5	5	5	10	5	10	5	5	10	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення : навчально-методичний посібник / Т.В. Костенко. – Харків, 2003. – 256 с.

2. Урсу Н.О. Золотий перетин у композиції // Зб. наук. праць КПДПУ. / Н.О.Урсу – Кам'янець-Подільський, 1997.– Вип. 3.– С. 61 – 63.

3. Шорохов Е. В. Основы композиции. / Е.В. Шорохов. – М., 1980.

4. Урсу Н.О., Негода Б.М., Гнатюк В.А., Міхальська І.П. Теоретичні основи композиції. Навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей. / Н.О. Урсу, Б.М. Негода, В.А. Гнатюк, А.А. Михальська – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 50 с.

Мова викладання: українська.

ПП 05 ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ

Опис (анотація): Зміст програми «Історія мистецтва та дизайну» спрямований на формування у студентів базових знань з історії розвитку образотворчого мистецтва, архітектури та дизайну від первісності до ХХІ ст.; ознайомлення з культурними доробками провідних країн світу, шедеврами мистецтва, історією їх створення, творчістю відомих митців в галузі мистецтва та дизайну.

Мета курсу – ознайомлення студентів з основними еволюційними фазами світового образотворчого мистецтва, шедеврами образотворчого мистецтва, архітектури та дизайну, стильовими особливостями мистецтва різних періодів, творчістю провідних майстрів.

У процесі вивчення та засвоєння даної дисципліни передбачається комплексне вирішення **завдань** художньо-педагогічної підготовки фахівців:

- формування цілісного уявлення про історичний розвиток мистецтва;
- засвоєння основних мистецтвознавчих понять та відповідної термінології;
- розуміння зв'язків історії мистецтв з природним і культурним середовищем життєдіяльності людини;

- засвоєння знань про особливості мистецтва різних епох і різних народів світу;

- вивчення основних закономірностей розвитку дизайну як виду мистецтва;

- формування умінь використовувати отримані теоретичні знання у процесі самостійної творчої діяльності

Студенти повинні **знати**:

- періоди та хронологію розвитку мистецтва від давнини до сьогодення;

- особливості розвитку мистецтва дизайну в контексті загальних культуротворчих процесів;

- провідні художні стилі, напрямки та течії мистецтва;

- імена видатних майстрів, їх життєвий та творчий шлях;

- видатні твори архітектури, скульптури, живопису, графіки та дизайну, що входять до скарбниці світового мистецтва.

Студенти повинні **вміти**:

- пояснювати, узагальнювати й оцінювати особливості розвитку мистецтва і дизайну;

- розрізняти пам'ятки мистецтва за авторством, назвою, художнім стилем;

- проводити мистецький аналіз творів;

- володіти професійною термінологією.

Термін вивчення: 1-4 курс (8 семестрів).

Кількість кредитів: 21 кредит ECTS: всього 630 год., з них: 252 год. аудиторних: 120 год. лекційних, 132 год. практичних занять, 378 год. самостійної роботи.

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва Бренюк Алла Григорівна.

Методи викладання дисципліни:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

За джерелом інформації:

1) Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint–презентація, навчальні фільми, віртуальні музеї), семінари, пояснення, розповідь.

2) Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

2) Складання конспекту з теми модуля за заданим, або самостійно складеним планом;

3) Підготовка доповідей з теми модуля;

4) Розробка тестових завдань з теми модуля;

5) Добір додаткового теоретичного та ілюстративного матеріалу;

6) Написання реферату з теми модуля.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання модульної контрольної роботи (тестування).

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1-8, 9-10			100
Поточний контроль	Самості йна	МКР	

	робота		
50 балів	20 балів	30 балів	

Форми підсумкового контролю: залік (2, 6 семестри), іспит (4, 8 семестри).

Перелік основної та допоміжної літератури:

Основна:

1. Вельфлин Г. Ренессанс и барокко / Г. Вельфлин. – СПб. : Азбука-классика, 2004.
2. Галич М. История доколумбовых цивилизаций / Пер. с исп. Г. Г. Ершовый и М. М. Гурвица; Вступ. ст. Ю. В. Кнорозова. – М. : Мысль, 1990. – 407 с.
3. Даниленко В. Я. Дизайн : підручник для студ ВНЗ, які навчаються за спец. «Дизайн» / В. Я. Даниленко. – Х. : ХДАДМ, 2003. – 320 с.
4. Дизайн архитектурной среды : краткий терминологический словарь-справочник / С. Михайлов, Н. Дембич, В Захаров, Л. Листовская и др. / Под ред. С Михайлова. – Казань. ДАС, 1994. – 120 с. : ил.
5. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств / Н. А. Дмитриева. – М. : 1996, Т.1. – 320 с.: ил.
6. Ковешникова Н. А. Дизайн: история и теория : учеб. пособие для студентов архитектурных и дизайнерских специальностей – 5-е изд. – М. : Омега-Л, 2009. – 224 с.
7. Культура Середньовіччя і Відродження: хрестоматія / Укладач Н. Л. Перська. – Х. : Факт, 1998. – 352 с.
8. Лаврентьев А. Н. История дизайна : учеб. пособие /А. Н. Лаврентьев. – М. : Гардарики, 2007. – 303 с.
9. Матье М. Искусство Древнего Египта: В 2 т. / М. Матье. – М. : Искусство, 1961.

10. Печерський В. В. Курс історії архітектури : методичний посібник з дисципліни «Всесвітня історія архітектури» для студентів мистецтвознавчої спеціалізації вищих навчальних закладів / В. В. Печерський. – К. : Видавництво Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006.

11. Постолова Н. В. Пластичні мистецтва : посібник / Н. В. Постолова. – Херсон, 2006.– 63 с.

12. Рославец Е. Н. Живопись Франции XVII-XVIII веков / Е. Н. Рославец. – К. : Мистецтво, 1990. – 221 с.

13. Словарь античности. – М., 1989.

14. Соколов Г. Искусство Древней Греции / Г. Соколов. – М., 1972.

15. Стародубцева Л. Архитектура постмодернізму : Історія. Теорія. Практика / Л. стародубцева. – К. : Спалах, 1998.

16. Тимофієнко В. Нариси всесвітньої історії архітектури / В. Тимофієнко. – Т. 1. – Кн. 1. – К. : КНУБА, 2000.

Допоміжна:

1. Алпатов М. Художественные проблемы искусства Древней Греции / М. Алпатов. – М., 1987.

2. Архитектура : короткий словник-довідник. – К. : Будівельник, 1995.

3. Асеев Ю. Шедевры світової архітектури / Ю. Асеев. – К., 1982.

4. Базен Ж. История истории искусства: От Вазари до наших дней / Ж. Базен. – М. : Прогресс – Культура, 1994.

5. Бартенев И. Очерки истории архитектурных стилей / И. Бартенев, В. Батажкова. – М. : Изобр. Искусство, 1983. 7

6. Виппер Б. Итальянский Ренессанс / Б. Виппер. – В 2-х тт. – М., 1977.

7. Всеобщая история архитектуры. – ТТ. 1, 2. – Л – М. : Стройиздат, 1970.

8. Всеобщая история архитектуры. – ТТ. 5, 7, 9 – 11. – Л – М. : Стройиздат, 1967 – 1973.

9. Горюнов В. Архитектура эпохи модерна : Концепции. Направления. Мастера В. Горюнов, М. Тубли. – СПб. : Стройиздат, 1992.

10. Дженкс Ч. Язык архитектуры постмодернизма/ Ч. Дженкс / Пер. с англ. – М., 1985.
11. Иконников А. Архитектура XX века : В 2 т. / А. Иконников – М., 2001.
12. Ле Корбюзье. Архитектура XX века / Корбюзье Ле / Пер. с франц. – М. : Сторйиздат, 1977.
13. Лебедева Г. Новейший комментарий к трактату Витрувия «Десять книг об архитектуре» / Г. Лебедева. – М., 2003.
14. Лясковская О. Французская готика XII-XIV веков : Архитектура. Скульптура. Витраж / О. Лясковская. – М., 1973.
15. Матье М. Искусство Древнего Египта : В 2 т. / М. Матье. – М. : Искусство, 1961.
16. Михайлов С. М. Основы дизайна. Учеб. для вузов / С. М. Михайлов, Л. М. Кулева / Под ред. С М. Михайлова. – 2-е изд , перераб и доп. – М. : Союз Дизайнеров, 2002. – 240 с. : ил.
17. Михайлов С. М. История дизайна : учебн. для вузов / С. М. Михайлов. – Т. 2. – М. : Союз Дизайнеров России, 2003. – 394 с. : ил.
18. Нелюта А. М. Словник образотворчого мистецтва / А. М. Нелюта. – Харків, 1996. – С. 290.
19. Ничкало С. А. Короткий тлумачний словник / С. А. Ничкало. – К. : Мистецтвознавство, 1999. – С. 68.
20. Раздольская В. Искусство Франции во второй половине XIX века / В. Раздольская. – Л., 1981.
21. Редер Д. Г. История древнего мира. Первобытное общество и Древний Восток : учебное пособие для студентов ист. фак. Пединститутів / Под ред. Ю. С. Крушкол. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Просвещение, 1979. – 288 с. : ил.
22. Смирнова И. Искусство Италии конца XIII-XV веков / И. Смирнова. – М., 1987.
23. Соколов Г. Искусство Древней Греции / Г. Соколов. – М., 1972.

Мова викладання: українська

ПП 06 Рисунок

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми

сучасного монументального живопису; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі дизайну, формує професійні навички творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 30 кредити ECTS: всього 900 год., з них: денна форма навчання – 360 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 20 год. лабораторних: 316 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є розвиток творчого підходу до створення художнього образу засобами академічного рисунка, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних графічних технік рисунка;

- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної перспективи; - визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів рисунка;
- розуміння композиційних закономірностей та культури рисунка;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів рисунку;
- опанування технологіями та матеріалами рисунку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

Результати навчання:

- студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи рисунку;
- особливості графічних технік;

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції и знаходження окремих елементів;

- виконувати графічні рисунки фігури людини одягненої та оголеної;
- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів графічними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна творча, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

3, 6 семестри

ЗМ			ЗМ			
Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Всього
15	25	10	15	25	10	100

2, 4, 8 семестри

ЗМ			ЗМ			ЗМ				
Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Екз.	Сума
6	6	8	6	6	8	6	6	8	40	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Аксенов К.Х. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксенов К.Х., Левидова М. – М: Сов. художник, 1988. – 79 с.
Вердели А. Искусство рисунка / Вердели А. – М., 2003 . – 138 с.
2. Готфрид Баммес. Изображение фигуры человека / Готфрид Баммес. Берлин 1984. – 48 с.
3. Державний стандарт освіти // Початкова школа. – №1. – 2001.
4. Барчаи Е. Анатомия для художников / Енё Барчаи. – Москва, 2003. – 71 с.
5. Королёв В.А. Материалы и техники рисунка / Королёв В.А. – Москва 1984. – 56 с.
6. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник Ли Н. Г. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 480 с, илл.
7. Гордон Л. Рисунок / Гордон Л. – Москва 2001. – 145 с.
8. Мосин И.Г. Рисование / Мосин И.Г. – Екатеринбург, 1996. – 98 с.

9. Навчальна програма для чотирирічної початкової школи. Мистецтво. (Початкова школа, №7, 2001).

10. Програма «Основи рисунку» / (Укл. Є. А. Антонович, Л. К. Грач, М. І. Саваріна, В. А. Шпильчак) // Збірник програм з дисциплін образотворчого циклу для педагогічних інститутів. – К.:РНМК, 1992

11. Рабинович М. Ц. Пластическая анатомия и изображение человека на её основе / Рабинович М. Ц. – Москва, 1978. – 122 с.

12. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пединститутів / Сост. Н. Н. Ростовцев – М.: Просвещение, 1989. – 208 с.

13. Хитров А.Е. Рисунок / Хитров А.Е. Москва, 1964. – 45 с.

14. Школа изобразительного искусства. Москва 1988.

15. Энциклопедия рисования. Москва 1998.

16. Энциклопедия художника. Москва 2002.

Додаткова література

1. Аксёнов Ю. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксёнов Ю., Левидова М. – Москва 1986. – 68 с.
2. Вальтер Фицтум. Рисунки старых мастеров / Вальтер Фицтум и Юрий Кузнецов. Барокко в Риме. Москва 1986. – 134 с.
3. Василевский А.К. Искусство и школа. Книга для учителя / Василевский А.К. – М., 1981. – 210 с.
4. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве / Гика М. – М., 1936. – 56 с.
5. Кринский В. Ф. Введение в архитектурное проектирование / Кринский В. Ф. – М., 1974. – 71 с.
6. Кузин В.С. Изобразительное искусство и методика его преподавания в школе / Кузин В.С. – Москва, 1998. – 119 с.
7. Лебедев В. Пластика малых форм / Лебедев В. – М, 1974. – 94 с.
8. Миннарт М. Свет и цвет в природе Миннарт М. – М., 1969. – 62 с.
9. Мосин И. Г. Рисование / Мосин И. Г. – Екатеринбург, 1996. – 87 с.

- 10.Школа изобразительного искусства: Вып. 1: Учеб. пособие. – М.: Изобраз. искусство, 1986. – 176 с. (Серия "Академия художеств СССР).
- 11.Школа изобразительного искусства: Вып. 2 / А.Н. Буйнов, Е.М. Елизарова, Б.В. Иогансон и др. – М.: Изобраз. искусство, 1988. – 160 с.

3. Інформаційні ресурси

(навчально-методичний комплекс або його елементи із зазначенням електронної адреси, корисні ресурси Інтернету із зазначенням адрес сайтів тощо).

1. Навчально-методичний комплекс.
2. <http://school.xvatit.com/index> - сайт навчальних матеріалів з образотворчого мистецтва;
3. <http://allpainters.ru/> - сайт репродукцій картин відомих художників;
4. <http://sotnikov-art.ru/> - офіційний сайт художника і скульптора;
<http://impres-paint.ru/> - сайт художників-імпресіоністів

Мова викладання: українська.

ПП 07 ЖИВОПИС

Опис (анотація): курс «Живопис» забезпечує художньо-педагогічну підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво* у вивченні художніх засобів для відтворення будь-яких об'єктів у просторовому середовищі.

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: I-IV курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

денна форма навчання:

- 30 кредитів ECTS;
- загальний обсяг годин – 915 (аудиторних – 366, з них: лекцій – 24, практичних – 322; лабораторних – 20 позааудиторних – 549);

Викладацький склад: Гуцул Іван Андрійович, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Козловська Марина Петрівна, асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: розвиток творчого підходу до створення художнього образу живописними засобами, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- засвоєння основних живописних технік;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної та повітряної перспектив;
- визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів живопису; розуміння композиційних закономірностей;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів живопису;
- опанування технологіями та матеріалами живопису.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- теоретичні та методичні основи живопису;
- види та жанри живопису;
- особливості живописних технік.

- закони лінійної та повітряної перспектив;

Студенти мають **уміти**:

- зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів;
- виконувати живописні начерки та етюди фігури людини одягненої та оголеної;
- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів живописними засобами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних, лабораторних і практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з основами історії та теорії живопису, закономірностями розвитку сучасних живописних технік та технологій, засвоєння матеріалу на практичних роботах.

Методи оцінювання:

- поточне усне опитування,
- створення мистецьких проектів;
- перегляди, тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

1-2 семестри (1-2 змістові модулі)

(екзамен)

1 змістовий модуль				всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 1 З.М.	
10	10	10	30	
2 змістовий модуль				

Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 2 З.М.	екзамен	
10	10	10	30	40	100

3 семестр (3 змістовий модуль)

(залік)

3 змістовий модуль			ВСЬОГО
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
35	35	30	100

4-5 семестр (4-5 змістові модулі)

(залік)

4 змістовий модуль				ВСЬОГО
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 4 З.М.	
20	20	10	50	
5 змістовий модуль				100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 5 З.М.	
20	20	10	50	

6 семестр (6 змістовий модуль)

(екзамен)

6 змістовий модуль					ВСЬОГО
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 6 З.М.	екзамен	
25	25	10	60	40	

7-8 семестри (7-8 змістові модулі)

(екзамен)

7 змістовий модуль				ВСЬОГО
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 7 З.М.	

контроль		робота			
10	10	10	30		
8 змістовий модуль					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 8 З.М.	екзамен	
10	10	10	30	40	100

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Абрамов Л. К. Руководство по цвету. – Л., 1967.
2. Альберти Леон Баттиста, Три книги о живописи. – М., 1937.
3. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. – М., 1951.
4. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве. – М., 1936.
5. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення.
6. Кэтти Сэвидж–Хаббард. Приключения в мире живописи.–М., 1998.
7. Ле Корбюзье. Творческий путь.– М., 1970.
8. Лебедев В. Пластика малых форм.– М., 1974.
9. Миннарт М. Свет и цвет в природе.– М., 1969.
10. Шедеври українського живопису Д.Горбачов, К.:Мистецтво, 2008, 608 с.
11. Шепетис Л. Х. Искусство и среда. –М., 1979.

Мова викладання – українська.

ЗП 06 Фізичне виховання

Опис (анотація): Фізичне виховання спрямоване на формування у студентів високих моральних, волевих і фізичних якостей, готовності до високопродуктивної праці; збереження і зміцнення здоров'я студентів, сприяння всебічному розвитку організму, підтримання високої працездатності протягом всього періоду навчання.

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1-2 курс

Кількість кредитів: 138 год., з них: 6 год. лекційних, 132 год практичних занять.

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, старший викладач, кафедри фізичного виховання Кужель М.М.

Мета курсу: є виховання здорової, всебічно розвинутої, фізично досконалої людини з високою творчою та громадською позицією, готовою до довголітньої високопродуктивної праці і захисту своєї держави, виховання морально-вольових якостей та потреб у здоровому способі життя, використання здобутих цінностей фізичної культури у особистій, громадській та професійній діяльності, знання і дотримання основ здорового способу життя, про інформованість про всі головні цінності фізичної культури і спорту, формування у студентів фізичної культури особистості.

Основні завдання дисципліни:

- збереження і зміцнення здоров'я студентів;
- сприяння формуванню здорового способу життя;
- підтримання і підвищення рівня працездатності протягом навчання;
- виховання у студентів потреби в систематичних заняттях фізичними вправами з урахуванням особливостей їх майбутньої професійної діяльності та фізичного самовдосконалення;
- формування розуміння ролі фізичної культури у розвитку особистості і підготовки її до професійної діяльності, мотиваційно-ціннісного ставлення до фізичної культури, до здорового способу життя, фізичного вдосконалення і самовиховання, потреби в регулярних заняттях фізичними вправами і спортом;
- формування системи знань і умінь з фізичної культури і здорового способу життя;

-набуття відповідних рухових умінь та навичок; набуття здатності до виконання тестів і нормативів фізичної підготовленості.

Результати навчання: студенти **мають знати:** основи здорового способу життя;

- основи безпеки під час занять фізичною культурою;
- використання фізичної культури і спорту в режимі навчання та відпочинку;
- методику підготовки та проведення комплексів фізичних вправ в режимі дня;

Студенти **мають уміти:** підтримувати, розвивати і удосконалювати функціональний стан свого організму;

- володіти основами самоконтролю фізичного стану;
- використовувати на практиці методичні прийоми з проведення різних видів оздоровчої гімнастики.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)	Сума	
Змістовий модуль 1 (50 балів)	Змістовий модуль 2 (50 балів)	100
Поточний контроль	Поточний контроль	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Амосов М.М. Роздуми про здоров'я. – К.: Здоров'я, 1990. – 168 с.
2. Баранов В.М. В мире оздоровительной физкультуры. - К.: Здоров'я, 1987. - 134 с.
3. Гоголан М. Система здоровья НИШИ. - К.: 1996. - 178 с.
4. Грінберг В.А. Хрестоматія з історії фізичної культури від найдавніших часів до кінця XVII століття. Кіровоград.: 1995. - 139 с.
5. Дубогай О.Д., Завацький В.І., Короп Ю.О. Методика фізичного виховання студентів віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи: Навчальний посібник. - Луцьк: Надстир'я, 1995. - 220 с.
6. Дубогай О.Д., Тучак А.М., Костікова С.Д., Єфімов А.О. Основні поняття і терміни оздоровчої фізичної культури та реабілітації. - Луцьк, 1997.
7. Кубертен П. Олимпийские мемуары. - Киев: Олимпийская литература, 1997. - 180 с.
8. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт. - Киев: Олимпийская литература, 1997. - 384 с.
9. Рыбковский А.Г. Организация учебно-тренировочного процесса студентов в группах спортивного совершенствования: Учебное пособие. – Донецк: 2003. – 160 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 07 Основи наукових досліджень

3.1. Ідентифікація.

Основи наукових досліджень

Дисципліна загальної підготовки.

№ ЗП 07.

3.2. Опис (анотація).

Основи наукових досліджень передбачають особливості виявлення та вивчення іконографічних джерел, специфіку й методику здійснення художніх наукових досліджень, структуру й вимоги до такого виду пошукових робіт.

Мета курсу – формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з основ наукових досліджень; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення та здійснення наукової діяльності; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для адекватної фахової діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення; стимуляція творчого потенціалу.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи наукових досліджень” є

- ✓ вивчення основ наукових досліджень у галузі мистецтвознавства, їх практичне використання в професійній і творчій діяльності;
- ✓ формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- ✓ формування особистості, здатної на професійному рівні вирішувати освітні, виховні та художньо-творчі завдання в умовах розвитку української державності та національної системи освіти, сприяти виведенню її на рівень міжнародних критеріїв і стандартів.

3.3. Тип.

Вибіркова.

3.4. Термін вивчення (рік, семестр тощо).

1-й курс, I семестр.

3.5. Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 3,0. Всього 90 год. Аудиторних – 30, з них: лекційних – 14; практичних – 16. Самостійна робота – 60 год.

Програма курсу передбачає 14 годин лекційних занять, 16 годин практичних занять та 60 години самостійної роботи. Курс дає наукове обґрунтування поняттю теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення наукової діяльності.

3.6. Викладацький склад.

Шульц Ніна Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства.

3.7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Курс призначений для студентів педагогічного факультету спеціальностей 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) за освітньою програмою Образотворче мистецтво, 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Образотворче мистецтво, 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Декоративно-прикладне мистецтво, 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Реставрація творів мистецтва.

Навчальний курс складається з розділу: Організація та методика науково-дослідної діяльності в галузі мистецтвознавства.

3.8. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Студенти повинні

знати:

- ✓ основний зміст всіх розділів програми;
- ✓ систему специфічних понять і термінів;

- ✓ сучасні наукові дослідження в галузі європейського, зокрема українського мистецтвознавства;

- ✓ форми науково-дослідної роботи;

- ✓ методику пошуку наукової інформації;

- ✓ методологію наукового дослідження в галузі мистецтвознавства;

- ✓ основні етапи дослідницької діяльності;

- ✓ правила опрацювання інформаційних джерел;

- ✓ вимоги до структури та змісту наукового дослідження;

- ✓ вимоги до оформлення наукової роботи в галузі мистецтвознавства;

- ✓ вимоги до презентації та захисту наукової роботи в галузі мистецтвознавства.

вміти:

- ✓ творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань фахової діяльності;

- ✓ орієнтуватись в основних проблемах і напрямках сучасного мистецтвознавства;

- ✓ здійснювати творчий пошук наукової організації художньої діяльності;

- ✓ працювати з бібліографічними покажчиками, довідниками, каталогами, картотеками, в мережі Інтернет;

- ✓ складати власний реєстр літератури;

- ✓ поглиблено вивчати іконографічні джерела з історії українського та зарубіжного образотворчого мистецтва;

- ✓ впроваджувати у власний науковий пошук сучасні методики;

- ✓ теоретично обґрунтовувати проблему дослідження та комплексні підходи до її вирішення;

- ✓ формулювати методологією наукового дослідження;

- ✓ оформляти результати дослідження у вигляді реферату, тез, статті, курсової, бакалаврської, дипломної, магістерської роботи;

✓ презентувати результати власного наукового дослідження відповідно до вимог сучасного мистецтвознавства;

✓ впроваджувати у практичну мистецьку діяльність результати власного наукового дослідження.

3.9. Методи викладання дисципліни.

- словесний, пояснювально-ілюстративний,
- наочний;
- практичний;
- теоретичний;
- частково-пошуковий;
- дослідницький;
- організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

3.10. Методи оцінювання.

Фронтальний, індивідуальний, груповий, комбінований, поточний, підсумковий.

Види контролю: модульні контрольні роботи, екзамен, самостійна робота.

- методи усного контролю;
- методи письмового контролю;
- дидактичні тести;
- спостереження;
- користування книгою.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

<i>Модуль 1. Змістовий модуль 1</i>		Рейтингова оцінка за ЗМ 1 (залік)
Поточний контроль та самостійна робота	МКР	

50	50	100

3.11. Мова викладання.

Українська.

023 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО, РЕСТАВРАЦІЯ **ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО**

ЗП 01 Українська мова (за професійним спрямуванням)

Опис (анотація): запровадження в закладах вищої освіти України обов'язкового курсу української мови зумовлене потребою підготовки національних наукових і педагогічних кадрів для різних сфер діяльності. Закон про мови в Україні, Конституція України, зобов'язують осіб з вищою освітою володіти державною мовою в обсязі, необхідному для виконання службових обов'язків. З огляду на це проблема рівня мовної грамотності студентів – майбутніх фахівців, культури професійного мовлення в загальнонаціональному вимірі набуває особливої актуальності.

Курс “Українська мова (за професійним спрямуванням)” зорієнтований на формування знань про специфіку усної та писемної форм реалізації ділової української мови з урахуванням фахової спрямованості студентів.

Мета навчальної дисципліни:

- формування комунікативної компетентності студентів;
- набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця;
- вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомоги вмілого використання

різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови в професійній діяльності;
- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- розвивати творче мислення студентів;
- виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій.
- сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

3.2. Тип. Нормативна.

3.3. Термін вивчення (рік, семестр тощо): I курс, II семестр.

Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 3,0; Всього 90 год. Аудиторних – 30, з них: лекцій – 8; практичних – 22. Самостійна робота – 60 год.

3.4. Викладацький склад.

Мелекесцева Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, старший викладач.

3.5. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль – 1.

МКР 1.

Екзамен.

3.6. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

З метою задоволення інтересу студентів до проблемних мовних питань запропоновано теми для реферативної роботи. Список літератури містить джерела, необхідні для вивчення складних питань української граматики, офіційно-ділової стилістики.

Вивчивши курс, студенти **повинні вміти:**

- складати професійні тексти і документи, дотримуючись норм сучасної української літературної мови;
- усно спілкуватися українською літературною мовою, виконуючи службові обов'язки;
- аналізувати і коригувати фахові тексти відповідно до норм української літературної мови;
- складати професійні тексти і, спілкуючись усно, правильно використовувати фахову термінологію, номенклатуру, фразеологію, іншомовні слова та їхні українські відповідники;
- перекладати фахові тексти українською мовою.

Студенти **повинні знати:**

- норми української літературної мови (орфографічні, пунктуаційні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні тощо) в професійному спілкуванні;
- правила складання професійних документів;
- особливості усного професійного мовлення;
- відомості про терміни, професіоналізми, номенклатурні назви;
- особливості використання лексики і фразеології в професійному спілкуванні;
- основи науково-технічного перекладу.

3.7. Методи викладання дисципліни.

Лекції та практичні заняття.

3.8. Методи оцінювання.

Поточний контроль та оцінювання знань студентів здійснюється за кредитно-модульною системою шляхом виконання різноманітних вправ, перекладів, тестів та індивідуальних завдань. Окремі теми виносяться на самостійне вивчення.

Студентам, які пропустили заняття, пропонується при відпрацюванні пропущеного матеріалу додаткове завдання – написання реферату (список тем додається).

Підсумковими формами контролю є модульні контрольні роботи, екзамен (у кінці семестру). Модульні контрольні роботи та екзамен проводитимуться у письмовій формі. «Зараховано» одержують студенти, які дають чіткі і послідовні відповіді на три питання (перелік питання додається в кінці програми) і в загальній сумі балів за семестр (робота на заняттях + самостійна робота + контрольна робота) отримують не менше ніж 60 балів. «Незараховано» отримують студенти, які не можуть дати чітких відповідей на питання викладача і при цьому під час роботи протягом семестру в сумі не мають 60 балів. Перескладання відбувається після складеної студентом екзаменаційної сесії.

3.9. Контроль знань студентів

За результатами семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою: за практичні заняття – 60 балів, за екзамен 40 балів – разом 100 балів.

При цьому кількість балів відповідає оцінці:

- 1-34** - «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;
- 35-59** – «незадовільно» з можливістю повторного складання;
- 60-64** – «задовільно» (достатньо);
- 65-74** – «задовільно»;
- 75-84** – «добре»;
- 85-89** – «добре» (дуже добре);
- 90-100** – відмінно.

3.9. Перелік основної літератури.

1. Бурдаківська Н. М. Українська мова : професійне спрямування / Н. М. Бурдаківська, Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2009. – 316 с.
2. Горох Г. В. Українська мова (за професійним спрямуванням). Практичний курс / Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2013. – 148 с.
3. Горох Г. В. Українська мова фахового спрямування. Курс лекцій / Г. В. Горох, С. І. Никитюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2012. – 392 с.
4. Третяк Н. В. Практичний курс з української мови фахового спрямування : навчальний посібник / Н. В. Третяк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2015. – 132 с.
5. Третяк Н. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник / Н. В. Третяк, В. С. Карпалюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д. Г., 2010. – 376 с.
6. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник / С. В. Шевчук. – [3-тє вид., випр. і доповнен.]. – Київ : Алерта, 2012. – 696 с.

Мова викладання.

Українська.

ЗП 02 Історія України

Опис (анотація): основним напрямком курсу історії України є вивчення формування української державної ідеї на різних етапах розвитку українського суспільства та дослідження спроб нашого народу реалізувати цю ідею й створити національну державу. Опанування навчального курсу потрібне майбутнім спеціалістам для усвідомлення належності до великого європейського народу з розвинутою культурою та духовно-моральними

цінностями, що ситають їх у рівень представників високоцивілізованих європейських народів.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України Сидорук С. А.

Мета курсу: формування у студентів неісторичних спеціальностей цілісних, системних знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів у різні періоди вітчизняної історії; вміння їх аналізувати, узагальнювати, виділяти основні тенденції і закономірності перебігу історичних подій, виявляти причинно-наслідкові зв'язки; уміти критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб; володіти науковою термінологією й користуватися нею; розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних умовах

Основні завдання дисципліни:

- дати студентам конкретний історичний матеріал з історії України;
- висвітлити етногенез українського народу;
- охарактеризувати особливості соціально-економічного та внутріполітичного розвитку Української держави в різні періоди її існування;
- з'ясувати геополітичні особливості розвитку Української держави;
- ознайомити студентів з діяльністю визначних осіб вітчизняної історії;

- показати процес формування української національної ідеї та її значення у розбудові Української держави

- навчити студентів аналізувати й порівнювати історичні події, відстежувати причинно-наслідкові зв'язки між ними;

- сприяти удосконаленню вміння роботи з документальними джерелами;

- дати уявлення про життєвий шлях і світоглядні позиції окремих діячів української історії – політичних, військових, громадських, культурних діячів.

Результати навчання: студенти мають знати:

- основні події і факти з історії та культури України;

- основні закономірності та особливості соціально-економічного та політичного та культурно-духовного розвитку України;

- внесок видатних політичних, державних, військових, науково-культурних діячів у справу становлення, захисту і розвитку української нації;

- понятійний апарат;

- хронологію та історичну карту.

Студенти мають уміти:

- оперувати основними подіями, фактами, процесами з історії та культури України, розглядати їх у логічному взаємозв'язку і піддавати системному науковому аналізу, робити відповідні висновки;

- працювати з джерелами та монографічною літературою;

- порівнювати, знаходячи спільні риси та відмінності в історичному розвитку України та інших країн Європи;

- аргументовано, на основі історичних фактів, обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;

- володіти понятійним апаратом та історичною картою.

Методи викладання дисципліни:

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями історії та культури України;

- Семінарські заняття спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу з історії та культури України;

- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;

- Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань з історії та культури України.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Денна форма навчання				
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	ІНДЗ та самост. робота		
20 Балів	30 Балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Бойко О. Д. Історія України : навч. посіб. / О. Д. Бойко. — 3-тє вид, виправл., доповн. — К. : Академвидав, 2010. — 688 с.

2. Бойко О. Д. Нариси новітньої історії України (1985-1991 рр.) : Навч. посіб. / О. Д. Бойко. — К.: Кондор, 2008. — 357 с.

3. Бонь О. І. Історія України : Курс лекцій : Навч. посіб. / О. І. Бонь, О. Л. Іванюк. – К.: Вища шк., 2008. – 463 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. [Навч. посіб.] / Я. Грицак. – К., Генеза, 1996. – 360 с.
5. Історія України: Навч. посіб. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2010. – 595 с.
6. Історія України: новітня доба: навч. посіб. / [В.М. Литвин, В.Ф. Колесник, А.Г. Слюсаренко та ін.]; за ред. В.М. Литвина. - К.: Академвидав, 2012. – 480 с.
7. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. – К.: Наукова думка, 2013. – 1056 с.
8. Історія українського мистецтва: В 6-и т. – К.: Мистецтво, 1966-1970.
9. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1994. – 656 с.
10. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 1. Історія культури давнього населення України. – К.: Наукова думка, 2001. – 1135 с.
11. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 2. Українська культура другої половини XIII – першої половини XVII століть. – К.: Наукова думка, 2003. – 847 с.
12. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 3. Українська культура другої половини XVII –XVIII століть. – К.: Наукова думка, 2001. – 1246 с.
13. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 1. Українська культура першої половини XIX століття. – К.: Наук. думка, 2008. – 1007 с.

14. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 2. Українська культура другої половини ХІХ століття. – К.: Наукова думка, 2005. – 1296 с.
15. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. / За ред. проф. А. Яртися і проф. В. І. Мельника. – Л.: Світ, 2005. – 568 с.
16. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.1. З найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. / В.М. Литвин. – К.: Альтернативи, 2003. – 864 с.
17. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.2. Кінець ХVІІІ – початок ХХ ст. / В.М. Литвин. – К.: Алтернативи, 2005. – 760 с.
18. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.3 (Новітній час (1914-2014). Кн.1. / В.М. Литвин. – К.: Альтернативи, 2005. – 832 с.; - Кн.2. – 640 с.
19. Мистецтво України: Біографічний довідник. / Упоряд.: А. В. Кудрицький, М. Г. Лабінський; за ред. А В. Кудрицького. – К.: Укр. енцикл., 1997. – 700 с.
20. Мицик Ю.А. Історія України / Ю.А. Мицик, О.Г. Бажан. – К.: Тов.»Вид-во «КЛІО», 2015. – 680 с.
21. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу / Іван Огієнко. – К.: Абрис, 1991. – 227 с.
22. Олійник С. В. Історія України: конспект лекцій для студентів неісторичних факультетів вищих навчальних закладів України / С. В. Олійник, С. А. Сидорук. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2011. – 172 с.
23. Олійник С. В. Україна в період між двома світовими війнами: курс лекцій / С. В. Олійник, С. В. Трубочанінов. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010. – 194 с.
24. Петровський В. В. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі / В. В. Петровський, Л. О. Радченко,

В. І. Семененко. – [вид. 2-ге, випр. та доп.] – Х. : ВД “ШКОЛА”, 2008. – 608 с.

25. Рєєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.) / Олександр Рєєнт. – К. : Інститут історії України НАН України, 2003. – 340 с.

26. Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу / Мирослав Семчишин. – К.: Фенікс, 1993. – 428 с.

27. Смолій В. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 р. р.) В. Смолій, В. Степанков. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2009. – 447 с.

28. Україна крізь віки. В 15 т. – К.: Альтернативи, 1999-2000.

29. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С. О. – Л.: Світ, 1994. – 456 с.

30. Українська культура: Лекції за ред. Д. Антоновича / Упоряд. С. В. Ульяновська; вс. ст. І. М. Дзюби; перд сл. М. Антоновича; Додатки С. В. Ульяновської, В. І, Ульяновського. – К.: Либідь, 1993. – 592 с.

31. Уривалкін О. М. Довідник з історії України / О. М. Урив алкін. – К.: Дакор, КНТ, 2009. – 1008 с.

32. Шевчук В.П. Історія української державності: курс лекцій / В.П. Шевчук, М.Г. Тараненко. – К.: Либідь, 1999. – 480 с.

33. Шейко В. М. Історія української культури: Навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 03 Іноземна (німецька) мова

Опис (анотація): дисципліна, яка забезпечувати всебічну підготовку вчителя іноземної мови початкової школи, а також закласти основу для професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою. Навчання іноземної мови переслідує комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети. Програма визначає межі

навчання в залежності від реального рівня мовної та мовленнєвої підготовки студентів, уточнює проміжні вимоги до рівня сформованості вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, конкретизує тематику текстів і усних висловлювань.

Тип.

Нормативна частина

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I- II семестри;

II-й курс, III-IV семестри.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 8,0;

I-й курс, I- II семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

II-й курс, III- IV семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

Разом на I-II курсах – 240 год.

Викладацький склад.

Гудима Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Модуль 2.

МКР 2.

Залік

Модуль 3.

МКР 3.

Модуль 4.

МКР 4.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – формування у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції; формування комунікативно-методичної компетенції (володіння мовою на рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, і володіння вміннями педагогічного спілкування).

Завдання курсу – забезпечити всебічну підготовку вчителя іноземної мови у початкових класах, формувати у нього гностичні вміння, організаційні та комунікативно-навчальні вміння, конструктивно-планувальні вміння.

Результатами навчання є:

Студенти повинні оволодіти усним та писемним мовленням у межах вивченого лексичного та граматичного матеріалу. На цьому етапі виробляються і формуються основні автоматизми у сфері вимови, читання, графічного, орфографічного та пунктуаційно-грамотного письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формі.

Методи викладання дисципліни.

Основними методами викладання дисципліни є:

- орієнтовно-особистісний;
- пояснювально-ілюстративний;
- демонстраційний.

Методи оцінювання.

Необхідно подати інформацію щодо процедури перескладання заліків та іспитів.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Якщо студент отримує 35-59 балів, то він може повторно скласти іспит, якщо менше 35 балів, то з ним обов'язково потрібно провести додаткову роботу відповідно вивченого матеріалу.

Форми контролю: модульні контрольні роботи – 3,4 семестри;

Перелік основної літератури.

1. Helbig G. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2001. – 654 s.
2. Helbig G. Leitfaden der deutschen Grammatik / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2000. – 304 s.
3. Helbig G. Übungsgrammatik Deutsch / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2000. – 379 s.
4. Захаров Ю.М. Deutsch für Hochschulen: Навчальний посібник з німецької мови для студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів / Ю.М. Захаров, Н.В. Вишневська, Л.А. Онуфрієва. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2010. – 352 с.
5. Тагиль И.П. Грамматика немецкого языка / И.П. Тагиль. – СПб.: КАРО, 2005. – 384 с.
6. Тагиль И.П. Грамматика немецкого языка в упражнениях / И.П. Тагиль. – СПб.: КАРО, 2005. – 512 с.
7. Бориско Н.Ф. Deutsch ohne Probleme! Самоучитель немецкого языка (в двух томах) / Н.Ф. Бориско. – Т.2 – Киев: ООО «ИП Логос – М», 2006. – 512с.
8. Завьялова В. Практический курс немецкого языка. Для начинающих. Издания 6-е, переработанное и дополненное / В. Завьялова, Л. Ильина. – М.: Лист Нью, 2002. – 880 с.
9. Євгененко Д.А. Практична грамати́ка німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. – 2-е видання, виправлене і доповнене / Д.А. Євгененко. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 400 с.

10. Паремская Д.А. Практическая грамматика (немецкий язык): учеб. пособие / Д.А. Паремская. – 2-е изд. – Мн.: Выш. Шк., 2003. – 350 с.

11. Іотко Л.Б. Praktisches Deutsch (Zwischenmenschliche Beziehungen): Навчальний посібник / Л.Б. Іотко, Г.Г. Братиця. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2008. – 334 с.

Мова викладання.

Німецька.

ЗП 03 Іноземна (англійська) мова

Опис (анотація): навчальна дисципліна повинна забезпечувати всебічну підготовку вчителя іноземної мови початкової школи, а також закласти основу для професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою. Навчання іноземної мови переслідує комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети. Програма визначає межі навчання в залежності від реального рівня мовної та мовленнєвої підготовки студентів, уточнює проміжні вимоги до рівня сформованості вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, конкретизує тематику текстів і усних висловлювань.

Тип.

Нормативна частина

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I- II семестри.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 8,0;

I-й курс, I- II семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

II-й курс, III- IV семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

Разом на I-II курсах – 240 год.

Викладацький склад.

Олинець Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, асистент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Модуль 2.

МКР 2.

Залік

Модуль 3.

МКР 3.

Модуль 4.

МКР 4.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – формування у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції; формування комунікативно-методичної компетенції (володіння мовою на рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, і володіння вміннями педагогічного спілкування).

Завдання курсу – забезпечити всебічну підготовку вчителя іноземної мови у початкових класах, формувати у нього гностичні вміння, організаційні та комунікативно-навчальні вміння, конструктивно-планувальні вміння.

Результатами навчання є:

Студенти повинні оволодіти усним та писемним мовленням у межах вивченого лексичного та граматичного матеріалу. На цьому етапі виробляються і формуються основні автоматизми у сфері вимови, читання,

графічного, орфографічного та пунктуаційно-грамотного письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формі.

Методи викладання дисципліни.

Основними методами викладання дисципліни є:

- орієнтовно-особистісний;
- пояснювально-ілюстративний;
- демонстраційний.

Методи оцінювання.

Необхідно подати інформацію щодо процедури перескладання заліків та іспитів.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Якщо студент отримує 35-59 балів, то він може повторно скласти іспит, якщо менше 35 балів, то з ним обов'язково потрібно провести додаткову роботу відповідно вивченого матеріалу.

Перелік основної літератури.

1.Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови. Довідник / Г.В. Верба, Л.Г. Верба. – К. : ТОВ «ВП Логос-М», 2012. – 341 с.

2.Стародуб Т.Ф. Практичний курс англійської мови: Навчальний посібник для студентів перших курсів педагогічних факультетів. – Тернопіль : Підручники та посібники, 2011. – 224 с.

3.Янсон В.В., Свистун Л.В., Богатирьова С.Т., Лежньов С.М. A Practical Guide for Learners of English. Course 1. = Практичний курс англійської мови для студентів вищих навчальних закладів: Навч. посібник. – Англ. мовою. – Київ : ТОВ «ВП Логос», 2015. – 368 с.

Мова викладання.

Англійська.

ПП 01 КОМПОЗИЦІЯ

Опис (анотація): дисципліна створює основу для оволодіння майбутніми вчителями образотворчого мистецтва знаннями й уміннями в галузі образотворчої діяльності.

Тип: нормативна, дисципліна професійної підготовки

Термін вивчення: 1-й курс, 1-2 семестри.

Кількість кредитів: 8 кредитів ECTS: всього 240 год., з них: денна форма навчання –96 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 66 год. практичних занять.

Викладацький склад: доктор мистецтвознавства, професор Урсу Н.О.

Мета курсу:. Метою викладання навчальної дисципліни «Композиція» є розвиток творчих здібностей студентів, вивчення ними об'єктивних закономірностей композиції, засобів, прийомів і правил правдивого відображення дійсності в образній формі.

Основні завдання дисципліни: Основними завданнями вивчення дисципліни «Композиція» є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- . теоретичні основи художньо-композиційної діяльності;
- систему специфічних понять і термінів;
- загальні закономірності побудови площинної та обсягово-просторової композиції;
- закони, правила та прийоми композиційних побудов;
- компоненти композиції в їх динаміці;
- гармонійні пропорційні співвідношення;
- пропорції «золотого перетину» та осьову систему побудови за Леонардо да Вінчі;
- особливості реалістичної та абстрактної композиції.

Вміти:

- творчо впроваджувати теоретичні знання при розв'язанні композиційних завдань;
- аналізувати композиційні рішення творів різних видів мистецтва;
- компоновати зображення на різних за формою та форматом аркушах паперу;
- використовувати для підкреслення ідеї твору, форму, фактуру, пропорції, ритміку, контрасти та інше;
- визначати композиційний центр твору, глибинність, просторовість композиції тощо;
- орієнтуватися в основних напрямках жанрових композицій (натюрморт, портрет, пейзаж, сюжетно-тематична картина);
- вести творчий пошук нових композиційних рішень;
- виконувати практичні художні завдання.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, перегляд самостійно виконаних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Модуль1				Модуль2					Екзамен	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2			ЗМ 3		ЗМ 4				
Пото чний контр оль	Поточ ний контр оль	Самост ійна робота	М КР	Пото чний контр оль	М К Р	Поточ ний контр оль	Самос тійна робот а	М К Р		
5	5	5	10	5	10	5	5	10	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення : навчально-методичний посібник / Т.В. Костенко. – Харків, 2003. – 256 с.

2. Урсу Н.О. Золотий перетин у композиції // Зб. наук. праць КПДПУ. / Н.О.Урсу – Кам'янець-Подільський, 1997.– Вип. 3.– С. 61 – 63.

3. Шорохов Е. В. Основы композиции. / Е.В. Шорохов. – М., 1980.

4. Урсу Н.О., Негода Б.М., Гнатюк В.А., Міхальська І.П. Теоретичні основи композиції. Навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей. / Н.О. Урсу, Б.М. Негода, В.А. Гнатюк, А.А. Михальська – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 50 с.

Мова викладання: українська.

ПП 02 ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ

Опис (анотація): Зміст програми «Історія мистецтва та дизайну» спрямований на формування у студентів базових знань з історії розвитку образотворчого мистецтва, архітектури та дизайну від первісності до ХХІ ст.; ознайомлення з культурними доробками провідних країн світу, шедеврами мистецтва, історією їх створення, творчістю відомих митців в галузі мистецтва та дизайну.

Мета курсу – ознайомлення студентів з основними еволюційними фазами світового образотворчого мистецтва, шедеврами образотворчого мистецтва, архітектури та дизайну, стильовими особливостями мистецтва різних періодів, творчістю провідних майстрів.

У процесі вивчення та засвоєння даної дисципліни передбачається комплексне вирішення **завдань** художньо-педагогічної підготовки фахівців:

- формування цілісного уявлення про історичний розвиток мистецтва;
- засвоєння основних мистецтвознавчих понять та відповідної термінології;
- розуміння зв'язків історії мистецтв з природним і культурним середовищем життєдіяльності людини;

- засвоєння знань про особливості мистецтва різних епох і різних народів світу;

- вивчення основних закономірностей розвитку дизайну як виду мистецтва;

- формування умінь використовувати отримані теоретичні знання у процесі самостійної творчої діяльності

Студенти повинні **знати:**

- періоди та хронологію розвитку мистецтва від давнини до сьогодення;

- особливості розвитку мистецтва дизайну в контексті загальних культуротворчих процесів;

- провідні художні стилі, напрямки та течії мистецтва;

- імена видатних майстрів, їх життєвий та творчий шлях;

- видатні твори архітектури, скульптури, живопису, графіки та дизайну, що входять до скарбниці світового мистецтва.

Студенти повинні **вміти:**

- пояснювати, узагальнювати й оцінювати особливості розвитку мистецтва і дизайну;

- розрізняти пам'ятки мистецтва за авторством, назвою, художнім стилем;

- проводити мистецький аналіз творів;

- володіти професійною термінологією.

Термін вивчення: 1-4 курс (8 семестрів).

Кількість кредитів: 21 кредит ECTS: всього 630 год., з них: 252 год. аудиторних: 120 год. лекційних, 132 год. практичних занять, 378 год. самостійної роботи.

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва Бренюк Алла Григорівна.

Методи викладання дисципліни:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

За джерелом інформації:

1) Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint–презентація, навчальні фільми, віртуальні музеї), семінари, пояснення, розповідь.

2) Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

7) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8) Складання конспекту з теми модуля за заданим, або самостійно складеним планом;

9) Підготовка доповідей з теми модуля;

10) Розробка тестових завдань з теми модуля;

11) Добір додаткового теоретичного та ілюстративного матеріалу;

12) Написання реферату з теми модуля.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання модульної контрольної роботи (тестування).

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1-8, 9-10			100
Поточний контроль	Самостій на робота	МКР	

50 балів	20 балів	30 балів	

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Іспит	Сума
Змістовий модуль 1-10, 11-16			40	100
Поточний контроль	Самостій на робота/ ІНДЗ	МКР		
20 балів	10 балів	30 балів		

Форми підсумкового контролю: залік (2, 6 семестри), іспит (4, 8 семестри).

Перелік основної та допоміжної літератури:

Основна:

1. Вельфлин Г. Ренессанс и барокко / Г. Вельфлин. – СПб. : Азбука-классика, 2004.
2. Галич М. История доколумбовых цивилизаций / Пер. с исп. Г. Г. Ершовый и М. М. Гурвица; Вступ. ст. Ю. В. Кнорозова. – М. : Мысль, 1990. – 407 с.
3. Даниленко В. Я. Дизайн : підручник для студ ВНЗ, які навчаються за спец. «Дизайн» / В. Я. Даниленко. – Х. : ХДАДМ, 2003. – 320 с.
4. Дизайн архитектурной среды : краткий терминологический словарь-справочник / С. Михайлов, Н. Дембич, В. Захаров, Л. Листовская и др. / Под ред. С. Михайлова. – Казань. ДАС, 1994. – 120 с. : ил.

5. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств / Н. А. Дмитриева. – М. : 1996, Т.1. – 320 с.: ил.
6. Ковешникова Н. А. Дизайн: история и теория : учеб. пособие для студентов архитектурных и дизайнерских специальностей – 5-е изд. – М. : Омега-Л, 2009. – 224 с.
7. Культура Середньовіччя і Відродження: хрестоматія / Укладач Н. Л. Перська. – Х. : Факт, 1998. – 352 с.
8. Лаврентьев А. Н. История дизайна : учеб. пособие /А. Н. Лаврентьев. – М. : Гардарики, 2007. – 303 с.
9. Матье М. Искусство Древнего Египта: В 2 т. / М. Матье. – М. : Искусство, 1961.
10. Печерський В. В. Курс історії архітектури : методичний посібник з дисципліни «Всесвітня історія архітектури» для студентів мистецтвознавчої спеціалізації вищих навчальних закладів / В. В. Печерський. – К. : Видавництво Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006.
11. Постолова Н. В. Пластичні мистецтва : посібник / Н. В. Постолова. – Херсон, 2006.– 63 с.
12. Рославец Е. Н. Живопись Франции XVII-XVIII веков / Е. Н. Рославец. – К. : Мистецтво, 1990. – 221 с.
13. Словарь античности. – М., 1989.
14. Соколов Г. Искусство Древней Греции / Г. Соколов. – М., 1972.
15. Стародубцева Л. Архітектура постмодернізму : Історія. Теорія. Практика / Л. стародубцева. – К. : Спалах, 1998.
16. Тимофієнко В. Нариси всесвітньої історії архітектури / В. Тимофієнко. – Т. 1. – Кн. 1. – К. : КНУБА, 2000.

Допоміжна:

1. Алпатов М. Художественные проблемы искусства Древней Греции / М. Алпатов. – М., 1987.
2. Архітектура : короткий словник-довідник. – К. : Будівельник, 1995.
3. Асеев Ю. Шедевры світової архітектури / Ю. Асеев. – К., 1982.

4. Базен Ж. История истории искусства: От Вазари до наших дней / Ж. Базен. – М. : Прогресс – Культура, 1994.
5. Бартенев И. Очерки истории архитектурных стилей / И. Бартенев, В. Батажкова. – М. : Изобр. Искусство, 1983. 7
6. Виппер Б. Итальянский Ренессанс / Б. Виппер. – В 2-х тт. – М., 1977.
7. Всеобщая история архитектуры. – ТТ. 1, 2. – Л – М. : Стройиздат, 1970.
8. Всеобщая история архитектуры. – ТТ. 5, 7, 9 – 11. – Л – М. : Стройиздат, 1967 – 1973.
9. Горюнов В. Архитектура эпохи модерна : Концепции. Направления. Мастера В. Горюнов, М. Тубли. – СПб. : Стройиздат, 1992.
10. Дженкс Ч. Язык архитектуры постмодернизма/ Ч. Дженкс / Пер. с англ. – М., 1985.
11. Иконников А. Архитектура XX века : В 2 т. / А. Иконников – М., 2001.
12. Ле Корбюзье. Архитектура XX века / Корбюзье Ле / Пер. с франц. – М. : Стройиздат, 1977.
13. Лебедева Г. Новейший комментарий к трактату Витрувия «Десять книг об архитектуре» / Г. Лебедева. – М., 2003.
14. Ляковская О. Французская готика XII-XIV веков : Архитектура. Скульптура. Витраж / О. Ляковская. – М., 1973.
15. Матье М. Искусство Древнего Египта : В 2 т. / М. Матье. – М. : Искусство, 1961.
16. Михайлов С. М. Основы дизайна. Учеб. для вузов / С. М. Михайлов, Л. М. Кулева / Под ред. С М. Михайлова. – 2-е изд , перераб и доп. – М. : Союз Дизайнеров, 2002. – 240 с. : ил.
17. Михайлов С. М. История дизайна : учебн. для вузов / С. М. Михайлов. – Т. 2. – М. : Союз Дизайнеров России, 2003. – 394 с. : ил.
18. Нелюта А. М. Словник образотворческого мистецтва / А. М. Нелюта. – Харків, 1996. – С. 290.

19. Ничкало С. А. Короткий тлумачний словник / С. А. Ничкало. – К. : Мистецтвознавство, 1999. – С. 68.
20. Раздольская В. Искусство Франции во второй половине XIX века / В. Раздольская. – Л., 1981.
21. Редер Д. Г. История древнего мира. Первобытное общество и Древний Восток : учебное пособие для студентов ист. фак. Пединститутів / Под ред. Ю. С. Крушк. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Просвещение, 1979. – 288 с. : ил.
22. Смирнова И. Искусство Италии конца XIII-XV веков / И. Смирнова. – М., 1987.
23. Соколов Г. Искусство Древней Греции / Г. Соколов. – М., 1972.

ІІІ 03 Рисунок

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми сучасного монументального живопису; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі дизайну, формує професійні навички творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 30 кредити ECTS: всього 900 год., з них: денна форма навчання – 360 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 20 год. лабораторних: 316 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів

мистецтва, Костюк Д. В., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є розвиток творчого підходу до створення художнього образу засобами академічного рисунка, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних графічних технік рисунка;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної перспективи; - визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів рисунка;
- розуміння композиційних закономірностей та культури рисунка;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів рисунку;
- опанування технологіями та матеріалами рисунку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

Результати навчання:

- студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи рисунку;
- особливості графічних технік;

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів;

- виконувати графічні рисунки фігури людини одягненої та оголеної;
- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів графічними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна творча, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

3, 6 семестри (залік)

ЗМ			ЗМ			
Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Всього
15	25	10	15	25	10	100

2, 4, 8 семестри (екзамен).

ЗМ			ЗМ			ЗМ				
Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Екз.	Сума
6	6	8	6	6	8	6	6	8	40	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Аксенов К.Х. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксенов К.Х., Левидова М. – М: Сов. художник, 1988. –

- 79 с. Вердели А. Искусство рисунка / Вердели А. – М., 2003 . – 138 с.
2. Готфрид Баммес. Изображение фигуры человека / Готфрид Баммес. Берлин 1984. – 48 с.
 3. Державний стандарт освіти // Початкова школа. – №1. – 2001.
 4. Барчаи Е. Анатомия для художников / Енё Барчаи. – Москва, 2003. – 71 с.
 5. Королёв В.А. Материалы и техники рисунка / Королёв В.А. – Москва 1984. – 56 с.
 6. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник Ли Н. Г. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 480 с, илл.
 7. Гордон Л. Рисунок / Гордон Л. – Москва 2001. – 145 с.
 8. Мосин И.Г. Рисование / Мосин И.Г. – Екатеринбург, 1996. – 98 с.
 9. Навчальна програма для чотирирічної початкової школи. Мистецтво. (Початкова школа, №7, 2001).
 10. Програма «Основи рисунку» / (Укл. Є. А. Антонович, Л. К. Грач, М. І. Саваріна, В. А. Шпильчак) // Збірник програм з дисциплін образотворчого циклу для педагогічних інститутів. – К.:РНМК, 1992
 11. Рабинович М. Ц. Пластическая анатомия и изображение человека на её основе / Рабинович М. Ц. – Москва, 1978. – 122 с.
 12. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пединститутов / Сост. Н. Н. Ростовцев – М.: Просвещение, 1989. – 208 с.
 13. Хитров А.Е. Рисунок / Хитров А.Е. Москва, 1964. – 45 с.
 14. Школа изобразительного искусства. Москва 1988.
 15. Энциклопедия рисования. Москва 1998.
 16. Энциклопедия художника. Москва 2002.

Додаткова література

1. Аксёнов Ю. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксёнов Ю., Левидова М. – Москва 1986. – 68 с.

2. Вальтер Фицтум. Рисунки старых мастеров / Вальтер Фицтум и Юрий Кузнецов. Барокко в Риме. Москва 1986. – 134 с.
3. Василевский А.К. Искусство и школа. Книга для учителя / Василевский А.К. – М., 1981. – 210 с.
4. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве / Гика М. – М., 1936. – 56 с.
5. Кринский В. Ф. Введение в архитектурное проектирование / Кринский В. Ф. – М., 1974. – 71 с.
6. Кузин В.С. Изобразительное искусство и методика его преподавания в школе / Кузин В.С. – Москва, 1998. – 119 с.
7. Лебедев В. Пластика малых форм / Лебедев В. – М, 1974. – 94 с.
8. Миннарт М. Свет и цвет в природе Миннарт М. – М., 1969. – 62 с.
9. Мосин И. Г. Рисование / Мосин И. Г. – Екатеринбург, 1996. – 87 с.
10. Школа изобразительного искусства: Вып. 1: Учеб. пособие. – М.: Изобраз. искусство, 1986. – 176 с. (Серия "Академия художеств СССР).
11. Школа изобразительного искусства: Вып. 2 / А.Н. Буйнов, Е.М. Елизарова, Б.В. Иогансон и др. – М.: Изобраз. искусство, 1988. – 160 с.

3. Інформаційні ресурси

(навчально-методичний комплекс або його елементи із зазначенням електронної адреси, корисні ресурси Інтернету із зазначенням адрес сайтів тощо).

1. Навчально-методичний комплекс.
2. <http://school.xvatit.com/index> - сайт навчальних матеріалів з образотворчого мистецтва;
3. <http://allpainters.ru/> - сайт репродукцій картин відомих художників;
4. <http://sotnikov-art.ru/> - офіційний сайт художника і скульптора;
<http://impres-paint.ru/> - сайт художників-імпресіоністів

Мова викладання: українська.

ПП 04 ЖИВОПИС

Опис (анотація): курс «Живопис» забезпечує художньо-педагогічну підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво у вивченні художніх засобів для відтворення будь-яких об'єктів у просторовому середовищі.

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: I- IV курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

денна форма навчання:

- 31 кредитів ECTS;
- загальний обсяг годин – 930 (аудиторних – 372, з них: лекцій – 24, практичних – 328; лабораторних – 20 самостійна робота – 558);

Викладацький склад: Гуцул Іван Андрійович, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Козловська Марина Петрівна, асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: розвиток творчого підходу до створення художнього образу живописними засобами, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- засвоєння основних живописних технік;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної та повітряної перспектив;

- визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;

- розуміння пластики руху складної форми;

- формування конструктивно-аналітичного мислення;

- вибір художніх засобів живопису; розуміння композиційних закономірностей;

- активізація естетичного сприйняття навколишнього;

- розвиток зорової пам'яті та уяви;

- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів живопису;

- опанування технологіями та матеріалами живопису.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- теоретичні та методичні основи живопису;

- види та жанри живопису;

- особливості живописних технік.

- закони лінійної та повітряної перспектив;

Студенти мають *уміти*:

- зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів;

- виконувати живописні начерки та етюди фігури людини одягненої та оголеної;

- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;

- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів живописними засобами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних, лабораторних і практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з основами

історії та теорії живопису, закономірностями розвитку сучасних живописних технік та технологій, засвоєння матеріалу на практичних роботах.

Методи оцінювання:

- поточне усне опитування,
- створення мистецьких проектів;
- перегляди, тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

1-2 семестри (1-2 змістові модулі)

(екзамен)

1 змістовий модуль					всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 1 З.М.		
10	10	10	30		
2 змістовий модуль					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 2 З.М.	екзамен	100
10	10	10	30	40	

3 семестр (3 змістовий модуль)

(залік)

3 змістовий модуль			всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
35	35	30	100

4-5 семестр (4-5 змістові модулі)

(залік)

4 змістовий модуль				всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 4 З.М.	

20	20	10	50	
5 змістовий модуль				
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 5 З.М.	100
20	20	10	50	

6 семестр (6 змістовий модуль)

(екзамен)

6 змістовий модуль					ВСЬОГО
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 6 З.М.	екзамен	
25	25	10	60	40	100

7-8 семестри (7-8 змістові модулі)

(екзамен)

7 змістовий модуль					всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 7 З.М.		
10	10	10	30		
8 змістовий модуль					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 8 З.М.	екзамен	100
10	10	10	30	40	

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Абрамов Л. К. Руководство по цвету. – Л., 1967.
2. Альберти Леон Баттиста, Три книги о живописи. – М., 1937.
3. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. – М., 1951.
4. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве. – М., 1936.
5. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення.
6. Кэтти Сэвидж–Хаббард. Приключения в мире живописи.–М., 1998.

7. Ле Корбюзье. Творческий путь.– М., 1970.
 8. Лебедев В. Пластика малых форм.– М., 1974.
 9. Миннарт М. Свет и цвет в природе.– М., 1969.
 10. Шедеври українського живопису Д.Горбачов, К.:Мистецтво, 2008, 608 с.
 11. Шепетис Л. Х. Искусство и среда. –М., 1979.
- Мова викладання** – українська.

ЗП 6 Фізичне виховання

Опис (анотація): Фізичне виховання спрямоване на формування у студентів високих моральних, вольових і фізичних якостей, готовності до високопродуктивної праці; збереження і зміцнення здоров'я студентів, сприяння всебічному розвитку організму, підтримання високої працездатності протягом всього періоду навчання.

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1-2 курс

Кількість кредитів: 132 год., з них: 6 год. лекційних, 126 год практичних занять.

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, старший викладач, кафедри фізичного виховання Кужель М.М.

Мета курсу: є виховання здорової, всебічно розвинутої, фізично досконалої людини з високою творчою та громадською позицією, готовою до довголітньої високопродуктивної праці і захисту своєї держави, виховання морально-вольових якостей та потреб у здоровому способі життя, використання здобутих цінностей фізичної культури у особистій, громадській та професійній діяльності, знання і дотримання основ здорового способу життя, про інформованість про всі головні цінності фізичної культури і спорту, формування у студентів фізичної культури особистості.

Основні завдання дисципліни:

- збереження і зміцнення здоров'я студентів;

- сприяння формуванню здорового способу життя;
- підтримання і підвищення рівня працездатності протягом навчання;
- виховання у студентів потреби в систематичних заняттях фізичними вправами з урахуванням особливостей їх майбутньої професійної діяльності та фізичного самовдосконалення;
- формування розуміння ролі фізичної культури у розвитку особистості і підготовки її до професійної діяльності, мотиваційно-ціннісного ставлення до фізичної культури, до здорового способу життя, фізичного вдосконалення і самовиховання, потреби в регулярних заняттях фізичними вправами і спортом;
- формування системи знань і умінь з фізичної культури і здорового способу життя;
- набуття відповідних рухових умінь та навичок; набуття здатності до виконання тестів і нормативів фізичної підготовленості.

Результати навчання: студенти **мають знати:** основи здорового способу життя;

- основи безпеки під час занять фізичною культурою;
- використання фізичної культури і спорту в режимі навчання та відпочинку;
- методику підготовки та проведення комплексів фізичних вправ в режимі дня;

Студенти **мають уміти:** підтримувати, розвивати і удосконалювати функціональний стан свого організму;

- володіти основами самоконтролю фізичного стану;
- використовувати на практиці методичні прийоми з проведення різних видів оздоровчої гімнастики.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання

Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) Денна форма навчання	Сума	
Змістовий модуль 1 (50 балів)	Змістовий модуль 2 (50 балів)	100
Поточний контроль	Поточний контроль	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Амосов М.М. Роздуми про здоров'я. – К.: Здоров'я, 1990. – 168 с.
2. Баранов В.М. В мире оздоровительной физкультуры. - К.: Здоров'я, 1987. - 134 с.
3. Гоголан М. Система здоров'я НИШИ. - К.: 1996. - 178 с.
4. Грінберг В.А. Хрестоматія з історії фізичної культури від найдавніших часів до кінця XVII століття. Кіровоград.: 1995. - 139 с.
5. Дубогай О.Д., Завацький В.І., Короп Ю.О. Методика фізичного виховання студентів віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи: Навчальний посібник. - Луцьк: Надстир'я, 1995. - 220 с.
6. Дубогай О.Д., Тучак А.М., Костікова С.Д., Єфімов А.О. Основні поняття і терміни оздоровчої фізичної культури та реабілітації. - Луцьк, 1997.

7. Кубертен П. Олимпийские мемуары. - Киев: Олимпийская литература, 1997. - 180 с.

8. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт. - Киев: Олимпийская литература, 1997. - 384 с.

9. Рыбковский А.Г. Организация учебно-тренировочного процесса студентов в группах спортивного совершенствования: Учебное пособие. – Донецк: 2003. – 160 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 07 Основи наукових досліджень

3.1. Ідентифікація.

Основи наукових досліджень

Дисципліна загальної підготовки.

№ ЗП 07.

3.2. Опис (анотація).

Основи наукових досліджень передбачають особливості виявлення та вивчення іконографічних джерел, специфіку й методику здійснення художніх наукових досліджень, структуру й вимоги до такого виду пошукових робіт.

Мета курсу – формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з основ наукових досліджень; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення та здійснення наукової діяльності; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для адекватної фахової діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення; стимуляція творчого потенціалу.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи наукових досліджень” є

✓ вивчення основ наукових досліджень у галузі мистецтвознавства, їх практичне використання в професійній і творчій діяльності;

- ✓ формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- ✓ формування особистості, здатної на професійному рівні вирішувати освітні, виховні та художньо-творчі завдання в умовах розвитку української державності та національної системи освіти, сприяти виведенню її на рівень міжнародних критеріїв і стандартів.

3.3. Тип.

Вибіркова.

3.4. Термін вивчення (рік, семестр тощо).

1-й курс, I семестр.

3.5. Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 3,0. Всього 90 год. Аудиторних – 30, з них: лекційних – 14; практичних – 16. Самостійна робота – 60 год.

Програма курсу передбачає 14 годин лекційних занять, 16 годин практичних занять та 60 години самостійної роботи. Курс дає наукове обґрунтування поняттю теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення наукової діяльності.

3.6. Викладацький склад.

Шульц Ніна Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства.

3.7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Курс призначений для студентів педагогічного факультету спеціальностей 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) за освітньою програмою Образотворче мистецтво, 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Образотворче мистецтво, 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Декоративно-прикладне мистецтво, 023

Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Реставрація творів мистецтва.

Навчальний курс складається з розділу: Організація та методика науково-дослідної діяльності в галузі мистецтвознавства.

3.8. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Студенти повинні

знати:

- ✓ основний зміст всіх розділів програми;
- ✓ систему специфічних понять і термінів;
- ✓ сучасні наукові дослідження в галузі європейського, зокрема українського мистецтвознавства;
- ✓ форми науково-дослідної роботи;
- ✓ методику пошуку наукової інформації;
- ✓ методологію наукового дослідження в галузі мистецтвознавства;
- ✓ основні етапи дослідницької діяльності;
- ✓ правила опрацювання інформаційних джерел;
- ✓ вимоги до структури та змісту наукового дослідження;
- ✓ вимоги до оформлення наукової роботи в галузі мистецтвознавства;
- ✓ вимоги до презентації та захисту наукової роботи в галузі мистецтвознавства.

вміти:

- ✓ творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань фахової діяльності;
- ✓ орієнтуватись в основних проблемах і напрямках сучасного мистецтвознавства;
- ✓ здійснювати творчий пошук наукової організації художньої діяльності;

- ✓ працювати з бібліографічними покажчиками, довідниками, каталогами, картотеками, в мережі Інтернет;
- ✓ складати власний реєстр літератури;
- ✓ поглиблено вивчати іконографічні джерела з історії українського та зарубіжного образотворчого мистецтва;
- ✓ впроваджувати у власний науковий пошук сучасні методики;
- ✓ теоретично обґрунтовувати проблему дослідження та комплексні підходи до її вирішення;
- ✓ формувати методологією наукового дослідження;
- ✓ оформляти результати дослідження у вигляді реферату, тез, статті, курсової, бакалаврської, дипломної, магістерської роботи;
- ✓ презентувати результати власного наукового дослідження відповідно до вимог сучасного мистецтвознавства;
- ✓ впроваджувати у практичну мистецьку діяльність результати власного наукового дослідження.

3.9. Методи викладання дисципліни.

- **словесний, пояснювально-ілюстративний,**
- **наочний;**
- **практичний;**
- **теоретичний;**
- **частково-пошуковий;**
- **дослідницький;**
- **організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;**
- **стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.**

3.10. Методи оцінювання.

Фронтальний, індивідуальний, груповий, комбінований, поточний, підсумковий.

Види контролю: модульні контрольні роботи, екзамен, самостійна робота.

- методи усного контролю;
- методи письмового контролю;
- дидактичні тести;
- спостереження;
- користування книгою.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

<i>Модуль 1. Змістовий модуль 1</i>		Рейтингова
Поточний контроль та самостійна робота	МКР	оцінка за ЗМ 1 (залік)
50	50	100

3.11. Мова викладання.

Українська.

023 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО, РЕСТАВРАЦІЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ РЕСТАВРАЦІЯ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА

ЗП 01 Українська мова (за професійним спрямуванням)

Опис (анотація): запровадження в закладах вищої освіти України обов'язкового курсу української мови зумовлене потребою підготовки національних наукових і педагогічних кадрів для різних сфер діяльності. Закон про мови в Україні, Конституція України, зобов'язують осіб з вищою освітою володіти державною мовою в обсязі, необхідному для виконання службових обов'язків. З огляду на це проблема рівня мовної грамотності студентів – майбутніх фахівців, культури професійного мовлення в загальнонаціональному вимірі набуває особливої актуальності.

Курс “Українська мова (за професійним спрямуванням)” зорієнтований на формування знань про специфіку усної та писемної форм реалізації ділової української мови з урахуванням фахової спрямованості студентів.

Мета навчальної дисципліни:

- формування комунікативної компетентності студентів;
- набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця;
- вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомоги вмілого використання різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови в професійній діяльності;
- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- розвивати творче мислення студентів;
- виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій.
- сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

3.2. Тип. Нормативна.

3.3. Термін вивчення (рік, семестр тощо): I курс, II семестр.

Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 3,0; Всього 90 год. Аудиторних – 30, з них: лекцій – 8; практичних – 22. Самостійна робота – 60 год.

3.4. Викладацький склад.

Мелекесцева Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, старший викладач.

3.5. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль – 1.

МКР 1.

Екзамен.

3.6. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

З метою задоволення інтересу студентів до проблемних мовних питань запропоновано теми для реферативної роботи. Список літератури містить джерела, необхідні для вивчення складних питань української граматики, офіційно-ділової стилістики.

Вивчивши курс, студенти **повинні вміти:**

- складати професійні тексти і документи, дотримуючись норм сучасної української літературної мови;
- усно спілкуватися українською літературною мовою, виконуючи службові обов'язки;
- аналізувати і коригувати фахові тексти відповідно до норм української літературної мови;
- складати професійні тексти і, спілкуючись усно, правильно використовувати фахову термінологію, номенклатуру, фразеологію, іншомовні слова та їхні українські відповідники;
- перекладати фахові тексти українською мовою.

Студенти **повинні знати:**

- норми української літературної мови (орфографічні, пунктуаційні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні тощо) в професійному спілкуванні;
- правила складання професійних документів;
- особливості усного професійного мовлення;
- відомості про терміни, професіоналізми, номенклатурні назви;
- особливості використання лексики і фразеології в професійному спілкуванні;
- основи науково-технічного перекладу.

3.7. Методи викладання дисципліни.

Лекції та практичні заняття.

3.8. Методи оцінювання.

Поточний контроль та оцінювання знань студентів здійснюється за кредитно-модульною системою шляхом виконання різноманітних вправ, перекладів, тестів та індивідуальних завдань. Окремі теми виносяться на самостійне вивчення.

Студентам, які пропустили заняття, пропонується при відпрацюванні пропущеного матеріалу додаткове завдання – написання реферату (список тем додається).

Підсумковими формами контролю є модульні контрольні роботи, екзамен (у кінці семестру). Модульні контрольні роботи та екзамен проводитимуться у письмовій формі. «Зараховано» одержують студенти, які дають чіткі і послідовні відповіді на три питання (перелік питання додається в кінці програми) і в загальній сумі балів за семестр (робота на заняттях + самостійна робота + контрольна робота) отримують не менше ніж 60 балів. «Незараховано» отримують студенти, які не можуть дати чітких відповідей на питання викладача і при цьому під час роботи протягом семестру в сумі не мають 60 балів. Перескладання відбувається після складеної студентом екзаменаційної сесії.

3.9. Контроль знань студентів

За результатами семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою: за практичні заняття – 60 балів, за екзамен 40 балів – разом 100 балів.

При цьому кількість балів відповідає оцінці:

1-34 - «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

35-59 – «незадовільно» з можливістю повторного складання;

60-64 – «задовільно» (достатньо);

65-74 – «задовільно»;

75-84 – «добре»;

85-89 – «добре» (дуже добре);

90-100 – відмінно.

3.9. Перелік основної літератури.

1. Бурдаківська Н. М. Українська мова : професійне спрямування / Н. М. Бурдаківська, Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2009. – 316 с.
2. Горох Г. В. Українська мова (за професійним спрямуванням). Практичний курс / Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2013. – 148 с.
3. Горох Г. В. Українська мова фахового спрямування. Курс лекцій / Г. В. Горох, С. І. Никитюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2012. – 392 с.
4. Третяк Н. В. Практичний курс з української мови фахового спрямування : навчальний посібник / Н. В. Третяк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2015. – 132 с.
5. Третяк Н. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник / Н. В. Третяк, В. С. Карпалюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д. Г., 2010. – 376 с.

6. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник / С. В. Шевчук. – [3-тє вид., випр. і доповнен.]. – Київ : Алерта, 2012. – 696 с.

Мова викладання.

Українська.

ЗП 02 Історія України

Опис (анотація): основним напрямком курсу історії України є вивчення формування української державної ідеї на різних етапах розвитку українського суспільства та дослідження спроб нашого народу реалізувати цю ідею й створити національну державу. Опанування навчального курсу потрібне майбутнім спеціалістам для усвідомлення належності до великого європейського народу з розвинутою культурою та духовно-моральними цінностями, що ситавить їх у рівень представників високоцивілізованих європейських народів.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України Сидорук С. А.

Мета курсу: формування у студентів неісторичних спеціальностей цілісних, системних знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів у різні періоди вітчизняної історії; вміння їх аналізувати, узагальнювати, виділяти основні тенденції і закономірності перебігу історичних подій, виявляти причинно- наслідкові зв'язки; уміти критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб; володіти науковою

термінологією й користуватися нею; розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних умовах

Основні завдання дисципліни:

- дати студентам конкретний історичний матеріал з історії України;
- висвітлити етногенез українського народу;
- охарактеризувати особливості соціально-економічного та внутріполітичного розвитку Української держави в різні періоди її існування;
- з'ясувати геополітичні особливості розвитку Української держави;
- ознайомити студентів з діяльністю визначних осіб вітчизняної історії;
- показати процес формування української національної ідеї та її значення у розбудові Української держави
- навчити студентів аналізувати й порівнювати історичні події, відстежувати причинно-наслідкові зв'язки між ними;
- сприяти удосконаленню вміння роботи з документальними джерелами;
- дати уявлення про життєвий шлях і світоглядні позиції окремих діячів української історії – політичних, військових, громадських, культурних діячів.

Результати навчання: студенти мають знати:

- основні події і факти з історії та культури України;
- основні закономірності та особливості соціально-економічного та політичного та культурно-духовного розвитку України;
- внесок видатних політичних, державних, військових, науково-культурних діячів у справу становлення, захисту і розвитку української нації;
- понятійний апарат;
- хронологію та історичну карту.

Студенти мають *уміти*:

- оперувати основними подіями, фактами, процесами з історії та культури України, розглядати їх у логічному взаємозв'язку і піддавати системному науковому аналізу, робити відповідні висновки;
- працювати з джерелами та монографічною літературою;
- порівнювати, знаходячи спільні риси та відмінності в історичному розвитку України та інших країн Європи;
- аргументовано, на основі історичних фактів, обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- володіти понятійним апаратом та історичною картою.

Методи викладання дисципліни:

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями історії та культури України;
- Семінарські заняття спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу з історії та культури України;
- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;
- Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань з історії та культури України.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Денна форма навчання				
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	ІНДЗ та самост. робота		
20 Балів	30 Балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Бойко О. Д. Історія України : навч. посіб. / О. Д. Бойко. — 3-тє вид, виправл., доповн. — К. : Академвидав, 2010. — 688 с.
2. Бойко О. Д. Нариси новітньої історії України (1985-1991 рр.) : Навч. посіб. / О. Д. Бойко. — К.: Кондор, 2008. — 357 с.
3. Бонь О. І. Історія України : Курс лекцій : Навч. посіб. / О. І. Бонь, О. Л. Іванюк. — К.: Вища шк., 2008. — 463 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. [Навч. посіб.] / Я. Грицак. — К., Генеза, 1996. — 360 с.
5. Історія України: Навч. посіб. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. — 3-тє вид., допов. і переробл. — К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2010. — 595 с.
6. Історія України: новітня доба: навч. посіб. / [В.М. Литвин, В.Ф. Колесник, А.Г. Слюсаренко та ін.]; за ред. В.М. Литвина. - К.: Академвидав, 2012. — 480 с.
7. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. — К.: Наукова думка, 2013. — 1056 с.
8. Історія українського мистецтва: В 6-и т. — К.: Мистецтво, 1966-1970.

9. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1994. – 656 с.
10. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 1. Історія культури давнього населення України. – К.: Наукова думка, 2001. – 1135 с.
11. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 2. Українська культура другої половини XIII – першої половини XVII століть. – К.: Наукова думка, 2003. – 847 с.
12. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 3. Українська культура другої половини XVII –XVIII століть. – К.: Наукова думка, 2001. – 1246 с.
13. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 1. Українська культура першої половини XIX століття. – К.: Наук. думка, 2008. – 1007 с.
14. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 2. Українська культура другої половини XIX століття. – К.: Наукова думка, 2005. – 1296 с.
15. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. / За ред. проф. А. Яртися і проф. В. І. Мельника. – Л.: Світ, 2005. – 568 с.
16. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.1. З найдавніших часів до кінця XVIII ст. / В.М. Литвин. – К.: Альтернативи, 2003. – 864 с.
17. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.2. Кінець XVIII – початок XX ст. / В.М. Литвин. – К.: Алтернативи, 2005. – 760 с.
18. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.3 (Новітній час (1914-2014). Кн.1. / В.М. Литвин. – К.: Альтернативи, 2005. – 832 с.; - Кн.2. – 640 с.
19. Мистецтво України: Біографічний довідник. / Упоряд.: А. В. Кудрицький, М. Г. Лабінський; за ред. А В. Кудрицького. – К.: Укр. енцикл., 1997. – 700 с.

20. Мицик Ю.А. Історія України / Ю.А. Мицик, О.Г. Бажан. – К.: Тов.»Вид-во «КЛІО», 2015. – 680 с.
21. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу / Іван Огієнко. – К.: Абрис, 1991. – 227 с.
22. Олійник С. В. Історія України: конспект лекцій для студентів неісторичних факультетів вищих навчальних закладів України / С. В. Олійник, С. А. Сидорук. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2011. – 172 с.
23. Олійник С. В. Україна в період між двома світовими війнами: курс лекцій / С. В. Олійник, С. В. Трубочанінов. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010. – 194 с.
24. Петровський В. В. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі / В. В. Петровський, Л. О. Радченко, В. І. Семененко. – [вид. 2-ге, випр. та доп.] – Х. : ВД “ШКОЛА”, 2008. – 608 с.
25. Рєєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.) / Олександр Рєєнт. – К. : Інститут історії України НАН України, 2003. – 340 с.
26. Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу / Мирослав Семчишин. – К.: Фенікс, 1993. – 428 с.
27. Смолій В. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 р. р.) В. Смолій, В. Степанков. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2009. – 447 с.
28. Україна крізь віки. В 15 т. – К.: Альтернативи, 1999-2000.
29. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С. О. – Л.: Світ, 1994. – 456 с.
30. Українська культура: Лекції за ред. Д. Антоновича / Упоряд. С. В. Ульяновська; вс. ст. І. М. Дзюби; перд сл. М. Антоновича; Додатки С. В. Ульяновської, В. І, Ульяновського. – К.: Либідь, 1993. – 592 с.

31. Уривалкін О. М. Довідник з історії України / О. М. Уривалкін. – К.: Дакор, КНТ, 2009. – 1008 с.

32. Шевчук В.П. Історія української державності: курс лекцій / В.П. Шевчук, М.Г. Тараненко. – К.: Либідь, 1999. – 480 с.

33. Шейко В. М. Історія української культури: Навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 03 Іноземна (німецька) мова

Опис (анотація): дисципліна, яка забезпечувати всебічну підготовку вчителя іноземної мови початкової школи, а також закласти основу для професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою. Навчання іноземної мови переслідує комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети. Програма визначає межі навчання в залежності від реального рівня мовної та мовленнєвої підготовки студентів, уточнює проміжні вимоги до рівня сформованості вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, конкретизує тематику текстів і усних висловлювань.

Тип.

Нормативна частина

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I- II семестри;

II-й курс, III-IV семестри.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 8,0;

I-й курс, I- II семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

II-й курс, III- IV семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

Разом на I-II курсах – 240 год.

Викладацький склад.

Гудима Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Модуль 2.

МКР 2.

Залік

Модуль 3.

МКР 3.

Модуль 4.

МКР 4.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – формування у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції; формування комунікативно-методичної компетенції (володіння мовою на рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, і володіння вміннями педагогічного спілкування).

Завдання курсу – забезпечити всебічну підготовку вчителя іноземної мови у початкових класах, формувати у нього гностичні вміння, організаційні та комунікативно-навчальні вміння, конструктивно-планувальні вміння.

Результатами навчання є:

Студенти повинні оволодіти усним та писемним мовленням у межах вивченого лексичного та граматичного матеріалу. На цьому етапі виробляються і формуються основні автоматизми у сфері вимови, читання,

графічного, орфографічного та пунктуаційно-грамотного письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формі.

Методи викладання дисципліни.

Основними методами викладання дисципліни є:

- орієнтовно-особистісний;
- пояснювально-ілюстративний;
- демонстраційний.

Методи оцінювання.

Необхідно подати інформацію щодо процедури перескладання заліків та іспитів.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Якщо студент отримує 35-59 балів, то він може повторно скласти іспит, якщо менше 35 балів, то з ним обов'язково потрібно провести додаткову роботу відповідно вивченого матеріалу.

Форми контролю: модульні контрольні роботи – 3,4 семестри;

Перелік основної літератури.

1. Helbig G. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2001. – 654 s.
2. Helbig G. Leitfaden der deutschen Grammatik / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2000. – 304 s.
3. Helbig G. Übungsgrammatik Deutsch / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2000. – 379 s.
4. Захаров Ю.М. Deutsch für Hochschulen: Навчальний посібник з німецької мови для студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів / Ю.М. Захаров, Н.В. Вишневська, Л.А. Онуфрієва. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2010. – 352 с.
5. Тагиль И.П. Грамматика немецкого языка / И.П. Тагиль. – СПб.: КАРО, 2005. – 384 с.

6. Тагиль І.П. Грамматика немецкого языка в упражнениях / И.П. Тагиль. – СПб.: КАРО, 2005. – 512 с.
7. Бориско Н.Ф. Deutsch ohne Probleme! Самоучитель немецкого языка (в двух томах) / Н.Ф. Бориско. – Т.2 – Киев: ООО «ИП Логос – М», 2006. – 512с.
8. Завьялова В. Практический курс немецкого языка. Для начинающих. Издания 6-е, переработанное и дополненное / В. Завьялова, Л. Ильина. – М.: Лист Нью, 2002. – 880 с.
9. Євгененко Д.А. Практична грамати́ка німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. – 2-е видання, виправлене і доповнене / Д.А. Євгененко. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 400 с.
10. Паремская Д.А. Практическая грамматика (немецкий язык): учеб. пособие / Д.А. Паремская. – 2-е изд. – Мн.: Выш. Шк., 2003. – 350 с.
11. Іотко Л.Б. Praktisches Deutsch (Zwischenmenschliche Beziehungen): Навчальний посібник / Л.Б. Іотко, Г.Г. Братиця. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2008. – 334 с.

Мова викладання.

Німецька.

ЗП 03 Іноземна (англійська) мова

Опис (анотація): навчальна дисципліна повинна забезпечувати всебічну підготовку вчителя іноземної мови початкової школи, а також закласти основу для професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою. Навчання іноземної мови переслідує комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети. Програма визначає межі навчання в залежності від реального рівня мовної та мовленнєвої підготовки студентів, уточнює проміжні вимоги до рівня сформованості вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, конкретизує тематику текстів і усних висловлювань.

Тип.

Нормативна частина

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I- II семестри.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 8,0;

I-й курс, I- II семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

II-й курс, III- IV семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

Разом на I-II курсах – 240 год.

Викладацький склад.

Олинець Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, асистент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Модуль 2.

МКР 2.

Залік

Модуль 3.

МКР 3.

Модуль 4.

МКР 4.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – формування у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції; формування комунікативно-методичної компетенції (володіння мовою на рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, і володіння вміннями педагогічного спілкування).

Завдання курсу – забезпечити всебічну підготовку вчителя іноземної мови у початкових класах, формувати у нього гностичні вміння, організаційні та комунікативно-навчальні вміння, конструктивно-планувальні вміння.

Результатами навчання є:

Студенти повинні оволодіти усним та писемним мовленням у межах вивченого лексичного та граматичного матеріалу. На цьому етапі виробляються і формуються основні автоматизми у сфері вимови, читання, графічного, орфографічного та пунктуаційно-грамотного письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формі.

Методи викладання дисципліни.

Основними методами викладання дисципліни є:

- орієнтовно-особистісний;
- пояснювально-ілюстративний;
- демонстраційний.

Методи оцінювання.

Необхідно подати інформацію щодо процедури перескладання заліків та іспитів.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Якщо студент отримує 35-59 балів, то він може повторно скласти іспит, якщо менше 35 балів, то з ним обов'язково потрібно провести додаткову роботу відповідно вивченого матеріалу.

Перелік основної літератури.

1.Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови. Довідник / Г.В. Верба, Л.Г. Верба. – К. : ТОВ «ВП Логос-М», 2012. – 341 с.

2.Стародуб Т.Ф. Практичний курс англійської мови: Навчальний посібник для студентів перших курсів педагогічних факультетів. – Тернопіль : Підручники та посібники, 2011. – 224 с.

3.Янсон В.В., Свистун Л.В., Богатирьова С.Т., Лежньов С.М. A Practical Guide for Learners of English. Course 1. = Практичний курс англійської мови для студентів вищих навчальних закладів: Навч. посібник. – Англ. мовою. – Київ : ТОВ «ВП Логос», 2015. – 368 с.

Мова викладання.

Англійська.

ПП 02 РИСУНОК

Опис (анотація):

дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми сучасного рисунку; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі реставрації творів мистецтва, формує професійні навички творчого ереосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 26 кредити ECTS: всього 780 год., з них: денна форма навчання – 312 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. лабораторних: 272 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів

мистецтва

Мета курсу Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є розвиток творчого підходу до створення художнього образу засобами академічного рисунка, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних графічних технік рисунка;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної перспективи; - визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів рисунка;
- розуміння композиційних закономірностей та культури рисунка;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів рисунку;
- опанування технологіями та матеріалами рисунку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

Результати навчання:

- студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи рисунку;
- особливості графічних технік;

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів;

- виконувати графічні рисунки фігури людини одягненої та оголеної;

- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;

- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів графічними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна творча, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

1-2 семестри (1-2 змістові модулі)

(екзамен)

1 змістовий модуль					всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 1 З.М.		
10	10	10	30		
2 змістовий модуль					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 2 З.М.	екзамен	100
10	10	10	30	40	

3-4 семестр (3-4 змістовий модуль)

(екзамен)

3 змістовий модуль				всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 3 З.М.	
10	10	10	30	

4 змістовий модуль					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 4 З.М.	екзамен	
10	10	10	30	40	

5-6 семестр (5-6 змістовий модуль)

(залік)

5 змістовий модуль				всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 5 З.М.	
20	20	10	50	100
6 змістовий модуль				
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 6 З.М.	
20	20	10	50	

7-8 семестри (7-8 змістові модулі)

(екзамен)

7 змістовий модуль					всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 7 З.М.		
10	10	10	30		
8 змістовий модуль					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 8 З.М.	екзамен	100
10	10	10	30	40	

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Аксенов К.Х. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксенов К.Х., Левидова М. – М: Сов. художник, 1988. – 79 с. Вердели А. Искусство рисунка / Вердели А. – М., 2003 . – 138 с.
2. Готфрид Баммес. Изображение фигуры человека / Готфрид Баммес. Берлин 1984. – 48 с.
3. Державний стандарт освіти // Початкова школа. – №1. – 2001.
4. Барчаи Е. Анатомия для художников / Енё Барчаи. – Москва, 2003. – 71 с.
5. Королёв В.А. Материалы и техники рисунка / Королёв В.А. – Москва 1984. – 56 с.
6. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник Ли Н. Г. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 480 с, илл.
7. Гордон Л. Рисунок / Гордон Л. – Москва 2001. – 145 с.
8. Мосин И.Г. Рисование / Мосин И.Г. – Екатеринбург, 1996. – 98 с.
9. Навчальна програма для чотирирічної початкової школи. Мистецтво. (Початкова школа, №7, 2001).
10. Програма «Основи рисунку» / (Укл. Є. А. Антонович, Л. К. Грач, М. І. Саваріна, В. А. Шпильчак) // Збірник програм з дисциплін образотворчого циклу для педагогічних інститутів. – К.:РНМК, 1992
11. Рабинович М. Ц. Пластическая анатомия и изображение человека на её основе / Рабинович М. Ц. – Москва, 1978. – 122 с.
12. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пединститутов / Сост. Н. Н. Ростовцев – М.: Просвещение, 1989. – 208 с.
13. Хитров А.Е. Рисунок / Хитров А.Е. Москва, 1964. – 45 с.
14. Школа изобразительного искусства. Москва 1988.
15. Энциклопедия рисования. Москва 1998.
16. Энциклопедия художника. Москва 2002.

Додаткова література

1. Аксёнов Ю. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксёнов Ю., Левидова М. – Москва 1986. – 68 с.
2. Вальтер Фицтум. Рисунки старых мастеров / Вальтер Фицтум и Юрий Кузнецов. Барокко в Риме. Москва 1986. – 134 с.
3. Василевский А.К. Искусство и школа. Книга для учителя / Василевский А.К. – М., 1981. – 210 с.
4. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве / Гика М. – М., 1936. – 56 с.
5. Кринский В. Ф. Введение в архитектурное проектирование / Кринский В. Ф. – М., 1974. – 71 с.
6. Кузин В.С. Изобразительное искусство и методика его преподавания в школе / Кузин В.С. – Москва, 1998. – 119 с.
7. Лебедев В. Пластика малых форм / Лебедев В. – М, 1974. – 94 с.
Миннарт М. Свет и цвет в природе Миннарт М. – М., 1969. – 62 с.
8. Мосин И. Г. Рисование / Мосин И. Г. – Екатеринбург, 1996. – 87 с.
9. Школа изобразительного искусства: Вып. 1: Учеб. пособие. – М.: Изобраз. искусство, 1986. – 176 с. (Серия "Академия художеств СССР).
10. Школа изобразительного искусства: Вып. 2 / А.Н. Буйнов, Е.М. Елизарова, Б.В. Иогансон и др. – М.: Изобраз. искусство, 1988. – 160 с.

3. Інформаційні ресурси

(навчально-методичний комплекс або його елементи із зазначенням електронної адреси, корисні ресурси Інтернету із зазначенням адрес сайтів тощо).

1. Навчально-методичний комплекс.
2. <http://school.xvatit.com/index> - сайт навчальних матеріалів з образотворчого мистецтва;

3. <http://allpainters.ru/> - сайт репродукцій картин відомих художників;
4. <http://sotnikov-art.ru/> - офіційний сайт художника і скульптора;
<http://impres-paint.ru/> - сайт художників-імпресіоністів

Мова викладання: українська.

ІІІ 03 ЖИВОПИС

Опис (анотація): курс «Живопис» забезпечує художньо-педагогічну підготовку бакалаврів галузі знань 023 Декоративно-прикладне мистецтво у вивченні художніх засобів для відтворення будь-яких об'єктів у просторовому середовищі.

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: I-IV курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

денна форма навчання:

- 27 кредитів ECTS;
- загальний обсяг годин – 810 (аудиторних – 324, з них: лекцій – 20, практичних – 284; лабораторних – 20 самостійної роботи – 486);

Викладацький склад: Гуцул Іван Андрійович, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Козловська Марина Петрівна, асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: розвиток творчого підходу до створення художнього образу живописними засобами, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- засвоєння основних живописних технік;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної та повітряної перспектив;
- визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів живопису; розуміння композиційних закономірностей;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів живопису;
- опанування технологіями та матеріалами живопису.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- теоретичні та методичні основи живопису;
- види та жанри живопису;
- особливості живописних технік.
- закони лінійної та повітряної перспектив;

Студенти мають *уміти*:

- зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів;
- виконувати живописні начерки та етюди фігури людини одягненої та оголеної;
- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів живописними засобами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних, лабораторних і практичних занять*, організацію

самостійної роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з основами історії та теорії живопису, закономірностями розвитку сучасних живописних технік та технологій, засвоєння матеріалу на практичних роботах.

Методи оцінювання:

- поточне усне опитування,
- створення мистецьких проектів;
- перегляди, тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

1-2 семестри (1-2 змістові модулі)

(екзамен)

1 змістовий модуль					всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 1 З.М.		
10	10	10	30		
2 змістовий модуль					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 2 З.М.	екзамен	100
10	10	10	30	40	

3-4 семестр (3-4 змістовий модуль)

(екзамен)

3 змістовий модуль				всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 3 З.М.	
10	10	10	30	
4 змістовий модуль				
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 4 З.М.	

10	10	10	30	40	100

5-6 семестр (5-6 змістовий модуль)

(залік)

5 змістовий модуль				всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 5 З.М.	
20	20	10	50	100
6 змістовий модуль				
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 6 З.М.	
20	20	10	50	

7-8 семестри (7-8 змістові модулі)

(екзамен)

7 змістовий модуль					ВСЬОГО
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 7 З.М.		
10	10	10	30		
8 змістовий модуль					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 8 З.М.	екзамен	100
10	10	10	30	40	

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Абрамов Л. К. Руководство по цвету. – Л., 1967.
2. Альберти Леон Баттиста, Три книги о живописи. – М., 1937.
3. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. – М., 1951.

4. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве. – М., 1936.
5. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення.
6. Кэтти Сэвидж–Хаббард. Приключения в мире живописи.–М., 1998.
7. Ле Корбюзье. Творческий путь.– М., 1970.
8. Лебедев В. Пластика малых форм.– М., 1974.
9. Миннарт М. Свет и цвет в природе.– М., 1969.
10. Шедевры українського живопису Д.Горбачов, К.:Мистецтво, 2008, 608 с.
11. Шепетис Л. Х. Искусство и среда. –М., 1979.

Мова викладання – українська.

ЗП 06 Фізичне виховання

Опис (анотація): Фізичне виховання спрямоване на формування у студентів високих моральних, вольових і фізичних якостей, готовності до високопродуктивної праці; збереження і зміцнення здоров'я студентів, сприяння всебічному розвитку організму, підтримання високої працездатності протягом всього періоду навчання.

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1-2 курс

Кількість кредитів: 138 год., з них: 6 год. лекційних, 132 год практичних занять.

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, старший викладач, кафедри фізичного виховання Кужель М.М.

Мета курсу: є виховання здорової, всебічно розвинутої, фізично досконалої людини з високою творчою та громадською позицією, готовою до довголітньої високопродуктивної праці і захисту своєї держави, виховання морально-вольових якостей та потреб у здоровому способі життя, використання здобутих цінностей фізичної культури у особистій, громадській та професійній діяльності, знання і дотримання основ здорового

способу життя, про інформованість про всі головні цінності фізичної культури і спорту, формування у студентів фізичної культури особистості.

Основні завдання дисципліни:

- збереження і зміцнення здоров'я студентів;
- сприяння формуванню здорового способу життя;
- підтримання і підвищення рівня працездатності протягом навчання;
- виховання у студентів потреби в систематичних заняттях фізичними вправами з урахуванням особливостей їх майбутньої професійної діяльності та фізичного самовдосконалення;
- формування розуміння ролі фізичної культури у розвитку особистості і підготовки її до професійної діяльності, мотиваційно-ціннісного ставлення до фізичної культури, до здорового способу життя, фізичного вдосконалення і самовиховання, потреби в регулярних заняттях фізичними вправами і спортом;
- формування системи знань і умінь з фізичної культури і здорового способу життя;
- набуття відповідних рухових умінь та навичок; набуття здатності до виконання тестів і нормативів фізичної підготовленості.

Результати навчання: студенти **мають знати:** основи здорового способу життя;

- основи безпеки під час занять фізичною культурою;
- використання фізичної культури і спорту в режимі навчання та відпочинку;
- методику підготовки та проведення комплексів фізичних вправ в режимі дня;

Студенти **мають уміти:** підтримувати, розвивати і удосконалювати функціональний стан свого організму;

- володіти основами самоконтролю фізичного стану;

- використовувати на практиці методичні прийоми з проведення різних видів оздоровчої гімнастики.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) Денна форма навчання	Сума	
Змістовий модуль 1 (50 балів)	Змістовий модуль 2 (50 балів)	100
Поточний контроль	Поточний контроль	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Амосов М.М. Роздуми про здоров'я. – К.: Здоров'я, 1990. – 168 с.
2. Баранов В.М. В мире оздоровительной физкультуры. - К.: Здоров'я, 1987. - 134 с.
3. Гоголан М. Система здоров'я НИШИ. - К.: 1996. - 178 с.
4. Грінберг В.А. Хрестоматія з історії фізичної культури від найдавніших

- часів до кінця XVII століття. Кіровоград.: 1995. - 139 с.
5. Дубогай О.Д., Завацький В.І., Короп Ю.О. Методика фізичного виховання студентів віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи: Навчальний посібник. - Луцьк: Надстир'я, 1995. - 220 с.
 6. Дубогай О.Д., Тучак А.М., Костікова С.Д., Єфімов А.О. Основні поняття і терміни оздоровчої фізичної культури та реабілітації. - Луцьк, 1997.
 7. Кубертен П. Олимпийские мемуары. - Киев: Олимпийская литература, 1997. - 180 с.
 8. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт. - Киев: Олимпийская литература, 1997. - 384 с.
 9. Рыбковский А.Г. Организация учебно-тренировочного процесса студентов в группах спортивного совершенствования: Учебное пособие. – Донецк: 2003. – 160 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 07 Основи наукових досліджень

3.1. Ідентифікація.

Основи наукових досліджень

Дисципліна загальної підготовки.

№ ЗП 07.

3.2. Опис (анотація).

Основи наукових досліджень передбачають особливості виявлення та вивчення іконографічних джерел, специфіку й методику здійснення художніх наукових досліджень, структуру й вимоги до такого виду пошукових робіт.

Мета курсу – формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з основ наукових досліджень; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення та здійснення наукової діяльності; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для адекватної фахової діяльності; розвиток

особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення; стимуляція творчого потенціалу.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи наукових досліджень” є

- ✓ вивчення основ наукових досліджень у галузі мистецтвознавства, їх практичне використання в професійній і творчій діяльності;
- ✓ формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- ✓ формування особистості, здатної на професійному рівні вирішувати освітні, виховні та художньо-творчі завдання в умовах розвитку української державності та національної системи освіти, сприяти виведенню її на рівень міжнародних критеріїв і стандартів.

3.3. Тип.

Вибіркова.

3.4. Термін вивчення (рік, семестр тощо).

1-й курс, I семестр.

3.5. Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 3,0. Всього 90 год. Аудиторних – 30, з них: лекційних – 14; практичних – 16. Самостійна робота – 60 год.

Програма курсу передбачає 14 годин лекційних занять, 16 годин практичних занять та 60 години самостійної роботи. Курс дає наукове обґрунтування поняттю теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення наукової діяльності.

3.6. Викладацький склад.

Шульц Ніна Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства.

3.7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Курс призначений для студентів педагогічного факультету спеціальностей 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) за освітньою програмою Образотворче мистецтво, 023 Образотворче мистецтво,

декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Образотворче мистецтво, 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Декоративно-прикладне мистецтво, 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Реставрація творів мистецтва.

Навчальний курс складається з розділу: Організація та методика науково-дослідної діяльності в галузі мистецтвознавства.

3.8. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Студенти повинні

знати:

- ✓ основний зміст всіх розділів програми;
- ✓ систему специфічних понять і термінів;
- ✓ сучасні наукові дослідження в галузі європейського, зокрема українського мистецтвознавства;
- ✓ форми науково-дослідної роботи;
- ✓ методику пошуку наукової інформації;
- ✓ методологію наукового дослідження в галузі мистецтвознавства;
- ✓ основні етапи дослідницької діяльності;
- ✓ правила опрацювання інформаційних джерел;
- ✓ вимоги до структури та змісту наукового дослідження;
- ✓ вимоги до оформлення наукової роботи в галузі мистецтвознавства;
- ✓ вимоги до презентації та захисту наукової роботи в галузі мистецтвознавства.

вміти:

- ✓ творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань фахової діяльності;
- ✓ орієнтуватись в основних проблемах і напрямках сучасного мистецтвознавства;

- ✓ здійснювати творчий пошук наукової організації художньої діяльності;
- ✓ працювати з бібліографічними покажчиками, довідниками, каталогами, картотеками, в мережі Інтернет;
- ✓ скласти власний реєстр літератури;
- ✓ поглиблено вивчати іконографічні джерела з історії українського та зарубіжного образотворчого мистецтва;
- ✓ впроваджувати у власний науковий пошук сучасні методики;
- ✓ теоретично обґрунтовувати проблему дослідження та комплексні підходи до її вирішення;
- ✓ формулювати методологією наукового дослідження;
- ✓ оформляти результати дослідження у вигляді реферату, тез, статті, курсової, бакалаврської, дипломної, магістерської роботи;
- ✓ презентувати результати власного наукового дослідження відповідно до вимог сучасного мистецтвознавства;
- ✓ впроваджувати у практичну мистецьку діяльність результати власного наукового дослідження.

3.9. Методи викладання дисципліни.

- **словесний, пояснювально-ілюстративний,**
- **наочний;**
- **практичний;**
- **теоретичний;**
- **частково-пошуковий;**
- **дослідницький;**
- **організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;**
- **стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.**

3.10. Методи оцінювання.

Фронтальний, індивідуальний, груповий, комбінований, поточний, підсумковий.

Види контролю: модульні контрольні роботи, екзамен, самостійна робота.

- методи усного контролю;
- методи письмового контролю;
- дидактичні тести;
- спостереження;
- користування книгою.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

<i>Модуль 1. Змістовий модуль 1</i>		Рейтингова оцінка за ЗМ 1 (залік)
Поточний контроль та самостійна робота	МКР	
50	50	100

3.11. Мова викладання.

Українська.

ПП 09 ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ

Опис (анотація): дисципліна озброює майбутніх художників-реставраторів станкового живопису теоретичними знаннями і практичними вміннями, що забезпечують базовий рівень знань та умінь з основ композиції.

Тип: вибіркова дисципліна самостійного вибору навчального закладу, дисципліна професійної підготовки

Опис (анотація): дисципліна озброює студентів теоретичними знаннями і практичними вміннями, що забезпечують базовий рівень знань та умінь з основ композиції.

Тип: нормативна, дисципліна професійної підготовки

Термін вивчення:

Кількість кредитів: 9 кредитів ECTS: всього 270 год., з них: денна форма навчання –108 год. аудиторних: 36 год. лекційних, 72 год. практичних занять.

Викладацький склад: доктор мистецтвознавства, професор Урсу Н.О.

1.1. Мета курсу: метою викладання навчальної дисципліни «Основи композиції» є розвиток її творчих здібностей студентів, вивчення об'єктивних закономірностей композиції, засобів, прийомів і правил правдивого відображення дійсності в образній формі.

Основні завдання дисципліни : основними завданнями вивчення дисципліни «Основи композиції» є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- . теоретичні основи художньо-композиційної діяльності;
- систему специфічних понять і термінів;
- загальні закономірності побудови площинної та обсягово-просторової композиції;
- закони, правила та прийоми композиційних побудов;
- компоненти композиції в їх динаміці;
- гармонійні пропорційні співвідношення;
- пропорції «золотого перетину» та осьову систему побудови за Леонардо да Вінчі;
- особливості реалістичної та абстрактної композиції.

Вміти:

- творчо впроваджувати теоретичні знання при розв'язанні композиційних завдань;
- аналізувати композиційні рішення творів різних видів мистецтва;
- компонувати зображення на різних за формою та форматом аркушах паперу;

- використовувати для підкреслення ідеї твору, форму, фактуру, пропорції, ритміку, контрасти та інше;
- визначати композиційний центр твору, глибинність, просторовість композиції тощо;
- орієнтуватися в основних напрямках жанрових композицій (натюрморт, портрет, пейзаж, сюжетно-тематична картина);
- вести творчий пошук нових композиційних рішень;
- виконувати практичні художні завдання.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, перегляд самостійно виконаних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Модуль1				Модуль2					Екзамен	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2			ЗМ 3		ЗМ 4				
Пото чний контр оль	Поточ ний контр оль	Самост ійна робота	М КР	Пото чний контр оль	М К Р	Поточ ний контр оль	Самос тійна робот а	М К Р		
5	5	5	10	5	10	5	5	10	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення : навчально-методичний посібник / Т.В. Костенко. – Харків, 2003. – 256
2. Урсу Н.О. Золотий перетин у композиції // Зб. наук. праць КПДПУ. / Н.О.Урсу – Кам'янець-Подільський, 1997.– Вип. 3.– С. 61 – 63.
3. Шорохов Е. В. Основы композиции. / Е.В. Шорохов. – М., 1980.

4. Урсу Н.О., Негода Б.М., Гнатюк В.А., Міхальська І.П. Теоретичні основи композиції. Навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей. / Н.О. Урсу, Б.М. Негода, В.А. Гнатюк, А.А. Міхальська – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 50 с.

Мова викладання: українська.

023 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ

МИСТЕЦТВО, РЕСТАВРАЦІЯ

ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

ЗП 01 Українська мова (за професійним спрямуванням)

Опис (анотація): запровадження в закладах вищої освіти України обов'язкового курсу української мови зумовлене потребою підготовки національних наукових і педагогічних кадрів для різних сфер діяльності. Закон про мови в Україні, Конституція України, зобов'язують осіб з вищою освітою володіти державною мовою в обсязі, необхідному для виконання службових обов'язків. З огляду на це проблема рівня мовної грамотності студентів – майбутніх фахівців, культури професійного мовлення в загальнонаціональному вимірі набуває особливої актуальності.

Курс “Українська мова (за професійним спрямуванням)” зорієнтований на формування знань про специфіку усної та писемної форм реалізації ділової української мови з урахуванням фахової спрямованості студентів.

Мета навчальної дисципліни:

- формування комунікативної компетентності студентів;
- набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності

як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця;

- вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомоги вмілого використання різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови в професійній діяльності;

- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;

- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;

- розвивати творче мислення студентів;

- виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій.

- сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

3.2. Тип. Нормативна.

3.3. Термін вивчення (рік, семестр тощо): I курс, II семестр.

Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 3,0; Всього 90 год. Аудиторних – 30, з них: лекцій – 8; практичних – 22. Самостійна робота – 60 год.

3.4. Викладацький склад.

Мелекесцева Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, старший викладач.

3.5. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль – 1.

МКР 1.

Екзамен.

3.6. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

З метою задоволення інтересу студентів до проблемних мовних питань запропоновано теми для реферативної роботи. Список літератури містить джерела, необхідні для вивчення складних питань української граматики, офіційно-ділової стилістики.

Вивчивши курс, студенти **повинні вміти:**

- складати професійні тексти і документи, дотримуючись норм сучасної української літературної мови;
- усно спілкуватися українською літературною мовою, виконуючи службові обов'язки;
- аналізувати і коригувати фахові тексти відповідно до норм української літературної мови;
- складати професійні тексти і, спілкуючись усно, правильно використовувати фахову термінологію, номенклатуру, фразеологію, іншомовні слова та їхні українські відповідники;
- перекладати фахові тексти українською мовою.

Студенти **повинні знати:**

- норми української літературної мови (орфографічні, пунктуаційні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні тощо) в професійному спілкуванні;
- правила складання професійних документів;
- особливості усного професійного мовлення;
- відомості про терміни, професіоналізми, номенклатурні назви;

- особливості використання лексики і фразеології в професійному спілкуванні;
- основи науково-технічного перекладу.

3.7. Методи викладання дисципліни.

Лекції та практичні заняття.

3.8. Методи оцінювання.

Поточний контроль та оцінювання знань студентів здійснюється за кредитно-модульною системою шляхом виконання різноманітних вправ, перекладів, тестів та індивідуальних завдань. Окремі теми виносяться на самостійне вивчення.

Студентам, які пропустили заняття, пропонується при відпрацюванні пропущеного матеріалу додаткове завдання – написання реферату (список тем додається).

Підсумковими формами контролю є модульні контрольні роботи, екзамен (у кінці семестру). Модульні контрольні роботи та екзамен проводитимуться у письмовій формі. «Зараховано» одержують студенти, які дають чіткі і послідовні відповіді на три питання (перелік питання додається в кінці програми) і в загальній сумі балів за семестр (робота на заняттях + самостійна робота + контрольна робота) отримують не менше ніж 60 балів. «Незараховано» отримують студенти, які не можуть дати чітких відповідей на питання викладача і при цьому під час роботи протягом семестру в сумі не мають 60 балів. Перескладання відбувається після складеної студентом екзаменаційної сесії.

3.9. Контроль знань студентів

За результатами семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою: за практичні заняття – 60 балів, за екзамен 40 балів – разом 100 балів.

При цьому кількість балів відповідає оцінці:

1-34 - «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

35-59 – «незадовільно» з можливістю повторного складання;

60-64 – «задовільно» (достатньо);

65-74 – «задовільно»;

75-84 – «добре»;

85-89 – «добре» (дуже добре);

90-100 – відмінно.

3.9. Перелік основної літератури.

1. Бурдаківська Н. М. Українська мова : професійне спрямування / Н. М. Бурдаківська, Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2009. – 316 с.

2. Горох Г. В. Українська мова (за професійним спрямуванням). Практичний курс / Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2013. – 148 с.

3. Горох Г. В. Українська мова фахового спрямування. Курс лекцій / Г. В. Горох, С. І. Никитюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2012. – 392 с.

4. Третяк Н. В. Практичний курс з української мови фахового спрямування : навчальний посібник / Н. В. Третяк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2015. – 132 с.

5. Третяк Н. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник / Н. В. Третяк, В. С. Карпалюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д. Г., 2010. – 376 с.

6. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник / С. В. Шевчук. – [3-тє вид., випр. і доповнен.]. – Київ : Алерта, 2012. – 696 с.

Мова викладання.

Українська.

ЗП 02 Історія України

Опис (анотація): основним напрямком курсу історії України є вивчення формування української державної ідеї на різних етапах розвитку

українського суспільства та дослідження спроб нашого народу реалізувати цю ідею й створити національну державу. Опанування навчального курсу потрібне майбутнім спеціалістам для усвідомлення належності до великого європейського народу з розвинутою культурою та духовно-моральними цінностями, що ситають їх у рівень представників високоцивілізованих європейських народів.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України Сидорук С. А.

Мета курсу: формування у студентів неісторичних спеціальностей цілісних, системних знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів у різні періоди вітчизняної історії; вміння їх аналізувати, узагальнювати, виділяти основні тенденції і закономірності перебігу історичних подій, виявляти причинно-наслідкові зв'язки; уміти критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб; володіти науковою термінологією й користуватися нею; розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних умовах

Основні завдання дисципліни:

- дати студентам конкретний історичний матеріал з історії України;
- висвітлити етногенез українського народу;
- охарактеризувати особливості соціально-економічного та внутріполітичного розвитку Української держави в різні періоди її існування;

- з'ясувати геополітичні особливості розвитку Української держави;
- ознайомити студентів з діяльністю визначних осіб вітчизняної історії;
- показати процес формування української національної ідеї та її значення у розбудові Української держави
- навчити студентів аналізувати й порівнювати історичні події, відстежувати причинно-наслідкові зв'язки між ними;
- сприяти удосконаленню вміння роботи з документальними джерелами;
- дати уявлення про життєвий шлях і світоглядні позиції окремих діячів української історії – політичних, військових, громадських, культурних діячів.

Результати навчання: студенти мають знати:

- основні події і факти з історії та культури України;
- основні закономірності та особливості соціально-економічного та політичного та культурно-духовного розвитку України;
- внесок видатних політичних, державних, військових, науково-культурних діячів у справу становлення, захисту і розвитку української нації;
- понятійний апарат;
- хронологію та історичну карту.

Студенти мають уміти:

- оперувати основними подіями, фактами, процесами з історії та культури України, розглядати їх у логічному взаємозв'язку і піддавати системному науковому аналізу, робити відповідні висновки;
- працювати з джерелами та монографічною літературою;
- порівнювати, знаходячи спільні риси та відмінності в історичному розвитку України та інших країн Європи;
- аргументовано, на основі історичних фактів, обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;

- володіти понятійним апаратом та історичною картою.

Методи викладання дисципліни:

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями історії та культури України;
- Семінарські заняття спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу з історії та культури України;
- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;
- Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань з історії та культури України.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Денна форма навчання				
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	ІНДЗ та самост. робота		
20 Балів	30 Балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Бойко О. Д. Історія України : навч. посіб. / О. Д. Бойко. — 3-тє вид, виправл., доповн. — К. : Академвидав, 2010. — 688 с.

2. Бойко О. Д. Нариси новітньої історії України (1985-1991 рр.) : Навч. посіб. / О. Д. Бойко. – К.: Кондор, 2008. – 357 с.
3. Бонь О. І. Історія України : Курс лекцій : Навч. посіб. / О. І. Бонь, О. Л. Іванюк. – К.: Вища шк., 2008. – 463 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. [Навч. посіб.] / Я. Грицак. – К., Генеза, 1996. – 360 с.
5. Історія України: Навч. посіб. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2010. – 595 с.
6. Історія України: новітня доба: навч. посіб. / [В.М. Литвин, В.Ф. Колесник, А.Г. Слюсаренко та ін.]; за ред. В.М. Литвина. - К.: Академвидав, 2012. – 480 с.
7. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. – К.: Наукова думка, 2013. – 1056 с.
8. Історія українського мистецтва: В 6-и т. – К.: Мистецтво, 1966-1970.
9. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1994. – 656 с.
10. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 1. Історія культури давнього населення України. – К.: Наукова думка, 2001. – 1135 с.
11. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 2. Українська культура другої половини XIII – першої половини XVII століть. – К.: Наукова думка, 2003. – 847 с.
12. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 3. Українська культура другої половини XVII –XVIII століть. – К.: Наукова думка, 2001. – 1246 с.
13. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 1. Українська культура першої половини XIX століття. – К.: Наук. думка, 2008. – 1007 с.

14. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 2. Українська культура другої половини ХІХ століття. – К.: Наукова думка, 2005. – 1296 с.
15. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. / За ред. проф. А. Яртися і проф. В. І. Мельника. – Л.: Світ, 2005. – 568 с.
16. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.1. З найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. / В.М. Литвин. – К.: Альтернативи, 2003. – 864 с.
17. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.2. Кінець ХVІІІ – початок ХХ ст. / В.М. Литвин. – К.: Алтернативи, 2005. – 760 с.
18. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.3 (Новітній час (1914-2014). Кн.1. / В.М. Литвин. – К.: Альтернативи, 2005. – 832 с.; - Кн.2. – 640 с.
19. Мистецтво України: Біографічний довідник. / Упоряд.: А. В. Кудрицький, М. Г. Лабінський; за ред. А В. Кудрицького. – К.: Укр. енцикл., 1997. – 700 с.
20. Мицик Ю.А. Історія України / Ю.А. Мицик, О.Г. Бажан. – К.: Тов.»Вид-во «КЛІО», 2015. – 680 с.
21. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу / Іван Огієнко. – К.: Абрис, 1991. – 227 с.
22. Олійник С. В. Історія України: конспект лекцій для студентів неісторичних факультетів вищих навчальних закладів України / С. В. Олійник, С. А. Сидорук. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2011. – 172 с.
23. Олійник С. В. Україна в період між двома світовими війнами: курс лекцій / С. В. Олійник, С. В. Трубочанінов. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010. – 194 с.
24. Петровський В. В. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі / В. В. Петровський, Л. О. Радченко,

В. І. Семененко. – [вид. 2-ге, випр. та доп.] – Х. : ВД “ШКОЛА”, 2008. – 608 с.

25. Рєєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.) / Олександр Рєєнт. – К. : Інститут історії України НАН України, 2003. – 340 с.

26. Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу / Мирослав Семчишин. – К.: Фенікс, 1993. – 428 с.

27. Смолій В. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 р. р.) В. Смолій, В. Степанков. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2009. – 447 с.

28. Україна крізь віки. В 15 т. – К.: Альтернативи, 1999-2000.

29. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С. О. – Л.: Світ, 1994. – 456 с.

30. Українська культура: Лекції за ред. Д. Антоновича / Упоряд. С. В. Ульяновська; вс. ст. І. М. Дзюби; перд сл. М. Антоновича; Додатки С. В. Ульяновської, В. І, Ульяновського. – К.: Либідь, 1993. – 592 с.

31. Уривалкін О. М. Довідник з історії України / О. М. Урив алкін. – К.: Дакор, КНТ, 2009. – 1008 с.

32. Шевчук В.П. Історія української державності: курс лекцій / В.П. Шевчук, М.Г. Тараненко. – К.: Либідь, 1999. – 480 с.

33. Шейко В. М. Історія української культури: Навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 03 Іноземна (німецька) мова

Опис (анотація): дисципліна, яка забезпечувати всебічну підготовку вчителя іноземної мови початкової школи, а також закласти основу для професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою. Навчання іноземної мови переслідує комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети. Програма визначає межі

навчання в залежності від реального рівня мовної та мовленнєвої підготовки студентів, уточнює проміжні вимоги до рівня сформованості вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, конкретизує тематику текстів і усних висловлювань.

Тип.

Нормативна частина

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I- II семестри;

II-й курс, III-IV семестри.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 8,0;

I-й курс, I- II семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

II-й курс, III- IV семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

Разом на I-II курсах – 240 год.

Викладацький склад.

Гудима Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Модуль 2.

МКР 2.

Залік

Модуль 3.

МКР 3.

Модуль 4.

МКР 4.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – формування у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції; формування комунікативно-методичної компетенції (володіння мовою на рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, і володіння вміннями педагогічного спілкування).

Завдання курсу – забезпечити всебічну підготовку вчителя іноземної мови у початкових класах, формувати у нього гностичні вміння, організаційні та комунікативно-навчальні вміння, конструктивно-планувальні вміння.

Результатами навчання є:

Студенти повинні оволодіти усним та писемним мовленням у межах вивченого лексичного та граматичного матеріалу. На цьому етапі виробляються і формуються основні автоматизми у сфері вимови, читання, графічного, орфографічного та пунктуаційно-грамотного письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формі.

Методи викладання дисципліни.

Основними методами викладання дисципліни є:

- орієнтовно-особистісний;
- пояснювально-ілюстративний;
- демонстраційний.

Методи оцінювання.

Необхідно подати інформацію щодо процедури перескладання заліків та іспитів.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Якщо студент отримує 35-59 балів, то він може повторно скласти іспит, якщо менше 35 балів, то з ним обов'язково потрібно провести додаткову роботу відповідно вивченого матеріалу.

Форми контролю: модульні контрольні роботи – 3,4 семестри;

Перелік основної літератури.

1. Helbig G. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2001. – 654 s.
2. Helbig G. Leitfaden der deutschen Grammatik / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2000. – 304 s.
3. Helbig G. Übungsgrammatik Deutsch / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2000. – 379 s.
4. Захаров Ю.М. Deutsch für Hochschulen: Навчальний посібник з німецької мови для студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів / Ю.М. Захаров, Н.В. Вишневська, Л.А. Онупрієва. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2010. – 352 с.
5. Тагиль И.П. Грамматика немецкого языка / И.П. Тагиль. – СПб.: КАРО, 2005. – 384 с.
6. Тагиль И.П. Грамматика немецкого языка в упражнениях / И.П. Тагиль. – СПб.: КАРО, 2005. – 512 с.
7. Бориско Н.Ф. Deutsch ohne Probleme! Самоучитель немецкого языка (в двух томах) / Н.Ф. Бориско. – Т.2 – Киев: ООО «ИП Логос – М», 2006. – 512с.
8. Завьялова В. Практический курс немецкого языка. Для начинающих. Издания 6-е, переработанное и дополненное / В. Завьялова, Л. Ильина. – М.: Лист Нью, 2002. – 880 с.
9. Євгененко Д.А. Практична граматика німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. – 2-е видання, виправлене і доповнене / Д.А. Євгененко. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 400 с.

10.Паремская Д.А. Практическая грамматика (немецкий язык): учеб. пособие / Д.А. Паремская. – 2-е изд. – Мн.: Выш. Шк., 2003. – 350 с.

11.Іотко Л.Б. Praktisches Deutsch (Zwischenmenschliche Beziehungen): Навчальний посібник / Л.Б. Іотко, Г.Г. Братиця. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2008. – 334 с.

Мова викладання.

Німецька.

ЗП 03 Іноземна (англійська) мова

Опис (анотація): навчальна дисципліна повинна забезпечувати всебічну підготовку вчителя іноземної мови початкової школи, а також закласти основу для професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою. Навчання іноземної мови переслідує комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети. Програма визначає межі навчання в залежності від реального рівня мовної та мовленнєвої підготовки студентів, уточнює проміжні вимоги до рівня сформованості вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, конкретизує тематику текстів і усних висловлювань.

Тип.

Нормативна частина

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I- II семестри.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 8,0;

I-й курс, I- II семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

II-й курс, III- IV семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

Разом на I-II курсах – 240 год.

Викладацький склад.

Олинець Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, асистент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Модуль 2.

МКР 2.

Залік

Модуль 3.

МКР 3.

Модуль 4.

МКР 4.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – формування у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції; формування комунікативно-методичної компетенції (володіння мовою на рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, і володіння вміннями педагогічного спілкування).

Завдання курсу – забезпечити всебічну підготовку вчителя іноземної мови у початкових класах, формувати у нього гностичні вміння, організаційні та комунікативно-навчальні вміння, конструктивно-планувальні вміння.

Результатами навчання є:

Студенти повинні оволодіти усним та писемним мовленням у межах вивченого лексичного та граматичного матеріалу. На цьому етапі виробляються і формуються основні автоматизми у сфері вимови, читання,

графічного, орфографічного та пунктуаційно-грамотного письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формі.

Методи викладання дисципліни.

Основними методами викладання дисципліни є:

- орієнтовно-особистісний;
- пояснювально-ілюстративний;
- демонстраційний.

Методи оцінювання.

Необхідно подати інформацію щодо процедури перескладання заліків та іспитів.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Якщо студент отримує 35-59 балів, то він може повторно скласти іспит, якщо менше 35 балів, то з ним обов'язково потрібно провести додаткову роботу відповідно вивченого матеріалу.

Перелік основної літератури.

1.Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови. Довідник / Г.В. Верба, Л.Г. Верба. – К. : ТОВ «ВП Логос-М», 2012. – 341 с.

2.Стародуб Т.Ф. Практичний курс англійської мови: Навчальний посібник для студентів перших курсів педагогічних факультетів. – Тернопіль : Підручники та посібники, 2011. – 224 с.

3.Янсон В.В., Свистун Л.В., Богатирьова С.Т., Лежньов С.М. A Practical Guide for Learners of English. Course 1. = Практичний курс англійської мови для студентів вищих навчальних закладів: Навч. посібник. – Англ. мовою. – Київ : ТОВ «ВП Логос», 2015. – 368 с.

Мова викладання.

Англійська.

ПП 01 ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ

Опис (анотація): дисципліна озброює студентів теоретичними знаннями і практичними вміннями, що забезпечують базовий рівень знань та умінь з основ композиції.

Тип: нормативна, дисципліна професійної підготовки

Термін вивчення:

Кількість кредитів: 9 кредитів ECTS: всього 270 год., з них: денна форма навчання –108 год. аудиторних: 36 год. лекційних, 72 год. практичних занять.

Викладацький склад: доктор мистецтвознавства, професор Урсу Н.О.

1.2. Мета курсу: метою викладання навчальної дисципліни «Основи композиції» є розвиток її творчих здібностей студентів, вивчення об'єктивних закономірностей композиції, засобів, прийомів і правил правдивого відображення дійсності в образній формі.

Основні завдання дисципліни : основними завданнями вивчення дисципліни «Основи композиції» є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- . теоретичні основи художньо-композиційної діяльності;
- систему специфічних понять і термінів;
- загальні закономірності побудови площинної та обсягово-просторової композиції;
- закони, правила та прийоми композиційних побудов;
- компоненти композиції в їх динаміці;
- гармонійні пропорційні співвідношення;
- пропорції «золотого перетину» та осьову систему побудови за Леонардо да Вінчі;
- особливості реалістичної та абстрактної композиції.

Вміти:

- творчо впроваджувати теоретичні знання при розв'язанні композиційних завдань;
- аналізувати композиційні рішення творів різних видів мистецтва;
- компоновати зображення на різних за формою та форматом аркушах паперу;
- використовувати для підкреслення ідеї твору, форму, фактуру, пропорції, ритміку, контрасти та інше;
- визначати композиційний центр твору, глибинність, просторовість композиції тощо;
- орієнтуватися в основних напрямках жанрових композицій (натюрморт, портрет, пейзаж, сюжетно-тематична картина);
- вести творчий пошук нових композиційних рішень;
- виконувати практичні художні завдання.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, перегляд самостійно виконаних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Модуль1				Модуль2					Екзамен	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2			ЗМ 3		ЗМ 4				
Пото чний контр оль	Поточ ний контр оль	Самост ійна робота	М КР	Пото чний контр оль	М К Р	Поточ ний контр оль	Самос тійна робот а	М К Р		
5	5	5	10	5	10	5	5	10	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення : навчально-методичний посібник / Т.В. Костенко. – Харків, 2003. – 256 с.
2. Урсу Н.О. Золотий перетин у композиції // Зб. наук. праць КПДПУ. / Н.О.Урсу – Кам'янець-Подільський, 1997.– Вип. 3.– С. 61 – 63.
3. Шорохов Е. В. Основы композиции. / Е.В. Шорохов. – М., 1980.
4. Урсу Н.О., Негода Б.М., Гнатюк В.А., Міхальська І.П. Теоретичні основи композиції. Навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей. / Н.О. Урсу, Б.М. Негода, В.А. Гнатюк, А.А. Михальська – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 50 с.

Мова викладання: українська.

ПП.02 ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Опис (анотація): курс «Історія мистецтва і архітектури» забезпечує фахову підготовку бакалаврів *галузі знань* 02 Культура і мистецтво *спеціальності* 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація *за освітньою програмою* Декоративно-прикладне мистецтво; орієнтований на розвиток творчого мислення і художніх здібностей, виховання загальної естетичної культури, розуміння сутності мистецтвознавчого аналізу й унікальності європейських образотворчих проявів. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованими Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної підготовки.

Термін вивчення: I-IV курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 23 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 690 (аудиторних – 276, з них: лекцій – 138, практичних – 138; позааудиторних – 414).

Викладацький склад: Березіна Інна Вікторівна, кандидат архітектури, доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Бренюк Алла Григорівна, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Віштакенко Вікторія Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з історії зарубіжного та українського образотворчого мистецтва; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення й творчості.

Основою реалізації програми є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві. Лекційний курс охоплює основні аспекти історії зарубіжного та українського образотворчого мистецтва: мистецькі стилі та напрямки; їх віддзеркалення у часі та регіональні виміри; життєвий та творчий шлях видатних вітчизняних і європейських митців; кращі твори живопису, а також скульптури й архітектури, які створили скарбницю світового образотворчого мистецтва. Практичні заняття – закріплення теоретичних знань з історії зарубіжного та українського образотворчого мистецтва. Зміст програми «Історія мистецтва і архітектури» включає такі наскрізні компоненти:

- сприймання та аналіз-інтерпретація творів мистецтва;
- естетико-мистецтвознавча пропедевтика (засвоєння понять і термінів).

До основних **завдань** курсу відносяться:

–засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для адекватної мистецтвознавчої та реставраційної діяльності;

–розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення;

–вивчення основ історії зарубіжного та українського мистецтва, їх практичне використання у професійній і творчій діяльності;

–формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;

–естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Результати навчання: студенти мають **знати:**

- основний зміст всіх розділів програми;
- види та жанри образотворчого мистецтва;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузях європейського та вітчизняного образотворчого мистецтва;
- загальні закономірності розвитку видів і жанрів зарубіжного та українського образотворчого мистецтва;
- хронологічні рамки й характеристики провідних напрямків історії культури, зокрема мистецтва, людства;
- особливості світосприйняття та міфології, що впливали на формування мистецьких напрямків і течій;
- видатних діячів світового образотворчого мистецтва;
- закономірності розвитку зарубіжного та українського образотворчого мистецтва;
- видатні пам'ятки архітектури, скульптури, живопису, графіки, дизайну тощо світового мистецтва.

Студенти мають **уміти:**

- вільно орієнтуватися в світі мистецької спадщини європейських народів;

- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;

- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;

- розуміти особливості мистецьких течій різних періодів;

- поглиблено вивчати першоджерела з історії зарубіжного та українського образотворчого мистецтва;

- вести наукові пошуки та готувати доклади за заданими темами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення лекційних і практичних занять, організацію самостійної роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає сприймання та аналіз-інтерпретацію творів мистецтва, а також естетико-мистецтвознавчу пропедевтику (засвоєння понять і термінів).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

1 семестр (екзамен у 1 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (1 семестр)				Рейтингова оцінка за ЗМ 6
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	
20	10	30	40	100

2-4 семестри (екзамен у 4 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 2 (2 семестр)				Рейтингова оцінка за
Поточний	Самостійна	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1	

контроль	робота			ЗМ 3-5	
8	2	10	20		
Модуль 1. Змістовий модуль 3 (3 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2		
8	2	10	20		
Модуль 1. Змістовий модуль 4 (4 семестр)				100	
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 3		Екзамен
8	2	10	20		40

5-6 семестри (залік у 6 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 5 (5 семестр)				Рейтингова оцінка за ЗМ 1-2
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1	
20	5	25	50	
Модуль 1. Змістовий модуль 6-7 (6 семестр)				
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	100
20	5	25	50	

7-8 семестри (екзамен у 8 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 8 (7 семестр)				Рейтингова оцінка за ЗМ 3-4
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 3	
10	5	15	30	

Модуль 1. Змістовий модуль 9 (8 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 4	Екзамен	
10	5	15	30	40	100

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Арсланов В. Г. История западного искусствознания XX века : учеб. пособие для вузов / В. Г. Арсланов. – М. : Академический Проект, 2003. – 768 с.
2. Буркхардт Т. Сакральное искусство Востока и Запада. Принципы и методы / Т. Буркхардт. – М. : Алетейа, 1999. – 215 с.
3. Велика ілюстрована енциклопедія Історії мистецтва. – К., 2007.
4. Верман К. История искусства всех времен и народов. Европейское искусство средних веков / К. Верман. – М. : ООО «АСТ»; С.Пб. : ООО «Полигон», 2000. – Т 2. – 944 с. : ил.
5. Верман К. История искусства всех времен и народов. Искусство первобытных племен, народов дохристианской эпохи и населения Азии и Африки с древних веков до XIX столетия / К. Верман. – С.Пб : ООО «Полигон», 2000. – Т. 1. – 944 с. : ил.
6. Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства / Б. Р. Виппер. – М. : Изобразительное искусство, 1985. – 285 с.
7. Гентфюрер-Триер А. Кубизм / А. Гентфюрер-Триер. – М., 2005.
8. Гомбрих Эрнст. История искусства / Эрнст Гомбрих. – М. : АСТ., 1998. – 688 с.
9. Гуковский М. А. Итальянское Возрождение / М. А. Гуковский. – Ленинград : Издательство Ленинградского университета, 1990. – 613 с.
10. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств / Н. А. Дмитриева. – М., 1985. – в 2 т. – 90 с.

11. Западноевропейская графика XV–XX веков : сборник статей. – Ленинград : Искусство, 1985. – 198 с.
12. Искусство : современная иллюстрированная энциклопедия / Авт. сост. Балицкая Т. В. – М. : Росмэн-Пресс, 2007. – 608 с.
13. История и культурология : учеб. пособие для студентов вузов / Н. В. Шишова, Т. В. Акулич, М. И. Бойко и др. / под ред. Н. В. Шишовой. – М. : Логос, 2000. – Изд. 2-е (перераб. и доп.). – 456 с. : ил.
14. История искусств. Западноевропейское искусство : учеб. / Ред. С. А. Юшина. – М. : Высш. шк., 2000. – Изд 3-е. (перераб. и доп.). – 368 с. : ил.
15. История искусства зарубежных стран. – М., 1962–82. – Т. 1–3.
16. Історія українського мистецтва: у 5-ти т. / НАН України. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; голов. ред. Г. Скрипник, наук. ред. Т. Кара-Васильєва. – К., 2007. – Т. 5: Мистецтво XX століття. – 1048 с.: іл.
17. Клингсер-Лерой К. Сюрреализм / К. Клингсер-Лерой. – М., 2006.
18. Ковешникова Н. А. Дизайн: история и теория / Н. А. Ковешникова. – М., 2009.
19. Кон-Винер Э. История стилей изобразительных искусств / Э. Кон-Винер. – М. : Сварог и К., 1998. – 217 с.
20. Кравич Д. П. Українське мистецтво : навч. посіб. : у 3 ч. / Д. П. Кравич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Львів : Світ, 2005. – Ч.3. – 268 с.
21. Кузнецова Л. С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре Л. С. Кузнецова. – К. : Радянська школа, 1989. – 320 с.
22. Львова Е. П. Мировая художественная культура. XIX век // Изобразительное искусство, музыка и театр / Е. П. Львова. – М., 2006.
23. Львова Е. П. Мировая художественная культура. XX век // Изобразительное искусство и дизайн / Е. П. Львова. – М., 2007.
24. Масол Л. М. Художня культура України: навч. посіб. / Л. М. Масол, Г. І. Ничкало, О. І. Веселовська. – К. : Вища школа, 2006. – 239 с.

25. Мировое искусство : иллюстрированная энциклопедия // Направления и течения от импрессионизма до наших дней. – М., 2006.
26. Мировое искусство : иллюстрированная энциклопедия // Постимпрессионизм. – М., 2006.
27. Мировое искусство. Направления и течения от импрессионизма до наших дней : иллюстрированная энциклопедия. – С. Пб., М., 2006. – 190 с.
28. Михайлов С. История дизайна: учебник для вузов / С. Михайлов. – М., 2003.
29. Пасічний А. Образотворче мистецтво : словник-довідник / А. Пасічний. – Тернопіль, 2003. – 216 с.
30. Подъяпольский С. С. Реставрация памятников архитектуры / С. С. Подъяпольский. – М. : Стройиздат, 2000. – 287 с.
31. Прибега Л. Історичне середовище як пам'яткоохоронна категорія / Л. Прибега // Українська академія мистецтва : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 177–186.
32. Ранинский Ю. В. Памятники архитектуры и градостроительства : учеб. пособие для архит. и строит. спец. вузов / Ю. В. Ранинский. – М. : Высш. шк., 1998. – 63 с.
33. Рославец Е. Н. Живопись Франции XVII–XVIII веков / Е. Н. Рославец. – К. : Мистецтво, 1990. – 222 с.
34. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів мистецтва / М. Р. Селівачов : Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України, Київський держ. ін-т декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука, Музей українського народного декоративного мистецтва. – К., 2005. – 400 с.
35. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України XX-XXI століть / В. Д. Сидоренко; Інститут проблем сучасн. мист-ва Акад. мист-в України. – К. : ВХ [студіо], 2008. – 190 с.

36. Словарь средневековой культуры / под ред. А. Я. Гуревича. – М. : РОССПЭН, 2003. – 632 с.
37. Современная иллюстрированная энциклопедия. – М. : ЗАО «РОСМЕН-ПРЕСС, 2007. – 608 с.
38. Сучасні журнали та газети з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. Нова періодика.
39. Ткачев В. Н. История архитектуры / В. Н. Ткачев. – М. : Высш. шк., 1987. – 270 с.
40. Трошкіна О. Представницька архітектура як реалія епохи (до проблеми традицій, наслідування, наступності) / О. Трошкіна, О. Сєдак. // Українська академія мистецтв : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 205–206.
41. Хоннеф К. Поп-арт / К. Хоннер. – М., 2005.
42. Энциклопедия искусства // Архитектура, изобразительное и декоративно-прикладное искусство 17-20 веков. – М., 1999. – Т. 7.
43. Юрген Э. История современной архитектуры. – М., 1972.
44. Янсон Х. В. Основы истории искусств / Х. В. Янсон, Ф. Я. Энтони. – С. Пб. : ООО «Полигон», 1996. – 519 с.

Мова викладання – українська.

ПП 03 Рисунок

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми сучасного монументального живопису; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі дизайну, формує професійні навички творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 27 кредити ECTS: всього 810 год., з них: денна форма навчання – 324 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. лабораторних: 284 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів

мистецтва,

Костюк Д. В., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є розвиток творчого підходу до створення художнього образу засобами академічного рисунка, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних графічних технік рисунка;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної перспективи; - визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів рисунка;
- розуміння композиційних закономірностей та культури рисунка;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;

- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів рисунку;
- опанування технологіями та матеріалами рисунку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

Результати навчання:

студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи рисунку;

- особливості графічних технік;

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції и знаходження окремих елементів;

- виконувати графічні рисунки фігури людини одягненої та оголеної;
- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів графічними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна творча, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

3, 6 семестри (залік)

ЗМ			ЗМ			
Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Всього
15	25	10	15	25	10	100

2, 4, 8 семестри (екзамен).

ЗМ	ЗМ	ЗМ		

Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Екз.	Сума
6	6	8	6	6	8	6	6	8	40	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Аксенов К.Х. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксенов К.Х., Левидова М. – М: Сов. художник, 1988. – 79 с. Вердели А. Искусство рисунка / Вердели А. – М., 2003 . – 138 с.
2. Готфрид Баммес. Изображение фигуры человека / Готфрид Баммес. Берлин 1984. – 48 с.
3. Державний стандарт освіти // Початкова школа. – №1. – 2001.
4. Барчаи Е. Анатомия для художников / Енё Барчаи. – Москва, 2003. – 71 с.
5. Королёв В.А. Материалы и техники рисунка / Королёв В.А. – Москва 1984. – 56 с.
6. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник Ли Н. Г. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 480 с, илл.
7. Гордон Л. Рисунок / Гордон Л. – Москва 2001. – 145 с.
8. Мосин И.Г. Рисование / Мосин И.Г. – Екатеринбург, 1996. – 98 с.
9. Навчальна програма для чотирирічної початкової школи. Мистецтво. (Початкова школа, №7, 2001).
10. Програма «Основи рисунку» / (Укл. Є. А. Антонович, Л. К. Грач, М. І. Саваріна, В. А. Шпильчак) // Збірник програм з дисциплін образотворчого циклу для педагогічних інститутів. – К.:РНМК, 1992
11. Рабинович М. Ц. Пластическая анатомия и изображение человека на её основе / Рабинович М. Ц. – Москва, 1978. – 122 с.

12. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пединститутов / Сост. Н. Н. Ростовцев – М.: Просвещение, 1989. – 208 с.
13. Хитров А.Е. Рисунок / Хитров А.Е. Москва, 1964. – 45 с.
14. Школа изобразительного искусства. Москва 1988.
15. Энциклопедия рисования. Москва 1998.
16. Энциклопедия художника. Москва 2002.

Додаткова література

1. Аксёнов Ю. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксёнов Ю., Левидова М. – Москва 1986. – 68 с.
2. Вальтер Фицтум. Рисунки старых мастеров / Вальтер Фицтум и Юрий Кузнецов. Барокко в Риме. Москва 1986. – 134 с.
3. Василевский А.К. Искусство и школа. Книга для учителя / Василевский А.К. – М., 1981. – 210 с.
4. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве / Гика М. – М., 1936. – 56 с.
5. Кринский В. Ф. Введение в архитектурное проектирование / Кринский В. Ф. – М., 1974. – 71 с.
6. Кузин В.С. Изобразительное искусство и методика его преподавания в школе / Кузин В.С. – Москва, 1998. – 119 с.
7. Лебедев В. Пластика малых форм / Лебедев В. – М, 1974. – 94 с.
8. Миннарт М. Свет и цвет в природе Миннарт М. – М., 1969. – 62 с.
9. Мосин И. Г. Рисование / Мосин И. Г. – Екатеринбург, 1996. – 87 с.
10. Школа изобразительного искусства: Вып. 1: Учеб. пособие. – М.: Изобраз. искусство, 1986. – 176 с. (Серия "Академия художеств СССР).
11. Школа изобразительного искусства: Вып. 2 / А.Н. Буйнов, Е.М. Елизарова, Б.В. Иогансон и др. – М.: Изобраз. искусство, 1988. – 160 с.

3. Інформаційні ресурси

(навчально-методичний комплекс або його елементи із зазначенням електронної адреси, корисні ресурси Інтернету із зазначенням адрес сайтів тощо).

1. Навчально-методичний комплекс.
2. <http://school.xvatit.com/index> - сайт навчальних матеріалів з образотворчого мистецтва;
3. <http://allpainters.ru/> - сайт репродукцій картин відомих художників;
4. <http://sotnikov-art.ru/> - офіційний сайт художника і скульптора;
5. <http://impres-paint.ru/> - сайт художників-імпресіоністів

Мова викладання: українська.

ПП 04 ЖИВОПИС

Опис (анотація): курс «Живопис» забезпечує художньо-педагогічну підготовку бакалаврів галузі знань у вивченні художніх засобів для відтворення будь-яких об'єктів у просторовому середовищі.

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: I-IV курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

денна форма навчання:

- 27 кредитів ECTS;
- загальний обсяг годин – 810 (аудиторних – 312, з них: лекцій – 20, практичних – 272; лабораторних – 20 позааудиторних – 498);

Викладацький склад: Гуцул Іван Андрійович, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Козловська Марина Петрівна, асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: розвиток творчого підходу до створення художнього образу живописними засобами, набуття необхідних практичних навичок для

вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- засвоєння основних живописних технік;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної та повітряної перспектив;
- визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів живопису; розуміння композиційних закономірностей;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів живопису;
- опанування технологіями та матеріалами живопису.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- теоретичні та методичні основи живопису;
- види та жанри живопису;
- особливості живописних технік.
- закони лінійної та повітряної перспектив;

Студенти мають *уміти*:

- зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів;
- виконувати живописні начерки та етюди фігури людини одягненої та оголеної;

- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів живописними засобами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних, лабораторних і практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з основами історії та теорії живопису, закономірностями розвитку сучасних живописних технік та технологій, засвоєння матеріалу на практичних роботах.

Методи оцінювання:

- поточне усне опитування,
- створення мистецьких проектів;
- перегляди, тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

1-2 семестри (1-2 змістові модулі)

(екзамен)

1 змістовий модуль					всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 1 З.М.		
10	10	10	30		
2 змістовий модуль					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 2 З.М.	екзамен	100
10	10	10	30	40	

3 семестр (3 змістовий модуль)

(залік)

3 змістовий модуль			всього
Поточний	МКР	Самостійна робота	

контроль			
35	35	30	100

4 семестр (4 змістовий модуль)

(екзамен)

4 змістовий модуль					ВСЬОГО
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 4 З.М.	екзамен	
25	25	10	60	40	100

5-6 семестр (5-6 змістовий модуль)

(залік)

5 змістовий модуль				всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 5 З.М.	
20	20	10	50	
6 змістовий модуль				
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 6 З.М.	
20	20	10	50	

7-8 семестри (7-8 змістові модулі)

(екзамен)

7 змістовий модуль				ВСЬОГО
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 7 З.М.	
10	10	10	30	

8 змістовий модуль					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 8 З.М.	екзамен	
10	10	10	30	40	100

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Абрамов Л. К. Руководство по цвету. – Л., 1967.
2. Альберти Леон Баттиста, Три книги о живописи. – М., 1937.
3. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. – М., 1951.
4. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве. – М., 1936.
5. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення.
6. Кэтти Сэвидж–Хаббард. Приключения в мире живописи.–М., 1998.
7. Ле Корбюзье. Творческий путь.– М., 1970.
8. Лебедев В. Пластика малых форм.– М., 1974.
9. Миннарт М. Свет и цвет в природе.– М., 1969.
10. Шедевры українського живопису Д.Горбачов, К.:Мистецтво, 2008, 608 с.
11. Шепетис Л. Х. Искусство и среда. –М., 1979.

Мова викладання – українська.

ЗП 06 Фізичне виховання

Опис (анотація): Фізичне виховання спрямоване на формування у студентів високих моральних, вольових і фізичних якостей, готовності до високопродуктивної праці; збереження і зміцнення здоров'я студентів, сприяння всебічному розвитку організму, підтримання високої працездатності протягом всього періоду навчання.

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1-2 курс

Кількість кредитів: 138 год., з них: 6 год. лекційних, 132 год практичних занять.

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, старший викладач, кафедри фізичного виховання Кужель М.М.

Мета курсу: є виховання здорової, всебічно розвинутої, фізично досконалої людини з високою творчою та громадською позицією, готовою до довголітньої високопродуктивної праці і захисту своєї держави, виховання морально-вольових якостей та потреб у здоровому способі життя, використання здобутих цінностей фізичної культури у особистій, громадській та професійній діяльності, знання і дотримання основ здорового способу життя, про інформованість про всі головні цінності фізичної культури і спорту, формування у студентів фізичної культури особистості.

Основні завдання дисципліни:

- збереження і зміцнення здоров'я студентів;
- сприяння формуванню здорового способу життя;
- підтримання і підвищення рівня працездатності протягом навчання;
- виховання у студентів потреби в систематичних заняттях фізичними вправами з урахуванням особливостей їх майбутньої професійної діяльності та фізичного самовдосконалення;
- формування розуміння ролі фізичної культури у розвитку особистості і підготовки її до професійної діяльності, мотиваційно-ціннісного ставлення до фізичної культури, до здорового способу життя, фізичного вдосконалення і самовиховання, потреби в регулярних заняттях фізичними вправами і спортом;
- формування системи знань і умінь з фізичної культури і здорового способу життя;
- набуття відповідних рухових умінь та навичок; набуття здатності до виконання тестів і нормативів фізичної підготовленості.

Результати навчання: студенти **мають знати:** основи здорового способу життя;

- основи безпеки під час занять фізичною культурою;
- використання фізичної культури і спорту в режимі навчання та відпочинку;
- методику підготовки та проведення комплексів фізичних вправ в режимі дня;

Студенти **мають уміти:** підтримувати, розвивати і удосконалювати функціональний стан свого організму;

- володіти основами самоконтролю фізичного стану;
- використовувати на практиці методичні прийоми з проведення різних видів оздоровчої гімнастики.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) Денна форма навчання	Сума	
Змістовий модуль 1 (50 балів)	Змістовий модуль 2 (50 балів)	100
Поточний контроль	Поточний контроль	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Амосов М.М. Роздуми про здоров'я. – К.: Здоров'я, 1990. – 168 с.
2. Баранов В.М. В мире оздоровительной физкультуры. - К.: Здоров'я, 1987. - 134 с.
3. Гогоулан М. Система здоровья НИШИ. - К.: 1996. - 178 с.
4. Грінберг В.А. Хрестоматія з історії фізичної культури від найдавніших часів до кінця XVII століття. Кіровоград.: 1995. - 139 с.
5. Дубогай О.Д., Завацький В.І., Короп Ю.О. Методика фізичного виховання студентів віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи: Навчальний посібник. - Луцьк: Надстир'я, 1995. - 220 с.
6. Дубогай О.Д., Тучак А.М., Костікова С.Д., Єфімов А.О. Основні поняття і терміни оздоровчої фізичної культури та реабілітації. - Луцьк, 1997.
7. Кубертен П. Олимпийские мемуары. - Киев: Олимпийская литература, 1997. - 180 с.
8. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт. - Киев: Олимпийская литература, 1997. - 384 с.
9. Рыбковский А.Г. Организация учебно-тренировочного процесса студентов в группах спортивного совершенствования: Учебное пособие. – Донецк: 2003. – 160 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 07 Основи наукових досліджень

3.1. Ідентифікація.

Основи наукових досліджень

Дисципліна загальної підготовки.

№ ЗП 07.

3.2. Опис (анотація).

Основи наукових досліджень передбачають особливості виявлення та вивчення іконографічних джерел, специфіку й методику здійснення художніх наукових досліджень, структуру й вимоги до такого виду пошукових робіт.

Мета курсу – формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з основ наукових досліджень; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення та здійснення наукової діяльності; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для адекватної фахової діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення; стимуляція творчого потенціалу.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи наукових досліджень” є

- ✓ вивчення основ наукових досліджень у галузі мистецтвознавства, їх практичне використання в професійній і творчій діяльності;
- ✓ формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- ✓ формування особистості, здатної на професійному рівні вирішувати освітні, виховні та художньо-творчі завдання в умовах розвитку української державності та національної системи освіти, сприяти виведенню її на рівень міжнародних критеріїв і стандартів.

3.3. Тип.

Вибіркова.

3.4. Термін вивчення (рік, семестр тощо).

1-й курс, I семестр.

3.5. Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 3,0. Всього 90 год. Аудиторних – 30, з них: лекційних – 14; практичних – 16. Самостійна робота – 60 год.

Програма курсу передбачає 14 годин лекційних занять, 16 годин практичних занять та 60 години самостійної роботи. Курс дає наукове обґрунтування поняттю теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення наукової діяльності.

3.6. Викладацький склад.

Шульц Ніна Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства.

3.7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Курс призначений для студентів педагогічного факультету спеціальностей 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) за освітньою програмою Образотворче мистецтво, 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Образотворче мистецтво, 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Декоративно-прикладне мистецтво, 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Реставрація творів мистецтва.

Навчальний курс складається з розділу: Організація та методика науково-дослідної діяльності в галузі мистецтвознавства.

3.8. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Студенти повинні

знати:

- ✓ основний зміст всіх розділів програми;
- ✓ систему специфічних понять і термінів;
- ✓ сучасні наукові дослідження в галузі європейського, зокрема

українського мистецтвознавства;

- ✓ форми науково-дослідної роботи;
- ✓ методику пошуку наукової інформації;
- ✓ методологію наукового дослідження в галузі мистецтвознавства;
- ✓ основні етапи дослідницької діяльності;
- ✓ правила опрацювання інформаційних джерел;
- ✓ вимоги до структури та змісту наукового дослідження;
- ✓ вимоги до оформлення наукової роботи в галузі мистецтвознавства;
- ✓ вимоги до презентації та захисту наукової роботи в галузі мистецтвознавства.

вміти:

- ✓ творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань фахової діяльності;
- ✓ орієнтуватись в основних проблемах і напрямках сучасного мистецтвознавства;
- ✓ здійснювати творчий пошук наукової організації художньої діяльності;
- ✓ працювати з бібліографічними покажчиками, довідниками, каталогами, картотеками, в мережі Інтернет;
- ✓ складати власний реєстр літератури;
- ✓ поглиблено вивчати іконографічні джерела з історії українського та зарубіжного образотворчого мистецтва;
- ✓ впроваджувати у власний науковий пошук сучасні методики;
- ✓ теоретично обґрунтовувати проблему дослідження та комплексні підходи до її вирішення;
- ✓ формулювати методологією наукового дослідження;
- ✓ оформляти результати дослідження у вигляді реферату, тез, статті, курсової, бакалаврської, дипломної, магістерської роботи;
- ✓ презентувати результати власного наукового дослідження відповідно до вимог сучасного мистецтвознавства;

✓ впроваджувати у практичну мистецьку діяльність результати власного наукового дослідження.

3.9. Методи викладання дисципліни

словесний, пояснювально-ілюстративний,
наочний;
практичний;
теоретичний;
частково-пошуковий;
дослідницький;
організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

3.10. Методи оцінювання.

Фронтальний, індивідуальний, груповий, комбінований, поточний, підсумковий.

Види контролю: модульні контрольні роботи, екзамен, самостійна робота.

- методи усного контролю;
- методи письмового контролю;
- дидактичні тести;
- спостереження;
- користування книгою.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Модуль 1. Змістовий модуль 1		Рейтингова оцінка за ЗМ 1 (залік)
Поточний контроль та самостійна робота	МКР	
50	50	100

3.11. Мова викладання.

Українська.

01 ОСВІТА

014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО)

ЗП 01 Українська мова (за професійним спрямуванням)

Опис (анотація): запровадження в закладах вищої освіти України обов'язкового курсу української мови зумовлене потребою підготовки національних наукових і педагогічних кадрів для різних сфер діяльності. Закон про мови в Україні, Конституція України, зобов'язують осіб з вищою освітою володіти державною мовою в обсязі, необхідному для виконання службових обов'язків. З огляду на це проблема рівня мовної грамотності студентів – майбутніх фахівців, культури професійного мовлення в загальнонаціональному вимірі набуває особливої актуальності.

Курс “Українська мова (за професійним спрямуванням)” зорієнтований на формування знань про специфіку усної та писемної форм реалізації ділової української мови з урахуванням фахової спрямованості студентів.

Мета навчальної дисципліни:

- формування комунікативної компетентності студентів;
- набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця;
- вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомоги вмілого використання різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови в професійній діяльності;
- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- розвивати творче мислення студентів;
- виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій.
- сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

3.2. Тип. Нормативна.

3.3. Термін вивчення (рік, семестр тощо): I курс, II семестр.

Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 3,0; Всього 90 год. Аудиторних – 30, з них: лекцій – 8; практичних – 22. Самостійна робота – 60 год.

3.4. Викладацький склад.

Мелекесцева Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, старший викладач.

3.5. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль – 1.

МКР 1.

Екзамен.

3.6. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

З метою задоволення інтересу студентів до проблемних мовних питань запропоновано теми для реферативної роботи. Список літератури містить

джерела, необхідні для вивчення складних питань української граматики, офіційно-ділової стилістики.

Вивчивши курс, студенти **повинні вміти:**

- складати професійні тексти і документи, дотримуючись норм сучасної української літературної мови;
- усно спілкуватися українською літературною мовою, виконуючи службові обов'язки;
- аналізувати і коригувати фахові тексти відповідно до норм української літературної мови;
- складати професійні тексти і, спілкуючись усно, правильно використовувати фахову термінологію, номенклатуру, фразеологію, іншомовні слова та їхні українські відповідники;
- перекладати фахові тексти українською мовою.

Студенти **повинні знати:**

- норми української літературної мови (орфографічні, пунктуаційні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні тощо) в професійному спілкуванні;
- правила складання професійних документів;
- особливості усного професійного мовлення;
- відомості про терміни, професіоналізми, номенклатурні назви;
- особливості використання лексики і фразеології в професійному спілкуванні;
- основи науково-технічного перекладу.

3.7. Методи викладання дисципліни.

Лекції та практичні заняття.

3.8. Методи оцінювання.

Поточний контроль та оцінювання знань студентів здійснюється за кредитно-модульною системою шляхом виконання різноманітних вправ, перекладів, тестів та індивідуальних завдань. Окремі теми виносяться на самостійне вивчення.

Студентам, які пропустили заняття, пропонується при відпрацюванні пропущеного матеріалу додаткове завдання – написання реферату (список тем додається).

Підсумковими формами контролю є модульні контрольні роботи, екзамен (у кінці семестру). Модульні контрольні роботи та екзамен проводитимуться у письмовій формі. «Зараховано» одержують студенти, які дають чіткі і послідовні відповіді на три питання (перелік питання додається в кінці програми) і в загальній сумі балів за семестр (робота на заняттях + самостійна робота + контрольна робота) отримують не менше ніж 60 балів. «Незараховано» отримують студенти, які не можуть дати чітких відповідей на питання викладача і при цьому під час роботи протягом семестру в сумі не мають 60 балів. Перескладання відбувається після складеної студентом екзаменаційної сесії.

3.9. Контроль знань студентів

За результатами семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою: за практичні заняття – 60 балів, за екзамен 40 балів – разом 100 балів.

При цьому кількість балів відповідає оцінці:

1-34 - «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

35-59 – «незадовільно» з можливістю повторного складання;

60-64 – «задовільно» (достатньо);

65-74 – «задовільно»;

75-84 – «добре»;

85-89 – «добре» (дуже добре);

90-100 – відмінно.

3.9. Перелік основної літератури.

1. Бурдаківська Н. М. Українська мова : професійне спрямування / Н. М. Бурдаківська, Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2009. – 316 с.

2. Горох Г. В. Українська мова (за професійним спрямуванням). Практичний курс / Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2013. – 148 с.

3. Горох Г. В. Українська мова фахового спрямування. Курс лекцій / Г. В. Горох, С. І. Никитюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2012. – 392 с.

4. Третяк Н. В. Практичний курс з української мови фахового спрямування : навчальний посібник / Н. В. Третяк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2015. – 132 с.

5. Третяк Н. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник / Н. В. Третяк, В. С. Карпалюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д. Г., 2010. – 376 с.

6. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник / С. В. Шевчук. – [3-тє вид., випр. і доповнен.]. – Київ : Алерта, 2012. – 696 с.

Мова викладання.

Українська.

ЗП 02 Історія та культура України

Опис (анотація): основним напрямком курсу історії України є вивчення формування української державної ідеї на різних етапах розвитку українського суспільства та дослідження спроб нашого народу реалізувати цю ідею й створити національну державу. Опанування навчального курсу потрібне майбутнім спеціалістам для усвідомлення належності до великого європейського народу з розвинутою культурою та духовно-моральними цінностями, що ситавить їх у рівень представників високоцивілізованих європейських народів.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України Сидорук С. А.

Мета курсу: формування у студентів неісторичних спеціальностей цілісних, системних знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів у різні періоди вітчизняної історії; вміння їх аналізувати, узагальнювати, виділяти основні тенденції і закономірності перебігу історичних подій, виявляти причинно-наслідкові зв'язки; уміти критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб; володіти науковою термінологією й користуватися нею; розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних умовах

Основні завдання дисципліни:

- дати студентам конкретний історичний матеріал з історії України;
- висвітлити етногенез українського народу;
- охарактеризувати особливості соціально-економічного та внутріполітичного розвитку Української держави в різні періоди її існування;
- з'ясувати геополітичні особливості розвитку Української держави;
- ознайомити студентів з діяльністю визначних осіб вітчизняної історії;
- показати процес формування української національної ідеї та її значення у розбудові Української держави
- навчити студентів аналізувати й порівнювати історичні події, відстежувати причинно-наслідкові зв'язки між ними;

- сприяти удосконаленню вміння роботи з документальними джерелами;

- дати уявлення про життєвий шлях і світоглядні позиції окремих діячів української історії – політичних, військових, громадських, культурних діячів.

Результати навчання: студенти мають знати:

- основні події і факти з історії та культури України;
- основні закономірності та особливості соціально-економічного та політичного та культурно-духовного розвитку України;
- внесок видатних політичних, державних, військових, науково-культурних діячів у справу становлення, захисту і розвитку української нації;
- понятійний апарат;
- хронологію та історичну карту.

Студенти мають уміти:

- оперувати основними подіями, фактами, процесами з історії та культури України, розглядати їх у логічному взаємозв'язку і піддавати системному науковому аналізу, робити відповідні висновки;
- працювати з джерелами та монографічною літературою;
- порівнювати, знаходячи спільні риси та відмінності в історичному розвитку України та інших країн Європи;
- аргументовано, на основі історичних фактів, обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- володіти понятійним апаратом та історичною картою.

Методи викладання дисципліни:

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями історії та культури України;
- Семінарські заняття спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу з історії та культури України;

- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;

- Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань з історії та культури України.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Денна форма навчання				
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	ІНДЗ та самот. робота		
20 Балів	30 Балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Бойко О. Д. Історія України : навч. посіб. / О. Д. Бойко. — 3-тє вид, виправл., доповн. — К. : Академвидав, 2010. — 688 с.

2. Бойко О. Д. Нариси новітньої історії України (1985-1991 рр.) : Навч. посіб. / О. Д. Бойко. — К.: Кондор, 2008. — 357 с.

3. Бонь О. І. Історія України : Курс лекцій : Навч. посіб. / О. І. Бонь, О. Л. Іванюк. — К.: Вища шк., 2008. — 463 с.

4. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. [Навч. посіб.] / Я. Грицак. — К., Генеза, 1996. — 360 с.

5. Історія України: Навч. посіб. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. — 3-тє вид., допов. і переробл. — К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”,

2010. – 595 с.

6. Історія України: новітня доба: навч. посіб. / [В.М. Литвин, В.Ф. Колесник, А.Г. Слюсаренко та ін.]; за ред. В.М. Литвина. - К.: Академвидав, 2012. – 480 с.

7. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. – К.: Наукова думка, 2013. – 1056 с.

8. Історія українського мистецтва: В 6-и т. – К.: Мистецтво, 1966-1970.

9. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1994. – 656 с.

10. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 1. Історія культури давнього населення України. – К.: Наукова думка, 2001. – 1135 с.

11. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 2. Українська культура другої половини XIII – першої половини XVII століть. – К.: Наукова думка, 2003. – 847 с.

12. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 3. Українська культура другої половини XVII –XVIII століть. – К.: Наукова думка, 2001. – 1246 с.

13. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 1. Українська культура першої половини XIX століття. – К.: Наук. думка, 2008. – 1007 с.

14. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 2. Українська культура другої половини XIX століття. – К.: Наукова думка, 2005. – 1296 с.

15. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. / За ред. проф. А. Яртися і проф. В. І. Мельника. – Л.: Світ, 2005. – 568 с.

16. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.1. З найдавніших часів до кінця XVIII ст. / В.М. Литвин. – К.: Альтернативи, 2003. – 864 с.

17. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.2. Кінець XVIII – початок XX ст. / В.М. Литвин. – К.: Алтернативи, 2005. – 760 с.

18. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.3 (Новітній час (1914-2014)). Кн.1. / В.М. Литвин. – К.: Альтернативи, 2005. – 832 с.; - Кн.2. – 640 с.
19. Мистецтво України: Біографічний довідник. / Упоряд.: А. В. Кудрицький, М. Г. Лабінський; за ред. А В. Кудрицького. – К.: Укр. енцикл., 1997. – 700 с.
20. Мицик Ю.А. Історія України / Ю.А. Мицик, О.Г. Бажан. – К.: Тов.»Вид-во «КЛІО», 2015. – 680 с.
21. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу / Іван Огієнко. – К.: Абрис, 1991. – 227 с.
22. Олійник С. В. Історія України: конспект лекцій для студентів неісторичних факультетів вищих навчальних закладів України / С. В. Олійник, С. А. Сидорук. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2011. – 172 с.
23. Олійник С. В. Україна в період між двома світовими війнами: курс лекцій / С. В. Олійник, С. В. Трубочанінов. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010. – 194 с.
24. Петровський В. В. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі / В. В. Петровський, Л. О. Радченко, В. І. Семененко. – [вид. 2-ге, випр. та доп.] – .Х. : ВД “ШКОЛА”, 2008. – 608 с.
25. Реєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.) / Олександр Реєнт. – К. : Інститут історії України НАН України, 2003. – 340 с.
26. Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу / Мирослав Семчишин. – К.: Фенікс, 1993. – 428 с.
27. Смолій В. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 р. р.) В. Смолій, В. Степанков. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2009. – 447 с.
28. Україна крізь віки. В 15 т. – К.: Альтернативи, 1999-2000.

29. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С. О. – Л.: Світ, 1994. – 456 с.
30. Українська культура: Лекції за ред. Д. Антоновича / Упоряд. С. В. Ульяновська; вс. ст. І. М. Дзюби; перд сл. М. Антоновича; Додатки С. В. Ульяновської, В. І, Ульяновського. – К.: Либідь, 1993. – 592 с.
31. Уривалкін О. М. Довідник з історії України / О. М. Урив алкін. – К.: Дакор, КНТ, 2009. – 1008 с.
32. Шевчук В.П. Історія української державності: курс лекцій / В.П. Шевчук, М.Г. Тараненко. – К.: Либідь, 1999. – 480 с.
33. Шейко В. М. Історія української культури: Навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 03 Іноземна (німецька) мова

Опис (анотація): дисципліна, яка забезпечувати всебічну підготовку вчителя іноземної мови початкової школи, а також закласти основу для професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою. Навчання іноземної мови переслідує комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети. Програма визначає межі навчання в залежності від реального рівня мовної та мовленнєвої підготовки студентів, уточнює проміжні вимоги до рівня сформованості вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, конкретизує тематику текстів і усних висловлювань.

Тип.

Нормативна частина

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I- II семестри;

II-й курс, III-IV семестри.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 8,0;

I-й курс, I- II семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

II-й курс, III- IV семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

Разом на I-II курсах – 240 год.

Викладацький склад.

Гудима Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Модуль 2.

МКР 2.

Залік

Модуль 3.

МКР 3.

Модуль 4.

МКР 4.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – формування у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції; формування комунікативно-методичної компетенції (володіння мовою на рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, і володіння вміннями педагогічного спілкування).

Завдання курсу – забезпечити всебічну підготовку вчителя іноземної мови у початкових класах, формувати у нього гностичні вміння,

організаційні та комунікативно-навчальні вміння, конструктивно-планувальні вміння.

Результатами навчання є:

Студенти повинні оволодіти усним та писемним мовленням у межах вивченого лексичного та граматичного матеріалу. На цьому етапі виробляються і формуються основні автоматизми у сфері вимови, читання, графічного, орфографічного та пунктуаційно-грамотного письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формі.

Методи викладання дисципліни.

Основними методами викладання дисципліни є:

- орієнтовно-особистісний;
- пояснювально-ілюстративний;
- демонстраційний.

Методи оцінювання.

Необхідно подати інформацію щодо процедури перескладання заліків та іспитів.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Якщо студент отримує 35-59 балів, то він може повторно скласти іспит, якщо менше 35 балів, то з ним обов'язково потрібно провести додаткову роботу відповідно вивченого матеріалу.

Форми контролю: модульні контрольні роботи – 3,4 семестри;

Перелік основної літератури.

1. Helbig G. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2001. – 654 s.
2. Helbig G. Leitfaden der deutschen Grammatik / G. Helbig, I. Buscha.– Berlin, München: Langenscheidt, 2000. – 304 s.
3. Helbig G. Übungsgrammatik Deutsch / G. Helbig, I. Buscha. – Berlin, München: Langenscheidt, 2000. – 379 s.

4. Захаров Ю.М. Deutsch für Hochschulen: Навчальний посібник з німецької мови для студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів / Ю.М. Захаров, Н.В. Вишневська, Л.А. Онуфрієва. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2010. – 352 с.
5. Тагиль И.П. Грамматика немецкого языка / И.П. Тагиль. – СПб.: КАРО, 2005. – 384 с.
6. Тагиль И.П. Грамматика немецкого языка в упражнениях / И.П. Тагиль. – СПб.: КАРО, 2005. – 512 с.
7. Бориско Н.Ф. Deutsch ohne Probleme! Самоучитель немецкого языка (в двух томах) / Н.Ф. Бориско. – Т.2 – Киев: ООО «ИП Логос – М», 2006. – 512с.
8. Завьялова В. Практический курс немецкого языка. Для начинающих. Издания 6-е, переработанное и дополненное / В. Завьялова, Л. Ильина. – М.: Лист Нью, 2002. – 880 с.
9. Євгененко Д.А. Практична грамати́ка німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. – 2-е видання, виправлене і доповнене / Д.А. Євгененко. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 400 с.
10. Паремская Д.А. Практическая грамматика (немецкий язык): учеб. пособие / Д.А. Паремская. – 2-е изд. – Мн.: Выш. Шк., 2003. – 350 с.
11. Іотко Л.Б. Praktisches Deutsch (Zwischenmenschliche Beziehungen): Навчальний посібник / Л.Б. Іотко, Г.Г. Братиця. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2008. – 334 с.

Мова викладання.

Німецька.

ЗП 03 Іноземна (англійська) мова

Опис (анотація): навчальна дисципліна повинна забезпечувати всебічну підготовку вчителя іноземної мови початкової школи, а також закласти основу для професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою.

Навчання іноземної мови переслідує комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети. Програма визначає межі навчання в залежності від реального рівня мовної та мовленнєвої підготовки студентів, уточнює проміжні вимоги до рівня сформованості вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, конкретизує тематику текстів і усних висловлювань.

Тип.

Нормативна частина

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I- II семестри.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 8,0;

I-й курс, I- II семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

II-й курс, III- IV семестри;

Всього 120 год. Аудиторних – 48, з них практичних – 48. Самостійна робота – 72 год.

Разом на I-II курсах – 240 год.

Викладацький склад.

Олинець Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, асистент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Модуль 2.

МКР 2.

Залік

Модуль 3.

МКР 3.

Модуль 4.

МКР 4.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – формування у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції; формування комунікативно-методичної компетенції (володіння мовою на рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, і володіння вміннями педагогічного спілкування).

Завдання курсу – забезпечити всебічну підготовку вчителя іноземної мови у початкових класах, формувати у нього гностичні вміння, організаційні та комунікативно-навчальні вміння, конструктивно-планувальні вміння.

Результатами навчання є:

Студенти повинні оволодіти усним та писемним мовленням у межах вивченого лексичного та граматичного матеріалу. На цьому етапі виробляються і формуються основні автоматизми у сфері вимови, читання, графічного, орфографічного та пунктуаційно-грамотного письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формі.

Методи викладання дисципліни.

Основними методами викладання дисципліни є:

- орієнтовно-особистісний;
- пояснювально-ілюстративний;
- демонстраційний.

Методи оцінювання.

Необхідно подати інформацію щодо процедури перескладання заліків та іспитів.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Якщо студент отримує 35-59 балів, то він може повторно скласти іспит, якщо менше 35 балів, то з ним обов'язково потрібно провести додаткову роботу відповідно вивченого матеріалу.

Перелік основної літератури.

1.Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови. Довідник / Г.В. Верба, Л.Г. Верба. – К. : ТОВ «ВП Логос-М», 2012. – 341 с.

2.Стародуб Т.Ф. Практичний курс англійської мови: Навчальний посібник для студентів перших курсів педагогічних факультетів. – Тернопіль : Підручники та посібники, 2011. – 224 с.

3.Янсон В.В., Свистун Л.В., Богатирьова С.Т., Лежньов С.М. A Practical Guide for Learners of English. Course 1. = Практичний курс англійської мови для студентів вищих навчальних закладів: Навч. посібник. – Англ. мовою. – Київ : ТОВ «ВП Логос», 2015. – 368 с.

Мова викладання.

Англійська.

ПН 04.01 Гармонія

Опис (анотація): одна з основних фундаментальних дисциплін музично-теоретичного циклу, надає фундаментальні знання з теорії музики та гармонії, формує практичні фахові вміння та навички гармонізації мелодії, добору гармонічного супроводу до пісень, створення власного акомпанементу; розвиває гармонічний слух, сприяє вихованню гармонічного чуття, розвитку творчих здібностей та формуванню інтересу до елементарної музичної творчості; активізує творчу фантазію студентів;

є складовою частиною одного з базових розділів циклу дисциплін професійної підготовки та виступає найважливішим компонентом вдосконалення музично-теоретичної підготовки майбутніх фахівців в галузі музичного мистецтва.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестри).

Кількість кредитів: 7 кредити ECTS: всього 210 год., з них: денна форма навчання – 84 год. аудиторних: 14 год. лекційних, 34 год. практичних занять, 36 год. лабораторних.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Карташова Ж.Ю.

Мета курсу: вдосконалення музично-теоретичної підготовки майбутнього вчителя музики, формування професійних компетенцій, технологічних вмінь та навичок у галузі елементарної музичної творчості, що є необхідним чинником успішної та повноцінної майбутньої професійної діяльності.

Основні завдання дисципліни:

- 1) вивчення і засвоєння теоретичних основ класичної гармонії, найбільш типових її закономірностей;
- 2) формування практичних фахових навичок гармонізації мелодії;
- 3) гри на фортепіано акордів, зворотів і цілісних побудов, секвенцій, модуляцій;
- 4) аналізу гармонічної мови музичного твору або його фрагменту;
- 5) ознайомлення майбутніх учителів музики із окремими елементами музичної мови та вивчення смислового функціонування їх у контексті.

Результати навчання: студенти мають знати:

- 1) закономірності функціональної системи, функціональних відношень і сполучень акордів;
- 2) норми і прийоми голосоведення та логіку функціонального руху;
- 3) особливості тонального та мелодичного розвитку, ладово-функціональний зміст елементів ладу;
- 4) зміст основних понять технології побудови акордів;
- 5) особливості гармонічних засобів як невід'ємної складової структури музичного твору;
- 6) закономірності української та зарубіжної музичної культури минулого і сьогодення.

Студенти **мають уміти:** визначати ладо-функціональний розвиток музичного твору: (тональний план, структуру і функції акордів, типи відхилень та модуляцій, каденції тощо); структуру акорду та його розташування; розуміти структуру мелодії; **набути навиків:** побудови гармонічних послідовностей з використанням модуляцій та відхилень у тональності 1 ступеня спорідненості; створення власних музичних побудов; гармонізації мелодії, виконання на фортепіано окремих акордів та гармонічних послідовностей, діатонічних та модулюючих секвенцій; аналізу тонально-гармонічної структури музичного твору, складання різного роду музичних побудов в обсязі необхідному для подальшої практичної діяльності.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), консультування.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 1 (45 балів)			Змістовий модуль 2 (55 балів)			100
Поточний контроль	сам	МКР	Поточний контроль	самостворювальна	МКР	
10 балів	5 балів	25 балів	25 балів	5 балів	30 балів	

Поточний і модульний контроль (60 балів)						Екзамен	Сума
Змістовий модуль 3 (30 балів)			Змістовий модуль 4 (30 балів)			40	100
Поточний контроль	МК Р	Самостійна робота	Поточний контроль	МК Р	Самостійна робота		
10 балів	15	5 балів	10 балів	15	5 балів		

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен

Перелік основної літератури:

1. Алексеев Б. Задачи по гармонии : уч. пособие для консерваторий и музыкальных училищ / Б. Алексеев. – 2-е издание, дополненное. - М. : Музыка , 1976. – 247 с.
2. Абызова Е. Н. Гармония: учебник / Е. Н. Абызова. – М.: Музыка, 2008. – 383 с., [нот]
3. Дубінін І. Гармонія : практ. посібник для музично-педагогічних факультетів педагогічних інститутів / І. Дубінін. – Київ : Музична Україна, 1982. – 131с.
4. Заверуха С. І. Акомпанемент в курсі гармонії: навчальний посібник / С. І. Заверуха – Хмельницький : ХГПА., Вища школа., 2007. – 132с.
5. Іванов О. Гармонія : навчальний посібник / О. Іванов. – Миколаїв : – 2001.
6. Лемішко М. М. Гармонія. Діатоніка : навч. посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III – IV рівнів акредитації / М. М. Лемішко. – 2-ге вид., доповнене. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2010. - Ч.1. – 223 с., нот.
7. Максимов С. Е. Упражнения по гармонии на фортепиано./ С. Е. Максимов. – 3-е издание. – М. : Государственное музыкальное издательство, 1957. – Ч.1.- 193 с.

8. Сисак Л. М. Практичні поради з вивчення гармонії : методичні рекомендації для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-II рівнів акред. / Л. М. Сисак. –2-ге вид., переробл. та допов. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2012. – 88с.
9. Смаглій Г.А. Теорія музики : Підручн. Для навч. закл. освіти, культури та мистецтв / Г. А. Смаглій. – Харків : Видавництво «Ранок», 2013. – 392с.

Мова викладання: українська

ПН 04.02 Сольфеджіо

Опис (анотація): дисципліна, предметом вивчення якої є розвиток професійного музичного слуху, музичної пам'яті, вокально-виконавських навичок студентів, необхідних для діяльності майбутнього вчителя музики, диригента шкільного хору, викладача музичних дисциплін шкіл естетичного виховання.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестри).

Кількість кредитів: 7 кредити ECTS: всього 210 год., з них: денна форма навчання –80 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 24 год. практичних занять і 50 год. лабораторних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, професор Яропуд З.П. і старший викладач кафедри музичних дисциплін Кузів М.В.

Мета курсу: розвиток музичних здібностей і вивчення музичної грамоти за двома основними системами: звуковисотності і метроритму.

Основні завдання дисципліни:

- розвинути музичні здібності: ладове чуття, музично – слухові уявлення, музично - ритмічне чуття;
- навчити сольмізації;
- сформувати уявлення про засоби музичної виразності та музичні явища;

- ознайомити з кращими творами сучасної, народної та класичної музичної спадщини, а також із способами її виконання.

Результати навчання: студенти **мають :**

- мати тверді професійні навички читання творів з листа,
- навички запису музичного тексту,
- навички слухового аналізу музичної мови.

Студенти **мають *уміти:***

- правильно чисто інтонувати,
- слухати і записувати вокальну та інструментальну музику як в одноголосному так і в багатоголосному викладі.

Методи викладання дисципліни: пояснення, лекція, використання інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретична робота студентів по виконанню індивідуального завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Екзамен	Сума
Денна форма навчання					
Змістовий модуль 1 (30 балів)		Змістовий модуль 2 (30 балів)		40	100
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР		
15 балів	15 балів	15 балів	15 балів		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Смаглій Г.А, Маловик Л.В. Основи теорії музики. – Харків: Факт, 2001. – 384 с.
2. Фридкин Г. Практическое руководство по музыкальной грамоте. – М.:

Музыка, 1967.

3. Незванов Б., Лашенкова А. Хрестоматия по слуховому гармоническому анализу. – Л.: Музыка, 1967.
4. Фридкин Г. Музыкальные диктанты. – М.: Музыка, 1981.
5. Поплавська О.Ю. Методика навчання музичної грамоти. – Вінниця, Нова книга, 2007.
6. Побережна Г.І., Щериця Т.В. Українська народна пісня (навчальний посібник із сольфеджіо). – К.: Вища школа, 2006.

Мова викладання: українська

ПН 04.03 Історія музики

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває основні тенденції функціонування та розвитку музичної культури від Стародавнього світу до ХХ століття; є складовою частиною одного з базових розділів циклу музично-теоретичних дисциплін та виступає найважливішим компонентом формування педагогічної культури студентів – майбутніх фахівців в галузі музичної освіти; досліджує соціокультурні умови та періодизація формування нової художньої культури, стильові напрямки та новітні техніки письма у музичному мистецтві.

Тип: дисципліна професійної підготовки (нормативна частина)

Термін вивчення: I-IV семестри.

Кількість кредитів: 12 кредити ECTS: всього 360 год., з них: денна форма навчання – 144 год. аудиторних: 74 год. лекційних, 70 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Мартинюк Л.В.; аспірант, викладач кафедри музичних дисциплін Мартинюк О.В.

Мета курсу: ознайомити з історичними процесами розвитку світової музичної культури; оволодіти навичками художньо-естетичного аналізу музичних творів. Дати студентам знання про специфіку функціонування і

розвитку музичної культури, еволюцію основних музичних жанрів і навчити використовувати здобуті знання у дослідницькій і педагогічній практиці, що має важливе значення в системі їх загальної гуманітарної підготовки. У ході занять студенти повинні скласти уявлення про найважливіші події і явища музичної культури, а також освоїти основні поняття і терміни музичного мистецтва.

Основні завдання дисципліни:

- 1) Дати студентам розуміння культурно-типологічних характеристик українського та світового музичного мистецтва, розвитку історичних процесів у музичній культурі, формування навичок художньо-педагогічної діяльності.
- 2) дати студентам глибокі знання про специфіку функціонування й розвитку музичної культури як цілісного феномену музичної культури людства, який існує та набуває розвитку шляхом взаємодії його національних форм;
- 3) дати студентам розуміння розвитку історичних процесів у музичній культурі, її основних закономірностей;
- 4) ознайомити зі специфікою та особливостями різних стилів, напрямків, національних шкіл;
- 5) розуміти культурно-типологічні характеристики музичного мистецтва;
- 6) аналізувати окремі художні явища у соціокультурному просторі;
- 7) формувати у студентів уявлення про музично-історичні епохи, їх еволюцію, що відтворює процес становлення єдиної світової культури;
- 8) впливати на естетичні смаки і переконання студентів, формувати навички художньо-педагогічної діяльності.

Результати навчання: студенти **мають знати:** періодизацію творчості композитора та музичного життя епохи з урахуванням здобутків і проблем, позитивних і негативних тенденцій, які характеризують основні історичні періоди його розвитку; синхронізувати та систематизувати музичні епохи та стилі західноєвропейського музичного мистецтва; музичний матеріал, що

використовується в шкільній програмі «Музика»; музичний матеріал, що запланований у програмі курсу "Історія музичного мистецтва".

Студенти **мають *уміти***: давати змістовну лаконічну характеристику історичної епохи і робити різнобічний узагальнений аналіз суспільно-політичних обставин, які сприяли появі даного музичного твору; характеризувати особливості розвитку музики на різних етапах її історичного функціонування, характерних мистецьких напрямів в умовах різних суспільних формацій; дати аналіз конкретних музичних творів з точки зору їх жанрово-стильових рис, музичної форми, мовновиражальних засобів; розкрити співвідношення традиційного і новаторського в музиці композиторів різних шкіл та творчих угруповань, спираючись на нові дослідження в галузі музичного мистецтва; визначати головні теми прослуханих музичних творів.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, прослуховування фрагментів музичних творів з подальшим його аналізом, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, музична вікторина (визначення музичних тем на слух), ілюстрування на інструменті або голосом основних музичних тем, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)												Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 15 балів			Змістовий модуль 2 15 балів			Змістовий модуль 3 15 балів			Змістовий модуль 4 15 балів			40	100
П	МКР	СР	П	МКР	СР	П	МК	СР	П	МКР	СР		

К			К			К	Р		К				
7	5	3	7	5	3	7	5	3	7	5	3		

Форма підсумкового контролю: залік (II семестр), екзамен (IV семестр)

Перелік основної літератури:

1. Андроников И.Л. К музыке. – К.: Муз. Украина, 1985. – 295 с.
2. Бас Л. Розповіді про композиторів. – К.: Музична Україна, 1969. – 221с.
3. Буттинг М. История музыки пережитая мной. – М. 1959. – 333 с.
4. Галацкая В.С. Музыкальная литература зарубежных стран: Учеб.пособие. Вып.3. –8-е изд. М.: Музыка, 1989, 560 с., ил., нот.
5. Гивенталь И., Щукина-Гингольд Л. Музыкальная литература: Учеб. пособие. Вып.2. – М.: музыка, 184 – 480 с., нот.
6. Григорович В.Б. Великие музыканты Западной Европы: И.С.Бах, Й.Гайдн, В.А.Моцарт, Л.Бетховен. Хрестоматия для учащихся ст. классов/ Сост В.Б.Григорович. –М.: Просвещение, 1982. – 224 с., ил.
7. Гулинская З.К. Рейнгольд Морицевич Глиэр. – М.: Музыка, 1986. – 221с.
8. Іваницький А. Українська народна музична творчість: Посібник для вищих та середніх учбових закладів. – К.: Музична Україна, 1990. – 333с.
9. Іваницький А.І. Український музичний фольклор. Підручник для вищих учбових закладів. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 320 с.
- 10.Картавий П.В. Сучасна українська авторська пісня. – Суми: Видавництво «МакДен», 2009. – 76 с.
- 11.Конен В. Рождение джаза. – 2-е изд. – М.: Сов.композитор, 1990. – 320с., ил.
- 12.Розеншильд К. История зарубежной музыки. – М.: Музыка, 1969. – 533с.
- 13.Ростовський О.Я. Методика викладання музики в основній школі: Навч.-метод.посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 272 с.

- 14.Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початковій школі:
Навч.-метод.посібник. – 2-е вид., доп. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 216 с.
 - 15.Слово о музыке: Рус.композиторы XX в.: Хрестоматия: Кн. для учащихся ст.классов/ Сост В.Б. Григорович, З.М.Андреева. – 2-е изд., испр. – М.: Просвещение,1990. – 319 с: ил.
 - 16.Сучасна українська музика: Збірник статей. – К.: Мистецтво, 1965. – 241 с.
 - 17.Українська музична спадщина: Ст. Матеріали. Документи / Заг. ред. М.М.Гордійчука. – К.: Муз.Україна, 1989. – 152 с.
 - 18.Цуккерман В.А. Анализ музыкальных произведений: Вариационная форма:Учебник. – М.; Музыка, 1987, 239 с., нот.
 - 19.Цуккерман В.А. Анализ музыкальных произведений: Рондо в его историческом развитии. Ч. 1: Учебник. – М.: Музыка, 1988, 175 с., нот.
 - 20.Шреєр-Ткаченко О. Григорій Сковорода – музикант. – К.: Музична Україна, 1972. –93 с.
 - 21.Энтелис Л.А. Силуэты композиторов XX века. – Л.: Музыка, 1975, 247 с.
- Мова викладання:** українська.

ПП 05 Постановка голосу

Опис (анотація): дисципліна, спрямована на формування та розвиток вокально-технічних умінь та навичок студентів, оцінювально-аналізувальних умінь (пасивного вокального слуху та активного вокально-педагогічного слуху), вокально-виконавських умінь та навичок, озброєння студентів теоретичною базою знань в галузі вокальної педагогіки та суміжних галузей наук, знаннями методики викладання вокалу, гігієни та охорони співацького голосу, збагачення термінологічного словника майбутнього педагога, досліджує принципи вокальної педагогіки (загальнопедагогічні та специфічні принципи), механізми та закономірності фонаційного процесу.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курс (1-8 семестр).

Кількість кредитів: 14 кредити ECTS: всього 420 год., з них: денна форма навчання – 168 год. аудиторних: 168 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва Печенюк М.А., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Прядко О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Мартинюк Л.В., доцент кафедри музичного мистецтва Ситник Т.М., старший викладач кафедри музичного мистецтва Кузів М.В., викладач кафедри музичного мистецтва Пухальський Т.Д.

Мета курсу: естетичне виховання студентів засобами вокального мистецтва та повноцінний розвиток їх вокального потенціалу та художньо-виконавських умінь та навичок, формування науково-методичної бази майбутніх педагогів-музикантів.

Основні завдання дисципліни:

- 1) набуття студентами основних вокально-технічних умінь та навичок;
 - розвиток співацького діапазону в обсязі не менше півтори октави;
 - розвиток однорегістрового звучання співацького голосу,
 - формування навичок прикритого звучання верхнього регістру співацького голосу;
 - формування навичок співацького дихання (нижньореберного діафрагматичного), опори співацького звуку;
 - розвиток чіткої та виразної дикції та артикуляції при співі;
- 2) розвиток художньо-виконавських навичок:
 - розвиток засобів художньої виразності у співі: динамічного діапазону співацького голосу, навичок різної манери вокалізації (*legato*, *non legato*, *staccato*), індивідуального тембрального забарвлення співацького голосу;
 - формування навичок передачі художнього образу вокального твору.

3) розвиток вокально-слухових умінь студентів:

- розвиток пасивного вокального слуху;
- розвиток активного вокально-педагогічного вокального слуху;
- розвиток складових компонентів музичного слуху (вокального, звуковисотного, гармонічного, тембрального).

4) опанування студентами основ методики викладання вокалу.

5) озброєння студентів знаннями охорони та гігієни співацького голосу.

Результати навчання: студенти **мають знати:** анатомію та фізіологію голосового апарату людини; акустичні особливості формування співацького звука; закономірності та принципи процесу співацького розвитку; теорії голосоутворення; прийоми та методи формування та розвитку вокальних умінь та навичок; вікові особливості розвитку співацького голосу; вокально-педагогічний репертуар.

Студенти **мають уміти:** правильно формувати співацький звук, володіти кантиленою, розвиненим співацьким диханням, витривалістю голосового апарату, розвиненим співацьким діапазоном (півтора, дві октави), динамічною палітрою співацького звука, розвиненими тембральними якістьми співацького голосу (об'ємом, блиском, глибиною звучання, співацьким вібрато), вокально-технічними уміннями та навичками; вміти передавати зміст вокального твору засобами художньої виразності у співі (багатство тембрального забарвлення співацького голосу, міміка, жести); володіти навичками вокального та активного вокально-педагогічного слуху вокаліста; вміти співати акапельно та у супроводі музичного інструменту; вміти співати у вокальному ансамблі.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, евристична бесіда, ілюстрування (власний показ педагога, прослуховування еталонного звучання співацького голосу в записі), розбір конкретної проблемної ситуації, використання Інтернет-технологій, консультування, виконання самостійних творчих завдань.

Методи оцінювання: складання модульних контрольних робіт, заліків, іспиту у формі академконцерту, поточне прослуховування.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль												Екзамени	Е
Денна форма навчання													
Змістовий модуль 1 (50 балів)			Змістовий модуль 2 (50 балів)			Змістовий модуль 3 (30 балів)			Змістовий модуль 4 (30 балів)				
Поточн. контроль	ам. об.	КР	Поточн. контроль	ам. об.	КР	Поточн. контроль	ам. об.	КР	Поточн. контроль	ам. об.	КР		
20		5	20		5	10		5	10		5	0	
Залік 100 балів						100 балів							

Форма підсумкового контролю: залік (4 семестр), екзамен (8 семестр).

Перелік основної літератури:

1. Абдуллин Э.Б. Теория и практика музыкального обучения в общеобразовательной школе : пособие для учителя / Эдуард Борисович Абдуллин. — М. : Просвещение, 1983. — 111 с.
2. Адулов Н.А. Руководство по постановке певческого и разговорного голоса. для дикторов, актеров, педагогов и др. / Николай Алексеевич Адулов. — Липецк, 1996. — 375 с.
3. Антонюк В. Виконавські форми сольного співу: до питання виховання різнопрофільних співацьких особистостей : дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.

4. Антонюк В. Етномузикологічні чинники навчання співу : наукове дослідження / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.
5. Антонюк В. Орфоепія у художньому співі : дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.
6. Антонюк В.Г. Постановка голосу : навчальний посібник для студентів вищих муз. навч. закладів / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 2000. — 68 с.
7. Аспелунд Д. Основные вопросы вокально-речевой культуры / Д.Аспелунд. — М. : Музыка, 1983. — 128 с.
8. Голубев П. Советы молодым педагогам-вокалистам / П.Голубев. — М. : Музгиз., 1963. — 86 с.
9. Дмитриев Л. Основы вокальной методики : учеб. пособ. для муз. вузов / Леонид Борисович Дмитриев. — М. : Музыка, 2007. — 368 с.
10. Доронюк В.Д. Основы вокально-педагогічної творчості вчителя музики: навч. посіб. для викладачів і студентів вищих навч. закладів і вчителів музики шкіл різного типу / В.Д.Доронюк, М.Ю.Сливоцький. — Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. — 306 с.
11. Егоров А. Гигиена голоса и его физиологические основы / А.Егоров. — М. : Медгиз, 1962. — 173 с.
12. Емельянов В.В. Фонопедический метод формирования певческого голосообразования : методические рекомендации для учителей музыки / В.В.Емельянов / отв. ред. Л.П.Маслова. — Новосибирск : Наука, 1991. — 41 с.
13. Колодуб І. Питання теорії вокального мистецтва / І.Колодуб. — Х. : Промінь, 1995. — 119 с.
14. Люш Д.В. Розвиток і охорона співацького голосу / Д.В.Люш. — К. : Муз. Україна, 1988. — 138, [2] с.
15. Менабени А.Г. Методика обучения сольному пению / Анджелина Георгиевна Менабени. — М. : Просвещение, 1987. — 93 с.

16. Микиша М.В. Практичні основи вокального мистецтва / Михайло Венедиктович Микиша / літ. виклад М.Головащенко. — К. : Муз. Україна, 1971. — 90 с.
17. Пляченко Т.М. Методика викладання вокалу : навч.-метод. посібник для студентів музичних факультетів (Спеціальність “Музична педагогіка і виховання”) / Т.М.Пляченко. — Кіровоград : КДПУ, 2005. — 80 с.
18. Прядко О.М. Розвиток співацького голосу : навч. посіб. / О.М. Прядко. — Кам’янець-Подільський : Сисин О.В., 2010. — 128 с.
19. Юссон Р. Певческий голос: Исследование основных физиологических и акустических явлений певческого голоса / Рауль Юссон. — М. : Музыка, 1974. — 262 с.
20. Юцевич Ю. Музыка: словник-довідник / Юрій Євгенович Юцевич. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. — 352 с.
21. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: навч.-метод. посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу / Юрій Євгенович Юцевич; ін-т змісту і методу навчання. — К., 1998. — 158, [1] с.

Мова викладання: українська.

ПП 13 ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Опис (анотація): навчальна дисципліна “Додатковий музичний інструмент” передбачає:

- оволодіння спеціальними знаннями, вміннями та навичками гри на додатковому музичному інструменті, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- формування навичок виконавського саморегулювання;
- виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанування хору, солістові або власному співу;

- розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі вивчення та виконання музичних творів;
- оволодіння методикою навчання гри на музичному інструменті;
- оволодіння раціональними методами роботи над музичним твором;
- формування навичок самостійної роботи за музичним інструментом.

Тип: дисципліни професійної і практичної підготовки

Термін вивчення: 1-2 курс (II, III, семестри).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: загальна кількість годин – 120, з них денна форма навчання (40 – практичних, 80 – самостійна робота).

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Лабунець В. М.; кандидат педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карташова Ж. Ю.; кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва Боршуляк А.М., старший викладач кафедри музичного мистецтва Олійник В.Ф.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карпенко Т. П.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Барановська С.А.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Чайка С.В.; викладач кафедри музичного мистецтва Хмелюк М. О.;

Метою навчальної дисципліни “ Додатковий музичний інструмент” є підготовка майбутнього викладача музичного мистецтва до музично-педагогічної діяльності в школі, музичних дитячих та спеціалізованих мистецьких навчальних закладах, яка передбачає оволодіння студентами високим рівнем виконавства на музичному інструменті та опанування методикою навчання в класі основного музичного інструмента.

Основними **завданнями** дисципліни “ Додатковий музичний інструмент” є:

- формування у студентів позитивного, свідомого ставлення до музично-виконавської підготовки з основного музичного інструмента;
- засвоєння всієї системи виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- формування навичок виконавського саморегулювання виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанування хору, солістові або власному співу;
- організація самотійної роботи за музичним інструментом.
- формування у студентів музично-педагогічних здібностей (розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі виконання музичних творів;
- формування у студентів організаційно-педагогічних здібностей (організація та проведення музично-освітніх заходів);
- формування у студентів інструментально-методичних вмінь (для музично-педагогічної роботи в класі основного музичного інструмента в музичному дитячому гуртку, студії тощо).
- формування зорової, слухової й рухової сфер виконавця (не допускати переважання однієї над іншою);
- використання сучасних технічних засобів для слухання і запису власних варіантів розучуваного твору;
- використання дидактичних принципів навчання: міцності засвоєння знань (активізація різних видів пам'яті, настанова на міцне і тривале запам'ятовування); свідомості та активності в роботі над музичним твором; цілеспрямоване сприйняття музичного твору, осмислення його змісту, стилю, форми, фактури, а також процесу автоматизації виконавських навичок; систематичності й послідовності (в плануванні роботи, вивченні навчального репертуару і поступовому ускладненні виконавських прийомів); доступності і врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів (рівень підготовки на музичному інструменті; рівень музичних здібностей).

Результати навчання: студенти повинні *знати*:

- вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;
- термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;
- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;
- сучасні тенденції розвитку музичного інструментального мистецтва в світі;
- історію музики (осмислення стилю, жанру, форми музичного твору);
- історію розвитку інструментального мистецтва;
- методику гри на основному музичному інструменті;

***вміти*:**

- аналізувати, узагальнювати і застосовувати передовий педагогічний досвід і досягнення психолого-педагогічної науки для систематичного підвищення своєї педагогічної компетентності;
- володіти всією системою виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- володіти навичками виконавського саморегулювання;
- виконувати музичні твори різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанувати хору, солістові або власному співу;
- володіти навичками самостійної роботи з основного музичного інструмента.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва передбачають:

- володіння комплексом знань музично-історичного змісту та музично-теоретичного змісту;
- володіння системою інструментальних музично-виконавських умінь;

- володіння методикою початкового навчання та музичного розвитку учнів в класі основного музичного інструменту;
- здатність управляти музично-педагогічним процесом вивчення та виконання музичних творів.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ на музичному інструменті, демонстрація, використання технічних засобів.

Методи оцінювання: поточний контроль (оцінювання навичок індивідуальної гри на музичному інструменті, самостійної роботи), а також виконання модульної контрольної роботи (прослуховування державної програми).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) (денна форма навчання)			За лік	С ума
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Пото чний контроль	МК Р	Самостійна робота		
20 балів	30 балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: залік

Перелік основної літератури:

1. Аккордеон в музыкальном училище / Сост. А. Талакин. – Москва : Сов. композитор, 1976. – Вып. 6. – 33 с.
2. Аккордеон в музыкальном училище. / Сост. В. Накапкин. – Москва : Сов. композитор, 1978. – Вып. 11. – 51 с.
3. Аккордеон в музыкальном училище. / Сост. В. Бухвостов. – Москва : Сов. композитор, 1980. – Вып. 9. – 51 с.
4. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано : учеб. пособ. / А. Д. Алексеев. – Москва : Музыка, 1978. – 288 с.
5. Альбом баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов. – Київ : Музична Україна, 1978. – 56 с.
6. Андерзен А. Альбом учня-тромбоніста. /А. Андерзен. – Київ : “Музична Україна”, 1991. – 54 с.
7. Акустиді І. Альбом валторніста. / І. Акустиді. – Київ : “Музична Україна”, 1983. – 28 с.
8. Арбан Ж. Прогрессивная школа игры на трубе (а-пистони). / Ж. Арбан. – Москва : “Музыка”. 1984. – 280 с.
9. Бажилін Р. Легка музика для акордеона (баяна) / Муз. ред. та упорядн. А. Семешко, О. Кміть. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – Вип. 1. – 35 с.
10. Басурманов А. Баянное и аккордеонное искусство: Справочник / Под общ. Ред. проф. Н. Я. Чайкина. – Москва : Кифара, 2003. – 560 с.
11. Баштан С. Концертні варіації на тему укр. нар. пісні «Йшли корови із діброви». Репертуар бандуриста, випуск 12 [Ноти] / С. Баштан. – Київ : Україна музична, 1990. – С. 2-3.
12. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 3. – 60 с.

13. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – Вип. 4. – 64 с.
14. Безугла Р.І. Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина ХХ століття). Дисертація на здобуття наукового ступеня канд. мист-ва: спец. 17.00.01. / Київський національний університет культури і мистецтв. – Київ, 2004. – 200 с.
15. Бердієв М. 30 характерних етюдів для труби. / М. Бердієв. – Київ : “Музична Україна”, 1998. – 85 с.
16. Бычков В. Баяно-акордеонная музыка России и Европы, в 2-х кн. Аккордеонная музыка Европы. – Челябинск : Гос. ин-т. искусств, 1977. – 290 с.
17. В. Блажевич. Етюды для тубы. I часть. / В. Блажевич. – Москва : “Искусство”, 1987. – 55 с.
18. Боршуляк А. М. Семантика музичної мови в технології аналізу клавірних творів Й. С. Баха : навч.-метод. посібник / А. М. Боршуляк. – Кам’янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. – 132 с.
19. Вибрані прелюдії та фуги Й. С. Баха в перекладанні для готово-виборного баяна / Переклад та редакція М. Д. Обкрюхтіна. – К. : Музична Україна, 1981. – Вип.1. – 88 с.
20. Выготский Л. Психология искусства. – М. : Искусство, 1985. – 480 с.
21. Вівальді А. Класичні твори в перекладенні для двох баянів / Муз. ред. О. В. Кміть. – Тернопіль, 2003. – 26 с.
22. Волоцкий П. Хрестоматия педагогического репертуара для трубы. / П. Волоцкий. – Москва : “Музыка”, 1993. – 128 с.
23. Воробкевич Т.П. Методика викладання гри на фортепіано / Т.П.Воробкевич. – Львів : ЛДМА, 2001. – 144 с.

24. Горенко Л. Робота баяніста над музичним твором: Методичні поради. / Леонід Миронович Горенко. – Київ, 1982. – 52 с.
25. Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2006. – 20 с.
26. Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко – Львів : ТеРус, 2006. – 20 с.
27. Герасименко О. Купало. Концертна фантазія для бандури [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2004. – 10
28. Губанов В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип 3. – 36 с.
29. Гуральник Н. П. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки : історико-методологічні та теоретико-технологічні аспекти : [монографія] / Н. П. Гуральник. – Київ : НПУ, 2007. – 460 с.
30. Давидов М.А. Школа виконавської майстерності баяніста. / Микола Давидов. – К., 1998. – 110 с.
31. Дремлюга М. Концертні п'єси для бандури [Ноти] / М. Дремлюга. Київ : Музична Україна, 1974. – 44 с
32. Дутчак В. Аранжування для бандури. – Івано-Франківськ : Плай, 2001. – 90 с.
33. Дутчак В. Традиції харківського способу гри в практиці бандуристів українського зарубіжжя // Проблеми педагогіки мистецтва. – 36. статей : вип. 2. – Ялта : РВВ РВНЗ КГУ, 2007. – С. 47-59. [Серія: Кобзарське мистецтво].
34. Душний А. Педагогічний репертуар для баяніста: навчальний посібник. / Андрій Іванович Душний. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – Вип. 1. – 107 с.

35. Душний А. Творчість композиторів Львівської баянної школи: навч. посіб. [Ноти] / А. Душний, Б. Пиц. – Дрогобич : Посвіт, 2010. – Вип. 2. – 160 с.
36. Зеєгер Ф. Гитара. / Зеєгер Ф. – Berlin, Musicvelag, 1984. – 287 с.
37. Этюды для аккордеона / Сост. М. Двилянский. – Москва : Сов. композитор, 1971. – Вип. 4. – 56 с.
38. Этюды для аккордеона / Сост. М. Двилянский. – Москва : Сов. композитор, 1987. – Вип. 20. – 39 с.
39. Естрадна музика для баяна. / Упорядн. К. Мясков. – Київ., 1962. – 89 с.
40. Єргієв І.Д. Український “модерн-баян” як феномен світового мистецтва: автореф. дис... канд.. мист-ва. – Одеса, 2006. – 20 с.
41. Зубицький В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 1. – 44 с.
42. Іванов Є.О. Гармоніки, баяни, акордеони. / Духовні та матеріальні аспекти функціонування в музичній культурі України ХІХ-ХХ ст.: навч. посіб. [для вищих закл. мистецтв і освіти] / Є.О. Іванов. – Суми : СумДІТУ, 2002. – 70 с.
43. Имханицкий М. История баянного и аккордеонного искусства: учеб. пособие. – Москва, РАМ им. Гнесиных, 2006. – 520 с.
44. Кашкадамова Н. Б. Історія фортепіанного мистецтва ХІХ сторіччя : підручник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль : АСТОН, 2006. – 608 с. : нот.
45. Кашкадамова Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах : навчальний посібник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль: АСТОН, 1998. – 300 с.

46. Князєв В.Ф. Еволюція виконавської техніки в українській баянній школі (друга половина ХХ століття): автореф. дис... канд.. мист-ва. – Київ, 2005. – 20 с.
47. Кобець І. Початкова школа гри на трубі / за редакцією В. Яблонського. – Київ : “Мистецтво”. 1993. – 254 с.
48. Максимов Е. Ансамбли и оркестры гармоник. Пособие для руководит. самодеят. кол. – Москва : Сов. композитор., 1974. – 276 с.
49. Маркова Е. Н. Вопросы теории исполнительства : материалы к курсу теории исполнительства для магистров и аспирантов / Е. Н. Маркова. – Одесса : Астропринт, 2002. – 128 с.
50. Михайленко Н.П. Методика преподавания игры на шестиструнной гитаре: учебное пособие. / Михайленко Н.П. – Киев. «Книга», 1979. – 236 с.
51. Михайленко Н.П. Методология исполнительского мастерства гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, «Ровно», 2009. – 241 с.
52. Михайленко Н.П. Справочник гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, Fan's Compani, 1998. – 247 с.
53. Мильштейн Я. И. Хорошо темперированный клавир И. С. Баха и особенности его исполнения / Я. И. Мильштейн. – Москва : Музыка, 1967. – 393 с.
54. Мирек А. Из истории аккордеона и баяна. – М.: Музыка, 1967. – 196 с.
55. Мирек А. Гармоника: прошлое и настоящее. Научно-историческая энциклопедическая книга. – Москва : Велес, 1995. – 276 с.
56. Музыкальная энциклопедия. – М., 1976. – Т. 3. – 719 с.
57. Мясков К. Концертна п'єса для бандури і фортепіано “Байда” [Ноти] / К. Мясков / муз. ред. О. Созанського. – Торонто-Львів, 1996. – 22 с

58. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога / Г. Г. Нейгауз. – Москва : Дека-ВС, 2007. – 332 с.
59. Овчарова С. Органні хоральні прелюдії Й.С.Баха, перекладені для бандури. / С. Овчарова. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 160 с.
60. Овчарова С. Твори для бандури в супроводі фортепіано. / С. Овчарова. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 76 с.
61. Олексів Я. Токата. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – 16 с.
62. Олійник Ю. Концерт № 4 “Трипільський” для бандури та симфонічного оркестру. Вид. 2-ге зі змін. та доповн. [Ноти] / Ю. Олійник. – Львів : ТеРус, 2010. – 40 с
63. Павліковський В. Альбом бандуриста [Ноти] / В. Павліковський. – Луцьк : Волинська книга, 2007. – 84 с.
64. Педагогический репертуар домриста (четырёхструнная домра) Вып. 3 / сост. И. Шелмаков. – М.: Музыка. – 1968. – 63 с.
65. Педагогический репертуар аккордеониста. III-IV курсы музыкальных училищ / Сост. М. Двилянский. – Москва : Музыка, 1979. – 55 с.
66. Песни и танцы Молдавии / Сост. И. Дубяга. – М. : Музыка, 1981. – 71 с.
67. Пешков Ю. П'єси для акордеона / Упорядн. П. Серотюк. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2006. – 24 с.
68. Платонов М. Хрестоматія педагогічного репертуару для флейти. / М. Платонов. – Москва : “Искусство”, 2001. – 168 с.
69. Поврозняк Й. Гитарный лексикон. – Berlin, Verlag Neue Music, 1979.- 236 с
70. Понизовкин Ю. В. Проблемы интерпретации и редактирования клавирных произведений И. С. Баха : учебное пособие / Ю. В. Понизовкин. – Москва : РАМ им. Гнесиных, 1996. – 64 с.

71. Пуриц І.Г. Гра на баяні: Методичні статті. / Пуриц Іосиф Григорович. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – 232 с.
72. Рейхе У. Избранные этюды для тромбона. Тетрадь I. / У. Рейхе. – Санкт-Петербург : “Искусство”, 2000. – 28 с.
73. Ривчун А. Школа игры на саксофоне. / А. Ривчун. – Москва : “Музыка”, 1985. – 240 с.
74. Розанов С. Школа игры на кларнете. / С. Розанов. – Москва : “Искусство”, 1980. – 295 с.
75. Семешко А. Баян в педвузі. / Анатолій Семешко. – Кривий Ріг, 1993. – 150 с.
76. Соловьев Ю. Пьесы, обработки и этюды для аккордеона. – Москва : Музыка, 1976. – 47 с.
77. Табаков М. Прогрессивная школа игры на трубе. III-IV части. / М. Табаков. – Москва : “Музыка”. 1975 р. – 310 с.
78. Табачник Я. П'єси для акордеона. / Ян Табачник. – Київ : Музична Україна, 1971. – 71 с.
79. Усов А. Школа игры на валторне. / А. Усов. – Москва : “Музыка”, 1993. – 180 с.
80. Хрестоматия аккордеониста / Сост. В. Лушников. – Москва : Музыка, 1990. – 80 с.
81. Хрестоматія педагогічного репертуару баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов, В. В. Паньков, А. А. Семешко. – К. : Музична Україна. – 1988. – Вип. 1. – 110 с.
82. Хрестоматия для скрипки. Пьесы и произведения крупной формы (клавир) 39 / сост. М. Гарлицкий, К. Родионов. – Москва: Музыка. – 1988. – 110 с
83. Шмидт-Шкловская А. А. О воспитании пианистических навыков / А. А. Шмидт-Шкловская. – Москва : Классика-XXI, 2009. – 84 с.

84. Штарк А. Хрестоматія для кларнетиста. / А. Штарк. – Москва : “Музыка”, 1994. – 95 с.

85. Charnasse Helene. Шестиструнная гитара. От истоков до наших дней / Перевод с французького //. – Москва, «Музыка», 1991. – 87 с.

86. Summerfield M.J. The Classical guitar. Newcastle, Ashley Mark Publishing, 1982. – 146 с.

Мова викладання: українська.

ПП06 Хоровий клас

Опис (анотація): навчальна дисципліни, яка вивчає спеціальний навчальний курс, змістом якого є теоретичне узагальнення розвитку хорової творчості, виконавства і педагогіки; дисципліна, яка розкриває найважливіші методичні проблеми сучасної вокально-хорової роботи з учнівською молоддю та удосконалює практичні навички студентів у процесі роботи з учбовим студентським хором.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1-2 курси (1-4 семестри).

Кількість кредитів: 12 кредитів ECTS: всього 360 год., з них: денна форма навчання – 144 год. Аудиторних: 144 год. практичних занять, 216 год. відводиться на самостійну роботу

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Мартинюк Л.В.,

Мета курсу: підготовка кваліфікованого — вчителя, диригента, керівника вокально-хорового колективу, здатного на високому рівні організувати та забезпечити музичну та вокально-хорову діяльність дітей на уроках музики та в позакласній роботі.

Основні завдання дисципліни:

- формування у студентів інтересу до майбутньої професії в процесі вивчення програмових хорових творів шкільного репертуару;
- ознайомлення з програмами та методикою їх викладання;
- формування навичок інтонування вокально-хорових партій та транспонування їх;
- розвиток творчих здібностей студентів під час роботи з дітьми;
- виховання у студентів вмінь і навичок у колективному виконанні вокальних вправ та творів шкільного репертуару.
- забезпечення необхідною системою знань теорії та методики основ з хорознавства;
- формування вмінь та навичок для вокально-хорового виховання дітей шкільного віку;
- навчання здійснювати керівництво хоровою діяльністю дітей;
- виховання потреби вивчати нові досягнення світової музичної культури та передовий педагогічний досвід для впровадження його у навчально-виховний процес;
- розвиток інтересу до професії вчителя музики, вокально-хорової діяльності, керівника - диригента.

Результати навчання: студенти мають знати:

- теоретичні засади курсу «Хоровий клас»;
- методику практичних засад курсу «Хоровий клас»;
- законодавчу і нормативну базу щодо вивчення курсу «Хоровий клас »;
- інноваційні технології застосування теоретичних засад з курсу у навчально-виховному процесі.

Студенти мають уміти:

- досконало володіти технікою хорового диригування;
- застосовувати на практиці одержані теоретичні та практичні знання з курсу «Хоровий клас »;

- планувати та здійснювати навчально-виховний процес з курсу «Хоровий клас »;
- розробляти та проводити хорові уроки з дітьми різних вікових груп;
- створювати належні умови для навчання та виховання дітей з курсу «Хоровий клас»;
- добирати, аналізувати та узагальнювати цінну інформацію з вокально-хорового розвитку, необхідну для кращого усвідомлення та засвоєння дітьми шкільного віку;
- організовувати активну діяльність дітей на хорових заняттях, викликати їх інтерес до вивчення та виконання вокально-хорових творів.

Методи викладання дисципліни: показ, демонстрація матеріалу, розбір нотного тексту та хорових партитур, використання Інтернет-технологій, самостійна теоретико-аналітична, організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування хорових партій, навички співу студентів як сольо так і квартетами, самостійний розбір та показ робіт, хорових партитур творів, оцінювання індивідуальних практичних вмінь виконання технічного матеріалу (розпівки, і т. ін.); модульний контроль навичок професійно-художньої колективної діяльності в хоровому класі, музикування, виконання хорових партій в індивідуальній та колективній формах.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) Денна форма навчання		Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (30 балів)	Змістовий модуль 2 (30 балів)		

Поточний контроль	МКР	Сам. робота	Поточний контроль	МКР	Сам. робота	40	100
10	15	5	30	15	5		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Горбенко С.С. Українська дитяча хорова література: Навчально-методичний посібник. – К.: НПУ, 2001. – Ч.1.- 207 с.
2. Гордійчук М.М. Хор і майстри хорового співу //Музика і час. - К.: Музична Україна, 1984. - С. 243-276.
3. Гулеско І.І. Національний хоровий стиль: Навчальний посібник. - Харків: ХДІК. 1994. - 108с.
4. Дмитриевский Г.А. Хороведение и управление хором: элементарный курс. – К.: Изомузгиз, 1961.-96 с.
5. Єгоров О.Є. Теорія і практика роботи з хором. - К.: Держ. видав-во образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1961. – 239 с.
6. Ильин В.П. Очерки истории русской хоровой культуры. Ч. 1. - М.: Советский композитор, 1985. - 232с.
7. Коломієць О.М. Хорознавство: Навч. посібник. – Київ: Либідь. 2001.– 168 с.
8. Лашенко А.П. Хоровая культура: аспекты изучения и развития. – К.: Музична Україна, 1989. – 136 с.
9. Мартинюк А.К. Диригування. Навчальний посібник.- Мелітополь, 1996.-125с.

10. Мартинюк Л.В. Методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Хоровий клас та практикум роботи з хором» // Навчально-методичний посібник / Мартинюк Любов Василівна. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О.В., 2014. – 60 с.
11. Мартинюк Л.В. Співає дитячий хор «Любава», випуск 1: Навчально-репертуарний збірник. – Кам'янець-Подільський: Абетка. 2012.-85с.
12. Мархлевський А.Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі. - К.: Музична Україна, 1986.- 96с.
13. Огороднов Д.Е. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе. – К.: Музична Україна, 1981. – 166 с.
14. Павлищева О. Методика постановки голоса. – М., - Л.: Музыка, 1964. – 124 с.
15. Пигров К.К. Руководство хором. - М.: Музыка, 1964. - 220с.
16. Раввінов О.Г. Методика хорового співу в школі. – К.: Музична Україна, 1971. – 120 с.
17. Ушкарев А. Основы хорового письма. - М.: Музыка, 1982. - 231с.
18. Чесноков П.Г. Хор и управление им. - М.: Государственное музыкальное издательство, 1961. - 240с.
19. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: Навчально-методичний посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу. - К.: ІЗМН, 1998. - 160с.

Мова викладання: українська.

ПП 08.01 ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Опис (анотація): навчальна дисципліна “Основний музичний інструмент” передбачає:

оволодіння спеціальними знаннями, вміннями та навичками гри на основному музичному інструменті, необхідних для відтворення художнього задуму твору;

формування навичок виконавського саморегулювання;

виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;

акомпанування хору, солістові або власному співу;

розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі вивчення та виконання музичних творів;

оволодіння методикою навчання гри на музичному інструменті;

оволодіння раціональними методами роботи над музичним твором;

формування навичок самостійної роботи за музичним інструментом.

Тип: дисципліни професійної і практичної підготовки

Термін вивчення: 1, II, III, IV курси (I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII семестри).

Кількість кредитів: 14,0 кредити ECTS: загальна кількість годин – 420, з них денна форма навчання (168 – практичних, 252 – самостійна робота).

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Лабунець В. М.; кандидат педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карташова Ж. Ю.; кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва Боршуляк А.М., старший викладач кафедри музичного мистецтва Олійник В.Ф.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карпенко Т. П.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Барановська С.А.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Чайка С.В.; викладач кафедри музичного мистецтва Хмелюк М.О.; викладач кафедри музичного Лаврентьєва Н.В.

Метою навчальної дисципліни “Основний музичний інструмент” є підготовка майбутнього викладача музичного мистецтва до музично-педагогічної діяльності в школі, музичних дитячих та спеціалізованих мистецьких навчальних закладах, яка передбачає оволодіння студентами високим рівнем виконавства на музичному інструменті та опанування методикою навчання в класі основного музичного інструмента.

Основними **завданнями** дисципліни “Основний музичний інструмент” є:

- формування у студентів позитивного, свідомого ставлення до музично-виконавської підготовки з основного музичного інструмента;
- засвоєння всієї системи виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- формування навичок виконавського саморегулювання виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанування хору, солістові або власному співу;
- організація самостійної роботи за музичним інструментом.
- формування у студентів музично-педагогічних здібностей (розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі виконання музичних творів;
- формування у студентів організаційно-педагогічних здібностей (організація та проведення музично-освітніх заходів);
- формування у студентів інструментально-методичних вмінь (для музично-педагогічної роботи в класі основного музичного інструмента в музичному дитячому гуртку, студії тощо).
- формування зорової, слухової й рухової сфер виконавця (не допускати переважання однієї над іншою);
- використання сучасних технічних засобів для слухання і запису власних варіантів розучуваного твору;
- використання дидактичних принципів навчання: міцності засвоєння знань (активізація різних видів пам’яті, настанова на міцне і тривале запам’ятовування); свідомості та активності в роботі над музичним

твором; цілеспрямоване сприйняття музичного твору, осмислення його змісту, стилю, форми, фактури, а також процесу автоматизації виконавських навичок; систематичності й послідовності (в плануванні роботи, вивченні навчального репертуару і поступовому ускладненні виконавських прийомів); доступності і врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів (рівень підготовки на музичному інструменті; рівень музичних здібностей).

Результати навчання: студенти повинні *знати:*

- вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;
- термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;
- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;
- сучасні тенденції розвитку музичного інструментального мистецтва в світі;
- історію музики (осмислення стилю, жанру, форми музичного твору);
- історію розвитку інструментального мистецтва;
- методику гри на основному музичному інструменті;

вміти:

- аналізувати, узагальнювати і застосовувати передовий педагогічний досвід і досягнення психолого-педагогічної науки для систематичного підвищення своєї педагогічної компетентності;
- володіти всією системою виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- володіти навичками виконавського саморегулювання;
- виконувати музичні твори різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанувати хору, солістові або власному співу;
- володіти навичками самостійної роботи з основного музичного інструмента.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва передбачають:

- володіння комплексом знань музично-історичного змісту та музично-теоретичного змісту;
- володіння системою інструментальних музично-виконавських умінь;
- володіння методикою початкового навчання та музичного розвитку учнів в класі основного музичного інструменту;
- здатність управляти музично-педагогічним процесом вивчення та виконання музичних творів.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ на музичному інструменті, демонстрація, використання технічних засобів.

Методи оцінювання: поточний контроль (оцінювання навичок індивідуальної гри на музичному інструменті, самостійної роботи), а також виконання модульної контрольної роботи (прослуховування державної програми).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, що присвоюються студентам:

(підсумковий контроль – *залік*)

Поточний і модульний контроль (100 балів)				Сума
Змістовий модуль 1 (45 балів) ¹		Змістовий модуль 2 (55 балів)		100
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	
20 балів	25 балів	25 балів	30 балів	

(підсумковий контроль – *екзамен*)

Поточний і модульний контроль (60 балів) (денна форма навчання)	Екзаме н	Сума
Змістовий модуль 1 (60 балів)		

¹ Якщо на самостійну роботу виділяються окремі бали, то це зазначається в таблиці.

Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	40	100
20 балів	30 балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: залік (3,5.7); іспит (8 семестр).

Перелік основної літератури:

1. Аккордеон в музикальнoм училище / Сост. А. Талакин. – Москва : Сов. композитор, 1976. – Вып. 6. – 33 с.
2. Аккордеон в музикальнoм училище. / Сост. В. Накапкин. – Москва : Сов. композитор, 1978. – Вып. 11. – 51 с.
3. Аккордеон в музикальнoм училище. / Сост. В. Бухвостов. – Москва : Сов. композитор, 1980. – Вып. 9. – 51 с.
4. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано : учеб. пособ. / А. Д. Алексеев. – Москва : Музыка, 1978. – 288 с.
5. Альбом баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов. – Київ : Музична Україна, 1978. – 56 с.
6. Андерзен А. Альбом учня-тромбоніста. /А. Андерзен. – Київ : “Музична Україна”, 1991. – 54 с.
7. Акустіді І. Альбом валторніста. / І. Акустіді. – Київ : “Музична Україна”, 1983. – 28 с.
8. Арбан Ж. Прогрессивная школа игры на трубе (а-пистони). / Ж. Арбан. – Москва : “Музыка”. 1984. – 280 с.
9. Бажилін Р. Легка музика для акордеона (баяна) / Муз. ред. та упорядн. А. Семешко, О. Кміть. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – Вип. 1. – 35 с.
10. Басурманов А. Баянное и аккордеонное искусство: Справочник / Под общ. Ред. проф. Н. Я. Чайкина. – Москва : Кифара, 2003. – 560 с.
11. Баштан С. Концертні варіації на тему укр. нар. пісні «Йшли корови із діброви». Репертуар бандуриста, випуск 12 [Ноти] / С. Баштан. – Київ :

Україна музична, 1990. – С. 2-3.

12. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть.
– Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 3. – 60 с.
13. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть.
– Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – Вип. 4. – 64 с.
14. Безугла Р.І. Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина ХХ століття). Дисертація на здобуття наукового ступеня канд. мист-ва: спец. 17.00.01. / Київський національний університет культури і мистецтв. – Київ, 2004. – 200 с.
15. Бердієв М. 30 характерних етюдів для труби. / М. Бердієв. – Київ : “Музична Україна”, 1998. – 85 с.
16. Бычков В. Баяно-акордеонная музыка России и Европы, в 2-х кн. Аккордеонная музыка Европы. – Челябинск : Гос. ин-т. искусств, 1977. – 290 с.
17. В. Блажевич. Етюды для тубы. I часть. / В. Блажевич. – Москва : “Искусство”, 1987. – 55 с.
18. Боршуляк А. М. Семантика музичної мови в технології аналізу клавірних творів Й. С. Баха : навч.-метод. посібник / А. М. Боршуляк. – Кам’янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. – 132 с.
19. Вибрані прелюдії та фуги Й. С. Баха в перекладанні для готово-виборного баяна / Переклад та редакція М. Д. Обкрюхтіна. – К. : Музична Україна, 1981. – Вип.1. – 88 с.
20. Выготский Л. Психология искусства. – М. : Искусство, 1985. – 480 с.
21. Вівальді А. Класичні твори в перекладенні для двох баянів / Муз. ред. О. В. Кміть. – Тернопіль, 2003. – 26 с.
22. Волоцкий П. Хрестоматия педагогического репертуара для трубы. / П. Волоцкий. – Москва : “Музыка”, 1993. – 128 с.
23. Воробкевич Т.П. Методика викладання гри на фортепіано / Т.П. Воробкевич. – Львів : ЛДМА, 2001. – 144 с.
24. Горенко Л. Робота баяніста над музичним твором: Методичні поради. /

- Леонід Миронович Горенко. – Київ, 1982. – 52 с.
25. Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2006. – 20 с.
26. Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2006. – 20 с.
27. Герасименко О. Купало. Концертна фантазія для бандури [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2004. – 10
28. Губанов В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип 3. – 36 с.
29. Гуральник Н. П. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки : історико-методологічні та теоретико-технологічні аспекти : [монографія] / Н. П. Гуральник. – Київ : НПУ, 2007. – 460 с.
30. Давидов М.А. Школа виконавської майстерності баяніста. / Микола Давидов. – К., 1998. – 110 с.
31. Дремлюга М. Концертні п'єси для бандури [Ноти] / М. Дремлюга. Київ : Музична Україна, 1974. – 44 с
32. Дутчак В. Аранжування для бандури. – Івано-Франківськ : Плай, 2001. – 90 с.
33. Дутчак В. Традиції харківського способу гри в практиці бандуристів українського зарубіжжя // Проблеми педагогіки мистецтва. – 3б. статей : вип. 2. – Ялта : РВВ РВНЗ КГУ, 2007. – С. 47-59. [Серія: Кобзарське мистецтво].
34. Душний А. Педагогічний репертуар для баяніста: навчальний посібник. / Андрій Іванович Душний. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – Вип. 1. – 107 с.
35. Душний А. Творчість композиторів Львівської баянної школи: навч. посіб. [Ноти] / А. Душний, Б. Пиц. – Дрогобич : Посвіт, 2010. – Вип. 2. – 160 с.
36. Зеєгер Ф. Гитара. / Зеєгер Ф. – Berlin, Musicvelag, 1984. – 287 с.

37. Этюды для аккордеона / Сост. М. Двилянский. – Москва : Сов. композитор, 1971. – Вып. 4. – 56 с.
38. Этюды для аккордеона / Сост. М. Двилянский. – Москва : Сов. композитор, 1987. – Вып. 20. – 39 с.
39. Естрадна музика для баяна. / Упорядн. К. Мясков. – Київ., 1962. – 89 с.
40. Єргієв І.Д. Український “модерн-баян” як феномен світового мистецтва: автореф. дис... канд.. мист-ва. – Одеса, 2006. – 20 с.
41. Зубицький В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 1. – 44 с.
42. Іванов Є.О. Гармоніки, баяни, акордеони. / Духовні та матеріальні аспекти функціонування в музичній культурі України XIX-XX ст.: навч. посіб. [для вищих закл. мистецтв і освіти] / Є.О. Іванов. – Суми : СумДІТУ, 2002. – 70 с.
43. Имханицкий М. История баянного и аккордеонного искусства: учеб. пособие. – Москва, РАМ им. Гнесиных, 2006. – 520 с.
44. Кашкадамова Н. Б. Історія фортепіанного мистецтва XIX сторіччя : підручник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль : АСТОН, 2006. – 608 с. : нот.
45. Кашкадамова Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах : навчальний посібник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль: АСТОН, 1998. – 300 с.
46. Князєв В.Ф. Еволюція виконавської техніки в українській баянній школі (друга половина XX століття): автореф. дис... канд.. мист-ва. – Київ, 2005. – 20 с.
47. Кобець І. Початкова школа гри на трубі / за редакцією В. Яблонського. – Київ : “Мистецтво”. 1993. – 254 с.
48. Максимов Е. Ансамбли и оркестры гармоник. Пособие для руководит. самодеят. кол. – Москва : Сов. композитор., 1974. – 276 с.
49. Маркова Е. Н. Вопросы теории исполнительства : материалы к курсу

- теории исполнительства для магистров и аспирантов / Е. Н. Маркова. – Одесса : Астропринт, 2002. – 128 с.
50. Михайленко Н.П. Методика преподавания игры на шестиструнной гитаре: учебное пособие. / Михайленко Н.П. – Киев. «Книга», 1979. – 236 с.
51. Михайленко Н.П. Методология исполнительского мастерства гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, «Ровно», 2009. – 241 с.
52. Михайленко Н.П. Справочник гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, Fan's Compani, 1998. – 247 с.
53. Мильштейн Я. И. Хорошо темперированный клавир И. С. Баха и особенности его исполнения / Я. И. Мильштейн. – Москва : Музыка, 1967. – 393 с.
54. Мирек А. Из истории аккордеона и баяна. – М.: Музыка, 1967. – 196 с.
55. Мирек А. Гармоника: прошлое и настоящее. Научно-историческая энциклопедическая книга. – Москва : Велес, 1995. – 276 с.
56. Музыкальная энциклопедия. – М., 1976. – Т. 3. – 719 с.
57. Мясков К. Концертна п'єса для бандури і фортепіано “Байда” [Ноти] / К. Мясков / муз. ред. О. Созанського. – Торонто-Львів, 1996. – 22 с
58. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога / Г. Г. Нейгауз. – Москва : Дека-ВС, 2007. – 332 с.
59. Овчарова С. Органні хоральні прелюдії Й.С.Баха, перекладені для бандури. / С. Овчарова. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 160 с.
60. Овчарова С. Твори для бандури в супроводі фортепіано. / С. Овчарова. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 76 с.
61. Олексів Я. Токата. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – 16 с.
62. Олійник Ю. Концерт № 4 “Трипільський” для бандури та симфонічного оркестру. Вид. 2-ге зі змін. та доповн. [Ноти] / Ю. Олійник. – Львів : ТеРус, 2010. – 40 с
63. Павліковський В. Альбом бандуриста [Ноти] / В. Павліковський. –

- Луцьк : Волинська книга, 2007. – 84 с.
64. Педагогический репертуар домриста (четырёхструнная домра) Вып. 3 / сост. И. Шелмаков. – М.: Музыка. – 1968. – 63 с.
65. Педагогический репертуар аккордеониста. III-IV курсы музыкальных училищ / Сост. М. Двилянский. – Москва : Музыка, 1979. – 55 с.
66. Песни и танцы Молдавии / Сост. И. Дубяга. – М. : Музыка, 1981. – 71 с.
67. Пешков Ю. П'єси для акордеона / Упорядн. П. Серотюк. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2006. – 24 с.
68. Платонов М. Хрестоматія педагогічного репертуару для флейти. / М. Платонов. – Москва : “Искусство”, 2001. – 168 с.
69. Поврозняк Й. Гитарный лексикон. – Berlin, Verlag Neue Music, 1979.- 236 с
70. Понизовкин Ю. В. Проблемы интерпретации и редактирования клавирных произведений И. С. Баха : учебное пособие / Ю. В. Понизовкин. – Москва : РАМ им. Гнесиных, 1996. – 64 с.
71. Пуриц І.Г. Гра на баяні: Методичні статті. / Пуриц Іосиф Григорович. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – 232 с.
72. Рейхе У. Избранные этюды для тромбона. Тетрадь I. / У. Рейхе. – Санкт-Петербург : “Искусство”, 2000. – 28 с.
73. Ривчун А. Школа игры на саксофоне. / А. Ривчун. – Москва : “Музыка”, 1985. – 240 с.
74. Розанов С. Школа игры на кларнете. / С. Розанов. – Москва : “Искусство”, 1980. – 295 с.
75. Семешко А. Баян в педвузі. / Анатолій Семешко. – Кривий Ріг, 1993. – 150 с.
76. Соловьев Ю. Пьесы, обработки и этюды для аккордеона. – Москва : Музыка, 1976. – 47 с.
77. Табаков М. Прогрессивная школа игры на трубе. III-IV части. / М. Табаков. – Москва : “Музыка”. 1975 р. – 310 с.

78. Табачник Я. П'єси для акордеона. / Ян Табачник. – Київ : Музична Україна, 1971. – 71 с.
79. Усов А. Школа игры на валторне. / А. Усов. – Москва : “Музыка”, 1993. – 180 с.
80. Хрестоматия аккордеониста / Сост. В. Лушников. – Москва : Музыка, 1990. – 80 с.
81. Хрестоматія педагогічного репертуару баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов, В. В. Паньков, А. А. Семешко. – К. : Музична Україна. – 1988. – Вип. 1. – 110 с.
82. Хрестоматия для скрипки. Пьесы и произведения крупной формы (клавир) 39 / сост. М. Гарлицкий, К. Родионов. – Москва: Музыка. – 1988. – 110 с
83. Шмидт-Шкловская А. А. О воспитании пианистических навыков / А. А. Шмидт-Шкловская. – Москва : Классика-XXI, 2009. – 84 с.
84. Штарк А. Хрестоматия для кларнетиста. / А. Штарк. – Москва : “Музыка”, 1994. – 95 с.
85. Charnasse Helene. Шестиструнная гитара. От истоков до наших дней / Перевод с французского //. – Москва, «Музыка», 1991. – 87 с.
86. Summerfield M.J. The Classical guitar. Newcastle, Ashley Mark Publishing, 1982. – 146 с.

Мова викладання: українська.

ПП 08.03 ГРА НА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТАХ

Опис (анотація): навчальна дисципліна “Гра на народних інструментах” формує у студентів виконавські уміння і навички гри на народних музичних інструментах необхідних для виконання музичних творів народно-фольклорного (автентичного), класичного (академічного) та естрадного спрямування на високому художньому рівні та самостійну роботу за музичним інструментом.

Тип: дисципліни професійної практичної підготовки

Термін вивчення: I курс (I, II семестри).

Кількість кредитів: 4,0 кредитів. Загальна кількість годин – 120; з них практичних – 48 год., самостійна робота – 48 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Чайка С.В., старший викладач кафедри музичного мистецтва Олійник В.Ф.

М е т о ю навчальної дисципліни “Гра на народних інструментах” підготовка студента до гри в оркестровому класі, а також до майбутньої музично-педагогічної діяльності в школі, музичних дитячих навчальних закладах, школах мистецтв, яка передбачає практичне оволодіння музично-виконавськими навичками гри на народних інструментах та опанування методикою гри на народних інструментах.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- формування у студентів позитивного, свідомого ставлення до музично-виконавської підготовки з гри на народних інструментах;
- засвоєння всієї системи виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму музичного твору;
- формування навичок виконавського саморегулювання виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- організація самостійної роботи за музичним інструментом.
- формування у студентів музично-педагогічних здібностей (розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі виконання музичних творів у класі гри на народних інструментах).

Результати навчання: студенти повинні *знати*:

- вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;
- термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;
- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;

- історію та сучасні тенденції розвитку народно-інструментального мистецтва в Україні та світі;

- методику гри навчання на народних інструментах (для відбору раціональних рухів, доцільних форм роботи в класі народних інструментів).

студенти повинні **вміти**:

- аналізувати, узагальнювати і застосовувати передовий педагогічний досвід і досягнення психолого-педагогічної науки для систематичного підвищення своєї педагогічної компетентності;

- володіти всієї системою практичних виконавських умінь і навичок гри на народних інструментах, необхідних для відтворення художнього задуму твору;

- володіти навичками виконавського саморегулювання;

- виконувати музичні твори різного спрямування (фольклорного, академічного, естрадного) на високому художньому рівні;

- володіти навичками самостійної роботи з вивчення гри на народних інструментах.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ на музичному інструменті, демонстрація, використання технічних засобів.

Методи оцінювання: поточний контроль (оцінювання навичок індивідуальної гри на народному музичному інструменті, самостійної роботи), а також виконання модульної контрольної роботи (академконцерт).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 1 (35 балів)			Змістовий модуль 2 (65 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Сам. робота	Поточний контроль	МКР	Сам. робота	

10	20	5	20	40	5	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Александров А. Способы извлечения звука, приемы игры и штрихи на домре. – М., 1975. – 34 с.
2. Альбом бандуриста. / Упорядники Баштан С.В., Петренко В.Я. – Київ, 1991. – Вип. II. – 87 с.
3. Блокфлейта: Репертуарный сборник для начинающих. (Ред. сост. Мазур Я., Чеботарь Д.) – Київ, 1984. – 58 с.
4. Комаренко В. Етюди для чотириструнної домри. – Київ, 1959. – 47 с.
5. Маранцлихт М. Самоучитель игры на мандолине или четырехструнной домре. – Москва, 1964, – 79 с.
6. Незовибатько О. Школа гри на українських цимбалах. – Київ, 1966. – 234 с.
7. Омельченко А. Школа гри на бандурі. 2 клас. – Київ, 1972. – 99 с.
8. Педагогический репертуар домриста (четырёхструнная домра). / Сост. Климов. – Москва. – Вып., 1967. – 45 с.
9. Педагогический репертуар домриста (четырёхструнная домра). / Сост. Евдокимов. – Москва, 1968. – Вып. IV. – 67 с.
10. Платонов Н. Школа игры на флейте. – Москва, 1983. – 112 с .
11. Ставицкий З. Начальное обучение игры на домре. – Ленинград, 1984. – 55 с.
12. Флейта: Учебный репертуар ДМШ., I класс (Ред. сост. Гречишников. – Киев, 1977. – 46 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 06 Фізичне виховання

Опис (анотація): Фізичне виховання спрямоване на формування у студентів високих моральних, вольових і фізичних якостей, готовності до високопродуктивної праці; збереження і зміцнення здоров'я студентів, сприяння всебічному розвитку організму, підтримання високої працездатності протягом всього періоду навчання.

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1-2 курс

Кількість кредитів: 132 год., з них: 6 год. лекційних, 126 год практичних занять.

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, старший викладач, кафедри фізичного виховання Кужель М.М.

Мета курсу: є виховання здорової, всебічно розвинутої, фізично досконалої людини з високою творчою та громадською позицією, готовою до довголітньої високопродуктивної праці і захисту своєї держави, виховання морально-вольових якостей та потреб у здоровому способі життя, використання здобутих цінностей фізичної культури у особистій, громадській та професійній діяльності, знання і дотримання основ здорового способу життя, про інформованість про всі головні цінності фізичної культури і спорту, формування у студентів фізичної культури особистості.

Основні завдання дисципліни:

- збереження і зміцнення здоров'я студентів;
- сприяння формуванню здорового способу життя;
- підтримання і підвищення рівня працездатності протягом навчання;
- виховання у студентів потреби в систематичних заняттях фізичними вправами з урахуванням особливостей їх майбутньої професійної діяльності та фізичного самовдосконалення;
- формування розуміння ролі фізичної культури у розвитку особистості і підготовки її до професійної діяльності, мотиваційно-

ціннісного ставлення до фізичної культури, до здорового способу життя, фізичного вдосконалення і самовиховання, потреби в регулярних заняттях фізичними вправами і спортом;

- формування системи знань і умінь з фізичної культури і здорового способу життя;

- набуття відповідних рухових умінь та навичок; набуття здатності до виконання тестів і нормативів фізичної підготовленості.

Результати навчання: студенти **мають знати:** основи здорового способу життя;

- основи безпеки під час занять фізичною культурою;
- використання фізичної культури і спорту в режимі навчання та відпочинку;
- методику підготовки та проведення комплексів фізичних вправ в режимі дня;

Студенти **мають уміти:** підтримувати, розвивати і удосконалювати функціональний стан свого організму;

- володіти основами самоконтролю фізичного стану;
- використовувати на практиці методичні прийоми з проведення різних видів оздоровчої гімнастики.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) Денна форма навчання	Сума	
Змістовий модуль 1 (50 балів)	Змістовий модуль 2 (50 балів)	100
Поточний контроль	Поточний контроль	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Амосов М.М. Роздуми про здоров'я. – К.: Здоров'я, 1990. – 168 с.
2. Баранов В.М. В мире оздоровительной физкультуры. - К.: Здоров'я, 1987. - 134 с.
3. Гогоулан М. Система здоровья НИШИ. - К.: 1996. - 178 с.
4. Грінберг В.А. Хрестоматія з історії фізичної культури від найдавніших часів до кінця XVII століття. Кіровоград.: 1995. - 139 с.
5. Дубогай О.Д., Завацький В.І., Короп Ю.О. Методика фізичного виховання студентів віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи: Навчальний посібник. - Луцьк: Надстир'я, 1995. - 220 с.
6. Дубогай О.Д., Тучак А.М., Костікова С.Д., Єфімов А.О. Основні поняття і терміни оздоровчої фізичної культури та реабілітації. - Луцьк, 1997.
7. Кубертен П. Олимпийские мемуары. - Киев: Олимпийская литература, 1997. - 180 с.
8. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт. - Киев: Олимпийская литература, 1997. - 384 с.
9. Рыбковский А.Г. Организация учебно-тренировочного процесса студентов в группах спортивного совершенствования: Учебное пособие. – Донецк: 2003. – 160 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 07 ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває: основні положення теорії і практики проведення наукових досліджень з метою розвитку у студентів умінь вільного оперування набутими знаннями у власній науково-творчій діяльності; формування навичок самостійної науково-дослідницької діяльності; вивчення інформаційних джерел, специфіку і методику проведення мистецьких досліджень, постановку педагогічного експерименту алгоритм роботи над науковим дослідженням.

Тип: цикл природничо-наукової підготовки. 2.2. варіативно-вибіркова частина циклу. Дисципліни, які встановлює університет.

Термін вивчення: 1 і 1с. курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних: 14 год. лекційних, 16 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Аліксійчук О.С.

Мета курсу: опанування студентами специфіки мистецьких наукових дослідницьких робіт; ознайомлення зі структурою та вимогами до наукових досліджень, методами наукового дослідження; прищеплення студентам інтересу до наукового дослідження, поглиблення й розширення теоретичних знань з даної дисципліни; опанувати вміння творчо застосовувати теоретичні знання і практичні вміння з психолого-педагогічних й мистецьких дисциплін, критично оцінювати фахову літературу, самостійно здобувати дослідним шляхом нові мистецько-педагогічні знання, вдосконалювати ними теорію та практику мистецької освіти; підготувати студентів до майбутньої професійної діяльності учителя музики шляхом осмислення з позицій сучасного розвитку вітчизняної педагогічної науки.

Основні завдання дисципліни:

- сприяти формуванню особистісно-ціннісного ставлення студентів до процесів, що відбуваються у вітчизняній музичній педагогіці на різних етапах її становлення;

- розвивати вміння здійснювати історико-педагогічний аналіз музичних явищ і процесів, стимулювати творчу активність, спрямовану на виявлення та актуалізацію цінного досвіду в галузі музичної культури та освіти, його екстраполяцію у власну науково-дослідницьку та художньо-педагогічну практику майбутнього вчителя музики;

- формувати навички самостійної науково-дослідницької діяльності.

Результати навчання: студенти мають знати:

- специфіку мистецьких досліджень;
- структуру й вимоги до наукового дослідження;
- особливості вивчення інформаційних джерел;
- методи наукового дослідження;
- особливості проведення педагогічного експерименту (види експерименту; якісну та кількісну характеристику результатів дослідження; критерії педагогічної діагностики художнього розвитку особистості, тощо).

Студенти **мають уміти:** застосовувати набуті знання при написанні науково-дослідної діяльності; узагальнювати, систематизувати, поглиблювати знання із соціально-гуманітарних дисциплін та фахових предметів, адже навчальним планом передбачено організацію, написання та захист кожним студентом науково-дослідної роботи (курсової, магістерської); студент повинен уміти також продумано організовувати самостійну роботу, яка забезпечує успішне оволодіння не тільки програмовим матеріалом, але й навичками творчої дослідницької діяльності; студент має уміти виявляти зв'язки між процесами розвитку музично-педагогічної, філософської та художньо-естетичної думки; аргументувати власні погляди при вирішенні сучасних проблем художньо-педагогічної практики.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, консультування, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Денна форма навчання			
	Змістовий модуль 1 (100 балів)		100
	Поточний контроль	МКР	
	50 Балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень / М.Білуха М.Г. – Київ, 1997. – 271с.
2. Голота Н.М. Розвиток художніх і конструктивних умінь як становлення професійної майстерності майбутнього вчителя/ Н.Голота // Наука і сучасність: Зб. Наук. Пр. – Київ: НПУ, 1999. – Вип. 2. – С. 165-168.
3. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження / С.Гончаренко. – Київ, 1995. – 45 с.
4. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.Гончаренко. – Київ, 1997. – 376с.

5. Дудченко А.А., Дудченко Я.А., Примак Т.А. и др. Основы научных исследований / А.Дудченко. – Киев, 1999. – 78 с.
6. Максименко С.Д. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження / С.Максименко. – Київ, 1990. – 239 с.
7. Мороз І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту/ І.Мороз. – Київ, 1997. – 56 с.
8. Основи викладання мистецьких дисциплін / За заг. Ред. О.П.Рудницької. – Київ, 1998. – 184 с.
9. Рудницька О.П., Болгарський А.Г., Свистельнікова Т.Ю. Основи педагогічних досліджень / О.Рудницька. – Київ, 1998.
10. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька / О.Рудницька // Навчальний посібник. – Київ, 2002. – 270 с.
11. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи педагогічних досліджень / В.Сидоренко. – Київ, 2000. – 260 с.

Мова викладання: українська.

01 ОСВІТА

014.13 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО) **НА ОСНОВІ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ** **«МОЛОДШИЙ СПЕЦІАЛІСТ»**

ПП01 МЕТОДИКА МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

1. Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває особливості організації педагогічного процесу на уроках музичного мистецтва у загальноосвітніх навчальних закладах; види музичної діяльності та методику їх проведення; методику позакласної музично-освітньої роботи з учнями у загальноосвітніх закладах; завдання, зміст, форми, принципи, методи і

організацію навчально-виховної музичної роботи з учнями загальноосвітньої школи; основні сучасні педагогічні технології та можливості їх використання на уроках музичного мистецтва,

Тип: Цикл професійної та практичної підготовки. Нормативна частина циклу.

Термін вивчення: 1с. курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 28 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 10 год. практичних, 8 лабораторних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Аліксійчук О.С.

Мета курсу: формування всебічно підготовленого спеціаліста для шкіл різного типу навчання, здібного на високому рівні організувати та провести урочну, позакласну та позашкільну музично-естетичну роботу, забезпечити студентів комплексом необхідних знань, вмінь та навичок, проведення музично-естетичної роботи у загальноосвітній школі, формування у студентів світоглядних орієнтацій і компетентностей у сфері музичної культури, виховання потреби у творчій самореалізації.

Основні завдання дисципліни:

- 1) забезпечити студентів необхідною системою знань теорії та методики музичного виховання;
- 2) формувати вміння та навички ефективного використання методів музичного виховання учнів;
- 3) навчити здійснювати керівництво творчою діяльністю учнів;
- 4) збагачувати емоційно-естетичний досвід студентів, пробуджувати особистісно-позитивне ставлення до мистецьких цінностей;
- 5) сприяти цілеспрямованому опануванню майбутніми вчителями музично-практичними вміннями та навичками; формувати комплекс професійних компетентностей, що забезпечить здатність використовувати

набуті знання та вміння у керівництві навчально-виховним процесом у ЗОШ а також у процесі самоосвіти;

6) виховувати потребу вивчати нові досягнення музичного мистецтва та передовий педагогічний досвід для впровадження його у навчально-виховний процес школи;

7) розвивати інтерес до професії вчителя музичного мистецтва.

8) набуття навичок самоосвіти під час написання планів-конспектів уроків музичного мистецтва, підготовки рефератів, аналізу репертуару, аналізу уроків музичного мистецтва тощо.

Результати навчання: студенти **мають знати:** необхідний систематизований програмний матеріал з області теорії і практики музичного виховання молодших школярів та учнів підліткового віку; питання історії, теорії і методики музичного виховання; специфічні методи і принципи музичного виховання; сучасні завдання музично-естетичного виховання учнів ЗОШ і відповідні вимоги до вчителя-музиканта; сучасні наукові тенденції та експериментальну музично-виховну роботу, яка проводиться провідними діячами в галузі методики музичного виховання.

Студенти **мають уміти:** аналізувати основні проблеми музичного виховання; робити висновки, узагальнення, виходячи з конкретного навчального матеріалу; визначати дидактичні основи музичного виховання, враховуючи специфіку уроків музики; розробляти плани-конспекти стандартних і нестандартних уроків музичного мистецтва а також їх фрагментів (за видами музичної діяльності); розробляти творчі завдання та дидактичні ігри для уроків музичного мистецтва; проводити конкретні психолого-педагогічні спостереження; застосовувати відповідні методи, стосовно загальних проблем музичного виховання в школі; творчо застосовувати практичні вміння і навички проведення музично-виховної роботи в початкових і середніх класах; систематизовувати, узагальнювати, навчальний матеріал; викладати матеріал логічно і послідовно, підкріплюючи прикладами; використовувати наочність, ілюстрації, музичні інструменти;

творчо та самостійно використовувати набуті знання, вміння та навички на практиці.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, консультування, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Денна форма навчання				
	Змістовий модуль 1 (60 балів)		40	100
	Поточний контроль	МКР		
	30 Балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Аліксійчук О.С. Морально-естетичне виховання молодших школярів засобами української народної музики/ О.С.Аліксійчук. – Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно- видавничий відділ, 2004. – 124 с.

2. Аліксійчук О.С. Використання музичних іграшок-інструментів у роботі з молодшими школярами: Методичні поради/ Укладач О.С.Аліксійчук. – Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 30с.

3. Борисова Т.В. Підготовка студентів до естетичного виховання школярів засобами музичного театру/ Т.В.Борисова. – Кам'янець-Подільський: видавець ПП Зволейко Д.Г., 2009. – 15с.
4. Верховинець В. Весняночка. Ігри з піснями для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку/ В.Верховинець. – Київ: Муз. Україна, 1089. – 341 с.
5. Горбенко С.С. Дитяче хорове виховання в Україні/ С.С.Горбенко. – Київ, ІЗМН., 1999. – 270с.
6. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник /О.О.Гумінська. – Тернопіль. 2003. – 230с.
7. Загвязинський В.І. Педагогічна творчість учителя/ В.І. Загвязинський // Педагогічна творчість і майстерність: хрестоматія / укл. Н.В. Гузій. – Київ: ІЗМН, 2000. – 168 с.
8. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: навчальний посібник/ І.А. Зязюн, Г.М. Сагач. – Київ, 1997. – 302 с.
9. Ковалів В. Методика музичного виховання на релятивній основі. – Київ:, 1973. – 149с.
10. Козир А.В. Методичні рекомендації з основ фахової майстерності/ А.В.Козир. – Київ: Логос, 2006. – 135с.
11. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) // Педагогічна газета. – 2002. – №1.
12. Костюк О.Г. Сприймання музики і художня культура слухача/ О.Г. Костюк. – Київ: Наукова думка, 1965. – 117с.
13. Критерії оцінювання навчальних досягнень у системі загальної середньої освіти. 12-бальна система. – Київ, 2000.
14. Лисенко М. Молодощі / М.Лисенко. – Київ: Муз.Україна, 1990.
15. Леонтович М.Д. Практичний курс навчання співу у середніх школах України. (З педагогічної спадщини композитора)/ М.Д.Леонтович. – Київ: Муз. Україна, 1089. – 134 с.

16. Масол Л.М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів /Л.М.Масол. – Харків, 2006 – 255с.
17. Масол Л.М. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах. //Шкільний світ/ Л.М. Масол. – 2002. – 2002. – № 9.
18. Масол Л.М. Школа культури виховує людину, яка містить і прагне творити //Початкова школа/ Л.М Масол. – 2001. – №4. – С.42-44.
19. Масол Л.М. Образ – слово – думка: полікультурний діалог в освітньому просторі // Мистецтво та освіта/ Л.М. Масол – 1999. – №4. – С.38-45.
20. Музика 5-8. Тематична атестація (програмові вимоги, завдання). Тернопіль: АСТОН, 2007 – 52 с.
21. Орієнтовне календарне планування змісту уроків за програмою інтегрованого курсу «Мистецтво» // Масол Л.М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів /Л.М.Масол, О.В.Гайдамака, Є.В.Бєлкіна, О.В.Калініченко, І.В.Руденко. – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – С.131-196.
22. Падалка Г.М. Мистецька освіта: сучасні проблеми розвитку/ Г.М.Падалка// Науковий часопис НПУ ім.М.П.Драгоманова. серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наукових праць. Вип.17 (12) – Київ: НПУ, 2009.
23. Падалка Г. Учитель, музика, діти / Г. Падалка. – Київ: Муз.Україна, 1982. – 285с.
24. Печенюк М.А. Буквар сопілкаря: навч.-метод. посіб./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Вид. 2-ге випр. І допов. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 135.
25. Печенюк М.А. Дзвінки голоси: музична хрестоматія: пісенний матеріал: навч.-метод. посіб. 1-2 кл./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Тернопіль: Астон, 1999. – 114 с.

26. Печенюк М.А. Дзвінки голоси: музична хрестоматія: пісенний матеріал: навч.-метод. посіб. 3 кл./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Тернопіль: Астон, 1999. – 75 с.
27. Печенюк М.А. Дзвінки голоси: музична хрестоматія: пісенний матеріал: навч.-метод. посіб. 4 кл./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Тернопіль: Астон, 1999. – 88 с.
28. Печенюк М.А. Дзвінки голоси: музична хрестоматія: пісенний матеріал: навч.-метод. посіб. 5 кл./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Тернопіль: Астон, 2000. – 100 с.
29. Печенюк М.А. Дзвінки голоси: музична хрестоматія: пісенний матеріал: навч.-метод. посіб. 6 кл./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Тернопіль: Астон, 2000. – 75 с.
30. Печенюк М.А. Дзвінки голоси: музична хрестоматія: пісенний матеріал: навч.-метод. посіб. 7 кл./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Тернопіль: Астон, 2001. – 106 с.
31. Печенюк М.А. Дзвінки голоси: музична хрестоматія: пісенний матеріал: навч.-метод. посіб. 8 кл./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Тернопіль: Астон, 2003. – 164 с.
32. Печерська Е.П. Уроки музики в початкових класах: Навчальний посібник/ Е.П.Печерська. – Київ: Либідь, 2001, с.65-84.
33. Програми та поурочні методичні розробки для загальноосвітніх шкіл. Музика: 1-4 класи / укл. О.Я.Ростовський, Р.О.Марченко, Л.О.Хлебнікова, З.Т.Бервецький. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 112с.
34. Програми та поурочні методичні розробки для загальноосвітніх шкіл. Музика: 5-8 класи/ укл. О.Я.Ростовський, Р.О.Марченко, Л.О.Хлебнікова, З.Т.Бервецький. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 94с.
35. Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання : навчально-методичний посібник / О.Я. Ростовський. – Київ: ІЗМН, 1997. – 248 с.

36. Ростовський О.Я. Методика викладання музики в основній школі / О.Я.Ростовський. – Тернопіль: Навч. книга, 2001. – 271 с.
37. Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початкових класах / О.Я.Ростовський. – Київ, 1997. – 202 с.
38. Рудницька О.П. Музика і культура особистості: проблеми сучасної педагогічної освіти / О.П.Рудницька. – Київ: ІЗМН, 1998. – 280с.
39. Хлебнікова Л.О. Виховання музикою // Навчання і виховання шестирічних першокласників: Зб. Ст. Упор. К. Прищепа. – Київ: Рад. Шк., 1990. – С.155-168.
40. Юцевич Ю.А. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу / О.А.Юцевич. – К., 1998. 159 с.

Мова викладання: українська.

ПП 02.01 Гармонія

Опис (анотація): одна з основних фундаментальних дисциплін музично-теоретичного циклу, надає фундаментальні знання з теорії музики та гармонії, формує практичні фахові вміння та навички гармонізації мелодії, добору гармонічного супроводу до пісень, створення власного акомпанементу; розвиває гармонічний слух, сприяє вихованню гармонічного чуття, розвитку творчих здібностей та формуванню інтересу до елементарної музичної творчості; активізує творчу фантазію студентів;

є складовою частиною одного з базових розділів циклу дисциплін професійної підготовки та виступає найважливішим компонентом вдосконалення музично-теоретичної підготовки майбутніх фахівців в галузі музичного мистецтва.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестри).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 48 год. аудиторних: 14 год. лекційних, 16 год. практичних занять, 18 год. лабораторних.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Карташова Ж.Ю.

Мета курсу: вдосконалення музично-теоретичної підготовки майбутнього вчителя музики, формування професійних компетенцій, технологічних вмінь та навичок у галузі елементарної музичної творчості, що є необхідним чинником успішної та повноцінної майбутньої професійної діяльності.

Основні завдання дисципліни:

- 6) вивчення і засвоєння теоретичних основ класичної гармонії, найбільш типових її закономірностей;
- 7) формування практичних фахових навичок гармонізації мелодії;
- 8) гри на фортепіано акордів, зворотів і цілісних побудов, секвенцій, модуляцій;
- 9) аналізу гармонічної мови музичного твору або його фрагменту;
- 10) ознайомлення майбутніх учителів музики із окремими елементами музичної мови та вивчення смислового функціонування їх у контексті.

Результати навчання: студенти *мають знати:*

- 7) закономірності функціональної системи, функціональних відношень і сполучень акордів;
- 8) норми і прийоми голосоведення та логіку функціонального руху;
- 9) особливості тонального та мелодичного розвитку, ладово-функціональний зміст елементів ладу;
- 10) зміст основних понять технології побудови акордів;
- 11) особливості гармонічних засобів як невід'ємної складової структури музичного твору;
- 12) закономірності української та зарубіжної музичної культури минулого і сьогодення.

Студенти *мають уміти:* визначати ладо-функціональний розвиток музичного твору: (тональний план, структуру і функції акордів, типи

відхилень та модуляцій, каденції тощо); структуру акорду та його розташування; розуміти структуру мелодії; **набути навиків**: побудови гармонічних послідовностей з використанням модуляцій та відхилень у тональності 1 ступеня спорідненості; створення власних музичних побудов; гармонізації мелодії, виконання на фортепіано окремих акордів та гармонічних послідовностей, діатонічних та модулюючих секвенцій; аналізу тонально-гармонічної структури музичного твору, складання різного роду музичних побудов в обсязі необхідному для подальшої практичної діяльності.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), консультування.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)						Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (30 балів)			Змістовий модуль 2 (30 балів)			40	100
Поточний контроль	МК Р	Самостійна робота	Поточний контроль	МК Р	Самостійна робота		
10 балів	15	5 балів	10 балів	15	5 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Алексеев Б. Задачи по гармонии : уч. пособие для консерваторий и музыкальных училищ / Б. Алексеев. – 2-е издание, дополненное. - М. : Музыка , 1976. – 247 с.

2. Абызова Е. Н. Гармония: учебник / Е. Н. Абызова. – М.: Музыка, 2008. – 383 с., [нот]
3. Дубінін І. Гармонія : практ. посібник для музично-педагогічних факультетів педагогічних інститутів / І. Дубінін. – Київ : Музична Україна, 1982. – 131с.
4. Заверуха С. І. Акомпанемент в курсі гармонії: навчальний посібник / С. І. Заверуха – Хмельницький : ХГПА., Вища школа., 2007. – 132с.
5. Іванов О. Гармонія : навчальний посібник / О. Іванов. – Миколаїв : – 2001.
6. Лемішко М. М. Гармонія. Діатоніка : навч. посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III – IV рівнів акредитації / М. М. Лемішко. – 2-ге вид., доповнене. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2010. - Ч.1. – 223 с., нот.
7. Максимов С. Е. Упражнения по гармонии на фортепиано./ С. Е. Максимов. – 3-е издание. – М. : Государственное музыкальное издательство, 1957. – Ч.1.- 193 с.
8. Сисак Л. М. Практичні поради з вивчення гармонії : методичні рекомендації для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-II рівнів акред. / Л. М. Сисак. –2-ге вид., переробл. та допов. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2012. – 88с.
9. Смаглій Г.А. Теорія музики : Підручн. Для навч. закл. освіти, культури та мистецтв / Г. А. Смаглій. – Харків : Видавництво «Ранок», 2013. – 392с.

Мова викладання: українська

ПП 02.02 Сольфеджіо

Опис (анотація): дисципліна, яка є складовою частиною одного з базових розділів циклу музично-педагогічних дисциплін та виступає найважливішим компонентом формування педагогічної культури студентів – майбутніх фахівців в галузі музичної освіти, дисципліна, яка формує знання студентів у галузі вироблення навичок співу з листа без інструментального супроводу одноголосної та багатоголосної музики різних епох і стилів.

Тип: дисципліна професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1,2 семестри).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 48 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 16 год. практичних занять, 22 год. лабораторних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Мартинюк Л.В.

Мета курсу: надання студентам знань у галузі вироблення навичок сольфеджуванню з листа без інструментального супроводу одноголосної та багатоголосної музики різних епох і стилів; співу модуляцій у споріднені тональності з дотриманням точного голосоведіння; визначення на слух гам різних ладів, окремих інтервалів, акордів, ритмічних малюнків, ступенів у різних видах мажору і мінору та в різних тональностях мажору і мінору; одноголосних, інтервальних та акордових побудов, записів одноголосних і двоголосних періодів різноманітних побудов, створення одноголосних, інтервальних та акордових побудов, записів одноголосних і двоголосних періодів різноманітних побудов різних масштабів для наступного співу їх з групою або для написання музичного диктанту.

Основні завдання дисципліни:

- підготовка майбутніх учителів до практичної реалізації в педагогічній діяльності основних професійних умінь та навичок;
- формування в майбутніх вчителів музичного мистецтва професійних умінь та навичок інтонування з листа та написання слухових диктантів;
- підвищити їх практичну підготовку за дотримання її високого теоретичного рівня;
- розвивати в студентів творчі здібності, ініціативність, самостійність, творчість мислення.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- теоретичні засади курсу «Сольфеджіо»;
- методику практичних засад курсу «Сольфеджіо»;

- законодавчу і нормативну базу щодо вивчення курсу «Сольфеджіо»; інноваційні технології їх застосування у навчально-виховному процесі;

вміти:

- застосовувати на практиці одержані теоретичні та практичні знання з курсу «Сольфеджіо»;

- планувати та здійснювати навчально-виховний процес з курсу «Сольфеджіо»;

- виконувати інтонаційні вправи в тональностях до семи знаків та від звуку;

- сольфеджувати одноголосні та багатоголосні мелодії різного рівня складності;

- записувати одноголосні та двоголосні диктанти в формі однотонального періоду;

- визначати на слух звукоряди ладів, інтервалів, акордів в тональності та від звуку, акордові послідовності.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, лекції-візуалізації, використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання слухових аналізів-музичних диктантів, контрольні роботи, письмове тестування та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)						Екзамен	Сума
Денна форма навчання							
Змістовий модуль 1 (30 балів)			Змістовий модуль 2 (30 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Сам. робота	Поточний контроль	МКР	Сам. робота		
10	15	5	30	15	5		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Агажанов А. Курс сольфеджио. Вып.2. – М., 1985.
2. Аерова Ф. Практичні поради з методики викладання сольфеджіо. – К., 1982.
3. Алексеев Б. Гармоническое сольфеджио. – М., 1975.
4. Антошина М.Н. Интонационная настройка по камертону в классах сольфеджио. – М., 1982.
5. Бах И.С. Двухголосные инвенции. – М., 1978.
6. Белкина С. Воспитание музыкального слуха в процессе освоения интервалов на уроках сольфеджио. В кн.: Теоретические дисциплины в музыкальном училище. – Л., 1977.
7. Биркенгоф А. Интонируемые упражнения на занятиях сольфеджио, – М., 1979.
8. Варфоломеев А. Пение в курсе сольфеджио, – Л., 1972.
9. Вахромеев В.А. Сольфеджио. – М., 1972.
10. Двухголосные диктанты. Сост. Г. Фрейдлинг. – Л., 1970.
11. Долматов Н.А. Музыкальный диктант. – М., 1977.
12. Долматов Н.А. Система относительной сольмизации. – М., 1973.

13. Драгомиров П. Учебник сольфеджио. – М., 1974.
14. Дубінін І. Гармонія. – К., 1978.
15. Дубовский И., Евсеев С., Способин И., Соколов В. Учебник гармонии. – М., 1987.
16. Калмыков Б., Фридкин Г. Сольфеджио. Ч.1. Одноголосие. – М., 1988.
17. Калмыков Б., Фридкин Г. Сольфеджио. Ч.2. Двухголосие. – М., 1990.
18. Калмыков Б., Фридкин Г. Трехголосное сольфеджио. – М., 1986.
19. Картавцева М. Многоголосие в классах сольфеджио. – М., 1972.
20. Картавцева М. Развитие творческих навыков на уроках сольфеджио. – М., 1978.
21. Ковалів В. Методика музичного виховання на релятивній основі. – К., 1973.
22. Колев Ц., Цонкова П. Сборник от начални солфежи. – София, 1984.
23. Лопатина И. Гармонические диктанты (четырёхголосие). – М., 1987.
24. Мартинюк Л.В. Сольфеджіо (інтонаційні вправи). Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. – 72с.
25. Масленкова Л. О ритмическом воспитании. – В кн.: Теоретические дисциплины в музыкальном училище. – Л., 1977.
26. Мелодии с сопровождением для музыкального диктанта и гармонического анализа. Сост. Г. Беянова. – Л., 1990.
27. Методическое пособие по музыкальному диктанту. Под ред. Л.Фокиной. – М., 1975.
28. Мілка Є. Шевченко М. Гармонічне сольфеджіо. – К., 1978.
29. Мясоєдов А. Учебник гармонии. – М., 1980.
30. Незванов Б. Интонирование в курсе сольфеджио. – Л., 1985.
31. Незванов Б., Лашенкова А. Хрестоматія по слуховому гармоническому анализу. – Л., 1987.
32. Огороднов Д.Е. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе. – К., 1989.

33. Островский А.Л., Соловьев С.Н., Шокин В.П. Сольфеджио. Вып.2. – М., 1989.
34. Привано Н. Хрестоматия по гармонии. Ч.3. – М., 1972.
35. Резник М. музыкальные диктанты. – М., 1989.
36. Рубец А. Одноголосное сольфеджио. – М., 1987.
37. Русяева И. Одноголосные диктанты. Вып.2. – М., 1984.
38. Русяева И. Двухголосные диктанты. Вып.2. – М., 1988.
39. Серебряный М. Сольфеджио на ритмо-интонационной основе современной эстрадной музыки. – К., 1987.
40. Соколов В. Многоголосное сольфеджио. – М., 1977.
41. Способин И. Сольфеджио. Двухголосие и трехголосие. – М., 1989.
42. Столова Є. музичний диктант. – К., 1978.
43. Флис В., Якубяк Я. Сольфеджіо. 5 клас ДМШ. – К., 1986.
44. Флис В., Якубяк Я. Сольфеджіо. 7 клас ДМШ. – К., 1982.
45. Фридкин Г. Чтение с листа на уроках сольфеджио. – М., 1975.
46. Хвостенко В. Сольфеджио (на материале национальной музыки народов). Вып.2. – М., 1982.
47. Шеломов Б. Импровизация на уроках сольфеджио. – М., 1977.
48. Шульгин Д. Пособие по слуховому гармоническому анализу. – М., 1991.

Інтернет-ресурси:

1. <http://kultura.ho.ua> – Культурологія
2. <http://traditions.org.ua> – Українські традиції
3. <http://www.heritage.com.ua> – Пам'ятки України
4. <http://www.honchar.org.ua> – Український центр народної культури
5. <http://rius.kiev.ua> – Українознавство
6. <http://etno.kyiv.uar.net> – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського НАН України

7. http://www.folkart.net.ua/index_ukr.htm – Українська народна творчість

Мова викладання: українська.

ПП 02.03 Історія музики

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває основні тенденції функціонування та розвитку музичної культури від Стародавнього світу до XX століття; є складовою частиною одного з базових розділів циклу музично-теоретичних дисциплін та виступає найважливішим компонентом формування педагогічної культури студентів – майбутніх фахівців в галузі музичної освіти; досліджує соціокультурні умови та періодизація формування нової художньої культури, стильові напрямки та новітні техніки письма у музичному мистецтві.

Тип: дисципліна професійної підготовки (нормативна частина)

Термін вивчення: I-IV семестри.

Кількість кредитів: 6 кредити ECTS: всього 180 год., з них: денна форма навчання – 72 год. аудиторних: 36 год. лекційних, 36 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Мартинюк Л.В.; аспірант, викладач кафедри музичних дисциплін Мартинюк О.В.

Мета курсу: ознайомити з історичними процесами розвитку світової музичної культури; оволодіти навичками художньо-естетичного аналізу музичних творів. Дати студентам знання про специфіку функціонування і розвитку музичної культури, еволюцію основних музичних жанрів і навчити використовувати здобуті знання у дослідницькій і педагогічній практиці, що має важливе значення в системі їх загальної гуманітарної підготовки. У ході занять студенти повинні скласти уявлення про

найважливіші події і явища музичної культури, а також освоїти основні поняття і терміни музичного мистецтва.

Основні завдання дисципліни:

- 9) Дати студентам розуміння культурно-типологічних характеристик українського та світового музичного мистецтва, розвитку історичних процесів у музичній культурі, формування навичок художньо-педагогічної діяльності.
- 10) дати студентам глибокі знання про специфіку функціонування й розвитку музичної культури як цілісного феномену музичної культури людства, який існує та набуває розвитку шляхом взаємодії його національних форм;
- 11) дати студентам розуміння розвитку історичних процесів у музичній культурі, її основних закономірностей;
- 12) ознайомити зі специфікою та особливостями різних стилів, напрямків, національних шкіл;
- 13) розуміти культурно-типологічні характеристики музичного мистецтва;
- 14) аналізувати окремі художні явища у соціокультурному просторі;
- 15) формувати у студентів уявлення про музично-історичні епохи, їх еволюцію, що відтворює процес становлення єдиної світової культури;
- 16) впливати на естетичні смаки і переконання студентів, формувати навички художньо-педагогічної діяльності.

Результати навчання: студенти **мають знати:** періодизацію творчості композитора та музичного життя епохи з урахуванням здобутків і проблем, позитивних і негативних тенденцій, які характеризують основні історичні періоди його розвитку; синхронізувати та систематизувати музичні епохи та стилі західноєвропейського музичного мистецтва; музичний матеріал, що використовується в шкільній програмі «Музика»; музичний матеріал, що запланований у програмі курсу "Історія музичного мистецтва".

Студенти **мають *уміти***: давати змістовну лаконічну характеристику історичної епохи і робити різнобічний узагальнений аналіз суспільно-політичних обставин, які сприяли появі даного музичного твору; характеризувати особливості розвитку музики на різних етапах її історичного функціонування, характерних мистецьких напрямів в умовах різних суспільних формацій; дати аналіз конкретних музичних творів з точки зору їх жанрово-стильових рис, музичної форми, мовновиражальних засобів; розкрити співвідношення традиційного і новаторського в музиці композиторів різних шкіл та творчих угруповань, спираючись на нові дослідження в галузі музичного мистецтва; визначати головні теми прослуханих музичних творів.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, прослуховування фрагментів музичних творів з подальшим його аналізом, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, музична вікторина (визначення музичних тем на слух), ілюстрування на інструменті або голосом основних музичних тем, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)												Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 15 балів			Змістовий модуль 2 15 балів			Змістовий модуль 3 15 балів			Змістовий модуль 4 15 балів			40	100
П	МКР	СР	П	МКР	СР	П	МК	СР	П	МКР	СР		

К			К			К	Р		К				
7	5	3	7	5	3	7	5	3	7	5	3		

Форма підсумкового контролю: залік (ІІІ семестр), екзамен (ІV семестр)

Перелік основної літератури:

1. Андроников И.Л. К музыке. – К.: Муз. Украина, 1985. – 295 с.
2. Бас Л. Розповіді про композиторів. – К.: Музична Україна, 1969. – 221с.
3. Буттинг М. История музыки пережитая мной. – М. 1959. – 333 с.
4. Галацкая В.С. Музыкальная литература зарубежных стран: Учеб.пособие. Вып.3. –8-е изд. М.: Музыка, 1989, 560 с., ил., нот.
5. Гивенталь И., Щукина-Гингольд Л. Музыкальная литература: Учеб. пособие. Вып.2. – М.: музыка, 184 – 480 с., нот.
6. Григорович В.Б. Великие музыканты Западной Европы: И.С.Бах, Й.Гайдн, В.А.Моцарт, Л.Бетховен. Хрестоматия для учащихся ст. классов/ Сост В.Б.Григорович. –М.: Просвещение, 1982. – 224 с., ил.
7. Гулинская З.К. Рейнгольд Морицевич Глиэр. – М.: Музыка, 1986. – 221с.
8. Іваницький А. Українська народна музична творчість: Посібник для вищих та середніх учбових закладів. – К.: Музична Україна, 1990. – 333с.
9. Іваницький А.І. Український музичний фольклор. Підручник для вищих учбових закладів. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 320 с.
- 10.Картавий П.В. Сучасна українська авторська пісня. – Суми: Видавництво «МакДен», 2009. – 76 с.
- 11.Конен В. Рождение джаза. – 2-е изд. – М.: Сов.композитор, 1990. – 320с., ил.
- 12.Розеншильд К. История зарубежной музыки. – М.: Музыка, 1969. – 533с.
- 13.Ростовський О.Я. Методика викладання музики в основній школі: Навч.-метод.посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 272 с.

- 14.Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початковій школі:
Навч.-метод.посібник. – 2-е вид., доп. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 216 с.
- 15.Слово о музыке: Рус.композиторы XX в.: Хрестоматия: Кн. для учащихся ст.классов/ Сост В.Б. Григорович, З.М.Андреева. – 2-е изд., испр. – М.: Просвещение,1990. – 319 с: ил.
- 16.Сучасна українська музика: Збірник статей. – К.: Мистецтво, 1965. – 241 с.
- 17.Українська музична спадщина: Ст. Матеріали. Документи / Заг. ред. М.М.Гордійчука. – К.: Муз.Україна, 1989. – 152 с.
- 18.Цуккерман В.А. Анализ музыкальных произведений: Вариационная форма:Учебник. – М.; Музыка, 1987, 239 с., нот.
- 19.Цуккерман В.А. Анализ музыкальных произведений: Рондо в его историческом развитии. Ч. 1: Учебник. – М.: Музыка, 1988, 175 с., нот.
- 20.Шреєр-Ткаченко О. Григорій Сковорода – музикант. – К.: Музична Україна, 1972. –93 с.
- 21.Энтелис Л.А. Силуэты композиторов XX века. – Л.: Музыка, 1975, 247 с.

Мова викладання: українська.

ПП 02.04 «Аналіз музичних творів»

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Аналіз музичних творів” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, напряму підготовки (спеціальності) 014 Середня освіта “Музичне мистецтво”.

Тип дисципліни: цикл професійної підготовки.

Кількість кредитів - 4.0; семестр вивчення – 2, 5; вид контролю – залік.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: основи художньо-педагогічного аналізу твору музичного мистецтва, структура музичного твору, а також художній зміст твору і його педагогічні можливості.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Аналіз музичних творів» тісно пов'язаний не тільки з дисциплінами музичного циклу (методика музичного виховання, історія музики, гармонія, хоровий клас і практикум роботи з хором, хорове диригування, вокальний клас, основний музичний інструмент) а й з відповідним матеріалом загальнокультурних, суспільних і психолого-педагогічних дисциплін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Вступ;
2. Музичне мовлення;
3. Музична композиція;
4. Стильова і жанрова система музичної культури.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Аналіз музичних творів” є формування музичного кругозору і організація художньо-оцінювальної діяльності студентів, озброєння їх знаннями і навичками, необхідними для самостійного художньо-педагогічного аналізу творів, а також підвищення рівня художнього виховання засобами музичного мистецтва.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Аналіз музичних творів” є:

- а) дати студентам знання з художньо-педагогічного аналізу музичного твору;
- б) навчити їх розкривати музичний зміст твору у єдності з його формою;
- в) навчити їх умінню встановлювати навчально-виховну ціль у використанні музичного твору на уроці, визначити труднощі у сприйманні або виконанні визначеного музичного твору дітьми, створення емоційного настрою під час сприймання твору дітьми.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:** стильові та жанрові особливості музичних творів; основні музичні форми і засоби музичної виразності.

вміти: аналізувати музичні інтонації і визначати їх роль у створенні музичного образу, визначати ідейно-тематичне спрямування музичних творів, аналізувати конкретні музичні твори з шкільної програми.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ.

Тема 1. *Що таке мистецтво.* Музика як вид мистецтва. а)автономність мистецтва; б) мета мистецтва; в) зміст та форма мистецтва; г) межі мистецтва; д) головні функції мистецтва.

Тема 2. *Художньо-педагогічний аналіз музичних творів. Предмет і завдання курсу.* а)зміст і завдання курсу; б)три підходи у формуванні музичного сприймання; в)роль асоціативності у художньо-педагогічному аналізі; г)методи моделювання музичних явищ; д)значення віку і досвіду дітей у сприйманні музики, три види уваги.

Змістовий модуль 2. Музичне мовлення.

Тема 3. *Музична мова її елементи* а) особливості музичної мови, вражальність і зображальність інтонування, музична інтонація; б) головні елементи музичної мови; в)типи мелодичного руху; г)лад, метр, ритм - основа музично-висотної і метричної сторін мелодії.

Тема 4. *Тематизм і головні елементи структури музичних творів.* а)тема і музичний образ; б)головні принципи членування форми; в)внутрішні і зовнішні ознаки членування форми; г)принципи тематичного розвитку; д)складові частини періоду.

Змістовий модуль 3. Музична композиція.

Тема 5. *Структура інструментальної мініатюри.* а) одночастинна форма; б)проста двочастинна форма; в)проста тричастинна форма; г)форма рондо.

Тема 6. *Особливості структури творів пісенно-танцювальних жанрів* а)складні форми (двочастинна, тричастинна), загальна характеристика; б)куплетна форма: основний принцип куплетності; в)куплетно-варіаційна,

строфічна, вільно- куплетна, наскрізна; г)варіаційна форма: строгі, вільні, остинатні варіації.

Тема 7. Сонатна форма. Циклічні форми. а)характеристика сонатної форми; б)головна і побічна партії; в) розробка, реприза, кода; г)характеристика сонатно-симфонічних циклів.

Змістовий модуль 4. Стильова і жанрова система музичної культури.

Тема 8. Стиль. Музичний стиль. а) категорії стилю; б) види стилю:персональні, етнічні, історичні; в)український музичний стиль.

3. Норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни. Розподіл балів, які отримують студенти

МОДУЛЬ I (2 семестр)

Поточний і модульний контроль				Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		
25 балів		25 балів		
Поточний контроль	СР	Пточний контроль	СР	25
10	2	10	3	

Поточний і модульний контроль	Сума	Залік

Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4			75	100
25 балів		25 балів				
Поточний контроль	СР	Поточний контроль	СР	МКР		
10	2	10	3	50		

Шкала оцінювання:

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано

Рекомендована література

Базова

1. Асафьев Б.В. Музыкальная форма как процесс. Кн. I. 2-е изд. – Л., 1971.
2. Богдан-Ігор Антонич. Національне мистецтво //Наука і культура. – К., 1990. – С. 230-234.
3. Гродзенская Н. Слушание музыки в начальной школе. – М., 1961.
4. Завгородняя Г.Ф. Методика анализа крупных фокальных и инструментальных форм. – Кишинев, 1984.
5. Земцовский И. К теории жанра в фольклоре. //Сов. музыка, 1983, № 4.
6. Козлов П., Степанов А. Анализ музыкальных произведений. - М., 1968.
7. Костюк О. Г. Сприймання музики і художня культура слухача. – К., 1965.
8. Лаврентьева И. Вокальные формы в курсе анализа музыкальных произведений. – М., 1978.
9. Лаул Р. Мотив и музыкальное формообразование. – Л., 1987.
10. Ляшенко І.Ф. Музика в житті людини. – К., 1963.
11. Ляшенко І.Ф. Національне і інтернаціональне. – К., 1991.
12. Мазель Л.А. Строение музыкальных произведений. . М., 1979.
13. Михайлов М. Стил в музыке. – Л., 1990.
14. Наливайко Д. Искусство: направления, течения, стили. – К., 1981.
15. Остроменський В.Д. Сприйняття музики як педагогічна проблема. – К.
16. Попова Т. Музыкальные жанры и формы. – М., 1954.
17. Ростовський О. Я. Художньо-педагогічний аналіз музичних творів у школі . – К., 1989.
18. Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання. – К., 1997.
19. Рудницька О.П. Вчись цінувати прекрасне. – К., 1988.

20. Сохор А. Теория музыкальных жанров: задачи и перспективы //Теоретические проблемы музыкальных форм и жанров, - М., 1971.
21. Способин И. Музыкальная форма. – М., 1972.
22. Тиц М.О. О тематической и композиционной структуре музыкальных произведений. – К., 1972.
23. Тюлин Ю. и др. Музыкальная форма. 2-е изд. – М., 1974.
24. Українська художня культура. Навчальний посібник за редакцією І. Ляшенка. – К., 1996.
25. Шацкая В.Н. Музыка в школе. – М., 1972.
26. Шип С. Музична форма. Від звуку до стилю. – К., 1998.
27. Музична форма. – Львів., 1999.
28. Яценко Л. українське народне багатоголосся. – К., 1962.
29. Заднепровская Г.В. Анализ музыкальных произведений. – М., 2003.-
272 с.

Література (додаткова)

1. Батицкий М. Як ти знаєш музику. - К., 1988.
2. Бобровский В. Функциональные основы музыкальной формы. – М., 1978.
3. Машенко Н. Слово, музыка, образ. – К., 1982.
4. Падалка Г. Учитель, музика, діти. – К., 1982.
5. Попова Т. Зарубежная музыка XVIII - начало XIX века. – М., 1976.
6. Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін. – К., 1998. – С. 33, 49, 98, 161.
7. Теоретические проблемы музыкальной формы и жанров. Сб. статей /Под общ. ред. А.Сохора и Ю. Хлопова. – М., 1987.
8. Цуккерман В. Анализ музыкальных произведений. Сложные формы. – М., 1987.

9. Юсфин А. Особенности формообразования в некоторых видах народной музыки. Теоретические проблемы музыкальных форм и жанров. – М., 1971.

10. Бонфельд М.Ш. Анализ музыкальных произведений: Структура тональной музыки: Учебное пособие для студ. Высш.учеб.заведений: В 2ч. – М., 2003. – 208 с.

III 03 Постановка голосу

Опис (анотація): дисципліна, спрямована на формування та розвиток вокально-технічних умінь та навичок студентів, оцінювальних-аналізовальних умінь (пасивного вокального слуху та активного вокально-педагогічного слуху), вокально-виконавських умінь та навичок, озброєння студентів теоретичною базою знань в галузі вокальної педагогіки та суміжних галузей наук, знаннями методики викладання вокалу, гігієни та охорони співацького голосу, збагачення термінологічного словника майбутнього педагога, досліджує принципи вокальної педагогіки (загальнопедагогічні та специфічні принципи), механізми та закономірності фонаційного процесу.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1, 2 курс (1, 2, 3, 4 семестр).

Кількість кредитів: 7 кредити ECTS: всього 210 год., з них: денна форма навчання – 84 год. аудиторних: 84 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва Печенюк М.А., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Прядко О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Мартинюк Л.В., доцент кафедри музичного мистецтва Ситник Т.М., старший викладач кафедри музичного мистецтва Кузів М.В., викладач кафедри музичного мистецтва Пухальський Т.Д.

Мета курсу: естетичне виховання студентів засобами вокального мистецтва та повноцінний розвиток їх вокального потенціалу та художньо-виконавських умінь та навичок, формування науково-методичної бази майбутніх педагогів-музикантів.

Основні завдання дисципліни:

- 1) набуття студентами основних вокально-технічних умінь та навичок;
 - розвиток співацького діапазону в обсязі не менше півтори октави;
 - розвиток однорегістрового звучання співацького голосу,
 - формування навичок прикритого звучання верхнього регістру співацького голосу;
 - формування навичок співацького дихання (нижньореберного діафрагматичного), опори співацького звуку;
 - розвиток чіткої та виразної дикції та артикуляції при співі;
- 2) розвиток художньо-виконавських навичок:
 - розвиток засобів художньої виразності у співі: динамічного діапазону співацького голосу, навичок різної манери вокалізації (*legato*, *non legato*, *staccato*), індивідуального тембрального забарвлення співацького голосу;
 - формування навичок передачі художнього образу вокального твору.
- 3) розвиток вокально-слухових умінь студентів:
 - розвиток пасивного вокального слуху;
 - розвиток активного вокально-педагогічного вокального слуху;
 - розвиток складових компонентів музичного слуху (вокального, звуковисотного, гармонічного, тембрального).
- 4) опанування студентами основ методики викладання вокалу.
- 5) озброєння студентів знаннями охорони та гігієни співацького голосу.

Результати навчання: студенти **мають знати:** анатомію та фізіологію голосового апарату людини; акустичні особливості формування співацького звуку; закономірності та принципи процесу співацького розвитку; теорії голосоутворення; прийоми та методи формування та розвитку вокальних

умінь та навичок; вікові особливості розвитку співацького голосу; вокально-педагогічний репертуар.

Студенти **мають *уміти***: правильно формувати співацький звук, володіти кантиленою, розвиненим співацьким диханням, витривалістю голосового апарату, розвиненим співацьким діапазоном (півтора, дві октави), динамічною палітрою співацького звука, розвиненими тембральними якістьми співацького голосу (об'ємом, блиском, глибиною звучання, співацьким вібрато), вокально-технічними вміннями та навичками; вміти передавати зміст вокального твору засобами художньої виразності у співі (багатство тембрального забарвлення співацького голосу, міміка, жести); володіти навичками вокального та активного вокально-педагогічного слуху вокаліста; вміти співати акапельно та у супроводі музичного інструменту; вміти співати у вокальному ансамблі.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, евристична бесіда, ілюстрування (власний показ педагога, прослуховування еталонного звучання співацького голосу в записі), розбір конкретної проблемної ситуації, використання Інтернет-технологій, консультування, виконання самостійних творчих завдань.

Методи оцінювання: складання модульних контрольних робіт, заліків, іспиту у формі академконцерту, поточне прослуховування.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль												Екзамени
Денна форма навчання												
Змістовий модуль 1 (50 балів)			Змістовий модуль 2 (50 балів)			Змістовий модуль 3 (30 балів)			Змістовий модуль 4 (30 балів)			
Поточн. контр.	Сам. Роб.	МКР	Потоchn. контр.	Сам. Роб.	МКР	Потоchn. контр.	Сам. Роб.	МКР	Потоchn. контр.	Сам. Роб.	МКР	

20	5	25	20	5	25	10	5	15	10	5	15	40
Залік 100 балів						100 балів						

Форма підсумкового контролю: залік (2 семестр), екзамен (4 семестр).

Перелік основної літератури:

1. Абдуллин Э.Б. Теория и практика музыкального обучения в общеобразовательной школе : пособие для учителя / Эдуард Борисович Абдуллин. — М. : Просвещение, 1983. — 111 с.
2. Адулов Н.А. Руководство по постановке певческого и разговорного голоса. для дикторов, актеров, педагогов и др. / Николай Алексеевич Адулов. — Липецк, 1996. — 375 с.
3. Антонюк В. Виконавські форми сольного співу: до питання виховання різнопрофільних співацьких особистостей : дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.
4. Антонюк В. Етномузикологічні чинники навчання співу : наукове дослідження / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.
5. Антонюк В. Орфоепія у художньому співі : дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.
6. Антонюк В.Г. Постановка голосу : навчальний посібник для студентів вищих муз. навч. закладів / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 2000. — 68 с.
7. Аспелунд Д. Основные вопросы вокально-речевой культуры / Д.Аспелунд. — М. : Музыка, 1983. — 128 с.
8. Голубев П. Советы молодым педагогам-вокалистам / П.Голубев. — М. : Музгиз., 1963. — 86 с.
9. Дмитриев Л. Основы вокальной методики : учеб. пособ. для муз. вузов / Леонид Борисович Дмитриев. — М. : Музыка, 2007. — 368 с.
- 10.Доронюк В.Д. Основи вокально-педагогічної творчості вчителя музики: навч. посіб. для викладачів і студентів вищих навч. закладів і вчителів

- музики шкіл різного типу / В.Д.Доронюк, М.Ю.Слиโวцький. — Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. — 306 с.
- 11.Егоров А. Гигиена голоса и его физиологические основы / А.Егоров. — М. : Медгиз, 1962. — 173 с.
- 12.Емельянов В.В. Фонопедический метод формирования певческого голосообразования : методические рекомендации для учителей музыки / В.В.Емельянов / отв. ред. Л.П.Маслова. — Новосибирск : Наука, 1991. — 41 с.
- 13.Колодуб І. Питання теорії вокального мистецтва / І.Колодуб. — Х. : Промінь, 1995. — 119 с.
- 14.Люш Д.В. Розвиток і охорона співацького голосу / Д.В.Люш. — К. : Муз. Україна, 1988. — 138, [2] с.
- 15.Менабени А.Г. Методика обучения сольному пению / Анджелина Георгиевна Менабени. — М. : Просвещение, 1987. — 93 с.
- 16.Микиша М.В. Практичні основи вокального мистецтва / Михайло Венедиктович Микиша / літ. виклад М.Головащенко. — К. : Муз. Україна, 1971. — 90 с.
- 17.Пляченко Т.М. Методика викладання вокалу : навч.-метод. посібник для студентів музичних факультетів (Спеціальність “Музична педагогіка і виховання”) / Т.М.Пляченко. — Кіровоград : КДПУ, 2005. — 80 с.
- 18.Прядко О.М. Розвиток співацького голосу : навч. посіб. / О.М. Прядко. — Кам’янець-Подільський : Сисин О.В., 2010. — 128 с.
- 19.Юссон Р. Певческий голос: Исследование основных физиологических и акустических явлений певческого голоса / Рауль Юссон. — М. : Музыка, 1974. — 262 с.
- 20.Юцевич Ю. Музыка: словник-довідник / Юрій Євгенович Юцевич. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. — 352 с.
- 21.Юцевич Ю.Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: навч-метод. посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів,

учителів шкіл різного типу / Юрій Євгенович Юцевич; ін-т змісту і методу навчання. — К., 1998. — 158, [1] с.

Мова викладання: українська.

ПП04 Хоровий клас

Опис (анотація): навчальна дисципліни, яка вивчає спеціальний навчальний курс, змістом якого є теоретичне узагальнення розвитку хорової творчості, виконавства і педагогіки; дисципліна, яка розкриває найважливіші методичні проблеми сучасної вокально-хорової роботи з учнівською молоддю та удосконалює практичні навички студентів у процесі роботи з учбовим студентським хором.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1-2 курси (1-4 семестри).

Кількість кредитів: 12 кредитів ECTS: всього 360 год., з них: денна форма навчання – 144 год. Аудиторних: 144 год. практичних занять, 216 год. відводиться на самостійну роботу

Викладацький склад: старший викладач кафедри музичного мистецтва Кузів М.В.

Мета курсу: підготовка кваліфікованого — вчителя, диригента, керівника вокально-хорового колективу, здатного на високому рівні організувати та забезпечити музичну та вокально-хорову діяльність дітей на уроках музики та в позакласній роботі.

Основні завдання дисципліни:

- формування у студентів інтересу до майбутньої професії в процесі вивчення програмових хорових творів шкільного репертуару;
- ознайомлення з програмами та методикою їх викладання;
- формування навичок інтонування вокально-хорових партій та транспонування їх;

- розвиток творчих здібностей студентів під час роботи з дітьми;
- виховання у студентів вмінь і навичок у колективному виконанні вокальних вправ та творів шкільного репертуару.
- забезпечення необхідною системою знань теорії та методики основ з хорознавства;
- формування вмінь та навичок для вокально-хорового виховання дітей шкільного віку;
- навчання здійснювати керівництво хоровою діяльністю дітей;
- виховання потреби вивчати нові досягнення світової музичної культури та передовий педагогічний досвід для впровадження його у навчально-виховний процес;
- розвиток інтересу до професії вчителя музики, вокально-хорової діяльності, керівника - диригента.

Результати навчання: студенти мають знати:

- теоретичні засади курсу «Хоровий клас»;
- методику практичних засад курсу «Хоровий клас»;
- законодавчу і нормативну базу щодо вивчення курсу «Хоровий клас »;
- інноваційні технології застосування теоретичних засад з курсу у навчально-виховному процесі.

Студенти мають уміти:

- досконало володіти технікою хорового диригування;
- застосовувати на практиці одержані теоретичні та практичні знання з курсу «Хоровий клас »;
- планувати та здійснювати навчально-виховний процес з курсу «Хоровий клас »;
- розробляти та проводити хорові уроки з дітьми різних вікових груп;
- створювати належні умови для навчання та виховання дітей з курсу «Хоровий клас»;

- добирати, аналізувати та узагальнювати цінну інформацію з вокально-хорового розвитку, необхідну для кращого усвідомлення та засвоєння дітьми шкільного віку;

- організовувати активну діяльність дітей на хорових заняттях, викликати їх інтерес до вивчення та виконання вокально-хорових творів.

Методи викладання дисципліни: показ, демонстрація матеріалу, розбір нотного тексту та хорових партитур, використання Інтернет-технологій, самостійна теоретико-аналітична, організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування хорових партій, навички співу студентів як сольо так і квартетами, самостійний розбір та показ робіт, хорових партитур творів, оцінювання індивідуальних практичних вмінь виконання технічного матеріалу (розпівки, і т. ін.); модульний контроль навичок професійно-художньої колективної діяльності в хоровому класі, музикування, виконання хорових партій в індивідуальній та колективній формах.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) Денна форма навчання						Екзаме н	Сум а
Змістовий модуль 1 (30 балів)			Змістовий модуль 2 (30 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Сам. робота	Поточний контроль	МКР	Сам. робота		
10	1	5	30	1	5		

	5			5			

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Горбенко С.С. Українська дитяча хорова література: Навчально-методичний посібник. – К.: НПУ, 2001. – Ч.1.- 207 с.
2. Гордійчук М.М. Хор і майстри хорового співу //Музика і час. - К.: Музична Україна, 1984. - С. 243-276.
3. Гулеско І.І. Національний хоровий стиль: Навчальний посібник. - Харків: ХДІК. 1994. - 108с.
4. Дмитриевский Г.А. Хороведение и управление хором: элементарный курс. – К.: Изомузгиз, 1961.-96 с.
5. Єгоров О.Є. Теорія і практика роботи з хором. - К.: Держ. видав-во образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1961. – 239 с.
6. Ильин В.П. Очерки истории русской хоровой культуры. Ч. 1. - М.: Советский композитор, 1985. - 232с.
7. Коломієць О.М. Хорознавство: Навч. посібник. – Київ: Либідь. 2001.– 168 с.
8. Лащенко А.П. Хоровая культура: аспекты изучения и развития. – К.: Музична Україна, 1989. – 136 с.
9. Мартинюк А.К. Диригування. Навчальний посібник.- Мелітополь, 1996.-125с.
10. Мартинюк Л.В. Методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Хоровий клас та практикум роботи з хором» // Навчально-методичний посібник / Мартинюк Любов Василівна. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О.В., 2014. – 60 с.

11. Мартинюк Л.В. Співає дитячий хор «Любава», випуск 1: Навчально-репертуарний збірник. – Кам'янець-Подільський: Абетка. 2012.-85с.
12. Мархлевський А.Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі. - К.: Музична Україна, 1986.- 96с.
13. Огороднов Д.Е. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе. – К.: Музична Україна, 1981. – 166 с.
14. Павлищева О. Методика постановки голоса. – М., - Л.: Музыка, 1964. – 124 с.
15. Пигров К.К. Руководство хором. - М.: Музыка, 1964. - 220с.
16. Раввінов О.Г. Методика хорового співу в школі. – К.: Музична Україна, 1971. – 120 с.
17. Ушкарев А. Основы хорового письма. - М.: Музыка, 1982. - 231с.
18. Чесноков П.Г. Хор и управление им. - М.: Государственное музыкальное издательство, 1961. - 240с.
19. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: Навчально-методичний посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу. - К.: ІЗМН, 1998. - 160с.

Мова викладання: українська.

ПП 06.01 ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ТА **КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСЬКИЙ КЛАС**

Опис (анотація): навчальна дисципліна “Основний музичний інструмент” передбачає:

оволодіння спеціальними знаннями, вміннями та навичками гри на основному музичному інструменті, необхідних для відтворення художнього задуму твору;

формування навичок виконавського саморегулювання;
виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
акомпанування хору, солістові або власному співу;
розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі вивчення та виконання музичних творів;
оволодіння методикою навчання гри на музичному інструменті;
оволодіння раціональними методами роботи над музичним твором;
формування навичок самостійної роботи за музичним інструментом.

Тип: дисципліни професійної і практичної підготовки

Термін вивчення: 1, II курс (I, II, III, IV семестри).

Кількість кредитів: 10,5 кредити ECTS: загальна кількість годин – 315, з них денна форма навчання (126 – практичних, 189 – самостійна робота).

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Лабунець В. М.; кандидат педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карташова Ж. Ю.; кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва Боршуляк А.М., старший викладач кафедри музичного мистецтва Олійник В.Ф.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карпенко Т. П.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Барановська С.А.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Чайка С.В.; викладач кафедри музичного мистецтва Хмелюк М. О.; викладач кафедри музичного Лаврентьєва Н.В.

Метою навчальної дисципліни “Основний музичний інструмент” є підготовка майбутнього викладача музичного мистецтва до музично-педагогічної діяльності в школі, музичних дитячих та спеціалізованих мистецьких навчальних закладах, яка передбачає оволодіння студентами

високим рівнем виконавства на музичному інструменті та опанування методикою навчання в класі основного музичного інструмента.

Основними **завданнями** дисципліни “Основний музичний інструмент” є:

- формування у студентів позитивного, свідомого ставлення до музично-виконавської підготовки з основного музичного інструмента;
- засвоєння всієї системи виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- формування навичок виконавського саморегулювання виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанування хору, солістові або власному співу;
- організація самостійної роботи за музичним інструментом.
- формування у студентів музично-педагогічних здібностей (розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі виконання музичних творів;
- формування у студентів організаційно-педагогічних здібностей (організація та проведення музично-освітніх заходів);
- формування у студентів інструментально-методичних вмінь (для музично-педагогічної роботи в класі основного музичного інструмента в музичному дитячому гуртку, студії тощо).
- формування зорової, слухової й рухової сфер виконавця (не допускати переважання однієї над іншою);
- використання сучасних технічних засобів для слухання і запису власних варіантів розучуваного твору;
- використання дидактичних принципів навчання: міцності засвоєння знань (активізація різних видів пам'яті, настанова на міцне і тривале запам'ятовування); свідомості та активності в роботі над музичним твором; цілеспрямоване сприйняття музичного твору, осмислення його змісту, стилю, форми, фактури, а також процесу автоматизації виконавських навичок; систематичності й послідовності (в плануванні роботи, вивченні навчального репертуару і поступовому ускладненні

виконавських прийомів); доступності і врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів (рівень підготовки на музичному інструменті; рівень музичних здібностей).

Результати навчання: студенти повинні *знати*:

- вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;
- термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;
- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;
- сучасні тенденції розвитку музичного інструментального мистецтва в світі;
- історію музики (осмислення стилю, жанру, форми музичного твору);
- історію розвитку інструментального мистецтва;
- методику гри на основному музичному інструменті;

***вміти*:**

- аналізувати, узагальнювати і застосовувати передовий педагогічний досвід і досягнення психолого-педагогічної науки для систематичного підвищення своєї педагогічної компетентності;
- володіти всією системою виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- володіти навичками виконавського саморегулювання;
- виконувати музичні твори різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанувати хору, солістові або власному співу;
- володіти навичками самостійної роботи з основного музичного інструмента.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва передбачають:

- володіння комплексом знань музично-історичного змісту та музично-теоретичного змісту;
- володіння системою інструментальних музично-виконавських умінь;

- володіння методикою початкового навчання та музичного розвитку учнів в класі основного музичного інструменту;
- здатність управляти музично-педагогічним процесом вивчення та виконання музичних творів.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ на музичному інструменті, демонстрація, використання технічних засобів.

Методи оцінювання: поточний контроль (оцінювання навичок індивідуальної гри на музичному інструменті, самостійної роботи), а також виконання модульної контрольної роботи (прослуховування державної програми).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) (денна форма навчання)			Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
20 балів	30 балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Аккордеон в музыкальном училище / Сост. А. Талакин. – Москва : Сов. композитор, 1976. – Вып. 6. – 33 с.
2. Аккордеон в музыкальном училище. / Сост. В. Накапкин. – Москва : Сов. композитор, 1978. – Вып. 11. – 51 с.
3. Аккордеон в музыкальном училище. / Сост. В. Бухвостов. – Москва : Сов. композитор, 1980. – Вып. 9. – 51 с.
4. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано : учеб. пособ. / А. Д. Алексеев. – Москва : Музыка, 1978. – 288 с.
5. Альбом баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов. – Київ : Музична

Україна, 1978. – 56 с.

6. Андерзен А. Альбом учня-тромбоніста. /А. Андерзен. – Київ : “Музична Україна”, 1991. – 54 с.
7. Акустіді І. Альбом валторніста. / І. Акустіді. – Київ : “Музична Україна”, 1983. – 28 с.
8. Арбан Ж. Прогрессивная школа игры на трубе (а-пистони). / Ж. Арбан. – Москва : “Музыка”. 1984. – 280 с.
9. Бажилін Р. Легка музика для акордеона (баяна) / Муз. ред. та упорядн. А. Семешко, О. Кміть. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – Вип. 1. – 35 с.
10. Басурманов А. Баянное и аккордеонное искусство: Справочник / Под общ. Ред. проф. Н. Я. Чайкина. – Москва : Кифара, 2003. – 560 с.
11. Баштан С. Концертні варіації на тему укр. нар. пісні «Йшли корови із діброви». Репертуар бандуриста, випуск 12 [Ноти] / С. Баштан. – Київ : Україна музична, 1990. – С. 2-3.
12. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 3. – 60 с.
13. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – Вип. 4. – 64 с.
14. Безугла Р.І. Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина ХХ століття). Дисертація на здобуття наукового ступеня канд. мист-ва: спец. 17.00.01. / Київський національний університет культури і мистецтв. – Київ, 2004. – 200 с.
15. Бердієв М. 30 характерних етюдів для труби. / М. Бердієв. – Київ : “Музична Україна”, 1998. – 85 с.
16. Бычков В. Баяно-акордеонная музыка России и Европы, в 2-х кн. Аккордеонная музыка Европы. – Челябинск : Гос. ин-т. искусств, 1977. – 290 с.
17. В. Блажевич. Етюды для тубы. I часть. / В. Блажевич. – Москва : “Искусство”, 1987. – 55 с.

18. Боршуляк А. М. Семантика музичної мови в технології аналізу клавірних творів Й. С. Баха : навч.-метод. посібник / А. М. Боршуляк. – Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. – 132 с.
19. Вибрані прелюдії та фуги Й. С. Баха в перекладанні для готово-виборного баяна / Переклад та редакція М. Д. Обкрюхіна. – К. : Музична Україна, 1981. – Вип.1. – 88 с.
20. Выготский Л. Психология искусства. – М. : Искусство, 1985. – 480 с.
21. Вівальді А. Класичні твори в перекладенні для двох баянів / Муз. ред. О. В. Кміть. – Тернопіль, 2003. – 26 с.
22. Волоцкий П. Хрестоматия педагогического репертуара для трубы. / П. Волоцкий. – Москва : “Музыка”, 1993. – 128 с.
23. Воробкевич Т.П. Методика викладання гри на фортепіано / Т.П.Воробкевич. – Львів : ЛДМА, 2001. – 144 с.
24. Горенко Л. Робота баяніста над музичним твором: Методичні поради. / Леонід Миронович Горенко. – Київ, 1982. – 52 с.
25. Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2006. – 20 с.
26. Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко – Львів : ТеРус, 2006. – 20 с.
27. Герасименко О. Купало. Концертна фантазія для бандури [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2004. – 10
28. Губанов В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип 3. – 36 с.
29. Гуральник Н. П. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки : історико-методологічні та теоретико-технологічні аспекти : [монографія] / Н. П. Гуральник. – Київ : НПУ, 2007. – 460 с.
30. Давидов М.А. Школа виконавської майстерності баяніста. / Микола Давидов. – К., 1998. – 110 с.
31. Дремлюга М. Концертні п'єси для бандури [Ноти] / М. Дремлюга. Київ

- : Музична Україна, 1974. – 44 с
32. Дутчак В. Аранжування для бандури. – Івано-Франківськ : Плай, 2001. – 90 с.
33. Дутчак В. Традиції харківського способу гри в практиці бандуристів українського зарубіжжя // Проблеми педагогіки мистецтва. – 3б. статей : вип. 2. – Ялта : РВВ РВНЗ КГУ, 2007. – С. 47-59. [Серія: Кобзарське мистецтво].
34. Душний А. Педагогічний репертуар для баяніста: навчальний посібник. / Андрій Іванович Душний. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – Вип. 1. – 107 с.
35. Душний А. Творчість композиторів Львівської баянної школи: навч. посіб. [Ноти] / А. Душний, Б. Пиц. – Дрогобич : Посвіт, 2010. – Вип. 2. – 160 с.
36. Зеєгер Ф. Гитара. / Зеєгер Ф. – Berlin, Musicvelag, 1984. – 287 с.
37. Етюды для аккордеона / Сост. М. Двилянський. – Москва : Сов. композитор, 1971. – Вип. 4. – 56 с.
38. Етюды для аккордеона / Сост. М. Двилянський. – Москва : Сов. композитор, 1987. – Вип. 20. – 39 с.
39. Естрадна музика для баяна. / Упорядн. К. Мясков. – Київ., 1962. – 89 с.
40. Єргієв І.Д. Український “модерн-баян” як феномен світового мистецтва: автореф. дис... канд.. мист-ва. – Одеса, 2006. – 20 с.
41. Зубицький В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 1. – 44 с.
42. Іванов Є.О. Гармоніки, баяни, акордеони. / Духовні та матеріальні аспекти функціонування в музичній культурі України XIX-XX ст.: навч. посіб. [для вищих закл. мистецтв і освіти] / Є.О. Іванов. – Суми : СумДІТУ, 2002. – 70 с.
43. Имханицкий М. История баянного и аккордеонного искусства: учеб. пособие. – Москва, РАМ им. Гнесиных, 2006. – 520 с.

- 44.Кашкадамова Н. Б. Історія фортепіанного мистецтва XIX сторіччя : підручник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль : АСТОН, 2006. – 608 с. : нот.
- 45.Кашкадамова Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах : навчальний посібник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль: АСТОН, 1998. – 300 с.
- 46.Князєв В.Ф. Еволюція виконавської техніки в українській баянній школі (друга половина XX століття): автореф. дис... канд.. мист-ва. – Київ, 2005. – 20 с.
- 47.Кобець І. Початкова школа гри на трубі / за редакцією В. Яблонського. – Київ : “Мистецтво”. 1993. – 254 с.
48. Максимов Е. Ансамбли и оркестры гармоник. Пособие для руководит. самодеят. кол. – Москва : Сов. композитор., 1974. – 276 с.
- 49.Маркова Е. Н. Вопросы теории исполнительства : материалы к курсу теории исполнительства для магистров и аспирантов / Е. Н. Маркова. – Одесса : Астропринт, 2002. – 128 с.
- 50.Михайленко Н.П. Методика преподавания игры на шестиструнной гитаре: учебное пособие. / Михайленко Н.П. – Киев. «Книга», 1979. – 236 с.
51. Михайленко Н.П. Методология исполнительского мастерства гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, «Ровно», 2009. – 241 с.
52. Михайленко Н.П. Справочник гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, Fan's Compani, 1998. – 247 с.
- 53.Мильштейн Я. И. Хорошо темперированный клавир И. С. Баха и особенности его исполнения / Я. И. Мильштейн. – Москва : Музыка, 1967. – 393 с.
54. Мирек А. Из истории аккордеона и баяна. – М.: Музыка, 1967. – 196 с.
55. Мирек А. Гармоника: прошлое и настоящее. Научно-историческая энциклопедическая книга. – Москва : Велес, 1995. – 276 с.
56. Музыкальная энциклопедия. – М., 1976. – Т. 3. – 719 с.

- 57.Мясков К. Концертна п'єса для бандури і фортепіано “Байда” [Ноти] / К. Мясков / муз. ред. О. Созанського. – Торонто-Львів, 1996. – 22 с
- 58.Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога / Г. Г. Нейгауз. – Москва : Дека-ВС, 2007. – 332 с.
- 59.Овчарова С. Органні хоральні прелюдії Й.С.Баха, перекладені для бандури. / С. Овчарова. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 160 с.
- 60.Овчарова С. Твори для бандури в супроводі фортепіано. / С. Овчарова. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 76 с.
61. Олексів Я. Токата. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – 16 с.
- 62.Олійник Ю. Концерт № 4 “Трипільський” для бандури та симфонічного оркестру. Вид. 2-ге зі змін. та доповн. [Ноти] / Ю. Олійник. – Львів : ТеРус, 2010. – 40 с
- 63.Павліковський В. Альбом бандуриста [Ноти] / В. Павліковський. – Луцьк : Волинська книга, 2007. – 84 с.
- 64.Педагогический репертуар домриста (четырёхструнная домра) Вып. 3 / сост. И. Шелмаков. – М.: Музыка. – 1968. – 63 с.
65. Педагогический репертуар аккордеониста. III-IV курсы музыкальных училищ / Сост. М. Двилянский. – Москва : Музыка, 1979. – 55 с.
66. Песни и танцы Молдавии / Сост. И. Дубяга. – М. : Музыка, 1981. – 71 с.
67. Пешков Ю. П'єси для акордеона / Упорядн. П. Серотюк. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2006. – 24 с.
- 68.Платонов М. Хрестоматія педагогічного репертуару для флейти. / М. Платонов. – Москва : “Искусство”, 2001. – 168 с.
- 69.Поврозняк Й. Гитарный лексикон. – Berlin, Verlag Neue Music, 1979.- 236 с
- 70.Понизовкин Ю. В. Проблемы интерпретации и редактирования клавирных произведений И. С. Баха : учебное пособие / Ю. В. Понизовкин. – Москва : РАМ им. Гнесиных, 1996. – 64 с.

71. Пуриц І.Г. Гра на баяні: Методичні статті. / Пуриц Іосиф Григорович. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – 232 с.
72. Рейхе У. Избранные этюды для тромбона. Тетрадь I. / У. Рейхе. – Санкт-Петербург : “Искусство”, 2000. – 28 с.
73. Ривчун А. Школа игры на саксофоне. / А. Ривчун. – Москва : “Музыка”, 1985. – 240 с.
74. Розанов С. Школа игры на кларнете. / С. Розанов. – Москва : “Искусство”, 1980. – 295 с.
75. Семешко А. Баян в педвузі. / Анатолій Семешко. – Кривий Ріг, 1993. – 150 с.
76. Соловьев Ю. Пьесы, обработки и этюды для аккордеона. – Москва : Музыка, 1976. – 47 с.
77. Табаков М. Прогрессивная школа игры на трубе. III-IV части. / М. Табаков. – Москва : “Музыка”. 1975 р. – 310 с.
78. Табачник Я. П'єси для акордеона. / Ян Табачник. – Київ : Музична Україна, 1971. – 71 с.
79. Усов А. Школа игры на валторне. / А. Усов. – Москва : “Музыка”, 1993. – 180 с.
80. Хрестоматия аккордеониста / Сост. В. Лушников. – Москва : Музыка, 1990. – 80 с.
81. Хрестоматія педагогічного репертуару баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов, В. В. Паньков, А. А. Семешко. – К. : Музична Україна. – 1988. – Вип. 1. – 110 с.
82. Хрестоматия для скрипки. Пьесы и произведения крупной формы (клавир) 39 / сост. М. Гарлицкий, К. Родионов. – Москва: Музыка. – 1988. – 110 с.
83. Шмидт-Шкловская А. А. О воспитании пианистических навыков / А. А. Шмидт-Шкловская. – Москва : Классика-XXI, 2009. – 84 с.
84. Штарк А. Хрестоматия для кларнетиста. / А. Штарк. – Москва : “Музыка”, 1994. – 95 с.

85. Charnasse Helene. Шестиструнная гитара. От истоков до наших дней / Перевод с французского //. – Москва, «Музыка», 1991. – 87 с.
86. Summerfield M.J. The Classical guitar. Newcastle, Ashley Mark Publishing, 1982. – 146 с.

Мова викладання: українська.

ПП 06.02 ГРА НА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТАХ

Опис (анотація): навчальна дисципліна “Гра на народних інструментах” формує у студентів виконавські уміння і навички гри на народних музичних інструментах необхідних для виконання музичних творів народно-фольклорного (автентичного), класичного (академічного) та естрадного спрямування на високому художньому рівні та самостійну роботу за музичним інструментом.

Тип: дисципліни професійної практичної підготовки

Термін вивчення: I курс (I, II семестри).

Кількість кредитів: 4,0 кредитів. Загальна кількість годин – 120; з них практичних – 48 год., самостійна робота – 48 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Чайка С.В., старший викладач кафедри музичного мистецтва Олійник В.Ф.

М е т о ю навчальної дисципліни “Гра на народних інструментах” підготовка студента до гри в оркестровому класі, а також до майбутньої музично-педагогічної діяльності в школі, музичних дитячих навчальних закладах, школах мистецтв, яка передбачає практичне оволодіння музично-виконавськими навичками гри на народних інструментах та опанування методикою гри на народних інструментах.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- формування у студентів позитивного, свідомого ставлення до музично-виконавської підготовки з гри на народних інструментах;
- засвоєння всієї системи виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму музичного твору;
- формування навичок виконавського саморегулювання виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- організація самостійної роботи за музичним інструментом.
- формування у студентів музично-педагогічних здібностей (розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі виконання музичних творів у класі гри на народних інструментах).

Результати навчання: студенти повинні *знати*:

- вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;
- термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;
- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;
- історію та сучасні тенденції розвитку народно-інструментального мистецтва в Україні та світі;
- методику гри навчання на народних інструментах (для відбору раціональних рухів, доцільних форм роботи в класі народних інструментів).

студенти повинні *вміти*:

- аналізувати, узагальнювати і застосовувати передовий педагогічний досвід і досягнення психолого-педагогічної науки для систематичного підвищення своєї педагогічної компетентності;
- володіти всією системою практичних виконавських умінь і навичок гри на народних інструментах, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- володіти навичками виконавського саморегулювання;
- виконувати музичні твори різного спрямування (фольклорного, академічного, естрадного) на високому художньому рівні;

- володіти навичками самостійної роботи з вивчення гри на народних інструментах.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ на музичному інструменті, демонстрація, використання технічних засобів.

Методи оцінювання: поточний контроль (оцінювання навичок індивідуальної гри на народному музичному інструменті, самостійної роботи), а також виконання модульної контрольної роботи (академконцерт).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 1 (35 балів)			Змістовий модуль 2 (65 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Сам. робота	Поточний контроль	МКР	Сам. робота	
10	20	5	20	40	5	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Александров А. Способы извлечения звука, приемы игры и штрихи на домре. – М., 1975. – 34 с.
2. Альбом бандуриста. / Упорядники Баштан С.В., Петренко В.Я. – Київ, 1991. – Вип. II. – 87 с.
3. Блокфлейта: Репертуарный сборник для начинающих. (Ред. сост. Мазур Я., Чеботарь Д.) – Київ, 1984. – 58 с.
4. Комаренко В. Етюди для чотириструнної домри. – Київ, 1959. – 47 с.
5. Маранцлихт М. Самоучитель игры на мандолине или четырехструнной домре. – Москва, 1964, – 79 с.

6. Незовибатько О. Школа гри на українських цимбалах. – Київ, 1966. – 234 с.
7. Омельченко А. Школа гри на бандурі. 2 клас. – Київ, 1972. – 99 с.
8. Педагогический репертуар домриста (четырёхструнная домра). / Сост. Климов. – Москва. – Вып., 1967. – 45 с.
9. Педагогический репертуар домриста (четырёхструнная домра). / Сост. Евдокимов. – Москва, 1968. – Вып. IV. – 67 с.
10. Платонов Н. Школа игры на флейте. – Москва, 1983. – 112 с.
11. Ставицкий З. Начальное обучение игры на домре. – Ленинград, 1984. – 55 с.
12. Флейта: Учебный репертуар ДМШ., I класс (Ред. сост. Гречишников. – Киев, 1977. – 46 с.

ПП 07 ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС

Опис (анотація): навчальна дисципліна “Оркестровий клас” є складовою частиною спеціальних дисциплін інструментальної підготовки, яка формує професійні, світоглядні, естетичні погляди, колективну виконавську майстерність гри в студентському оркестрі та забезпечує підготовку майбутнього викладача музичного мистецтва - керівника шкільного народно-інструментального колективу;

Тип: дисципліни професійної практичної підготовки

Термін вивчення: I,5 курсу (I, II, III семестри).

Кількість кредитів: 6,0 кредитів. Загальна кількість годин – 180; з них практичних – 72 год., самостійна робота – 108 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г.

М е т о ю навчальної дисципліни “Оркестровий клас” є формування у студентів навичок колективної гри в оркестрі народних інструментів та підготовка студентів до організації й здійснення оркестрової діяльності школярів в умовах позакласної та позашкільної роботи.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- формування у студентів професійних умінь та навичок колективної гри в оркестрі;
- опанування студентами репертуаром для роботи з дитячими шкільними народно-інструментальними колективами;
- оволодіння системою пізнавально-технологічної і художньо-творчої діяльності студентів-оркестрантів у процесі роботи над музичним твором, реалізації його художнього потенціалу;
- формування у студентів інтересу, потребу та установку на музично-педагогічну діяльність керівника шкільного НІКу;
- формування психолого-педагогічних та спеціальних умінь, які складають основу професійно-методичного досвіду роботи керівника шкільного НІКу.

Результати навчання: студенти повинні *знати*:

- історичні та теоретичні відомості про народний музичний інструментарій, його будову та їх функціональні можливості в оркестровому виконавстві;
- організаційні, психологічні та музично-педагогічні основи роботи вчителя-керівника шкільного НІКу;

студенти повинні *вміти*:

- реалізувати свій творчо-художній потенціал в роботі над музичним твором в оркестровому колективі.
- раціонально об'єднувати і підпорядковувати індивідуальну гру колективному виконавству;
- визначати конкретні напрями в узгоджені виконавських операцій щодо відтворення загально-технічних та художніх аспектів оркестрового виконавства.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва передбачають:

- володіння комплексом знань музично-історичного змісту та музично-теоретичного змісту;
- володіння системою інструментальних музично-виконавських умінь колективного виконавства;
- володіння методикою початкового навчання учнів на народних інструментах та їх музичного розвитку;
- здатність управляти музично-педагогічним процесом вивчення та виконання музичних творів ансамблем та оркестром народних інструментів;
- здатність до організації на високому художньому рівні виступів у концертах, проведення репетицій з підготовки нових концертних номерів і програм.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ.

Методи оцінювання

Поточний контроль (оцінювання навичок індивідуальної та колективної гри в оркестровому класі).

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
40 балів	50 балів	10	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Бец О.Д., Олійник В.Ф. Троїсті музики: минуле і сьогодення. // Навчально-метод. посібн. – Кам'янець-Подільський., 2009. – 48 с.
2. Барсова І. Книга про оркестр. – К., 1981. – 173 с.

3. Власов В., Олійник О. Народно-інструментальне оркестрове мистецтво // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: Тези Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 02.12.2005). – Київ : НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. – С. 42-49.
4. Власов. В.П. Оригінальний репертуар оркестру народних інструментів як фактор визначення специфіки жанру // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: Тези Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 02.12. 2005). – Київ : НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. – С. 92-97.
5. Водяний Б. Народна інструментальна музика Західного Поділля: проблеми еволюції традиційних форм музикування. // Дис. ...канд. мист-ва: спец. 17.00.03 – музичне мистецтво. – Київ, 1994. – 238 с.
6. Воеводин В. Пособие для руководителя студенческого оркестра народных инструментов. – Київ, 2003. – 143 с.
7. Гуцал В. Грає оркестр українських народних інструментів. // Бібліотечка художньої самодіяльності «РАЙДУГА», № 11. – Київ : Мистецтво, 1978. – С. 5– 50.
8. Гуцал В. Грає оркестр українських народних музичних інструментів. – Київ :1978. – 168 с.
9. Гуцал В. Інструментовка для українського оркестру народних інструментів. – Київ, 1988. – 79 с.
10. Гуцал В. Деякі проблеми збереження та розвитку народно-інструментального жанру // Актуальні напрями розвитку академічного народно-інструментального мистецтва: Зб. мат. Другої Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 20-27 березня, 1998). – Київ, 1998. – С. 33–34.
11. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти. – Київ, 1967. – 244 с.

12. Душний А.І. Оркестр народних інструментів на перехресті шляхів академічного виконавського сьогодення // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: тези Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 02.12.2005). – Київ : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2005. – С. 78-87.
13. Іванов П.Г. Оркестр українських народних інструментів. – Київ, 1981. – 110 с.
14. Ільченко О.О. Народне оркестрове виконавство: аматорство і проблеми художності. – Київ, 1994. – 106 с.
15. Каргин А.С. Работа с самодеятельным оркестром народных инструментов. – Москва, 1982. – 158 с.
16. Лапченко В.П. Інструментальні ансамблі в початкових класах. – Київ, 1969. – 150 с.
17. Лапченко В.П. Курс гри в оркестрі народних інструментів. – Київ, 1975.
18. Маринін І.Г. Вибрані твори для оркестру народних інструментів: Репертуарно-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2006. – 136 с.
19. Маринін І.Г., Олійник В.Ф. Народно-інструментальне мистецтво Південно-Західного Поділля: ансамбль троїстих музик Олексія Беца: монографія. – Кам'янець-Подільський: видавець Зволейко Д.Г. 2011. – 320 с.
20. Незовибатько О. Ознайомлення з музичними інструментами та організація інструментальних ансамблів. – Київ, 1966. – 79 с.
21. Пасічняк Л. Особливості формування репертуарних тенденцій академічних народно-інструментальних ансамблів. \ Лілія Пасічняк // Феномен школи в музично-виконавському мистецтві: тези міжн. конф. (22-23 березня 2005 р., Київ). – Київ, Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського, 2005. – С. 63-65.

22. Пастушенко А.С., Пономаренко М.І. Організація фольклорних ансамблів в загальноосвітній школі: Методичні поради студентам-практикантам та вчителям музики. – Рівне, 1989. – 59 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 02 ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває: основні положення теорії і практики проведення наукових досліджень з метою розвитку у студентів умінь вільного оперування набутими знаннями у власній науково-творчій діяльності; формування навичок самостійної науково-дослідницької діяльності; вивчення інформаційних джерел, специфіку і методику проведення мистецьких досліджень, постановку педагогічного експерименту алгоритм роботи над науковим дослідженням.

Тип: цикл природничо-наукової підготовки. 2.2. варіативно-вибіркова частина циклу. Дисципліни, які встановлює університет.

Термін вивчення: 1 і 1с. курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних: 14 год. лекційних, 16 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Аліксійчук О.С.

Мета курсу: опанування студентами специфіки мистецьких наукових дослідницьких робіт; ознайомлення зі структурою та вимогами до наукових досліджень, методами наукового дослідження; прищеплення студентам інтересу до наукового дослідження, поглиблення й розширення теоретичних знань з даної дисципліни; опанувати вміння творчо застосовувати теоретичні знання і практичні вміння з психолого-педагогічних й мистецьких дисциплін, критично оцінювати фахову літературу, самостійно здобувати дослідним шляхом нові мистецько-педагогічні знання, вдосконалювати ними теорію та практику мистецької освіти; підготувати студентів до майбутньої

професійної діяльності учителя музики шляхом осмислення з позицій сучасного розвитку вітчизняної педагогічної науки.

Основні завдання дисципліни:

- сприяти формуванню особистісно-ціннісного ставлення студентів до процесів, що відбуваються у вітчизняній музичній педагогіці на різних етапах її становлення;

- розвивати вміння здійснювати історико-педагогічний аналіз музичних явищ і процесів, стимулювати творчу активність, спрямовану на виявлення та актуалізацію цінного досвіду в галузі музичної культури та освіти, його екстраполяцію у власну науково-дослідницьку та художньо-педагогічну практику майбутнього вчителя музики;

- формувати навички самостійної науково-дослідницької діяльності.

Результати навчання: студенти мають знати:

- специфіку мистецьких досліджень;
- структуру й вимоги до наукового дослідження;
- особливості вивчення інформаційних джерел;
- методи наукового дослідження;
- особливості проведення педагогічного експерименту (види експерименту; якісну та кількісну характеристику результатів дослідження; критерії педагогічної діагностики художнього розвитку особистості, тощо).

Студенти **мають уміти:** застосовувати набуті знання при написанні науково-дослідної діяльності; узагальнювати, систематизувати, поглиблювати знання із соціально-гуманітарних дисциплін та фахових предметів, адже навчальним планом передбачено організацію, написання та захист кожним студентом науково-дослідної роботи (курсової, магістерської); студент повинен уміти також продумано організовувати самостійну роботу, яка забезпечує успішне оволодіння не тільки програмовим матеріалом, але й навичками творчої дослідницької діяльності; студент має уміти виявляти зв'язки між процесами розвитку музично-педагогічної, філософської та художньо-естетичної думки; аргументувати

власні погляди при вирішенні сучасних проблем художньо-педагогічної практики.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, консультування, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Денна форма навчання			
	Змістовий модуль 1 (100 балів)		100
	Поточний контроль	МКР	
	50 Балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень / М.Білуха М.Г. – Київ, 1997. – 271с.
2. Голота Н.М. Розвиток художніх і конструктивних умінь як становлення професійної майстерності майбутнього вчителя/ Н.Голота // Наука і сучасність: Зб. Наук. Пр. – Київ: НПУ, 1999. – Вип. 2. – С. 165-168.
3. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження / С.Гончаренко. – Київ, 1995. – 45 с.
4. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.Гончаренко. – Київ, 1997. – 376с.

5. Дудченко А.А., Дудченко Я.А., Примак Т.А. и др. Основы научных исследований / А.Дудченко. – Киев, 1999. – 78 с.
6. Максименко С.Д. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження / С.Максименко. – Київ, 1990. – 239 с.
7. Мороз І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту/ І.Мороз. – Київ, 1997. – 56 с.
8. Основи викладання мистецьких дисциплін / За заг. Ред. О.П.Рудницької. – Київ, 1998. – 184 с.
9. Рудницька О.П., Болгарський А.Г., Свистельнікова Т.Ю. Основы педагогических исследований / О.Рудницька. – Київ, 1998.
10. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька / О.Рудницька // Навчальний посібник. – Київ, 2002. – 270 с.
11. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основы педагогических исследований / В.Сидоренко. – Київ, 2000. – 260 с.

Мова викладання: українська.

ПП18 Методика роботи зі шкільними творчими колективами

Опис (анотація): дисципліна, яка формує у майбутніх керівників шкільних творчих колективів соціально-історичний підхід до культури народного музичного вокального та інструментального виконавства, сприяє засвоєнню сучасних завдань у галузі пропаганди та практичного використання народного музичного інструментарію, народної пісні і в майбутньому допоможе фахівцеві оволодіти методикою роботи з шкільними вокальними та інструментальними творчими колективами.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 26 год. практичних занять, 100 год самостійної роботи.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г.;

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва
Мартинюк Л.В.

Мета курсу: підготовка студентів до організації та здійснення керівництва шкільними вокально-хоровими та народно-інструментальними колективами в умовах позакласної та позашкільної роботи.

Основні завдання дисципліни:

- формування у студентів знань про історичний розвиток вокально-хорового та народно-інструментального виконавства в Україні та його сучасний стан;
- опанування студентами знаннями про музичні здібності та психофізіологічні особливості дітей молодшого та старшого віку, що забезпечують ефективність в роботі зі шкільними творчими колективами;
- оволодіння системою пізнавально-технологічної і художньо-творчої діяльності школярів у процесі роботи над музичним твором, реалізації його художнього потенціалу;
- формування у студентів інтересу, потребу та установку на музично-педагогічну діяльність керівника шкільного вокально-хорового та народно-інструментального колективів;
- забезпечення студентів знаннями, що розкривають теоретичні відомості про методичну роботу вчителя-керівника шкільного вокально-хорового та народно-інструментального колективів;
 - формування психолого-педагогічних та спеціальних умінь, які складають основу професійно-методичного досвіду роботи керівника шкільного вокально-хорового та народно-інструментального колективів.

Результати навчання: студенти **мають знати:** вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;

- термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;
- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;

- історичний розвиток вокально-хорового та народно-інструментального виконавства в Україні;
- організаційно-педагогічні основи створення шкільного вокально-хорового та народно-інструментального колективів;
- вимоги до створення матеріальної бази для хору, ансамблю чи оркестру;
- музичні здібності та психофізіологічні особливості дітей молодшого та старшого віку;
- теоретичні відомості про методичну роботу вчителя-керівника шкільного вокально-хорового та народно-інструментального колективів.

Студенти мають уміти:

- здійснити діагностику рівня музичних здібностей у дітей;
- враховувати фізіологічні особливості та фізичні дані учнів при розподілі за хоровими голосами та інструментами;
- підготувати та настроїти музичні інструменти до проведення занять;
- проводити індивідуальні та колективні заняття і шкільному вокально-хоровому та народно-інструментальному колективах.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, лекції-візуалізації, використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання слухових аналізів-музичних диктантів, контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)						Сума
Денна форма навчання						
Змістовий модуль 1 (50 балів)			Змістовий модуль 2 (50 балів)			100
Поточний контроль	Самост. робота	МКР	Поточний контроль	Самост. робота	МКР	
20 Балів	5 балів	25 балів	20 Балів	5 балів	25 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Мова викладання: українська.

ПП 14. Музична інформатика

Опис (анотація): Навчальна дисципліна “Музична інформатика” розрахована на студентів мистецьких факультетів (спеціальність “Музичне мистецтво”) і передбачає обов’язковий мінімум знань і практичних навичок для підготовки фахівця, здатного розв’язувати фахові питання, пов’язані з практикою набору нотного тексту на персональному комп’ютері, запису та редагування аудіо файлів, комп’ютерного моделювання та аранжування музичних композицій; є складовою частиною одного з базових розділів циклу дисциплін професійної підготовки; виступає важливим компонентом формування педагогічної культури студентів – майбутніх фахівців в галузі інформаційно-комп’ютерних технологій.

Тип: цикл дисципліни професійної-орієнтованої гуманітарної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 6 год. лекційних, 34 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карпенко Т. В. та ст. викладач Олійник В. Ф.

Мета курсу: формування в студентів теоретичних і практичних навичок свідомого застосування комп'ютерних технологій у музичному мистецтві, що сприятиме значному розвитку їх креативних здібностей та спонукатиме до самореалізації, значно активізує пізнавальні процеси; навчити студентів використовувати інформаційно-комп'ютерні технології в навчальному процесі, формувати в них професійну майстерність та конкурентоздатність сучасного фахівця.

Основні завдання дисципліни:

1. сформулювати чітке і правильне розуміння ролі інформаційно-комп'ютерних технологій у професійній діяльності педагога;
2. формувати професійний інтерес студентів до проблем музичної інформатики, системи теоретичних і практичних знань, що відображають сучасний рівень розвитку інформаційно-комп'ютерних технологій;
3. підготувати студентів до роботи з мультимедійними технологіями, призначеними для вирішення конкретних завдань, що постають у роботі музиканта;
 - формувати теоретичну і практичну базу знань з комп'ютерного моделювання та аранжування;
 - вироблення навичок самоконтролю в процесі спілкування з інформаційно-комп'ютерними технологіями;
 - розвивати ініціативність, самостійність та творче мислення студентів;
 - сформувати навички оперування фаховою технологією.

Результати навчання: студенти **мають знати:** значимість вивчення навчальної дисципліни “Музична інформатика”; основні властивості цифрового звуку; загальну характеристику CD/DVD дисків; основні формати аудіо файлів; характеристики звукових карт та найбільш вживаних звукових ефектів; характеристику MIDI формату, його переваги і недоліки; основні характеристики нотних редакторів Finale, Sound Forge та Cubase SX.

Студенти **мають уміти:** працювати на ПК з будь-яким звуковим та відео плеєром; працювати із флеш картами; за допомогою миші та клавіатури набрати та відредагувати на ПК будь-який нотний текст; записувати та редагувати аудіо файли за допомогою програми Sound Forge; записувати та редагувати MIDI файли за допомогою програми Cubase SX.

Методи викладання дисципліни: Структура навчальної дисципліни “Музична інформатика” зорієнтована на кредитно-модульну систему навчання й передбачає теоретичну (лекції із застосуванням діалогу), практичну та самостійну роботу студентів. Специфікою викладання дисципліни є те, що засвоєння значної частини теоретичного матеріалу відбувається в процесі безпосереднього практичного опанування, що і визначає ефективність навчання. Тому на вивчення теоретичних положень у програмі відводиться значно менша кількість годин.

Лекційний курс передбачає знайомство з програмним забезпеченням, музичним обладнанням, основами звукорежисури, аранжуванням музики на персональному комп’ютері. Отримані теоретичні знання закріплюються на практичних заняттях.

Для виконання поставлених завдань до кожного практичного заняття рекомендується добирати спеціальні вправи, виконання яких повинно закріпити на практиці засвоєні теоретичні знання і навіть доповнити їх. Необхідно також систематично надавати студентам поточні консультації

Методи оцінювання: Перевірка виконаного завдання та контроль-оцінювальна поточна робота здійснюється під час практичних занять. Це – усні опитування, перевірка знань і практичних навичок набору нотного

тексту, редагування аудіо файлів, аранжування у MIDI форматі на персональному комп'ютері. Підсумкові залікові заняття (модульні контрольні роботи) проводяться в кінці кожного змістового модуля, а підсумковий екзамен – після повного завершення вивчення навчальної дисципліни, де кожен студент дає письмову відповідь на одне теоретичне питання та на ПК презентує власні проекти (набрані партитури, відредаговані аудіо файли та мінусові фонограми).

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Денна форма навчання				
Змістовий модуль 1 (20 балів)	Змістовий модуль 2 (40 балів)		40	100
Поточний контроль	Поточний контроль	МКР		
20 Балів	20 Балів	20 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Зятямина Т. Об опыте использования педагогических технологий на уроках музыки / Т. Замятина // Музыка в школе. – 2005. – № 5. Москва, – С. 28-33.
2. Зятямина Т. Компьютерные технологии на уроке музыки / Т. Замятина // Искусство в школе. – №5. – 2006. Москва, – С. 41 - 43.
3. Красильников И. Цифровые технологии в музыке: педагогические и творческие перспективы / И. Красильников // Педагогика, №10. 2001. Москва, – 48 с.

4. Несторенко О. В. Інформаційне суспільство і масова інформаційна просвіта / О. В. Несторенко // Комп'ютер у школі та сім'ї, №4, Київ, 2004 – С. 3-5.
5. Олійник В. Ф. Завдання для практичних та лабораторних занять з навчальних дисциплін “Комп'ютерне моделювання та аранжування в електронній студії” та “Практичний курс нотного письма на персональному комп'ютері” / В. Ф. Олійник // “Абетка”, Кам'янець-Подільський, 2006 – 168с.
6. Олійник В. Ф. Методика застосування комп'ютерних технологій в музиці / В. Ф. Олійник // “Абетка”, Кам'янець-Подільський, 2006 – 168 с.
7. Олійник В. Онови комп'ютерного аранжування музичних творів з використанням програми Cubase SX / В. Олійник // “Абетка”, Кам'янець-Подільський, 2006 – 88с.
8. Олійник В. Практичний курс нотного письма на персональному комп'ютері / В. Олійник // “Абетка-НОВА”, Кам'янець-Подільський, 2007 – 116 с.
9. Олійник В. Робота з музичним нотатором FINALE / В. Олійник // Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2005 – 32 с.
10. Петелин Р. Аранжировка на РС / Р. Петелин, Ю. Петелин // Санкт-Петербург, 1999 – 272 с.
11. Петелин Р. Музыка на РС / Р. Петелин, Ю. Петелин // Санкт-Петербург, 1998 – 512с.
12. Скотт Г. Sound Forge 8 – звуковая студия / Г. Скотт // Фирменное руководство. “Триумф”, Москва, 2007 – 480с.
13. Трусова В. Музыкальная азбука на РС / В. Трусова, Е. Медведев // Санкт-Петербург, 2003 – 472с.

14. Чайковська О. Використання мультимедійних технологій в мистецькій освіті / О. Чайковська // Комп'ютер у школі та сім'ї, №2. Київ, 2004 – С.18 - 19.

Мова викладання: українська.

ПП 11 ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Опис (анотація): навчальна дисципліна “Додатковий музичний інструмент” передбачає:

- оволодіння спеціальними знаннями, вміннями та навичками гри на додатковому музичному інструменті, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- формування навичок виконавського саморегулювання;
- виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанування хору, солістові або власному співу;
- розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі вивчення та виконання музичних творів;
- оволодіння методикою навчання гри на музичному інструменті;
- оволодіння раціональними методами роботи над музичним твором;
- формування навичок самостійної роботи за музичним інструментом.

Тип: дисципліни професійної і практичної підготовки

Термін вивчення: 1 курс (І-ІІ, семестри).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: загальна кількість годин – 120, з них денна форма навчання (40 – практичних, 80 – самостійна робота).

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Лабунець В. М.; кандидат педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карташова Ж. Ю.; кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва Боршуляк А.М., старший викладач кафедри музичного мистецтва Олійник В.Ф.; кандидат

педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карпенко Т. П.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Барановська С.А.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Чайка С.В.; викладач кафедри музичного мистецтва Хмелюк М. О.;

Метою навчальної дисципліни “ Додатковий музичний інструмент” є підготовка майбутнього викладача музичного мистецтва до музично-педагогічної діяльності в школі, музичних дитячих та спеціалізованих мистецьких навчальних закладах, яка передбачає оволодіння студентами високим рівнем виконавства на музичному інструменті та опанування методикою навчання в класі основного музичного інструмента.

Основними **завданнями** дисципліни “ Додатковий музичний інструмент” є:

- формування у студентів позитивного, свідомого ставлення до музично-виконавської підготовки з основного музичного інструмента;
- засвоєння всієї системи виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- формування навичок виконавського саморегулювання виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанування хору, солістові або власному співу;
- організація самостійної роботи за музичним інструментом.
- формування у студентів музично-педагогічних здібностей (розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі виконання музичних творів;
- формування у студентів організаційно-педагогічних здібностей (організація та проведення музично-освітніх заходів);
- формування у студентів інструментально-методичних вмінь (для музично-педагогічної роботи в класі основного музичного інструмента в музичному дитячому гуртку, студії тощо).
- формування зорової, слухової й рухової сфер виконавця (не допускати переважання однієї над іншою);

- використання сучасних технічних засобів для слухання і запису власних варіантів розучуваного твору;
- використання дидактичних принципів навчання: міцності засвоєння знань (активізація різних видів пам'яті, настанова на міцне і тривале запам'ятовування); свідомості та активності в роботі над музичним твором; цілеспрямоване сприйняття музичного твору, осмислення його змісту, стилю, форми, фактури, а також процесу автоматизації виконавських навичок; систематичності й послідовності (в плануванні роботи, вивченні навчального репертуару і поступовому ускладненні виконавських прийомів); доступності і врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів (рівень підготовки на музичному інструменті; рівень музичних здібностей).

Результати навчання: студенти повинні *знати:*

- вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;
- термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;
- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;
- сучасні тенденції розвитку музичного інструментального мистецтва в світі;
- історію музики (осмислення стилю, жанру, форми музичного твору);
- історію розвитку інструментального мистецтва;
- методику гри на основному музичному інструменті;

вміти:

- аналізувати, узагальнювати і застосовувати передовий педагогічний досвід і досягнення психолого-педагогічної науки для систематичного підвищення своєї педагогічної компетентності;
- володіти всією системою виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- володіти навичками виконавського саморегулювання;

- виконувати музичні твори різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанувати хору, солістові або власному співу;
- володіти навичками самостійної роботи з основного музичного інструмента.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва передбачають:

- володіння комплексом знань музично-історичного змісту та музично-теоретичного змісту;
- володіння системою інструментальних музично-виконавських умінь;
- володіння методикою початкового навчання та музичного розвитку учнів в класі основного музичного інструменту;
- здатність управляти музично-педагогічним процесом вивчення та виконання музичних творів.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ на музичному інструменті, демонстрація, використання технічних засобів.

Методи оцінювання: поточний контроль (оцінювання навичок індивідуальної гри на музичному інструменті, самостійної роботи), а також виконання модульної контрольної роботи (прослуховування державної програми).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) (денна форма навчання)			Залік	Сума
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		

20 балів	30 балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: залік

Перелік основної літератури:

1. Аккордеон в музыкальном училище / Сост. А. Талакин. – Москва : Сов. композитор, 1976. – Вып. 6. – 33 с.
2. Аккордеон в музыкальном училище. / Сост. В. Накапкин. – Москва : Сов. композитор, 1978. – Вып. 11. – 51 с.
3. Аккордеон в музыкальном училище. / Сост. В. Бухвостов. – Москва : Сов. композитор, 1980. – Вып. 9. – 51 с.
4. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано : учеб. пособ. / А. Д. Алексеев. – Москва : Музыка, 1978. – 288 с.
5. Альбом баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов. – Київ : Музична Україна, 1978. – 56 с.
6. Андерзен А. Альбом учня-тромбоніста. /А. Андерзен. – Київ : “Музична Україна”, 1991. – 54 с.
7. Акустіді І. Альбом валторніста. / І. Акустіді. – Київ : “Музична Україна”, 1983. – 28 с.
8. Арбан Ж. Прогрессивная школа игры на трубе (а-пистони). / Ж. Арбан. – Москва : “Музыка”. 1984. – 280 с.
9. Бажилін Р. Легка музика для акордеона (баяна) / Муз. ред. та упорядн. А. Семешко, О. Кміть. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – Вип. 1. – 35 с.
10. Басурманов А. Баянное и аккордеонное искусство: Справочник / Под общ. Ред. проф. Н. Я. Чайкина. – Москва : Кифара, 2003. – 560 с.
11. Баштан С. Концертні варіації на тему укр. нар. пісні «Йшли корови із діброви». Репертуар бандуриста, випуск 12 [Ноти] / С. Баштан. – Київ : Україна музична, 1990. – С. 2-3.

12. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть.
– Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 3. – 60 с.
13. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть.
– Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – Вип. 4. – 64 с.
14. Безугла Р.І. Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина ХХ століття). Дисертація на здобуття наукового ступеня канд. мист-ва: спец. 17.00.01. / Київський національний університет культури і мистецтв. – Київ, 2004. – 200 с.
15. Бердієв М. 30 характерних етюдів для труби. / М. Бердієв. – Київ : “Музична Україна”, 1998. – 85 с.
16. Бычков В. Баяно-акордеонная музыка России и Европы, в 2-х кн. Аккордеонная музыка Европы. – Челябинск : Гос. ин-т. искусств, 1977. – 290 с.
17. В. Блажевич. Етюды для тубы. I часть. / В. Блажевич. – Москва : “Искусство”, 1987. – 55 с.
18. Боршуляк А. М. Семантика музичної мови в технології аналізу клавірних творів Й. С. Баха : навч.-метод. посібник / А. М. Боршуляк. – Кам’янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. – 132 с.
19. Вибрані прелюдії та фуги Й. С. Баха в перекладанні для готово-виборного баяна / Переклад та редакція М. Д. Обкрюхтіна. – К. : Музична Україна, 1981. – Вип.1. – 88 с.
20. Выготский Л. Психология искусства. – М. : Искусство, 1985. – 480 с.
21. Вівальді А. Класичні твори в перекладенні для двох баянів / Муз. ред. О. В. Кміть. – Тернопіль, 2003. – 26 с.
22. Волоцкий П. Хрестоматия педагогического репертуара для трубы. / П. Волоцкий. – Москва : “Музыка”, 1993. – 128 с.
23. Воробкевич Т.П. Методика викладання гри на фортепіано / Т.П. Воробкевич. – Львів : ЛДМА, 2001. – 144 с.
24. Горенко Л. Робота баяніста над музичним твором: Методичні поради. / Леонід Миронович Горенко. – Київ, 1982. – 52 с.

- 25.Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2006. – 20 с.
- 26.Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко – Львів : ТеРус, 2006. – 20 с.
- 27.Герасименко О. Купало. Концертна фантазія для бандури [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2004. – 10
- 28.Губанов В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип 3. – 36 с.
- 29.Гуральник Н. П. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки : історико-методологічні та теоретико-технологічні аспекти : [монографія] / Н. П. Гуральник. – Київ : НПУ, 2007. – 460 с.
- 30.Давидов М.А. Школа виконавської майстерності баяніста. / Микола Давидов. – К., 1998. – 110 с.
- 31.Дремлюга М. Концертні п'єси для бандури [Ноти] / М. Дремлюга. Київ : Музична Україна, 1974. – 44 с
- 32.Дутчак В. Аранжування для бандури. – Івано-Франківськ : Плай, 2001. – 90 с.
- 33.Дутчак В. Традиції харківського способу гри в практиці бандуристів українського зарубіжжя // Проблеми педагогіки мистецтва. – 3б. статей : вип. 2. – Ялта : РВВ РВНЗ КГУ, 2007. – С. 47-59. [Серія: Кобзарське мистецтво].
- 34.Душний А. Педагогічний репертуар для баяніста: навчальний посібник. / Андрій Іванович Душний. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – Вип. 1. – 107 с.
- 35.Душний А. Творчість композиторів Львівської баянної школи: навч. посіб. [Ноти] / А. Душний, Б. Пиц. – Дрогобич : Посвіт, 2010. – Вип. 2. – 160 с.
- 36.Зеєгер Ф. Гитара. / Зеєгер Ф. – Berlin, Musicvelag, 1984. – 287 с.
- 37.Этюды для аккордеона / Сост. М. Двилянский. – Москва : Сов. композитор, 1971. – Вып. 4. – 56 с.

- 38.Этюды для аккордеона / Сост. М. Двилянский. – Москва : Сов. композитор, 1987. – Вып. 20. – 39 с.
- 39.Естрадна музика для баяна. / Упорядн. К. Мясков. – Київ., 1962. – 89 с.
- 40.Єргієв І.Д. Український “модерн-баян” як феномен світового мистецтва: автореф. дис... канд.. мист-ва. – Одеса, 2006. – 20 с.
- 41.Зубицький В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 1. – 44 с.
- 42.Іванов Є.О. Гармоніки, баяни, акордеони. / Духовні та матеріальні аспекти функціонування в музичній культурі України XIX-XX ст.: навч. посіб. [для вищих закл. мистецтв і освіти] / Є.О. Іванов. – Суми : СумДІТУ, 2002. – 70 с.
- 43.Имханицкий М. История баянного и аккордеонного искусства: учеб. пособие. – Москва, РАМ им. Гнесиных, 2006. – 520 с.
- 44.Кашкадамова Н. Б. Історія фортепіанного мистецтва XIX сторіччя : підручник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль : АСТОН, 2006. – 608 с. : нот.
- 45.Кашкадамова Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах : навчальний посібник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль: АСТОН, 1998. – 300 с.
- 46.Князєв В.Ф. Еволюція виконавської техніки в українській баянній школі (друга половина XX століття): автореф. дис... канд.. мист-ва. – Київ, 2005. – 20 с.
- 47.Кобець І. Початкова школа гри на трубі / за редакцією В. Яблонського. – Київ : “Мистецтво”. 1993. – 254 с.
- 48.Максимов Е. Ансамбли и оркестры гармоник. Пособие для руководит. самодеят. кол. – Москва : Сов. композитор., 1974. – 276 с.
- 49.Маркова Е. Н. Вопросы теории исполнительства : материалы к курсу теории исполнительства для магистров и аспирантов / Е. Н. Маркова. – Одесса : Астропринт, 2002. – 128 с.

50. Михайленко Н.П. Методика преподавания игры на шестиструнной гитаре: учебное пособие. / Михайленко Н.П. – Киев. «Книга», 1979. – 236 с.
51. Михайленко Н.П. Методология исполнительского мастерства гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, «Ровно», 2009. – 241 с.
52. Михайленко Н.П. Справочник гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, Fan's Company, 1998. – 247 с.
53. Мильштейн Я. И. Хорошо темперированный клавир И. С. Баха и особенности его исполнения / Я. И. Мильштейн. – Москва : Музыка, 1967. – 393 с.
54. Мирек А. Из истории аккордеона и баяна. – М.: Музыка, 1967. – 196 с.
55. Мирек А. Гармоника: прошлое и настоящее. Научно-историческая энциклопедическая книга. – Москва : Велес, 1995. – 276 с.
56. Музыкальная энциклопедия. – М., 1976. – Т. 3. – 719 с.
57. Мясков К. Концертна п'єса для бандури і фортепіано “Байда” [Ноти] / К. Мясков / муз. ред. О. Созанського. – Торонто-Львів, 1996. – 22 с
58. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога / Г. Г. Нейгауз. – Москва : Дека-ВС, 2007. – 332 с.
59. Овчарова С. Органні хоральні прелюдії Й.С.Баха, перекладені для бандури. / С. Овчарова. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 160 с.
60. Овчарова С. Твори для бандури в супроводі фортепіано. / С. Овчарова. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 76 с.
61. Олексів Я. Токата. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – 16 с.
62. Олійник Ю. Концерт № 4 “Трипільський” для бандури та симфонічного оркестру. Вид. 2-ге зі змін. та доповн. [Ноти] / Ю. Олійник. – Львів : ТеРус, 2010. – 40 с
63. Павліковський В. Альбом бандуриста [Ноти] / В. Павліковський. – Луцьк : Волинська книга, 2007. – 84 с.

64. Педагогический репертуар домриста (четырёхструнная домра) Вып. 3 / сост. И. Шелмаков. – М.: Музыка. – 1968. – 63 с.
65. Педагогический репертуар аккордеониста. III-IV курсы музыкальных училищ / Сост. М. Двилянский. – Москва : Музыка, 1979. – 55 с.
66. Песни и танцы Молдавии / Сост. И. Дубяга. – М. : Музыка, 1981. – 71 с.
67. Пешков Ю. П'єси для акордеона / Упорядн. П. Серотюк. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2006. – 24 с.
68. Платонов М. Хрестоматія педагогічного репертуару для флейти. / М. Платонов. – Москва : “Искусство”, 2001. – 168 с.
69. Поврозняк Й. Гитарный лексикон. – Berlin, Verlag Neue Music, 1979. – 236 с.
70. Понизовкин Ю. В. Проблемы интерпретации и редактирования клавирных произведений И. С. Баха : учебное пособие / Ю. В. Понизовкин. – Москва : РАМ им. Гнесиных, 1996. – 64 с.
71. Пуриц І.Г. Гра на баяні: Методичні статті. / Пуриц Іосиф Григорович. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – 232 с.
72. Рейхе У. Избранные этюды для тромбона. Тетрадь I. / У. Рейхе. – Санкт-Петербург : “Искусство”, 2000. – 28 с.
73. Ривчун А. Школа игры на саксофоне. / А. Ривчун. – Москва : “Музыка”, 1985. – 240 с.
74. Розанов С. Школа игры на кларнете. / С. Розанов. – Москва : “Искусство”, 1980. – 295 с.
75. Семешко А. Баян в педвузі. / Анатолій Семешко. – Кривий Ріг, 1993. – 150 с.
76. Соловьев Ю. Пьесы, обработки и этюды для аккордеона. – Москва : Музыка, 1976. – 47 с.
77. Табаков М. Прогрессивная школа игры на трубе. III-IV части. / М. Табаков. – Москва : “Музыка”. 1975 г. – 310 с.
78. Табачник Я. П'єси для акордеона. / Ян Табачник. – Київ : Музична Україна, 1971. – 71 с.

79. Усов А. Школа игры на валторне. / А. Усов. – Москва : “Музыка”, 1993. – 180 с.
80. Хрестоматия аккордеониста / Сост. В. Лушников. – Москва : Музыка, 1990. – 80 с.
81. Хрестоматія педагогічного репертуару баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов, В. В. Паньков, А. А. Семешко. – К. : Музична Україна. – 1988. – Вип. 1. – 110 с.
82. Хрестоматия для скрипки. Пьесы и произведения крупной формы (клавир) 39 / сост. М. Гарлицкий, К. Родионов. – Москва: Музыка. – 1988. – 110 с
83. Шмидт-Шкловская А. А. О воспитании пианистических навыков / А. А. Шмидт-Шкловская. – Москва : Классика-XXI, 2009. – 84 с.
84. Штарк А. Хрестоматия для кларнетиста. / А. Штарк. – Москва : “Музыка”, 1994. – 95 с.
85. Charnasse Helene. Шестиструнная гитара. От истоков до наших дней / Перевод с французского //. – Москва, «Музыка», 1991. – 87 с.
86. Summerfield M.J. The Classical guitar. Newcastle, Ashley Mark Publishing, 1982. – 146 с.

Мова викладання: українська.

2 курс
01 ОСВІТА
012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

ГСЕ 04 Філософія

Галузь знань	0203 Гуманітарні науки	
Напрямок підготовки	6.020302 Історія*	
Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця		<u>бакалавр</u>

2. Зміст навчальної дисципліни.

Модуль 1. Філософія, її зміст і призначення. Основні етапи історико-філософського процесу.

Тема 1. Філософія як універсальний тип знань

Філософія та світогляд. Світогляд і світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння. Історичні типи світогляду: міф, релігія, науковий світогляд, філософський світогляд. Предмет філософії. Філософія як дослідження світоглядних проблем засобами раціонального мислення. Основне коло філософських питань. Основні теми філософських роздумів: світ і людина, сутність і зміст людського існування. Основне питання філософії. Головні напрями у філософії. Філософія та культура. Функції філософії: світоглядна, гносеологічна, методологічна, аксіологічна, прагматична та ін. Соціальна спрямованість філософського знання. Сутність загальнолюдських цінностей у філософії. Людина як найвища цінність. Місце й роль філософії у сучасному суспільному житті.

Тема 2. Філософія Стародавнього Світу.

Культурно-історичні передумови виникнення філософії. Передумови філософії у Стародавній Індії. Велична та епічна література про людину, її походження та існування. Релігійно-філософські вчення: джайнізм, чарвака, буддизм. Зародження філософії у Стародавньому Китаї. Конфуціанство та даосизм.

Своєрідність філософії Стародавньої Греції: досократичного,

класичного, елліністичного та римського періодів античності. Вчення про буття (Мілетська школа). Вчення про рух (Елейська школа). Людина як мікрокосм, атомізм Демокріта. Софісти. Людина як міра усіх речей (Протагор). Самопізнання та належне існування (Сократ). Платонізм та неоплатонізм. Космоцентризм античної міфології та антропоцентризм грецької просвіти. Становлення античної діалектики. Аристотель як систематизатор античної філософії.

Тема 3. Філософські пошуки в добу Середньовіччя та епоху Відродження

Розвиток християнства у Західній Європі. Апологетика, патристика, схоластика. Суперечка про природу понять: реалізм і номіналізм. Особливості західноєвропейської та східноєвропейської релігійної філософії. Вчення Фоми Аквінського про єдність душі і тіла, про двоїстість істоти, про співвідношення релігії, філософії і науки.

Філософія Відродження. Гуманізм та антропоцентризм. Натурфілософія Відродження; пантеїзм; повернення до первісного розуміння сутності діалектики. Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту (Дж. Бруно, М. Кузанський). Реформація, її ідеї (Т. Мюнцер, М. Лютер, Ж. Кальвін).

Тема 4. Західноєвропейська філософія (XVII-XIX століття).

Наукова революція XVII ст. (І.Ньютон) і проблема методу пізнання у філософії (Ф.Бекон, Р.Декарт). Емпіризм і раціоналізм (Дж. Локк, Дж.Берклі, Д.Юм, А.Декарт, Б. Спіноза, Г.Лейбніц). Створення механічно-матеріалістичної картини світу.

Проблема людини у філософії Просвітництва (Монтеск'є, Ф. Вольтер, Ж.-Ж. Руссо). Французький матеріалізм, його розуміння людини і суспільства (Ж. Ламетрі, К.-А. Гельвецій, П. Гольбах, Д. Дідро).

Місце німецької класичної філософії в історії філософської думки. Філософські позиції І.Канта. Г. Гегель, його філософська система та метод. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха. Німецька класична філософія і сучасне бачення світу.

Тема 5. Сучасна західна філософія

Плюралізм течій сучасної філософії. Критичний перегляд принципів і традицій класичної філософії кінця XIX — початку XX ст. Захист і оновлення класичних філософських традицій.

Проблема раціонального та ірраціонального. Ірраціоналістичний і містичний підхід у філософському аналізі (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше). Філософські проблеми психоаналізу (З. Фрейд, К. Г. Юнг, Е. Фромм).

Феномен атеїстичного екзистенціалізму. Ж. П. Сартр: Я та Інший. А. Камю: самогубство філософське та життєве. Феномен релігійного екзистенціалізму. К. Ясперс: гранична ситуація та вихід із неї. Г. Марсель: за межі трагічної мудрості. Проблема протистояння та комунікації різних парадигм філософії людини у XX столітті. Феномен постмодернізму.

Тема 6. Українська філософія

Становлення й розвиток світогляду давніх слов'ян: давньослов'янська міфологія, запровадження християнства. Філософська думка періоду етнокультурної катастрофи. Становлення філософії українського духу в Києво-Могилянській академії. Г. С. Сковорода — фундатор філософії українського кордоцентризму. Український романтизм (М. Гоголь, М. Костомаров, П. Куліш та ін.). Філософські ідеї Т. Шевченка. Академічна філософія (С. Гогоцький, П. Юркевич, В. Лесевич, О. Гіляров та ін.). Соціально-філософські погляди Л. Українки, П. Грабовського, М. Коцюбинського, М. Драгоманова, І. Франка, В. Антоновича. Філософія періоду відродження українського духовного життя (В. Винниченко, М. Грушевський, В. Зеньковський та ін.). Філософія національної самобутності (Д. Донцов, В. Липинський, І. Лисяк-Рудницький та ін.). Філософська спадщина Д. Чижевського. Філософія України в радянський період. Розробка філософських проблем у сучасній Україні.

Модуль 2. Теоретична і практична філософія

Тема 7. Філософське вчення про буття

У даному модулі з'ясовується потенціал таких категорій, як „буття”,

„матерія”, „субстанція”, виявляється їх співвідношення та еволюція в історико-філософському процесі. Філософський зміст проблеми буття. Основні форми буття. Буття людини як фундаментальна проблема філософії. З метою всебічного вивчення особливостей матерії у розглядаються такі форми її існування, як „простір” і „час”, їх спільні риси та відмінності, а також виявляється сутність руху, його основні види та взаємозв’язок із спокоєм.

Поняття першої та другої природи. Співвідношення філософських, наукових та релігійних поглядів на матерію.

Проблема буття надприродного та Бога. Буття Бога у філософській інтерпретації. Буття людини як єдність тілесного і духовного.

Тема 8. Філософія свідомості

Відображення як універсальна властивість матерії. Відображення в неживій та живій природі і відображення на соціальному рівні. Структура та функції свідомості. Свідомість і мова. Творча активність свідомості.

Індивідуальна та суспільна свідомість. Структура суспільної свідомості. Форми суспільної свідомості.

Тема 9. Філософський аналіз пізнання.

Пізнання як відображення. Суб’єкт і об’єкт пізнання. Основні принципи теорії пізнання та багатовимірність його форм. Особливості пізнання природного, соціокультурного і духовного світу людини. Пізнання і творчість. Проблеми істини. Об’єктивність істини. Абсолютна та відносна істина. Конкретність істини. Істина й цінність. Сучасні концепції істини. Критерії істини.

Діалектика та її альтернативи. Закони і категорії діалектики. Принципи діалектики. «Негативна діалектика». Метафізика як наука і метод. Інтуїтивізм. Еволюціонізм. Софістика і еклектика. Закони діалектики. Категорії діалектики. Основні форми наукового пізнання (факт, проблема, ідея, гіпотеза, концепція, теорія).

Тема 10. Філософська антропология та соціальна філософія

Основні філософські підходи до сутності людини. Людина, індивід, особистість. Парадокси людської свободи. Процеси соціалізації та індивідуалізації в житті особи. Специфіка ціннісного ставлення до світу. Аксіологія і сучасність.

Екзистенційні категорії людського буття. Основні філософські підходи до пошуків сенсу життя. Людина і природа. Екологічна проблема у сучасному світі. Проблема статі в філософії. Фемінізм як явище сучасної культури

Особливості філософського пізнання суспільства і людини. Роль соціального пізнання в історії. Суспільство як система, що саморозвивається. Спадковість ідей суспільного розвитку в контексті класових і загальнолюдських пріоритетів.

Суб'єкти суспільного розвитку: індивіди та соціальні спільноти. Особистість у вимірах філософського аналізу. Матеріальні аспекти розвитку суспільства. Соціально-політична сфера. Духовне життя суспільства. Відчуження як фактор, що зумовлює однобічний розвиток людини. Концепції майбутнього людства.

Специфіка людського суспільства: від інстинкту до волі. Буденне та особистісне спілкування у суспільному житті, суперечність між ними. Суспільство: рід, цивілізація, культура. Суспільство й нація. Національне як філософська проблема. Поняття нації і етносу. Проблеми філософії історії.

Гене́за соціальних спільнот. Рід, плем'я, етнос, нація. Сім'я в структурі суспільства. Теорія нації. Проблема національної ідентичності. Націоналізм та його види.

Суспільство, народ, держава: їх сутність та природа (Р. Колінгвуд, Т. Гоббс, Дж. Локк, Ж-Ж.Руссо). Поняття громадянського суспільства: етапи формування та структура. Природа і сутність громадянського суспільства. Демократія та громадянське суспільство. Природа і сутність тоталітаризму (Ф. фон Хайек). Причини виникнення тоталітарних режимів.

3. Нормативна.
4. Термін вивчення ІІІ семестр.
5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1	Всього годин	108
	- аудиторні;	30
	- позааудиторні	78
2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	16
	- практичні заняття;	14
	- індивідуальна робота;	-
	- самостійна робота.	78

6. Викладацький склад.

Кандидат філософських наук, доцент Плахтій Маріанна Петрівна.

7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

ТЕМА 1. Філософія як універсальний тип знань.

ТЕМА 2. Філософія Стародавнього Світу.

ТЕМА 3. Філософські пошуки в добу Середньовіччя та епоху Відродження.

ТЕМА 4. Західноєвропейська філософія (XVII-XIX століття).

ТЕМА 5. Сучасна західна філософія

ТЕМА 6. Українська філософія

ТЕМА 7. Філософське вчення про буття.

ТЕМА 8. Філософія свідомості

ТЕМА. 9. Філософський аналіз пізнання

ТЕМА 10. Філософська антропологія та соціальна філософія

Модульна контрольна робота

Самостійна робота

ІСПИТ

8. Мета і завдання вивчення дисципліни:

Мета дисципліни - сформувати у студентів наукове розуміння філософії як квінтесенції духовної культури людства, розуміння сутності філософії як науки і форми суспільної свідомості в її історичному поступі, розкрити творчу роль філософії в сучасній культурі, сутність української філософської думки та її місце в загальному розвитку історії філософії.

По завершенні курсу студент : **ПОВИНЕН** :

- Володіти уявленнями про предмет та методи філософії
- Опанувати основні філософські поняття та категорії;
- Сформувати навички філософського мислення

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- Головну проблематику філософії в її історичній генезі
- Основні періоди розвитку філософії, час і передумови виникнення філософських парадигм

- Провідних представників історії філософської думки
- Головні філософські школи та їх вчення
- Стан розробки проблем в сучасній філософській думці
- Форми та методи пізнання, форми знання
- Філософський підхід до проблеми людини та суспільства

ПОВИНЕН ВМІТИ:

- Відрізняти філософське і наукове пізнання
- Визначати специфіку філософії як світогляду
- Розкривати особливості історичних етапів розвитку всесвітньої філософії
- Здійснювати філософський аналіз першоджерел
- Визначати особисту світоглядну позицію

9. Методи викладання дисципліни.

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями філософії;

- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для виконання проблемно-пошукових філософських завдань, формувати вміння самостійно мислити, аналізувати матеріал, виступати публічно та відстоювати особисту точку зору;

- Самостійна робота з опрацювання обраних першоджерел, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів, написання філософського есе тощо;

10. Методи оцінювання.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови повних і вичерпних відповідей студента на запитання, демонстрації високого рівня теоретичної і практичної підготовки, студент глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу.

Оцінка “добре” виставляється за наявності несуттєвих помилок у відповідях. Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не демонструє достатньої глибини та аргументації, допускаючи при цьому окремі несуттєві неточності й незначні помилки.

Оцінка “задовільно” ставиться при суттєвих недоліках при формуванні відповіді на теоретичні та практичні завдання, за відсутності вміння ілюструвати прикладами основні теоретичні положення. Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, стисло (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Оцінка “незадовільно” ставиться у тому разі, коли студент не володіє навчальним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки, не

розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

11. Перелік основної літератури.

Основна:

1. Андрущенко В. Історія соціальної філософії. – К., Тандем, 2000.
2. Арутюнов В.Ф. Філософія: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення. – К., КНЕУ, 2001.
3. Бичко А.К. Філософія: Підручник / А.К. Бичко, І.В. Бичко, В.Г. Табачковський, В.І. Ярошевець. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.
4. Бичко І.В. Філософія. Підручник / І.В. Бичко, І.В. Бойченко, В.Г. Табачковський. – К.: Либідь, 2002. – 406 с.
5. Білодід Ю. Філософія. Український світоглядний акцент: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Ю.М. Білодід. — К. : Кондор, 2006. - 356 с.
6. Буслинський В.А. Філософія: Навч. посібник для студентів і аспірантів вищ. навч. закладів / В.А. Буслинський, П.І. Скрипка, В.Ю. Алексєєв, Л.М. Кусок. За ред. В. Буслинського ; Київськ. славістич. ун-т. - К. : [б. и.], 2002. – 315 с.
7. Волинка Г.І. Історія філософії у її зв'язку з освітою / Г.Волинка, В.Гусев, Н.Мозгова, І.Огороднік – К.: Каравела, 2006.
8. Волинка Г.І. Філософія стародавності і середньовіччя в основному контексті / Г.І.Волинка. – К.: Каравела, 2005.
9. Горський В.С. Історія української філософії: Навч. посіб. – К., 2001.
10. Губерський Л.В. Філософія: Навч. Посібник / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, В.П. Розумний, В.П. Бойченко. - 5 вид., випр. і доп. — К.: Вікар, 2005. – 457 с.
11. Козак І.Й. Основи української філософії: навчальний посібник / І.Й.Козак. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010.
12. Кремень В.Г. Філософія: Мислителі. Ідеї. Концепції: Підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. - К.: Книга, 2005. - 528 с.

13. Надольний І.Ф. Філософія: Посібник. – К., 1999, 2000, 2004.
14. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини: Навчальний посібник для студентів вищих учбових закладів // В.Г.Нестеренко. - К.: Абрис, 1995. - 336 с. // <http://thales2002.narod.ru/zmneph.html>
15. Пазенок В.С. Філософія. Навчальний посібник / В.С. Пазенок. – К.: Академвидав, 2008. – 280 с.
16. Петрушенко В.Л. Історія світової філософії. Фундаментальні проблеми філософії: Навчальний посібник / В.Л. Петрушенко - Львів: НУЛП, 2002. – 210 с.
17. Петрушенко В.Л. Філософія: Навчальний посібник. - ТзОВ НВФ Магнолія плюс, 2006. - 243 с.
18. Петрушенко В.П. Основи філософських знань: Посібник. – Новий світ, 2003.
19. Петрушенко В.П. Практикум з філософії: Навчальний посібник. – Новий світ, 2000.
20. Подольська Є. А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. . – К.:Інкос, 2006.
21. Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія. Підручник. – К.: Академвидав, 2007.
22. Причепій Є.М. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. - 2.вид., випр., доп. – К.: Альма матер, 2007. – 592 с. – // <http://elibrary.nubip.edu.ua.pdf>
23. Плахтій М.П., Сулятицька Т.В. Філософія: навчально-методичний посібник / М.П.Плахтій, Т.В.Сулятицька. – Кам'янець–Подільський : ПП «Медобори-2006», 2013.- 152 с.
24. Сілаєва Т.О. Філософія: Курс лекцій / Т.О. Сілаєва. - Тернопіль, СМП Астон. - 2000. - 160 с.
25. Федів Ю., Мозгова Н. Історія української філософії. – Україна, 2000.

26. Філософія: світ людини. Курс лекцій (Табачковський В. Г., Булатов М. О., Хамітов Н. В.). – К.: Либідь, 2003.

27. Щерба С.П. Філософія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. П. Щерба, В. К. Щедрін, О. А. Заглада; За заг. ред. С. П. Щерби. — К.: МАУП, 2004. - 216 с.

28. Ярошовець В. І. Історія філософії / В. І. Ярошовець, І. В. Бичко. – К.: Либідь, 2002.

29. Ярошовець В.І. Історія філософії: Підручник. – ПАРАПАН, 2002.

Мова викладання. Українська.

ПП 04 Дошкільна лінгводидактика

Опис (анотація): дисципліна розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми розвитку рідного мовлення дітей дошкільного віку; прикладна підсистема педагогіки, що вивчає закономірності розвитку мовлення дітей на різних вікових етапах, специфіку педагогічної діяльності, спрямовану на формування мовленнєвих навичок у дітей; засоби, форми, методи і прийоми навчання дітей рідної мови, що відображає лінгвістичні і педагогічні аспекти освітнього процесу.

Тип дисципліни: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 2 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 6 кредитів ECTS: всього 180 год., з них денна форма навчання – 72 год. аудиторних (28 год. лекційних, 30 год. практичних, 14 год. лабораторних занять) і 108 годин – самостійне опрацювання студентами матеріалу.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Ватаманюк Г.П.

Мета курсу: забезпечення належного рівня теоретичних знань і професійних умінь студентів з розвитку мовлення дітей та навчання їх рідної

мови на етапах дошкільного дитинства, необхідних для активної професійної діяльності майбутніх вихователів.

Основні завдання дисципліни:

- розкрити зміст, основні методологічні, психолого-педагогічні та лінгводидактичні засади навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах;
- ознайомити студентів з метою, завданнями та змістом провідних концептуальних, базових та варіативних програмних документів з розвитку мовлення дошкільників;
- озброїти майбутніх вихователів варіативними технологіями розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови;
- формувати вміння і навички планування різних видів роботи з розвитку мовлення дітей на різних вікових етапах;
- формувати вміння корегування відхилення і вади у мовленні дітей;
- ознайомити з передовим педагогічним досвідом роботи з розвитку мови й навчання дітей елементів грамоти;
- формувати вміння організовувати художньо-мовленнєву діяльність дітей у дошкільних навчальних закладах.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

мету, предмет і завдання курсу «Дошкільна лінгводидактика» та основні його поняття; історію становлення дошкільної лінгводидактики як науки та її історичну спадщину; етапи розвитку мовлення в дітей і його психологічну періодизацію; функції мови, сутність понять «культура мови» і «культура мовлення»; закономірності та принципи навчання дітей української мови; методи наукового дослідження в методиці розвитку рідного мовлення як галузі педагогічної науки; особливості начально-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку (зв'язок мовлення з різними видами дитячої діяльності, сутність видів мовленнєвої діяльності та понять «розвиток мови» і «розвиток мовлення», «мовна і мовленнєва компетенція», «мовна особистість»), правомірність їх використання у практиці дошкільної

освіти; сутність понять «спілкування» і «комунікація», критерії сформованості потреби дитини у спілкуванні, форми спілкування (ситуативно-особистісна, ситуативно-ділова, позаситуативно-пізнавальна, позаситуативно-особистісна) та їх характеристики; принципи організації мовленнєвого спілкування з дітьми; мету і завдання розвитку мовлення дітей на всіх вікових етапах дошкільного дитинства; напрями і зміст роботи з розвитку мовлення – структурний (формування звукової культури та граматичного мовлення, розвиток словника), функціональний (розвиток діалогічного, монологічного і зв'язного мовлення), когнітивний (розвиток мовного чуття, елементарне усвідомлення явищ мови, вербалізація інтелектуальних дій); засоби розвитку мовлення; умови успішного розвитку мовлення дітей; навчально-методичне забезпечення розвитку мовлення в ДНЗ: методичні посібники, фахові періодичні видання; ілюстративний та роздатковий матеріал, комп'ютерні програми; сутність понять «мовна норма» і «культура мови», вимоги до мовлення дітей дошкільного віку; вимоги Базового компонента дошкільної освіти та чинних освітніх програм до мовної освіти дошкільників; змістові характеристики видів мовленнєвої компетенції; форми навчання мови й мовленнєвого розвитку дітей, особливості їх планування та змісту у кожній віковій групі; специфіку занять з рідної мови у різновікових групах; методи та прийоми навчання дітей рідної мови в умовах ДНЗ; вікові особливості мовленнєвого розвитку дітей раннього й дошкільного віку, етапи розвитку мовлення; шляхи формування звукової культури мовлення дітей; особливості формування словника дітей дошкільного віку, методи і прийоми лексичної роботи в ДНЗ; методи і прийоми формування граматичної правильності мовлення дошкільників; прийоми звукового аналізу і синтезу в навчанні грамоти дошкільників; види зв'язного мовлення та особливості їх розвитку у кожному віковому періоді; методику стимулювання словесної творчості; специфіку засвоєння виразного мовлення на етапі дошкільного дитинства; методи формування оцінно-контрольних дій під час розвитку мовлення дітей; сутність мовленнєвої

підготовленості дітей до школи; шляхи формування початкового вміння читати; методи і прийоми підготовки руки дитини до письма; методику діагностики рівня мовленнєвого розвитку дошкільників; шляхи забезпечення наступності у роботі дошкільних закладів і початкової школи.

Вміти: визначати рівні мовленнєвого розвитку дошкільників; проектувати навчально-виховний процес і планувати різні види роботи з розвитку мовлення дітей; створювати сприятливу комунікативну атмосферу, розвивальне мовленнєве середовище для навчання дітей рідної мови; формувати в дітей навички мовленнєвої діяльності, досвід мовленнєвої взаємодії українською мовою з дорослими і однолітками, зв'язне мовлення; удосконалювати звуковимову дітей; збагачувати й активізувати лексичний багаж; навчати складати речення і тексти; розвивати діалогічне і монологічне мовлення; формувати в дітей інтерес до національної мови, культури українського народу, виховувати патріотичні почуття, бажання опанувати рідну мову; розвивати українське мовлення дітей у процесі ознайомлення з творами українських письменників, дитячого фольклору; вільно володіти і використовувати у спілкуванні з дітьми українську мову як мотиваційно-стимулюючий, дидактичний і виховний чинник; здійснювати дослідницьку роботу з методики розвитку мовлення дошкільників.

Методи викладання дисципліни: лекція (традиційна, проблемна, у форматі Power Point), пояснення, розповідь, бесіда; спостереження, ілюстрація, демонстрація; вправи, моделювання фрагментів занять та ситуацій; інтерактивні методи; самостійна робота студентів; робота з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів; лабораторна і практична робота.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, оцінювання планів-конспектів студентів, експрес-контрольні роботи, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Рубіжний контроль	Сума
Денна форма навчання					
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	МКР	Іспит	100
Поточний контроль			Підсумковий контроль	40 балів	
10 балів	20 балів	10 балів	20 балів		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика. Хрестоматія: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Упорядник Богуш А. М. Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720с.
2. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти / А. М. Богуш. – 4-те видання., доопр. і доп. – Харків : «Ранок», 2013. – 192 с.
3. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред. А. М. Богуш. – Київ : Вища шк., 2007. – 542 с.
4. Богуш А. . Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти /А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2006. – 304с. \
5. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах. Підручник / За ред. А. М. Богуш. – Київ : «Ліра-К», 2015. – 704с.

Мова викладання: українська.

ПП 05 Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва

Опис (анотація): курс «Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва» забезпечує підготовку бакалавра галузі знань 0101 Педагогічна освіта напряму підготовки 012 Дошкільна освіта до ефективного вирішення завдань художньо-естетичного розвитку дітей дошкільного віку засобами образотворчого мистецтва.

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: 1) денна форма навчання – 2-й курс (4 семестр), 3-й курс (5 семестр); 2) заочна форма навчання (4 роки навчання) – 2-й курс (3-4 семестри), 3-й курс (6 семестр).

Кількість кредитів:

- 1) **денна форма навчання (2 курс, 4 семестр):** 6 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 180 (аудиторних – 72, з них: лекцій – 28, практичних занять – 30, лабораторних – 14 позааудиторних – 108;
- 2) **денна форма навчання (3 курс, 5 семестр):** 4 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 144 (аудиторних – 60, з них: лекцій – 24, практичних занять – 24, лабораторних – 12 позааудиторних – 84;
- 3) **заочна форма навчання (2-й курс (3-4 семестри)):** 6 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 180 (аудиторних – 20, з них: лекцій – 8, практичних занять – 8, лабораторних – 4; позааудиторних – 160;
- 4) **заочна форма навчання (3 курс, 6 семестр):** 4 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 144 (аудиторних – 14, з них: лекцій – 6, практичних занять – 4, лабораторних – 4; позааудиторних – 130.

Викладацький склад: Демчик Катерина Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти.

Мета курсу: підготовка майбутніх педагогів дошкільних навчальних закладів до здійснення художньо-естетичного виховання і різнобічного розвитку дітей дошкільного віку засобами образотворчого мистецтва під час образотворчої діяльності.

Основні завдання дисципліни:

- озброювати майбутніх педагогів ДНЗ знаннями з основ образотворчого мистецтва та формувати вміння здійснювати художньо-естетичне виховання дошкільників, маючи дані знання;
- формувати в студентів професійно-методичні вміння з галузі образотворчого мистецтва;
- стимулювати студентів до опанування науково-теоретичними та психологічними основами методики керівництва зображувальною діяльністю дітей;
- вдосконалювати вміння і навички студентів до організації та проведення роботи з різних видів образотворчої діяльності дітей у різних вікових групах ДНЗ;
- формувати вміння студентів співпраці з батьками в плані художньо-естетичного спрямування, здійснювати наступність в організації образотворчої діяльності дітей в дошкільному навчальному закладі та школі.

Результати навчання: студенти мають *знати* специфіку відображення дійсності в образотворчому мистецтві, його функції в суспільстві, види, жанри і засоби художньої виразності в різних видах образотворчого мистецтва; про твори образотворчого мистецтва та їхнє значення для дітей; особливості розвитку у дітей дошкільного віку художньо-творчих здібностей і шляхи формування їхньої творчості в різних видах образотворчої діяльності; альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності, напрямки інноваційно-пошукової діяльності педагога в галузі цієї методики. Студенти мають *уміти*: виконувати мистецький аналіз творів образотворчого мистецтва та здійснювати їхній відбір для дітей дошкільного віку; залучати дітей до кращих здобутків національного та світового мистецтва, розвивати уміння сприймати художні образи у творах мистецтва; створювати та облаштовувати естетично-повноцінне, різноманітне, динамічне, предметно-розвивальне середовище для занять, самостійної образотворчої діяльності, роботи гуртків, художніх

майстерень, шкіл; складати методичні розробки творчих занять з різних видів образотворчої діяльності; в процесі взаємодії з батьками здійснювати інформаційно-просвітницьку діяльність щодо пояснення завдань естетичного виховання дітей, розширення знань про образотворче мистецтво, роз'яснення прийомів і методів організації образотворчої діяльності дітей в сім'ї.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних, практичних і лабораторних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з сучасними законодавчими та нормативними документами в галузі дошкільної освіти і художньо-естетичного виховання, сучасними експериментальними дослідженнями, інноваційними методичними технологіями розвитку художньо-творчих здібностей дітей в різних видах образотворчої діяльності.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове експрес-опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

2 курс, 4 семестр

Поточний контроль			МКР	Самостійна робота	Екзамен	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3				100
10 балів	10 балів	10 балів	25 балів	5 балів	40 балів	балів

3 курс, 5 семестр

Поточний контроль			МКР	Самостійна робота	Екзамен	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3				100
10 балів	10 балів	10 балів	25 балів	5 балів	40 балів	балів

Заочна форма навчання

2 курс, 3-4 семестри

3 курс, 6 семестр				4 курс, 7 семестр					
Поточний контроль	МКР № 1	Самостійна робота	Разом за ЗМ 1	Поточний контроль	МКР № 2	Самостійна робота	Разом за ЗМ 2	Екзамен	Разом
ЗМ 1				ЗМ 2					
10	15	5	30	10	15	5	30	40	100

3 курс, 6 семестр

Поточний контроль			МКР	Самостійна робота	Екзамен	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3				100
5 балів	5 балів	5 балів	35 балів	10 балів	40 балів	балів

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Демчик К. І. Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей : навч.-метод. посіб. / К. І. Демчик. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. – 128 с., іл.
2. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей : навч. посіб. / В. П. Котляр. – Київ : Кондор, 2006. – 200 с.
3. Сухорукова Г. В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі : підручник / Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур Л. А. ; за заг. ред. Г. В. Сухорукової. – Київ : Слово, 2010. – 376 с. ; іл.
4. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти : навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і допов. / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко. – Київ : Вища школа, 2002. – 190 с. : іл..

Мова викладання – українська.

ПП 06 Теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти

Опис (анотація): дисципліна «Теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» галузі знань (спеціальності) «0101 Педагогічна освіта (6.010101 Дошкільна освіта)».

Тип: цикл дисциплін професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 2-3 курс (4-5 семестр); 2 курс (4 семестр).

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 180 год., з них: 76 год. - аудиторних: 36 год. - лекційних, 28 год. - практичних занять, 12 год. - лабораторних занять, 104 год. - самостійна робота; 6 кредитів ECTS: всього 180 год., з них: 72 год. - аудиторних: 30 год. - лекційних, 32 год. - практичних занять, 10 год. - лабораторних занять, 108 год. - самостійна робота (денна форма навчання).

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Галаманжук Л.Л., старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Ковальчук І.А.

Мета курсу: забезпечення кваліфікаційної компетентності майбутніх вихователів у галузі фізичного виховання та оздоровлення дошкільників відповідно до сучасної парадигми освіти; сприяння формуванню у студентів світоглядних позицій щодо власної відповідальності за збереження і зміцнення здоров'я дітей та першочерговості реалізації оздоровчих завдань; оволодіння майбутніми вихователями певним професійним досвідом.

Основні завдання дисципліни:

– оволодіння майбутніми педагогами основними поняттями, завданнями та

змістом навчальної дисципліни;

- формування стійкого інтересу до навчальної дисципліни, усвідомлення пріоритетності здійснення фізичного та валеологічного виховання дітей;
- усвідомлення студентами пріоритетності фізкультурно-оздоровчої роботи та необхідності формування у дітей світоглядно-оздоровчої поведінки;
- оволодіння студентами системою знань, фахових умінь і навичок; уміннями їх творчо та оперативно реалізовувати у професійній діяльності задля забезпечення сприятливих передумов для збереження і зміцнення здоров'я дітей, впровадження у систему дошкільної освіти оздоровчої парадигми;
- формування практичних умінь і навичок проведення різних форм роботи з фізичного виховання;
- формування потреби у самоактуалізації, професійному самовдосконаленні та самоосвіті задля компетентного вирішення оздоровчих завдань у галузі дошкільної освіти.

Результат навчання: в процесі вивчення курсу майбутні фахівці повинні *знати*:

- значення навчальної дисципліни для фахової підготовки, завдання курсу, основні поняття;
- завдання фізичного виховання та оздоровлення дітей дошкільного віку на сучасному етапі розвитку дошкільної освіти;
- закономірності формування рухових умінь і навичок та фізичних якостей у дошкільників;
- основні форми роботи з фізичного виховання дітей раннього і дошкільного віку;
- основні форми роботи з формування у дітей уявлень та поведінкових навичок, що забезпечують їх повноцінне фізичне, психічне, моральне здоров'я і соціальне благополуччя;

- співвідношення методів і прийомів навчання дітей різних вікових груп фізичних вправ, залежно від етапу формування рухової навички, фізичної і психологічної підготовленості;
- особливості реалізації загально-педагогічних принципів та принципів, що відображають закономірності фізичного виховання дітей дошкільного віку.

На основі цих знань повинні бути сформовані **уміння**:

- здійснювати планування та моделювання усіх форм роботи з фізичного виховання та оздоровлення дітей в різних вікових групах;
- планувати роботу з фізичного виховання та оздоровлення упродовж дня, визначати зміст та об'єм рухової діяльності;
- проводити різноманітні форми роботи з фізичного виховання дітей раннього і дошкільного віку;
- володіти технікою виконання фізичних вправ та здійснювати чіткий показ з метою формування рухової навички;
- навчати дітей правил безпеки під час виконання фізичних вправ; надавати елементарну допомогу при травмах; регулювати фізичне навантаження;
- створювати умови для оптимальної рухової діяльності дітей з урахуванням критеріїв оцінки та змісту рухового режиму в різних вікових групах;
- вивчати, узагальнювати та аналізувати досвід роботи вихователів з точки зору комплексного розв'язання завдань фізичного виховання;
- добирати ефективні засоби впливу на фізичний розвиток дітей у відповідності до визначених програмових завдань, доцільні методи і прийоми фізичного виховання на основі ґрунтовних знань методики їх проведення;
- добирати доцільні засоби формування здоров'язбережувальної компетенції дитини, що полягає в її обізнаності з будовою свого тіла та гігієнічними навичками за його доглядом; з продуктами харчування; основними показниками власного здоров'я; чинниками, що впливають на стан здоров'я;

- використовувати за рекомендаціями медичного персоналу засоби профілактики захворювань, впроваджувати ефективні профілактичні та фізкультурно-оздоровчі технології в навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу;
- залучати батьків до участі у проведенні різних форм роботи з фізичного виховання та оздоровлення дітей в дошкільному навчальному закладі.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі PowerPoint; використання Інтернет-технологій, консультування.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)					Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 Поточний контроль	Змістовий модуль 2 Поточний контроль	Змістовий модуль 3 Поточний контроль	Змістовий модуль 4 Поточний контроль	МКР		
10	5	5	10	20	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» МОН України, АПН України : наук. ред. та упор. О. Л. Кононко. – К. : Світич, - 2008. – 430 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник:

А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф. д-р пед. наук; авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. — К.: Видавництво, - 2012. – 26 с.

3. Беленька Г. В. Здоров'я дитини – від родини / Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, М. А. Машовець. – К. : СПД Богданова А. М., - 2006 – 220 с.

4. Вильчковский Е.С. Физическое воспитание дошкольников в семье / Е.С.Вильчковский. - К.: Рад. школа, - 1987.

5. Вільчковський Е.С., Фізичне виховання дітей у дошкільному закладі / Е.С. Вільчковський, О.І. Курок. – К., - 2001.

6. Вільчковський Е.С. Рухливі ігри в дитячому садку / Е.С. Вільчковський - К.: Рад.школа, - 1983.

7. Вільчковський Е.С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку / Е.С. Вільчковський. - Л.:ВНТЛ, - 1998.

8. Загородня Л.П. Фізичне виховання дітей дошкільного віку : навч. посібн. / Л.П. Загородня, С.А. Тітаренко, Г.П. Барсукоєська; за заг. ред. Л.П. Загородньої. – Суми : Університетська книга, - 2015. – 272, [4] с. : іл.

Мова викладання: українська.

ПП 08 Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває теоретичні й методичні проблеми формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; виступає важливішим компонентом формування цих компетенцій студентів – майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти, досліджує категоріальний апарат методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 3 курс (6 семестр).

Кількість кредитів: 4,5 кредити ECTS: всього 144 год., з них: денна форма навчання – 72 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 30 год. практичних та 12 год. – лабораторних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Газіна І.О., асистент Олійник О. М.

Мета курсу: підготувати студентів до діяльності вихователя в ДНЗ, сформувати у них готовність до організації та проведення роботи з дітьми дошкільного віку з розвитку логіко-математичних елементарних уявлень.

Основні завдання дисципліни:

- опанування науково-теоретичних та психологічних основ методики формування елементарних математичних уявлень у дітей;
- засвоєння студентами знань, умінь і навичок організації та проведення роботи з формування елементарних математичних уявлень у різних вікових групах дитячого садка;
- уміння вести роботу з батьками, вчителями шкіл, здійснювати наступність у формуванні математичних знань у дітей в дошкільних закладах та школі;
- оволодіння методикою науково-методичної та науково-дослідної роботи з актуальних проблем курсу.

Результати навчання: студенти **мають знати** про: завдання, прийоми і методи формування у дітей дошкільного віку елементарних математичних уявлень; основні складові формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; вікові особливості формування в дітей дошкільного віку елементарних математичних уявлень; основні математичні поняття та термінологія; методи організації навчання дітей основам математики; програмові положення які стосуються формування елементарних математичних уявлень; інноваційні технології їх застосування у навчально-

виховному процесі. Студенти **мають уміти:** застосовувати на практиці одержані теоретичні та практичні знання з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; планувати та здійснювати навчально-виховний процес з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; вміти планувати організовувати та проводити інтегровані заняття складовою яких є формування елементарних математичних уявлень дітей дошкільного віку; розробляти та проводити бесіди, консультації для батьків дітей різних вікових груп; створювати належні умови для навчання та виховання дітей з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; застосовувати інноваційні технології та передовий педагогічний досвід; добирати, аналізувати та узагальнювати цінну інформацію, необхідну для кращого усвідомлення та засвоєння елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; організовувати активну діяльність дітей, на заняттях, викликати їх інтерес до вивчення математики в ДНЗ; вміти здійснювати діагностику математичних знань, умінь та навичок дітей дошкільного віку.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, написання планів-конспектів занять, аналіз та самоаналіз занять з формування елементарних математичних уявлень у ДНЗ, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, робота за таблицями, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, конференції, дискусії, моделювання навчальної ситуації в аудиторії, виготовлення моделей таблиць і стендів тощо.

Методи оцінювання: **Методи оцінювання:** поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи, написання контрольних планів-конспектів занять та їх аналізів і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)						I спит	C ума
5 семестр		6 семест		7 семестр		4 0	1 00
Змістовий модуль I		Змітовий модуль II		Змістовий модуль III			
Пото чний контрроль	М КР	Пото чний контроль	М КР	Пото чний контроль	М КР		
10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	0 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Артемова Л.В. Колір, форма, величина, число / Л.В.Артемова. – К.: Томіріс, 1997. – 171 с.
2. Баглаєва, Н.І. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дошкільників / Н. І. Баглаєва // Дошкільне виховання. – 1999. - № 7. – С. 5-7.
3. Газіна, І.О. Розвиток логічного мислення у дітей дошкільного віку: Методичний посібник / І.О.Газіна. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2010. – 172 с.
4. Дидактичні ігри / Л.Г. Мацюк, В.Д. Крушинська. Дидактичні ігри з математики в дитячому садку: Навчально-методичний посібник. – К.: Освіта, 1992. – 64 с.
5. Дидактичний матеріал з формування початкових математичних понять. Видавництво «Радянська школа». – К., 1975. – 36 с.
6. Ерофеева Т.И. Математика для дошкольников: Кн. Для воспитателей детского сада / Т.И. Ерофеева, Л.Н. Павлова, В.П. Новикова. – М.: Просвещение, 1992. – 191 с.

7. Конфорович А. Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку / Конфорович А., Лебедева З. – К.: Видавниче об'єднання «Вища школа», 1976. – 232 с.
8. Ликова І.О. І задача тобі посміхнеться / І.О.Ликова. – Х.: ВАТ видавництво «Харків», 2007. – 18 с.
9. Метлина Л.С. Математика в детском саду / Л.С.Метлина. – М.: Просвещение, 1984. – 256 с.
10. Метлина Л.С. Занятия по математике в детском саду: (Формирование у дошкольников элементарных матем. представлений). Пособие для воспитателя дет. сада. – 2-е изд., доп. / Л.С.Метлина. – М.: Просвещение, 1985. – 223 с.
11. Тарунтаева Т.В. Развитие элементарных математических представлений у дошкольников. 2-е изд.. испр. / Т.В.Тарунтаева. – М.: Просвещение, 1980. – 64 с.
12. Фидлер М. Математика уже в детском саду: Пособие для воспитателя детского сада / М.Фидлер / Пер. с польского О.А.Павлович. – М.: Просвещение, 1981. – 159 с.
13. Черенкова Е.Ф. Учим ребёнка считать. Пособие для родителей / Е.Ф.Черенкова. – М.: ООО «ИД РИПОЛ классик», ООО Издательство «ДОМ XXI век», 2007. – 185 с.
14. Щербакова Е.И. О математике малышам. 2-е изд., доп. / Е.И.Щербакова. – К.: Радянська школа, 1986. – 72 с.
15. Щербакова К.Й. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: Навч. Посібник / К.Й.Щербакова. – К.: Вища школа, 1996. – 240 с.

Мова викладання: українська.

ПП 13 Культура мовлення і виразне читання

3.1. Ідентифікація.

Культура мовлення і виразне читання

Дисципліни професійної та практичної підготовки

Шифр за ОПП ПП 13

3.2. Опис (анотація).

Опис (анотація). Культура мовлення передбачає досконале оволодіння властивими мові закономірностями й уміння застосовувати на практиці лексичні, орфоепічні, граматичні та стилістичні норми літературної мови. Курс призначений для студентів педагогічного факультету спеціальності «Дошкільна освіта».

Мета курсу – формування вмінь граматично правильно і лексично виправдано застосовувати у власному мовленні слова різних лексико-граматичних розрядів для побудови зв'язних висловлень певного типу (розповідей, описів, міркувань), сприяння виробленню вмінь і навичок високої культури мовлення, усуненню мовних огріхів та недоречностей в усіх стильових різновидах літературної мови, досконале оволодіння технікою і методикою виразного читання.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Основи культури і техніка мовлення” є:

1) прищепити студентам інтерес до духовних цінностей українського народу і забезпечити переростання його в особисту відповідальність перед рідним народом та світовою спільнотою за збереження й подальший розвиток української мови і національної культури;

2) забезпечити розвиток пізнавального інтересу до занять з української мови і трансформації його в пізнавальну потребу в лінгвістичних знаннях, потребу в спілкуванні мовою свого народу;

3) навчити студентів вільно користуватися українською мовою як засобом спілкування, духовного збагачення і формування інтелектуальної культури для забезпечення належного рівня мовленнєвої компетентності, що є однією з найважливіших умов успішної соціалізації;

4) оволодіння вміннями і навичками вільно, комунікативно виправдано і доцільно користуватися мовними засобами у сприйнятті й створенні висловлювань у різних сферах, формах, видах, типах і жанрах мовлення.

3.3. Тип.

Нормативна навчальна дисципліна.

3.4. Термін вивчення (рік, семестр тощо).

II-й курс, II семестр

3.5. Кількість кредитів.

К-сть кредитів – 3,0; Всього 90 год. Аудиторних – 36, з них: лекційних – 16; практичних – 20. Самостійна робота – 54 год.

Курс дає наукове обґрунтування понять культури мови та мовлення, виразного читання, які опираються на фактах усіх мовних рівнів – фонетичному, лексичному, граматичному, стилістичному, виховує у студентів “мовне чуття”, побудоване на знанні цих фактів, дає змогу з’ясувати такі поняття, як точність, логічність, виразність і багатство мовлення.

3.6. Викладацький склад.

Мартіна Олеся Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент.

3.7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Структура навчальної дисципліни містить теоретичний блок (тексти лекцій), плани практичних занять, структуру залікового кредиту, критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів.

Змістовий модуль 1.

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК Сутність функціонально-комунікативного підходу до вивчення граматичного матеріалу

Лінгвістичний аналіз функцій граматичних категорій початкового курсу української мови та їх методична інтерпретація.

Методика формування мовленнєвих умінь під час засвоєння граматичного матеріалу на засадах функціонально-комунікативного підходу.

Типологія вправ та їх систематизація відповідно до етапів розвитку мовленнєвих умінь.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК Лінгвістичний аналіз функцій граматичних категорій початкового курсу навчання української мови

Методика формування мовленнєвих умінь під час засвоєння граматичного матеріалу на засадах функціонально-комунікативного підходу. Методика формування мовленнєвих умінь під час засвоєння граматичного матеріалу на засадах функціонально-комунікативного підходу.

ЗАЛІК

3.8. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Студенти повинні **знати**:

- основні комунікативні ознаки культури мовлення – правильність, точність, логічність, чистота, доречність;
- орфоепічні та орфографічні норми усного та писемного мовлення;
- лексичне багатство української мови – типи лексичних одиниць, нейтральну й експресивну лексику, засоби вираження експресії;
- правильність уживання граматичних форм;
- структуру синтаксичних одиниць;
- техніку виразного мовлення.

Студенти повинні **вміти**:

- правильно, логічно і точно висловлювати свої думки;
- користуватися мовними одиницями відповідно до мовленнєвих ситуацій;
- вміти застосовувати на практиці орфоепічні, орфографічні, лексичні граматичні, стилістичні норми сучасної літературної мови;

володіти технікою виразного читання текстів різних жанрів і комунікативних призначень.

3.9. Методи викладання дисципліни.

- комунікативний метод;
- пояснення;
 - демонстрація;
- організація самостійного пошуку;
- метод проектів.

3.10. Методи оцінювання.

Форми контролю: модульна контрольна робота – II семестр;
залік – II семестр.

Змістовий модуль оцінюється в 100 балів: МКР – 50 балів, поточний контроль – 50 балів.

3.11. Перелік основної літератури

1. Грищенко А.П. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П. Грищенка, Л.І. Мацько, М.Я. Плющ, Н.І. Тоцька, І.М. Уздиган. – Київ : Вища школа, 2002. – 439с. (с. 3 – 10).
2. Плющ М.Я. Сучасна українська літературна мова : підручник / За ред. М.Я. Плющ, С.П. Бевзенко, Н.Я. Грипас. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ: Вища школа, 2000. – 429с. (с. 3 – 15).
3. Карпалюк В.С. Сучасна українська мова з практикумом : навчально-методичний комплекс / В.С. Карпалюк, Г.В. Горох, Н.М. Бурдаківська, П.С. Каньоса, О.В. Мартіна, Н.В. Третяк. – Кам'янець-Подільський : Буйницький О.А., 2007. – 420с. (с. 54-57)
4. Карпалюк В.С. Сучасна українська мова. Синтаксис : навчальний посібник / В.С. Карпалюк, О.В. Мартіна, Н.В. Третяк. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький Д.Г., 2011. – 284с.

5. Карпалюк В.С. Українська мова. Лексикологія. Фразеологія. Словотвір : навчальний посібник. / В.С. Карпалюк, П.С. Каньоса, Н.В. Карпалюк. – Кам'янець-Подільський : ПП Мошак М.І., 2010. – 240с.

Мова викладання

Українська

ПП 23 Методика проведення роботи з народознавства в ДНЗ

Опис (анотація): курс «Методика проведення роботи з народознавства в ДНЗ» забезпечує художньо-педагогічну підготовку бакалавра галузі знань 0101 Педагогічна освіта напрямку підготовки 6.010101 Дошкільна освіта до ефективного вирішення завдань національного та патріотичного виховання дітей дошкільного віку засобами народознавства.

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: 2-й курс (3 семестр)

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

- **денна форма навчання:** 4 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 40, з них: лекцій – 16, практичних – 16, лабораторних – 8; позааудиторних – 80);
- **заочна форма навчання (4 роки навчання):** 5 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 180 (аудиторних – 24, з них: лекцій – 10, практичних – 8, лабораторних – 6; позааудиторних – 156).

Викладацький склад: Демчик Катерина Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти.

Мета курсу: підготовка майбутнього педагога ДНЗ до ефективного вирішення завдань національного та патріотичного виховання дітей дошкільного віку засобами народознавства.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- засвоєння студентами знань, які сприятимуть національному

вихованню дітей дошкільного віку;

- ознайомлення з історією розвитку та становлення української етнопедагогіки та її теоретичними засадами;

- навчання студентів здійснювати національне виховання, спираючись на засади етнопедагогіки;

- формування вмінь реалізувати власний творчий потенціал для розробок занять на народознавчу тематику;

- поглиблення знань студентів про народні свята та обряди, народну метеорологію, календарну обрядовість, побут населення та народні промисли України;

- формування у студентів умінь проводити роботу з батьками дітей дошкільного віку на народознавчому матеріалі.

Результати навчання: студенти мають *знати* теоретичні засади даного курсу; законодавчу та нормативну базу курсу; історію розвитку та становлення української етнопедагогіки, її теоретичні засади; народознавчі поняття та народну термінологію; українську національну культуру, виховні традиції та звичаї народу; зміст і завдання народознавчої роботи з дітьми дошкільного віку.

Студенти мають *уміти*: визначати мету та відповідні завдання народознавчої роботи, надаючи їм національної спрямованості; планувати народознавчу роботу з дітьми дошкільного віку, визначати доцільний зміст та обсяг народознавчого матеріалу, добирати різноманітні форми навчально-виховної роботи; складати методичні розробки, в змісті яких реалізуються завдання національного виховання; здійснювати різноманітні форми просвітницької роботи серед батьків, широко використовуючи народні та родинні свята; творчо застосовувати передовий педагогічний досвід у власній професійній діяльності.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних, практичних і лабораторних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення

студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з сучасними законодавчими та нормативними документами в галузі дошкільної освіти і національного виховання, сучасними експериментальними дослідженнями, інноваційними методичними технологіями розвитку художньо-творчих здібностей дітей на народознавчому матеріалі.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове експрес-опитування та тестування, модульні контрольні роботи, написання контрольних розширених конспектів занять тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

3 курс, 6 семестр				4 курс, 7 семестр					
Поточний контроль	МКР № 1	Самостійна робота	Разом за ЗМ 1	Поточний контроль	МКР № 2	Самостійна робота	Разом за ЗМ 2	Екзамен	Разом
ЗМ 1				ЗМ 2					
10	15	5	30	10	15	5	30	40	100

Заочна форма навчання (4 роки навчання)

Поточний контроль		МКР	Самостійна робота	Екзамен	Разом
ЗМ I	ЗМ II				
10	10	25	15	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Богуш А. М. Українське народознавство в дошкільному закладі : навч. посіб. – 2-ге вид., переробл. і допов. / А. М. Богуш, Н. В. Лисенко. – Київ : Вища школа, – 2002. – 407 с.
2. Калуська Л. В. Дивокрай. Вибрані дидактико-методичні матеріали у 2-х книгах для працівників дошкільних закладів. / Л. В. Калуська. – Тернопіль : Мандрівець, 2008. – Кн. 1. – 320 с.
3. Ніколаєнко В. М. Народознавство в дошкільному навчальному закладі. 2-6 років. / В. М. Ніколаєнко. – 4-те вид., перероб. – Харків : Основа, 2013. – 207, [1] с. : іл.

Мова викладання – українська.

ЗП 15 ТЕОРІЯ І ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ДИТЯЧОЇ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває важливість дитячої художньої творчості; розглядає особливості підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до здійснення художньо-творчого розвитку дітей дошкільного віку, засвоєння та оволодіння фактичним матеріалом про особливості сприймання, уяви, мислення, запам'ятовування, розуміння і творчого відтворення дітьми дошкільного віку змісту художніх творів, висвітлено суть творчого процесу, приділено увагу педагогічній творчості вихователя.

Тип: цикл загальної підготовки(вибіркова).

Термін вивчення: 2 курс (3 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредита ECTS: всього 120 год., з них: 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти Каньоса Н.Г.

Мета курсу: підвищення рівня загальної та естетичної культури майбутніх вихователів шляхом надання художньо-естетичних знань, формування естетичного ставлення до довкілля, уміння застосовувати технології художньо-естетичного розвитку у навчально-виховному процесі ДНЗ.

Основні завдання дисципліни:

- 1) ознайомити студентів з основами теорії та історії образотворчого мистецтва, з особливостями розвитку у дітей дошкільного віку творчих здібностей і шляхів формування у них інтересу до різних видів образотворчої діяльності;

- 2) залучення студентів до науково-дослідної роботи в галузі образотворчої діяльності;
- 3) ознайомлення студентів з різноманітними технологіями залучення дошкільників до образотворчої діяльності, розвитку у дитини здібностей до зображувальної діяльності;
- 4) формування у дошкільника художньо-образного мислення і вміння бачити оточуюче життя очима художника;
- 5) придбання практичних навичок творчої діяльності;
- 6) сприяти формуванню особистості майбутнього педагога, розвитку його культури, ерудиції;
- 7) активізація потреби у саморозвитку щодо власної компетенції в теорії та практиці образотворчого мистецтва.

Результати навчання: студенти мають **знати:** мати уявлення про предмет і завдання курсу «Теорія і технології розвитку дитячої художньої творчості»; методи науково-психологічного дослідження творчої діяльності; механізми творчої діяльності; індивідуально-психологічні ознаки творчої особистості; вікову динаміку розвитку творчих здібностей; психологічні чинники, що впливають на розвиток творчої особистості; структуру творчого процесу; засоби стимуляції творчої діяльності дитячого колективу; теоретичні закономірності і практичні завдання окремих технологій розвитку дитячої художньої творчості. Студенти мають **уміти:** активізувати знання курсу «Теорія і технології розвитку дитячої художньої творчості» при вивченні інших педагогічних дисциплін; застосовувати психолого-педагогічні методи дослідження; застосовувати знання сучасної психологічної науки стосовно вивчення та дослідження творчої діяльності; використовувати експериментальні методи дослідження продуктів творчої діяльності; володіти технологією проведення психологічного тренінгу як засобу стимуляції творчості; проводити роботу з організації дитячої художньої творчості; володіти методами організації різних видів занять, художньо-дидактичних ігор, свят, ранків, екскурсій за межі дошкільного

закладу та інших форм естетичного виховання дошкільників; діагностувати рівень розвитку у дитини художніх вмінь.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації; використання Інтернет-технологій, консультування, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екзамен	Сума
Денна форма навчання			
Поточний контроль	МКР	40	100
30 балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Богуш А.М. Теоретичні засади художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку / А.М.Богуш // Педагогіка і психологія. – 1998. - №3.
2. Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти. / А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик – Київ : Слово, 2006. – 304с.
3. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте. / Л.С.Выготский. – Москва : Просвещение, 1967.

4. Гавриш Н.В. Розвиток мовленнєвої творчості в дошкільному віці. / Н.В.Гавриш. – Донецьк : Лебідь, 2001. – 218с.
5. Каньоса Н.Г. Теорія та технології розвитку дитячої художньої творчості : навчально-методичний посібник / укладач Н. Г. Каньоса. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2015. – 188 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 16 Технології формування екологічної культури дошкільників

Опис (анотація): дисципліна, яка сприяє становленню професійної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до здійснення формування екологічної культури дітей дошкільного віку, засвоєння та оволодіння теорією та ефективними технологіями екологічного виховання в дошкільному навчальному закладі.

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу загальної підготовки.

Термін вивчення: 2 курс (4 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредитів ECTS: всього 120 год., з них: 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять, 80 год. самостійна робота)

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методик дошкільної освіти Бабюк Т.Й.

Мета курсу: підвищення рівня загальної та екологічної культури майбутніх вихователів шляхом формування базових наукових знань з екології, формування ставлення до природи як універсальної, унікальної цінності, ознайомлення з сучасними концепціями та ефективними технологіями екологічного розвитку дітей дошкільного віку.

Основні завдання дисципліни:

1. Оволодіння майбутніми педагогами основними поняттями, категоріями, завданнями та змістом всіх складових навчальної дисципліни.
2. Формування на основі сучасних наукових досліджень екологічних

уявлень.

3. Формування емоційно-ціннісного ставлення до природи.
4. Впровадження в практику почуттєво-діяльнісних стратегій та технологій взаємодії з природою.
5. Оволодіння фахівцями вміннями використовувати в майбутній професійній діяльності різноманітні методи і прийоми, форми роботи з екологічного виховання дітей дошкільного віку.
6. Включення у проектування активних форм взаємодії з дошкільниками та іншими учасниками навчально-виховного процесу в дошкільному навчальному закладі.
7. Формування у майбутніх фахівців практичних професійних вмінь з організації та впровадження ефективних технологій екологічної освіти дошкільників.
8. Стимулювання активності у процесі вирішення та розробки професійних педагогічних завдань у галузі екологічного розвитку дошкільників.

Результати навчання: студенти мають **знати:** завдання курсу, основні поняття та категорії, значення навчальної дисципліни для фахової підготовки; історико-філософські підходи до питань екологічного виховання; історію та перспективи розвитку екологічної освіти; зміст педагогічного процесу формування екологічної свідомості особистості; принципи та методи екологічної психології та педагогіки; організаційно-методичні засади екологічної освіти дітей дошкільного віку; принципи, методи та засоби екологічного виховання дітей дошкільного віку. Студенти мають **уміти:** інтерпретувати відповідно до вікових особливостей дітей дошкільного віку знання про глобальні та регіональні екологічні проблеми сучасності; толерантно формувати у дітей елементи екологічної свідомості: елементарні екологічні знання про природу (орієнтування у найближчому природному оточенні, усвідомлення життєво-необхідних потреб живих істот в умовах існування, ознайомлення з елементарними відомостями про взаємозв'язки

живої і неживої природи, значення її в житті людини); розуміння впливу людини, її господарської діяльності на природне середовище у доступній для дітей формі; естетичні почуття (виховання любові, чуйності, доброзичливості до об'єктів природи); потреби у спілкуванні з природою, уміння спостерігати й відчувати її красу й гармонію, розвиток інтересу, прагнення до пізнання природи; культура поведінки (відповідальність за свої вчинки у природі, формування здатності й вмінь піклуватися про природні об'єкти та своє здоров'я);

первинний досвід екологічної діяльності (включення у спільну з дорослими екологічно спрямовану діяльність) в процесі художньо-педагогічного спілкування; створювати розвивальне екологічне середовище у дошкільному навчальному закладі (ділянка, екологічна кімната, екологічна стежина, зимовий сад, куточки природи); будувати процес екологічної освіти на різних рівнях «педагог – дитина», «педагог – батьки – дитина», «педагог – педагог»; добирати доцільні засоби, методи і форми роботи з екологічного виховання дошкільників, використовувати сучасні технології. У студентів мають бути **сформовані компетентності**: здійснювати екологічне виховання та формувати екологічну культуру дітей дошкільного віку на основі практичних професійних вмінь з організації та впровадження ефективних технологій екологічної освіти дошкільників.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, написання планів-конспектів занять, аналіз та самоаналіз, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, робота з таблицями, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, дискусії, виготовлення моделей таблиць і стендів, розробка екологічних проектів тощо

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

Поточний і модульний контроль		Залік
Поточний контроль	МКР	100 балів
60 балів	40 балів	

Заочна форма навчання

Поточний і модульний контроль		Залік
Поточний контроль	МКР	100 балів
50 балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Лисенко Н. В. Теорія і практика екологічної освіти : дошкільник – педагог : навчально-методичний посібник для ВНЗ / Н. В. Лисенко. – Київ : Видавничий Дім "Слово", 2009. – 400 с.
2. Ніколаєнко В. М. Екологічне виховання в ДНЗ. 2-6 років / В. М. Ніколаєнко. – Харків : Вид. група «Основа», 2010. – 207 с.
3. Плохій З. П. Виховання екологічної культури дошкільників / З. П. Плохій. – Київ : Ред. ж. «Дошкільне виховання», 2002. – 173 с.
4. Плохій З. П. Формування у дітей дошкільного віку екологічної культури : (теорет. та метод. аспекти) : монографія / З. П. Плохій. – Київ : ДП "Вид. дім "Персонал", 2010. – 319 с.
5. Плохій З. П. Формуємо екологічну компетентність молодшого дошкільника : навч.-метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку "Я у Світі" / З. П. Плохій. – Київ : Світич, 2010. – 144 с.

Мова викладання: українська.

ПП 23 Методика роботи з дитячою книжкою в ДНЗ

Опис (анотація): дисципліна передбачає обов'язковий мінімум знань і практичних навичок для підготовки вихователя щодо організації і проведення роботи з дитячою книжкою в ДНЗ; розкриває структуру і зміст пропедевтики читацької діяльності дітей дошкільного віку; розглядає особливості процесу ознайомлення дітей із дитячою книжкою (літературними творами) на різних етапах дошкільного дитинства; висвітлює специфіку педагогічної діяльності, спрямованої на формування в дітей початкових уявлень про книжку як джерело знань, культуру поводження з нею; досліджує форми, методи і прийоми навчання дітей спілкуванню з книжкою, педагогічні умови й форми організації роботи з книжкою на заняттях і поза ними, вимоги до дитячої книжки, створення осередків книги їх наповнення і змісту роботи.

Тип: цикл професійно та практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них – денна форма навчання – 30 год. аудиторних (14 год. лекційних, 16 год. практичних занять) і 60 год. – самостійна робота студентів.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Ватаманюк Г.П.

Мета курсу: забезпечення належного рівня теоретичних знань студентів з методики роботи з дитячою книжкою у ДНЗ та практично-методичних умінь, необхідних для активної професійної діяльності майбутніх вихователів.

Основні завдання дисципліни:

- озброїти студентів науково-теоретичними основами курсу (методологічні, психолого-педагогічні засади) роботи з дитячою книжкою в ДНЗ;
- ознайомити з метою, завданнями та змістом провідних концептуальних, базових та варіативних програмних документів з питань роботи з дитячою книжкою в ДНЗ;

- озброїти майбутніх вихователів методичним інструментарієм по роботі з дитячою книжкою;
- формувати вміння і навички планування видів і форм роботи з дитячою книжкою для дітей різних вікових категорій;
- ознайомити з передовим педагогічним досвідом використання дитячої книжки у практиці роботи ДНЗ.
- формувати у студентів уміння організовувати роботу з дитячою книжкою в умовах дошкільного навчального закладу.

Результати навчання: студенти мають *знати* мету, предмет і завдання курсу «Методика роботи з дитячою книжкою» та основні його поняття; роль дитячої книжки у формуванні особистості дошкільника, функції художньої літератури; види і жанри дитячої літератури; особливості сприймання дошкільниками творів художньої літератури; наукові підходи до методики роботи з дитячою книжкою в умовах ДНЗ та їх напрями; джерела художнього читання і розповідання дітям; структурні компоненти пропедевтики читацької діяльності; завдання педагога щодо роботи з дитячою книжкою в ДНЗ; вимоги до створення розвивального середовища в групах ДНЗ з метою розвитку читацьких інтересів дошкільників, зміст і форми роботи в осередку книги; базові характеристики художньо-мовленнєвої діяльності як естетично-спрямованого напрямку роботи з дитячою книжкою; методичний інструментарій по роботі з дитячою книжкою в ДНЗ (принципи, методи, прийоми, засоби навчання); змістові аспекти роботи з дитячою книжкою за освітніми програмами, чинними в ДНЗ; шляхи забезпечення наступності у роботі дошкільних закладів і початкової школи в контексті пропедевтики читацької діяльності; особливості роботи з батьками щодо формування читацьких інтересів дошкільників.

Студенти мають *уміти* проектувати різні види роботи з дитячою книжкою відповідно до вікових особливостей дошкільників; організовувати різні форми роботи з дитячою книжкою на заняттях в ДНЗ і поза ними;

добирати дитячі книжки для дітей різних вікових періодів: до 1-го року, 1-3 роки, 3-6 років, враховуючи вимоги до розміру, змісту, форми, матеріалу, ілюстрацій, кольорової гами); створювати осередки книги в групах та здійснювати керівництво роботою в них; використовувати у роботі з дітьми різні джерела художнього читання і розповідання дітям; створювати сприятливі психолого-педагогічні умови спілкування дошкільників з дитячою книжкою; аналізувати дитячу книжку та її зміст; складати розгорнутий план-конспект заняття з використанням дитячої книжки; формувати в дітей навички бережливого ставлення до книжки, її лагодження в разі потреби; організовувати роботу з батьками з проблем пропедевтики читацької діяльності дошкільників; здійснювати дослідницьку роботу з методики роботи з дитячою книжкою в ДНЗ.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, бесіда, лекції (проблемна дискусійна, у форматі Power Point); консультування, ділова гра, рольова гра, мозковий штурм, воркшоп, організація самостійного пошуку щодо виконання індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування; написання самостійних і творчих робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, модульні контрольні роботи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Рубіжний контроль
Денна форма навчання			
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР	Залік
Поточний контроль		Підсумковий контроль	100 балів
25 балів	35 балів	40 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика. Хрестоматія: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Упорядник Богуш А. М. Частина I та II. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720с.
2. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти / А. М. Богуш. – 4-те видання., доопр. і доп. – Харків : «Ранок», 2013. – 192 с.
3. Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. Богуш., Н. Гавриш, Т. Котик Т. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2006. – 304с.
4. Богуш А. М., Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному закладі: навчальний посібник / А. М. Богуш., Н. В. Лисенко. – 2-е вид, перероб. і доп. – Київ. : Вища школа, 2002. – 407 с. : іл.
5. Гавриш Н. В. Технологія «Художнє слово і дитяче мовлення» / Н. В. Гавриш. – Методичний посібник, К. : 2012. – 11с.

Мова викладання: українська.

ПП 30 Інноваційні педагогічні технології в дошкільній освіті

Опис (анотація): Предметом вивчення навчальної дисципліни є: використання інноваційних технологій в навчально-виховному процесі ДНЗ. Формує готовність майбутніх педагогів до впровадження сучасних технологій освітній процес ДНЗ

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 2 курс (3 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 18 год. лекційних, 22 год. практичних.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Газіна І.О.

Мета курсу: формування готовності майбутніх педагогів до впровадження сучасних технологій освітній процес ДНЗ.

Основні завдання дисципліни:

- формувати знання про педагогічну технологію у майбутніх спеціалістів дошкільної освіти;
- ознайомити студентів з педагогічними технологіями в дошкільній освіті;
- формувати у студентів вміння методично грамотно застосовувати сучасні
- педагогічні технології в практиці роботи дошкільних навчальних закладів.

Результати навчання: Вивчивши курс " Інноваційні технології в дошкільній освіті ", **студент повинен знати:** педагогічну технологію як інструмент педагогічного впливу на формування особистості дитини; види педагогічних технологій, їх особливості; алгоритм впровадження педагогічних технологій у практику роботи дошкільних навчальних закладів.

Студент повинен вміти: планувати освітню діяльність використовуючи технологічний підхід до організації освітнього процесу дошкільного навчального закладу; реалізовувати зміст освітніх ліній БКДО засобом різних видів педагогічних технологій; аналітично застосовувати у практиці алгоритм впровадження сучасних педагогічних технологій.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, написання планів-конспектів занять, аналіз та самоаналіз занять з методики музичного виховання у ДНЗ, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, робота за таблицями, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, конференції, дискусії, моделювання навчальної ситуації в аудиторії тощо.

Методи оцінювання: **Методи оцінювання:** поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи, написання контрольних планів-конспектів занять та їх аналізів і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль	МКР	Сума
60 балів	40 балів	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Актуальні проблеми дошкільної освіти : теорія і практика : навч. посіб. / за заг. ред. С. О. Нікітчиної. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2014. – 368 с.
2. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / Наук. кер. та загал. ред. О. Л. Кононко. – 3-тє вид., випр. – К.: Світич, 2009. – 430 с.
3. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / наук. керівник А. М. Богуш ; авт. кол.: А. М. Богуш, Г. В. Беленька, О. Л. Богініч [та ін.] // Вихователь-методист дошкільного закладу. Спецвипуск. – Київ, 2012. – 30 с.
4. Гавриш Н. Сучасне заняття в дошкільному закладі : навч.-метод. посіб. / Н. Гавриш. – Луганськ : Альма-матер, 2007. – 496 с.
5. Державна національна програма «Освіта. Україна ХХІ століття» // Освіта. — 1993. — № 44—46.
6. Козлова С. А. Дошкольная педагогика : учеб. пособ. для студ. дошк. отд. и фак. средн. пед. учеб. заведений / С. А. Козлова, Т. А. Куликова. – 4-е изд., стер. – Москва : Академия, 2002. – 416 с.
7. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів : у 3 ч. Ч. 2 / Н. В. Лисенко, Н. Р. Кирста. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 360 с.
8. Парамонова Л. А., Протасова Е. Ю. Дошкольное и начальное образование за рубежом: история и современность. — М., 2001.
9. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Т. І. Поніманська. – Київ : Академвидав, 2004. – 456 с.

10. Українське дошкілля : програма розвитку дитини дошкільного віку / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. – Тернопіль : Мандрівець, 2012. – 224 с.

Мова викладання: українська.

01 ОСВІТА

013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА

ІНОЗЕМНА (АНГЛІЙСЬКА) МОВА

(назва навчальної дисципліни)

1. Мета вивчення навчальної дисципліни у контексті підготовки фахівців певної спеціальності. Її взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами навчального плану підготовки фахівців.

Метою викладання навчальної дисципліни “Іноземна (англійська) мова” є забезпечення всебічної підготовки вчителя іноземної мови початкової школи та формування основ професійно-орієнтованого вдосконалення володіння цією мовою. Навчання іноземної мови професійного спрямування передбачає реалізацію практичної, виховної, розвиваючої та професійно-педагогічної мети, яка досягається в процесі практичного оволодіння іноземною мовою.

Основними завданнями вивчення дисципліни є формування у студентів лінгвістичної, професійної, комунікативної та комунікативно-методичної компетенції для ефективного мовного функціонування в академічному та професійному середовищі; удосконалення вмінь та навичок аудіювання, усного (діалогічного та монологічного) та писемного мовлення; читання оригінальної літератури за фахом для одержання і передачі наукової інформації, вдосконалення навичок перекладу; удосконалення граматичних, лексичних, фонетичних навичок та вмінь, збагачення лексичного запасу; розвиток мовної культури студентів.

2. Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме

вивчення даної дисципліни. Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати: про мову як суспільне явище; граматичну систему мови; основні одиниці мови і мовлення; сучасні напрямки в науці про мову та їх значення для професії вчителя іноземної мови в початкових класах.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні уміти: розуміти мовлення студентів, викладачів, диктора на аудіо- та відео носіях, що містить необхідну інформацію для функціонування в академічній та професійній сферах; брати участь у стандартних ситуаціях спілкування (монологічне та діалогічне мовлення) відповідно до опрацьованих лексичних тем; читати та здійснювати літературний переклад науково-популярних, публіцистичних і художніх текстів професійного спрямування; швидко писати відповідно до каліграфічних та орфографічних норм, правильно вживати лексико-граматичні структури, необхідні для гнучкого вираження відповідних функцій та понять, а також для розуміння і продукування широкого кола текстів в академічній та професійній сферах.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. My family and friends.

Тема 2. Man's appearance and character.

Тема 3. Daily programme.

Тема 4. My house / flat.

Змістовий модуль 2.

Тема 1. Shopping.

Тема 2. Meals.

Тема 3. Weather and climate.

Змістовий модуль 3.

Тема 1. Education.

Тема 2. School life.

Тема 3. The teacher I admire.

Змістовий модуль 4.

Тема 1. Science and technology.

Тема 2. Art. Museums.

Тема 3. Nature.

Тема 4. Work.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни (кількість кредитів ЄКТС, кількість годин, у тому числі годин аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи).

Кількість кредитів – __8__; кількість годин – __240__; аудиторна робота – __120__; самостійна робота – __72__.

5. Форма семестрового контролю.

Залік. Іспит.

6. Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання).

Олинець Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач.

7. Перелік основної літератури.

1. Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови. Довідник / Г.В. Верба, Л.Г. Верба. – К. : ТОВ «ВП Логос-М», 2012. – 341 с.

2. Стародуб Т.Ф. Практичний курс англійської мови: Навчальний посібник для студентів перших курсів педагогічних факультетів. – Тернопіль : Підручники та посібники, 2011. – 224 с.

3. Янсон В.В., Свистун Л.В., Богатирьова С.Т., Лежньов С.М. A Practical Guide for Learners of English. Course 1. = Практичний курс англійської мови для студентів вищих навчальних закладів: Навч. посібник. – Англ. мовою. – Київ : ТОВ «ВП Логос», 2015. – 368 с.

Галузь знань

0203 Гуманітарні науки

Напрямок підготовки

6.020302 Історія*

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця

бакалавр

2. Зміст навчальної дисципліни.

Модуль 1. Філософія, її зміст і призначення. Основні етапи історико-філософського процесу.

Тема 1. Філософія як універсальний тип знань

Філософія та світогляд. Світогляд і світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння. Історичні типи світогляду: міф, релігія, науковий світогляд, філософський світогляд. Предмет філософії. Філософія як дослідження світоглядних проблем засобами раціонального мислення. Основне коло філософських питань. Основні теми філософських роздумів: світ і людина, сутність і зміст людського існування. Основне питання філософії. Головні напрями у філософії. Філософія та культура. Функції філософії: світоглядна, гносеологічна, методологічна, аксіологічна, прагматична та ін. Соціальна спрямованість філософського знання. Сутність загальнолюдських цінностей у філософії. Людина як найвища цінність. Місце й роль філософії у сучасному суспільному житті.

Тема 2. Філософія Стародавнього Світу.

Культурно-історичні передумови виникнення філософії. Передумови філософії у Стародавній Індії. Велична та епічна література про людину, її походження та існування. Релігійно-філософські вчення: джайнізм, чарвака, буддизм. Зародження філософії у Стародавньому Китаї. Конфуціанство та даосизм.

Своєрідність філософії Стародавньої Греції: досократичного, класичного, елліністичного та римського періодів античності. Вчення про буття (Мілетська школа). Вчення про рух (Елейська школа). Людина як мікрокосм, атомізм Демокріта. Софісти. Людина як міра усіх речей (Протагор). Самопізнання та належне існування (Сократ). Платонізм та неоплатонізм.

Космоцентризм античної міфології та антропоцентризм грецької просвіти. Становлення античної діалектики. Аристотель як систематизатор античної філософії.

Тема 3. Філософські пошуки в добу Середньовіччя та епоху Відродження

Розвиток християнства у Західній Європі. Апологетика, патристика, схоластика. Суперечка про природу понять: реалізм і номіналізм. Особливості західноєвропейської та східноєвропейської релігійної філософії. Вчення Фоми Аквінського про єдність душі і тіла, про двоїстість істоти, про співвідношення релігії, філософії і науки.

Філософія Відродження. Гуманізм та антропоцентризм. Натурфілософія Відродження; пантеїзм; повернення до первісного розуміння сутності діалектики. Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту (Дж. Бруно, М. Кузанський). Реформація, її ідеї (Т. Мюнцер, М. Лютер, Ж. Кальвін).

Тема 4. Західноєвропейська філософія (XVII-XIX століття).

Наукова революція XVII ст. (І.Ньютон) і проблема методу пізнання у філософії (Ф.Бекона, Р.Декарта). Емпіризм і раціоналізм (Дж. Локк, Дж.Берклі, Д.Юм, А.Декарт, Б. Спіноза, Г.Лейбніц). Створення механічно-матеріалістичної картини світу.

Проблема людини у філософії Просвітництва (Монтеск'є, Ф. Вольтер, Ж.-Ж. Руссо). Французький матеріалізм, його розуміння людини і суспільства (Ж. Ламетрі, К.-А. Гельвецій, П. Гольбах, Д. Дідро).

Місце німецької класичної філософії в історії філософської думки. Філософські позиції І.Канта. Г. Гегель, його філософська система та метод. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха. Німецька класична філософія і сучасне бачення світу.

Тема 5. Сучасна західна філософія

Плюралізм течій сучасної філософії. Критичний перегляд принципів і традицій класичної філософії кінця XIX — початку XX ст. Захист і оновлення класичних філософських традицій.

Проблема раціонального та ірраціонального. Ірраціоналістичний і містичний

підхід у філософському аналізі (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше). Філософські проблеми психоаналізу (З. Фрейд, К. Г. Юнг, Е. Фромм).

Феномен атеїстичного екзистенціалізму. Ж. П. Сартр: Я та Інший. А. Камю: самогубство філософське та життєве. Феномен релігійного екзистенціалізму. К. Ясперс: гранична ситуація та вихід із неї. Г. Марсель: за межі трагічної мудрості. Проблема протистояння та комунікації різних парадигм філософії людини у ХХ столітті. Феномен постмодернізму.

Тема 6. Українська філософія

Становлення й розвиток світогляду давніх слов'ян: давньослов'янська міфологія, запровадження християнства. Філософська думка періоду етнокультурної катастрофи. Становлення філософії українського духу в Києво-Могилянській академії. Г. С. Сковорода — фундатор філософії українського кордоцентризму. Український романтизм (М. Гоголь, М. Костомаров, П. Куліш та ін.). Філософські ідеї Т. Шевченка. Академічна філософія (С. Гогоцький, П. Юркевич, В. Лесевич, О. Гілярів та ін.). Соціально-філософські погляди Л. Українки, П. Грабовського, М. Коцюбинського, М. Драгоманова, І. Франка, В. Антоновича. Філософія періоду відродження українського духовного життя (В. Винниченко, М. Грушевський, В. Зеньковський та ін.). Філософія національної самобутності (Д. Донцов, В. Липинський, І. Лисяк-Рудницький та ін.). Філософська спадщина Д. Чижевського. Філософія України в радянський період. Розробка філософських проблем у сучасній Україні.

Модуль 2. Теоретична і практична філософія

Тема 7. Філософське вчення про буття

У даному модулі з'ясовується потенціал таких категорій, як „буття”, „матерія”, „субстанція”, виявляється їх співвідношення та еволюція в історико-філософському процесі. Філософський зміст проблеми буття. Основні форми буття. Буття людини як фундаментальна проблема філософії. З метою всебічного вивчення особливостей матерії у розглядаються такі форми її існування, як „простір” і „час”, їх спільні риси та відмінності, а

також виявляється сутність руху, його основні види та взаємозв'язок із спокоєм.

Поняття першої та другої природи. Співвідношення філософських, наукових та релігійних поглядів на матерію.

Проблема буття надприродного та Бога. Буття Бога у філософській інтерпретації. Буття людини як єдність тілесного і духовного.

Тема 8. Філософія свідомості

Відоображення як універсальна властивість матерії. Відоображення в неживій та живій природі і відоображення на соціальному рівні. Структура та функції свідомості. Свідомість і мова. Творча активність свідомості.

Індивідуальна та суспільна свідомість. Структура суспільної свідомості. Форми суспільної свідомості.

Тема 9. Філософський аналіз пізнання.

Пізнання як відоображення. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Основні принципи теорії пізнання та багатовимірність його форм. Особливості пізнання природного, соціокультурного і духовного світу людини. Пізнання і творчість. Проблеми істини. Об'єктивність істини. Абсолютна та відносна істина. Конкретність істини. Істина й цінність. Сучасні концепції істини. Критерії істини.

Діалектика та її альтернативи. Закони і категорії діалектики. Принципи діалектики. «Негативна діалектика». Метафізика як наука і метод. Інтуїтивізм. Еволюціонізм. Софістика і еклектика. Закони діалектики. Категорії діалектики. Основні форми наукового пізнання (факт, проблема, ідея, гіпотеза, концепція, теорія).

Тема 10. Філософська антропологія та соціальна філософія

Основні філософські підходи до сутності людини. Людина, індивід, особистість. Парадокси людської свободи. Процеси соціалізації та індивідуалізації в житті особи. Специфіка ціннісного ставлення до світу. Аксіологія і сучасність.

Екзистенційні категорії людського буття. Основні філософські підходи

до пошуків сенсу життя. Людина і природа. Екологічна проблема у сучасному світі. Проблема статі в філософії. Фемінізм як явище сучасної культури

Особливості філософського пізнання суспільства і людини. Роль соціального пізнання в історії. Суспільство як система, що саморозвивається. Спадковість ідей суспільного розвитку в контексті класових і загальнолюдських пріоритетів.

Суб'єкти суспільного розвитку: індивіди та соціальні спільноти. Особистість у вимірах філософського аналізу. Матеріальні аспекти розвитку суспільства. Соціально-політична сфера. Духовне життя суспільства. Відчуження як фактор, що зумовлює однобічний розвиток людини. Концепції майбутнього людства.

Специфіка людського суспільства: від інстинкту до волі. Буденне та особистісне спілкування у суспільному житті, суперечність між ними. Суспільство: рід, цивілізація, культура. Суспільство й нація. Національне як філософська проблема. Поняття нації і етносу. Проблеми філософії історії.

Генеза соціальних спільнот. Рід, плем'я, етнос, нація. Сім'я в структурі суспільства. Теорія нації. Проблема національної ідентичності. Націоналізм та його види.

Суспільство, народ, держава: їх сутність та природа (Р. Колінгвуд, Т. Гоббс, Дж. Локк, Ж-Ж.Руссо). Поняття громадянського суспільства: етапи формування та структура. Природа і сутність громадянського суспільства. Демократія та громадянське суспільство. Природа і сутність тоталітаризму (Ф. фон Хайек). Причини виникнення тоталітарних режимів.

3. Нормативна.

4. Термін вивчення ІІІ семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1	Всього годин	108
	- аудиторні;	30
	- позааудиторні	78

2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	16
	- практичні заняття;	14
	- індивідуальна робота;	-
	- самостійна робота.	78

6. Викладацький склад.

Кандидат філософських наук, доцент Плахтій Маріанна Петрівна.

7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

ТЕМА 1. Філософія як універсальний тип знань.

ТЕМА 2. Філософія Стародавнього Світу.

ТЕМА 3. Філософські пошуки в добу Середньовіччя та епоху Відродження.

ТЕМА 4. Західноєвропейська філософія (XVII-XIX століття).

ТЕМА 5. Сучасна західна філософія

ТЕМА 6. Українська філософія

ТЕМА 7. Філософське вчення про буття.

ТЕМА 8. Філософія свідомості

ТЕМА. 9. Філософський аналіз пізнання

ТЕМА 10. Філософська антропологія та соціальна філософія

Модульна контрольна робота

Самостійна робота

ІСПИТ

8. Мета і завдання вивчення дисципліни:

Мета дисципліни - сформувати у студентів наукове розуміння філософії як квінтесенції духовної культури людства, розуміння сутності філософії як науки і форми суспільної свідомості в її історичному поступі, розкрити творчу роль філософії в сучасній культурі, сутність української філософської думки та її місце в загальному розвитку історії філософії.

По завершенні курсу студент : **ПОВИНЕН :**

- Володіти уявленнями про предмет та методи філософії
- Опанувати основні філософські поняття та категорії;
- Сформувати навички філософського мислення

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- Головну проблематику філософії в її історичній генезі
- Основні періоди розвитку філософії, час і передумови виникнення філософських парадигм
- Провідних представників історії філософської думки
- Головні філософські школи та їх вчення
- Стан розробки проблем в сучасній філософській думці
- Форми та методи пізнання, форми знання
- Філософський підхід до проблеми людини та суспільства

ПОВИНЕН ВМІТИ:

- Відрізняти філософське і наукове пізнання
- Визначати специфіку філософії як світогляду
- Розкривати особливості історичних етапів розвитку всесвітньої філософії
- Здійснювати філософський аналіз першоджерел
- Визначати особисту світоглядну позицію

9. Методи викладання дисципліни.

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями філософії;
- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для виконання проблемно-пошукових філософських завдань, формувати вміння самостійно мислити, аналізувати матеріал,

виступати публічно та відстоювати особисту точку зору;

- Самостійна робота з опрацювання обраних першоджерел, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів, написання філософського есе тощо;

10. Методи оцінювання.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови повних і вичерпних відповідей студента на запитання, демонстрації високого рівня теоретичної і практичної підготовки, студент глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу.

Оцінка “добре” виставляється за наявності несуттєвих помилок у відповідях. Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не демонструє достатньої глибини та аргументації, допускаючи при цьому окремі несуттєві неточності й незначні помилки.

Оцінка “задовільно” ставиться при суттєвих недоліках при формуванні відповіді на теоретичні та практичні завдання, за відсутності уміння ілюструвати прикладами основні теоретичні положення. Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, стисло (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Оцінка “незадовільно” ставиться у тому разі, коли студент не володіє навчальним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

11. Перелік основної літератури.

Основна:

1. Андрущенко В. Історія соціальної філософії. – К., Тандем, 2000.

2. Арутюнов В.Ф. Філософія: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення. – К., КНЕУ, 2001.
3. Бичко А.К. Філософія: Підручник / А.К. Бичко, І.В. Бичко, В.Г. Табачковський, В.І. Ярошевець. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.
4. Бичко І.В. Філософія. Підручник / І.В. Бичко, І.В. Бойченко, В.Г. Табачковський. – К.: Либідь, 2002. – 406 с.
5. Білодід Ю. Філософія. Український світоглядний акцент: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Ю.М. Білодід. — К. : Кондор, 2006. - 356 с.
6. Буслинський В.А. Філософія: Навч. посібник для студентів і аспірантів вищ. навч. закладів / В.А. Буслинський, П.І. Скрипка, В.Ю. Алексеев, Л.М. Кусок. За ред. В. Буслинського ; Київськ. славістич. ун-т. - К. : [б. и.], 2002. – 315 с.
7. Волинка Г.І. Історія філософії у її зв'язку з освітою / Г.Волинка, В.Гусев, Н.Мозгова, І.Огороднік – К.: Каравела, 2006.
8. Волинка Г.І. Філософія стародавності і середньовіччя в основному контексті / Г.І.Волинка. – К.: Каравела, 2005.
9. Горський В.С. Історія української філософії: Навч. посіб. – К., 2001.
10. Губерський Л.В. Філософія: Навч. Посібник / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, В.П. Розумний, В.П. Бойченко. - 5 вид., випр. і доп. — К.: Вікар, 2005. – 457 с.
11. Козак І.Й. Основи української філософії: навчальний посібник / І.Й.Козак. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010.
12. Кремень В.Г. Філософія: Мислителі. Ідеї. Концепції: Підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. - К.: Книга, 2005. - 528 с.
13. Надольний І.Ф. Філософія: Посібник. – К., 1999, 2000, 2004.
14. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини: Навчальний посібник для студентів вищих учбових закладів // В.Г.Нестеренко. - К.: Абрис, 1995. - 336 с. // <http://thales2002.narod.ru/zmneph.html>

- 15.Пазенок В.С. Філософія. Навчальний посібник / В.С. Пазенок. – К.: Академвидав, 2008. – 280 с.
- 16.Петрушенко В.Л. Історія світової філософії. Фундаментальні проблеми філософії: Навчальний посібник / В.Л. Петрушенко - Львів: НУЛП, 2002. – 210 с.
- 17.Петрушенко В.Л. Філософія: Навчальний посібник. - ТЗОВ НВФ Магнолія плюс, 2006. - 243 с.
- 18.Петрушенко В.П. Основи філософських знань: Посібник. – Новий світ, 2003.
- 19.Петрушенко В.П. Практикум з філософії: Навчальний посібник. – Новий світ, 2000.
- 20.Подольська Є. А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. . – К.:Інкос, 2006.
21. Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія. Підручник. – К.: Академвидав, 2007.
- 22.Причепій Є.М. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. - 2.вид., випр., доп. – К.: Альма матер, 2007. – 592 с. – // <http://elibrary.nubip.edu.ua.pdf>
- 23.Плахтій М.П., Сулятицька Т.В. Філософія: навчально-методичний посібник / М.П.Плахтій, Т.В.Сулятицька. – Кам'янець–Подільський : ПП «Медобори-2006», 2013.- 152 с.
- 24.Сілаєва Т.О. Філософія: Курс лекцій / Т.О. Сілаєва. - Тернопіль, СМП Астон. - 2000. - 160 с.
- 25.Федів Ю., Мозгова Н. Історія української філософії. – Україна, 2000.
- 26.Філософія: світ людини. Курс лекцій (Табачковський В. Г., Булатов М. О., Хамітов Н. В.). – К.: Либідь, 2003.
- 27.Щерба С.П. Філософія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. П. Щерба, В. К. Щедрін, О. А. Заглада; За заг. ред. С. П. Щерби. — К.: МАУП, 2004. - 216 с.
- 28.Ярошовець В. І. Історія філософії / В. І. Ярошовець, І. В. Бичко. – К.:

Либідь, 2002.

29.Ярошовець В.І. Історія філософії: Підручник. – ПАРАПАН, 2002.

Мова викладання. Українська.

ПП 09 ПРАКТИКА УСНОГО ТА ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ **(АНГЛІЙСЬКА МОВА)**

1. Мета вивчення навчальної дисципліни у контексті підготовки фахівців певної спеціальності. Її взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами навчального плану підготовки фахівців.

Метою курсу є ознайомлення з основами культури усного і писемного мовлення, формування умінь і навичок, а також забезпечення становлення особистості майбутнього вчителя початкової школи для вдосконалення та безпосереднього використання іноземної мови у професійній діяльності.

Основні завдання курсу:

- дати поняття про основні терміни фонетики англійської мови, а також здобуття навичок правильної вимови звуків та інтонаційної організації речень;
- створити у студентів цілісне уявлення про дієслово та часові форми дієслова й особливості їх застосування;
- ознайомити студентів із порядком слів у простому поширеному реченні;
- забезпечити планомірне вивчення та систематичне повторення мовних моделей та лексичних одиниць, сприяти збагаченню словникового запасу;
- підвищити рівень вільного, нормативно правильного володіння усною мовою, висловлювання думок у комунікативних ситуаціях;
- вдосконалити навички читання і письма з тематики вивченого профілю;
- розвивати навички діалогічного та монологічного мовлення (підготовленого та непідготовленого).

2. Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме

вивчення даної дисципліни. Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування.

Студенти повинні знати про основні терміни фонетики англійської мови, часові форми дієслова й особливості їх застосування, порядок слів у простому поширеному реченні. Студенти повинні вміти вільно, нормативно правильно володіти усною мовою, висловлювати думки іноземною мовою у комунікативних ситуаціях згідно програми.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

Змістовий модуль №1

Теми лекційних занять

Тема №1. Phonetics. Organs of speech. The phoneme. Transcription.

Тема №2. The classification of English vowels. The classification of English consonants.

Тема №3. Sound phenomena. Syllable. Stress. Intonation.

Теми практичних занять

Тема №1. The Verb. Types of sentences. Word order: simple sentences. Day off.

Тема №2. The Present Continuous Tense. Holidays and traditions.

Тема №3. The Present Indefinite Tense. Travelling.

Тема №4. The Present Perfect Tense. In the town.

Тема №5. The Past Continuous Tense. Plants and animals.

Тема №6. The Past Indefinite Tense. Sport and games.

Тема №7. The Past Perfect Tense. Medicine and health.

Тема №8. The Future Continuous Tense. Music. Cinema. Literature.

Тема №9. The Future Indefinite Tense. School and University life.

Тема №10. The Future Perfect Tense. On the phone.

Тема №11. Revision.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни (кількість кредитів ЄКТС, кількість годин, у тому числі годин аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи).

Кількість кредитів – 5 ; кількість годин – 150; аудиторна робота – 60; самостійна робота – 90.

5. Форма семестрового контролю.

Залік.

6. Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання).

Олинець Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач.

7. Перелік основної літератури.

1. Бовіна Г.І. Практикум з англійської мови: посібник з практики усного та писемного мовлення (англійською мовою) для студентів немовних ВНЗ. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 528 с.
2. Вербa Л.Г., Вербa Г.В. Граматика сучасної англійської мови. Довідник; Київ, «Логос», 2012 р. – 352 с.
3. Мелекєсцева Н.В., Чисановська Л.Й. Практична фонетика англійської мови. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2010. – 240 с.
4. Face 2 Face with English: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Видання друге, виправлене, доповнене / Упорядники А.В. Уманець, Т.І. Балакірева, А.М. Гудзяк та ін.; За ред. А.В. Уманець. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2008. – 280 с.

ПП 06 Методика навчання освітньої галузі «Математика»

Опис (анотація):Методика навчання освітньої галузі «Математика» – дисципліна, яка теоретично і практично готує студентів до професійної

діяльності вчителя початкових класів загальноосвітніх шкіл. Курс включає в себе мету навчання, зміст, методи і прийоми навчання, організаційні форми навчання та засоби навчання молодших школярів.

Тип: цикл професійно-орієнтованої підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 2 курс (III–IV семестр).

Кількість кредитів: 7 кредитів ECTS: всього 210 год., з них: денна форма навчання – 84 год. аудиторних: 32 год. лекційних, 52 год. практичних занять; заочна форма навчання – 24 год. аудиторних: 8 год. лекційних, 12 год. практичних занять; 4 год. лабораторних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Борейко О.С.

Мета курсу: формування методичної компетентності майбутніх учителів початкових класів у галузі навчання математики молодших школярів.

Основні завдання дисципліни:

- 1) засвоєння нового кола знань з області основ математичної науки та формування вміння адаптувати ці знання до особливостей сприймання молодших школярів;
- 2) оволодіння методами та прийомами навчання математики в початкових класах;
- 3) вироблення професійних умінь застосовувати знання з дидактики, психології та методики викладання математики в початкових класах.

Результати навчання: студенти мають *знати* методи, прийоми та форми проведення уроків математики в початкових класах. Студенти мають *уміти* організовувати навчальну і позакласну діяльність учнів початкових класів з математики.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, складання «фотографій» уроків, написання планів-конспектів уроків, аналіз

та самоаналіз уроків української мови, укладання бібліографій методичних посібників і журнальних публікацій, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, робота за таблицями, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, конференції, дискусії, моделювання навчальної ситуації в аудиторії, виготовлення моделей таблиць і стендів тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи, написання контрольних планів-конспектів уроків та їх аналізів і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Іспит
50 балів	10 балів	40 балів

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Державний стандарт початкової загальної освіти // Вісник тестування і моніторинг в освіті. – 2012. – № 11–12. – С. 17–33.
2. Бантова М. О. Методика викладання математики в початкових класах / М. О. Бантова, Г. В. Бельтюкова, О. М. Полевщикова. – К. : Вища школа, 1982. – 288 с. Богданович М. В. Урок математики в початковій школі : навчальний посібник / М. В. Богданович, Н. О. Будна, Г. П. Лищенко. – Тернопіль : Навчальна книга, 2004. – 208 с. Богданович М. В. Методика вивчення нумерації арифметичних дій у початковій школі / М. В. Богданович. – К., 1991. – 206 с. Богданович М. В. Методика викладання математики в початкових класах / М. В. Богданович, М. В. Козак, Я. А. Король. – Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2006. – 336 с. Богданович М. В. Пропедевтика геометрії та алгебри в початкових класах : навч.

посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. В. Богданович, Г. П. Лищенко.
Київ : Освіта України, 2009. — 239 с

3. Богданович М.В. Цікава математика. Навчальний посібник. 4 клас / М.В. Богданович. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – 180 с.
4. Истомина Н.В. Методика обучения математики в начальных классах / Н.В. Истомина. – М. : Академия, 2001. – 288 с.
5. Моро М.Н. Методика навчання математики в 1–3 кл. : Посібник для вчителя / М. Н. Моро, А. М. Пишкало. – М. : Просвещение, 1979. – 376 с.
6. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 1–4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. – 392 с.

Мова викладання: українська.

ПП 07 Методика навчання освітньої галузі «Природознавство»

Опис (анотація): вивчення дисципліни сприяє професійному становленню студентів, наукового осмислення ними основних положень методики викладання предмету «Природознавство» у початкових класах.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна частина).

Термін вивчення: II курс (4 семестр).

Кількість кредитів: 7 кредита ECTS: всього 210 год., з них: денна форма навчання – 84 год. аудиторних: 34 год. лекційних, 50 год. практичних занять, самостійна робота – 126 год.; заочна форма навчання – 20 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 10 год. практичних занять, самостійна робота – 115 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Бабюк Т. Й.; асистент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Довгань О. С.

Мета курсу: формування загальної наукової цілісної картини природи, у молодших школярів; розкрити роль природничих знань у сфері культури: створити свідому мотивацію на здоровий спосіб життя, засвоєння норм і правил моралі, екологічної грамоти і свідомості, шанобливого ставлення до природи.

Основні завдання дисципліни:

- сформувати у майбутніх вчителів знання про об'єкт, предмет методики навчання освітньої галузі «Природознавство»; структуру і методи цілісного методичного дослідження; структуру процесу навчання, зміст його структурних компонентів, зв'язків і відношень між ними; рівні процесу навчання в межах природознавства, загальний спосіб їх визначення в конкретних педагогічних ситуаціях;
- розкрити зміст і завдання методики навчання освітньої галузі «Природознавство» як педагогічної науки і її зв'язки з іншими науками;
- ознайомити студентів із шляхом включення знань про природу в практику навчання учнів початкової школи;
- розглянути методи і прийоми ознайомлення учнів з природою, загальні питання методики (мета і завдання навчання, зміст, форми, засоби) та методику розкриття основних змістовних ліній курсу природознавства;
- формувати фахові уміння майбутніх вчителів початкової школи.

Результати навчання.

У результаті оволодіння курсом студент повинен **знати:**

- об'єкт, предмет методики навчання освітньої галузі «Природознавство»; структуру і методи цілісного методичного дослідження; структуру процесу навчання, зміст його структурних компонентів, зв'язків і відношень між ними; рівні процесу навчання в межах природознавства, загальний спосіб їх визначення в конкретних педагогічних ситуаціях;
- виділяти в певній частині (тема, розділ, клас, курс) змісту природознавства елементи знань, якими оволодівають молодші школярі; ефективно

- управляти об'єктивно зумовленим процесом їх формування в реальних педагогічних умовах;
- складати структурно-логічні схеми певною обсягу (теми, розділу, класу, курсу) власне предметного змісту природознавства;
 - розрізняти засоби наочності, які використовуються в процесі навчання природознавства; обґрунтовувати ефективність вибору засобів наочності відповідно до дидактичної мети; виготовляти саморобні засоби наочності; аналізувати зміст підручників і навчальних посібників; ефективно використовувати ;
 - обґрунтовувати класифікацію методів навчання природознавства; типи уроків з природознавства, їх макроструктуру; фактори, що зумовлюють варіативність макроструктури уроків; зміст позаурочної і позакласної роботи з природознавства; їх види, вимоги до методики організації і проведення всіх видів позаурочної і позакласної роботи з природознавства; значення і види оцінювання навчальних досягнень молодших школярів у процесі навчання природознавства; значення і місце краєзнавчого куточка, куточка живої природи, географічного майданчика, навчально-дослідної ділянки в системі вивчення природознавства в початкових класах.

Студент повинен *уміти*:

- визначати педагогічні (освітні, розвивальні, виховні) цілі в реальних педагогічних ситуаціях;
- виділяти в певній частині (тема, розділ, клас, курс) змісту природознавства елементи знань, якими оволодівають молодші школярі;
- ефективно управляти об'єктивно зумовленим процесом їх формування в реальних педагогічних умовах;
- складати структурно-логічні схеми певного обсягу (теми, розділу, класу, курсу) предметного змісту природознавства;
- виділяти уміння всіх груп (власне предметні, розумові, раціональної навчально-пізнавальної діяльності), управляти об'єктивно зумовленим процесом формування їх у молодших школярів у курсі природознавства;

- розрізняти засоби наочності, які використовуються в процесі навчання природознавства; обґрунтовувати ефективність вибору засобів наочності відповідно до дидактичної мети; застосувати вибрані засоби наочності у процесі навчання природознавства; виготовляти саморобні засоби наочності;
- аналізувати зміст підручників і навчальних посібників; вибирати оптимальні методи навчання з метою ефективного досягнення дидактичних цілей у конкретних педагогічних ситуаціях цілісного процесу навчання природознавства;
- встановлювати взаємозв'язки між різними формами організації процесу навчання природознавства в початкових класах;
- визначати макроструктуру уроку в конкретних педагогічних ситуаціях, його тип; розробляти методику організації і проведення уроків природознавства всіх типів; написати їх детальні конспекти.

Методи викладання дисципліни: пояснення, написання планів-конспектів уроків, аналіз уроків, розробка мультимедійних навчальних презентацій, опрацювання методичної літератури, моделювання навчальної ситуації в аудиторії тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, оцінювання графічних робіт студентів, письмове тестування, модульна контрольна робота.

Денна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екзамен
Поточний контроль	МКР	40
30 балів	30 балів	

Заочна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екзамен
Поточний контроль	МКР	40
30 балів	30 балів	

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах : навч. посібник // / Т. М.Байбара. – Київ : Веселка, 1998. – 334 с.
2. Запорожан З. Є. Сезонні спостереження в природі : навч. посібник / З. Є. Запорожан. – Кам.-Под. : Кам.-Под. державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 264 с.
3. Кукалець М. В. Методика викладання природознавства у початковій школі : навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта» : навч. посібник. – Львів : «Новий Світ-2000», 2014. – 223[1] с.

Мова навчання: українська.

ПП 16.01 Методика навчання образотворчого мистецтва

1. **Мета** курсу «Методика навчання образотворчого мистецтва» підготовка майбутніх учителів початкової школи до здійснення художньо-естетичного розвитку учнів у сучасних загальноосвітніх навчальних закладах засобами образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: тісно пов'язана з такими дисциплінами, як «Основи психології», «Вікова та педагогічна психологія», «Педагогіка», «Історія культури», «Історія України», а також фаховими методиками тощо.

2. Сформовані компетентності:

- оволодіння методикою викладання проведення уроків образотворчого мистецтва в початковій школі;
- забезпечення організації творчої образотворчої діяльності дітей на уроках та у позаурочний час.

Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування: в процесі викладання уроків образотворчого мистецтва на посаді вчителя початкових класів.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I Загально-дидактичні засади викладання

образотворчого мистецтва у початковій школі.

Тема 1. Методика навчання образотворчого мистецтва - педагогічна наука

1. Мета, завдання та предмет курсу «Методика навчання образотворчого мистецтва».
2. Історія розвитку сучасної методики образотворчого мистецтва.
3. Роль принципів дидактики у навчально-виховному процесі з образотворчого мистецтва у початковій школі.
4. Педагогічні умови навчання образотворчого мистецтва у початкових класах.
5. Методологічні засади викладання образотворчого мистецтва у початковій школі.

Тема 2. Методи навчання образотворчого мистецтва у початкових класах

1. Поняття про методи навчання образотворчого мистецтва та їх класифікація.
2. Зміст методів навчання образотворчого мистецтва за джерелом передачі та характером сприйняття інформації.
3. Зміст методів навчання образотворчого мистецтва за характером керівництва розумовою діяльністю учнів.
4. Інтерактивні методи навчання образотворчого мистецтва.
5. Методи наукового дослідження в галузі педагогіки мистецтва.

Тема 3. Дидактичні засоби навчання на уроках образотворчого мистецтва в початковій школі

1. Слово вчителя у системі дидактичних засобів навчання образотворчого мистецтва.
2. Навчально-методичний комплект до уроків образотворчого мистецтва.
3. Демонстраційний матеріал до уроків образотворчого мистецтва.
4. ТЗНта сучасні технології навчання образотворчого мистецтва.

5. Оснащення кабінету образотворчого мистецтва у школі.

Тема 4. Урок образотворчого мистецтва у початкових класах. Контроль та оцінка навчальної діяльності учнів на уроці образотворчого мистецтва

1. Урок - основна форма організації навчально-виховного процесу з образотворчого мистецтва в 1-4 класах.
2. Типи уроків образотворчого мистецтва у початкових класах.
3. Дидактична структура уроку образотворчого мистецтва. Етапи уроку образотворчого мистецтва та їх зміст.
4. Зміст і дидактичні структури нетрадиційних уроків образотворчого мистецтва
5. Форми організації навчально-пізнавальної діяльності на уроці образотворчого мистецтва.
6. Контроль та оцінка навчальних досягнень учнів початкових класів з образотворчого мистецтва.

Тема 5. Зміст і методика позакласної, позаурочної та позашкільної роботи з образотворчого мистецтва з молодшими школярами

1. Мета та основні завдання естетичного виховання у позаурочній, позакласній роботі та позашкільних навчальних закладах.
2. Принципи організації позаурочної, позакласної та позашкільної освіти з образотворчого мистецтва.
3. Позаурочна робота з образотворчого мистецтва у початкових класах.
4. Позакласна робота з образотворчого мистецтва з учнями молодшого шкільного віку.
5. Позашкільна освіта художньо-естетичного спрямування учнів початкової школи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II: Зміст і методика викладання основ образотворчої

грамоти у початковій школі

Тема 6. Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальних проблем «композиція», «форма».

1. Головні напрями і завдання художньої діяльності з питання «композиції» у початковій школі.
2. Систематизований обсяг програмових вимог до формування знань, умінь і уявлень молодших школярів з навчальної проблеми «композиція».
3. Формування поняття про композицію та основні її закономірності і засоби.
4. Зміст і методика уроків тематичного малювання у початкових класах.
5. Ознайомлення молодших школярів з мистецтвом оформлення книги. Методика виконання ескізу сюжетної композиції на теми дитячих казок
6. Систематизований обсяг програмових вимог до формування знань, умінь і уявлень молодших школярів з навчальної проблеми «форма».
7. Методика відтворення форми предметів, конструкції, пропорцій.

Тема 7. Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальної проблеми «колір»

1. Головні напрямки роботи за навчальною проблемою «колір» в програмі «Образотворче мистецтво» для 1-4 класів.
2. Систематизований обсяг знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва стосовно навчальної проблеми «колір»
3. Формування поняття про колір та його властивості у молодших школярів на уроках образотворчого мистецтва.
4. Формування практичних навичок роботи з різними художніми матеріалами під час виконання вправ на розвиток відчуття кольору молодших школярів.
5. Методика кольорового вирішення предметів умовно-плоскої та об'ємної форми у початкових класах.

6. Формування навички емоційно-естетичної оцінки колориту художніх творів на уроках - бесідах про мистецтво.
7. Усвідомлення молодшими школярами ролі кольорових сполучень у декоративних роботах.

Тема 8. Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальних проблем «об'єм» і «простір»

1. Навчально-творчі завдання з ліплення у початкових класах.
2. Систематизований обсяг знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва стосовно проблеми «об'єм».
3. Формування поняття про скульптуру і ліплення у молодших школярів.
4. Матеріали та приладдя для роботи з ліплення у початковій школі.
5. Способи і прийоми ліплення об'ємних виробів з глини і пластиліну.
6. Методика навчання ліплення у початкових класах.
7. Систематизований обсяг знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва стосовно проблеми «простір».
8. Методика навчання передачі простору в дитячих роботах.

Тема 9. Зміст і методика сприймання естетичних явищ дійсності і творів образотворчого мистецтва в 1-4 класах

1. Роль художнього сприймання в естетичному вихованні молодших школярів.
2. Зміст і завдання розділу «Сприймання» програми «Образотворче мистецтво» для 1-4 класів.
3. Систематизований обсяг знань, умінь і уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва стосовно навчальної проблеми «сприймання».
4. Методика аналізу художніх творів різних жанрів на уроці образотворчого мистецтва в початкових класах.
5. Методика проведення уроків-бесід про образотворче мистецтво.

6. Ведення мистецтвознавчих словників на уроці сприймання мистецтва.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни: кількість кредитів ЄКТС – 6,5, кількість годин – 195 год., у тому числі годин аудиторної – 78 год., самостійної роботи – 117 год.

5. **Форма підсумкового контролю : екзамен**

6. **Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни:**

Дорож Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, асистент кафедри теорії та методик початкової освіти.

Ковальчук Анатолій Федорович – старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти.

7. **Перелік основної літератури.**

а. Климova Л. В. Образотворче мистецтво. Плани-конспекти. – 1 клас / Л. В. Климova, І. В. Ланіна. – Харків : Веста: Видавництво «Ранок», 2007. – 112 с.

б. Копитіна Н. Ф. Чарівний пензлик. 1 клас. Альбом-посібник з образотворчого мистецтва / Н. Ф. Копитіна, І. В. Березіна. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2010. – 80 с.

с. Красовська О. О. Образотворче мистецтво з методикою викладання в початковій школі : навчальний посібник / О. О. Красовська. – Львів : «Новий світ»-2000, 2015р. – 215 с.

ЗП 08.09 Лінгвістичний аналіз тексту

Метою викладання навчальної дисципліни “Лінгвістичний аналіз тексту” є дослідження загальних закономірностей породження, структурного формування та функціонування тексту (дискурсу) в сучасному комунікативному середовищі.

Основні завдання вивчення дисципліни “Лінгвістичний аналіз текст”:

1) визначити теоретичні та методологічні основи дослідження тексту й дискурсу із врахуванням сучасних здобутків світової лінгвістики та суміжних з нею наук;

2) з'ясувати природу та архітектуру тексту, виділити основні композиційні, жанрово-стилістичні, семантико-прагматичні та формально-структурні текстово-дискурсивні категорії;

3) розкрити механізми породження та функціонування різних типів текстів;

4) домогтися глибокого розуміння і засвоєння майбутніми вчителями-філологами усіх тем курсу;

5) оволодіти всіма методами аналізу різних типів тексту.

Таким чином, свідоме ставлення мовців до своєї комунікативної діяльності, уміння виявляти й аналізувати причини конфліктів або невдач у спілкуванні дає змогу гармонізувати міжособистісні стосунки кожної людини.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

– основні поняття і категорії лінгвістики тексту, принципи і правила лінгвістичного аналізу тексту;

– основні етапи роботи над художнім текстом, послідовність лінгвістичного аналізу прозового, поетичного та драматичного тощо тексту;

– методику цілісного і часткового лінгвістичного аналізу тексту;

– теоретичні і практичні підходи у використанні категорії образу автора для комплексного аналізу художнього тексту;

вміти:

– застосовувати знання із лінгвоаналізу та суміжних філологічних дисциплін для виявлення в художньому тексті чинників (мовних засобів, одиниць) його смислового, естетичного, виховного й емоційного впливу; для виявлення авторської точки зору на всіх мовних рівнях;

- застосовувати різноманітні мовознавчі методи аналізу тексту: описовий, порівняльний, статистичний, семантико-стилістичний тощо;
- виконувати комплексний аналіз художнього тексту тощо.

Тип. Вибіркова.

Термін вивчення (рік, семестр тощо): III семестр.

Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 3,0; Всього 90 год. Аудиторних – , з них: лекцій –; практичних – . Самостійна робота – год.

Викладацький склад.

Третяк Наталія Володимирівна, кандидат філол. наук, доцент

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Всього год. Аудиторних –20 , з них: лекцій –10; практичних – 10. Самостійна робота – год.

Методи викладання дисципліни.

Лекції та практичні заняття.

Методи оцінювання.

Поточний контроль та оцінювання знань студентів здійснюється за кредитно-модульною системою шляхом виконання різноманітних вправ, перекладів, тестів та індивідуальних завдань. Окремі теми виносяться на самостійне вивчення.

Студентам, які пропустили заняття, пропонується при відпрацюванні пропущеного матеріалу додаткове завдання – написання реферату (список тем додається).

Підсумковими формами контролю є модульні контрольні роботи, екзамен. Модульні контрольні роботи та екзамен проводимуться у письмовій формі. «Зараховано» одержують студенти, які дають чіткі і послідовні відповіді на три питання (перелік питання додається в кінці програми) і в загальній сумі балів за семестр (робота на заняттях +

самостійна робота + контрольна робота) отримують не менше ніж 60 балів. «Незараховано» отримують студенти, які не можуть дати чітких відповідей на питання викладача і при цьому під час роботи протягом семестру в сумі не мають 60 балів. Перескладання відбувається після складеної студентом екзаменаційної сесії.

Контроль знань студентів

За результатами семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою: за практичні заняття – 60 балів, за екзамен 40 балів – разом 100 балів.

При цьому кількість балів відповідає оцінці:

1-34 - «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

35-59 – «незадовільно» з можливістю повторного складання;

60-64 – «задовільно» (достатньо);

65-74 – «задовільно»;

75-84 – «добре»;

85-89 – «добре» (дуже добре);

90-100 – відмінно.

Рекомендована література

Основна

1. Коваленко Н. Д. . Лінгвістичний аналіз художнього тексту: Навчальний посібник / Н. Д. Коваленко, А. С. Попович. – Кам'янець-Подільський : Буйницький О. А., 2007 – 164 с.

2. Лінгвістичний аналіз: Практикум. Навчальний посібник / За ред.. Г.Р. Передрій. – Київ : Видавничий центр «Академія», 2005. – 368 с.

Допоміжна

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : [підручник] / Ф. С. Бацевич. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2004. – 344 с.

2. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту : [навч. посібник] / Т. А. Єщенко. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 264 с.

3. Загнітко А.П. Лінгвістика тексту: Теорія і практикум : [науково-навчальний посібник]. – Донецьк : ДонНУ, 2006. – 289 с.
4. Ковалик.І.І. Методика лінгвістичного аналізу тексту / І. І. Ковалик, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ.- К. : Вища школа, 1984. – 363 с.
5. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : [навч. посіб.] / І. М. Кочан. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Знання, 2008. – 423 с.
6. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту / Марія Крупа. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. – 461 с.
7. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : [навч. посібник] / В. А. Кухаренко. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2004. – 272 с.
8. Різун В.В., Нариси про текст. Теоретичні питання комунікації і тексту /В. В. Різун, А. І. Мамалига, М. Д. Феллер.– К. : Редак. видав. центр “Київський ун-т”, 1998. – 336 с.
9. Селиванова Е.А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации: [монограф. учебное пособие] / Е. А. Селыванова. – К. : Брама, 2004. – 336 с.
10. Теорія і практика лінгвістичного аналізу художнього тексту : [збірник]. - Тернопіль: Лілея, 1997. - 172 с.
11. Шанский Н.М. Лингвистический анализ художественного текста / Н. М. Шанский.-Ленинград : Просвещение, 1990. - 715 с.

ЗП 08.09 Каліграфія

Метою викладання навчальної дисципліни **“Каліграфія”** є підготовка студентів до формування в молодших школярів первинних навичок письма та удосконалення каліграфічних умінь дітей упродовж навчання в початковій школі.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни **«Каліграфія»** є:

1) допомогти студентам оволодіти теоретичними засадами методики навчання письма в початковій школі;

2) сформувати у майбутніх класоводів навички каліграфічного письма та методичні уміння, необхідні для навчання письма учнів початкової школи.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Студенти повинні

вміти:

володіти знаряддям письма, дотримуватися правильної постави, розташування та пересування зошита в процесі письма, а також формувати ці вміння у молодших школярів, постійно вимагати дотримання ними гігієнічних вимог; писати на класній дошці; виконувати різноманітні вправи, необхідні для підготовки дітей до письма й керувати підготовчою діяльністю першокласників; писати сучасним шрифтом усі букви українського алфавіту, цифри, розділові знаки, слова з апострофом у зошитах з різною розліновкою, дотримуючись основних вимог каліграфії: організовувати різні види фізкультхвилинок на уроках письма; аналізувати й класифікувати учнівські помилки, проводити вправи на подолання графічних помилок першокласників; складати конспект уроку письма в букварний період з опорою на чинні зошити з друкованою основою; удосконалювати навички письма молодших школярів у 2-4 класах; складати вправи для удосконалення графічних навичок письма, добирати словниковий та текстовий матеріал для «хвилинок каліграфії» з урахуванням вимог до письма, правил орфографії та розвитку мовлення учнів.

знати:

теоретичні основи навчання каліграфії, зміст сучасних методичних та навчальних посібників, характеристику письмового приладдя (кулькової ручки, олівця); основні етапи формування графічних навичок письма у молодших школярів; методику написання букв українського алфавіту та методичні прийоми ознайомлення учнів з новою літерою; методику письма на дошці; основні вимоги до каліграфічного письма (дотримання нахилу,

лінійності письма, рівновіддаленості букв та способів їх з'єднань, безвідривне письмо); наукове обґрунтування ліворукості й особливості навчання письма та розвитку мовлення дитини-шульги; шляхи удосконалення навичок письма молодших школярів (2-4 класи).

Тип. Нормативна.

Термін вивчення (рік, семестр тощо): II семестр.

Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 1,0; Всього год. Аудиторних – , з них: лекцій –; практичних – . Самостійна робота – год.

Викладацький склад.

Третяк Наталія Володимирівна, кандидат філол. наук, доцент

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Всього год. Аудиторних – , з них: лекцій –; практичних – . Самостійна робота – год.

Методи викладання дисципліни.

Лекції та практичні заняття.

Методи оцінювання.

Поточний контроль та оцінювання знань студентів здійснюється за кредитно-модульною системою шляхом виконання різноманітних вправ, перекладів, тестів та індивідуальних завдань. Окремі теми виносяться на самостійне вивчення.

Студентам, які пропустили заняття, пропонується при відпрацюванні пропущеного матеріалу додаткове завдання – виконання самостійної роботи.

Підсумковими формами контролю є модульні контрольні роботи, залік (у кінці семестру). Модульні контрольні роботи та залік проводитимуться в письмовій формі. «Зараховано» одержують студенти, які дають чіткі і послідовні відповіді на три питання (перелік питання додається в кінці програми) і в загальній сумі балів за семестр (робота на заняттях + самостійна робота + контрольна робота) отримують не менше ніж 60

балів. «Незараховано» отримують студенти, які не можуть дати чітких відповідей на питання викладача і при цьому під час роботи протягом семестру в сумі не мають 60 балів. Перескладання відбувається після складеної студентом екзаменаційної сесії.

Контроль знань студентів

За результатами семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою.

При цьому кількість балів відповідає оцінці:

1-34 - «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

35-59 – «незадовільно» з можливістю повторного складання;

60-64 – «задовільно» (достатньо);

65-74 – «задовільно»;

75-84 – «добре»;

85-89 – «добре» (дуже добре);

90-100 – відмінно.

Шкала відповідності

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
90 - 100	5	
85 – 89	4	
75 – 84		Зараховано
65 – 74	3	
60 – 64		

Перелік основної літератури.

Основна

1. Палійчук О. М. Методика навчання каліграфічного письма : навчальний посібник / О. М. Палійчук. – Чернівці : Букрек, 2010. – 344 с.
2. Прищепя О. Ю. Навчання письма в І класі / О. Ю. Прищепя. – Київ : Освіта, 2004. – 223 с.

3. Чабайовська М. І. Єдині зразки каліграфічного письма букв українського алфавіту та цифр : навчально-методичний посібник / М. І. Чабайовська. – Тернопіль : Мальва ОСО, 2010. – 210 с.

4. Чабайовська М.І. Зошит з каліграфії: Ч.І. / М. І. Чабайовська. – Тернопіль, Мальва – ОСО, 2009. – 56 с.

5. Чабайовська М.І. Зошит з каліграфії: Ч.ІІ. / М. І. Чабайовська. – Тернопіль, Мальва – ОСО, 2009. –88 с.

Додаткова

1. Кирей І. Ф. Методика викладання каліграфії в початковій школі : навч. посібник. – 296 с.к / І. Ф. Кирей, В.А. Трунова. – / Київ : Вища шк., – 1994. – 143 с.

2. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою (1–4 кл.). – Київ : Вид. дім «Освіта», 2012.

3. Огієнко І. І. Історія української літературної мови / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарису та приміт. М. С. Тимошик. – Київ : Либідь. – 1995

4. Попова Л.Б. Теоретичні основи підготовки вчителя до навчання письма ліворуких дітей / Л.Б. Попова // Збірник наукових праць Педагогічна освіта : теорія і практика. – Випуск 1– Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2009. – С. 58-67.

5. Прищепя О. Ю. Навчання письма в І класі / О. Ю. Прищепя – Київ : Освіта, 2004. – 223 с.

6. Рішення колегії МОН України «Про розроблення єдиних зразків калігр. письма цифр, українських і російських букв та їх з'єднань» // Інформ. збірник МОН України, 2003. – № 23; Початкова школа. – 2004. — № 1.

ПП 37 Дошкільна лінгводидактика

Опис (анотація): дисципліна розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми розвитку рідного мовлення дітей дошкільного віку; прикладна підсистема педагогіки, що вивчає закономірності розвитку мовлення дітей на різних вікових етапах, специфіку педагогічної діяльності,

спрямовану на формування мовленнєвих навичок у дітей; засоби, форми, методи і прийоми навчання дітей рідної мови, що відображає лінгвістичні і педагогічні аспекти освітнього процесу.

Тип дисципліни: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 2 курс (4 семестр).

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них денна форма навчання – 50 год. аудиторних (30 год. лекційних, 20 год. практичних,) і 100 годин – самостійне опрацювання студентами матеріалу.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Ватаманюк Г.П.

Мета курсу: забезпечення належного рівня теоретичних знань і професійних умінь студентів з розвитку мовлення дітей та навчання їх рідної мови на етапах дошкільного дитинства, необхідних для активної професійної діяльності майбутніх вихователів.

Основні завдання дисципліни:

- розкрити зміст, основні методологічні, психолого-педагогічні та лінгводидактичні засади навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах;
- ознайомити студентів з метою, завданнями та змістом провідних концептуальних, базових та варіативних програмних документів з розвитку мовлення дошкільників;
- озброїти майбутніх вихователів варіативними технологіями розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови;
- формувати вміння і навички планування різних видів роботи з розвитку мовлення дітей на різних вікових етапах;
- формувати вміння корегування відхилення і вади у мовленні дітей;
- ознайомити з передовим педагогічним досвідом роботи з розвитку мови й навчання дітей елементів грамоти;

- формувати вміння організовувати художньо-мовленнєву діяльність дітей у дошкільних навчальних закладах.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

мету, предмет і завдання курсу «Дошкільна лінгводидактика» та основні його поняття; історію становлення дошкільної лінгводидактики як науки та її історичну спадщину; етапи розвитку мовлення в дітей і його психологічну періодизацію; функції мови, сутність понять «культура мови» і «культура мовлення»; закономірності та принципи навчання дітей української мови; методи наукового дослідження в методиці розвитку рідного мовлення як галузі педагогічної науки; особливості начально-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку (зв'язок мовлення з різними видами дитячої діяльності, сутність видів мовленнєвої діяльності та понять «розвиток мови» і «розвиток мовлення», «мовна і мовленнєва компетенція», «мовна особистість»), правомірність їх використання у практиці дошкільної освіти; сутність понять «спілкування» і «комунікація», критерії сформованості потреби дитини у спілкуванні, форми спілкування (ситуативно-особистісна, ситуативно-ділова, позаситуативно-пізнавальна, позаситуативно-особистісна) та їх характеристики; принципи організації мовленнєвого спілкування з дітьми; мету і завдання розвитку мовлення дітей на всіх вікових етапах дошкільного дитинства; напрями і зміст роботи з розвитку мовлення – структурний (формування звукової культури та граматичного мовлення, розвиток словника), функціональний (розвиток діалогічного, монологічного і зв'язного мовлення), когнітивний (розвиток мовного чуття, елементарне усвідомлення явищ мови, вербалізація інтелектуальних дій); засоби розвитку мовлення; умови успішного розвитку мовлення дітей; навчально-методичне забезпечення розвитку мовлення в ДНЗ: методичні посібники, фахові періодичні видання; ілюстративний та роздатковий матеріал, комп'ютерні програми; сутність понять «мовна норма» і «культура мови», вимоги до мовлення дітей дошкільного віку; вимоги Базового компонента дошкільної освіти та чинних освітніх програм до

мовної освіти дошкільників; змістові характеристики видів мовленнєвої компетенції; форми навчання мови й мовленнєвого розвитку дітей, особливості їх планування та змісту у кожній віковій групі; специфіку занять з рідної мови у різновікових групах; методи та прийоми навчання дітей рідної мови в умовах ДНЗ; вікові особливості мовленнєвого розвитку дітей раннього й дошкільного віку, етапи розвитку мовлення; шляхи формування звукової культури мовлення дітей; особливості формування словника дітей дошкільного віку, методи і прийоми лексичної роботи в ДНЗ; методи і прийоми формування граматичної правильності мовлення дошкільників; прийоми звукового аналізу і синтезу в навчанні грамоти дошкільників; види зв'язного мовлення та особливості їх розвитку у кожному віковому періоді; методику стимулювання словесної творчості; специфіку засвоєння виразного мовлення на етапі дошкільного дитинства; методи формування оцінно-контрольних дій під час розвитку мовлення дітей; сутність мовленнєвої підготовленості дітей до школи; шляхи формування початкового вміння читати; методи і прийоми підготовки руки дитини до письма; методику діагностики рівня мовленнєвого розвитку дошкільників; шляхи забезпечення наступності у роботі дошкільних закладів і початкової школи.

Вміти: визначати рівні мовленнєвого розвитку дошкільників; проектувати навчально-виховний процес і планувати різні види роботи з розвитку мовлення дітей; створювати сприятливу комунікативну атмосферу, розвивальне мовленнєве середовище для навчання дітей рідної мови; формувати в дітей навички мовленнєвої діяльності, досвід мовленнєвої взаємодії українською мовою з дорослими і однолітками, зв'язне мовлення; удосконалювати звуковимову дітей; збагачувати й активізувати лексичний багаж; навчати складати речення і тексти; розвивати діалогічне і монологічне мовлення; формувати в дітей інтерес до національної мови, культури українського народу, виховувати патріотичні почуття, бажання опанувати рідну мову; розвивати українське мовлення дітей у процесі ознайомлення з творами українських письменників, дитячого фольклору; вільно володіти і

використовувати у спілкуванні з дітьми українську мову як мотиваційно-стимулюючий, дидактичний і виховний чинник; здійснювати дослідницьку роботу з методики розвитку мовлення дошкільників.

Методи викладання дисципліни: лекція (традиційна, проблемна, у форматі Power Point), пояснення, розповідь, бесіда; спостереження, ілюстрація, демонстрація; вправи, моделювання фрагментів занять та ситуацій; інтерактивні методи; самостійна робота студентів; робота з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів; лабораторна і практична робота.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, оцінювання планів-конспектів студентів, експрес-контрольні роботи, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Рубіжний контроль	Сума
Денна форма навчання					
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	МКР	Іспит	100
Поточний контроль			Підсумковий контроль	40 балів	
10 балів	20 балів	10 балів	20 балів		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика. Хрестоматія: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Упорядник Богуш А. М. Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720с.
2. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти / А. М. Богуш. – 4-те видання., доопр. і доп. – Харків : «Ранок», 2013. – 192 с.

3. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред. А. М. Богуш. – Київ : Вища шк., 2007. – 542 с.
4. Богуш А. . Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти /А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2006. – 304с. \
5. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах. Підручник / За ред. А. М. Богуш. – Київ : «Ліра-К», 2015. – 704с.

Мова викладання: українська.

ПП 39 Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває теоретичні й методичні проблеми формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; виступає важливішим компонентом формування них компетенцій студентів – майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти, досліджує категоріальний апарат методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 3 курс (6 семестр).

Кількість кредитів: 5 кредити ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 20 год. практичних.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Газіна І.О.

Мета курсу: підготувати студентів до діяльності вихователя в ДНЗ, сформувати у них готовність до організації та проведення роботи з дітьми дошкільного віку з розвитку логіко-математичних елементарних уявлень.

Основні завдання дисципліни:

- опанування науково-теоретичних та психологічних основ методики формування елементарних математичних уявлень у дітей;
- засвоєння студентами знань, умінь і навичок організації та проведення роботи з формування елементарних математичних уявлень у різних вікових групах дитячого садка;
- уміння вести роботу з батьками, вчителями шкіл, здійснювати наступність у формуванні математичних знань у дітей в дошкільних закладах та школі;
- оволодіння методикою науково-методичної та науково-дослідної роботи з актуальних проблем курсу.

Результати навчання: студенти **мають знати** про: завдання, прийоми і методи формування у дітей дошкільного віку елементарних математичних уявлень; основні складові формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; вікові особливості формування в дітей дошкільного віку елементарних математичних уявлень; основні математичні поняття та термінологія; методи організації навчання дітей основам математики; програмові положення які стосуються формування елементарних математичних уявлень; інноваційні технології їх застосування у навчально-виховному процесі. Студенти **мають уміти:** застосовувати на практиці одержані теоретичні та практичні знання з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; планувати та здійснювати навчально-виховний процес з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; вміти планувати організовувати та проводити інтегровані заняття складовою яких є формування елементарних математичних уявлень дітей дошкільного віку; розробляти та проводити бесіди, консультації для батьків дітей різних вікових груп; створювати належні умови для навчання та виховання дітей з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; застосовувати інноваційні технології та передовий педагогічний досвід; добирати, аналізувати та узагальнювати цінну інформацію, необхідну для кращого усвідомлення та

засвоєння елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; організовувати активну діяльність дітей, на заняттях, викликати їх інтерес до вивчення математики в ДНЗ; вміти здійснювати діагностику математичних знань, умінь та навичок дітей дошкільного віку.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, написання планів-конспектів занять, аналіз та самоаналіз занять з формування елементарних математичних уявлень у ДНЗ, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, робота за таблицями, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, конференції, дискусії, моделювання навчальної ситуації в аудиторії, виготовлення моделей таблиць і стендів тощо.

Методи оцінювання: Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи, написання контрольних планів-конспектів занять та їх аналізів і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)						Іспит	Сума
5 семестр		6 семестр		7 семестр		40	100
Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		Змістовий модуль III			
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР		
10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	0 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Артемова Л.В. Колір, форма, величина, число / Л.В.Артемова. – К.: Томіріс, 1997. – 171 с.
2. Баглаєва, Н.І. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дошкільників / Н. І. Баглаєва // Дошкільне виховання. – 1999. - № 7. – С. 5-7.
3. Газіна, І.О. Розвиток логічного мислення у дітей дошкільного віку: Методичний посібник / І.О.Газіна. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2010. – 172 с.
4. Дидактичні ігри / Л.Г. Мацюк, В.Д. Крушинська. Дидактичні ігри з математики в дитячому садку: Навчально-методичний посібник. – К.: Освіта, 1992. – 64 с.
5. Дидактичний матеріал з формування початкових математичних понять. Видавництво «Радянська школа». – К., 1975. – 36 с.
6. Ерофеева Т.И. Математика для дошкольников: Кн. Для воспитателей детского сада / Т.И. Ерофеева, Л.Н. Павлова, В.П. Новикова. – М.: Просвещение, 1992. – 191 с.
7. Конфорович А. Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку / Конфорович А., Лебедева З. – К.: Видавниче об'єднання «Вища школа», 1976. – 232 с.
8. Ликова І.О. І задача тобі посміхнеться / І.О.Ликова. – Х.: ВАТ видавництво «Харків», 2007. – 18 с.
9. Метлина Л.С. Математика в детском саду / Л.С.Метлина. – М.: Просвещение, 1984. – 256 с.
10. Метлина Л.С. Занятия по математике в детском саду: (Формирование у дошкольников элементарных матем. представлений). Пособие для воспитателя дет. сада. – 2-е изд., доп. / Л.С.Метлина. – М.: Просвещение, 1985. – 223 с.
11. Тарунтаева Т.В. Развитие элементарных математических представлений у дошкольников. 2-е изд.. испр. / Т.В.Тарунтаева. – М.: Просвещение, 1980. – 64 с.

12. Фидлер М. Математика уже в детском саду: Пособие для воспитателя детского сада / М.Фидлер / Пер. с польского О.А.Павлович. – М.: Просвещение, 1981. – 159 с.

13. Черенкова Е.Ф. Учим ребёнка считать. Пособие для родителей / Е.Ф.Черенкова. – М.: ООО «ИД РИПОЛ классик», ООО Издательство «ДОМ XXI век», 2007. – 185 с.

14. Щербакова Е.И. О математике малышам. 2-е изд., доп. / Е.И.Щербакова. – К.: Радянська школа, 1986. – 72 с.

16. Щербакова К.Й. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: Навч. Посібник / К.Й.Щербакова. – К.: Вища школа, 1996. – 240 с.

Мова викладання: українська.

ІІІ 39 АНГЛІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА

1. Мета вивчення навчальної дисципліни у контексті підготовки фахівців певної спеціальності. Її взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами навчального плану підготовки фахівців.

Мета навчальної дисципліни – формування англomовної літературознавчої компетенції майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів з основними етапами розвитку англійської літератури, соціально-економічними умовами кожного літературного періоду, біографією видатних англійських класиків, їхніми творами, а також з англійським дитячим фольклором, творами дитячих письменників;

- навчити студентів вільно орієнтуватися в літературно-критичному матеріалі, здійснювати самостійний аналіз, оцінку художніх творів, визначити роль системи образів, сюжету, композиції та художніх засобів у їх єдності, навчити студентів складати тези і контексти критичних статей,

рецензій на самостійно прочитані книжки, створювати усні та письмові твори-роздуми проблемного характеру за вивченим твором;

- формувати у студентів уміння аналізувати, порівнювати, зіставляти явища, факти, аргументувати відповідь, робити висновки й узагальнення, а також здійснювати порівняльний аналіз творів, написаних англійською та рідною мовами;

- вчити студентів працювати з книжкою, користуватися додатковою літературою з предмета, каталогом і картотекою, добирати літературу з відповідної теми, правильно оформляти результати самостійної роботи.

2. Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни. Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування.

Заплановані результати навчання – формування англомовної літературознавчої компетенції майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати: основні історичні періоди розвитку літератури Англії та дитячої англійської літератури, соціально-економічні умови літературного процесу певного періоду, найвизначніших представників кожної літературної епохи, їхню біографію, твори; лінгвістичну термінологію; вміти: давати характеристику творчості англійських письменників та їхніх окремих творів, аналізувати систему жанрів англійської літератури; орієнтуватися в літературно-критичному матеріалі, здійснювати інтерпретацію художніх творів, визначити роль системи образів, сюжету, композиції та художніх засобів у їх єдності; складати тези і конспекти критичних статей, рецензій на самостійно прочитані книжки; створювати усні і письмові твори-роздуми проблемного характеру за вивченим твором.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

Змістовий модуль №1

The History of English Literature

Тема 1. Periods of English Literature. The Old English Period.

Тема 2. The Middle English Period.

Тема 3. The Renaissance.

Тема 4. The Neoclassic Period.

Тема 5. The Romantic Period.

Тема 6. The Realistic Period.

Тема 7. The Modernist Period.

Тема 8. The Postmodernist Period.

Тема 9. From the History of English Children's Literature.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни (кількість кредитів ЄКТС, кількість годин, у тому числі годин аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи).

Кількість кредитів – 4; кількість годин – 120; аудиторна робота – 40; самостійна робота – 80.

5. Форма семестрового контролю.

Залік.

6. Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання).

Олинець Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач.

7. Перелік основної літератури.

1. Геккер М. Англійська література. Частина перша. Навчальний посібник для шкіл з поглибленим вивченням англійської мови з доповненням та змінами згідно діючої програми з курсу «Література Великобританії» / М. Геккер, Т. Волосова, В. Рогов. – Тернопіль : Видавництво Карп'юка, 2011. – 240 с.

2. Геккер М. та ін. Англійська література. Частина II. Навчальний посібник для шкіл з поглибленим вивченням англійської мови з доповненням

та змінами згідно діючої програми з курсу «Література Великобританії» / М. Геккер, Т. Волосова, В. Рогов. – Тернопіль : Видавництво Карп'юка, 2011. – 272 с.

3. Гордєєва Н.М. Англійська література : Навч. посібник для шкіл з поглибл. вивч. англ. мови / Н.М. Гордєєва. – Київ : Форум, 2010. – 286 с.

014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

ГСЕ 04 Філософія

Галузь знань

0203 Гуманітарні науки

Напрямок підготовки

6.020302 Історія*

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця

бакалавр

2. Зміст навчальної дисципліни.

Модуль 1. Філософія, її зміст і призначення. Основні етапи історико-філософського процесу.

Тема 1. Філософія як універсальний тип знань

Філософія та світогляд. Світогляд і світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння. Історичні типи світогляду: міф, релігія, науковий світогляд, філософський світогляд. Предмет філософії. Філософія як дослідження світоглядних проблем засобами раціонального мислення. Основне коло філософських питань. Основні теми філософських роздумів: світ і людина, сутність і зміст людського існування. Основне питання філософії. Головні напрями у філософії. Філософія та культура. Функції філософії: світоглядна, гносеологічна, методологічна, аксіологічна, прагматична та ін. Соціальна спрямованість філософського знання. Сутність загальнолюдських цінностей у філософії. Людина як найвища цінність. Місце й роль філософії у сучасному суспільному житті.

Тема 2. Філософія Стародавнього Світу.

Культурно-історичні передумови виникнення філософії. Передумови

філософії у Стародавній Індії. Велична та епічна література про людину, її походження та існування. Релігійно-філософські вчення: джайнізм, чарвака, буддизм. Зародження філософії у Стародавньому Китаї. Конфуціанство та даосизм.

Своєрідність філософії Стародавньої Греції: досократичного, класичного, елліністичного та римського періодів античності. Вчення про буття (Мілетська школа). Вчення про рух (Елейська школа). Людина як мікрокосм, атомізм Демокріта. Софісти. Людина як міра усіх речей (Протагор). Самопізнання та належне існування (Сократ). Платонізм та неоплатонізм. Космоцентризм античної міфології та антропоцентризм грецької просвіти. Становлення античної діалектики. Аристотель як систематизатор античної філософії.

Тема 3. Філософські пошуки в добу Середньовіччя та епоху Відродження

Розвиток християнства у Західній Європі. Апологетика, патристика, схоластика. Суперечка про природу понять: реалізм і номіналізм. Особливості західноєвропейської та східноєвропейської релігійної філософії. Вчення Фоми Аквінського про єдність душі і тіла, про двоїстість істоти, про співвідношення релігії, філософії і науки.

Філософія Відродження. Гуманізм та антропоцентризм. Натурфілософія Відродження; пантеїзм; повернення до первісного розуміння сутності діалектики. Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту (Дж. Бруно, М. Кузанський). Реформація, її ідеї (Т. Мюнцер, М. Лютер, Ж. Кальвін).

Тема 4. Західноєвропейська філософія (XVII-XIX століття).

Наукова революція XVII ст. (І.Ньютон) і проблема методу пізнання у філософії (Ф.Бекона, Р.Декарта). Емпіризм і раціоналізм (Дж. Локк, Дж.Берклі, Д.Юм, А.Декарт, Б. Спіноза, Г.Лейбніц). Створення механічно-матеріалістичної картини світу.

Проблема людини у філософії Просвітництва (Монтеск'єс, Ф. Вольтер, Ж.-Ж. Руссо). Французький матеріалізм, його розуміння людини і суспільства (Ж. Ламетрі, К.-А. Гельвецій, П. Гольбах, Д. Дідро).

Місце німецької класичної філософії в історії філософської думки. Філософські позиції І.Канта. Г. Гегель, його філософська система та метод. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха. Німецька класична філософія і сучасне бачення світу.

Тема 5. Сучасна західна філософія

Плюралізм течій сучасної філософії. Критичний перегляд принципів і традицій класичної філософії кінця XIX — початку XX ст. Захист і оновлення класичних філософських традицій.

Проблема раціонального та ірраціонального. Ірраціоналістичний і містичний підхід у філософському аналізі (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше). Філософські проблеми психоаналізу (З. Фрейд, К. Г. Юнг, Е. Фромм).

Феномен атеїстичного екзистенціалізму. Ж. П. Сартр: Я та Інший. А. Камю: самогубство філософське та життєве. Феномен релігійного екзистенціалізму. К. Ясперс: гранична ситуація та вихід із неї. Г. Марсель: за межі трагічної мудрості. Проблема протистояння та комунікації різних парадигм філософії людини у XX столітті. Феномен постмодернізму.

Тема 6. Українська філософія

Становлення й розвиток світогляду давніх слов'ян: давньослов'янська міфологія, запровадження християнства. Філософська думка періоду етнокультурної катастрофи. Становлення філософії українського духу в Києво-Могилянській академії. Г. С. Сковорода — фундатор філософії українського кордоцентризму. Український романтизм (М.Гоголь, М.Костомаров, П. Куліш та ін.). Філософські ідеї Т. Шевченка. Академічна філософія (С. Гогоцький, П. Юркевич, В. Лесевич, О. Гіляров та ін.). Соціально-філософські погляди Л. Українки, П. Грабовського, М. Коцюбинського, М. Драгоманова, І. Франка, В. Антоновича. Філософія періоду відродження українського духовного життя (В. Винниченко, М. Грушевський, В. Зеньковський та ін.). Філософія національної самобутності (Д. Донцов, В. Липинський, І.Лисяк-Рудницький та ін.). Філософська спадщина Д. Чижевського. Філософія України в радянський

період. Розробка філософських проблем у сучасній Україні.

Модуль 2. Теоретична і практична філософія

Тема 7. Філософське вчення про буття

У даному модулі з'ясовується потенціал таких категорій, як „буття”, „матерія”, „субстанція”, виявляється їх співвідношення та еволюція в історико-філософському процесі. Філософський зміст проблеми буття. Основні форми буття. Буття людини як фундаментальна проблема філософії. З метою всебічного вивчення особливостей матерії у розглядаються такі форми її існування, як „простір” і „час”, їх спільні риси та відмінності, а також виявляється сутність руху, його основні види та взаємозв'язок із спокоєм.

Поняття першої та другої природи. Співвідношення філософських, наукових та релігійних поглядів на матерію.

Проблема буття надприродного та Бога. Буття Бога у філософській інтерпретації. Буття людини як єдність тілесного і духовного.

Тема 8. Філософія свідомості

Відображення як універсальна властивість матерії. Відображення в неживій та живій природі і відображення на соціальному рівні. Структура та функції свідомості. Свідомість і мова. Творча активність свідомості.

Індивідуальна та суспільна свідомість. Структура суспільної свідомості. Форми суспільної свідомості.

Тема 9. Філософський аналіз пізнання.

Пізнання як відображення. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Основні принципи теорії пізнання та багатовимірність його форм. Особливості пізнання природного, соціокультурного і духовного світу людини. Пізнання і творчість. Проблеми істини. Об'єктивність істини. Абсолютна та відносна істина. Конкретність істини. Істина й цінність. Сучасні концепції істини. Критерії істини.

Діалектика та її альтернативи. Закони і категорії діалектики. Принципи

діалектики. «Негативна діалектика». Метафізика як наука і метод. Інтуїтивізм. Еволюціонізм. Софістика і еклектика. Закони діалектики. Категорії діалектики. Основні форми наукового пізнання (факт, проблема, ідея, гіпотеза, концепція, теорія).

Тема 10. Філософська антропологія та соціальна філософія

Основні філософські підходи до сутності людини. Людина, індивід, особистість. Парадокси людської свободи. Процеси соціалізації та індивідуалізації в житті особи. Специфіка ціннісного ставлення до світу. Аксіологія і сучасність.

Екзистенційні категорії людського буття. Основні філософські підходи до пошуків сенсу життя. Людина і природа. Екологічна проблема у сучасному світі. Проблема статі в філософії. Фемінізм як явище сучасної культури

Особливості філософського пізнання суспільства і людини. Роль соціального пізнання в історії. Суспільство як система, що саморозвивається. Спадковість ідей суспільного розвитку в контексті класових і загальнолюдських пріоритетів.

Суб'єкти суспільного розвитку: індивіди та соціальні спільноти. Особистість у вимірах філософського аналізу. Матеріальні аспекти розвитку суспільства. Соціально-політична сфера. Духовне життя суспільства. Відчуження як фактор, що зумовлює однобічний розвиток людини. Концепції майбутнього людства.

Специфіка людського суспільства: від інстинкту до волі. Буденне та особистісне спілкування у суспільному житті, суперечність між ними. Суспільство: рід, цивілізація, культура. Суспільство й нація. Національне як філософська проблема. Поняття нації і етносу. Проблеми філософії історії.

Генеза соціальних спільнот. Рід, плем'я, етнос, нація. Сім'я в структурі суспільства. Теорія нації. Проблема національної ідентичності. Націоналізм та його види.

Суспільство, народ, держава: їх сутність та природа (Р. Колінгвуд, Т. Гоббс, Дж. Локк, Ж-Ж.Руссо). Поняття громадянського суспільства: етапи формування та структура. Природа і сутність громадянського суспільства.

Демократія та громадянське суспільство. Природа і сутність тоталітаризму (Ф. фон Хайек). Причини виникнення тоталітарних режимів.

3. Нормативна.

4. Термін вивчення III семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1	Всього годин	108
	- аудиторні;	30
	- позааудиторні	78
2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	16
	- практичні заняття;	14
	- індивідуальна робота;	-
	- самостійна робота.	78

Викладацький склад.

Кандидат філософських наук, доцент Плахтій Маріанна Петрівна.

Мета і завдання вивчення дисципліни:

Мета дисципліни - сформувати у студентів наукове розуміння філософії як квінтесенції духовної культури людства, розуміння сутності філософії як науки і форми суспільної свідомості в її історичному поступі, розкрити творчу роль філософії в сучасній культурі, сутність української філософської думки та її місце в загальному розвитку історії філософії.

По завершенні курсу студент : **ПОВИНЕН :**

1. Володіти уявленнями про предмет та методи філософії

- Опанувати основні філософські поняття та категорії;
- Сформувати навички філософського мислення

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- Головну проблематику філософії в її історичній генезі
- Основні періоди розвитку філософії, час і передумови виникнення

філософських парадигм

- Провідних представників історії філософської думки
- Головні філософські школи та їх вчення
- Стан розробки проблем в сучасній філософській думці
- Форми та методи пізнання, форми знання
- Філософський підхід до проблеми людини та суспільства

ПОВИНЕН ВМІТИ:

- Відрізняти філософське і наукове пізнання
- Визначати специфіку філософії як світогляду
- Розкривати особливості історичних етапів розвитку всесвітньої філософії
- Здійснювати філософський аналіз першоджерел
- Визначати особисту світоглядну позицію

Методи викладання дисципліни.

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями філософії;
- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для виконання проблемно-пошукових філософських завдань, формувати уміння самостійно мислити, аналізувати матеріал, виступати публічно та відстоювати особисту точку зору;
- Самостійна робота з опрацювання обраних першоджерел, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів, написання філософського есе тощо;

Методи оцінювання.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови повних і вичерпних відповідей студента на запитання, демонстрації високого рівня теоретичної і практичної

підготовки, студент глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

Оцінка “добре” виставляється за наявності несуттєвих помилок у відповідях. Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не демонструє достатньої глибини та аргументації, допускаючи при цьому окремі несуттєві неточності й незначні помилки.

Оцінка “задовільно” ставиться при суттєвих недоліках при формуванні відповіді на теоретичні та практичні завдання, за відсутності уміння ілюструвати прикладами основні теоретичні положення. Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, стисло (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Оцінка “незадовільно” ставиться у тому разі, коли студент не володіє навчальним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Перелік основної літератури.

Основна:

1. Андрущенко В. Історія соціальної філософії. – К., Тандем, 2000.
2. Арутюнов В.Ф. Філософія: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення. – К., КНЕУ, 2001.
3. Бичко А.К. Філософія: Підручник / А.К. Бичко, І.В. Бичко, В.Г. Табачковський, В.І. Ярошевець. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.
4. Бичко І.В. Філософія. Підручник / І.В. Бичко, І.В. Бойченко, В.Г.

- Табачковський. – К.: Либідь, 2002. – 406 с.
5. Білодід Ю. Філософія. Український світоглядний акцент: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Ю.М. Білодід. — К. : Кондор, 2006. - 356 с.
 6. Буслинський В.А. Філософія: Навч. посібник для студентів і аспірантів вищ. навч. закладів / В.А. Буслинський, П.І. Скрипка, В.Ю. Алексєєв, Л.М. Кусок. За ред. В. Буслинського ; Київськ. славістич. ун-т. - К. : [б. и.], 2002. – 315 с.
 7. Волинка Г.І. Історія філософії у її зв'язку з освітою / Г.Волинка, В.Гусев, Н.Мозгова, І.Огороднік – К.: Каравела, 2006.
 8. Волинка Г.І. Філософія стародавності і середньовіччя в основному контексті / Г.І.Волинка. – К.: Каравела, 2005.
 9. Горський В.С. Історія української філософії: Навч. посіб. – К., 2001.
 10. Губерський Л.В. Філософія: Навч. Посібник / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, В.П. Розумний, В.П. Бойченко. - 5 вид., випр. і доп. — К.: Вікар, 2005. – 457 с.
 11. Козак І.Й. Основи української філософії: навчальний посібник / І.Й.Козак. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010.
 12. Кремень В.Г. Філософія: Мислителі. Ідеї. Концепції: Підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. - К.: Книга, 2005. - 528 с.
 13. Надольний І.Ф. Філософія: Посібник. – К., 1999, 2000, 2004.
 14. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини: Навчальний посібник для студентів вищих учбових закладів // В.Г.Нестеренко. - К.: Абрис, 1995. - 336 с. // <http://thales2002.narod.ru/zmneph.html>
 15. Пазенок В.С. Філософія. Навчальний посібник / В.С. Пазенок. – К.: Академвидав, 2008. – 280 с.
 16. Петрушенко В.Л. Історія світової філософії. Фундаментальні проблеми філософії: Навчальний посібник / В.Л. Петрушенко - Львів: НУЛП, 2002. – 210 с.
 17. Петрушенко В.Л. Філософія: Навчальний посібник. - ТЗОВ НВФ

- Магнолія плюс, 2006. - 243 с.
- 18.Петрушенко В.П. Основи філософських знань: Посібник. – Новий світ, 2003.
- 19.Петрушенко В.П. Практикум з філософії: Навчальний посібник. – Новий світ, 2000.
- 20.Подольська Є. А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. . – К.:Інкос, 2006.
21. Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія. Підручник. – К.: Академвидав, 2007.
- 22.Причепій Є.М. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. - 2.вид., випр., доп. – К.: Альма матер, 2007. – 592 с. – // <http://elibrary.nubip.edu.ua.pdf>
- 23.Плахтій М.П., Сулятицька Т.В. Філософія: навчально-методичний посібник / М.П.Плахтій, Т.В.Сулятицька. – Кам'янець–Подільський : ПП «Медобори-2006», 2013.- 152 с.
- 24.Сілаєва Т.О. Філософія: Курс лекцій / Т.О. Сілаєва. - Тернопіль, СМП Астон. - 2000. - 160 с.
- 25.Федів Ю., Мозгова Н. Історія української філософії. – Україна, 2000.
- 26.Філософія: світ людини. Курс лекцій (Табачковський В. Г., Булатов М. О., Хамітов Н. В.). – К.: Либідь, 2003.
- 27.Щерба С.П. Філософія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. П. Щерба, В. К. Щедрін, О. А. Заглада; За заг. ред. С. П. Щерби. — К.: МАУП, 2004. - 216 с.
- 28.Ярошовець В. І. Історія філософії / В. І. Ярошовець, І. В. Бичко. – К.: Либідь, 2002.
- 29.Ярошовець В.І. Історія філософії: Підручник. – ПАРАПАН, 2002.

Мова викладання. Українська.

ПП 05 Педагогіка

Опис (анотація): вивчення дисципліни сприяє усвідомленню сутності, закономірностей, тенденцій і перспектив розвитку педагогічного процесу як фактору і засобу розвитку людини протягом усього її життя.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна частина).

Термін вивчення: II курс (IV семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять, самостійна робота – 80 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом Федорчук В.В.

Мета курсу: осягнення студентами загальних закономірностей педагогічного процесу; розвиток педагогічних здібностей та умінь студентів; формування у них позитивного ставлення до педагогічної діяльності.

Основні завдання дисципліни:

- свідоме і творче засвоєння студентами педагогічних знань, формування педагогічної компетентності;
- розвиток педагогічного мислення, здатності до аналітичного осмислення педагогічної дійсності;
- формування навичок творчого підходу до виконання педагогічних дій у нестандартних педагогічних ситуаціях;
- формування прагнення будувати педагогічний процес у відповідності до педагогічних закономірностей, принципів виховання і навчання, на засадах гуманізму та особистісної орієнтованості;
- формування уявлень про розвиток теорії та практики виховання і навчання у різні історичні епохи, його обумовленість соціально-економічними умовами суспільства;
- вироблення правильного ставлення до світової та національної педагогічної спадщини;

– постійне підвищення студентами своєї педагогічної культури, використання ними досягнень педагогічної науки і практики у своїй діяльності.

Результати навчання.

У результаті оволодіння курсом студент *повинен знати:*

- особливості педагогічної професії;
- термінологічний та понятійний апарат педагогіки початкової освіти;
- сутність і закономірності розвитку особистості;
- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;
- особливості розвитку освіти і педагогічної думки в різні історичні епохи;
- сучасні тенденції розвитку освіти в світі.

вміти:

- визначати мету і конкретні завдання навчання і виховання у відповідності з рівнем вихованості учнів, будувати навчально-виховний процес на основі глибокого і систематичного вивчення учнів, їх інтересів, запитів;
- володіти методами і формами педагогічної діагностики, організації навчально-виховного процесу початкової школи, управління ним;
- аналізувати, узагальнювати і застосовувати передовий педагогічний досвід і досягнення психолого-педагогічної науки для систематичного підвищення своєї педагогічної компетентності;
- критично аналізувати світову та національну спадщину з метою розширення педагогічного світогляду і розвитку педагогічної культури майбутнього вчителя початкових класів.

Методи викладання дисципліни: пояснення, демонстрація, опрацювання методичної літератури, моделювання ситуацій тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота.

Денна форма навчання

Денна форма навчання		
Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Екзамен
30 балів	30 балів	40 балів

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.— К.: Видавничий центр „Академія”, 2001.
2. Державна Національна програма „Освіта”.— К., 1994.
3. Державна програма „Вчитель” // Освіта України.— 2004.— 21 квітня.
4. Державний стандарт базової і повної середньої освіти // Освіта України.—2004.— №5.
5. Загальна педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг.ред. Е.І.Федорчук .— Кам’янець-Подільський: Абетка, 2003.
6. Закон України „Про загальну середню освіту” // Освіта України. — №25. —23 червня 1993 року.
7. Закон України „Про освіту”.— К., 1996.
8. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання. — К.: Вища школа, 1997.
9. Кваліфікаційні характеристики педагогічних працівників: Учитель // Освіта.— 1994.— 26 січня.
- 10.Класний керівник у сучасній школі. Методичний посібник / В.М.Оржеховська, О.І.Пилипенко та ін. — К.:ІЗМН, 1996. — С.10-22.
- 11.Концепція національного виховання // Рідна школа. — 1995.— № 6.

12. Кузьминський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник.– К.: Знання–Прес, 2003
13. Макаренко А.С. Педагогічна поема.– К., 1973.
14. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України.–2002.–24 квітня – 1 травня.
15. Педагогіка : Навчальний посібник / В.М. Галузяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов – Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2006. – 400 с..
16. Педагогіка: Хрестоматія /Укл.: А.І.Кузьминський, В.Л.Омеляненко.– К.: Знання–Прес, 2003
17. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти // Завуч. –2003. – №7.– С.1- 2.
18. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю /Вибр. тв.: В 5 т.– Т.2.– К.: Рад.шк., 1976.– С.463-466.
19. Ушинський К.Д. Людина як предмет виховання //Вибр. тв.: У 2-х т. – Т.1 – С.205 (або Педагогіка: Хрестоматія /Уклад.: А.І.Кузьминський, В.Л.Омельченко.– К.: Знання-Прес, 2003 .– С.87-95
20. Фіцула М.М. Педагогіка : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти.– К.: Видавничий центр „Академія”, 2001.
21. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник.– К.: Либідь, 2003

Мова навчання: українська.

ПП 05 ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ

Опис (анотація): Зміст програми «Історія мистецтва та дизайну» спрямований на формування у студентів базових знань з історії розвитку образотворчого мистецтва, архітектури та дизайну від первісності до ХХІ ст.; ознайомлення з культурними доробками провідних країн світу, шедеврами мистецтва, історією їх створення, творчістю відомих митців в галузі мистецтва та дизайну.

Мета курсу – ознайомлення студентів з основними еволюційними фазами світового образотворчого мистецтва, шедеврами образотворчого мистецтва, архітектури та дизайну, стильовими особливостями мистецтва різних періодів, творчістю провідних майстрів.

У процесі вивчення та засвоєння даної дисципліни передбачається комплексне вирішення **завдань** художньо-педагогічної підготовки фахівців:

- формування цілісного уявлення про історичний розвиток мистецтва;
- засвоєння основних мистецтвознавчих понять та відповідної термінології;
- розуміння зв'язків історії мистецтв з природним і культурним середовищем життєдіяльності людини;
- засвоєння знань про особливості мистецтва різних епох і різних народів світу;
- вивчення основних закономірностей розвитку дизайну як виду мистецтва;
- формування умінь використовувати отримані теоретичні знання у процесі самостійної творчої діяльності

Студенти повинні **знати**:

- періоди та хронологію розвитку мистецтва від давнини до сьогодення;
- особливості розвитку мистецтва дизайну в контексті загальних культуротворчих процесів;
- провідні художні стилі, напрямки та течії мистецтва;
- імена видатних майстрів, їх життєвий та творчий шлях;
- видатні твори архітектури, скульптури, живопису, графіки та дизайну, що входять до скарбниці світового мистецтва.

Студенти повинні **вміти**:

- пояснювати, узагальнювати й оцінювати особливості розвитку мистецтва і дизайну;

- розрізняти пам'ятки мистецтва за авторством, назвою, художнім стилем;
- проводити мистецький аналіз творів;
- володіти професійною термінологією.

Термін вивчення: 1-4 курс (8 семестрів).

Кількість кредитів: 21 кредит ECTS: всього 630 год., з них: 252 год. аудиторних: 120 год. лекційних, 132 год. практичних занять, 378 год. самостійної роботи.

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва Бренюк Алла Григорівна.

Методи викладання дисципліни:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

За джерелом інформації:

1) Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint– презентація, навчальні фільми, віртуальні музеї), семінари, пояснення, розповідь.

2) Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

13) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

14) Складання конспекту з теми модуля за заданим, або самостійно складеним планом;

15) Підготовка доповідей з теми модуля;

- 16) Розробка тестових завдань з теми модуля;
- 17) Добір додаткового теоретичного та ілюстративного матеріалу;
- 18) Написання реферату з теми модуля.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання модульної контрольної роботи (тестування).

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1-8, 9-10			100
Поточний контроль	Самостій на робота	МКР	
50 балів	20 балів	30 балів	

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Іспит	Сума
Змістовий модуль 1-10, 11-16			40	100
Поточний контроль	Самостій на робота/ ІНДЗ	МКР		
20 балів	10 балів	30 балів		

Форми підсумкового контролю: залік (2, 6 семестри), іспит (4, 8 семестри).

Перелік основної та допоміжної літератури:

Основна:

1. Вёльфлин Г. Ренессанс и барокко / Г. Вёльфлин. – СПб. : Азбука-классика, 2004.
2. Галич М. История доколумбовых цивилизаций / Пер. с исп. Г. Г. Ершовый и М. М. Гурвица; Вступ. ст. Ю. В. Кнорозова. – М. : Мысль, 1990. – 407 с.
3. Даниленко В. Я. Дизайн : підручник для студ ВНЗ, які навчаються за спец. «Дизайн» / В. Я. Даниленко. – Х. : ХДАДМ, 2003. – 320 с.
4. Дизайн архитектурной среды : краткий терминологический словарь-справочник / С. Михайлов, Н. Дембич, В Захаров, Л. Листовская и др. / Под ред. С Михайлова. – Казань. ДАС, 1994. – 120 с. : ил.
5. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств / Н. А. Дмитриева. – М. : 1996, Т.1. – 320 с.: ил.
6. Ковешникова Н. А. Дизайн: история и теория : учеб. пособие для студентов архитектурных и дизайнерских специальностей – 5-е изд. – М. : Омега-Л, 2009. – 224 с.
7. Культура Середньовіччя і Відродження: хрестоматія / Укладач Н. Л. Перська. – Х. : Факт, 1998. – 352 с.
8. Лаврентьев А. Н. История дизайна : учеб. пособие /А. Н. Лаврентьев. – М. : Гардарики, 2007. – 303 с.
9. Матье М. Искусство Древнего Египта: В 2 т. / М. Матье. – М. : Искусство, 1961.
10. Печерський В. В. Курс історії архітектури : методичний посібник з дисципліни «Всесвітня історія архітектури» для студентів мистецтвознавчої спеціалізації вищих навчальних закладів / В. В. Печерський. – К. : Видавництво Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006.
11. Постолова Н. В. Пластичні мистецтва : посібник / Н. В. Постолова. – Херсон, 2006.– 63 с.
12. Рославец Е. Н. Живопись Франции XVII-XVIII веков / Е. Н. Рославец. – К. : Мистецтво, 1990. – 221 с.

13. Словарь античности. – М., 1989.
14. Соколов Г. Искусство Древней Греции / Г. Соколов. – М., 1972.
15. Стародубцева Л. Архітектура постмодернізму : Історія. Теорія. Практика / Л. стародубцева. – К. : Спалах, 1998.
16. Тимофієнко В. Нариси всесвітньої історії архітектури / В. Тимофієнко. – Т. 1. – Кн. 1. – К. : КНУБА, 2000.

Допоміжна:

1. Алпатов М. Художественные проблемы искусства Древней Греции / М. Алпатов. – М., 1987.
2. Архітектура : короткий словник-довідник. – К. : Будівельник, 1995.
3. Асеев Ю. Шедевры світової архітектури / Ю. Асеев. – К., 1982.
4. Базен Ж. История истории искусства: От Вазари до наших дней / Ж. Базен. – М. : Прогресс – Культура, 1994.
5. Бартенев И. Очерки истории архитектурных стилей / И. Бартенев, В. Батажкова. – М. : Изобр. Искусство, 1983. 7
6. Виппер Б. Итальянский Ренессанс / Б. Виппер. – В 2-х тт. – М., 1977.
7. Всеобщая история архитектуры. – ТТ. 1, 2. – Л – М. : Стройиздат, 1970.
8. Всеобщая история архитектуры. – ТТ. 5, 7, 9 – 11. – Л – М. : Стройиздат, 1967 – 1973.
9. Горюнов В. Архитектура эпохи модерна : Концепции. Направления. Мастера В. Горюнов, М. Тубли. – СПб. : Стройиздат, 1992.
10. Дженкс Ч. Язык архитектуры постмодернизма/ Ч. Дженкс / Пер. с англ. – М., 1985.
11. Иконников А. Архитектура XX века : В 2 т. / А. Иконников – М., 2001.
12. Ле Корбюзье. Архитектура XX века / Корбюзье Ле / Пер. с франц. – М. : Стройиздат, 1977.

13. Лебедева Г. Новейший комментарий к трактату Витрувия «Десять книг об архитектуре» / Г. Лебедева. – М., 2003.
14. Лясковская О. Французская готика XII-XIV веков : Архитектура. Скульптура. Витраж / О. Лясковская. – М., 1973.
15. Матье М. Искусство Древнего Египта : В 2 т. / М. Матье. – М. : Искусство, 1961.
16. Михайлов С. М. Основы дизайна. Учеб. для вузов / С. М. Михайлов, Л. М. Кулева / Под ред. С. М. Михайлова. – 2-е изд., перераб и доп. – М. : Союз Дизайнеров, 2002. – 240 с. : ил.
17. Михайлов С. М. История дизайна : учебн. для вузов / С. М. Михайлов. – Т. 2. – М. : Союз Дизайнеров России, 2003. – 394 с. : ил.
18. Нелюта А. М. Словник образотворчого мистецтва / А. М. Нелюта. – Харків, 1996. – С. 290.
19. Ничкало С. А. Короткий тлумачний словник / С. А. Ничкало. – К. : Мистецтвознавство, 1999. – С. 68.
20. Раздольская В. Искусство Франции во второй половине XIX века / В. Раздольская. – Л., 1981.
21. Редер Д. Г. История древнего мира. Первобытное общество и Древний Восток : учебное пособие для студентов ист. фак. Пединститутів / Под ред. Ю. С. Крушкол. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Просвещение, 1979. – 288 с. : ил.
22. Смирнова И. Искусство Италии конца XIII-XV веков / И. Смирнова. – М., 1987.
23. Соколов Г. Искусство Древней Греции / Г. Соколов. – М., 1972.

ПП 04 Рисунок

Опис (анотація):

дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми

сучасного монументального живопису; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі дизайну, формує професійні навички творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 27 кредити ECTS: всього 810 год., з них: денна форма навчання – 350 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 296 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є розвиток творчого підходу до створення художнього образу засобами академічного рисунка, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних графічних технік рисунка;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної перспективи; - визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів рисунка;

- розуміння композиційних закономірностей та культури рисунка;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів рисунку;
- опанування технологіями та матеріалами рисунку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

Результати навчання:

студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи рисунку;

- особливості графічних технік;

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів;

- виконувати графічні рисунки фігури людини одягненої та оголеної;
- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів графічними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна творча, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

6, 8 семестри (залік)

3М	3М	

Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Всього
15	25	10	15	25	10	100

1, 4 семестри (екзамен)

ЗМ			ЗМ			ЗМ				
Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Екз.	Сума
6	6	8	6	6	8	6	6	8	40	100

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

17. Аксенов К.Х. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксенов К.Х., Левидова М. – М: Сов. художник, 1988. – 79 с.
Вердели А. Искусство рисунка / Вердели А. – М., 2003. – 138 с.

18. Готфрид Баммес. Изображение фигуры человека / Готфрид Баммес. Берлин 1984. – 48 с.

19. Державний стандарт освіти // Початкова школа. – №1. – 2001.

20. Барчаи Е. Анатомия для художников / Енё Барчаи. – Москва, 2003. – 71 с.

21. Королёв В.А. Материалы и техники рисунка / Королёв В.А. – Москва 1984. – 56 с.

22. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник Ли Н. Г. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 480 с, илл.

23. Гордон Л. Рисунок / Гордон Л. – Москва 2001. – 145 с.

24. Мосин И.Г. Рисование / Мосин И.Г. – Екатеринбург, 1996. – 98 с.

25. Навчальна програма для чотирирічної початкової школи. Мистецтво. (Початкова школа, №7, 2001).

26. Програма «Основи рисунку» / (Укл. Є. А. Антонович, Л. К. Грач, М. І. Саваріна, В. А. Шпильчак) // Збірник програм з дисциплін образотворчого циклу для педагогічних інститутів. – К.:РНМК, 1992

27. Рабинович М. Ц. Пластическая анатомия и изображение человека на её основе / Рабинович М. Ц. – Москва, 1978. – 122 с.

28. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пединститутів / Сост. Н. Н. Ростовцев – М.: Просвещение, 1989. – 208 с.

29. Хитров А.Е. Рисунок / Хитров А.Е. Москва, 1964. – 45 с.

30. Школа изобразительного искусства. Москва 1988.

31. Энциклопедия рисования. Москва 1998.

32. Энциклопедия художника. Москва 2002.

Додаткова література

12.Аксёнов Ю. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксёнов Ю., Левидова М. – Москва 1986. – 68 с.

13.Вальтер Фицтум. Рисунки старых мастеров / Вальтер Фицтум и Юрий Кузнецов. Барокко в Риме. Москва 1986. – 134 с.

14.Василевский А.К. Искусство и школа. Книга для учителя / Василевский А.К. – М., 1981. – 210 с.

15.Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве / Гика М. – М., 1936. – 56 с.

16.Кринский В. Ф. Введение в архитектурное проектирование / Кринский В. Ф. – М., 1974. – 71 с.

17.Кузин В.С. Изобразительное искусство и методика его преподавания в школе / Кузин В.С. – Москва, 1998. – 119 с.

18.Лебедев В. Пластика малых форм / Лебедев В. – М, 1974. – 94 с.

19.Миннарт М. Свет и цвет в природе Миннарт М. – М., 1969. – 62 с.

20.Мосин И. Г. Рисование / Мосин И. Г. – Екатеринбург, 1996. – 87 с.

21.Школа изобразительного искусства: Вып. 1: Учеб. пособие. – М.: Изобраз. искусство, 1986. – 176 с. (Серия "Академия художеств СССР).

- 22.Школа изобразительного искусства: Вып. 2 / А.Н. Буйнов, Е.М. Елизарова, Б.В. Иогансон и др. – М.: Изобраз. искусство, 1988. – 160 с.

3. Інформаційні ресурси

(навчально-методичний комплекс або його елементи із зазначенням електронної адреси, корисні ресурси Інтернету із зазначенням адрес сайтів тощо).

5. Навчально-методичний комплекс.
 6. <http://school.xvatit.com/index> - сайт навчальних матеріалів з образотворчого мистецтва;
 7. <http://allpainters.ru/> - сайт репродукцій картин відомих художників;
 8. <http://sotnikov-art.ru/> - офіційний сайт художника і скульптора;
- <http://impres-paint.ru/> - сайт художників-імпресіоністів

Мова викладання: українська.

ПП 05 ЖИВОПИС

Опис (анотація):

дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми

сучасного живопису; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі дизайну, формує професійні навички творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 27 кредити ECTS: всього 810 год., з них: денна форма навчання – 24 год. лекційних, 296 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва,

Мета курсу: розвиток творчого підходу до створення художнього образу живописними засобами, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних художніх технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних живописних технік; розвивати в них творчі здібності, ініціативність, самостійність, творчість мислення;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної та повітряної перспектив;
- визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми; формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів живопису;
- розуміння композиційних закономірностей;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів живопису;
 - опанування технологіями та матеріалами живопису.

Результати навчання: студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи живопису; особливості живописних технік.

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи

пропорції и знаходження окремих елементів; виконувати живописні начерки та етюди; виконувати стилізації з натуральних об'єктів; передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів живописними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна творча, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів

1, 4, 6 семестри (екзамен)

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 1.		Змістовий модуль 2.			Екзамен	100
Тема 1,2,3,4,5,6		Тема 1,2,3,4,5,6				
Поточний контроль	Самостійна робота	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

8 семестр (залік)

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 9.		Змістовий модуль 10.				100 балів
Тема 1,2,3,4,5,6,7,8		Тема 1,2,3,4,5,6,7				
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	

ль						
10 балів	10 балів	20 балів	10 балів	10 балів	20 балів	

Методичне забезпечення

- Плани семінарських занять.
- Техніка акварельного живопису: Методичні рекомендації для студентів спеціальності 7.020210 “Дизайн” спеціалізацій „Дизайн інтер’єру”, „Дизайн ландшафту”/ Уклад. О.В.Карпенко. – ДАКККіМ, 2007. – 11 с.
- Методичні вказівки до проведення практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «РИСУНОК, ЖИВОПИС, СКУЛЬПТУРА» ЗАГАЛЬНИЙ КУРС ЖИВОПISY (для студентів 1-4 курсів денної форми навчання напряму 6.060102 «Архітектура») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: В. П. Манохін, П. В. Мирончик. - Х.: ХНАМГ, 2012. - 58 с.
- Куценко М.Ф. «Живопис». Методичні вказівки до практичних занять на тему: «Живопис портрету людини» для кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст спеціальності «Декоративно–прикладне мистецтво»
- "Завдання з пейзажу під час літньої практики: методичні аспекти". Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті №9, 2010 р. (автор Мельничук І.Ю.)

Рекомендована література

Базова

1. Антонович А. Є., Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях. — Ч. 9, 10. — К., 1991. — 119 с., 68с.
2. Антонович А. Є., Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях. — Ч. 11. — К., 1993. —112 с.

3. Гильман Р. А. Художественная роспись тканей. — М.: ВЛАДОС, 2003. — 160 с.
4. Давыдов С. Батик. Техника, приёмы, изделия. М.: АСТ, 2005. — 184 с.
5. Давыдова Ю. Роспись по шёлку. Платки, панно, палантины в технике “батик”.
6. Зайцев А. Наука о цвете и живопись. — М.: Искусство, 1986.
7. Искусство батика. М.: АСТ “Внешсигма”, 2001. — 110 с.
8. Кара-Васильева Т. Українська вишивка. Альбом. — К.: Мистецтво, 1993.
9. Касьяненко М.Д. Формирование творческой личности учащегося в процессе обучения. — К.: Рад.шк., 1988.
10. Корнієнко В.І. Творчі пошуки викладання декоративної композиції в художніх школах та художніх відділеннях шкіл мистецтв. // Проблеми і перспективи розвитку початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів як ланки безперервної художньої освіти: Матеріали методичної конференції. — К.: ГУКМ, 2006. — с. 40-44.
11. Кучерюк Д. Ю. Искусство и творческая деятельность. — К., 1979.
12. Легенький Ю.Г. Культурология изображения. Опыт композиционного синтеза. — К.: ГАЛПУ, 1995.
13. Марина Протас, Євген Лоссовський. Аспекти сучасної культурно-мистецької практики у просторі міждисциплінарних природничо-наукових досліджень // Сучасне мистецтво — К., 2001 — Вип. 1 — с. 97-101
14. Менди Саутен. Роспись по шёлку. Руководство для начинающих. — Ростов н/Д : Феникс, 2004. — 288 с.
15. Овсійчук В. Українське малярство Х-ХVIII століть. Проблеми кольору. — Львів: Ін-т народознавства України, 1996.
16. Печенюк Т. Г. Розпис тканин в Україні (20-і — початок 90-х років ХХ ст.). Автореф. дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата мистецтвознавства. — К.-Львів, 1996. — 23 с.

17. Пономарьков С.И. Декоративное и оформительское искусство в школе. — М.: Просвещение, 1976.
18. Прете М.К., Капальдо А. Творчество и выражение. Пер. с итал. — М.: Советский художник, 1985.
- 19.серия “Это модно”. — Ростов н/Д: Феникс. 2005. — 200 с.
20. Сидоренко В. Вступ // Сучасне мистецтво — К., 2004 — Вип. 1 — с.5-6.
- 21.Синеглазова М. А. Распишем ткань сами. М.: Профиздат, 1998. — 98 с.
22. Соловйов О. „Нова хвиля” в українському мистецтві 90-х рр. ХХ ст. Та її трансформація // Сучасне мистецтво — К., 2004 — Вип. 1 — с.34-47.
- 23.Сучасні журнали та газети з образотворчого мистецтва. Нова періодика.
- 24.Турчак Л. Українське декоративне мистецтво сучасності / Леся Турчак // Вісник КНУКіМ : зб. наук. пр. Вип. 17 / Київський національний університет культури і мистецтв. — К., 2007. — С. 98 — 103.
25. Художній текстиль. Львівська школа. Під ред. Печенюк Т. — Львів: Видавництво "Поллі", 1998.

Допоміжна

1. Аполлон. Изобразительное и декоративное искусство. Архитектура: терминологический словарь / под общ. ред. А. М. Кантора. - М.: Эллис Лак, 1997. - 736 с.
2. Бучинський С.Л. Основи грамоти з образотворчого мистецтва / С.Л. Бучинський. — К.: Мистецтво, 1981. — 178 с.
3. Володін Н.І. Образотворче мистецтво: програма, методика / Н.І. Володін // Початкова школа. — 1996. - №2. — С. 37-39.
4. Гайдамака О. Календарне планування до програми “Мистецтво” / О. Гайдамака // Поч. школа. — 2003. — № 6. — С. 28-31.
5. Глинка И.П. Изобразительное искусство: методика обучения в 1-3 классов / И.П. Глинка. — К.: Рад. школа, 1978. - 111 с.
6. Демченко І. В.О. Сухомлинський про творчий розвиток молодших

школярів через образотворче мистецтво // Рідна школа. – 2002. - №12. – С. 18-19.

7. Каплан Н.И. Народные художественные промыслы / Н.И. Каплан, Т.О. Митлянская. - М.: Высшая школа, 1980. – 176 с.

8. Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття : у пошуках "Великого стилю" / Т. Кара-Васильєва, З. Чегусова. - К. : Либідь, 2005. - 280 с.

9. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М-во освіти і науки України. - К. : Слово, 2007. - 294 с.

10. Карлсон А.В. Дидактика и методика на уроках рисования. – Ленинград, 1959. – 94 с.

11. Качинська Т. Вивчення перспективи на уроках образотворчого мистецтва / Т. Качинська, О. Калініченко // Мистецтво та освіта. – 2003. - № 2. – С. 28-39.

12. Коновець С.В. Образотворче мистецтво в початковій школі: метод. пособие. – К., 2000. – 79 с.

13. Коновець С.В. Образотворче мистецтво як засіб активізації дитячої творчості // Мистецтво та освіта. – 1999. - №3. – С. 15-18.

14. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, наказ Міністерства освіти і науки України від 25 лютого 2004 року № 151/14.

15. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: навчальний посібник. - К. : Кондор, 2006. - 200с.

16. Красовська О. Використання декоративно-прикладного мистецтва як засобу виховання учнів // Рідна школа. - 2000. - № 4. - С. 71-73.

17. Лашук О. Народне мистецтво українського Полісся. – Львів: Каменяр, 1992. – 134 с.

18. Лесняк Н.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання (за вимогами кредитно-модульної системи) : навч. програма. - Рівне : РДГУ, 2006. - 32 с.

19. Маяковська О.О. Використання символіки декоративного мистецтва України на уроках образотворчого мистецтва у початковій школі // Оновлення змісту, методів та організаційних форм художньо-естетичного виховання учнівської та

студентської молоді: зб. наук. праць. – Рівне, 1998. – Вип. 3. – С. 108-112.

20. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 1 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №1. – С.17-24.

21. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 2 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №2. – С.12-16.

22. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 3 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №3. – С.12-17.

23. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 4 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №4. – С.13-18.

24. Найдено О. Українське народне мистецтво ХХ ст. // Народне мистецтво. – 2002. - № 1-2. – С. 12-13.

25. Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва / редкол.: П.М. Жолтовський та ін. – Л. : ВЛУ, 1969. – 191 с.

26. Народна іграшка. Перетворення реальної форми на декоративну. Стилізований коник: Урок // БВПШ. – 2003. - №9. – С. 9-12.

27. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 1 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №1. – С.12-16.

28. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 2 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №2. – С.8-11.

29. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 3 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №3. – С.8-11.

30. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 4 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №4. – С.7-12.

31. Олефіренко Г. Мистецтво збуджує інтерес до знань. // Початкова школа. – 2001. - № 12. - С. 50-51.

32. Павлик К.В. Изобразительное искусство в начальной школе : учеб. материалы по методике преподавания. - М. : Флинта: Наука, 1999. - 87 с.

33. Панченко Н. Мистецтво: удаване і справжнє: [Витинанки] // Поч. освіта. – 1999. - №36 (вер.). – С. 2.

34. Пацалюк І.І. Формування естетичних смаків молодших школярів засобами

образотворчого мистецтва: методичний посібник. - Тернопіль: ТНПУ, 2008. - 100 с.

35. Полуянов Ю.А. Изобразительное искусство и художественный труд. I класс четырехлетней начальной школы // Нач. школа. – 2000. - № 9. – С. 34-36.

36. Рондели Л.Д. Народное декоративно-прикладное искусство. – М., 1984. – 144 с.

37. Ростовцев Н.Н. Методика преподавания изобразительного искусства в школе: Учебник для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: Просвещение, 1980.- 239 с.

38. Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін. – К.: АТЗТ "Екс Об", 1998. – 185 с.

39. Сергеева Н.Ю. Программа „Мой мир в рисунке” для младших школьников // Образование в современной школе. – 2003. - №1. – с. 33-48.

40. Середович В.В. Розвиток пізнавальної активності учнів початкових класів засобами образотворчого мистецтва // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. праць. – Рівне, 2001. – вип. 17. – с. 52-59.

41. Сирота В. Художньо-прикладна спрямованість образотворчого мистецтва в школі // Мистецтво та освіта. – 2002. - № 4. – с. 13-15.

42. Сиротина Е.Я. Как поддержать интерес ребенка к изобразительному искусству // Начальная школа. – 1997. - №2. – с. 57-60.

43. Система роботи на уроках образотворчого мистецтва : метод. посібник для студентів III курсу спец. 7.010101."Педагогіка і методика початкового навчання" / РДГУ, Каф. методик початкового навчання; підгот. Н.В. Лесняк. - Рівне, 2001. - 44 с.

44. Сопільник М. Персоніфікований підхід до пошуку шляхів навчання образотворчому мистецтву // Рідна школа. – 2003. - №2. – С. 57-59.

45. Твори українського образотворчого мистецтва в школі: методичні рекомендації для вчителів образотворчого мистецтва. - К., 1997. - С. 127.

46. Хворостов А.С. Декоративно-прикладне мистецтво у школі / А.С. Хворостов. – [б.м.] : Просвіта, 1991. – 180 с.

47. Шарабура О. Народне мистецтво в естетичному вихованні дітей// Нова педагогічна думка. - 2004. - № 2. - С.94-97.

48. Шпікалова Т.Л. Народне мистецтво на уроках декоративного малювання. – М: Просвещение, 1979.

49. Щербаков В.С. Изобразительное искусство. Обучение и творчество. – М.: Просвещение. – 1969. – 272 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://risovanie.com.ua/kompozitsiya.html>
2. [http://uk.wikipedia.org/wiki/\(мистецтво\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/(мистецтво))
3. <http://bibliotekar.ru/slovarZhivopis/121.htm>
4. http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_pictures/1505/Композиция
5. <http://aquareller.com/to/watercolor/cvetovaya-kompoziciya/>
6. <http://painting.artyx.ru/books/item/f00/s00/z00000008/st005.shtml>
7. <http://kniga-v-podarok.com.ua/Knigi-po-zhivopisi-o-hudozhnikah-c-31.html>
8. <http://www.winzavod.ru/galleries/artbooks/>
9. <http://www.artprojekt.ru/library>
10. <http://www.livelib.ru/selection/22105>
11. ww.lookatme.ru/mag/archive/experience-other/143431-bukmeyt-hudozhniki-i-dizaynery-sovetuyut-knigi-ob-iskusstve-chast-2-2011-11-01-14-56
12. <http://www.vangogh.ru/knigi/>

Мова викладання: українська.

023 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО,

РЕСТАВРАЦІЯ

ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

ГСЕ 04 Філософія

Галузь знань

0203 Гуманітарні науки

Напрямок підготовки

6.020302 Історія*

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця

бакалавр

2. Зміст навчальної дисципліни.

Модуль 1. Філософія, її зміст і призначення. Основні етапи історико-філософського процесу.

Тема 1. Філософія як універсальний тип знань

Філософія та світогляд. Світогляд і світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння. Історичні типи світогляду: міф, релігія, науковий світогляд, філософський світогляд. Предмет філософії. Філософія як дослідження світоглядних проблем засобами раціонального мислення. Основне коло філософських питань. Основні теми філософських роздумів: світ і людина, сутність і зміст людського існування. Основне питання філософії. Головні напрями у філософії. Філософія та культура. Функції філософії: світоглядна, гносеологічна, методологічна, аксіологічна, прагматична та ін. Соціальна спрямованість філософського знання. Сутність загальнолюдських цінностей у філософії. Людина як найвища цінність. Місце й роль філософії у сучасному суспільному житті.

Тема 2. Філософія Стародавнього Світу.

Культурно-історичні передумови виникнення філософії. Передумови філософії у Стародавній Індії. Велична та епічна література про людину, її походження та існування. Релігійно-філософські вчення: джайнізм, чарвака, буддизм. Зародження філософії у Стародавньому Китаї. Конфуціанство та даосизм.

Своєрідність філософії Стародавньої Греції: досократичного, класичного, елліністичного та римського періодів античності. Вчення про буття (Мілетська школа). Вчення про рух (Елейська школа). Людина як мікрокосм, атомізм Демокріта. Софісти. Людина як міра усіх речей

(Протагор). Самопізнання та належне існування (Сократ). Платонізм та неоплатонізм. Космоцентризм античної міфології та антропоцентризм грецької просвіти. Становлення античної діалектики. Аристотель як систематизатор античної філософії.

Тема 3. Філософські пошуки в добу Середньовіччя та епоху Відродження

Розвиток християнства у Західній Європі. Апологетика, патристика, схоластика. Суперечка про природу понять: реалізм і номіналізм. Особливості західноєвропейської та східноєвропейської релігійної філософії. Вчення Фоми Аквінського про єдність душі і тіла, про двоїстість істоти, про співвідношення релігії, філософії і науки.

Філософія Відродження. Гуманізм та антропоцентризм. Натурфілософія Відродження; пантеїзм; повернення до первісного розуміння сутності діалектики. Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту (Дж. Бруно, М. Кузанський). Реформація, її ідеї (Т. Мюнцер, М. Лютер, Ж. Кальвін).

Тема 4. Західноєвропейська філософія (XVII-XIX століття).

Наукова революція XVII ст. (І.Ньютон) і проблема методу пізнання у філософії (Ф.Бекона, Р.Декарта). Емпіризм і раціоналізм (Дж. Локк, Дж.Берклі, Д.Юм, А.Декарт, Б. Спіноза, Г.Лейбніц). Створення механічно-матеріалістичної картини світу.

Проблема людини у філософії Просвітництва (Монтеск'є, Ф. Вольтер, Ж.-Ж. Руссо). Французький матеріалізм, його розуміння людини і суспільства (Ж. Ламетрі, К.-А. Гельвецій, П. Гольбах, Д. Дідро).

Місце німецької класичної філософії в історії філософської думки. Філософські позиції І.Канта. Г. Гегель, його філософська система та метод. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха. Німецька класична філософія і сучасне бачення світу.

Тема 5. Сучасна західна філософія

Плюралізм течій сучасної філософії. Критичний перегляд принципів і традицій класичної філософії кінця XIX — початку XX ст. Захист і оновлення

класичних філософських традицій.

Проблема раціонального та ірраціонального. Ірраціоналістичний і містичний підхід у філософському аналізі (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше). Філософські проблеми психоаналізу (З. Фрейд, К. Г. Юнг, Е. Фромм).

Феномен атеїстичного екзистенціалізму. Ж. П. Сартр: Я та Інший. А. Камю: самогубство філософське та життєве. Феномен релігійного екзистенціалізму. К. Ясперс: гранична ситуація та вихід із неї. Г. Марсель: за межі трагічної мудрості. Проблема протистояння та комунікації різних парадигм філософії людини у XX столітті. Феномен постмодернізму.

Тема 6. Українська філософія

Становлення й розвиток світогляду давніх слов'ян: давньослов'янська міфологія, запровадження християнства. Філософська думка періоду етнокультурної катастрофи. Становлення філософії українського духу в Києво-Могилянській академії. Г. С. Сковорода — фундатор філософії українського кордоцентризму. Український романтизм (М. Гоголь, М. Костомаров, П. Куліш та ін.). Філософські ідеї Т. Шевченка. Академічна філософія (С. Гогоцький, П. Юркевич, В. Лесевич, О. Гіляров та ін.). Соціально-філософські погляди Л. Українки, П. Грабовського, М. Коцюбинського, М. Драгоманова, І. Франка, В. Антоновича. Філософія періоду відродження українського духовного життя (В. Винниченко, М. Грушевський, В. Зеньковський та ін.). Філософія національної самобутності (Д. Донцов, В. Липинський, І. Лисяк-Рудницький та ін.). Філософська спадщина Д. Чижевського. Філософія України в радянський період. Розробка філософських проблем у сучасній Україні.

Модуль 2. Теоретична і практична філософія

Тема 7. Філософське вчення про буття

У даному модулі з'ясовується потенціал таких категорій, як „буття”, „матерія”, „субстанція”, виявляється їх співвідношення та еволюція в історико-філософському процесі. Філософський зміст проблеми буття. Основні форми буття. Буття людини як фундаментальна проблема філософії.

З метою всебічного вивчення особливостей матерії у розглядаються такі форми її існування, як „простір” і „час”, їх спільні риси та відмінності, а також виявляється сутність руху, його основні види та взаємозв'язок із спокоєм.

Поняття першої та другої природи. Співвідношення філософських, наукових та релігійних поглядів на матерію.

Проблема буття надприродного та Бога. Буття Бога у філософській інтерпретації. Буття людини як єдність тілесного і духовного.

Тема 8. Філософія свідомості

Відображення як універсальна властивість матерії. Відображення в неживій та живій природі і відображення на соціальному рівні. Структура та функції свідомості. Свідомість і мова. Творча активність свідомості.

Індивідуальна та суспільна свідомість. Структура суспільної свідомості. Форми суспільної свідомості.

Тема 9. Філософський аналіз пізнання.

Пізнання як відображення. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Основні принципи теорії пізнання та багатовимірність його форм. Особливості пізнання природного, соціокультурного і духовного світу людини. Пізнання і творчість. Проблеми істини. Об'єктивність істини. Абсолютна та відносна істина. Конкретність істини. Істина й цінність. Сучасні концепції істини. Критерії істини.

Діалектика та її альтернативи. Закони і категорії діалектики. Принципи діалектики. «Негативна діалектика». Метафізика як наука і метод. Інтуїтизм. Еволюціонізм. Софістика і еkleктика. Закони діалектики. Категорії діалектики. Основні форми наукового пізнання (факт, проблема, ідея, гіпотеза, концепція, теорія).

Тема 10. Філософська антропологія та соціальна філософія

Основні філософські підходи до сутності людини. Людина, індивід, особистість. Парадокси людської свободи. Процеси соціалізації та

індивідуалізації в житті особи. Специфіка ціннісного ставлення до світу. Аксиологія і сучасність.

Екзистенційні категорії людського буття. Основні філософські підходи до пошуків сенсу життя. Людина і природа. Екологічна проблема у сучасному світі. Проблема статі в філософії. Фемінізм як явище сучасної культури

Особливості філософського пізнання суспільства і людини. Роль соціального пізнання в історії. Суспільство як система, що саморозвивається. Спадковість ідей суспільного розвитку в контексті класових і загальнолюдських пріоритетів.

Суб'єкти суспільного розвитку: індивіди та соціальні спільноти. Особистість у вимірах філософського аналізу. Матеріальні аспекти розвитку суспільства. Соціально-політична сфера. Духовне життя суспільства. Відчуження як фактор, що зумовлює однобічний розвиток людини. Концепції майбутнього людства.

Специфіка людського суспільства: від інстинкту до волі. Буденне та особистісне спілкування у суспільному житті, суперечність між ними. Суспільство: рід, цивілізація, культура. Суспільство й нація. Національне як філософська проблема. Поняття нації і етносу. Проблеми філософії історії.

Генеза соціальних спільнот. Рід, плем'я, етнос, нація. Сім'я в структурі суспільства. Теорія нації. Проблема національної ідентичності. Націоналізм та його види.

Суспільство, народ, держава: їх сутність та природа (Р. Колінгвуд, Т. Гоббс, Дж. Локк, Ж-Ж.Руссо). Поняття громадянського суспільства: етапи формування та структура. Природа і сутність громадянського суспільства. Демократія та громадянське суспільство. Природа і сутність тоталітаризму (Ф. фон Хайєк). Причини виникнення тоталітарних режимів.

3. Нормативна.

4. Термін вивчення ІІІ семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1	Всього годин	108

	- аудиторні;	30
	- позааудиторні	78
2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	16
	- практичні заняття;	14
	- індивідуальна робота;	-
	- самостійна робота.	78

Викладацький склад.

Кандидат філософських наук, доцент Плахтій Маріанна Петрівна.

Мета і завдання вивчення дисципліни:

Мета дисципліни - сформувати у студентів наукове розуміння філософії як квінтесенції духовної культури людства, розуміння сутності філософії як науки і форми суспільної свідомості в її історичному поступі, розкрити творчу роль філософії в сучасній культурі, сутність української філософської думки та її місце в загальному розвитку історії філософії.

По завершенні курсу студент : **ПОВИНЕН :**

22. Володіти уявленнями про предмет та методи філософії

- Опанувати основні філософські поняття та категорії;
- Сформувати навички філософського мислення

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- Головну проблематику філософії в її історичній генезі
- Основні періоди розвитку філософії, час і передумови виникнення філософських парадигм
- Провідних представників історії філософської думки
- Головні філософські школи та їх вчення
- Стан розробки проблем в сучасній філософській думці

- Форми та методи пізнання, форми знання
- Філософський підхід до проблеми людини та суспільства

ПОВИНЕН ВМІТИ:

- Відрізняти філософське і наукове пізнання
- Визначати специфіку філософії як світогляду
- Розкривати особливості історичних етапів розвитку всесвітньої філософії
- Здійснювати філософський аналіз першоджерел
- Визначати особисту світоглядну позицію

Методи викладання дисципліни.

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями філософії;
- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для виконання проблемно-пошукових філософських завдань, формувати уміння самостійно мислити, аналізувати матеріал, виступати публічно та відстоювати особисту точку зору;
- Самостійна робота з опрацювання обраних першоджерел, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів, написання філософського есе тощо;

Методи оцінювання.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови повних і вичерпних відповідей студента на запитання, демонстрації високого рівня теоретичної і практичної підготовки, студент глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу.

Оцінка “добре” виставляється за наявності несуттєвих помилок у відповідях. Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не демонструє достатньої глибини та аргументації, допускаючи при цьому окремі несуттєві неточності й незначні помилки.

Оцінка “задовільно” ставиться при суттєвих недоліках при формуванні відповіді на теоретичні та практичні завдання, за відсутності уміння ілюструвати прикладами основні теоретичні положення. Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, стисло (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Оцінка “незадовільно” ставиться у тому разі, коли студент не володіє навчальним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Перелік основної літератури.

Основна:

- Андрущенко В. Історія соціальної філософії. – К., Тандем, 2000.
- Арутюнов В.Ф. Філософія: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення. – К., КНЕУ, 2001.
- Бичко А.К. Філософія: Підручник / А.К. Бичко, І.В. Бичко, В.Г. Табачковський, В.І. Ярошевець. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.
- Бичко І.В. Філософія. Підручник / І.В. Бичко, І.В. Бойченко, В.Г. Табачковський. – К.: Либідь, 2002. – 406 с.
- Білодід Ю. Філософія. Український світоглядний акцент: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Ю.М. Білодід. — К. : Кондор, 2006. - 356

с.

- Буслинський В.А. Філософія: Навч. посібник для студентів і аспірантів вищ. навч. закладів / В.А. Буслинський, П.І. Скрипка, В.Ю. Алексєєв, Л.М. Кусок. За ред. В. Буслинського ; Київськ. славістич. ун-т. - К. : [б. и.], 2002. – 315 с.
- Волинка Г.І. Історія філософії у її зв'язку з освітою / Г.Волинка, В.Гусев, Н.Мозгова, І.Огороднік – К.: Каравела, 2006.
- Волинка Г.І. Філософія стародавності і середньовіччя в основному контексті / Г.І.Волинка. – К.: Каравела, 2005.
- Горський В.С. Історія української філософії: Навч. посіб. – К., 2001.
- Губерський Л.В. Філософія: Навч. Посібник / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, В.П. Розумний, В.П. Бойченко. - 5 вид., випр. і доп. — К.: Вікар, 2005. – 457 с.
- Козак І.Й. Основи української філософії: навчальний посібник / І.Й.Козак. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010.
- Кремень В.Г. Філософія: Мислителі. Ідеї. Концепції: Підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. - К.: Книга, 2005. - 528 с.
- Надольний І.Ф. Філософія: Посібник. – К., 1999, 2000, 2004.
- Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини: Навчальний посібник для студентів вищих учбових закладів // В.Г.Нестеренко. - К.: Абрис, 1995. - 336 с. // <http://thales2002.narod.ru/zmneph.html>
- Пазенок В.С. Філософія. Навчальний посібник / В.С. Пазенок. – К.: Академвидав, 2008. – 280 с.
- Петрушенко В.Л. Історія світової філософії. Фундаментальні проблеми філософії: Навчальний посібник / В.Л. Петрушенко - Львів: НУЛП, 2002. – 210 с.
- Петрушенко В.Л. Філософія: Навчальний посібник. - ТзОВ НВФ Магнолія плюс, 2006. - 243 с.
- Петрушенко В.П. Основи філософських знань: Посібник. – Новий світ,

2003.

- Петрушенко В.П. Практикум з філософії: Навчальний посібник. – Новий світ, 2000.
- Подольська Є. А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. . – К.:Інкос, 2006.
- Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія. Підручник. – К.: Академвидав, 2007.

Причепій Є.М. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. - 2.вид., випр., доп. – К.: Альма матер, 2007. – 592 с. – // <http://elibrary.nubip.edu.ua.pdf>

- Плахтій М.П., Сулятицька Т.В. Філософія: навчально-методичний посібник / М.П.Плахтій, Т.В.Сулятицька. – Кам'янець–Подільський : ПП «Медобори-2006», 2013.- 152 с.
- Сілаєва Т.О. Філософія: Курс лекцій / Т.О. Сілаєва. - Тернопіль, СМП Астон. - 2000. - 160 с.
- Федів Ю., Мозгова Н. Історія української філософії. – Україна, 2000.
- Філософія: світ людини. Курс лекцій (Табачковський В. Г., Булатов М. О., Хамітов Н. В.). – К.: Либідь, 2003.
- Щерба С.П. Філософія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. П. Щерба, В. К. Щедрін, О. А. Заглада; За заг. ред. С. П. Щерби. — К.: МАУП, 2004. - 216 с.
- Ярошовець В. І. Історія філософії / В. І. Ярошовець, І. В. Бичко. – К.: Либідь, 2002.
- Ярошовець В.І. Історія філософії: Підручник. – ПАРАПАН, 2002.

12. Мова викладання. Українська.

III 01 КОМПОЗИЦІЯ

Опис (анотація): дисципліна ознайомлює майбутніх художників-дизайнерів з основами побудови різних видів композиції, розвиває уміння

логічної побудови композиції, аналітичне мислення, здатність до самостійного аналізу створених композицій, уяву та естетичний смак.

Тип: нормативна, дисципліна професійної підготовки

Термін вивчення: 1-4 курси, 1-8 семестри.

Кількість кредитів: 19 кредитів ECTS: всього 570 год., з них: денна форма навчання –228 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 198 год. практичних занять.

Викладацький склад: доктор мистецтвознавства, професор Урсу Н.О., асистент Лашко В.І.

Мета курсу:. Метою викладання навчальної дисципліни «Композиція» є розвиток творчих здібностей студентів, вивчення ними об'єктивних закономірностей композиції, засобів, прийомів і правил правдивого відображення дійсності в образній формі.

Основні завдання дисципліни: Основними завданнями вивчення дисципліни «Композиція» є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- . теоретичні основи художньо-композиційної діяльності;
- систему специфічних понять і термінів;
- загальні закономірності побудови площинної та об'єктивно-просторової композиції;
- закони, правила та прийоми композиційних побудов;
- компоненти композиції в їх динаміці;
- гармонійні пропорційні співвідношення;
- пропорції «золотого перетину» та осьову систему побудови за Леонардо да Вінчі;
- особливості реалістичної та абстрактної композиції.

Вміти:

- творчо впроваджувати теоретичні знання при розв'язанні композиційних завдань;
- аналізувати композиційні рішення творів різних видів мистецтва;
- компоновати зображення на різних за формою та форматом аркушах паперу;
- використовувати для підкреслення ідеї твору, форму, фактуру, пропорції, ритміку, контрасти та інше;
- визначати композиційний центр твору, глибинність, просторовість композиції тощо;
- орієнтуватися в основних напрямках жанрових композицій (натюрморт, портрет, пейзаж, сюжетно-тематична картина);
- вести творчий пошук нових композиційних рішень;
- виконувати практичні художні завдання.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, перегляд самостійно виконаних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Розподіл балів

2, 8 семестри (екзамен).

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 1.		Змістовий модуль 2.			Екзамен	100
Тема 1,2,3,4,5,6		Тема 1,2,3,4,5,6				
Поточний контроль	Самостійна робота	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

3, 5 семестри (залік).

Поточний і модульний контроль (100 балів)	Сума

Змістовий модуль 9.		Змістовий модуль 10.				100 балів
Тема 1,2,3,4,5,6,7,8		Тема 1,2,3,4,5,6,7				
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	
10 балів	10 балів	20 балів	10 балів	10 балів	20 балів	

Перелік основної літератури:

5. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення : навчально-методичний посібник / Т.В. Костенко. – Харків, 2003. – 256 с.

6. Урсу Н.О. Золотий перетин у композиції // Зб. наук. праць КПДПУ. / Н.О.Урсу – Кам'янець-Подільський, 1997.– Вип. 3.– С. 61 – 63.

7. Шорохов Е. В. Основы композиции. / Е.В. Шорохов. – М., 1980.

8. Урсу Н.О., Негода Б.М., Гнатюк В.А., Міхальська І.П. Теоретичні основи композиції. Навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей. / Н.О. Урсу, Б.М. Негода, В.А. Гнатюк, А.А. Михальська – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 50 с.

Мова викладання: українська.

Опис (анотація): Зміст програми «Історія мистецтва та дизайну» спрямований на формування у студентів базових знань з історії розвитку образотворчого мистецтва, архітектури та дизайну від первісності до ХХІ ст.; ознайомлення з культурними доробками провідних країн світу, шедеврами мистецтва, історією їх створення, творчістю відомих митців в галузі мистецтва та дизайну.

Мета курсу – ознайомлення студентів з основними еволюційними фазами світового образотворчого мистецтва, шедеврами образотворчого мистецтва, архітектури та дизайну, стильовими особливостями мистецтва різних періодів, творчістю провідних майстрів.

У процесі вивчення та засвоєння даної дисципліни передбачається комплексне вирішення **завдань** художньо-педагогічної підготовки фахівців:

- формування цілісного уявлення про історичний розвиток мистецтва;
- засвоєння основних мистецтвознавчих понять та відповідної термінології;
- розуміння зв'язків історії мистецтв з природним і культурним середовищем життєдіяльності людини;
- засвоєння знань про особливості мистецтва різних епох і різних народів світу;
- вивчення основних закономірностей розвитку дизайну як виду мистецтва;
- формування умінь використовувати отримані теоретичні знання у процесі самостійної творчої діяльності

Студенти повинні **знати**:

- періоди та хронологію розвитку мистецтва від давнини до сьогодення;
- особливості розвитку мистецтва дизайну в контексті загальних культуротворчих процесів;
- провідні художні стилі, напрямки та течії мистецтва;
- імена видатних майстрів, їх життєвий та творчий шлях;

- видатні твори архітектури, скульптури, живопису, графіки та дизайну, що входять до скарбниці світового мистецтва.

Студенти повинні **вміти**:

- пояснювати, узагальнювати й оцінювати особливості розвитку мистецтва і дизайну;

- розрізняти пам'ятки мистецтва за авторством, назвою, художнім стилем;

- проводити мистецький аналіз творів;

- володіти професійною термінологією.

Термін вивчення: 1-4 курс (8 семестрів).

Кількість кредитів: 21 кредит ECTS: всього 630 год., з них: 252 год. аудиторних: 120 год. лекційних, 132 год. практичних занять, 378 год. самостійної роботи.

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва Бренюк Алла Григорівна.

Методи викладання дисципліни:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

За джерелом інформації:

1) Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint– презентація, навчальні фільми, віртуальні музеї), семінари, пояснення, розповідь.

2) Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

19) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

20) Складання конспекту з теми модуля за заданим, або самостійно складеним планом;

21) Підготовка доповідей з теми модуля;

22) Розробка тестових завдань з теми модуля;

23) Добір додаткового теоретичного та ілюстративного матеріалу;

24) Написання реферату з теми модуля.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання модульної контрольної роботи (тестування).

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1-8, 9-10			100
Поточний контроль	Самостій на робота	МКР	
50 балів	20 балів	30 балів	

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Іспит	Сума
Змістовий модуль 1-10, 11-16			40	100
Поточний контроль	Самостій на робота/	МКР		

	ІНДЗ			
20 балів	10 балів	30 балів		

Форми підсумкового контролю: залік (2, 6 семестри), іспит (4, 8 семестри).

Перелік основної та допоміжної літератури:

Основна:

1. Вельфлін Г. Ренессанс и барокко / Г. Вельфлін. – СПб. : Азбука-классика, 2004.
2. Галич М. История доколумбовых цивилизаций / Пер. с исп. Г. Г. Ершовый и М. М. Гурвица; Вступ. ст. Ю. В. Кнорозова. – М. : Мысль, 1990. – 407 с.
3. Даниленко В. Я. Дизайн : підручник для студ ВНЗ, які навчаються за спец. «Дизайн» / В. Я. Даниленко. – Х. : ХДАДМ, 2003. – 320 с.
4. Дизайн архитектурной среды : краткий терминологический словарь-справочник / С. Михайлов, Н. Дембич, В Захаров, Л. Листовская и др. / Под ред. С Михайлова. – Казань. ДАС, 1994. – 120 с. : ил.
5. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств / Н. А. Дмитриева. – М. : 1996, Т.1. – 320 с.: ил.
6. Ковешникова Н. А. Дизайн: история и теория : учеб. пособие для студентов архитектурных и дизайнерских специальностей – 5-е изд. – М. : Омега-Л, 2009. – 224 с.
7. Культура Середньовіччя і Відродження: хрестоматія / Укладач Н. Л. Перська. – Х. : Факт, 1998. – 352 с.
8. Лаврентьев А. Н. История дизайна : учеб. пособие /А. Н. Лаврентьев. – М. : Гардарики, 2007. – 303 с.
9. Матье М. Искусство Древнего Египта: В 2 т. / М. Матье. – М. : Искусство, 1961.

10. Печерський В. В. Курс історії архітектури : методичний посібник з дисципліни «Всесвітня історія архітектури» для студентів мистецтвознавчої спеціалізації вищих навчальних закладів / В. В. Печерський. – К. : Видавництво Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006.

11. Постолова Н. В. Пластичні мистецтва : посібник / Н. В. Постолова. – Херсон, 2006.– 63 с.

12. Рославец Е. Н. Живопись Франции XVII-XVIII веков / Е. Н. Рославец. – К. : Мистецтво, 1990. – 221 с.

13. Словарь античности. – М., 1989.

14. Соколов Г. Искусство Древней Греции / Г. Соколов. – М., 1972.

15. Стародубцева Л. Архитектура постмодернізму : Історія. Теорія. Практика / Л. стародубцева. – К. : Спалах, 1998.

16. Тимофієнко В. Нариси всесвітньої історії архітектури / В. Тимофієнко. – Т. 1. – Кн. 1. – К. : КНУБА, 2000.

Допоміжна:

1. Алпатов М. Художественные проблемы искусства Древней Греции / М. Алпатов. – М., 1987.

2. Архитектура : короткий словник-довідник. – К. : Будівельник, 1995.

3. Асєєв Ю. Шедеври світової архітектури / Ю. Асєєв. – К., 1982.

4. Базен Ж. История истории искусства: От Вазари до наших дней / Ж. Базен. – М. : Прогресс – Культура, 1994.

5. Бартенев И. Очерки истории архитектурных стилей / И. Бартенев, В. Батажкова. – М. : Изобр. Искусство, 1983. 7

6. Виппер Б. Итальянский Ренессанс / Б. Виппер. – В 2-х тт. – М., 1977.

7. Всеобщая история архитектуры. – ТТ. 1, 2. – Л – М. : Стройиздат, 1970.

8. Всеобщая история архитектуры. – ТТ. 5, 7, 9 – 11. – Л – М. : Стройиздат, 1967 – 1973.

9. Горюнов В. Архитектура эпохи модерна : Концепции. Направления. Мастера В. Горюнов, М. Тубли. – СПб. : Стройиздат, 1992.
10. Дженкс Ч. Язык архитектуры постмодернизма/ Ч. Дженкс / Пер. с англ. – М., 1985.
11. Иконников А. Архитектура XX века : В 2 т. / А. Иконников – М., 2001.
12. Ле Корбюзье. Архитектура XX века / Корбюзье Ле / Пер. с франц. – М. : Стройиздат, 1977.
13. Лебедева Г. Новейший комментарий к трактату Витрувия «Десять книг об архитектуре» / Г. Лебедева. – М., 2003.
14. Лясковская О. Французская готика XII-XIV веков : Архитектура. Скульптура. Витраж / О. Лясковская. – М., 1973.
15. Матье М. Искусство Древнего Египта : В 2 т. / М. Матье. – М. : Искусство, 1961.
16. Михайлов С. М. Основы дизайна. Учеб. для вузов / С. М. Михайлов, Л. М. Кулева / Под ред. С. М. Михайлова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Союз Дизайнеров, 2002. – 240 с. : ил.
17. Михайлов С. М. История дизайна : учебн. для вузов / С. М. Михайлов. – Т. 2. – М. : Союз Дизайнеров России, 2003. – 394 с. : ил.
18. Нелюта А. М. Словник образотворчого мистецтва / А. М. Нелюта. – Харків, 1996. – С. 290.
19. Ничкало С. А. Короткий тлумачний словник / С. А. Ничкало. – К. : Мистецтвознавство, 1999. – С. 68.
20. Раздольская В. Искусство Франции во второй половине XIX века / В. Раздольская. – Л., 1981.
21. Редер Д. Г. История древнего мира. Первобытное общество и Древний Восток : учебное пособие для студентов ист. фак. Пединститутів / Под ред. Ю. С. Крушкол. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Просвещение, 1979. – 288 с. : ил.

22. Смирнова И. Искусство Италии конца XIII-XV веков / И. Смирнова. – М., 1987.
23. Соколов Г. Искусство Древней Греции / Г. Соколов. – М., 1972.

ПП 03 Рисунок

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми сучасного монументального живопису; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі дизайну, формує професійні навички творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 27 кредити ECTS: всього 810 год., з них: денна форма навчання – 320 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 296 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є розвиток творчого підходу до створення художнього образу засобами академічного рисунка, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей,

практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних графічних технік рисунка;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної перспективи;
- визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів рисунка;
- розуміння композиційних закономірностей та культури рисунка;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів рисунку;
- опанування технологіями та матеріалами рисунку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

Результати навчання:

- студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи рисунку;
- особливості графічних технік;

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів;

- виконувати графічні рисунки фігури людини одягненої та оголеної;
- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів графічними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-

технологій, консультування, самостійна творча, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

6, 8 семестри (залік)

Поточний і модульний контроль (100 балів)				Сума
1 семестр		8 семестр		
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 4		
Тема 1,2,3,4,5		Тема 1,2,3,4,5,6		
Поточни й контрол ь	МКР	Поточний контроль	МКР	100 балів
16×5 тах 80балів	20	15×6 тах 90балів	10	

1, 4 семестри

2 семестр		4 семестр		Екзамен	Сума
Змістовий модуль 2,3		Змістовий модуль 5,6			
Тема 1,2,3,4		Тема 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10			
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР		

10×4 max 40балів	20	5×10 max 50балів	10	40 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Аксенов К.Х. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксенов К.Х., Левидова М. – М: Сов. художник, 1988. – 79 с. Вердели А. Искусство рисунка / Вердели А. – М., 2003 . – 138 с.
2. Готфрид Баммес. Изображение фигуры человека / Готфрид Баммес. Берлин 1984. – 48 с.
3. Державний стандарт освіти // Початкова школа. – №1. – 2001.
4. Барчаи Е. Анатомия для художников / Енё Барчаи. – Москва, 2003. – 71 с.
5. Королёв В.А. Материалы и техники рисунка / Королёв В.А. – Москва 1984. – 56 с.
6. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник Ли Н. Г. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 480 с, илл.
7. Гордон Л. Рисунок / Гордон Л. – Москва 2001. – 145 с.
8. Мосин И.Г. Рисование / Мосин И.Г. – Екатеринбург, 1996. – 98 с.
9. Навчальна програма для чотирирічної початкової школи. Мистецтво. (Початкова школа, №7, 2001).
10. Програма «Основи рисунку» / (Укл. Є. А. Антонович, Л. К. Грач, М. І. Саваріна, В. А. Шпильчак) // Збірник програм з дисциплін образотворчого циклу для педагогічних інститутів. – К.:РНМК, 1992

11. Рабинович М. Ц. Пластическая анатомия и изображение человека на её основе / Рабинович М. Ц. – Москва, 1978. – 122 с.
12. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пединститутов / Сост. Н. Н. Ростовцев – М.: Просвещение, 1989. – 208 с.
13. Хитров А.Е. Рисунок / Хитров А.Е. Москва, 1964. – 45 с.
14. Школа изобразительного искусства. Москва 1988.
15. Энциклопедия рисования. Москва 1998.
16. Энциклопедия художника. Москва 2002.

Додаткова література

1. Аксёнов Ю. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксёнов Ю., Левидова М. – Москва 1986. – 68 с.
2. Вальтер Фицтум. Рисунки старых мастеров / Вальтер Фицтум и Юрий Кузнецов. Барокко в Риме. Москва 1986. – 134 с.
3. Василевский А.К. Искусство и школа. Книга для учителя / Василевский А.К. – М., 1981. – 210 с.
4. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве / Гика М. – М., 1936. – 56 с.
5. Кринский В. Ф. Введение в архитектурное проектирование / Кринский В. Ф. – М., 1974. – 71 с.
6. Кузин В.С. Изобразительное искусство и методика его преподавания в школе / Кузин В.С. – Москва, 1998. – 119 с.
7. Лебедев В. Пластика малых форм / Лебедев В. – М, 1974. – 94 с.
8. Миннарт М. Свет и цвет в природе Миннарт М. – М., 1969. – 62 с.
9. Мосин И. Г. Рисование / Мосин И. Г. – Екатеринбург, 1996. – 87 с.
10. Школа изобразительного искусства: Вып. 1: Учеб. пособие. – М.: Изобраз. искусство, 1986. – 176 с. (Серия "Академия художеств СССР).

11. Школа изобразительного искусства: Вып. 2 / А.Н. Буйнов, Е.М. Елизарова, Б.В. Иогансон и др. – М.: Изобраз. искусство, 1988. – 160 с.

с. 3. Інформаційні ресурси

(навчально-методичний комплекс або його елементи із зазначенням електронної адреси, корисні ресурси Інтернету із зазначенням адрес сайтів тощо).

1. Навчально-методичний комплекс.
2. <http://school.xvatit.com/index> - сайт навчальних матеріалів з образотворчого мистецтва;
3. <http://allpainters.ru/> - сайт репродукцій картин відомих художників;
4. <http://sotnikov-art.ru/> - офіційний сайт художника і скульптора;
5. <http://impres-paint.ru/> - сайт художників-імпресіоністів

Мова викладання: українська.

ПП 04 ЖИВОПИС

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми сучасного живопису; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі дизайну, формує професійні навички творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 27 кредити ECTS: всього 810 год., з них: 320 год. аудиторних: 24 год. лекцій, 296 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства
старший викладач кафедри
образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та реставрації творів
мистецтва,

Мета курсу: розвиток творчого підходу до створення художнього образу живописними засобами, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних художніх технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних живописних технік; розвивати в них творчі здібності, ініціативність, самостійність, творчість мислення;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної та повітряної перспектив;
- визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми; формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів живопису;
- розуміння композиційних закономірностей;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів живопису;
- опанування технологіями та матеріалами живопису.

Результати навчання: студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи живопису;

особливості живописних технік.

Студенти **мають *уміти*** зображувати об'ємні форми, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів; виконувати живописні начерки та етюди; виконувати стилізації з натуральних об'єктів; передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів живописними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна творча, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів

1, 4, 6 семестри (екзамен).

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 1.		Змістовий модуль 2.			Екзамен	100
Тема 1,2,3,4,5,6		Тема 1,2,3,4,5,6				
Поточний контроль	Самостійна робота	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

8 семестр (залік).

Поточний і модульний контроль (100 балів)		Сума
Змістовий модуль 9.	Змістовий модуль 10.	100
Тема 1,2,3,4,5,6,7,8	Тема 1,2,3,4,5,6,7	

Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	балів
10 балів	10 балів	20 балів	10 балів	10 балів	20 балів	

Методичне забезпечення

- Плани семінарських занять.
- Техніка акварельного живопису: Методичні рекомендації для студентів спеціальності 7.020210 “Дизайн” спеціалізацій „Дизайн інтер’єру”, „Дизайн ландшафту”/ Уклад. О.В.Карпенко. – ДАКККіМ, 2007. – 11 с.
- Методичні вказівки до проведення практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «РИСУНОК, ЖИВОПИС, СКУЛЬПТУРА» ЗАГАЛЬНИЙ КУРС ЖИВОПISУ (для студентів 1-4 курсів денної форми навчання напряму 6.060102 «Архітектура») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: В. П. Манохін, П. В. Мирончик. - Х.: ХНАМГ, 2012. - 58 с.
- Куценко М.Ф. «Живопис». Методичні вказівки до практичних занять на тему: «Живопис портрету людини» для кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст спеціальності «Декоративно–прикладне мистецтво»
- "Завдання з пейзажу під час літньої практики: методичні аспекти". Традиції та новачії у вищій архітектурно-художній освіті №9, 2010 р. (автор Мельничук І.Ю.)

Рекомендована література

Базова

1. Антонович А. Є., Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях. — Ч. 9, 10. — К., 1991. — 119 с., 68с.
2. Антонович А. Є., Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях. — Ч. 11. — К., 1993. — 112 с.
3. Гильман Р. А. Художественная роспись тканей. — М.: ВЛАДОС, 2003. — 160 с.
4. Давыдов С. Батик. Техника, приёмы, изделия. М.: АСТ, 2005. — 184 с.
5. Давыдова Ю. Роспись по шёлку. Платки, панно, палантины в технике “батик”.
6. Зайцев А. Наука о цвете и живопись. — М.: Искусство, 1986.
7. Искусство батика. М.: АСТ “Внешсигма”, 2001. — 110 с.
8. Кара-Васильева Т. Українська вишивка. Альбом. — К.: Мистецтво, 1993.
9. Касьяненко М.Д. Формирование творческой личности учащегося в процессе обучения. — К.: Рад.шк., 1988.
10. Корнієнко В.І. Творчі пошуки викладання декоративної композиції в художніх школах та художніх відділеннях шкіл мистецтв. // Проблеми і перспективи розвитку початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів як ланки безперервної художньої освіти: Матеріали методичної конференції. — К.: ГУКМ, 2006. — с. 40-44.
11. Кучерюк Д. Ю. Искусство и творческая деятельность. — К., 1979.
12. Легенький Ю.Г. Культурология изображения. Опыт композиционного синтеза. — К.: ГАЛПУ, 1995.
13. Марина Протас, Євген Лоссовський. Аспекти сучасної культурно-мистецької практики у просторі міждисциплінарних природничо-наукових досліджень // Сучасне мистецтво — К., 2001 — Вип. 1 — с. 97-101

14. Менди Саутен. Роспись по шёлку. Руководство для начинающих. – Ростов н/Д : Феникс, 2004. – 288 с.
15. Овсійчук В. Українське малярство Х-ХVIII століть. Проблеми кольору. — Львів: Ін-т народознавства України, 1996.
16. Печенюк Т. Г. Розпис тканин в Україні (20-і – початок 90-х років ХХ ст.). Автореф. дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата мистецтвознавства. – К.-Львів, 1996. – 23 с.
17. Пономарьков С.И. Декоративное и оформительское искусство в школе. — М.: Просвещение, 1976.
18. Прете М.К., Капальдо А. Творчество и выражение. Пер. с итал. — М.: Советский художник, 1985.
19. серия “Это модно”. – Ростов н/Д: Феникс. 2005. – 200 с.
20. Сидоренко В. Вступ // Сучасне мистецтво – К., 2004 – Вип. 1 – с.5-6.
21. Синеглазова М. А. Распишем ткань сами. М.: Профиздат, 1998. – 98 с.
22. Соловійов О. „Нова хвиля” в українському мистецтві 90-х рр. ХХ ст. Та її трансформація // Сучасне мистецтво – К., 2004 – Вип. 1 – с.34-47.
23. Сучасні журнали та газети з образотворчого мистецтва. Нова періодика.
24. Турчак Л. Українське декоративне мистецтво сучасності / Леся Турчак // Вісник КНУКіМ : зб. наук. пр. Вип. 17 / Київський національний університет культури і мистецтв. – К., 2007. – С. 98 – 103.
25. Художній текстиль. Львівська школа. Під ред. Печенюк Т. — Львів: Видавництво "Поллі", 1998.

Допоміжна

1. Аполлон. Изобразительное и декоративное искусство. Архитектура: терминологический словарь / под общ. ред. А. М. Кантора. - М.: Эллис Лак, 1997. - 736 с.
2. Бучинський С.Л. Основи грамоти з образотворчого мистецтва / С.Л. Бучинський. – К.: Мистецтво, 1981. – 178 с.

3. Володін Н.І. Образотворче мистецтво: програма, методика / Н.І. Володін // Початкова школа. – 1996. - №2. – С. 37-39.
4. Гайдамака О. Календарне планування до програми “Мистецтво” / О. Гайдамака // Поч. школа. – 2003. – № 6. – С. 28-31.
5. Глинка И.П. Изобразительное искусство: методика обучения в 1-3 классов / И.П. Глинка. – К.: Рад. школа, 1978. - 111 с.
6. Демченко І. В.О. Сухомлинський про творчий розвиток молодших школярів через образотворче мистецтво // Рідна школа. – 2002. - №12. – С. 18-19.
7. Каплан Н.И. Народные художественные промыслы / Н.И. Каплан, Т.О. Митлянская. - М.: Высшая школа, 1980. – 176 с.
8. Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття : у пошуках "Великого стилю" / Т. Кара-Васильєва, З. Чегусова. - К. : Либідь, 2005. - 280 с.
9. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М-во освіти і науки України. - К. : Слово, 2007. - 294 с.
10. Карлсон А.В. Дидактика и методика на уроках рисования. – Ленинград, 1959. – 94 с.
11. Качинська Т. Вивчення перспективи на уроках образотворчого мистецтва / Т. Качинська, О. Калініченко // Мистецтво та освіта. – 2003. - № 2. – С. 28-39.
12. Коновець С.В. Образотворче мистецтво в початковій школі: метод. посіб. – К., 2000. – 79 с.
13. Коновець С.В. Образотворче мистецтво як засіб активізації дитячої творчості // Мистецтво та освіта. – 1999. - №3. – С. 15-18.
14. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, наказ Міністерства освіти і науки України від 25 лютого 2004 року № 151/14.

15. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: навчальний посібник. - К. : Кондор, 2006. - 200с.
16. Красовська О. Використання декоративно-прикладного мистецтва як засобу виховання учнів // Рідна школа. - 2000. - № 4. - С. 71-73.
17. Лащук О. Народне мистецтво українського Полісся. – Львів: Каменяр, 1992. – 134 с.
18. Лесняк Н.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання (за вимогами кредитно-модульної системи) : навч. програма. - Рівне : РДГУ, 2006. - 32 с.
19. Маяковська О.О. Використання символіки декоративного мистецтва України на уроках образотворчого мистецтва у початковій школі // Оновлення змісту, методів та організаційних форм художньо-естетичного виховання учнівської та студентської молоді: зб. наук. праць. – Рівне, 1998. – Вип. 3. – С. 108-112.
20. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 1 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №1. – С.17-24.
21. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 2 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №2. – С.12-16.
22. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 3 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №3. – С.12-17.
23. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 4 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №4. – С.13-18.
24. Найден О. Українське народне мистецтво ХХ ст. // Народне мистецтво. – 2002. - № 1-2. – С. 12-13.
25. Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва / редкол.: П.М. Жолтовський та ін. – Л. : ВЛУ, 1969. – 191 с.
26. Народна іграшка. Перетворення реальної форми на декоративну. Стилізований коник: Урок // БВПШ. – 2003. - №9. – С. 9-12.
27. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 1 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №1. – С.12-16.

28. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 2 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №2. – С.8-11.
29. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 3 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №3. – С.8-11.
30. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 4 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №4. – С.7-12.
31. Олефіренко Г. Мистецтво збуджує інтерес до знань. // Початкова школа. - 2001. - № 12. - С. 50-51.
32. Павлик К.В. Изобразительное искусство в начальной школе : учеб. материалы по методике преподавания. - М. : Флинта: Наука, 1999. - 87 с.
33. Панченко Н. Мистецтво: удаване і справжнє: [Витинанки] // Поч. освіта. – 1999. - №36 (вер.). – С. 2.
34. Пацалюк І.І. Формування естетичних смаків молодших школярів засобами образотворчого мистецтва: методичний посібник. - Тернопіль: ТНПУ, 2008. - 100 с.
35. Полуянов Ю.А. Изобразительное искусство и художественный труд. I класс четырехлетней начальной школы // Нач. школа. – 2000. - № 9. – С. 34-36.
36. Рондели Л.Д. Народное декоративно-прикладное искусство. – М., 1984. – 144 с.
37. Ростовцев Н.Н. Методика преподавания изобразительного искусства в школе: Учебник для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: Просвещение, 1980.- 239 с.
38. Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін. – К.: АТЗТ "Екс Об", 1998. – 185 с.
39. Сергеева Н.Ю. Программа „Мой мир в рисунке” для младших школьников // Образование в современной школе. – 2003. - №1. – с. 33-48.
40. Середович В.В. Розвиток пізнавальної активності учнів початкових класів засобами образотворчого мистецтва // Оновлення змісту, форм та методів

- навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. праць. – Рівне, 2001. – вип. 17. – с. 52-59.
41. Сирота В. Художньо-прикладна спрямованість образотворчого мистецтва в школі // Мистецтво та освіта. – 2002. - № 4. – с. 13-15.
42. Сиротина Е.Я. Как поддержать интерес ребенка к изобразительному искусству // Начальная школа. – 1997. - №2. – с. 57-60.
43. Система роботи на уроках образотворчого мистецтва : метод. посібник для студентів III курсу спец. 7.010101."Педагогіка і методика початкового навчання" / РДГУ, Каф. методик початкового навчання; підгот. Н.В. Лесняк. - Рівне, 2001. - 44 с.
44. Сопільник М. Персоніфікований підхід до пошуку шляхів навчання образотворчому мистецтву // Рідна школа. – 2003. - №2. – С. 57-59.
45. Твори українського образотворчого мистецтва в школі: методичні рекомендації для вчителів образотворчого мистецтва. - К., 1997. - С. 127.
46. Хворостов А.С. Декоративно-прикладне мистецтво у школі / А.С. Хворостов. – [б.м.] : Просвіта, 1991. – 180 с.
47. Шарабура О. Народне мистецтво в естетичному вихованні дітей// Нова педагогічна думка. - 2004. - № 2. - С.94-97.
48. Шпікалова Т.Л. Народне мистецтво на уроках декоративного малювання. – М: Просвещение, 1979.
49. Щербаков В.С. Изобразительное искусство. Обучение и творчество. – М.: Просвещение. – 1969. – 272 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://risovanie.com.ua/kompozitsiya.html>
2. [http://uk.wikipedia.org/wiki/\(мистецтво\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/(мистецтво))
3. <http://bibliotekar.ru/slovarZhivopis/121.htm>
4. http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_pictures/1505/Композиция
5. <http://aquareller.com/to/watercolor/cvetovaya-kompoziciya/>

6. <http://painting.artyx.ru/books/item/f00/s00/z00000008/st005.shtml>
7. <http://kniga-v-podarok.com.ua/Knigi-po-zhivopisi-o-hudozhnikah-c-31.html>
8. <http://www.winzavod.ru/galleries/artbooks/>
9. <http://www.artprojekt.ru/library>
10. <http://www.livelib.ru/selection/22105>
11. ww.lookatme.ru/mag/archive/experience-other/143431-bukmeyt-hudozhniki-i-dizaynery-sovetuyut-knigi-ob-iskusstve-chast-2-2011-11-01-14-56
12. <http://www.vangogh.ru/knigi/>

Мова викладання: українська.

ГСЕ 06 Основи економічної теорії

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця: бакалавр

Зміст навчальної дисципліни.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: виробничі відносини в їх єдності та взаємодії з організаційними економічними відносинами і продуктивними силами. Економічна теорія досліджує закони, які керують виробництвом, розподілом, обміном і споживанням життєвих благ, та розробляє методологічні основи механізму їх використання суспільством з метою підвищення ефективності виробництва і зростання добробуту людей.

Тип: цикл природничо-наукової та загальноекономічної підготовки

Термін вивчення: II курс, 4 семестр

Кількість кредитів: 2 кредитів ECTS (лекційних – 10 год.; практичних – 10 год.).

Викладацький склад:

К.е.н., старший викладач кафедри економіки підприємства Свідер
Олександр Полікарпович.

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Метою навчальної дисципліни є пізнання закономірностей розвитку суспільного виробництва, використання економічних законів людьми для найбільш повного задоволення їхніх матеріальних і соціально-економічних потреб.

Основними завданнями вивчення дисципліни є розкрити суть економічної теорії, загальні основи ринку, функціонування підприємства та підприємництва, роль національної економіки та її місце у світовій економіці.

Результати навчання: студент повинен:

знати:

- 1) системи економічних відносин в їх єдності з продуктивними силами та іншими суспільними відносинами;
- 2) економічні закони, які управляють виробництвом, розподілом, обміном, споживанням життєвих благ як у ринковій, так і в інших економічних системах;
- 3) закономірності зародження, розвитку і відмирання суспільно-економічних формацій;
- 4) проблеми ефективного використання обмежених ресурсів і управління ними з метою досягнення максимального соціально-економічного ефекту;
- 5) стратегічні тенденції еволюції соціально-економічних систем у ХХІ ст.

вміти:

- 1) застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 2) засвоїти необхідний обсяг науково-теоретичних знань, що обумовить можливість цілісного сприйняття процесу функціонування сучасної

економіки на національному і загальносвітовому рівнях і набути норм грамотної економічної поведінки;

- 3) визначати особливості функціонування та розвитку економічних систем;
- 4) розраховувати основні макроекономічні показники діяльності країни;
- 5) аналізувати процеси сучасного економічного розвитку України.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, виконання завдань, робота з підручниками та посібниками, написання контрольних та творчих робіт.

Методи оцінювання: опитування, виконання вправ та задач, написання самостійних робіт.

Розподіл балів

Поточний і модульний контроль (100 балів)			
МКР	Поточний контроль	Самостійна робота	Сума
30 балів	50 балів	20 балів	100 балів

Перелік основної літератури.

1. Білецька Л. В. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка). / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. – [Навч. пос. 2-ге вид. перероб. та доп.] – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 688 с.
2. Бутук О. І. Економічна теорія: тренінг-курс. [Навч. посіб.] / О. І. Бутук, Волкова Н. І. - К.: Знання, 2007. - 291 с.
3. Дзюбик С. Д. Основи економічної теорії: [Навч. посібник]. – [2-ге вид. перероб. і доп.] / С. Д. Дзюбик, О. С. Ривак - К.: Знання, 2008. – 491 с.

4. Економічна теорія: політекономія. / [Підручник за ред. В. Д. Базилевича.] – 7 - ме вид. стер. - К.: Знання - Прес, 2008 - 719 с.
5. Економічна теорія: [Підручник] / [Ред. В. М. Тарасевич]. - К.: Центр навчальної літератури, 2006.
6. Мочерный С. В. Основы экономической теории: учебник. / С. В. Мочерный, В. К. Симоненко, В. В. Секретарюк, А. А. Устенко. – К.: Знання, 2000.
7. Основи економічної теорії: підручник. [У 2-х кн.] / За ред. Ю. В. Ніколенко. – К.: Либідь, 1998.
8. Основи економічних знань: навчальний посібник. / А. С. Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю. І. Палкін. – К.: Вища школа, 2002.
9. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: [Підручник] / Відп. ред. Г. Н. Климко. – [5-те вид., випр.] – К.: Знання-Прес, 2004.
10. Основи економічної теорії. / За редакцією академіка НАН України А. А. Чухна. – К.: Вища школа, 2001.
11. Політична економія: [Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів] / [За ред. В.О. Рибалкіна, В.Г. Бодрова]. - К.: Академія, 2007. - 672 с.

Мова викладання – українська.

ПН 04 Основи наукових досліджень

3.1. Ідентифікація.

Основи наукових досліджень

Дисципліна природничо-наукової (фундаментальної) підготовки.

№ ПН 04.

3.2. Опис (анотація).

Основи наукових досліджень передбачають особливості виявлення та вивчення іконографічних джерел, специфіку й методику здійснення художніх наукових досліджень, структуру й вимоги до такого виду пошукових робіт.

Мета курсу – формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з основ наукових досліджень; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення та здійснення наукової діяльності; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для адекватної фахової діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення; стимуляція творчого потенціалу.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи наукових досліджень” є

- ✓ вивчення основ наукових досліджень у галузі мистецтвознавства, їх практичне використання в професійній і творчій діяльності;
- ✓ формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- ✓ формування особистості, здатної на професійному рівні вирішувати освітні, виховні та художньо-творчі завдання в умовах розвитку української державності та національної системи освіти, сприяти виведенню її на рівень міжнародних критеріїв і стандартів.

3.3. Тип.

Вибіркова.

3.4. Термін вивчення (рік, семестр тощо).

2-й курс, III семестр.

3.5. Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 2,0. Всього 60 год. Аудиторних – 20, з них: лекційних – 14; практичних – 6. Самостійна робота – 40 год.

Програма курсу передбачає 14 годин лекційних занять, 6 годин практичних занять та 40 годин самостійної роботи. Курс дає наукове обґрунтування поняттю теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення наукової діяльності.

3.6. Викладацький склад.

Шульц Ніна Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства.

3.7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Курс призначений для студентів педагогічного факультету напрямів 6.020205 Образотворче мистецтво*, 6.020205 Образотворче мистецтво, 6.020208 Декоративно-прикладне мистецтво, 6.020206 Реставрація творів мистецтва.

Навчальний курс складається з розділу: Організація та методика науково-дослідної діяльності в галузі мистецтвознавства.

3.8. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Студенти повинні

знати:

- ✓ основний зміст всіх розділів програми;
- ✓ систему специфічних понять і термінів;
- ✓ сучасні наукові дослідження в галузі європейського, зокрема українського мистецтвознавства;
- ✓ форми науково-дослідної роботи;
- ✓ методику пошуку наукової інформації;
- ✓ методологію наукового дослідження в галузі мистецтвознавства;
- ✓ основні етапи дослідницької діяльності;
- ✓ правила опрацювання інформаційних джерел;

- ✓ вимоги до структури та змісту наукового дослідження;
- ✓ вимоги до оформлення наукової роботи в галузі мистецтвознавства;
- ✓ вимоги до презентації та захисту наукової роботи в галузі мистецтвознавства.

вміти:

- ✓ творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань фахової діяльності;
- ✓ орієнтуватись в основних проблемах і напрямках сучасного мистецтвознавства;
- ✓ здійснювати творчий пошук наукової організації художньої діяльності;
- ✓ працювати з бібліографічними покажчиками, довідниками, каталогами, картотеками, в мережі Інтернет;
- ✓ скласти власний реєстр літератури;
- ✓ поглиблено вивчати іконографічні джерела з історії українського та зарубіжного образотворчого мистецтва;
- ✓ впроваджувати у власний науковий пошук сучасні методики;
- ✓ теоретично обґрунтовувати проблему дослідження та комплексні підходи до її вирішення;
- ✓ формулювати методологією наукового дослідження;
- ✓ оформляти результати дослідження у вигляді реферату, тез, статті, курсової, бакалаврської, дипломної, магістерської роботи;
- ✓ презентувати результати власного наукового дослідження відповідно до вимог сучасного мистецтвознавства;
- ✓ впроваджувати у практичну мистецьку діяльність результати власного наукового дослідження.

3.9. Методи викладання дисципліни.

- словесний, пояснювально-ілюстративний,
- наочний;
- практичний;
- теоретичний;
- частково-пошуковий;
- дослідницький;
- організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

3.10. Методи оцінювання.

Фронтальний, індивідуальний, груповий, комбінований, поточний, підсумковий.

Види контролю: модульні контрольні роботи, екзамен, самостійна робота.

- методи усного контролю;
- методи письмового контролю;
- дидактичні тести;
- спостереження;
- користування книгою.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Модуль 1. Змістовий модуль 1		Рейтингова оцінка за ЗМ 1 (залік)
Поточний контроль та самостійна робота	МКР	
50	50	100

3.11. Мова викладання.

Українська.

ПП 13 ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

Опис (анотація): курс «Декоративно-прикладне мистецтво» забезпечує художню педагогічну підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво* до ефективного вирішення завдань створення предметів декоративно-прикладного мистецтва та оволодіння методикою навчання цьому учнів загальноосвітніх шкіл.

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: II-IV курси (3-8 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 16 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 480 (аудиторних – 160, з них: лекцій – 24, практичних – 136; самостійна робота – 320);

– **заочна форма навчання (4 роки навчання):** 16 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 480 (аудиторних – 64, з них: лекцій – 12, практичних – 52; позааудиторних – 416).

Викладацький склад: Демчик Катерина Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти; Кляпетура І.І., асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: підготовка майбутнього вчителя образотворчого мистецтва до ефективного здійснення художньо-естетичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл на матеріалі народного декоративно-прикладного мистецтва та сучасних художніх промислів.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- засвоєння студентами знань основ історії та теорії декоративно-прикладного мистецтва, закономірності розвитку декоративно-прикладного мистецтва;
- ознайомлення з видами українського та світового декоративно-прикладного мистецтва;
- формування практичних знань, умінь і навичок, необхідних для мистецької діяльності на матеріалі народного декоративно-прикладного мистецтва та сучасних художніх промислів;
- оволодіння методикою навчання народного декоративно-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл;
- формування ціннісного ставлення до творів декоративно-прикладного мистецтва;
- формування навичок виховання шанобливого ставлення учнів загальноосвітніх шкіл до народних майстрів декоративно-прикладного мистецтва;
- формування навичок виховання в учнів загальноосвітніх шкіл бажання примножувати народну скарбницю власними творами декоративно-прикладного мистецтва.

Результати навчання: студенти мають *знати* теоретичні засади даного курсу та сучасні наукові дослідження в галузі декоративно-прикладного мистецтва; історію розвитку та становлення видів декоративно-прикладного мистецтва; спеціальну термінологію з декоративно-прикладного мистецтва; особливості образної мови в декоративно-прикладного мистецтва, його багатство та виразність, специфіку творчої діяльності мистецтв; видатних діячів українського та світового декоративно-прикладного мистецтва та мистецьких критиків; закономірності розвитку українського та світового декоративно-прикладного мистецтва; теоретичні засади методики навчання народного декоративно-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл.

Студенти мають **уміти**: творчо застосовувати набуті теоретичні та практичні знання про декоративно-прикладне мистецтво у розв'язанні завдань майбутньої професійної діяльності; поглиблено вивчати першоджерела з історії зарубіжного та українського декоративно-прикладного мистецтва; орієнтуватися у специфіці та розуміти особливості декоративно-прикладного мистецтва; знати основні положення сучасних наукових досліджень в галузі декоративно-прикладного мистецтва; володіти методикою навчання народного декоративно-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл; вільно орієнтуватися у просторі мистецької спадщини.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних*, і *практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з основами історії та теорії декоративно-прикладного мистецтва, закономірностями розвитку декоративно-прикладного мистецтва на сучасному етапі, засвоєння матеріалу на практичних роботах.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

3-5 семестри (залік у 5 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (3 семестр)				Рейтингова оцінка за ЗМ 1-3
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1	
10	8	12	30	
Модуль 1. Змістовий модуль 2 (4 семестр)				
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	

10	8	12	30	
Модуль 1. Змістовий модуль 3 (5 семестр)				100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 3	
15	10	15	40	

6-7 семестри (екзамен у 7 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 4 (6 семестр)					Рейтингова оцінка за ЗМ 4-5
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2		
10	5	15	30		
Модуль 1. Змістовий модуль 5 (7 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	Екзамен	100
10	5	15	30	40	

8 семестр (залік)

Модуль 1. Змістовий модуль 6			Рейтингова оцінка за ЗМ 6
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	
30	20	50	100

заочна форма навчання (4 роки навчання)

3-5 семестри (залік у 5 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (3 семестр)				Рейтингова оцінка за ЗМ 1-3
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1	

5	10	15	30	
Модуль 1. Змістовий модуль 2 (4 семестр)				
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	
5	10	15	30	
Модуль 1. Змістовий модуль 3 (5 семестр)				100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 3	
10	10	20	40	

6-7 семестри (екзамен у 7 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 4 (6 семестр)					Рейтингова оцінка за ЗМ 4-5
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2		
5	5	20	30		
Модуль 1. Змістовий модуль 5 (7 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	Екзамен	100
5	5	20	30	40	

8 семестр (залік)

Модуль 1. Змістовий модуль 6			Рейтингова оцінка за ЗМ 6
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	
20	30	50	100

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

4. Антонович Є. А. Російсько-український словник-довідник з інженерної графіки, дизайну та архітектури : навч. посіб. / Є. А. Антонович, Я. В. Васишин, В. А. Шпільчак. – Львів : Світ, 2001. – 240 с. : іл.
5. Захарчук-Чугай Р.В. Українське народне декоративне мистецтво : навч. посіб. / Р.В. Захарчук-Чугай, Є.А. Антонович. – Київ : Знання, 2012. – 342 с.
6. Луцан Н. І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну : навчальний посібник / Н. І. Луцан. – Київ : Слово, 2009. – 172 с.
7. Опалюк О.М. Декоративно-ужиткова робота : навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський : Друк-сервіс, 2012. – 196 с.
8. Плазовська Л.В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін : навч. посіб. / Л.В. Плазовська. – Київ : Кондор-Видавництво, 2013. – 258 с.

Мова викладання – українська.

ПП 14 ХУДОЖНЬО-ПРИКЛАДНА ГРАФІКА

Опис (анотація): курс «Художньо-прикладна графіка» забезпечує художню педагогічну підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво), сприяє ефективному вирішенню завдань створення творчих робіт художньо-прикладного мистецтва та оволодінню методикою навчання цьому учнів загальноосвітніх шкіл.

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: 2-4 курси (3-8 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 24 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 720 (аудиторних – 240, з них: лекцій – 24, практичних – 216; самостійної роботи – 480);

Викладацький склад: Костюк Денис Володимирович, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Кліщ Оксана Андріївна, асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Бучковський Володимир Йосипович асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета: оволодіння художніми графічними техніками як засобом створення графічних композицій та їх практичне застосування у процесі створення плакатів, ілюстрацій, творчих композицій, а також як основою опанування профільюючими художньо-педагогічними дисциплінами; формування та розвиток творчої уяви студентів, оригінального, нестереотипного, асоціативно-творчого мислення, художньо-образних якостей зорового сприйняття, що є специфічним для діяльності художників, дизайнерів та майбутніх художників-педагогів.

Завданнями програми є формування потреб і здібностей щодо продуктивної художньо-творчої діяльності майбутніх спеціалістів з графічного дизайну та вчителів образотворчого мистецтва при оволодінні практичними навичками та уміннями створювати художні образи, оригінальні композиції мовою засобів виразності графіки та виражальними можливостями художніх графічних матеріалів і технік.

Результати навчання: Студенти, вивчаючи курс «Художньо-прикладна графіка»,

повинні знати:

✓ основні види та жанри образотворчого мистецтва;

- ✓ предмет художньо-прикладної графіки;
- ✓ види графіки та її художні засоби виразності;
- ✓ технологію виконання графічних творів;
- ✓ термінологію, вміти застосовувати її в професійній діяльності;
- ✓ основні принципи створення композиції, її складові частини, що лежать в основі зображувальної грамоти багатьох видів образотворчого мистецтва та художньо-прикладної графіки.

На основі здобутих знань, студенти повинні вміти:

- ✓ орієнтуватися в кожному з видів графіки;
- ✓ користуватися графічними художніми засобами виразності та
- ✓ використовувати композиційні прийоми в роботі;
- ✓ сприймати рисунок як основу всіх видів образотворчого мистецтва;
- ✓ виконувати зарисовки, ескізи та використовувати їх при створенні
- ✓ композицій практичних творчих завдань;
- ✓ копіювати роботи майстрів з різноманітних графічних технік;
- ✓ аналізувати твори сучасного графічного мистецтва і використовувати культурну спадщину в професійній роботі
- ✓ володіти методикою навчання художньо-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл; вільно орієнтуватися у просторі мистецької спадщини.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних*, і *практичних занять*, організацію *самостійної*

роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з основами історії та теорії декоративно-прикладного мистецтва, закономірностями розвитку декоративно-прикладного мистецтва на сучасному етапі, засвоєння матеріалу на практичних роботах.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, перегляд практичних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

5, 8 семестри (екзамен)

					Сума
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ	Іспит	
7х3	7х3	6х3	60	40	
					100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ	Іспит	
7х3	7х3	6х3	60	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік літератури:

2. Ак сёнов Ю., Левидова М. Цвет и линия. - М.: Советский художник, 1986
3. Богомольний Н.Я., Чебикін А.В. Техніка офорту. - Київ.: Вища школа, 1978
4. Герчук Ю.Я. История графики и искусства книги. - М., Аспект-пресс, 2000

5. Журов А.П., Третьякова Е.М. Гравюра на дереве. - М.: Искусство, 1977
6. Звонцов В.М. Основы понимания графики. - М., Издательство Академии художеств СССР, 1963
7. Лагутенко О. Нариси з історії української графіки ХХ ст. К., Грані-Т, 2007
8. Лагутенко О. Українська графіка першої треті ХХ ст. К., Грані-Т, 2007
9. Левитин Е.С. Очерки по истории и технике гравюры. - М.: Изоб-разительное искусство, 1987.
10. Лешинский А. А. Основы графики. Учебное пособие. Гродно. ГрГУ. 2003
11. Адамов Е. и др. Художественное конструирование и оформление книги. М. 971
12. Веркман К. Товарные знаки. Создание, психология, восприятие. - М.: Прогресе, 1986
13. Глазычев Л. О дизайне. Изд. «Искусство». М. 1971
14. Григорян Е. Основы композиции в прикладной графике. Ереван, 1986
15. Иттен И. Искусство цвета. - М: Д. Аронов, 2001
16. Куленко М. Основы графічного дизайну. «Кондор». Київ, 2006
17. Лещинский А. Основы графики. Гродно, 2003
18. МакВейд Джон. Ве&ге&Айег. Дизайн страниц. Учебно-справочное издание. «Кудиц-Образ». Москва, 2006
19. Победин В. Знаки в графическом дизайне. «Ранок» - Харьков, 2001
20. Розенблюм Е. Художник в дизайне. М, «Искусство», 1974
21. Рудер Э. Типографика: Руководство по оформлению, (пер. с нем.). М. 1982

22. Чихольд Ян. Облик книги. Избранные статьи о книжном оформлении. Москва «Книга», 1980

Мова викладання – українська.

ПП 15.2 Техніки графіки

Опис (анотація): дисципліна, яка озброює студентів з виражальними засобами, технологічними характеристиками, властивостями і якостями живописних художніх матеріалів та інструментів.

Тип: вибіркова, дисципліна професійної та практичної підготовки

Термін вивчення: 2 курс, 3 семестр.

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання –40 год. аудиторних: 12 год. лекційних, 28 год. практичних занять.

Викладацький склад: заслужений майстер народної творчості Лашко В.І.

Мета курсу: ознайомлення студентів з основними технологічними особливостями різноманітних художніх матеріалів та технік а також принципами їх застосування в галузі образотворчого мистецтва.

Основні завдання дисципліни:

- 1) вивчення технічних основ образотворчого мистецтва, тобто технік, матеріалів та інструментів, якими користується художник у своїй роботі;
- 2) так і живопису;
- 3) досягнення гармонії в ідейно-художньому і матеріально-технічному аспектах творчої діяльності майбутніх фахівців.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

термінологію та назви основних технік виконання творів графіки;

- технологічні характеристики і виражальні засоби різноманітних графічних матеріалів та інструментів;

- термінологію та назви основних технік виконання творів живопису. • виражальні засоби, технологічні характеристики, властивості і якості живописних • художніх матеріалів та інструментів.

Студенти **мають *уміти***:

- відтворити термінологію та назви основних технік виконання творів графіки; охарактеризувати технологічні характеристики і виражальні засоби різноманітних графічних матеріалів та інструментів;

- відтворити термінологію та назви основних технік виконання творів живопису;

- охарактеризувати виражальні засоби, технологічні характеристики, властивості і • якості живописних художніх матеріалів та інструментів.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, перегляд самостійно виконаних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)		Сума
Змістовий модуль (100 балів)		100
Поточний контроль	Модульний контроль	
50 Балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Бідняк М. Живопис, графіка. / М.Бідняк. К.: Мистецтво, 2008.
2. Негода Б. Живопис : навч. посіб. / Б. Негода. Кам'янець-Подільський. – 2005.
3. Резніченко М. І. Художня графіка / Резніченко М.І. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011.
4. Хмельовський О. Графіка і основи графічного мистецтва / О. Хмельовський . Луцьк: вид-во ЛДПУ, 2003. – 160 с.

Мова викладання: українська.

6.020206 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ
МИСТЕЦТВО, РЕСТАВРАЦІЯ
ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ
РЕСТАВРАЦІЯ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА

ГСЕ 04 Філософія

Галузь знань	0203 Гуманітарні науки
Напрямок підготовки	6.020302 Історія*
Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця	<u>бакалавр</u>

2. Зміст навчальної дисципліни.

Модуль 1. Філософія, її зміст і призначення. Основні етапи історико-філософського процесу.

Тема 1. Філософія як універсальний тип знань

Філософія та світогляд. Світогляд і світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння. Історичні типи світогляду: міф, релігія, науковий світогляд, філософський світогляд. Предмет філософії. Філософія як дослідження світоглядних проблем засобами раціонального мислення. Основне коло філософських питань. Основні теми філософських роздумів: світ і людина, сутність і зміст людського існування. Основне питання філософії. Головні напрями у філософії. Філософія та культура. Функції філософії: світоглядна, гносеологічна, методологічна, аксіологічна, прагматична та ін. Соціальна спрямованість філософського знання. Сутність загальнолюдських цінностей у філософії. Людина як найвища цінність. Місце й роль філософії у сучасному суспільному житті.

Тема 2. Філософія Стародавнього Світу.

Культурно-історичні передумови виникнення філософії. Передумови філософії у Стародавній Індії. Велична та епічна література про людину, її походження та існування. Релігійно-філософські вчення: джайнізм, чарвака, буддизм. Зародження філософії у Стародавньому Китаї. Конфуціанство та даосизм.

Своєрідність філософії Стародавньої Греції: досократичного, класичного, елліністичного та римського періодів античності. Вчення про буття (Мілетська школа). Вчення про рух (Елейська школа). Людина як мікрокосм, атомізм Демокріта. Софісти. Людина як міра усіх речей (Протагор). Самопізнання та належне існування (Сократ). Платонізм та неоплатонізм. Космоцентризм античної міфології та антропоцентризм грецької просвіти. Становлення античної діалектики. Аристотель як систематизатор античної філософії.

Тема 3. Філософські пошуки в добу Середньовіччя та епоху Відродження

Розвиток християнства у Західній Європі. Апологетика, патристика, схоластика. Суперечка про природу понять: реалізм і номіналізм. Особливості західноєвропейської та східноєвропейської релігійної

філософії. Вчення Фоми Аквінського про єдність душі і тіла, про двоїстість істоти, про співвідношення релігії, філософії і науки.

Філософія Відродження. Гуманізм та антропоцентризм. Натурфілософія Відродження; пантеїзм; повернення до первісного розуміння сутності діалектики. Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту (Дж. Бруно, М. Кузанський). Реформація, її ідеї (Т. Мюнцер, М. Лютер, Ж. Кальвін).

Тема 4. Західноєвропейська філософія (XVII-XIX століття).

Наукова революція XVII ст. (І.Ньютон) і проблема методу пізнання у філософії (Ф.Бекона, Р.Декарта). Емпіризм і раціоналізм (Дж. Локк, Дж.Берклі, Д.Юм, А.Декарт, Б. Спіноза, Г.Лейбніц). Створення механічно-матеріалістичної картини світу.

Проблема людини у філософії Просвітництва (Монтеск'єс, Ф. Вольтер, Ж.-Ж. Руссо). Французький матеріалізм, його розуміння людини і суспільства (Ж. Ламетрі, К.-А. Гельвецій, П. Гольбах, Д. Дідро).

Місце німецької класичної філософії в історії філософської думки. Філософські позиції І.Канта. Г. Гегель, його філософська система та метод. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха. Німецька класична філософія і сучасне бачення світу.

Тема 5. Сучасна західна філософія

Плюралізм течій сучасної філософії. Критичний перегляд принципів і традицій класичної філософії кінця XIX — початку XX ст. Захист і оновлення класичних філософських традицій.

Проблема раціонального та ірраціонального. Ірраціоналістичний і містичний підхід у філософському аналізі (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше). Філософські проблеми психоаналізу (З. Фрейд, К. Г. Юнг, Е. Фромм).

Феномен атеїстичного екзистенціалізму. Ж. П. Сартр: Я та Інший. А. Камю: самогубство філософське та життєве. Феномен релігійного екзистенціалізму. К. Ясперс: гранична ситуація та вихід із неї. Г. Марсель: за межі трагічної мудрості. Проблема протистояння та комунікації різних парадигм філософії людини у XX столітті. Феномен постмодернізму.

Тема 6. Українська філософія

Становлення й розвиток світогляду давніх слов'ян: давньослов'янська міфологія, запровадження християнства. Філософська думка періоду етнокультурної катастрофи. Становлення філософії українського духу в Києво-Могилянській академії. Г. С. Сковорода — фундатор філософії українського кордоцентризму. Український романтизм (М.Гоголь, М.Костомаров, П. Куліш та ін.). Філософські ідеї Т. Шевченка. Академічна філософія (С. Гогоцький, П. Юркевич, В. Лесевич, О. Гіляров та ін.). Соціально-філософські погляди Л. Українки, П. Грабовського, М. Коцюбинського, М. Драгоманова, І. Франка, В. Антоновича. Філософія періоду відродження українського духовного життя (В. Винниченко, М. Грушевський, В. Зеньковський та ін.). Філософія національної самобутності (Д. Донцов, В. Липинський, І.Лисяк-Рудницький та ін.). Філософська спадщина Д. Чижевського. Філософія України в радянський період. Розробка філософських проблем у сучасній Україні.

Модуль 2. Теоретична і практична філософія

Тема 7. Філософське вчення про буття

У даному модулі з'ясовується потенціал таких категорій, як „буття”, „матерія”, „субстанція”, виявляється їх співвідношення та еволюція в історико-філософському процесі. Філософський зміст проблеми буття. Основні форми буття. Буття людини як фундаментальна проблема філософії. З метою всебічного вивчення особливостей матерії у розглядаються такі форми її існування, як „простір” і „час”, їх спільні риси та відмінності, а також виявляється сутність руху, його основні види та взаємозв'язок із спокоєм.

Поняття першої та другої природи. Співвідношення філософських, наукових та релігійних поглядів на матерію.

Проблема буття надприродного та Бога. Буття Бога у філософській інтерпретації. Буття людини як єдність тілесного і духовного.

Тема 8. Філософія свідомості

Відображення як універсальна властивість матерії. Відображення в неживій та живій природі і відображення на соціальному рівні. Структура та функції свідомості. Свідомість і мова. Творча активність свідомості.

Індивідуальна та суспільна свідомість. Структура суспільної свідомості. Форми суспільної свідомості.

Тема 9. Філософський аналіз пізнання.

Пізнання як відображення. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Основні принципи теорії пізнання та багатовимірність його форм. Особливості пізнання природного, соціокультурного і духовного світу людини. Пізнання і творчість. Проблеми істини. Об'єктивність істини. Абсолютна та відносна істина. Конкретність істини. Істина й цінність. Сучасні концепції істини. Критерії істини.

Діалектика та її альтернативи. Закони і категорії діалектики. Принципи діалектики. «Негативна діалектика». Метафізика як наука і метод. Інтуїтивізм. Еволюціонізм. Софістика і еклектика. Закони діалектики. Категорії діалектики. Основні форми наукового пізнання (факт, проблема, ідея, гіпотеза, концепція, теорія).

Тема 10. Філософська антропология та соціальна філософія

Основні філософські підходи до сутності людини. Людина, індивід, особистість. Парадокси людської свободи. Процеси соціалізації та індивідуалізації в житті особи. Специфіка ціннісного ставлення до світу. Аксіологія і сучасність.

Екзистенційні категорії людського буття. Основні філософські підходи до пошуків сенсу життя. Людина і природа. Екологічна проблема у сучасному світі. Проблема статі в філософії. Фемінізм як явище сучасної культури

Особливості філософського пізнання суспільства і людини. Роль соціального пізнання в історії. Суспільство як система, що саморозвивається. Спадковість ідей суспільного розвитку в контексті

класових і загальнолюдських пріоритетів.

Суб'єкти суспільного розвитку: індивіди та соціальні спільноти. Особистість у вимірах філософського аналізу. Матеріальні аспекти розвитку суспільства. Соціально-політична сфера. Духовне життя суспільства. Відчуження як фактор, що зумовлює однобічний розвиток людини. Концепції майбутнього людства.

Специфіка людського суспільства: від інстинкту до волі. Буденне та особистісне спілкування у суспільному житті, суперечність між ними. Суспільство: рід, цивілізація, культура. Суспільство й нація. Національне як філософська проблема. Поняття нації і етносу. Проблеми філософії історії.

Гене́за соціальних спільнот. Рід, плем'я, етнос, нація. Сім'я в структурі суспільства. Теорія нації. Проблема національної ідентичності. Націоналізм та його види.

Суспільство, народ, держава: їх сутність та природа (Р. Колінгвуд, Т. Гоббс, Дж. Локк, Ж-Ж.Руссо). Поняття громадянського суспільства: етапи формування та структура. Природа і сутність громадянського суспільства. Демократія та громадянське суспільство. Природа і сутність тоталітаризму (Ф. фон Хайек). Причини виникнення тоталітарних режимів.

3. Нормативна.

4. Термін вивчення III семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1	Всього годин	108
	- аудиторні;	30
	- позааудиторні	78
2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	16
	- практичні заняття;	14
	- індивідуальна робота;	-
	- самостійна робота.	78

6. Викладацький склад.

Кандидат філософських наук, доцент Плахтій Маріанна Петрівна.

7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

ТЕМА 1. Філософія як універсальний тип знань.

ТЕМА 2. Філософія Стародавнього Світу.

ТЕМА 3. Філософські пошуки в добу Середньовіччя та епоху Відродження.

ТЕМА 4. Західноєвропейська філософія (XVII-XIX століття).

ТЕМА 5. Сучасна західна філософія

ТЕМА 6. Українська філософія

ТЕМА 7. Філософське вчення про буття.

ТЕМА 8. Філософія свідомості

ТЕМА. 9. Філософський аналіз пізнання

ТЕМА 10. Філософська антропологія та соціальна філософія

Модульна контрольна робота

Самостійна робота

ІСПИТ

8. Мета і завдання вивчення дисципліни:

Мета дисципліни - сформулювати у студентів наукове розуміння філософії як квінтесенції духовної культури людства, розуміння сутності філософії як науки і форми суспільної свідомості в її історичному поступі, розкрити творчу роль філософії в сучасній культурі, сутність української філософської думки та її місце в загальному розвитку історії філософії.

По завершенні курсу студент : **ПОВИНЕН :**

- Володіти уявленнями про предмет та методи філософії
- Опанувати основні філософські поняття та категорії;
- Сформулювати навички філософського мислення

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- Головну проблематику філософії в її історичній генезі

- Основні періоди розвитку філософії, час і передумови виникнення філософських парадигм

- Провідних представників історії філософської думки
- Головні філософські школи та їх вчення
- Стан розробки проблем в сучасній філософській думці
- Форми та методи пізнання, форми знання
- Філософський підхід до проблеми людини та суспільства

ПОВИНЕН ВМІТИ:

- Відрізняти філософське і наукове пізнання
- Визначати специфіку філософії як світогляду
- Розкривати особливості історичних етапів розвитку всесвітньої філософії
- Здійснювати філософський аналіз першоджерел
- Визначати особисту світоглядну позицію

9. Методи викладання дисципліни.

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями філософії;

- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для виконання проблемно-пошукових філософських завдань, формувати вміння самостійно мислити, аналізувати матеріал, виступати публічно та відстоювати особисту точку зору;

- Самостійна робота з опрацювання обраних першоджерел, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів, написання філософського есе тощо;

10. Методи оцінювання.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови повних і вичерпних відповідей студента на запитання, демонстрації високого рівня теоретичної і практичної підготовки, студент глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу.

Оцінка “добре” виставляється за наявності несуттєвих помилок у відповідях. Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не демонструє достатньої глибини та аргументації, допускаючи при цьому окремі несуттєві неточності й незначні помилки.

Оцінка “задовільно” ставиться при суттєвих недоліках при формуванні відповіді на теоретичні та практичні завдання, за відсутності уміння ілюструвати прикладами основні теоретичні положення. Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, стисло (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Оцінка “незадовільно” ставиться у тому разі, коли студент не володіє навчальним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

11. Перелік основної літератури.

Основна:

30. Андрущенко В. Історія соціальної філософії. – К., Тандем, 2000.
31. Арутюнов В.Ф. Філософія: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення. – К., КНЕУ, 2001.
32. Бичко А.К. Філософія: Підручник / А.К. Бичко, І.В. Бичко, В.Г. Табачковський, В.І. Ярошевець. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.
33. Бичко І.В. Філософія. Підручник / І.В. Бичко, І.В. Бойченко, В.Г. Табачковський. – К.: Либідь, 2002. – 406 с.
34. Білодід Ю. Філософія. Український світоглядний акцент: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Ю.М. Білодід. — К. : Кондор, 2006. - 356 с.
35. Буслинський В.А. Філософія: Навч. посібник для студентів і аспірантів вищ. навч. закладів / В.А. Буслинський, П.І. Скрипка, В.Ю. Алексєєв, Л.М. Кусок. За ред. В. Буслинського ; Київськ. славістич. ун-т. - К. : [б. и.], 2002. – 315 с.
36. Волинка Г.І. Історія філософії у її зв'язку з освітою / Г.Волинка, В.Гусев, Н.Мозгова, І.Огороднік – К.: Каравела, 2006.
37. Волинка Г.І. Філософія стародавності і середньовіччя в основному контексті / Г.І.Волинка. – К.: Каравела, 2005.
38. Горський В.С. Історія української філософії: Навч. посіб. – К., 2001.
39. Губерський Л.В. Філософія: Навч. Посібник / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, В.П. Розумний, В.П. Бойченко. - 5 вид., випр. і доп. — К.: Вікар, 2005. – 457 с.
40. Козак І.Й. Основи української філософії: навчальний посібник / І.Й.Козак. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010.
41. Кремень В.Г. Філософія: Мислителі. Ідеї. Концепції: Підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. - К.: Книга, 2005. - 528 с.
42. Надольний І.Ф. Філософія: Посібник. – К., 1999, 2000, 2004.
43. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини:

- Навчальний посібник для студентів вищих учбових закладів // В.Г.Нестеренко. - К.: Абрис, 1995. - 336 с. // <http://thales2002.narod.ru/zmneph.html>
- 44.Пазенок В.С. Філософія. Навчальний посібник / В.С. Пазенок. – К.: Академвидав, 2008. – 280 с.
- 45.Петрушенко В.Л. Історія світової філософії. Фундаментальні проблеми філософії: Навчальний посібник / В.Л. Петрушенко - Львів: НУЛП, 2002. – 210 с.
- 46.Петрушенко В.Л. Філософія: Навчальний посібник. - ТзОВ НВФ Магнолія плюс, 2006. - 243 с.
- 47.Петрушенко В.П. Основи філософських знань: Посібник. – Новий світ, 2003.
- 48.Петрушенко В.П. Практикум з філософії: Навчальний посібник. – Новий світ, 2000.
- 49.Подольська Є. А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. . – К.:Інкос, 2006.
50. Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія. Підручник. – К.: Академвидав, 2007.
- 51.Причепій Є.М. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. - 2.вид., випр., доп. – К.: Альма матер, 2007. – 592 с. – // <http://elibrary.nubip.edu.ua.pdf>
- 52.Плахтій М.П., Сулятицька Т.В. Філософія: навчально-методичний посібник / М.П.Плахтій, Т.В.Сулятицька. – Кам'янець–Подільський : ПП «Медобори-2006», 2013.- 152 с.
- 53.Сілаєва Т.О. Філософія: Курс лекцій / Т.О. Сілаєва. - Тернопіль, СМП Астон. - 2000. - 160 с.
- 54.Федів Ю., Мозгова Н. Історія української філософії. – Україна, 2000.

- 55.Філософія: світ людини. Курс лекцій (Табачковський В. Г., Булатов М. О., Хамітов Н. В.). – К.: Либідь, 2003.
- 56.Щерба С.П. Філософія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. П. Щерба, В. К. Щедрін, О. А. Заглада; За заг. ред. С. П. Щерби. — К.: МАУП, 2004. - 216 с.
- 57.Ярошовець В. І. Історія філософії / В. І. Ярошовець, І. В. Бичко. – К.: Либідь, 2002.
- 58.Ярошовець В.І. Історія філософії: Підручник. – ПАРАПАН, 2002.

Мова викладання. Українська.

ПП 02 Рисунок

Опис (анотація):

дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми сучасного монументального живопису; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі дизайну, формує професійні навички творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 26 кредити ECTS: всього 780 год., з них: денна форма навчання – 312 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 272 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є розвиток творчого підходу до створення художнього образу засобами академічного рисунка, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних графічних технік рисунка;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної перспективи; - визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів рисунка;
- розуміння композиційних закономірностей та культури рисунка;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів рисунку;
- опанування технологіями та матеріалами рисунку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

Результати навчання:

- студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи рисунку;
- особливості графічних технік;

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів;

- виконувати графічні рисунки фігури людини одягненої та оголеної;
- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів графічними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна творча, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

6 семестр (залік)

ЗМ			ЗМ			
Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Всього
15	25	10	15	25	10	100

1, 4, 8 семестри (екзамен)

ЗМ			ЗМ			ЗМ				
Поточний контроль	МКР	м. робота	Поточний контроль	МКР	м. робота	Поточний контроль	МКР	м. робота	кз.	умова
6		8	6	6	8	6	6		0	00

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Аксенов К.Х. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксенов К.Х., Левидова М. – М: Сов. художник, 1988. – 79 с. Вердели А. Искусство рисунка / Вердели А. – М., 2003 . – 138 с.
2. Готфрид Баммес. Изображение фигуры человека / Готфрид Баммес. Берлин 1984. – 48 с.
3. Державний стандарт освіти // Початкова школа. – №1. – 2001.
4. Барчаи Е. Анатомия для художников / Енё Барчаи. – Москва, 2003. – 71 с.
5. Королёв В.А. Материалы и техники рисунка / Королёв В.А. – Москва 1984. – 56 с.
6. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник Ли Н. Г. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 480 с, илл.
7. Гордон Л. Рисунок / Гордон Л. – Москва 2001. – 145 с.
8. Мосин И.Г. Рисование / Мосин И.Г. – Екатеринбург, 1996. – 98 с.
9. Навчальна програма для чотирирічної початкової школи. Мистецтво. (Початкова школа, №7, 2001).
10. Програма «Основи рисунку» / (Укл. Є. А. Антонович, Л. К. Грач, М. І. Саваріна, В. А. Шпильчак) // Збірник програм з дисциплін образотворчого циклу для педагогічних інститутів. – К.:РНМК, 1992
11. Рабинович М. Ц. Пластическая анатомия и изображение человека на её основе / Рабинович М. Ц. – Москва, 1978. – 122 с.
12. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пединститутів / Сост. Н. Н. Ростовцев – М.: Просвещение, 1989. – 208 с.
13. Хитров А.Е. Рисунок / Хитров А.Е. Москва, 1964. – 45 с.

14. Школа изобразительного искусства. Москва 1988.
15. Энциклопедия рисования. Москва 1998.
16. Энциклопедия художника. Москва 2002.

Додаткова література

1. Аксёнов Ю. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксёнов Ю., Левидова М. – Москва 1986. – 68 с.
2. Вальтер Фицтум. Рисунки старых мастеров / Вальтер Фицтум и Юрий Кузнецов. Барокко в Риме. Москва 1986. – 134 с.
Василевский А.К. Искусство и школа. Книга для учителя / Василевский А.К. – М., 1981. – 210 с.
3. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве / Гика М. – М., 1936. – 56 с.
4. Кринский В. Ф. Введение в архитектурное проектирование / Кринский В. Ф. – М., 1974. – 71 с.
5. Кузин В.С. Изобразительное искусство и методика его преподавания в школе / Кузин В.С. – Москва, 1998. – 119 с.
6. Лебедев В. Пластика малых форм / Лебедев В. – М, 1974. – 94 с.
Миннарт М. Свет и цвет в природе Миннарт М. – М., 1969. – 62 с.
7. Мосин И. Г. Рисование / Мосин И. Г. – Екатеринбург, 1996. – 87 с.
8. Школа изобразительного искусства: Вып. 1: Учеб. пособие. – М.: Изобраз. искусство, 1986. – 176 с. (Серия "Академия художеств СССР).
9. Школа изобразительного искусства: Вып. 2 / А.Н. Буйнов, Е.М. Елизарова, Б.В. Иогансон и др. – М.: Изобраз. искусство, 1988. – 160 с.

3. Інформаційні ресурси

(навчально-методичний комплекс або його елементи із зазначенням електронної адреси, корисні ресурси Інтернету із зазначенням адрес сайтів тощо).

1. Навчально-методичний комплекс.
2. <http://school.xvatit.com/index> - сайт навчальних матеріалів з образотворчого мистецтва;
3. <http://allpainters.ru/> - сайт репродукцій картин відомих художників;
4. <http://sotnikov-art.ru/> - офіційний сайт художника і скульптора;
5. <http://impres-paint.ru/> - сайт художників-імпресіоністів

Мова викладання: українська.

ІІІ 03 ЖИВОПИС

Опис (анотація):

дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми сучасного живопису; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі дизайну, формує професійні навички творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 26 кредити ECTS: всього 780 год., з них: денна форма навчання – 20 год. лекційних, 272 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва,

Мета курсу: розвиток творчого підходу до створення художнього образу живописними засобами, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей,

практичне засвоєння різних художніх технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних живописних технік; розвивати в них творчі здібності, ініціативність, самостійність, творчість мислення;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної та повітряної перспектив;
- визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми; формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів живопису;
- розуміння композиційних закономірностей;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів живопису;
- опанування технологіями та матеріалами живопису.

Результати навчання: студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи живопису; особливості живописних технік.

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів; виконувати живописні начерки та етюди; виконувати стилізації з натуральних об'єктів; передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів живописними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій,

консультування, самостійна творча, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів

2, 4 семестри (екзамен)

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 1.		Змістовий модуль 2.			Екзамени	100
Тема 1,2,3,4,5,6		Тема 1,2,3,4,5,6				
Поточний контроль	Самостійна робота	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

6, 8 семестр (залік)

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Су ма
Змістовий модуль 9.		Змістовий модуль 10.				100 балі в
Тема 1,2,3,4,5,6,7,8		Тема 1,2,3,4,5,6,7				
По точний контро	Самос тійна робота	МК Р	Поточ ний контроль	Самос тійна робота	МКР	

ль						
10	10	20	10	10	20	
балів	балів	балів	балів	балів	балів	

Методичне забезпечення

- Плани семінарських занять.
- Техніка акварельного живопису: Методичні рекомендації для студентів спеціальності 7.020210 “Дизайн” спеціалізацій „Дизайн інтер’єру”, „Дизайн ландшафту”/ Уклад. О.В.Карпенко. – ДАКККіМ, 2007. – 11 с.
- Методичні вказівки до проведення практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «РИСУНОК, ЖИВОПИС, СКУЛЬПТУРА» ЗАГАЛЬНИЙ КУРС ЖИВОПИСУ (для студентів 1-4 курсів денної форми навчання напряму 6.060102 «Архітектура») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: В. П. Манохін, П. В. Мирончик. - Х.: ХНАМГ, 2012. - 58 с.
- Куценко М.Ф. «Живопис». Методичні вказівки до практичних занять на тему: «Живопис портрету людини» для кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст спеціальності «Декоративно–прикладне мистецтво»
- "Завдання з пейзажу під час літньої практики: методичні аспекти". Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті №9, 2010 р. (автор Мельничук І.Ю.)

Рекомендована література

Базова

26. Антонович А. Є., Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях. — Ч. 9, 10. — К., 1991. — 119 с., 68с.

27. Антонович А. Є., Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях. — Ч. 11. — К., 1993. — 112 с.
28. Гильман Р. А. Художественная роспись тканей. — М.: ВЛАДОС, 2003. — 160 с.
29. Давыдов С. Батик. Техника, приёмы, изделия. М.: АСТ, 2005. — 184 с.
30. Давыдова Ю. Роспись по шёлку. Платки, панно, палантины в технике “батик”.
31. Зайцев А. Наука о цвете и живопись. — М.: Искусство, 1986.
32. Искусство батика. М.: АСТ “Внешсигма”, 2001. — 110 с.
33. Кара-Васильева Т. Українська вишивка. Альбом. — К.: Мистецтво, 1993.
34. Касьяненко М.Д. Формирование творческой личности учащегося в процессе обучения. — К.: Рад.шк., 1988.
35. Корнієнко В.І. Творчі пошуки викладання декоративної композиції в художніх школах та художніх відділеннях шкіл мистецтв. // Проблеми і перспективи розвитку початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів як ланки безперервної художньої освіти: Матеріали методичної конференції. — К.: ГУКМ, 2006. — с. 40-44.
36. Кучерюк Д. Ю. Искусство и творческая деятельность. — К., 1979.
37. Легенький Ю.Г. Культурология изображения. Опыт композиционного синтеза. — К.: ГАЛПУ, 1995.
38. Марина Протас, Євген Лоссовський. Аспекти сучасної культурно-мистецької практики у просторі міждисциплінарних природничо-наукових досліджень // Сучасне мистецтво — К., 2001 — Вип. 1 — с. 97-101
39. Менди Саутен. Роспись по шёлку. Руководство для начинающих. — Ростов н/Д : Феникс, 2004. — 288 с.
40. Овсійчук В. Українське малярство Х-ХVIII століть. Проблеми кольору. — Львів: Ін-т народознавства України, 1996.

41. Печенюк Т. Г. Розпис тканин в Україні (20-і – початок 90-х років ХХ ст.). Автореф. дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата мистецтвознавства. – К.-Львів, 1996. – 23 с.

42. Пономарьков С.И. Декоративное и оформительское искусство в школе. — М.: Просвещение, 1976.

43. Прете М.К., Капальдо А. Творчество и выражение. Пер. с итал. — М.: Советский художник, 1985.

44. серия “Это модно”. – Ростов н/Д: Феникс. 2005. – 200 с.

45. Сидоренко В. Вступ // Сучасне мистецтво – К., 2004 – Вип. 1 – с.5-6.

46. Синеглазова М. А. Распишем ткань сами. М.: Профиздат, 1998. – 98 с.

47. Соловйов О. „Нова хвиля” в українському мистецтві 90-х рр. ХХ ст. Та її трансформація // Сучасне мистецтво – К., 2004 – Вип. 1 – с.34-47.

48. Сучасні журнали та газети з образотворчого мистецтва. Нова періодика.

49. Турчак Л. Українське декоративне мистецтво сучасності / Леся Турчак // Вісник КНУКіМ : зб. наук. пр. Вип. 17 / Київський національний університет культури і мистецтв. – К., 2007. – С. 98 – 103.

50. Художній текстиль. Львівська школа. Під ред. Печенюк Т. — Львів: Видавництво "Поллі", 1998.

Допоміжна

50. Аполлон. Изобразительное и декоративное искусство. Архитектура: терминологический словарь / под общ. ред. А. М. Кантора. - М.: Эллис Лак, 1997. - 736 с.

51. Бучинський С.Л. Основи грамоти з образотворчого мистецтва / С.Л. Бучинський. – К.: Мистецтво, 1981. – 178 с.

52. Володін Н.І. Образотворче мистецтво: програма, методика / Н.І. Володін // Початкова школа. – 1996. - №2. – С. 37-39.

53. Гайдамака О. Календарне планування до програми “Мистецтво” / О. Гайдамака // Поч. школа. – 2003. – № 6. – С. 28-31.

54. Глинка И.П. Изобразительное искусство: методика обучения в 1-3 классов / И.П. Глинка. – К.: Рад. школа, 1978. – 111 с.
55. Демченко І. В.О. Сухомлинський про творчий розвиток молодших школярів через образотворче мистецтво // Рідна школа. – 2002. - №12. – С. 18-19.
56. Каплан Н.И. Народные художественные промыслы / Н.И. Каплан, Т.О. Митлянская. - М.: Высшая школа, 1980. – 176 с.
57. Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття : у пошуках "Великого стилю" / Т. Кара-Васильєва, З. Чегусова. - К. : Либідь, 2005. - 280 с.
58. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М-во освіти і науки України. - К. : Слово, 2007. - 294 с.
59. Карлсон А.В. Дидактика и методика на уроках рисования. – Ленинград, 1959. – 94 с.
60. Качинська Т. Вивчення перспективи на уроках образотворчого мистецтва / Т. Качинська, О. Калініченко // Мистецтво та освіта. – 2003. - № 2. – С. 28-39.
61. Коновець С.В. Образотворче мистецтво в початковій школі: метод. посіб. – К., 2000. – 79 с.
62. Коновець С.В. Образотворче мистецтво як засіб активізації дитячої творчості // Мистецтво та освіта. – 1999. - №3. – С. 15-18.
63. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, наказ Міністерства освіти і науки України від 25 лютого 2004 року № 151/14.
64. Котляр В.П. Основы образотворческого искусства и методика художнього виховання дітей: навчальний посібник. - К. : Кондор, 2006. - 200с.
65. Красовська О. Використання декоративно-прикладного мистецтва як засобу виховання учнів // Рідна школа. - 2000. - № 4. - С. 71-73.
66. Лашук О. Народне мистецтво українського Полісся. – Львів: Каменяр, 1992. – 134 с.
67. Лесняк Н.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання (за вимогами кредитно-модульної системи) : навч. програма. - Рівне : РДГУ, 2006. - 32 с.

68. Маяковська О.О. Використання символіки декоративного мистецтва України на уроках образотворчого мистецтва у початковій школі // Оновлення змісту, методів та організаційних форм художньо-естетичного виховання учнівської та студентської молоді: зб. наук. праць. – Рівне, 1998. – Вип. 3. – С. 108-112.
69. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 1 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №1. – С.17-24.
70. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 2 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №2. – С.12-16.
71. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 3 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №3. – С.12-17.
72. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 4 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №4. – С.13-18.
73. Найдено О. Українське народне мистецтво ХХ ст. // Народне мистецтво. – 2002. – № 1-2. – С. 12-13.
74. Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва / редкол.: П.М. Жолтовський та ін. – Л. : ВЛУ, 1969. – 191 с.
75. Народна іграшка. Перетворення реальної форми на декоративну. Стилізований коник: Урок // БВПШ. – 2003. – №9. – С. 9-12.
76. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 1 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №1. – С.12-16.
77. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 2 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №2. – С.8-11.
78. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 3 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №3. – С.8-11.
79. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 4 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №4. – С.7-12.
80. Олефіренко Г. Мистецтво збуджує інтерес до знань. // Початкова школа. – 2001. – № 12. – С. 50-51.
81. Павлик К.В. Изобразительное искусство в начальной школе : учеб. материалы по методике преподавания. – М. : Флинта: Наука, 1999. – 87 с.

82. Панченко Н. Мистецтво: удаване і справжнє: [Витинанки] // Поч. освіта. – 1999. - №36 (вер.). – С. 2.
83. Пацалюк І.І. Формування естетичних смаків молодших школярів засобами образотворчого мистецтва: методичний посібник. - Тернопіль: ТНПУ, 2008. - 100 с.
84. Полуянов Ю.А. Изобразительное искусство и художественный труд. I класс четырехлетней начальной школы // Нач. школа. – 2000. - № 9. – С. 34-36.
85. Рондели Л.Д. Народное декоративно-прикладное искусство. – М., 1984. – 144 с.
86. Ростовцев Н.Н. Методика преподавания изобразительного искусства в школе: Учебник для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: Просвещение, 1980.- 239 с.
87. Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін. – К.: АТЗТ "Екс Об", 1998. – 185 с.
88. Сергеева Н.Ю. Программа „Мой мир в рисунке” для младших школьников // Образование в современной школе. – 2003. - №1. – с. 33-48.
89. Середович В.В. Розвиток пізнавальної активності учнів початкових класів засобами образотворчого мистецтва // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. праць. – Рівне, 2001. – вип. 17. – с. 52-59.
90. Сирота В. Художньо-прикладна спрямованість образотворчого мистецтва в школі // Мистецтво та освіта. – 2002. - № 4. – с. 13-15.
91. Сиротина Е.Я. Как поддержать интерес ребенка к изобразительному искусству // Начальная школа. – 1997. - №2. – с. 57-60.
92. Система роботи на уроках образотворчого мистецтва : метод. посібник для студентів III курсу спец. 7.010101."Педагогіка і методика початкового навчання" / РДГУ, Каф. методик початкового навчання; підгот. Н.В. Лесняк. - Рівне, 2001. - 44 с.
93. Сопільник М. Персоніфікований підхід до пошуку шляхів навчання образотворчому мистецтву // Рідна школа. – 2003. - №2. – С. 57-59.
94. Твори українського образотворчого мистецтва в школі: методичні рекомендації для вчителів образотворчого мистецтва. - К., 1997. - С. 127.
95. Хворостов А.С. Декоративно-прикладне мистецтво у школі / А.С.

Хворостов. – [б.м.] : Просвіта, 1991. – 180 с.

96. Шарабура О. Народне мистецтво в естетичному вихованні дітей// Нова педагогічна думка. - 2004. - № 2. - С.94-97.

97. Шпікалова Т.Л. Народне мистецтво на уроках декоративного малювання. – М: Просвещение, 1979.

98. Щербаков В.С. Изобразительное искусство. Обучение и творчество. – М.: Просвещение. – 1969. – 272 с.

Інформаційні ресурси

13. <http://risovanie.com.ua/kompozitsiya.html>
14. [http://uk.wikipedia.org/wiki/\(мистецтво\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/(мистецтво))
15. <http://bibliotekar.ru/slovarZhivopis/121.htm>
16. http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_pictures/1505/Композиция
17. <http://aquareller.com/to/watercolor/cvetovaya-kompoziciya/>
18. <http://painting.artyx.ru/books/item/f00/s00/z00000008/st005.shtml>
19. <http://kniga-v-podarok.com.ua/Knigi-po-zhivopisi-o-hudozhnikah-c-31.html>
20. <http://www.winzavod.ru/galleries/artbooks/>
21. <http://www.artprojekt.ru/library>
22. <http://www.livelib.ru/selection/22105>
23. ww.lookatme.ru/mag/archive/experience-other/143431-bukmeyt-hudozhniki-i-dizaynery-sovetuyut-knigi-ob-iskusstve-chast-2-2011-11-01-14-56
24. <http://www.vangogh.ru/knigi/>

Мова викладання: українська.

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця бакалавр

– Зміст навчальної дисципліни.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: виробничі відносини в їх єдності та взаємодії з організаційними економічними відносинами і продуктивними силами. Економічна теорія досліджує закони, які керують виробництвом, розподілом, обміном і споживанням життєвих благ, та розробляє методологічні основи механізму їх використання суспільством з метою підвищення ефективності виробництва і зростання добробуту людей.

Тип: цикл природничо-наукової та загальноекономічної підготовки

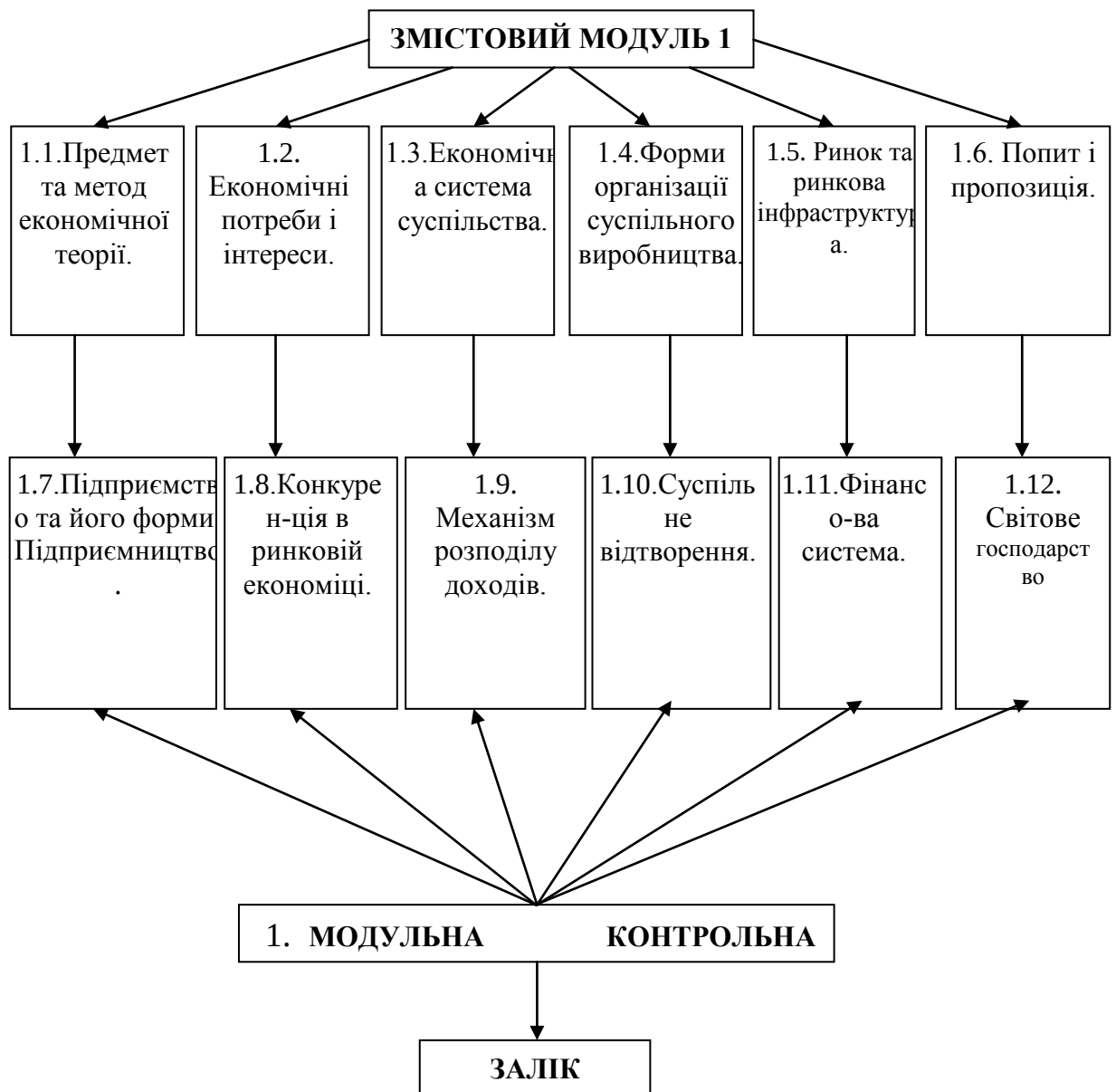
– Термін вивчення: третій курс, 5 семестр

– Кількість кредитів: 3 кредитів ECTS (лекційних – 16 год.; практичних – 20 год.).

– Викладацький склад:

К.е.н., старший викладач кафедри економіки підприємства Свідер Олександр Полікарпович.

– Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

- **Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).**

Метою навчальної дисципліни є пізнання закономірностей розвитку суспільного виробництва, використання економічних законів людьми для найбільш повного задоволення їхніх матеріальних і соціально-економічних потреб.

Основними завданнями вивчення дисципліни є розкрити суть економічної теорії, загальні основи ринку, функціонування підприємства та підприємництва, роль національної економіки та її місце у світовій економіці.

Результати навчання: студент повинен:

знати:

- 6) системи економічних відносин в їх єдності з продуктивними силами та іншими суспільними відносинами;
- 7) економічні закони, які управляють виробництвом, розподілом, обміном, споживанням життєвих благ як у ринковій, так і в інших економічних системах;
- 8) закономірності зародження, розвитку і відмирання суспільно-економічних формацій;
- 9) проблеми ефективного використання обмежених ресурсів і управління ними з метою досягнення максимального соціально-економічного ефекту;
- 10) стратегічні тенденції еволюції соціально-економічних систем у ХХІ ст.

вміти:

- 6) застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 7) засвоїти необхідний обсяг науково-теоретичних знань, що обумовить можливість цілісного сприйняття процесу функціонування сучасної економіки на національному і загальносвітовому рівнях і набути норм грамотної економічної поведінки;

- 8) визначати особливості функціонування та розвитку економічних систем;
- 9) розраховувати основні макроекономічні показники діяльності країни;
- 10) аналізувати процеси сучасного економічного розвитку України.

– **Методи викладання дисципліни:** усне слово викладача, виконання завдань, робота з підручниками та посібниками, написання контрольних та творчих робіт.

– **Методи оцінювання:** опитування, виконання вправ та задач, написання самостійних робіт.

– **Перелік основної літератури.**

12. Білецька Л. В. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка). / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. – [Навч. пос. 2-ге вид. перероб. та доп.] – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 688 с.
13. Бутук О. І. Економічна теорія: тренінг-курс. [Навч. посіб.] / О. І. Бутук, Волкова Н. І. - К.: Знання, 2007. - 291 с.
14. Дзюбик С. Д. Основи економічної теорії: [Навч. посібник]. – [2-ге вид. перероб. і доп.] / С. Д. Дзюбик, О. С. Ривак - К.: Знання, 2008. – 491 с.
15. Економічна теорія: політекономія. / [Підручник за ред. В. Д. Базилевича.] – 7 - ме вид. стер. - К.: Знання - Прес, 2008 - 719 с.
16. Економічна теорія: [Підручник] / [Ред. В. М. Тарасевич]. - К.: Центр навчальної літератури, 2006.
17. Мочерный С. В. Основы экономической теории: учебник. / С. В. Мочерный, В. К. Симоненко, В. В. Секретарюк, А. А. Устенко. – К.: Знання, 2000.
18. Основи економічної теорії: підручник. [У 2-х кн.] / За ред. Ю. В. Ніколенко. – К.: Либідь, 1998.

19. Основи економічних знань: навчальний посібник. / А. С. Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю. І. Палкін. – К.: Вища школа, 2002.
20. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: [Підручник] / Відп. ред. Г. Н. Климко. – [5-те вид., випр.] – К.: Знання-Прес, 2004.
21. Основи економічної теорії. / За редакцією академіка НАН України А. А. Чухна. – К.: Вища школа, 2001.
22. Політична економія: [Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів] / [За ред. В.О. Рибалкіна, В.Г. Бодрова]. - К.: Академія, 2007. - 672 с.

Мова викладання – українська.

ГСЕ.08 ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА

Опис (анотація): курс «Історія мистецтва» забезпечує фахову підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020206 Реставрація творів мистецтва; орієнтований на розвиток творчого мислення і художніх здібностей, виховання загальної естетичної культури, розуміння сутності мистецтвознавчого аналізу й унікальності європейських і вітчизняних образотворчих проявів. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованими Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

Термін вивчення: I-IV курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 20 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 600 (аудиторних – 200, з них: лекцій – 90, семінарських – 110; позааудиторних – 400).

Викладацький склад: Березіна Інна Вікторівна, кандидат архітектури, доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Бренюк Алла Григорівна, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Віштакенко Вікторія Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з історії зарубіжного та українського образотворчого мистецтва; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення й творчості.

Основою реалізації програми є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві. Лекційний курс охоплює основні аспекти історії зарубіжного та українського образотворчого мистецтва: мистецькі стилі та напрямки; їх віддзеркалення у часі та регіональні виміри; життєвий та творчий шлях видатних вітчизняних і європейських митців; кращі твори живопису, а також скульптури й архітектури, які створили скарбницю світового образотворчого мистецтва. Семінарські заняття – закріплення теоретичних знань з історії зарубіжного та українського образотворчого мистецтва. Зміст програми «Історія мистецтва» включає такі наскрізні компоненти:

- сприймання та аналіз-інтерпретація творів мистецтва;
- естетико-мистецтвознавча пропедевтика (засвоєння понять і термінів).

До основних **завдань** курсу відносяться:

–засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для адекватної мистецтвознавчої та реставраційної діяльності;

–розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення;

–вивчення основ історії зарубіжного та українського мистецтва, їх практичне використання у професійній і творчій діяльності;

–формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;

–естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Результати навчання: студенти мають **знати:**

- основний зміст всіх розділів програми;
- види та жанри образотворчого мистецтва;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузях європейського та вітчизняного образотворчого мистецтва;
- загальні закономірності розвитку видів і жанрів зарубіжного та українського образотворчого мистецтва;
- хронологічні рамки й характеристики провідних напрямків історії культури, зокрема мистецтва, людства;
- особливості світосприйняття та міфології, що впливали на формування мистецьких напрямків і течій;
- видатних діячів світового образотворчого мистецтва;
- закономірності розвитку зарубіжного та українського образотворчого мистецтва;
- видатні пам'ятки архітектури, скульптури, живопису, графіки, дизайну тощо світового мистецтва.

Студенти мають **уміти:**

- вільно орієнтуватися в світі мистецької спадщини європейських народів;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;
- розуміти особливості мистецьких течій різних періодів;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії зарубіжного та українського образотворчого мистецтва;
- вести наукові пошуки та готувати доклади за заданими темами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення лекційних і практичних занять, організацію самостійної роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає сприймання та аналіз-інтерпретацію творів мистецтва, а також естетико-мистецтвознавчу пропедевтику (засвоєння понять і термінів).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

1-2 семестри (залік у 2 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (1 семестр)				Рейтингова оцінка за 3М 1-2
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтинг ова оцінка за 3М 1	
20	5	25	50	
Модуль 1. Змістовий модуль 2 (2 семестр)				100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтинг ова оцінка за	

			ЗМ 2	
20	5	25	50	

3-5 семестри (екзамен у 5 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 3 (3 семестр)					Рейтингова оцінка за ЗМ 3-5
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1		
8	2	10	20		
Модуль 1. Змістовий модуль 4 (4 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2		
8	2	10	20		
Модуль 1. Змістовий модуль 5 (5 семестр)					100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 3	Екзамени	
8	2	10	20	40	

6-7 семестри (залік у 7 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 6 (6 семестр)				Рейтингова оцінка за ЗМ 1-2
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтинг ова оцінка за ЗМ 1	
20	5	25	50	
Модуль 1. Змістовий модуль 7 (7 семестр)				
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтинг ова оцінка за	100

			ЗМ 2	
20	5	25	50	

8 семестр (екзамен у 8 семестрі)

<i>Модуль 1. Змістовий модуль 8 (8 семестр)</i>				Рейтингова оцінка за ЗМ 6
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екза мен	
20	10	30	40	100

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

45. Арсланов В. Г. История западного искусствознания XX века : учеб. пособие для вузов / В. Г. Арсланов. – М. : Академический Проект, 2003. – 768 с.
46. Буркхардт Т. Сакральное искусство Востока и Запада. Принципы и методы / Т. Буркхардт. – М. : Алетейа, 1999. – 215 с.
47. Велика ілюстрована енциклопедія Історії мистецтва. – К., 2007.
48. Верман К. История искусства всех времен и народов. Европейское искусство средних веков / К. Верман. – М. : ООО «АСТ»; С. Пб. : ООО «Полигон», 2000. – Т 2. – 944 с. : ил.
49. Верман К. История искусства всех времен и народов. Искусство первобытных племен, народов дохристианской эпохи и населения Азии и Африки с древних веков до XIX столетия / К. Верман. – С. Пб : ООО «Полигон», 2000. – Т. 1. – 944 с. : ил.
50. Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства / Б. Р. Виппер. – М. : Изобразительное искусство, 1985. – 285 с.
51. Гентфюрер-Триер А. Кубизм / А. Гентфюрер-Триер. – М., 2005.
52. Гомбрих Эрнст. История искусства / Эрнст Гомбрих. – М. : АСТ., 1998. – 688 с.
53. Гуковский М. А. Итальянское Возрождение / М. А. Гуковский. – Ленинград : Издательство Ленинградского университета, 1990. – 613 с.
54. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств / Н. А. Дмитриева. – М., 1985. – в 2 т. – 90 с.
55. Западноевропейская графика XV–XX веков : сборник статей. – Ленинград : Искусство, 1985. – 198 с.
56. Искусство : современная иллюстрированная энциклопедия / Авт. сост. Балицкая Т. В. – М. : Росмэн-Пресс, 2007. – 608 с.
57. История и культурология : учеб. пособие для студентов вузов / Н. В. Шишова, Т. В. Акулич, М. И. Бойко и др. / под ред. Н. В. Шишовой. – М. : Логос, 2000. – Изд. 2-е (перераб. и доп.). – 456 с. : ил.

58. История искусств. Западноевропейское искусство : учеб. / Ред. С. А. Юшина. – М. : Высш. шк., 2000. – Изд 3-е. (перераб. и доп.). – 368 с. : ил.

59. История искусства зарубежных стран. – М., 1962–82. – Т. 1–3.

60. Історія українського мистецтва: у 5-ти т. / НАН України. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; голов. ред. Г. Скрипник, наук. ред. Т. Каравасильєва. – К., 2007. – Т. 5: Мистецтво ХХ століття. – 1048 с.: іл.

61. Клингсер-Лерой К. Сюрреализм / К. Клингсер-Лерой. – М., 2006.

62. Ковешникова Н. А. Дизайн: история и теория / Н. А. Ковешникова. – М., 2009.

63. Кон-Винер Э. История стилей изобразительных искусств / Э. Кон-Винер. – М. : Сварог и К., 1998. – 217 с.

64. Кривавич Д. П. Українське мистецтво : навч. посіб. : у 3 ч. / Д. П. Кривавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Львів : Світ, 2005. – Ч.3. – 268 с.

65. Кузнецова Л. С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре Л. С. Кузнецова. – К. : Радянська школа, 1989. – 320 с.

66. Львова Е. П. Мировая художественная культура. XIX век // Изобразительное искусство, музыка и театр / Е. П. Львова. – М., 2006.

67. Львова Е. П. Мировая художественная культура. XX век // Изобразительное искусство и дизайн / Е. П. Львова. – М., 2007.

68. Масол Л. М. Художня культура України: навч. посіб. / Л. М. Масол, Г. І. Ничкало, О. І. Веселовська. – К. : Вища школа, 2006. – 239 с.

69. Мировое искусство : иллюстрированная энциклопедия // Направления и течения от импрессионизма до наших дней. – М., 2006.

70. Мировое искусство : иллюстрированная энциклопедия // Постимпрессионизм. – М., 2006.

71. Мировое искусство. Направления и течения от импрессионизма до наших дней : иллюстрированная энциклопедия. – С. Пб., М., 2006. – 190 с.

72. Михайлов С. История дизайна: учебник для вузов / С. Михайлов. – М., 2003.
73. Пасічний А. Образотворче мистецтво : словник-довідник / А. Пасічний. – Тернопіль, 2003. – 216 с.
74. Подъяпольский С. С. Реставрация памятников архитектуры / С. С. Подъяпольский. – М. : Стройиздат, 2000. – 287 с.
75. Прибега Л. Історичне середовище як пам'яткоохоронна категорія / Л. Прибега // Українська академія мистецтва : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 177–186.
76. Ранинский Ю. В. Памятники архитектуры и градостроительства : учеб. пособие для архит. и строит. спец. вузов / Ю. В. Ранинский. – М. : Высш. шк., 1998. – 63 с.
77. Рославец Е. Н. Живопись Франции XVII–XVIII веков / Е. Н. Рославец. – К. : Мистецтво, 1990. – 222 с.
78. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів мистецтва / М. Р. Селівачов : Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України, Київський держ. ін-т декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука, Музей українського народного декоративного мистецтва. – К., 2005. – 400 с.
79. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть / В. Д. Сидоренко; Інститут проблем сучасн. мист-ва Акад. мист-в України. – К. : ВХ [студіо], 2008. – 190 с.
80. Словарь средневековой культуры / под ред. А. Я. Гуревича. – М. : РОССПЭН, 2003. – 632 с.
81. Современная иллюстрированная энциклопедия. – М. : ЗАО «РОСМЕН-ПРЕСС, 2007. – 608 с.

82. Сучасні журнали та газети з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. Нова періодика.

83. Ткачев В. Н. История архитектуры / В. Н. Ткачев. – М. : Высш. шк., 1987. – 270 с.

84. Трошкіна О. Представницька архітектура як реалія епохи (до проблеми традицій, наслідування, наступності) / О. Трошкіна, О. Сєдак. // Українська академія мистецтв : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 205–206.

85. Хоннеф К. Поп-арт / К. Хоннер. – М., 2005.

86. Энциклопедия искусства // Архитектура, изобразительное и декоративно-прикладное искусство 17-20 веков. – М., 1999. – Т. 7.

87. Юрген Э. История современной архитектуры. – М., 1972.

88. Янсон Х. В. Основы истории искусств / Х. В. Янсон, Ф. Я. Энтони. – С. Пб. : ООО «Полигон», 1996. – 519 с.

Мова викладання – українська.

ПН 04 Основи наукових досліджень

3.1. Ідентифікація.

Основи наукових досліджень

Дисципліна природничо-наукової (фундаментальної) підготовки.

№ ПН 04.

3.2. Опис (анотація).

Основи наукових досліджень передбачають особливості виявлення та вивчення іконографічних джерел, специфіку й методику здійснення художніх наукових досліджень, структуру й вимоги до такого виду пошукових робіт.

Мета курсу – формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з основ наукових досліджень; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення та здійснення наукової діяльності; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для адекватної фахової діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення; стимуляція творчого потенціалу.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи наукових досліджень” є

- ✓ вивчення основ наукових досліджень у галузі мистецтвознавства, їх практичне використання в професійній і творчій діяльності;
- ✓ формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- ✓ формування особистості, здатної на професійному рівні вирішувати освітні, виховні та художньо-творчі завдання в умовах розвитку української державності та національної системи освіти, сприяти виведенню її на рівень міжнародних критеріїв і стандартів.

3.3. Тип.

Вибіркова.

3.4. Термін вивчення (рік, семестр тощо).

2-й курс, III семестр.

3.5. Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 2,0. Всього 60 год. Аудиторних – 20, з них: лекційних – 14; практичних – 6. Самостійна робота – 40 год.

Програма курсу передбачає 14 годин лекційних занять, 6 годин практичних занять та 40 годин самостійної роботи. Курс дає наукове

обґрунтування поняттю теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення наукової діяльності.

3.6. Викладацький склад.

Шульц Ніна Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства.

3.7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Курс призначений для студентів педагогічного факультету напрямів 6.020205 Образотворче мистецтво*, 6.020205 Образотворче мистецтво, 6.020208 Декоративно-прикладне мистецтво, 6.020206 Реставрація творів мистецтва.

Навчальний курс складається з розділу: Організація та методика науково-дослідної діяльності в галузі мистецтвознавства.

3.8. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Студенти повинні

знати:

- ✓ основний зміст всіх розділів програми;
- ✓ систему специфічних понять і термінів;
- ✓ сучасні наукові дослідження в галузі європейського, зокрема українського мистецтвознавства;
- ✓ форми науково-дослідної роботи;
- ✓ методику пошуку наукової інформації;
- ✓ методологію наукового дослідження в галузі мистецтвознавства;
- ✓ основні етапи дослідницької діяльності;
- ✓ правила опрацювання інформаційних джерел;
- ✓ вимоги до структури та змісту наукового дослідження;
- ✓ вимоги до оформлення наукової роботи в галузі мистецтвознавства;
- ✓ вимоги до презентації та захисту наукової роботи в галузі мистецтвознавства.

вміти:

- ✓ творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань фахової діяльності;
- ✓ орієнтуватись в основних проблемах і напрямках сучасного мистецтвознавства;
- ✓ здійснювати творчий пошук наукової організації художньої діяльності;
- ✓ працювати з бібліографічними покажчиками, довідниками, каталогами, картотеками, в мережі Інтернет;
- ✓ скласти власний реєстр літератури;
- ✓ поглиблено вивчати іконографічні джерела з історії українського та зарубіжного образотворчого мистецтва;
- ✓ впроваджувати у власний науковий пошук сучасні методики;
- ✓ теоретично обґрунтовувати проблему дослідження та комплексні підходи до її вирішення;
- ✓ формулювати методологією наукового дослідження;
- ✓ оформляти результати дослідження у вигляді реферату, тез, статті, курсової, бакалаврської, дипломної, магістерської роботи;
- ✓ презентувати результати власного наукового дослідження відповідно до вимог сучасного мистецтвознавства;
- ✓ впроваджувати у практичну мистецьку діяльність результати власного наукового дослідження.

3.9. Методи викладання дисципліни.

- словесний, пояснювально-ілюстративний,
- наочний;
- практичний;
- теоретичний;
- частково-пошуковий;
- дослідницький;
- організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

3.10. Методи оцінювання.

Фронтальний, індивідуальний, груповий, комбінований, поточний, підсумковий.

Види контролю: модульні контрольні роботи, екзамен, самостійна робота.

- методи усного контролю;
- методи письмового контролю;
- дидактичні тести;
- спостереження;
- користування книгою.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Модуль 1. Змістовий модуль 1		Рейтингова оцінка за ЗМ 1 (залік)
Поточний контроль та самостійна робота	МКР	
50	50	100

3.11. Мова викладання.

Українська.

ПП 13 Сфрагістика та геральдика

Опис (анотація): допоміжні історичні дисципліни, що вивчають печатки та герби як історичне джерело. Предметом курсу є історію їх виникнення і розвитку й функціональне призначення в різних культурах, способи виготовлення і правила використання, методи і прийоми аналізу і опису, а також значення печаток та гербів для отримання й оцінки історико-культурної інформації. Дані сфрагістики та геральдики сприяють розширенню загальноісторичних знань, вивченню економічних і культурних зв'язків між різними країнами, дають багатий матеріал з політичної та культурної історії. Сприяють з'ясуванню належності документа або речової пам'ятки до певного історичного періоду, території чи особи, відтворенню психологічної атмосфери епохи.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 2 курс (1 і 2 семестр).

Кількість кредитів: 8 кредитів ECTS: всього 240 год., з них: денна форма навчання – 80 год. аудиторних: 72 год. лекційних, 8 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат історичних наук, асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва Паур І.В.

Мета курсу: сформувати в майбутніх вчителів професійної компетенції в питаннях історії розвитку сфрагістики та геральдики; надати студентам системні знання про принципи, методи, технології дослідження печаток та гербів та закованої в них інформації; сформувати навички дослідження і опису печаток та гербів.

Основні завдання дисципліни:

1. визначити місце сфрагістики та геральдики в системі сучасних гуманітарних дисциплін;
2. дослідити особливостей їх розвитку в окремих європейських країнах та на території українських земель;
3. оволодіти основними теоретичними засадами дисциплін з метою подальшого їх практичного використання;
4. Формувати вміння складання, "читання" (блазонування) та класифікації гербів;
5. сприяти розвитку дослідницької позиції студентів при атрибуції джерел;
6. навчити студентів складати герб власної родини;
7. вдосконалити вміння студентів щодо методики усних виступів і повідомлень, дискусій, письмового викладу матеріалу, захисту реферативних і пошукових робіт;
8. розвивати в них творчі здібності, ініціативність, самостійність, творчість мислення.

Результати навчання: студенти повинні *знати:* походження та причини виникнення печаток та гербів; особливості їх розвитку в окремих країнах Західної Європи; теоретичні засади курсу; геральдичні організації; як виглядають герби провідних західноєвропейських країн та сучасні герби областей України й особливості міської геральдики; значення символів державного герба України та гербів області, міста, навчального закладу.

Студенти *мають уміти:* систематизувати, узагальнювати, критично осмислювати отриману інформацію з предмету; встановлювати приналежність герба та печатки певній історичній епосі; застосовувати теоретичний матеріал при блазонуванні гербів та дослідженні й описі печаток; визначати автентичність, час і місце їх створення; складати герб своєї родини.

Методи викладання дисципліни: словесні – розповідь, пояснення, евристична бесіда, лекції-дискусії, створення та розв'язання проблемних

ситуацій, коментування джерел; наочні – робота з ілюстративним матеріалом; створення презентацій; дослідження родоводу для створення герба родини; самостійна робота з літературою; робота в групах; моделювання та проектування; блазонування гербів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, модульна контрольна робота, індивідуальні науково-дослідні завдання.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Екза мен	С ума
Змістовий модуль 1 (25 балів)		Змістовий модуль 2 (35 балів)		40	100
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР		
10 балів	15 балів	15 балів	20 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен

Перелік основної літератури:

1. Винар Л. Іван Крип'якевич, як дослідник української сфрагістики http://shron.chtyvo.org.ua/Vynar_Liubomyr/Ivan_Krypiakevych_iak_doslidnyk_ukrainskoi_sfrahistyky.pdf.
2. Гавриленко В.О. Українська сфрагістика / В.О. Гавриленко. – К.: Наукова думка, 1977. – 166 с.
3. Єремеев І.С. Герби гетьманів України / І.С. Єремеев – К.: Уцім-Прес, 1998 р. – 55 с.
4. Лакиер А.Б. Русская геральдика (1855) // <http://www.heraldrybooks.ru/book.php?id=1>
5. Напиткін В. Геральдика Хмельниччини / В. Напиткін. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – 48 с.

6. Нестеренко П. Допоміжні історичні дисципліни геральдика, фалеристика / П. Нестеренко. – Київ: Кондор-Видавництво, 2014. – 448 с.
7. Нестеренко П. Історія українського екслібриса / П. Нестеренко. – К.: Темпора, 2016. – 360 с.
8. Осетрова Г.О. Герби в пам'ятках архітектури Кам'янця / Г.О. Осетрова. – Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2011. – 32 с.
9. Подільські печатки кінця XVIII – середини XX ст. (за матеріалами сфрагістичної колекції Музею Шереметьєвих). – Київ, 2010. – 268 с.
10. Слейтер С. Геральдика. Иллюстрированная энциклопедия / С. Слейтер. – М.: Эскмо, 2007. – 264 с.
11. <http://www.exkurs.ru>
12. <http://heraldry.com.ua/>

6.020206 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ
МИСТЕЦТВО, РЕСТАВРАЦІЯ
ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ
ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

ГСЕ 04 Філософія

Галузь знань	0203 Гуманітарні науки
Напрямок підготовки	6.020302 Історія*
Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця	<u>бакалавр</u>

2. Зміст навчальної дисципліни.

Модуль 1. Філософія, її зміст і призначення. Основні етапи історико-філософського процесу.

Тема 1. Філософія як універсальний тип знань

Філософія та світогляд. Світогляд і світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння. Історичні типи світогляду: міф, релігія, науковий світогляд, філософський світогляд. Предмет філософії. Філософія як дослідження світоглядних проблем засобами раціонального мислення. Основне коло філософських питань. Основні теми філософських роздумів: світ і людина, сутність і зміст людського існування. Основне питання філософії. Головні напрями у філософії. Філософія та культура. Функції філософії: світоглядна, гносеологічна, методологічна, аксіологічна, прагматична та ін. Соціальна спрямованість філософського знання. Сутність загальнолюдських цінностей у філософії. Людина як найвища цінність. Місце й роль філософії у сучасному суспільному житті.

Тема 2. Філософія Стародавнього Світу.

Культурно-історичні передумови виникнення філософії. Передумови філософії у Стародавній Індії. Велична та епічна література про людину, її походження та існування. Релігійно-філософські вчення: джайнізм, чарвака, буддизм. Зародження філософії у Стародавньому Китаї. Конфуціанство та даосизм.

Своєрідність філософії Стародавньої Греції: досократичного, класичного, елліністичного та римського періодів античності. Вчення про буття (Мілетська школа). Вчення про рух (Елейська школа). Людина як мікрокосм, атомізм Демокріта. Софісти. Людина як міра усіх речей (Протагор). Самопізнання та належне існування (Сократ). Платонізм та неоплатонізм. Космоцентризм античної міфології та антропоцентризм грецької просвіти. Становлення античної діалектики. Аристотель як систематизатор античної філософії.

Тема 3. Філософські пошуки в добу Середньовіччя та епоху Відродження

Розвиток християнства у Західній Європі. Апологетика, патристика, схоластика. Суперечка про природу понять: реалізм і номіналізм. Особливості західноєвропейської та східноєвропейської релігійної філософії. Вчення Фоми Аквінського про єдність душі і тіла, про двоїстість істоти, про співвідношення релігії, філософії і науки.

Філософія Відродження. Гуманізм та антропоцентризм. Натурфілософія Відродження; пантеїзм; повернення до первісного розуміння сутності діалектики. Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту (Дж. Бруно, М. Кузанський). Реформація, її ідеї (Т. Мюнцер, М. Лютер, Ж. Кальвін).

Тема 4. Західноєвропейська філософія (XVII-XIX століття).

Наукова революція XVII ст. (І.Ньютон) і проблема методу пізнання у філософії (Ф.Бекона, Р.Декарта). Емпіризм і раціоналізм (Дж. Локк, Дж.Берклі, Д.Юм, А.Декарт, Б. Спіноза, Г.Лейбніц). Створення механічно-матеріалістичної картини світу.

Проблема людини у філософії Просвітництва (Монтеск'є, Ф. Вольтер, Ж.-Ж. Руссо). Французький матеріалізм, його розуміння людини і суспільства (Ж. Ламетрі, К.-А. Гельвецій, П. Гольбах, Д. Дідро).

Місце німецької класичної філософії в історії філософської думки. Філософські позиції І.Канта. Г. Гегель, його філософська система та метод. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха. Німецька класична філософія і сучасне бачення світу.

Тема 5. Сучасна західна філософія

Плюралізм течій сучасної філософії. Критичний перегляд принципів і традицій класичної філософії кінця XIX — початку XX ст. Захист і оновлення класичних філософських традицій.

Проблема раціонального та ірраціонального. Ірраціоналістичний і містичний підхід у філософському аналізі (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше). Філософські проблеми психоаналізу (З. Фрейд, К. Г. Юнг, Е. Фромм).

Феномен атеїстичного екзистенціалізму. Ж. П. Сартр: Я та Інший. А. Камю: самогубство філософське та життєве. Феномен релігійного

екзистенціалізму. К. Ясперс: гранична ситуація та вихід із неї. Г. Марсель: за межі трагічної мудрості. Проблема протистояння та комунікації різних парадигм філософії людини у XX столітті. Феномен постмодернізму.

Тема 6. Українська філософія

Становлення й розвиток світогляду давніх слов'ян: давньослов'янська міфологія, запровадження християнства. Філософська думка періоду етнокультурної катастрофи. Становлення філософії українського духу в Києво-Могилянській академії. Г. С. Сковорода — фундатор філософії українського кордоцентризму. Український романтизм (М. Гоголь, М. Костомаров, П. Куліш та ін.). Філософські ідеї Т. Шевченка. Академічна філософія (С. Гогоцький, П. Юркевич, В. Лесевич, О. Гіляров та ін.). Соціально-філософські погляди Л. Українки, П. Грабовського, М. Коцюбинського, М. Драгоманова, І. Франка, В. Антоновича. Філософія періоду відродження українського духовного життя (В. Винниченко, М. Грушевський, В. Зеньковський та ін.). Філософія національної самобутності (Д. Донцов, В. Липинський, І. Лисяк-Рудницький та ін.). Філософська спадщина Д. Чижевського. Філософія України в радянський період. Розробка філософських проблем у сучасній Україні.

Модуль 2. Теоретична і практична філософія

Тема 7. Філософське вчення про буття

У даному модулі з'ясовується потенціал таких категорій, як „буття”, „матерія”, „субстанція”, виявляється їх співвідношення та еволюція в історико-філософському процесі. Філософський зміст проблеми буття. Основні форми буття. Буття людини як фундаментальна проблема філософії. З метою всебічного вивчення особливостей матерії у розглядаються такі форми її існування, як „простір” і „час”, їх спільні риси та відмінності, а також виявляється сутність руху, його основні види та взаємозв'язок із спокоєм.

Поняття першої та другої природи. Співвідношення філософських, наукових та релігійних поглядів на матерію.

Проблема буття надприродного та Бога. Буття Бога у філософській інтерпретації. Буття людини як єдність тілесного і духовного.

Тема 8. Філософія свідомості

Відображення як універсальна властивість матерії. Відображення в неживій та живій природі і відображення на соціальному рівні. Структура та функції свідомості. Свідомість і мова. Творча активність свідомості.

Індивідуальна та суспільна свідомість. Структура суспільної свідомості. Форми суспільної свідомості.

Тема 9. Філософський аналіз пізнання.

Пізнання як відображення. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Основні принципи теорії пізнання та багатовимірність його форм. Особливості пізнання природного, соціокультурного і духовного світу людини. Пізнання і творчість. Проблеми істини. Об'єктивність істини. Абсолютна та відносна істина. Конкретність істини. Істина й цінність. Сучасні концепції істини. Критерії істини.

Діалектика та її альтернативи. Закони і категорії діалектики. Принципи діалектики. «Негативна діалектика». Метафізика як наука і метод. Інтуїтизм. Еволюціонізм. Софістика і еkleктика. Закони діалектики. Категорії діалектики. Основні форми наукового пізнання (факт, проблема, ідея, гіпотеза, концепція, теорія).

Тема 10. Філософська антропологія та соціальна філософія

Основні філософські підходи до сутності людини. Людина, індивід, особистість. Парадокси людської свободи. Процеси соціалізації та індивідуалізації в житті особи. Специфіка ціннісного ставлення до світу. Аксиологія і сучасність.

Екзистенційні категорії людського буття. Основні філософські підходи до пошуків сенсу життя. Людина і природа. Екологічна проблема у сучасному світі. Проблема статі в філософії. Фемінізм як явище сучасної культури

Особливості філософського пізнання суспільства і людини. Роль

соціального пізнання в історії. Суспільство як система, що саморозвивається. Спадковість ідей суспільного розвитку в контексті класових і загальнолюдських пріоритетів.

Суб'єкти суспільного розвитку: індивіди та соціальні спільноти. Особистість у вимірах філософського аналізу. Матеріальні аспекти розвитку суспільства. Соціально-політична сфера. Духовне життя суспільства. Відчуження як фактор, що зумовлює однобічний розвиток людини. Концепції майбутнього людства.

Специфіка людського суспільства: від інстинкту до волі. Буденне та особистісне спілкування у суспільному житті, суперечність між ними. Суспільство: рід, цивілізація, культура. Суспільство й нація. Національне як філософська проблема. Поняття нації і етносу. Проблеми філософії історії.

Гене́за соціальних спільнот. Рід, плем'я, етнос, нація. Сім'я в структурі суспільства. Теорія нації. Проблема національної ідентичності. Націоналізм та його види.

Суспільство, народ, держава: їх сутність та природа (Р. Колінгвуд, Т. Гоббс, Дж. Локк, Ж-Ж.Руссо). Поняття громадянського суспільства: етапи формування та структура. Природа і сутність громадянського суспільства. Демократія та громадянське суспільство. Природа і сутність тоталітаризму (Ф. фон Хайек). Причини виникнення тоталітарних режимів.

3. Нормативна.

4. Термін вивчення III семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1	Всього годин	108
	- аудиторні;	30
	- позааудиторні	78
2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	16
	- практичні заняття;	14
	- індивідуальна робота;	-

	- самостійна робота.	78

Викладацький склад.

Кандидат філософських наук, доцент Плахтій Маріанна Петрівна.

Мета і завдання вивчення дисципліни:

Мета дисципліни - сформувати у студентів наукове розуміння філософії як квінтесенції духовної культури людства, розуміння сутності філософії як науки і форми суспільної свідомості в її історичному поступі, розкрити творчу роль філософії в сучасній культурі, сутність української філософської думки та її місце в загальному розвитку історії філософії.

По завершенні курсу студент : **ПОВИНЕН :**

23. Володіти уявленнями про предмет та методи філософії

- Опанувати основні філософські поняття та категорії;
- Сформувати навички філософського мислення

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- Головну проблематику філософії в її історичній генезі
- Основні періоди розвитку філософії, час і передумови виникнення філософських парадигм
- Провідних представників історії філософської думки
- Головні філософські школи та їх вчення
- Стан розробки проблем в сучасній філософській думці
- Форми та методи пізнання, форми знання
- Філософський підхід до проблеми людини та суспільства

ПОВИНЕН ВМІТИ:

- Відрізняти філософське і наукове пізнання
- Визначати специфіку філософії як світогляду
- Розкривати особливості історичних етапів розвитку всесвітньої філософії
- Здійснювати філософський аналіз першоджерел
- Визначати особисту світоглядну позицію

Методи викладання дисципліни.

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями філософії;
- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для виконання проблемно-пошукових філософських завдань, формувати уміння самостійно мислити, аналізувати матеріал, виступати публічно та відстоювати особисту точку зору;
- Самостійна робота з опрацювання обраних першоджерел, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів, написання філософського есе тощо;

Методи оцінювання.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови повних і вичерпних відповідей студента на запитання, демонстрації високого рівня теоретичної і практичної підготовки, студент глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу.

Оцінка “добре” виставляється за наявності несуттєвих помилок у відповідях. Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань,

використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не демонструє достатньої глибини та аргументації, допускаючи при цьому окремі несуттєві неточності й незначні помилки.

Оцінка “задовільно” ставиться при суттєвих недоліках при формуванні відповіді на теоретичні та практичні завдання, за відсутності уміння ілюструвати прикладами основні теоретичні положення. Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, стисло (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Оцінка “незадовільно” ставиться у тому разі, коли студент не володіє навчальним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Перелік основної літератури.

Основна:

- Андрущенко В. Історія соціальної філософії. – К., Тандем, 2000.
- Арутюнов В.Ф. Філософія: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення. – К., КНЕУ, 2001.
- Бичко А.К. Філософія: Підручник / А.К. Бичко, І.В. Бичко, В.Г. Табачковський, В.І. Ярошевець. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.
- Бичко І.В. Філософія. Підручник / І.В. Бичко, І.В. Бойченко, В.Г. Табачковський. – К.: Либідь, 2002. – 406 с.
- Білодід Ю. Філософія. Український світоглядний акцент: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Ю.М. Білодід. — К. : Кондор, 2006. - 356 с.
- Буслинський В.А. Філософія: Навч. посібник для студентів і аспірантів вищ. навч. закладів / В.А. Буслинський, П.І. Скрипка, В.Ю. Алексєєв, Л.М. Кусок. За ред. В. Буслинського ; Київськ. славістич. ун-т. - К. : [б. и.], 2002.

– 315 с.

- Волинка Г.І. Історія філософії у її зв'язку з освітою / Г.Волинка, В.Гусев, Н.Мозгова, І.Огороднік – К.: Каравела, 2006.
- Волинка Г.І. Філософія стародавності і середньовіччя в основному контексті / Г.І.Волинка. – К.: Каравела, 2005.
- Горський В.С. Історія української філософії: Навч. посіб. – К., 2001.
- Губерський Л.В. Філософія: Навч. Посібник / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, В.П. Розумний, В.П. Бойченко. - 5 вид., випр. і доп. — К.: Вікар, 2005. – 457 с.
- Козак І.Й. Основи української філософії: навчальний посібник / І.Й.Козак. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010.
- Кремень В.Г. Філософія: Мислителі. Ідеї. Концепції: Підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. - К.: Книга, 2005. - 528 с.
- Надольний І.Ф. Філософія: Посібник. – К., 1999, 2000, 2004.
- Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини: Навчальний посібник для студентів вищих учбових закладів // В.Г.Нестеренко. - К.: Абрис, 1995. - 336 с. // <http://thales2002.narod.ru/zmneph.html>
- Пазенок В.С. Філософія. Навчальний посібник / В.С. Пазенок. – К.: Академвидав, 2008. – 280 с.
- Петрушенко В.Л. Історія світової філософії. Фундаментальні проблеми філософії: Навчальний посібник / В.Л. Петрушенко - Львів: НУЛП, 2002. – 210 с.
- Петрушенко В.Л. Філософія: Навчальний посібник. - ТЗОВ НВФ Магнолія плюс, 2006. - 243 с.
- Петрушенко В.П. Основи філософських знань: Посібник. – Новий світ, 2003.
- Петрушенко В.П. Практикум з філософії: Навчальний посібник. – Новий світ, 2000.
- Подольська Є. А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія,

логіка, етика, естетика, релігієзнавство. . – К.:Інкос, 2006.

- Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія. Підручник. – К.: Академвидав, 2007.

Причепій Є.М. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. - 2.вид., випр., доп. – К.: Альма матер, 2007. – 592 с. – // <http://elibrary.nubip.edu.ua.pdf>

- Плахтій М.П., Сулятицька Т.В. Філософія: навчально-методичний посібник / М.П.Плахтій, Т.В.Сулятицька. – Кам'янець–Подільський : ПП «Медобори-2006», 2013.- 152 с.
- Сілаєва Т.О. Філософія: Курс лекцій / Т.О. Сілаєва. - Тернопіль, СМП Астон. - 2000. - 160 с.
- Федів Ю., Мозгова Н. Історія української філософії. – Україна, 2000.
- Філософія: світ людини. Курс лекцій (Табачковський В. Г., Булатов М. О., Хамітов Н. В.). – К.: Либідь, 2003.
- Щерба С.П. Філософія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. П. Щерба, В. К. Щедрін, О. А. Заглада; За заг. ред. С. П. Щерби. — К.: МАУП, 2004. - 216 с.
- Ярошовець В. І. Історія філософії / В. І. Ярошовець, І. В. Бичко. – К.: Либідь, 2002.
- Ярошовець В.І. Історія філософії: Підручник. – ПАРАПАН, 2002.

Мова викладання. Українська.

ПП.02 ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Опис (анотація): курс «Історія мистецтва і архітектури» забезпечує фахову підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво за напрямом 6.020208 Декоративно-прикладне мистецтво; орієнтований на розвиток творчого мислення і художніх здібностей, виховання загальної естетичної

культури, розуміння сутності мистецтвознавчого аналізу й унікальності європейських образотворчих проявів. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованими Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної підготовки.

Термін вивчення: I-IV курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 24 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 720 (аудиторних – 288, з них: лекцій – 140, практичних – 40; семінарських – 108; позааудиторних – 432).

Викладацький склад: Березіна Інна Вікторівна, кандидат архітектури, доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Бренюк Алла Григорівна, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Віштаченко Вікторія Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з історії зарубіжного та українського образотворчого мистецтва; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення й творчості.

Основою реалізації програми є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві. Лекційний курс охоплює основні аспекти історії зарубіжного та українського образотворчого мистецтва: мистецькі стилі та напрямки; їх віддзеркалення у часі та регіональні виміри; життєвий та творчий шлях видатних вітчизняних і європейських митців; кращі твори

живопису, а також скульптури й архітектури, які створили скарбницю світового образотворчого мистецтва. Практичні заняття – закріплення теоретичних знань з історії зарубіжного та українського образотворчого мистецтва. Зміст програми «Історія мистецтва і архітектури» включає такі наскрізні компоненти:

- сприймання та аналіз-інтерпретація творів мистецтва;
- естетико-мистецтвознавча пропедевтика (засвоєння понять і термінів).

До основних **завдань** курсу відносяться:

- засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для адекватної мистецтвознавчої та реставраційної діяльності;
- розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення;
- вивчення основ історії зарубіжного та українського мистецтва, їх практичне використання у професійній і творчій діяльності;
- формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- основний зміст всіх розділів програми;
- види та жанри образотворчого мистецтва;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузях європейського та вітчизняного образотворчого мистецтва;
- загальні закономірності розвитку видів і жанрів зарубіжного та українського образотворчого мистецтва;
- хронологічні рамки й характеристики провідних напрямків історії культури, зокрема мистецтва, людства;

- особливості світосприйняття та міфології, що впливали на формування мистецьких напрямків і течій;
- видатних діячів світового образотворчого мистецтва;
- закономірності розвитку зарубіжного та українського образотворчого мистецтва;
- видатні пам'ятки архітектури, скульптури, живопису, графіки, дизайну тощо світового мистецтва.

Студенти мають *уміти*:

- вільно орієнтуватися в світі мистецької спадщини європейських народів;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;
- розуміти особливості мистецьких течій різних періодів;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії зарубіжного та українського образотворчого мистецтва;
- вести наукові пошуки та готувати доклади за заданими темами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення лекційних і практичних занять, організацію самостійної роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає сприймання та аналіз-інтерпретацію творів мистецтва, а також естетико-мистецтвознавчу пропедевтику (засвоєння понять і термінів).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

1 семестр (екзамен у 1 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (1 семестр)	Рейтингова

Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	оцінка за ЗМ 6
20	10	30	40	100

2-4 семестри (екзамен у 4 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 2 (2 семестр)					Рейтингова оцінка за ЗМ 3-5
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1		
8	2	10	20		
Модуль 1. Змістовий модуль 3 (3 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2		
8	2	10	20		
Модуль 1. Змістовий модуль 4 (4 семестр)					100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 3	Екзамен	
8	2	10	20	40	

5-6 семестри (залік у 6 семестрі)

<i>Модуль 1. Змістовий модуль 5 (5 семестр)</i>				Рейтингова оцінка за ЗМ 1-2
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1	
20	5	25	50	
<i>Модуль 1. Змістовий модуль 6-7 (6 семестр)</i>				100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	

20	5	25	50	

7-8 семестри (екзамен у 8 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 8 (7 семестр)					Рейтингова оцінка за ЗМ 3-4
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 3		
10	5	15	30		
Модуль 1. Змістовий модуль 9 (8 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 4	Екзамен	
10	5	15	30	40	100

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

24. Арсланов В. Г. История западного искусствознания XX века : учеб. пособие для вузов / В. Г. Арсланов. – М. : Академический Проект, 2003. – 768 с.
25. Буркхардт Т. Сакральное искусство Востока и Запада. Принципы и методы / Т. Буркхардт. – М. : Алетея, 1999. – 215 с.
26. Велика ілюстрована енциклопедія Історії мистецтва. – К., 2007.
27. Верман К. История искусства всех времен и народов. Европейское искусство средних веков / К. Верман. – М. : ООО «АСТ»; С. Пб. : ООО «Полигон», 2000. – Т 2. – 944 с. : ил.
28. Верман К. История искусства всех времен и народов. Искусство первобытных племен, народов дохристианской эпохи и населения Азии и Африки с древних веков до XIX столетия / К. Верман. – С. Пб : ООО «Полигон», 2000. – Т. 1. – 944 с. : ил.
29. Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства / Б. Р. Виппер. – М. : Изобразительное искусство, 1985. – 285 с.

30. Гентфюрер-Триер А. Кубизм / А. Гентфюрер-Триер. – М., 2005.
31. Гомбрих Эрнст. История искусства / Эрнст Гомбрих. – М. : АСТ., 1998. – 688 с.
32. Гуковский М. А. Итальянское Возрождение / М. А. Гуковский. – Ленинград : Издательство Ленинградского университета, 1990. – 613 с.
33. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств / Н. А. Дмитриева. – М., 1985. – в 2 т. – 90 с.
34. Западноевропейская графика XV–XX веков : сборник статей. – Ленинград : Искусство, 1985. – 198 с.
35. Искусство : современная иллюстрированная энциклопедия / Авт. сост. Балицкая Т. В. – М. : Росмэн-Пресс, 2007. – 608 с.
36. История и культурология : учеб. пособие для студентов вузов / Н. В. Шишова, Т. В. Акулич, М. И. Бойко и др. / под ред. Н. В. Шишовой. – М. : Логос, 2000. – Изд. 2-е (перераб. и доп.). – 456 с. : ил.
37. История искусств. Западноевропейское искусство : учеб. / Ред. С. А. Юшина. – М. : Высш. шк., 2000. – Изд 3-е. (перераб. и доп.). – 368 с. : ил.
38. История искусства зарубежных стран. – М., 1962–82. – Т. 1–3.
39. Історія українського мистецтва: у 5-ти т. / НАН України. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; голов. ред. Г. Скрипник, наук. ред. Т. Кара-Васильєва. – К., 2007. – Т. 5: Мистецтво XX століття. – 1048 с.: іл.
40. Клингсер-Лерой К. Сюрреализм / К. Клингсер-Лерой. – М., 2006.
41. Ковешникова Н. А. Дизайн: история и теория / Н. А. Ковешникова. – М., 2009.
42. Кон-Винер Э. История стилей изобразительных искусств / Э. Кон-Винер. – М. : Сварог и К., 1998. – 217 с.
43. Кржавич Д. П. Українське мистецтво : навч. посіб. : у 3 ч. / Д. П. Кржавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Львів : Світ, 2005. – Ч.3. – 268 с.

44. Кузнецова Л. С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре
Л. С. Кузнецова. – К. : Радянська школа, 1989. – 320 с.
45. Львова Е. П. Мировая художественная культура. XIX век // Изобразительное искусство, музыка и театр / Е. П. Львова. – М., 2006.
46. Львова Е. П. Мировая художественная культура. XX век // Изобразительное искусство и дизайн / Е. П. Львова. – М., 2007.
47. Масол Л. М. Художня культура України: навч. посіб. / Л. М. Масол, Г. І. Ничкало, О. І. Веселовська. – К. : Вища школа, 2006. – 239 с.
48. Мировое искусство : иллюстрированная энциклопедия // Направления и течения от импрессионизма до наших дней. – М., 2006.
49. Мировое искусство : иллюстрированная энциклопедия // Постимпрессионизм. – М., 2006.
50. Мировое искусство. Направления и течения от импрессионизма до наших дней : иллюстрированная энциклопедия. – С. Пб., М., 2006. – 190 с.
51. Михайлов С. История дизайна: учебник для вузов / С. Михайлов. – М., 2003.
52. Пасічний А. Образотворче мистецтво : словник-довідник / А. Пасічний. – Тернопіль, 2003. – 216 с.
53. Подъяпольский С. С. Реставрация памятников архитектуры / С. С. Подъяпольский. – М. : Стройиздат, 2000. – 287 с.
54. Прибега Л. Історичне середовище як пам'яткоохоронна категорія / Л. Прибега // Українська академія мистецтва : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 177–186.
55. Ранинский Ю. В. Памятники архитектуры и градостроительства : учеб. пособие для архит. и строит. спец. вузов / Ю. В. Ранинский. – М. : Высш. шк., 1998. – 63 с.
56. Рославец Е. Н. Живопись Франции XVII–XVIII веков / Е. Н. Рославец. – К. : Мистецтво, 1990. – 222 с.

- 57.Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів мистецтва / М. Р. Селівачов : Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України, Київський держ. ін-т декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука, Музей українського народного декоративного мистецтва. – К., 2005. – 400 с.
- 58.Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України ХХ-ХХІ століть / В. Д. Сидоренко; Інститут проблем сучасн. мист-ва Акад. мист-в України. – К. : ВХ [студіо], 2008. – 190 с.
- 59.Словарь средневековой культуры / под ред. А. Я. Гуревича. – М. : РОССПЭН, 2003. – 632 с.
- 60.Современная иллюстрированная энциклопедия. – М. : ЗАО «РОСМЕН-ПРЕСС, 2007. – 608 с.
- 61.Сучасні журнали та газети з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. Нова періодика.
- 62.Ткачев В. Н. История архитектуры / В. Н. Ткачев. – М. : Высш. шк., 1987. – 270 с.
- 63.Трошкіна О. Представницька архітектура як реалія епохи (до проблеми традицій, наслідування, наступності) / О. Трошкіна, О. Сєдак. // Українська академія мистецтв : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 205–206.
- 64.Хоннеф К. Поп-арт / К. Хоннер. – М., 2005.
- 65.Энциклопедия искусства // Архитектура, изобразительное и декоративно-прикладное искусство 17-20 веков. – М., 1999. – Т. 7.
- 66.Юрген Э. История современной архитектуры. – М., 1972.
- 67.Янсон Х. В. Основы истории искусств / Х. В. Янсон, Ф. Я. Энтони. – С. Пб. : ООО «Полигон», 1996. – 519 с.

Мова викладання – українська.

ПП 03 Рисунок

Опис (анотація):

дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми сучасного монументального живопису; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі дизайну, формує професійні навички творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 28 кредити ECTS: всього 840 год., з них: денна форма навчання – 336 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 296 год. практичних занять, 20 год. лабораторних.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є розвиток творчого підходу до створення художнього образу засобами академічного рисунка, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних графічних технік рисунка;

- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної перспективи; - визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів рисунка;
- розуміння композиційних закономірностей та культури рисунка;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів рисунку;
- опанування технологіями та матеріалами рисунку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

Результати навчання:

- студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи рисунку;
- особливості графічних технік;

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції и знаходження окремих елементів;

- виконувати графічні рисунки фігури людини одягненої та оголеної;
- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів графічними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна творча, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

6, 8 семестри (залік)

ЗМ			ЗМ			
Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	М КР	См. робота	Всього
15	25	10	15	25	10	100

2, 4 семестри (екзамен)

ЗМ			ЗМ			ЗМ				
Поточний контроль	КР	м. робота	Поточний контроль	КР	м. робота	Поточний контроль	КР	м. робота	кз.	сума
6		8	6	6	8	6	6		0	00

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Аксенов К.Х. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксенов К.Х., Левидова М. – М: Сов. художник, 1988. – 79 с. Вердели А. Искусство рисунка / Вердели А. – М., 2003 . – 138 с.
2. Готфрид Баммес. Изображение фигуры человека / Готфрид Баммес. Берлин 1984. – 48 с.
3. Державний стандарт освіти // Початкова школа. – №1. – 2001.

4. Барчаи Е. Анатомия для художников / Енё Барчаи. – Москва, 2003. – 71 с.
5. Королёв В.А. Материалы и техники рисунка / Королёв В.А. – Москва 1984. – 56 с.
6. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник Ли Н. Г. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 480 с, илл.
7. Гордон Л. Рисунок / Гордон Л. – Москва 2001. – 145 с.
8. Мосин И.Г. Рисование / Мосин И.Г. – Екатеринбург, 1996. – 98 с.
9. Навчальна програма для чотирирічної початкової школи. Мистецтво. (Початкова школа, №7, 2001).
10. Програма «Основы рисунку» / (Укл. Є. А. Антонович, Л. К. Грач, М. І. Саваріна, В. А. Шпильчак) // Збірник програм з дисциплін образотворчого циклу для педагогічних інститутів. – К.:РНМК, 1992
11. Рабинович М. Ц. Пластическая анатомия и изображение человека на её основе / Рабинович М. Ц. – Москва, 1978. – 122 с.
12. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пединститутів / Сост. Н. Н. Ростовцев – М.: Просвещение, 1989. – 208 с.
13. Хитров А.Е. Рисунок / Хитров А.Е. Москва, 1964. – 45 с.
14. Школа изобразительного искусства. Москва 1988.
15. Энциклопедия рисования. Москва 1998.
16. Энциклопедия художника. Москва 2002.

Додаткова література

1. Аксёнов Ю. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксёнов Ю., Левидова М. – Москва 1986. – 68 с.
 2. Вальтер Фицтум. Рисунки старых мастеров / Вальтер Фицтум и Юрий Кузнецов. Барокко в Риме. Москва 1986. – 134 с.
- Василевский А.К. Искусство и школа. Книга для учителя / Василевский А.К. – М., 1981. – 210 с.

3. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве / Гика М. – М., 1936. – 56 с.
4. Кринский В. Ф. Введение в архитектурное проектирование / Кринский В. Ф. – М., 1974. – 71 с.
5. Кузин В.С. Изобразительное искусство и методика его преподавания в школе / Кузин В.С. – Москва, 1998. – 119 с.
6. Лебедев В. Пластика малых форм / Лебедев В. – М, 1974. – 94 с.
Миннарт М. Свет и цвет в природе Миннарт М. – М., 1969. – 62 с.
7. Мосин И. Г. Рисование / Мосин И. Г. – Екатеринбург, 1996. – 87 с.
Школа изобразительного искусства: Вып. 1: Учеб. пособие. – М.: Изобраз. искусство, 1986. – 176 с. (Серия "Академия художеств СССР).
8. Школа изобразительного искусства: Вып. 2 / А.Н. Буйнов, Е.М. Елизарова, Б.В. Иогансон и др. – М.: Изобраз. искусство, 1988. – 160 с.

3. Інформаційні ресурси

(навчально-методичний комплекс або його елементи із зазначенням електронної адреси, корисні ресурси Інтернету із зазначенням адрес сайтів тощо).

1. Навчально-методичний комплекс.
2. <http://school.xvatit.com/index> - сайт навчальних матеріалів з образотворчого мистецтва;
3. <http://allpainters.ru/> - сайт репродукцій картин відомих художників;
4. <http://sotnikov-art.ru/> - офіційний сайт художника і скульптора;
5. <http://impres-paint.ru/> - сайт художників-імпресіоністів

Мова викладання: українська.

Опис (анотація):

дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми сучасного живопису; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі дизайну, формує професійні навички творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 26 кредити ECTS: всього 780 год., з них: денна форма навчання – 20 год. лекційних, 272 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва,

Мета курсу: розвиток творчого підходу до створення художнього образу живописними засобами, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних художніх технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних живописних технік; розвивати в них творчі здібності, ініціативність, самостійність, творчість мислення;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної та повітряної перспектив;
- визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;

- розуміння пластики руху складної форми; формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів живопису;
- розуміння композиційних закономірностей;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів живопису;
- опанування технологіями та матеріалами живопису.

Результати навчання: студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи живопису;

особливості живописних технік.

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів; виконувати живописні начерки та етюди; виконувати стилізації з натуральних об'єктів; передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів живописними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна творча, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів

2, 4 семестри (екзамен)

Поточний і модульний контроль (100 балів)	С ума

Змістовий модуль 1.		Змістовий модуль 2.			Екз амен	1 00
Тема 1,2,3,4,5,6		Тема 1,2,3,4,5,6				
Пото чний контроль	Самос тійна робота	Пото чний контроль	Самос тійна робота	М КР		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	1 0 балів	40 балів	1 00 балів

6, 8 семестр (залік)

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Су ма
Змістовий модуль 9.		Змістовий модуль 10.				100 балі в
Тема 1,2,3,4,5,6,7,8		Тема 1,2,3,4,5,6,7				
По точний контро ль	Самос тійна робота	МК Р	Поточ ний контроль	Самос тійна робота	МКР	
10 балів	10 балів	20 балів	10 балів	10 балів	20 балів	

Методичне забезпечення

- Плани семінарських занять.
- Техніка акварельного живопису: Методичні рекомендації для студентів спеціальності 7.020210 “Дизайн” спеціалізацій „Дизайн

інтер'єру", „Дизайн ландшафту”/ Уклад. О.В.Карпенко. – ДАКККіМ, 2007. – 11 с.

– Методичні вказівки до проведення практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «РИСУНОК, ЖИВОПИС, СКУЛЬПТУРА» ЗАГАЛЬНИЙ КУРС ЖИВОПИСУ (для студентів 1-4 курсів денної форми навчання напряму 6.060102 «Архітектура») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: В. П. Манохін, П. В. Мирончик. - Х.: ХНАМГ, 2012. - 58 с.

– Куценко М.Ф. «Живопис». Методичні вказівки до практичних занять на тему: «Живопис портрету людини» для кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст спеціальності «Декоративно–прикладне мистецтво»

– "Завдання з пейзажу під час літньої практики: методичні аспекти". Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті №9, 2010 р. (автор Мельничук І.Ю.)

Рекомендована література

Базова

1. Антонович А. Є., Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях. — Ч. 9, 10. — К., 1991. — 119 с., 68с.
2. Антонович А. Є., Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях. — Ч. 11. — К., 1993. —112 с.
3. Гильман Р. А. Художественная роспись тканей. – М.: ВЛАДОС, 2003. – 160 с.
4. Давыдов С. Батик. Техника, приёмы, изделия. М.: АСТ, 2005. – 184 с.
5. Давыдова Ю. Роспись по шёлку. Платки, панно, палантины в технике “батик”.
6. Зайцев А. Наука о цвете и живопись. — М.: Искусство, 1986.

7. Искусство батика. М.: АСТ “Внешсигма”, 2001. – 110 с.
8. Кара-Васильева Т. Українська вишивка. Альбом. — К.: Мистецтво, 1993.
9. Касьяненко М.Д. Формирование творческой личности учащегося в процессе обучения. — К.: Рад.шк., 1988.
10. Корнієнко В.І. Творчі пошуки викладання декоративної композиції в художніх школах та художніх відділеннях шкіл мистецтв. // Проблеми і перспективи розвитку початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів як ланки безперервної художньої освіти: Матеріали методичної конференції. — К.: ГУКМ, 2006. — с. 40-44.
11. Кучерюк Д. Ю. Искусство и творческая деятельность. — К., 1979.
12. Легенький Ю.Г. Культурология изображения. Опыт композиционного синтеза. — К.: ГАЛПУ, 1995.
13. Марина Протас, Євген Лоссовський. Аспекти сучасної культурно-мистецької практики у просторі міждисциплінарних природничо-наукових досліджень // Сучасне мистецтво – К., 2001 – Вип. 1 – с. 97-101
14. Менди Саутен. Роспись по шёлку. Руководство для начинающих. — Ростов н/Д : Феникс, 2004. – 288 с.
15. Овсійчук В. Українське малярство Х-ХVIII століть. Проблеми кольору. — Львів: Ін-т народознавства України, 1996.
16. Печенюк Т. Г. Розпис тканин в Україні (20-і – початок 90-х років ХХ ст.). Автореф. дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата мистецтвознавства. — К.-Львів, 1996. – 23 с.
17. Пономарьков С.И. Декоративное и оформительское искусство в школе. — М.: Просвещение, 1976.
18. Прете М.К., Капальдо А. Творчество и выражение. Пер. с итал. — М.: Советский художник, 1985.
19. серия “Это модно”. — Ростов н/Д: Феникс. 2005. – 200 с.
20. Сидоренко В. Вступ // Сучасне мистецтво – К., 2004 – Вип. 1 – с.5-6.

- 21.Синеглазова М. А. Распишем ткань сами. М.: Профиздат, 1998. – 98 с.
- 22.Соловийов О. „Нова хвиля” в українському мистецтві 90-х рр. ХХ ст. Та її трансформація // Сучасне мистецтво – К., 2004 – Вип. 1 – с.34-47.
- 23.Сучасні журнали та газети з образотворчого мистецтва. Нова періодика.
- 24.Турчак Л. Українське декоративне мистецтво сучасності / Леся Турчак // Вісник КНУКіМ : зб. наук. пр. Вип. 17 / Київський національний університет культури і мистецтв. – К., 2007. – С. 98 – 103.
- 25.Художній текстиль. Львівська школа. Під ред. Печенюк Т. — Львів: Видавництво "Поллі", 1998.

26.Допоміжна

- 27.Аполлон. Изобразительное и декоративное искусство. Архитектура: терминологический словарь / под общ. ред. А. М. Кантора. - М.: Эллис Лак, 1997. - 736 с.
- 28.Бучинський С.Л. Основи грамоти з образотворчого мистецтва / С.Л. Бучинський. – К.: Мистецтво, 1981. – 178 с.
- 29.Володін Н.І. Образотворче мистецтво: програма, методика / Н.І. Володін // Початкова школа. – 1996. - №2. – С. 37-39.
- 30.Гайдамака О. Календарне планування до програми “Мистецтво” / О. Гайдамака // Поч. школа. – 2003. – № 6. – С. 28-31.
- 31.Глинка И.П. Изобразительное искусство: методика обучения в 1-3 классов / И.П. Глинка. – К.: Рад. школа, 1978. - 111 с.
- 32.Демченко І. В.О. Сухомлинський про творчий розвиток молодших школярів через образотворче мистецтво // Рідна школа. – 2002. - №12. – С. 18-19.
- 33.Каплан Н.И. Народные художественные промыслы / Н.И. Каплан, Т.О. Митлянская. - М.: Высшая школа, 1980. – 176 с.
- 34.Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття : у пошуках "Великого стилю" / Т. Кара-Васильєва, З. Чегусова. - К. : Либідь, 2005. - 280 с.
- 35.Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М-во освіти і науки України. - К. : Слово, 2007. - 294 с.

36. Карлсон А.В. Дидактика и методика на уроках рисования. – Ленинград, 1959. – 94 с.
37. Качинська Т. Вивчення перспективи на уроках образотворчого мистецтва / Т. Качинська, О. Калініченко // Мистецтво та освіта. – 2003. - № 2. – С. 28-39.
38. Коновець С.В. Образотворче мистецтво в початковій школі: метод. пособие. – К., 2000. – 79 с.
39. Коновець С.В. Образотворче мистецтво як засіб активізації дитячої творчості // Мистецтво та освіта. – 1999. - №3. – С. 15-18.
40. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, наказ Міністерства освіти і науки України від 25 лютого 2004 року № 151/14.
41. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: навчальний посібник. - К. : Кондор, 2006. - 200с.
42. Красовська О. Використання декоративно-прикладного мистецтва як засобу виховання учнів // Рідна школа. - 2000. - № 4. - С. 71-73.
43. Лашук О. Народне мистецтво українського Полісся. – Львів: Каменяр, 1992. – 134 с.
44. Лесняк Н.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання (за вимогами кредитно-модульної системи) : навч. програма. - Рівне : РДГУ, 2006. - 32 с.
45. Маяковська О.О. Використання символіки декоративного мистецтва України на уроках образотворчого мистецтва у початковій школі // Оновлення змісту, методів та організаційних форм художньо-естетичного виховання учнівської та студентської молоді: зб. наук. праць. – Рівне, 1998. – Вип. 3. – С. 108-112.
46. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 1 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №1. – С.17-24.
47. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 2 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №2. – С.12-16.
48. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 3 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №3. – С.12-17.
49. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 4

- клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №4. – С.13-18.
50. Найден О. Українське народне мистецтво XX ст. // Народне мистецтво. – 2002. – № 1-2. – С. 12-13.
51. Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва / редкол.: П.М. Жолтовський та ін. – Л. : ВЛУ, 1969. – 191 с.
52. Народна іграшка. Перетворення реальної форми на декоративну. Стилізований коник: Урок // БВПШ. – 2003. - №9. – С. 9-12.
53. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 1 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №1. – С.12-16.
54. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 2 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №2. – С.8-11.
55. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 3 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №3. – С.8-11.
56. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 4 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №4. – С.7-12.
57. Олефіренко Г. Мистецтво збуджує інтерес до знань. // Початкова школа. - 2001. - № 12. - С. 50-51.
58. Павлик К.В. Изобразительное искусство в начальной школе : учеб. материалы по методике преподавания. - М. : Флинта: Наука, 1999. - 87 с.
59. Панченко Н. Мистецтво: удаване і справжнє: [Витинанки] // Поч. освіта. – 1999. - №36 (вер.). – С. 2.
60. Пацалюк І.І. Формування естетичних смаків молодших школярів засобами образотворчого мистецтва: методичний посібник. - Тернопіль: ТНПУ, 2008. - 100 с.
61. Полуянов Ю.А. Изобразительное искусство и художественный труд. I класс четырехлетней начальной школы // Нач. школа. – 2000. - № 9. – С. 34-36.
62. Рондели Л.Д. Народное декоративно-прикладное искусство. – М., 1984. – 144 с.
63. Ростовцев Н.Н. Методика преподавания изобразительного искусства в школе: Учебник для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: Просвещение, 1980.- 239 с.

64. Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін. – К.: АТЗТ "Екс Об", 1998. – 185 с.
65. Сергеева Н.Ю. Программа „Мой мир в рисунке” для младших школьников // Образование в современной школе. – 2003. - №1. – с. 33-48.
66. Середович В.В. Розвиток пізнавальної активності учнів початкових класів засобами образотворчого мистецтва // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. праць. – Рівне, 2001. – вип. 17. – с. 52-59.
67. Сирота В. Художньо-прикладна спрямованість образотворчого мистецтва в школі // Мистецтво та освіта. – 2002. - № 4. – с. 13-15.
68. Сиротина Е.Я. Как поддержать интерес ребенка к изобразительному искусству // Начальная школа. – 1997. - №2. – с. 57-60.
69. Система роботи на уроках образотворчого мистецтва : метод. посібник для студентів III курсу спец. 7.010101."Педагогіка і методика початкового навчання" / РДГУ, Каф. методик початкового навчання; підгот. Н.В. Лесняк. - Рівне, 2001. - 44 с.
70. Сопільник М. Персоніфікований підхід до пошуку шляхів навчання образотворчому мистецтву // Рідна школа. – 2003. - №2. – С. 57-59.
71. Твори українського образотворчого мистецтва в школі: методичні рекомендації для вчителів образотворчого мистецтва. - К., 1997. - С. 127.
72. Хворостов А.С. Декоративно-прикладне мистецтво у школі / А.С. Хворостов. – [б.м.] : Просвіта, 1991. – 180 с.
73. Шарабура О. Народне мистецтво в естетичному вихованні дітей// Нова педагогічна думка. - 2004. - № 2. - С.94-97.
74. Шпікалова Т.Л. Народне мистецтво на уроках декоративного малювання. – М.: Просвещение, 1979.
75. Щербаков В.С. Изобразительное искусство. Обучение и творчество. – М.: Просвещение. – 1969. – 272 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://risovanie.com.ua/kompozitsiya.html>
2. [http://uk.wikipedia.org/wiki/\(мистецтво\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/(мистецтво))
3. <http://bibliotekar.ru/slovarZhivopis/121.htm>
4. http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_pictures/1505/Композиция
5. <http://aquareller.com/to/watercolor/cvetovaya-kompoziciya/>
6. <http://painting.artyx.ru/books/item/f00/s00/z00000008/st005.shtml>
7. <http://kniga-v-podarok.com.ua/Knigi-po-zhivopisi-o-hudozhnikah-c-31.html>
8. <http://www.winzavod.ru/galleries/artbooks/>
9. <http://www.artprojekt.ru/library>
10. <http://www.livelib.ru/selection/22105>
11. ww.lookatme.ru/mag/archive/experience-other/143431-bukmeyt-hudozhniki-i-dizaynery-sovetuyut-knigi-ob-iskusstve-chast-2-2011-11-01-14-56
12. <http://www.vangogh.ru/knigi/>

Мова викладання: українська.

ІІІ 05 ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВЕ МИСТЕЦТВО

Опис (анотація): курс «Декоративно-ужиткове мистецтво» забезпечує художню педагогічну підготовку бакалаврів напряму підготовки 6.020208 Декоративно-прикладне мистецтво до ефективного вирішення завдань створення предметів декоративно-ужиткового мистецтва, оволодіння техніками виготовлення та оздоблення творів декоративно-ужиткового мистецтва.

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: ІІ-ІV курси (3-8 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 20 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 600 (аудиторних – 240, з них: лекцій – 36, практичних – 204; позааудиторних – 360).

Викладацький склад: Демчик Катерина Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти; Кляпетура І.І., асистент кафедри образотворчого і декоративно-ужиткового мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з історії українського та світового декоративно-ужиткового мистецтва; засвоєння студентами теоретичних і практичних знань, умінь і навичок, необхідних для мистецької діяльності на матеріалі народного декоративно-ужиткового мистецтва та сучасних художніх промислів.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- засвоєння студентами знань основ історії та теорії декоративно-ужиткового мистецтва, закономірності розвитку декоративно-ужиткового мистецтва;
- ознайомлення з особливостями українського та світового декоративно-ужиткового мистецтва, видами, традиціями, технічними прийомами;
- виховання естетичної культури студентів, формування смаків і основ розуміння народного декоративно-ужиткового мистецтва,
- формування практичних знань, умінь і навичок, необхідних для мистецької діяльності на матеріалі народного декоративно-прикладного мистецтва та сучасних художніх промислів;
- формування вмінь реалізувати власний творчий потенціал для розробок власних виробів декоративно-ужиткового мистецтва;
- формування ціннісного ставлення до творів декоративно-ужиткового мистецтва;
- виховання шанобливого ставлення до народних майстрів декоративно-ужиткового мистецтва;
- виховання бажання примножувати народну скарбницю власними

творами декоративно-ужиткового мистецтва.

Результати навчання: студенти мають *знати* теоретичні засади даного курсу та сучасні наукові дослідження в галузі декоративно-ужиткового мистецтва; історію розвитку та становлення видів декоративно-ужиткового мистецтва; спеціальну термінологію з декоративно-ужиткового мистецтва; особливості образної мови в декоративно-ужиткового мистецтва, його багатство та виразність, специфіку творчої діяльності мистецтв; видатних діячів українського та світового декоративно-ужиткового мистецтва та мистецьких критиків; закономірності розвитку українського та світового декоративно-ужиткового мистецтва.

Студенти мають *уміти*: творчо застосовувати набуті теоретичні та практичні знання про декоративно-ужиткове мистецтво у розв'язанні завдань майбутньої професійної діяльності; поглиблено вивчати першоджерела з історії зарубіжного та українського декоративно-ужиткового мистецтва; орієнтуватися у специфіці та розуміти особливості декоративно-ужиткового мистецтва; знати основні положення сучасних наукових досліджень в галузі декоративно-ужиткового мистецтва; вільно орієнтуватися у просторі мистецької спадщини.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних*, і *практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з основами історії та теорії декоративно-ужиткового мистецтва, закономірностями розвитку декоративно-ужиткового мистецтва на сучасному етапі.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, створення мистецьких проєктів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

3-5 семестри (екзамен у 5 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (3 семестр)	Рейтингова

Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1	оцінка за ЗМ 1-3	
5	5	10	20		
Модуль 1. Змістовий модуль 2 (4 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2		
5	5	10	20		
Модуль 1. Змістовий модуль 3 (5 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 3	Екзамен	100
5	5	10	20	40	

6 семестр (залік)

Модуль 1. Змістовий модуль 4			Рейтингова оцінка за ЗМ 4
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	
30	20	50	100

7-8 семестри (екзамен у 8 семестрі)

<i>Модуль 1. Змістовий модуль 5 (7 семестр)</i>				Рейтингова оцінка за ЗМ 5-6
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 5	
10	5	15	30	
<i>Модуль 1. Змістовий модуль 6 (8 семестр)</i>				
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 6	
			Екзамен	

10	5	15	30	40	100

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Антонович Є. А. Російсько-український словник-довідник з інженерної графіки, дизайну та архітектури : навч. посіб. / Є. А. Антонович, Я. В. Васишин, В. А. Шпільчак. – Львів : Світ, 2001. – 240 с. : іл.
2. Захарчук-Чугай Р.В. Українське гнородне декоративне мистецтво : навч. посіб. / Р.В. Захарчук-Чугай, Є.А. Антонович. – Київ : Знання, 2012. – 342 с.
3. Луцан Н. І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну : навчальний посібник / Н. І. Луцан. – К. : Слово, 2009. – 172 с.
4. Опалюк О.М. Декоративно-ужиткова робота : навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський : Друк-сервіс, 2012. – 196 с.

Мова викладання – українська.

ГСЕ 06 Основи економічної теорії

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця: бакалавр

Зміст навчальної дисципліни.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: виробничі відносини в їх єдності та взаємодії з організаційними економічними відносинами і продуктивними силами. Економічна теорія досліджує закони, які керують виробництвом, розподілом, обміном і споживанням життєвих благ, та розробляє методологічні основи механізму їх використання суспільством з метою підвищення ефективності виробництва і зростання добробуту людей.

Тип: цикл природничо-наукової та загальноекономічної підготовки

Термін вивчення: II курс, 4 семестр

Кількість кредитів: 2 кредитів ECTS (лекційних – 10 год.; практичних – 10 год.).

Викладацький склад:

К.е.н., старший викладач кафедри економіки підприємства Свідер Олександр Полікарпович.

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Метою навчальної дисципліни є пізнання закономірностей розвитку суспільного виробництва, використання економічних законів людьми для найбільш повного задоволення їхніх матеріальних і соціально-економічних потреб.

Основними завданнями вивчення дисципліни є розкрити суть економічної теорії, загальні основи ринку, функціонування підприємства та підприємництва, роль національної економіки та її місце у світовій економіці.

Результати навчання: студент повинен:

знати:

- 11) системи економічних відносин в їх єдності з продуктивними силами та іншими суспільними відносинами;
- 12) економічні закони, які управляють виробництвом, розподілом, обміном, споживанням життєвих благ як у ринковій, так і в інших економічних системах;
- 13) закономірності зародження, розвитку і відмирання суспільно-економічних формацій;
- 14) проблеми ефективного використання обмежених ресурсів і управління ними з метою досягнення максимального соціально-економічного

ефекту;

15) стратегічні тенденції еволюції соціально-економічних систем у ХХІ ст.

вміти:

11) застосовувати теоретичні знання на практиці;

12) засвоїти необхідний обсяг науково-теоретичних знань, що обумовить можливість цілісного сприйняття процесу функціонування сучасної економіки на національному і загальносвітовому рівнях і набути норм грамотної економічної поведінки;

13) визначати особливості функціонування та розвитку економічних систем;

14) розраховувати основні макроекономічні показники діяльності країни;

15) аналізувати процеси сучасного економічного розвитку України.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, виконання завдань, робота з підручниками та посібниками, написання контрольних та творчих робіт.

Методи оцінювання: опитування, виконання вправ та задач, написання самостійних робіт.

Розподіл балів

Поточний і модульний контроль (100 балів)			
МКР	Поточний контроль	Самостійна робота	Сума
30 балів	50 балів	20 балів	100 балів

Перелік основної літератури.

1. Білецька Л. В. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка). / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. –

- [Навч. пос. 2-ге вид. перероб. та доп.] – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 688 с.
2. Бутук О.І. Економічна теорія: тренінг-курс. [Навч. посіб.] / О.І. Бутук, Волкова Н.І. - К.: Знання, 2007. - 291 с.
 3. Дзюбик С. Д. Основи економічної теорії: [Навч. посібник]. – [2-ге вид. перероб. і доп.] / С. Д. Дзюбик, О. С. Ривак - К.: Знання, 2008. – 491 с.
 4. Економічна теорія: політекономія. / [Підручник за ред. В. Д. Базилевича.] – 7 - ме вид. стер. - К.: Знання - Прес, 2008 - 719 с.
 5. Економічна теорія: [Підручник] / [Ред. В. М. Тарасевич]. - К.: Центр навчальної літератури, 2006.
 6. Мочерный С. В. Основы экономической теории: учебник. / С. В. Мочерный, В. К. Симоненко, В. В. Секретарюк, А. А. Устенко. – К.: Знання, 2000.
 7. Основи економічної теорії: підручник. [У 2-х кн.] / За ред. Ю. В. Ніколенко. – К.: Либідь, 1998.
 8. Основи економічних знань: навчальний посібник. / А. С. Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю. І. Палкін. – К.: Вища школа, 2002.
 9. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: [Підручник] / Відп. ред. Г. Н. Климко. – [5-те вид., випр.] – К.: Знання-Прес, 2004.
 10. Основи економічної теорії. / За редакцією академіка НАН України А. А. Чухна. – К.: Вища школа, 2001.
 11. Політична економія: [Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів] / [За ред. В.О. Рибалкіна, В.Г. Бодрова]. - К.: Академія, 2007. - 672 с.

Мова викладання – українська.

Перелік основної літератури:

1. Арсланов В. Г. История западного искусствознания XX века : учеб. пособие для вузов / В. Г. Арсланов. – М. : Академический Проект, 2003. – 768 с.

2. Буркхардт Т. Сакральное искусство Востока и Запада. Принципы и методы / Т. Буркхардт. – М. : Алетейа, 1999. – 215 с.
3. Велика ілюстрована енциклопедія Історії мистецтва. – К., 2007.
4. Верман К. История искусства всех времен и народов. Европейское искусство средних веков / К. Верман. – М. : ООО «АСТ»; С. Пб. : ООО «Полигон», 2000. – Т 2. – 944 с. : ил.
5. Верман К. История искусства всех времен и народов. Искусство первобытных племен, народов дохристианской эпохи и населения Азии и Африки с древних веков до XIX столетия / К. Верман. – С. Пб : ООО «Полигон», 2000. – Т. 1. – 944 с. : ил.
6. Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства / Б. Р. Виппер. – М. : Изобразительное искусство, 1985. – 285 с.
7. Гентфюрер-Триер А. Кубизм / А. Гентфюрер-Триер. – М., 2005.
8. Гомбрих Эрнст. История искусства / Эрнст Гомбрих. – М. : АСТ., 1998. – 688 с.
9. Гуковский М. А. Итальянское Возрождение / М. А. Гуковский. – Ленинград : Издательство Ленинградского университета, 1990. – 613 с.
10. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств / Н. А. Дмитриева. – М., 1985. – в 2 т. – 90 с.
11. Западноевропейская графика XV–XX веков : сборник статей. – Ленинград : Искусство, 1985. – 198 с.
12. Искусство : современная иллюстрированная энциклопедия / Авт. сост. Балицкая Т. В. – М. : Росмэн-Пресс, 2007. – 608 с.
13. История и культурология : учеб. пособие для студентов вузов / Н. В. Шишова, Т. В. Акулич, М. И. Бойко и др. / под ред. Н. В. Шишовой. – М. : Логос, 2000. – Изд. 2-е (перераб. и доп.). – 456 с. : ил.

- 14.История искусств. Западноевропейское искусство : учеб. / Ред. С. А. Юшина. – М. : Высш. шк., 2000. – Изд 3-е. (перераб. и доп.). – 368 с. : ил.
- 15.История искусства зарубежных стран. – М., 1962–82. – Т. 1–3.
- 16.Історія українського мистецтва: у 5-ти т. / НАН України. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; голов. ред. Г. Скрипник, наук. ред. Т. Каравасьєва. – К., 2007. – Т. 5: Мистецтво ХХ століття. – 1048 с.: іл.
- 17.Клингсер-Лерой К. Сюрреализм / К. Клингсер-Лерой. – М., 2006.
- 18.Ковешникова Н. А. Дизайн: история и теория / Н. А. Ковешникова. – М., 2009.
- 19.Кон-Винер Э. История стилей изобразительных искусств / Э. Кон-Винер. – М. : Сварог и К., 1998. – 217 с.
- 20.Крвавич Д. П. Українське мистецтво : навч. посіб. : у 3 ч. / Д. П. Крвавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Львів : Світ, 2005. – Ч.3. – 268 с.
- 21.Кузнецова Л. С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре Л. С. Кузнецова. – К. : Радянська школа, 1989. – 320 с.
- 22.Львова Е. П. Мировая художественная культура. XIX век // Изобразительное искусство, музыка и театр / Е. П. Львова. – М., 2006.
- 23.Львова Е. П. Мировая художественная культура. XX век // Изобразительное искусство и дизайн / Е. П. Львова. – М., 2007.
- 24.Масол Л. М. Художня культура України: навч. посіб. / Л. М. Масол, Г. І. Ничкало, О. І. Веселовська. – К. : Вища школа, 2006. – 239 с.
- 25.Мировое искусство : иллюстрированная энциклопедия // Направления и течения от импрессионизма до наших дней. – М., 2006.

- 26.Мировое искусство : иллюстрированная энциклопедия // Постимпрессионизм. – М., 2006.
- 27.Мировое искусство. Направления и течения от импрессионизма до наших дней : иллюстрированная энциклопедия. – С. Пб., М., 2006. – 190 с.
- 28.Михайлов С. История дизайна: учебник для вузов / С. Михайлов. – М., 2003.
- 29.Пасічний А. Образотворче мистецтво : словник-довідник / А. Пасічний. – Тернопіль, 2003. – 216 с.
- 30.Подъяпольский С. С. Реставрация памятников архитектуры / С. С. Подъяпольский. – М. : Стройиздат, 2000. – 287 с.
- 31.Прибега Л. Історичне середовище як пам'яткоохоронна категорія / Л. Прибега // Українська академія мистецтва : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 177–186.
- 32.Ранинский Ю. В. Памятники архитектуры и градостроительства : учеб. пособие для архит. и строит. спец. вузов / Ю. В. Ранинский. – М. : Высш. шк., 1998. – 63 с.
- 33.Рославец Е. Н. Живопись Франции XVII–XVIII веков / Е. Н. Рославец. – К. : Мистецтво, 1990. – 222 с.
- 34.Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів мистецтва / М. Р. Селівачов : Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України, Київський держ. ін-т декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука, Музей українського народного декоративного мистецтва. – К., 2005. – 400 с.
- 35.Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України XX-XXI століть / В. Д. Сидоренко; Інститут проблем

- сучасн. мист-ва Акад. мист-в України. – К. : ВХ [студію], 2008. – 190 с.
- 36.Словарь средневековой культуры / под ред. А. Я. Гуревича. – М. : РОССПЭН, 2003. – 632 с.
- 37.Современная иллюстрированная энциклопедия. – М. : ЗАО «РОСМЕН-ПРЕСС, 2007. – 608 с.
- 38.Сучасні журнали та газети з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. Нова періодика.
- 39.Ткачев В. Н. История архитектуры / В. Н. Ткачев. – М. : Высш. шк., 1987. – 270 с.
- 40.Трошкіна О. Представницька архітектура як реалія епохи (до проблеми традицій, наслідування, наступності) / О. Трошкіна, О. Сєдак. // Українська академія мистецтв : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 205–206.
- 41.Хоннеф К. Поп-арт / К. Хоннер. – М., 2005.
- 42.Энциклопедия искусства // Архитектура, изобразительное и декоративно-прикладное искусство 17-20 веков. – М., 1999. – Т. 7.
- 43.Юрген Э. История современной архитектуры. – М., 1972.
- 44.Янсон Х. В. Основы истории искусств / Х. В. Янсон, Ф. Я. Энтони. – С. Пб. : ООО «Полигон», 1996. – 519 с.

Мова викладання – українська.

ПН 04 Основи наукових досліджень

3.1. Ідентифікація.

Основи наукових досліджень

Дисципліна природничо-наукової (фундаментальної) підготовки.

3.2. Опис (анотація).

Основи наукових досліджень передбачають особливості виявлення та вивчення іконографічних джерел, специфіку й методику здійснення художніх наукових досліджень, структуру й вимоги до такого виду пошукових робіт.

Мета курсу – формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з основ наукових досліджень; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення та здійснення наукової діяльності; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для адекватної фахової діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення; стимуляція творчого потенціалу.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи наукових досліджень” є

- ✓ вивчення основ наукових досліджень у галузі мистецтвознавства, їх практичне використання в професійній і творчій діяльності;
- ✓ формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- ✓ формування особистості, здатної на професійному рівні вирішувати освітні, виховні та художньо-творчі завдання в умовах розвитку української державності та національної системи освіти, сприяти виведенню її на рівень міжнародних критеріїв і стандартів.

3.3. Тип.

Вибіркова.

3.4. Термін вивчення (рік, семестр тощо).

2-й курс, III семестр.

3.5. Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 2,0. Всього 60 год. Аудиторних – 20, з них: лекційних – 14; практичних – 6. Самостійна робота – 40 год.

Програма курсу передбачає 14 годин лекційних занять, 6 годин практичних занять та 40 годин самостійної роботи. Курс дає наукове обґрунтування поняттю теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення наукової діяльності.

3.6. Викладацький склад.

Шульц Ніна Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства.

3.7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Курс призначений для студентів педагогічного факультету напрямів 6.020205 Образотворче мистецтво*, 6.020205 Образотворче мистецтво, 6.020208 Декоративно-прикладне мистецтво, 6.020206 Реставрація творів мистецтва.

Навчальний курс складається з розділу: Організація та методика науково-дослідної діяльності в галузі мистецтвознавства.

3.8. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Студенти повинні

знати:

- ✓ основний зміст всіх розділів програми;
- ✓ систему специфічних понять і термінів;
- ✓ сучасні наукові дослідження в галузі європейського, зокрема українського мистецтвознавства;
- ✓ форми науково-дослідної роботи;
- ✓ методику пошуку наукової інформації;
- ✓ методологію наукового дослідження в галузі мистецтвознавства;

- ✓ основні етапи дослідницької діяльності;
- ✓ правила опрацювання інформаційних джерел;
- ✓ вимоги до структури та змісту наукового дослідження;
- ✓ вимоги до оформлення наукової роботи в галузі мистецтвознавства;
- ✓ вимоги до презентації та захисту наукової роботи в галузі мистецтвознавства.

вміти:

- ✓ творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань фахової діяльності;
- ✓ орієнтуватись в основних проблемах і напрямках сучасного мистецтвознавства;
- ✓ здійснювати творчий пошук наукової організації художньої діяльності;
- ✓ працювати з бібліографічними покажчиками, довідниками, каталогами, картотеками, в мережі Інтернет;
- ✓ скласти власний реєстр літератури;
- ✓ поглиблено вивчати іконографічні джерела з історії українського та зарубіжного образотворчого мистецтва;
- ✓ впроваджувати у власний науковий пошук сучасні методики;
- ✓ теоретично обґрунтовувати проблему дослідження та комплексні підходи до її вирішення;
- ✓ формулювати методологією наукового дослідження;
- ✓ оформляти результати дослідження у вигляді реферату, тез, статті, курсової, бакалаврської, дипломної, магістерської роботи;
- ✓ презентувати результати власного наукового дослідження відповідно до вимог сучасного мистецтвознавства;
- ✓ впроваджувати у практичну мистецьку діяльність результати власного наукового дослідження.

3.9. Методи викладання дисципліни.

- словесний, пояснювально-ілюстративний,
- наочний;
- практичний;
- теоретичний;
- частково-пошуковий;
- дослідницький;
- організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

3.10. Методи оцінювання.

Фронтальний, індивідуальний, груповий, комбінований, поточний, підсумковий.

Види контролю: модульні контрольні роботи, екзамен, самостійна робота.

- методи усного контролю;
- методи письмового контролю;
- дидактичні тести;
- спостереження;
- користування книгою.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Модуль 1. Змістовий модуль 1		Рейтингова оцінка за ЗМ 1 (залік)
Поточний контроль та самостійна робота	МКР	
50	50	100

3.11. Мова викладання.

Українська.

01 Освіта

014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

ГСЕ 04 Філософія

Галузь знань	0203 Гуманітарні науки
Напрямок підготовки	6.020302 Історія*
Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця	<u>бакалавр</u>

2. Зміст навчальної дисципліни.

Модуль 1. Філософія, її зміст і призначення. Основні етапи історико-філософського процесу.

Тема 1. Філософія як універсальний тип знань

Філософія та світогляд. Світогляд і світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння. Історичні типи світогляду: міф, релігія, науковий світогляд, філософський світогляд. Предмет філософії. Філософія як дослідження світоглядних проблем засобами раціонального мислення. Основне коло філософських питань. Основні теми філософських роздумів: світ і людина, сутність і зміст людського існування. Основне питання філософії. Головні напрями у філософії. Філософія та культура. Функції філософії: світоглядна, гносеологічна, методологічна, аксіологічна, прагматична та ін. Соціальна спрямованість філософського знання. Сутність загальнолюдських цінностей у філософії. Людина як найвища цінність. Місце й роль філософії у сучасному суспільному житті.

Тема 2. Філософія Стародавнього Світу.

Культурно-історичні передумови виникнення філософії. Передумови філософії у Стародавній Індії. Велична та епічна література про людину, її походження та існування. Релігійно-філософські вчення: джайнізм, чарвака, буддизм. Зародження філософії у Стародавньому Китаї. Конфуціанство та даосизм.

Своєрідність філософії Стародавньої Греції: досократичного,

класичного, елліністичного та римського періодів античності. Вчення про буття (Мілетська школа). Вчення про рух (Елейська школа). Людина як мікрокосм, атомізм Демокріта. Софісти. Людина як міра усіх речей (Протагор). Самопізнання та належне існування (Сократ). Платонізм та неоплатонізм. Космоцентризм античної міфології та антропоцентризм грецької просвіти. Становлення античної діалектики. Аристотель як систематизатор античної філософії.

Тема 3. Філософські пошуки в добу Середньовіччя та епоху Відродження

Розвиток християнства у Західній Європі. Апологетика, патристика, схоластика. Суперечка про природу понять: реалізм і номіналізм. Особливості західноєвропейської та східноєвропейської релігійної філософії. Вчення Фоми Аквінського про єдність душі і тіла, про двоїстість істоти, про співвідношення релігії, філософії і науки.

Філософія Відродження. Гуманізм та антропоцентризм. Натурфілософія Відродження; пантеїзм; повернення до первісного розуміння сутності діалектики. Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту (Дж. Бруно, М. Кузанський). Реформація, її ідеї (Т. Мюнцер, М. Лютер, Ж. Кальвін).

Тема 4. Західноєвропейська філософія (XVII-XIX століття).

Наукова революція XVII ст. (І.Ньютон) і проблема методу пізнання у філософії (Ф.Бекон, Р.Декарт). Емпіризм і раціоналізм (Дж. Локк, Дж.Берклі, Д.Юм, А.Декарт, Б. Спіноза, Г.Лейбніц). Створення механічно-матеріалістичної картини світу.

Проблема людини у філософії Просвітництва (Монтеск'є, Ф. Вольтер, Ж.-Ж. Руссо). Французький матеріалізм, його розуміння людини і суспільства (Ж. Ламетрі, К.-А. Гельвецій, П. Гольбах, Д. Дідро).

Місце німецької класичної філософії в історії філософської думки. Філософські позиції І.Канта. Г. Гегель, його філософська система та метод. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха. Німецька класична філософія і сучасне бачення світу.

Тема 5. Сучасна західна філософія

Плюралізм течій сучасної філософії. Критичний перегляд принципів і традицій класичної філософії кінця ХІХ — початку ХХ ст. Захист і оновлення класичних філософських традицій.

Проблема раціонального та ірраціонального. Ірраціоналістичний і містичний підхід у філософському аналізі (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше). Філософські проблеми психоаналізу (З. Фрейд, К. Г. Юнг, Е. Фромм).

Феномен атеїстичного екзистенціалізму. Ж. П. Сартр: Я та Інший. А. Камю: самогубство філософське та життєве. Феномен релігійного екзистенціалізму. К. Ясперс: гранична ситуація та вихід із неї. Г. Марсель: за межами трагічної мудрості. Проблема протистояння та комунікації різних парадигм філософії людини у ХХ столітті. Феномен постмодернізму.

Тема 6. Українська філософія

Становлення й розвиток світогляду давніх слов'ян: давньослов'янська міфологія, запровадження християнства. Філософська думка періоду етнокультурної катастрофи. Становлення філософії українського духу в Києво-Могилянській академії. Г. С. Сковорода — фундатор філософії українського кордоцентризму. Український романтизм (М. Гоголь, М. Костомаров, П. Куліш та ін.). Філософські ідеї Т. Шевченка. Академічна філософія (С. Гогоцький, П. Юркевич, В. Лесевич, О. Гіляров та ін.). Соціально-філософські погляди Л. Українки, П. Грабовського, М. Коцюбинського, М. Драгоманова, І. Франка, В. Антоновича. Філософія періоду відродження українського духовного життя (В. Винниченко, М. Грушевський, В. Зеньковський та ін.). Філософія національної самобутності (Д. Донцов, В. Липинський, І. Лисяк-Рудницький та ін.). Філософська спадщина Д. Чижевського. Філософія України в радянський період. Розробка філософських проблем у сучасній Україні.

Модуль 2. Теоретична і практична філософія

Тема 7. Філософське вчення про буття

У даному модулі з'ясовується потенціал таких категорій, як „буття”,

„матерія”, „субстанція”, виявляється їх співвідношення та еволюція в історико-філософському процесі. Філософський зміст проблеми буття. Основні форми буття. Буття людини як фундаментальна проблема філософії. З метою всебічного вивчення особливостей матерії у розглядаються такі форми її існування, як „простір” і „час”, їх спільні риси та відмінності, а також виявляється сутність руху, його основні види та взаємозв’язок із спокоєм.

Поняття першої та другої природи. Співвідношення філософських, наукових та релігійних поглядів на матерію.

Проблема буття надприродного та Бога. Буття Бога у філософській інтерпретації. Буття людини як єдність тілесного і духовного.

Тема 8. Філософія свідомості

Відображення як універсальна властивість матерії. Відображення в неживій та живій природі і відображення на соціальному рівні. Структура та функції свідомості. Свідомість і мова. Творча активність свідомості.

Індивідуальна та суспільна свідомість. Структура суспільної свідомості. Форми суспільної свідомості.

Тема 9. Філософський аналіз пізнання.

Пізнання як відображення. Суб’єкт і об’єкт пізнання. Основні принципи теорії пізнання та багатовимірність його форм. Особливості пізнання природного, соціокультурного і духовного світу людини. Пізнання і творчість. Проблеми істини. Об’єктивність істини. Абсолютна та відносна істина. Конкретність істини. Істина й цінність. Сучасні концепції істини. Критерії істини.

Діалектика та її альтернативи. Закони і категорії діалектики. Принципи діалектики. «Негативна діалектика». Метафізика як наука і метод. Інтуїтивізм. Еволюціонізм. Софістика і еkleктика. Закони діалектики. Категорії діалектики. Основні форми наукового пізнання (факт, проблема, ідея, гіпотеза, концепція, теорія).

Тема 10. Філософська антропология та соціальна філософія

Основні філософські підходи до сутності людини. Людина, індивід, особистість. Парадокси людської свободи. Процеси соціалізації та індивідуалізації в житті особи. Специфіка ціннісного ставлення до світу. Аксиологія і сучасність.

Екзистенційні категорії людського буття. Основні філософські підходи до пошуків сенсу життя. Людина і природа. Екологічна проблема у сучасному світі. Проблема статі в філософії. Фемінізм як явище сучасної культури

Особливості філософського пізнання суспільства і людини. Роль соціального пізнання в історії. Суспільство як система, що саморозвивається. Спадковість ідей суспільного розвитку в контексті класових і загальнолюдських пріоритетів.

Суб'єкти суспільного розвитку: індивіди та соціальні спільноти. Особистість у вимірах філософського аналізу. Матеріальні аспекти розвитку суспільства. Соціально-політична сфера. Духовне життя суспільства. Відчуження як фактор, що зумовлює однобічний розвиток людини. Концепції майбутнього людства.

Специфіка людського суспільства: від інстинкту до волі. Буденне та особистісне спілкування у суспільному житті, суперечність між ними. Суспільство: рід, цивілізація, культура. Суспільство й нація. Національне як філософська проблема. Поняття нації і етносу. Проблеми філософії історії.

Генеза соціальних спільнот. Рід, плем'я, етнос, нація. Сім'я в структурі суспільства. Теорія нації. Проблема національної ідентичності. Націоналізм та його види.

Суспільство, народ, держава: їх сутність та природа (Р. Колінгвуд, Т. Гоббс, Дж. Локк, Ж-Ж.Руссо). Поняття громадянського суспільства: етапи формування та структура. Природа і сутність громадянського суспільства. Демократія та громадянське суспільство. Природа і сутність тоталітаризму (Ф. фон Хайєк). Причини виникнення тоталітарних режимів.

3. Нормативна.

4. Термін вивчення ІІІ семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1	Всього годин	108
	- аудиторні;	30
	- позааудиторні	78
2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	16
	- практичні заняття;	14
	- індивідуальна робота;	-
	- самостійна робота.	78

Викладацький склад.

Кандидат філософських наук, доцент Плахтій Маріанна Петрівна.

Мета і завдання вивчення дисципліни:

Мета дисципліни - сформувати у студентів наукове розуміння філософії як квінтесенції духовної культури людства, розуміння сутності філософії як науки і форми суспільної свідомості в її історичному поступі, розкрити творчу роль філософії в сучасній культурі, сутність української філософської думки та її місце в загальному розвитку історії філософії.

По завершенні курсу студент : **ПОВИНЕН :**

68. Володіти уявленнями про предмет та методи філософії

- Опанувати основні філософські поняття та категорії;
- Сформувати навички філософського мислення

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- Головну проблематику філософії в її історичній генезі
- Основні періоди розвитку філософії, час і передумови виникнення філософських парадигм

- Провідних представників історії філософської думки
- Головні філософські школи та їх вчення
- Стан розробки проблем в сучасній філософській думці
- Форми та методи пізнання, форми знання
- Філософський підхід до проблеми людини та суспільства

ПОВИНЕН ВМІТИ:

- Відрізняти філософське і наукове пізнання
- Визначати специфіку філософії як світогляду
- Розкривати особливості історичних етапів розвитку всесвітньої філософії
- Здійснювати філософський аналіз першоджерел
- Визначати особисту світоглядну позицію

Методи викладання дисципліни.

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями філософії;
- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для виконання проблемно-пошукових філософських завдань, формувати вміння самостійно мислити, аналізувати матеріал, виступати публічно та відстоювати особисту точку зору;
- Самостійна робота з опрацювання обраних першоджерел, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів, написання філософського есе тощо;

Методи оцінювання.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови повних і вичерпних відповідей

студента на запитання, демонстрації високого рівня теоретичної і практичної підготовки, студент глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

Оцінка “добре” виставляється за наявності несуттєвих помилок у відповідях. Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не демонструє достатньої глибини та аргументації, допускаючи при цьому окремі несуттєві неточності й незначні помилки.

Оцінка “задовільно” ставиться при суттєвих недоліках при формуванні відповіді на теоретичні та практичні завдання, за відсутності уміння ілюструвати прикладами основні теоретичні положення. Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, стисло (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Оцінка “незадовільно” ставиться у тому разі, коли студент не володіє навчальним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Перелік основної літератури.

Основна:

- Андрущенко В. Історія соціальної філософії. – К., Тандем, 2000.
- Арутюнов В.Ф. Філософія: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення. – К., КНЕУ, 2001.
- Бичко А.К. Філософія: Підручник / А.К. Бичко, І.В. Бичко, В.Г. Табачковський, В.І. Ярошевець. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.

- Бичко І.В. Філософія. Підручник / І.В. Бичко, І.В. Бойченко, В.Г. Табачковський. – К.: Либідь, 2002. – 406 с.
- Білодід Ю. Філософія. Український світоглядний акцент: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Ю.М. Білодід. — К. : Кондор, 2006. - 356 с.
- Буслинський В.А. Філософія: Навч. посібник для студентів і аспірантів вищ. навч. закладів / В.А. Буслинський, П.І. Скрипка, В.Ю. Алексєєв, Л.М. Кусок. За ред. В. Буслинського ; Київськ. славістич. ун-т. - К. : [б. и.], 2002. – 315 с.
- Волинка Г.І. Історія філософії у її зв'язку з освітою / Г.Волинка, В.Гусев, Н.Мозгова, І.Огороднік – К.: Каравела, 2006.
- Волинка Г.І. Філософія стародавності і середньовіччя в основному контексті / Г.І.Волинка. – К.: Каравела, 2005.
- Горський В.С. Історія української філософії: Навч. посіб. – К., 2001.
- Губерський Л.В. Філософія: Навч. Посібник / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, В.П. Розумний, В.П. Бойченко. - 5 вид., випр. і доп. — К.: Вікар, 2005. – 457 с.
- Козак І.Й. Основи української філософії: навчальний посібник / І.Й.Козак. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010.
- Кремень В.Г. Філософія: Мислителі. Ідеї. Концепції: Підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. - К.: Книга, 2005. - 528 с.
- Надольний І.Ф. Філософія: Посібник. – К., 1999, 2000, 2004.
- Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини: Навчальний посібник для студентів вищих учбових закладів // В.Г.Нестеренко. - К.: Абрис, 1995. - 336 с. // <http://thales2002.narod.ru/zmneph.html>
- Пазенок В.С. Філософія. Навчальний посібник / В.С. Пазенок. – К.: Академвидав, 2008. – 280 с.
- Петрушенко В.Л. Історія світової філософії. Фундаментальні проблеми філософії: Навчальний посібник / В.Л. Петрушенко - Львів: НУЛП, 2002. –

210 с.

- Петрушенко В.Л. Філософія: Навчальний посібник. - ТзОВ НВФ Магнолія плюс, 2006. - 243 с.
- Петрушенко В.П. Основи філософських знань: Посібник. – Новий світ, 2003.
- Петрушенко В.П. Практикум з філософії: Навчальний посібник. – Новий світ, 2000.
- Подольська Є. А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. . – К.:Інкос, 2006.
- Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія. Підручник. – К.: Академвидав, 2007.

Причепій Є.М. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. - 2.вид., випр., доп. – К.: Альма матер, 2007. – 592 с. – // <http://elibrary.nubip.edu.ua.pdf>

- Плахтій М.П., Сулятицька Т.В. Філософія: навчально-методичний посібник / М.П.Плахтій, Т.В.Сулятицька. – Кам'янець–Подільський : ПП «Медобори-2006», 2013.- 152 с.
- Сілаєва Т.О. Філософія: Курс лекцій / Т.О. Сілаєва. - Тернопіль, СМП Астон. - 2000. - 160 с.
- Федів Ю., Мозгова Н. Історія української філософії. – Україна, 2000.
- Філософія: світ людини. Курс лекцій (Табачковський В. Г., Булатов М. О., Хамітов Н. В.). – К.: Либідь, 2003.
- Щерба С.П. Філософія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. П. Щерба, В. К. Щедрін, О. А. Заглада; За заг. ред. С. П. Щерби. — К.: МАУП, 2004. - 216 с.
- Ярошовець В. І. Історія філософії / В. І. Ярошовець, І. В. Бичко. – К.: Либідь, 2002.
- Ярошовець В.І. Історія філософії: Підручник. – ПАРАПАН, 2002.

Мова викладання. Українська.

ЗП09 ДИТЯЧИЙ ФОЛЬКЛОР

-

- **Опис (анотація):** дисципліна готує майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва (зокрема українського народного), здатних здійснювати музично-педагогічну діяльність з високим ступенем культуроємності і структурування соціального змісту виховного процесу; зі знанням оптимальних форм організації педагогічної взаємодії за принципами гуманізації і демократизації; з високим рівнем теоретичного і методичного осмислення суті українського дитячого фольклору як поліфункціонального етнокультурного явища, яке реалізується у відповідному віковому середовищі засобами ряду речитативних, співних та ігрових творів.
- **Тип:** Дисципліни вільного вибору студента.
- **Термін вивчення:** II курс (IV семестр).
- **Кількість кредитів:** 4 кредити ECTS: загальна кількість годин – 120, з них: денна форма навчання (20 – лекцій, 20 – практичних занять, 80 – самостійна робота); заочна форма навчання (8 – лекцій, 8 – практичних занять, 104 – самостійна робота).
- **Викладацький склад:** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Аліксійчук О.С.
- **Мета дисципліни:** опанування студентами необхідним комплексом знань про український дитячий фольклор як самобутній етнокультурний та історичний феномен, що є засобом музично-естетичного та етнонаціонального виховання; підготувати студентів до музично-педагогічної діяльності у загальноосвітній школі, дати їм основні знання про завдання, зміст, організацію, форми і методи роботи з дітьми та підлітками у ракурсі фольклористично-етнографічної діяльності.
- **Основні завдання дисципліни:**

- - формувати в майбутніх вчителів національно-свідоме ставлення до українського дитячого фольклору, розуміння його значення як предмета;
- - ознайомити студентів з жанрами та функціями дитячого фольклору;
- - формувати у студентів пізнавальну самостійність, вміння самостійно записувати розшифровувати та паспортизувати зразки українського дитячого фольклору;
- - вдосконалювати вміння студентів співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи,;
- - розвивати у студентів самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу з даного предмета;
- - стимулювати науково-методичну творчість студентів, прагнення вдосконалювати свою педагогічну освіту, прищеплювати творче ставлення до вчительської праці.
- **Результати навчання:**
- **Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні**
- **знати:**
 - · основні теоретичні засади українського дитячого фольклору як засобу культурно-національного виховання;
 - · сучасну класифікацію жанрів дитячого фольклору;
 - · основні функції українського дитячого музичного фольклору;
 - · фольклорні зразки, джерела та пам'ятки дитячого музичного фольклору;
 - · методику роботи з дитячим фольклорним колективом у загальноосвітній школі.
- **вміти:**
 - · аналізувати витoki створення та розвиток дитячого фольклору;
 - · записувати та розшифровувати зразки дитячого фольклору;
 - · толерантно ставитись до представників різних етнічних груп;

- · використовувати народознавчу та фольклористичну інформацію у своїй майбутній педагогічній та творчій діяльності.
-
- **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності, набуті у процесі вивчення дисципліни:**
 - **пізнавальні:** засвоєння знань у галузі дитячого фольклору, календарною обрядовістю, збирацько-видавничою діяльністю; оволодіння спектром інформаційного фонду теоретико-фольклористичного, історико-фольклористичного, фольклорно-жанрологічного, культурологічного, етнолінгвістичного, комунікативного спрямування, реалізацією у науково-дослідницькій фольклористичній діяльності з установкою на самовдосконалення;
 - **практичні:** формування вмінь роботи з дитячим різножанровим фольклорним матеріалом, записами та розшифровкою дитячого музичного фольклору, застосування отриманих вмінь і знань на практиці; здобуття навичок щодо організації шкільних народознавчих музеїв, фольклорних гуртків, виставок, підготовки і проведення тематичних свят та обрядів;
 - **творчі:** розвиток етнографічних музичних здібностей, уяви, фантазії, здатності проявляти творчу ініціативу, формування стійкого інтересу до народної спадщини України, задоволення потреби у творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні;
 - **соціальні:** виховання патріотизму, поваги до народних духовних цінностей, дбайливого ставлення до музичної національної спадщини; формування ціннісних орієнтацій, позитивних якостей емоційно-вольової сфери, уміння працювати в колективі.
- **Методи викладання:** лекція, розповідь, пояснення, демонстрація, ділова гра, інтерактивні методи навчання.
- **Методи оцінювання:** індивідуальне та фронтальне опитування, модульна контрольна робота.

- РОЗПОДІЛ БАЛІВ, що присвоюються студентам:

- Поточний і модульний контроль (100 балів)			- Сума
- Змістовий модуль 1 (100 балів)			-
-			-
- Поточний контроль	- МКР	- Самостійна робота	-
	-	-	- 100
- 45 балів	- 50 балів	- 5	

-

- Форма підсумкового контролю: залік.

-

- Перелік основної літератури:

- 1. Аліксійчук О.С. Теорія і методика вивчення дитячого фольклору в загальноосвітній школі : навчально-методичний посібник / О.С.Аліксійчук. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2017. – 104 с.
- 2. Доронюк В.Д. Українська музична етнопедагогіка : монографія / В.Д.Доронюк, М.В.Вовк. – Івано-Франківськ : Видавництво “Плай” ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 20098. — 537 с.
- 3. Смоляк О.С. Український дитячий музичний фольклор / О.С. Смоляк // Підручник-хрестоматія для викладачів та учнів. Вип. 1. – Тернопіль : Лілея, 1998. – 80 с.
- 4. Руснак І.Є. Український фольклор : навчальний посібник / І.Є Руснак. – 2-ге вид., стереотип. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2012. – 304 с.

ЗП08Основи акторської майстерності вчителя

Опис (анотація) Професійна майстерність учителя за своєю структурою є багатогранною, де головним і визначальним моментом є особистість педагога, але як один з найважливіших компонентів майстерності розглядається педагогічна техніка, репрезентована системою емоційно-виразних засобів (голосових, моторних, мімічних, пластичних тощо), які забезпечують технологію педагогічної діяльності й найповніший прояв педагогічного потенціалу вчителя. Творчий потенціал учителя складається із системи знань, умінь, переконань; розвиненого почуття нового; високого рівня мислення, його гнучкості, нестереотипності та оригінальності, здатності швидко змінювати прийоми дій відповідно до нових умов діяльності. Жоден учитель, який не має внутрішньої і зовнішньої психотехніки, ніколи не зможе володіти розумом і серцями дітей, він ніколи не зможе розвинути сприйнятливість учнів, їх здатність „спалахувати” від його завдань. Педагог зобов’язаний бути прекрасним артистом. Цьому сприяє вивчення основ акторської діяльності, які мають дуже багато спільного з діяльністю педагогічною. Не випадково професію учителя порівнюють з „театром одного актора.”

Тип: цикл професійної та практичної підготовки

Термін вивчення: 3 курс (6 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ЄКТС – 120 год. 40 год. аудиторних з них: 24 год. лекційних, 16 год. практичних, 80 год. самостійна робота.

Викладацький склад: доцент, професор кафедри музичного мистецтва Ситник Т.М.

Мета курсу: формування основних педагогічних здібностей на засадах акторської майстерності, розвиток у студентів чуттєво-емоційної царини як одного з найважливіших компонентів, що зумовлюють педагогічну майстерність, підготовка студентів до практичної діяльності у загальноосвітніх школах різного типу та інших навчальних закладах

Завдання:

- формування елементів акторської майстерності, які застосовуються у педагогічній діяльності;
 - формування у майбутніх учителів мотиваційного комплексу, який містить такі принципи:
 - а) націленість на гармонійний розвиток;
 - б) установка на творчість;
 - в) прагнення самовдосконалення;
 - г) розвиток чуттєво-емоційної царини студентів і психофізичний апарат її втілення;
3. Вдосконалення виконавського вміння студентів в процесі практичних і лабораторних занять.
4. Подальший розвиток у студентів пізнавальних інтересів, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки, уміння самостійно працювати з навчально-методичною літературою.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

принципи системи К.С.Станіславського, природу і елементи акторської діяльності, які сумісні з діяльністю педагогічною, знати методи і прийоми мовної підготовки майбутнього вчителя ;

вміти: застосовувати елементи акторської майстерності у професійно-педагогічній діяльності, бути готовими до вибору ефективних форм і змісту педагогічного впливу на учнів, усвідомлювати свою рольову позицію в розвитку особистості тих, хто навчається. розуміти і практично використовувати пам'ять фізичних дій; емоційну пам'ять, активну

увагу, уяву і фантазію, м'язову свободу, засвоїти принципи роботи над роллю, долати внутрішній конфлікт «актор(педагог)-глядач (учні)».

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації, лекції-візуалізації, використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)						Залік
Змістовий модуль 1 (50 балів)			Змістовий модуль 2 (50 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
15 балів	30 балів	5 балів	15 балів	30 балів	5 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

- Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка. / В.Ц. Абрамян. – К.: Лібра, 1996. – 224 с.
- Барнич М.М. Акторське мистецтво переживання: наукові статті: рукопис/ М.М.Барнич. – К., 2007. – 228 с.

- Жураковский Г.Е. Педагогический талант и педагогическая техника в области педагогики общей, художественной, музыкальной, театральной / Г.Е.Жураковский. – М., 2006. – 131 с.
- Захава Б.Е. Мастерство актёра и режиссёра: Учебное пособие / Б.Е Захава. – М., 1998. – 326 с.
- Падалка Г.М. Естетична культура майбутніх вчителів та умови її формування / Г.М. Падалка // Вища і середня педагогічна освіта. – К., 1991. – №15. – С.24-27.
- Рождественская Н.В. Креативность: пути развития и тренинги / Н.В. Рождественская. СПб.: Речь, 2006. – 204 с.
- Станіславський К.С. Собрание починений: В 8-ми т. / К.С. Станіславський. – М., 1963. – Т.3. – 326 с.
- Черкашин Р.О. Художнє слово на сцені / Р.О. Черкашин. – К., 2004. – 256 с.
- Чехов М. Об искусстве актёра / М. Чехов. – М.: Искусство, 1999. – 232 с.

Мова викладання: українська

ПН 04.03 Історія музики

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває основні тенденції функціонування та розвитку музичної культури від Стародавнього світу до ХХ століття; є складовою частиною одного з базових розділів циклу музично-теоретичних дисциплін та виступає найважливішим компонентом формування педагогічної культури студентів – майбутніх фахівців в галузі музичної освіти; досліджує соціокультурні умови та періодизація формування нової художньої культури, стильові напрямки та новітні техніки письма у музичному мистецтві.

Тип: дисципліна професійної підготовки (нормативна частина)

Термін вивчення: I-IV семестри.

Кількість кредитів: 12 кредити ECTS: всього 360 год., з них: денна форма навчання – 144 год. аудиторних: 74 год. лекційних, 70 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Мартинюк Л.В.; аспірант, викладач кафедри музичних дисциплін Мартинюк О.В.

Мета курсу: ознайомити з історичними процесами розвитку світової музичної культури; оволодіти навичками художньо-естетичного аналізу музичних творів. Дати студентам знання про специфіку функціонування і розвитку музичної культури, еволюцію основних музичних жанрів і навчити використовувати здобуті знання у дослідницькій і педагогічній практиці, що має важливе значення в системі їх загальної гуманітарної підготовки. У ході занять студенти повинні скласти уявлення про найважливіші події і явища музичної культури, а також освоїти основні поняття і терміни музичного мистецтва.

Основні завдання дисципліни:

- 1) Дати студентам розуміння культурно-типологічних характеристик українського та світового музичного мистецтва, розвитку історичних процесів у музичній культурі, формування навичок художньо-педагогічної діяльності.
- 2) дати студентам глибокі знання про специфіку функціонування й розвитку музичної культури як цілісного феномену музичної культури людства, який існує та набуває розвитку шляхом взаємодії його національних форм;
- 3) дати студентам розуміння розвитку історичних процесів у музичній культурі, її основних закономірностей;
- 4) ознайомити зі специфікою та особливостями різних стилів, напрямків, національних шкіл;
- 5) розуміти культурно-типологічні характеристики музичного мистецтва;
- 6) аналізувати окремі художні явища у соціокультурному просторі;

- 7) формувати у студентів уявлення про музично-історичні епохи, їх еволюцію, що відтворює процес становлення єдиної світової культури;
- 8) впливати на естетичні смаки і переконання студентів, формувати навички художньо-педагогічної діяльності.

Результати навчання: студенти **мають знати:** періодизацію творчості композитора та музичного життя епохи з урахуванням здобутків і проблем, позитивних і негативних тенденцій, які характеризують основні історичні періоди його розвитку; синхронізувати та систематизувати музичні епохи та стилі західноєвропейського музичного мистецтва; музичний матеріал, що використовується в шкільній програмі «Музика»; музичний матеріал, що запланований у програмі курсу "Історія музичного мистецтва".

Студенти **мають уміти:** давати змістовну лаконічну характеристику історичної епохи і робити різнобічний узагальнений аналіз суспільно-політичних обставин, які сприяли появі даного музичного твору; характеризувати особливості розвитку музики на різних етапах її історичного функціонування, характерних мистецьких напрямів в умовах різних суспільних формацій; дати аналіз конкретних музичних творів з точки зору їх жанрово-стильових рис, музичної форми, мовновиражальних засобів; розкрити співвідношення традиційного і новаторського в музиці композиторів різних шкіл та творчих угруповань, спираючись на нові дослідження в галузі музичного мистецтва; визначати головні теми прослуханих музичних творів.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, прослуховування фрагментів музичних творів з подальшим його аналізом, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, музична вікторина (визначення музичних тем на слух), ілюстрування на інструменті або голосом основних музичних тем, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)												Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 15 балів			Змістовий модуль 2 15 балів			Змістовий модуль 3 15 балів			Змістовий модуль 4 15 балів			40	100
ПК	МКР	СР	ПК	МКР	СР	ПК	МКР	СР	ПК	МКР	СР		
7	5	3	7	5	3	7	5	3	7	5	3		

Форма підсумкового контролю: залік (II семестр), екзамен (IV семестр)

Перелік основної літератури:

1. Андроников И.Л. К музыке. – К.: Муз. Украина, 1985. – 295 с.
2. Бас Л. Розповіді про композиторів. – К.: Музична Україна, 1969. – 221с.
3. Буттинг М. История музыки пережитая мной. – М. 1959. – 333 с.
4. Галацкая В.С. Музыкальная литература зарубежных стран: Учеб.пособие. Вып.3. –8-е изд. М.: Музыка, 1989, 560 с., ил., нот.
5. Гивенталь И., Щукина-Гингольд Л. Музыкальная литература: Учеб. пособие. Вып.2. – М.: музыка, 184 – 480 с., нот.
6. Григорович В.Б. Великие музыканты Западной Европы: И.С.Бах, Й.Гайдн, В.А.Моцарт, Л.Бетховен. Хрестоматия для учащихся ст. классов/ Сост В.Б.Григорович. –М.: Просвещение, 1982. – 224 с., ил.

7. Гулинская З.К. Рейнгольд Морицевич Глиэр. – М.: Музыка, 1986. – 221с.
8. Іваницький А. Українська народна музична творчість: Посібник для вищих та середніх учбових закладів. – К.: Музична Україна, 1990. – 333с.
9. Іваницький А.І. Український музичний фольклор. Підручник для вищих учбових закладів. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 320 с.
- 10.Картавий П.В. Сучасна українська авторська пісня. – Суми: Видавництво «МакДен», 2009. – 76 с.
- 11.Конен В. Рождение джаза. – 2-е изд. – М.: Сов.композитор, 1990. – 320с., ил.
- 12.Розеншильд К. История зарубежной музыки. – М.: Музыка, 1969. – 533с.
- 13.Ростовський О.Я. Методика викладання музики в основній школі: Навч.-метод.посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 272 с.
- 14.Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початковій школі: Навч.-метод.посібник. – 2-е вид., доп. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 216 с.
- 15.Слово о музыке: Рус.композиторы XX в.: Хрестоматия: Кн. для учащихся ст.классов/ Сост В.Б. Григорович, З.М.Андреева. – 2-е изд., испр. – М.: Просвещение,1990. – 319 с: ил.
- 16.Сучасна українська музика: Збірник статей. – К.: Мистецтво, 1965. – 241 с.
- 17.Українська музична спадщина: Ст. Матеріали. Документи / Заг. ред. М.М.Гордійчука. – К.: Муз.Україна, 1989. – 152 с.
- 18.Цуккерман В.А. Анализ музыкальных произведений: Вариационная форма:Учебник. – М.; Музыка, 1987, 239 с., нот.
- 19.Цуккерман В.А. Анализ музыкальных произведений: Рондо в его историческом развитии. Ч. 1: Учебник. – М.: Музыка, 1988, 175 с., нот.
- 20.Шресер-Ткаченко О. Григорій Сковорода – музикант. – К.: Музична Україна, 1972. –93 с.
- 21.Энтелис Л.А. Силуэты композиторов XX века. – Л.: Музыка, 1975, 247 с.

Мова викладання: українська.

ПП 05 Постановка голосу

Опис (анотація): дисципліна, спрямована на формування та розвиток вокально-технічних умінь та навичок студентів, оцінювальних-аналізуювальних умінь (пасивного вокального слуху та активного вокально-педагогічного слуху), вокально-виконавських умінь та навичок, озброєння студентів теоретичною базою знань в галузі вокальної педагогіки та суміжних галузей наук, знаннями методики викладання вокалу, гігієни та охорони співацького голосу, збагачення термінологічного словника майбутнього педагога, досліджує принципи вокальної педагогіки (загальнопедагогічні та специфічні принципи), механізми та закономірності фонаційного процесу.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курс (1-8 семестр).

Кількість кредитів: 14 кредити ECTS: всього 420 год., з них: денна форма навчання – 168 год. аудиторних: 168 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва Печенюк М.А., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Прядко О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Мартинюк Л.В., доцент кафедри музичного мистецтва Ситник Т.М., старший викладач кафедри музичного мистецтва Кузів М.В., викладач кафедри музичного мистецтва Пухальський Т.Д.

Мета курсу: естетичне виховання студентів засобами вокального мистецтва та повноцінний розвиток їх вокального потенціалу та художньо-виконавських умінь та навичок, формування науково-методичної бази майбутніх педагогів-музикантів.

Основні завдання дисципліни:

- 1) набуття студентами основних вокально-технічних умінь та навичок;
 1. розвиток співацького діапазону в обсязі не менше півтори октави;
 2. розвиток однорегістрового звучання співацького голосу,
 3. формування навичок прикритого звучання верхнього регістру співацького голосу;
 4. формування навичок співацького дихання (нижньореберного діафрагматичного), опори співацького звуку;
 5. розвиток чіткої та виразної дикції та артикуляції при співі;
- 2) розвиток художньо-виконавських навичок:
 6. розвиток засобів художньої виразності у співі: динамічного діапазону співацького голосу, навичок різної манери вокалізації (legato, non legato, staccato), індивідуального тембрального забарвлення співацького голосу;
 7. формування навичок передачі художнього образу вокального твору.
- 3) розвиток вокально-слухових умінь студентів:
 - розвиток пасивного вокального слуху;

- розвиток активного вокально-педагогічного вокального слуху;
- розвиток складових компонентів музичного слуху (вокального, звуковисотного, гармонічного, тембрального).

4) опанування студентами основ методики викладання вокалу.

5) озброєння студентів знаннями охорони та гігієни співацького голосу.

Результати навчання: студенти **мають знати:** анатомію та фізіологію голосового апарату людини; акустичні особливості формування співацького звука; закономірності та принципи процесу співацького розвитку; теорії голосоутворення; прийоми та методи формування та розвитку вокальних умінь та навичок; вікові особливості розвитку співацького голосу; вокально-педагогічний репертуар.

Студенти **мають уміти:** правильно формувати співацький звук, володіти кантиленою, розвиненим співацьким диханням, витривалістю голосового апарату, розвиненим співацьким діапазоном (півтора, дві октави), динамічною палітрою співацького звука, розвиненими тембральними якостями співацького голосу (об'ємом, блиском, глибиною звучання, співацьким вібрато), вокально-технічними уміннями та навичками; вміти передавати зміст вокального твору засобами художньої виразності у співі (багатство тембрального забарвлення співацького голосу, міміка, жести); володіти навичками вокального та активного вокально-педагогічного слуху вокаліста; вміти співати акапельно та у супроводі музичного інструменту; вміти співати у вокальному ансамблі.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, евристична бесіда, ілюстрування (власний показ педагога, прослуховування еталонного звучання співацького голосу в записі), розбір конкретної проблемної ситуації, використання Інтернет-технологій, консультування, виконання самостійних творчих завдань.

Методи оцінювання: складання модульних контрольних робіт, заліків, іспиту у формі академконцерту, поточне прослуховування.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль Денна форма навчання												Екза- мен	
Змістовий модуль 1 (50 балів)			Змістовий модуль 2 (50 балів)			Змістовий модуль 3 (30 балів)			Змістовий модуль 4 (30 балів)				
Поточн. контр.	Сам. Роб.	МКР	Поточн. контр.	Сам. Роб.	МКР	Поточн. контр.	Сам. Роб.	МКР	Поточн. контр.	Сам. Роб.	МКР		
20	5	25	20	5	25	10	5	15	10	5	15	40	
Залік 100 балів						100 балів							

Форма підсумкового контролю: залік (4 семестр), екзамен (8 семестр).

Перелік основної літератури:

1. Абдуллин Э.Б. Теория и практика музыкального обучения в общеобразовательной школе : пособие для учителя / Эдуард Борисович Абдуллин. — М. : Просвещение, 1983. — 111 с.
2. Адулов Н.А. Руководство по постановке певческого и разговорного голоса. для дикторов, актеров, педагогов и др. / Николай Алексеевич Адулов. — Липецк, 1996. — 375 с.
3. Антонюк В. Виконавські форми сольного співу: до питання виховання різнопрофільних співацьких особистостей : дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.
4. Антонюк В. Етномузикологічні чинники навчання співу : наукове дослідження / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.
5. Антонюк В. Орфоепія у художньому співі : дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.
6. Антонюк В.Г. Постановка голосу : навчальний посібник для студентів вищих муз. навч. закладів / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 2000. — 68 с.
7. Аспелунд Д. Основные вопросы вокально-речевой культуры / Д.Аспелунд. — М. : Музыка, 1983. — 128 с.
8. Голубев П. Советы молодым педагогам-вокалистам / П.Голубев. — М. : Музгиз., 1963. — 86 с.
9. Дмитриев Л. Основы вокальной методики : учеб. пособ. для муз. вузов / Леонид Борисович Дмитриев. — М. : Музыка, 2007. — 368 с.
10. Доронюк В.Д. Основы вокально-педагогичної творчості вчителя музики: навч. посіб. для викладачів і студентів вищих навч. закладів і вчителів музики шкіл різного типу / В.Д.Доронюк, М.Ю.Сливоцький. — Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. — 306 с.
11. Егоров А. Гигиена голоса и его физиологические основы / А.Егоров. — М. : Медгиз, 1962. — 173 с.
12. Емельянов В.В. Фонопедический метод формирования певческого голосообразования : методические рекомендации для учителей музыки / В.В.Емельянов / отв. ред. Л.П.Маслова. — Новосибирск : Наука, 1991. — 41 с.
13. Колодуб І. Питання теорії вокального мистецтва / І.Колодуб. — Х. : Промінь, 1995. — 119 с.
14. Люш Д.В. Розвиток і охорона співацького голосу / Д.В.Люш. — К. : Муз. Україна, 1988. — 138, [2] с.
15. Менабени А.Г. Методика обучения сольному пению / Анджелина Георгиевна Менабени. — М. : Просвещение, 1987. — 93 с.
16. Микиша М.В. Практичні основи вокального мистецтва / Михайло Венедиктович Микиша / літ. виклад М.Головащенко. — К. : Муз. Україна, 1971. — 90 с.

17. Пляченко Т.М. Методика викладання вокалу : навч.-метод. посібник для студентів музичних факультетів (Спеціальність “Музична педагогіка і виховання”) / Т.М.Пляченко. — Кіровоград : КДПУ, 2005. — 80 с.
- 18.Прядко О.М. Розвиток співацького голосу : навч. посіб. / О.М. Прядко. — Кам’янець-Подільський : Сисин О.В., 2010. — 128 с.
- 19.Юссон Р. Певческий голос: Исследование основных физиологических и акустических явлений певческого голоса / Рауль Юссон. — М. : Музыка, 1974. — 262 с.
- 20.Юцевич Ю. Музыка: словник-довідник / Юрій Євгенович Юцевич. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. — 352 с.
- 21.Юцевич Ю.Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: навч.-метод. посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу / Юрій Євгенович Юцевич; ін-т змісту і методу навчання. — К., 1998. — 158, [1] с.

Мова викладання: українська.

ПП 13 ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Опис (анотація): навчальна дисципліна “Додатковий музичний інструмент” передбачає:

1. оволодіння спеціальними знаннями, вміннями та навичками гри на додатковому музичному інструменті, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
2. формування навичок виконавського саморегулювання;
3. виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
4. акомпанування хору, солістові або власному співу;
5. розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі вивчення та виконання музичних творів;
6. оволодіння методикою навчання гри на музичному інструменті;
7. оволодіння раціональними методами роботи над музичним твором;
8. формування навичок самостійної роботи за музичним інструментом.

Тип: дисципліни професійної і практичної підготовки

Термін вивчення: 1-2 курс (II, III, семестри).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: загальна кількість годин – 120, з них денна форма навчання (40 – практичних, 80 – самостійна робота).

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Лабунець В. М.; кандидат педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карташова Ж. Ю.; кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва Боршуляк А.М., старший викладач кафедри музичного мистецтва Олійник В.Ф.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карпенко Т. П.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Барановська С.А.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного

мистецтва Чайка С.В.; викладач кафедри музичного мистецтва Хмелюк М. О.;

Метою навчальної дисципліни “Додатковий музичний інструмент” є підготовка майбутнього викладача музичного мистецтва до музично-педагогічної діяльності в школі, музичних дитячих та спеціалізованих мистецьких навчальних закладах, яка передбачає оволодіння студентами високим рівнем виконавства на музичному інструменті та опанування методикою навчання в класі основного музичного інструмента.

Основними завданнями дисципліни “Додатковий музичний інструмент” є:

1. формування у студентів позитивного, свідомого ставлення до музично-виконавської підготовки з основного музичного інструмента;
2. засвоєння всієї системи виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
3. формування навичок виконавського саморегулювання виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
4. акомпанування хору, солістові або власному співу;
5. організація самостійної роботи за музичним інструментом.
6. формування у студентів музично-педагогічних здібностей (розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі виконання музичних творів);
7. формування у студентів організаційно-педагогічних здібностей (організація та проведення музично-освітніх заходів);
8. формування у студентів інструментально-методичних вмінь (для музично-педагогічної роботи в класі основного музичного інструмента в музичному дитячому гуртку, студії тощо).
9. формування зорової, слухової й рухової сфер виконавця (не допускати переважання однієї над іншою);
10. використання сучасних технічних засобів для слухання і запису власних варіантів розучуваного твору;

11. використання дидактичних принципів навчання: міцності засвоєння знань (активізація різних видів пам'яті, настанова на міцне і тривале запам'ятовування); свідомості та активності в роботі над музичним твором; цілеспрямоване сприйняття музичного твору, осмислення його змісту, стилю, форми, фактури, а також процесу автоматизації виконавських навичок; систематичності й послідовності (в плануванні роботи, вивченні навчального репертуару і поступовому ускладненні виконавських прийомів); доступності і врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів (рівень підготовки на музичному інструменті; рівень музичних здібностей).

Результати навчання: студенти повинні *знати:*

12. вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;
13. термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;
14. закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;
15. сучасні тенденції розвитку музичного інструментального мистецтва в світі;
16. історію музики (осмислення стилю, жанру, форми музичного твору);
17. історію розвитку інструментального мистецтва;
18. методику гри на основному музичному інструменті;

вміти:

19. аналізувати, узагальнювати і застосовувати передовий педагогічний досвід і досягнення психолого-педагогічної науки для систематичного підвищення своєї педагогічної компетентності;
20. володіти всією системою виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
21. володіти навичками виконавського саморегулювання;
22. виконувати музичні твори різних епох і стилів на високому художньому рівні;
23. акомпанувати хору, солістові або власному співу;

24. володіти навичками самостійної роботи з основного музичного інструмента.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва передбачають:

25. володіння комплексом знань музично-історичного змісту та музично-теоретичного змісту;
26. володіння системою інструментальних музично-виконавських умінь;
27. володіння методикою початкового навчання та музичного розвитку учнів в класі основного музичного інструменту;
28. здатність управляти музично-педагогічним процесом вивчення та виконання музичних творів.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ на музичному інструменті, демонстрація, використання технічних засобів.

Методи оцінювання: поточний контроль (оцінювання навичок індивідуальної гри на музичному інструменті, самостійної роботи), а також виконання модульної контрольної роботи (прослуховування державної програми).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) (денна форма навчання)			Залік	Сума
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
20 балів	30 балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: залік

Перелік основної літератури:

1. Аккордеон в музыкальном училище / Сост. А. Талакин. – Москва : Сов. композитор, 1976. – Вып. 6. – 33 с.
2. Аккордеон в музыкальном училище. / Сост. В. Накапкин. – Москва : Сов. композитор, 1978. – Вып. 11. – 51 с.
3. Аккордеон в музыкальном училище. / Сост. В. Бухвостов. – Москва : Сов. композитор, 1980. – Вып. 9. – 51 с.
4. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано : учеб. пособ. / А. Д. Алексеев. – Москва : Музыка, 1978. – 288 с.
5. Альбом баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов. – Київ : Музична Україна, 1978. – 56 с.
6. Андерзен А. Альбом учня-тромбоніста. /А. Андерзен. – Київ : “Музична Україна”, 1991. – 54 с.
7. Акустиді І. Альбом валторніста. / І. Акустиді. – Київ : “Музична Україна”, 1983. – 28 с.
8. Арбан Ж. Прогрессивная школа игры на трубе (а-пистони). / Ж. Арбан. – Москва : “Музыка”. 1984. – 280 с.
9. Бажилін Р. Легка музика для акордеона (баяна) / Муз. ред. та упорядн. А. Семешко, О. Кміть. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – Вип. 1. – 35 с.
10. Басурманов А. Баянное и аккордеонное искусство: Справочник / Под общ. Ред. проф. Н. Я. Чайкина. – Москва : Кифара, 2003. – 560 с.
11. Баштан С. Концертні варіації на тему укр. нар. пісні «Йшли корови із діброви». Репертуар бандуриста, випуск 12 [Ноти] / С. Баштан. – Київ : Україна музична, 1990. – С. 2-3.
12. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 3. – 60 с.
13. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – Вип. 4. –

64 с.

14. Безугла Р.І. Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина ХХ століття). Дисертація на здобуття наукового ступеня канд. мист-ва: спец. 17.00.01. / Київський національний університет культури і мистецтв. – Київ, 2004. – 200 с.
15. Бердієв М. 30 характерних етюдів для труби. / М. Бердієв. – Київ : “Музична Україна”, 1998. – 85 с.
16. Бычков В. Баяно-акордеонная музыка России и Европы, в 2-х кн. Аккордеонная музыка Европы. – Челябинск : Гос. ин-т. искусств, 1977. – 290 с.
17. В. Блажевич. Етюды для тубы. I часть. / В. Блажевич. – Москва : “Искусство”, 1987. – 55 с.
18. Боршуляк А. М. Семантика музичної мови в технології аналізу клавірних творів Й. С. Баха : навч.-метод. посібник / А. М. Боршуляк. – Кам’янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. – 132 с.
19. Вибрані прелюдії та фуги Й. С. Баха в перекладанні для готово-виборного баяна / Переклад та редакція М. Д. Обкряхтіна. – К. : Музична Україна, 1981. – Вип.1. – 88 с.
20. Выготский Л. Психология искусства. – М. : Искусство, 1985. – 480 с.
21. Вівальді А. Класичні твори в перекладенні для двох баянів / Муз. ред. О. В. Кміть. – Тернопіль, 2003. – 26 с.
22. Волоцкий П. Хрестоматия педагогического репертуара для трубы. / П. Волоцкий. – Москва : “Музыка”, 1993. – 128 с.
23. Воробкевич Т.П. Методика викладання гри на фортепіано / Т.П.Воробкевич. – Львів : ЛДМА, 2001. – 144 с.
24. Горенко Л. Робота баяніста над музичним твором: Методичні поради. / Леонід Миронович Горенко. – Київ, 1982. – 52 с.
25. Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2006. – 20

с.

26. Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко – Львів : ТеРус, 2006. – 20 с.
27. Герасименко О. Купало. Концертна фантазія для бандури [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2004. – 10 с.
28. Губанов В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип 3. – 36 с.
29. Гуральник Н. П. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки : історико-методологічні та теоретико-технологічні аспекти : [монографія] / Н. П. Гуральник. – Київ : НПУ, 2007. – 460 с.
30. Давидов М.А. Школа виконавської майстерності баяніста. / Микола Давидов. – К., 1998. – 110 с.
31. Дремлюга М. Концертні п'єси для бандури [Ноти] / М. Дремлюга. Київ : Музична Україна, 1974. – 44 с
32. Дутчак В. Аранжування для бандури. – Івано-Франківськ : Плай, 2001. – 90 с.
33. Дутчак В. Традиції харківського способу гри в практиці бандуристів українського зарубіжжя // Проблеми педагогіки мистецтва. – 36. статей : вип. 2. – Ялта : РВВ РВНЗ КГУ, 2007. – С. 47-59. [Серія: Кобзарське мистецтво].
34. Душний А. Педагогічний репертуар для баяніста: навчальний посібник. / Андрій Іванович Душний. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – Вип. 1. – 107 с.
35. Душний А. Творчість композиторів Львівської баянної школи: навч. посіб. [Ноти] / А. Душний, Б. Пиц. – Дрогобич : Посвіт, 2010. – Вип. 2. – 160 с.
36. Зеєгер Ф. Гитара. / Зеєгер Ф. – Berlin, Musicvelag, 1984. – 287 с.
37. Этюды для аккордеона / Сост. М. Двилянский. – Москва : Сов.

- композитор, 1971. – Вып. 4. – 56 с.
38. Этюды для аккордеона / Сост. М. Двилянский. – Москва : Сов. композитор, 1987. – Вып. 20. – 39 с.
39. Естрадна музика для баяна. / Упорядн. К. Мясков. – Київ., 1962. – 89 с.
40. Єргієв І.Д. Український “модерн-баян” як феномен світового мистецтва: автореф. дис... канд.. мист-ва. – Одеса, 2006. – 20 с.
41. Зубицький В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 1. – 44 с.
42. Іванов Є.О. Гармоніки, баяни, акордеони. / Духовні та матеріальні аспекти функціонування в музичній культурі України ХІХ-ХХ ст.: навч. посіб. [для вищих закл. мистецтв і освіти] / Є.О. Іванов. – Суми : СумДІТУ, 2002. – 70 с.
43. Имханицкий М. История баянного и аккордеонного искусства: учеб. пособие. – Москва, РАМ им. Гнесиных, 2006. – 520 с.
44. Кашкадамова Н. Б. Історія фортепіанного мистецтва ХІХ сторіччя : підручник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль : АСТОН, 2006. – 608 с. : нот.
45. Кашкадамова Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах : навчальний посібник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль: АСТОН, 1998. – 300 с.
46. Князєв В.Ф. Еволюція виконавської техніки в українській баянній школі (друга половина ХХ століття): автореф. дис... канд.. мист-ва. – Київ, 2005. – 20 с.
47. Кобець І. Початкова школа гри на трубі / за редакцією В. Яблонського. – Київ : “Мистецтво”. 1993. – 254 с.
48. Максимов Е. Ансамбли и оркестры гармоник. Пособие для руководит. самодеят. кол. – Москва : Сов. композитор., 1974. – 276 с.
49. Маркова Е. Н. Вопросы теории исполнительства : материалы к курсу теории исполнительства для магистров и аспирантов / Е. Н.

Маркова. – Одесса : Астропринт, 2002. – 128 с.

50. Михайленко Н.П. Методика преподавания игры на шестиструнной гитаре: учебное пособие. / Михайленко Н.П. – Киев. «Книга», 1979. – 236 с.
51. Михайленко Н.П. Методология исполнительского мастерства гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, «Ровно», 2009. – 241 с.
52. Михайленко Н.П. Справочник гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, Fan's Compani, 1998. – 247 с.
53. Мильштейн Я. И. Хорошо темперированный клавир И. С. Баха и особенности его исполнения / Я. И. Мильштейн. – Москва : Музыка, 1967. – 393 с.
54. Мирек А. Из истории аккордеона и баяна. – М.: Музыка, 1967. – 196 с.
55. Мирек А. Гармоника: прошлое и настоящее. Научно-историческая энциклопедическая книга. – Москва : Велес, 1995. – 276 с.
56. Музыкальная энциклопедия. – М., 1976. – Т. 3. – 719 с.
57. Мясков К. Концертна п'єса для бандури і фортепіано “Байда” [Ноти] / К. Мясков / муз. ред. О. Созанського. – Торонто-Львів, 1996. – 22 с
58. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога / Г. Г. Нейгауз. – Москва : Дека-ВС, 2007. – 332 с.
59. Овчарова С. Органні хоральні прелюдії Й.С.Баха, перекладені для бандури. / С. Овчарова. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 160 с.
60. Овчарова С. Твори для бандури в супроводі фортепіано. / С. Овчарова. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 76 с.
61. Олексів Я. Токата. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – 16 с.
62. Олійник Ю. Концерт № 4 “Трипільський” для бандури та симфонічного оркестру. Вид. 2-ге зі змін. та доповн. [Ноти] / Ю. Олійник. – Львів : ТеРус, 2010. – 40 с
63. Павліковський В. Альбом бандуриста [Ноти] / В. Павліковський. –

Луцьк : Волинська книга, 2007. – 84 с.

64. Педагогический репертуар домриста (четырёхструнная домра)
Вып. 3 / сост. И. Шелмаков. – М.: Музыка. – 1968. – 63 с.
65. Педагогический репертуар аккордеониста. III-IV курсы
музыкальных училищ / Сост. М. Двилянский. – Москва : Музыка,
1979. – 55 с.
66. Песни и танцы Молдавии / Сост. И. Дубяга. – М. : Музыка, 1981. –
71 с.
67. Пешков Ю. П'єси для акордеона / Упорядн. П. Серотюк. –
Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2006. – 24 с.
68. Платонов М. Хрестоматія педагогічного репертуару для флейти. /
М. Платонов. – Москва : “Искусство”, 2001. – 168 с.
69. Поврозняк Й. Гитарный лексикон. – Berlin, Verlag Neue Music,
1979.- 236 с
70. Понизовкин Ю. В. Проблемы интерпретации и редактирования
клавирных произведений И. С. Баха : учебное пособие /
Ю. В. Понизовкин. – Москва : РАМ им. Гнесиных, 1996. – 64 с.
71. Пуриц І.Г. Гра на баяні: Методичні статті. / Пуриц Іосиф
Григорович. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. –
232 с.
72. Рейхе У. Избранные этюды для тромбона. Тетрадь I. / У. Рейхе.
– Санкт-Петербург : “Искусство”, 2000. – 28 с.
73. Ривчун А. Школа игры на саксофоне. / А. Ривчун. – Москва :
“Музыка”, 1985. – 240 с.
74. Розанов С. Школа игры на кларнете. / С. Розанов. – Москва :
“Искусство”, 1980. – 295 с.
75. Семешко А. Баян в педвузі. / Анатолій Семешко. – Кривий Ріг,
1993. – 150 с.
76. Соловьев Ю. Пьесы, обработки и этюды для аккордеона. – Москва
: Музыка, 1976. – 47 с.

77. Табаков М. Прогрессивная школа игры на трубе. III-IV части. / М. Табаков. – Москва : "Музыка". 1975 р. – 310 с.
78. Табачник Я. П'єси для акордеона. / Ян Табачник. – Київ : Музична Україна, 1971. – 71 с.
79. Усов А. Школа игры на валторне. / А. Усов. – Москва : "Музыка", 1993. – 180 с.
80. Хрестоматия аккордеониста / Сост. В. Лушников. – Москва : Музыка, 1990. – 80 с.
81. Хрестоматія педагогічного репертуару баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов, В. В. Паньков, А. А. Семешко. – К. : Музична Україна. – 1988. – Вип. 1. – 110 с.
82. Хрестоматия для скрипки. Пьесы и произведения крупной формы (клавир) 39 / сост. М. Гарлицкий, К. Родионов. – Москва: Музыка. – 1988. – 110 с
83. Шмидт-Шкловская А. А. О воспитании пианистических навыков / А. А. Шмидт-Шкловская. – Москва : Классика-XXI, 2009. – 84 с.
84. Штарк А. Хрестоматия для кларнетиста. / А. Штарк. – Москва : "Музыка", 1994. – 95 с.
85. Charnasse Helene. Шестиструнная гитара. От истоков до наших дней / Перевод с французского //. – Москва, «Музыка», 1991. – 87 с.
86. Summerfield M.J. The Classical guitar. Newcastle, Ashley Mark Publishing, 1982. – 146 с.

Мова викладання: українська.

01 Освіта

014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»

ПП01 МЕТОДИКА МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

1. Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває особливості організації педагогічного процесу на уроках музичного мистецтва у загальноосвітніх навчальних закладах; види музичної діяльності та методику їх проведення; методику позакласної музично-освітньої роботи з учнями у загальноосвітніх закладах; завдання, зміст, форми, принципи, методи і організацію навчально-виховної музичної роботи з учнями загальноосвітньої школи; основні сучасні педагогічні технології та можливості їх використання на уроках музичного мистецтва,

Тип: Цикл професійної підготовки. Нормативна частина циклу.

Термін вивчення: 1с. курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 48 год. аудиторних: 18 год. лекційних, 16 год. практичних, 14 лабораторних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Аліксійчук О.С.

Мета курсу: формування всебічно підготовленого спеціаліста для шкіл різного типу навчання, здібного на високому рівні організувати та провести урочну, позакласну та позашкільну музично-естетичну роботу, забезпечити студентів комплексом необхідних знань, вмінь та навичок, проведення музично-естетичної роботи у загальноосвітній школі, формування у студентів світоглядних орієнтацій і компетентностей у сфері музичної культури, виховання потреби у творчій самореалізації.

Основні завдання дисципліни:

- 1) забезпечити студентів необхідною системою знань теорії та методики музичного виховання;
- 2) формувати вміння та навички ефективного використання методів музичного виховання учнів;
- 3) навчити здійснювати керівництво творчою діяльністю учнів;
- 4) збагачувати емоційно-естетичний досвід студентів, пробуджувати особистісно-позитивне ставлення до мистецьких цінностей;

- 5) сприяти цілеспрямованому опануванню майбутніми вчителями музично-практичними вміннями та навичками; формувати комплекс професійних компетентностей, що забезпечить здатність використовувати набуті знання та вміння у керівництві навчально-виховним процесом у ЗОШ а також у процесі самоосвіти;
- 6) виховувати потребу вивчати нові досягнення музичного мистецтва та передовий педагогічний досвід для впровадження його у навчально-виховний процес школи;
- 7) розвивати інтерес до професії вчителя музичного мистецтва.
- 8) набуття навичок самоосвіти під час написання планів-конспектів уроків музичного мистецтва, підготовки рефератів, аналізу репертуару, аналізу уроків музичного мистецтва тощо.

Результати навчання: студенти **мають знати:** необхідний систематизований програмний матеріал з області теорії і практики музичного виховання молодших школярів та учнів підліткового віку; питання історії, теорії і методики музичного виховання; специфічні методи і принципи музичного виховання; сучасні завдання музично-естетичного виховання учнів ЗОШ і відповідні вимоги до вчителя-музиканта; сучасні наукові тенденції та експериментальну музично-виховну роботу, яка проводиться провідними діячами в галузі методики музичного виховання.

Студенти **мають уміти:** аналізувати основні проблеми музичного виховання; робити висновки, узагальнення, виходячи з конкретного навчального матеріалу; визначати дидактичні основи музичного виховання, враховуючи специфіку уроків музики; розробляти плани-конспекти стандартних і нестандартних уроків музичного мистецтва а також їх фрагментів (за видами музичної діяльності); розробляти творчі завдання та дидактичні ігри для уроків музичного мистецтва; проводити конкретні психолого-педагогічні спостереження; застосовувати відповідні методи, стосовно загальних проблем музичного виховання в школі; творчо

застосувати практичні вміння і навички проведення музично-виховної роботи в початкових і середніх класах; систематизовувати, узагальнювати, навчальний матеріал; викладати матеріал логічно і послідовно, підкріплюючи прикладами; використовувати наочність, ілюстрації, музичні інструменти; творчо та самостійно використовувати набуті знання, вміння та навички на практиці.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, консультування, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Денна форма навчання				
	Змістовий модуль 1 (60 балів)		40	100
	Поточний контроль	МКР		
	30 Балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Аліксійчук О.С. Морально-естетичне виховання молодших школярів засобами української народної музики/ О.С.Аліксійчук. – Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно- видавничий відділ, 2004. – 124 с.
2. Аліксійчук О.С. Використання музичних іграшок-інструментів у роботі з молодшими школярами: Методичні поради/ Укладач О.С.Аліксійчук. – Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 30с.
3. Борисова Т.В. Підготовка студентів до естетичного виховання школярів засобами музичного театру/ Т.В.Борисова. – Кам'янець-Подільський: видавець ПП Зволейко Д.Г., 2009. – 15с.
4. Верховинець В. Весняночка. Ігри з піснями для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку/ В.Верховинець. – Київ: Муз. Україна, 1089. – 341 с.
5. Горбенко С.С. Дитяче хорове виховання в Україні/ С.С.Горбенко. – Київ, ІЗМН., 1999. – 270с.
6. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник /О.О.Гумінська. – Тернопіль. 2003. – 230с.
7. Загвязинський В.І. Педагогічна творчість учителя/ В.І. Загвязинський // Педагогічна творчість і майстерність: хрестоматія / укл. Н.В. Гузій. – Київ: ІЗМН, 2000. – 168 с.
8. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: навчальний посібник/ І.А. Зязюн, Г.М. Сагач. – Київ, 1997. – 302 с.
9. Ковалів В. Методика музичного виховання на релятивній основі. – Київ., 1973. – 149с.
10. Козир А.В. Методичні рекомендації з основ фахової майстерності/ А.В.Козир. – Київ: Логос, 2006. – 135с.
11. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) // Педагогічна газета. – 2002. – №1.

12. Костюк О.Г. Сприймання музики і художня культура слухача/ О.Г. Костюк. – Київ: Наукова думка, 1965. – 117с.
13. Критерії оцінювання навчальних досягнень у системі загальної середньої освіти. 12-бальна система. – Київ, 2000.
14. Лисенко М. Молодощі / М.Лисенко. – Київ: Муз.Україна, 1990.
15. Леонтович М.Д. Практичний курс навчання співу у середніх школах України. (З педагогічної спадщини композитора)/ М.Д.Леонтович. – Київ: Муз. Україна, 1989. – 134 с.
16. Масол Л.М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів /Л.М.Масол. – Харків, 2006 – 255с.
17. Масол Л.М. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах. //Шкільний світ/ Л.М. Масол. – 2002. – 2002. – № 9.
18. Масол Л.М. Школа культури виховує людину, яка містить і прагне творити //Початкова школа/ Л.М Масол. – 2001. – №4. – С.42-44.
19. Масол Л.М. Образ – слово – думка: полікультурний діалог в освітньому просторі // Мистецтво та освіта/ Л.М. Масол – 1999. – №4. – С.38-45.
20. Музика 5-8. Тематична атестація (програмові вимоги, завдання). Тернопіль: АСТОН, 2007 – 52 с.
21. Орієнтовне календарне планування змісту уроків за програмою інтегрованого курсу «Мистецтво» // Масол Л.М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів /Л.М.Масол, О.В.Гайдамака, Є.В.Белкіна, О.В.Калініченко, І.В.Руденко. – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – С.131-196.
22. Падалка Г.М. Мистецька освіта: сучасні проблеми розвитку/ Г.М.Падалка// Науковий часопис НПУ ім.М.П.Драгоманова. серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наукових праць. Вип.17 (12) – Київ: НПУ, 2009.
23. Падалка Г. Учитель, музика, діти / Г. Падалка. – Київ: Муз.Україна, 1982. – 285с.

- 24.** Печенюк М.А. Буквар сопілкаря: навч.-метод. посіб./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Вид. 2-ге випр. І допов. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 135.
- 25.** Печенюк М.А. Дзвінкі голоси: музична хрестоматія: пісенний матеріал: навч.-метод. посіб. 1-2 кл./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Тернопіль: Астон, 1999. – 114 с.
- 26.** Печенюк М.А. Дзвінкі голоси: музична хрестоматія: пісенний матеріал: навч.-метод. посіб. 3 кл./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Тернопіль: Астон, 1999. – 75 с.
- 27.** Печенюк М.А. Дзвінкі голоси: музична хрестоматія: пісенний матеріал: навч.-метод. посіб. 4 кл./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Тернопіль: Астон, 1999. – 88 с.
- 28.** Печенюк М.А. Дзвінкі голоси: музична хрестоматія: пісенний матеріал: навч.-метод. посіб. 5 кл./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Тернопіль: Астон, 2000. – 100 с.
- 29.** Печенюк М.А. Дзвінкі голоси: музична хрестоматія: пісенний матеріал: навч.-метод. посіб. 6 кл./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Тернопіль: Астон, 2000. – 75 с.
- 30.** Печенюк М.А. Дзвінкі голоси: музична хрестоматія: пісенний матеріал: навч.-метод. посіб. 7 кл./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Тернопіль: Астон, 2001. – 106 с.
- 31.** Печенюк М.А. Дзвінкі голоси: музична хрестоматія: пісенний матеріал: навч.-метод. посіб. 8 кл./ М.А.Печенюк, П.П.Леонтієв. – Тернопіль: Астон, 2003. – 164 с.
- 32.** Печерська Е.П. Уроки музики в початкових класах: Навчальний посібник/ Е.П.Печерська. – Київ: Либідь, 2001, с.65-84.
- 33.** Програми та поурочні методичні розробки для загальноосвітніх шкіл. Музика: 1-4 класи / укл. О.Я.Ростовський, Р.О.Марченко, Л.О.Хлебнікова, З.Т.Бервецький. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 112с.

34. Програми та поурочні методичні розробки для загальноосвітніх шкіл. Музика: 5-8 класи/ укл. О.Я.Ростовський, Р.О.Марченко, Л.О.Хлебнікова, З.Т.Бервецький. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 94с.
35. Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання : навчально-методичний посібник / О.Я. Ростовський. – Київ: ІЗМН, 1997. – 248 с.
36. Ростовський О.Я. Методика викладання музики в основній школі / О.Я.Ростовський. – Тернопіль: Навч. книга, 2001. – 271 с.
37. Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початкових класах / О.Я.Ростовський. – Київ, 1997. – 202 с.
38. Рудницька О.П. Музика і культура особистості: проблеми сучасної педагогічної освіти / О.П.Рудницька. – Київ: ІЗМН, 1998. – 280с.
39. Хлебнікова Л.О. Виховання музикою // Навчання і виховання шестирічних першокласників: Зб. Ст. Упор. К. Прищепа. – Київ: Рад. Шк., 1990. – С.155-168.
40. Юцевич Ю.А. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу / О.А.Юцевич. – К., 1998. 159 с.

Мова викладання: українська.

Ш14 ДИТЯЧИЙ ФОЛЬКЛОР

Опис (анотація): дисципліна готує майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва (зокрема українського народного), здатних здійснювати музично-педагогічну діяльність з високим ступенем культуроємності і структурування соціального змісту виховного процесу; зі знанням оптимальних форм організації педагогічної взаємодії за принципами гуманізації і демократизації; з високим рівнем теоретичного і методичного осмислення суті українського дитячого фольклору як поліфункціонального

етнокультурного явища, яке реалізується у відповідному віковому середовищі засобами ряду речитативних, співних та ігрових творів.

Тип: Дисципліни вільного вибору студента.

Термін вивчення: II курс (IV семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: загальна кількість годин – 120, з них: денна форма навчання (20 – лекцій, 20 – практичних занять, 80 – самостійна робота); заочна форма навчання (8 – лекцій, 8 – практичних занять, 104 – самостійна робота).

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Аліксійчук О.С.

Мета дисципліни: опанування студентами необхідним комплексом знань про український дитячий фольклор як самобутній етнокультурний та історичний феномен, що є засобом музично-естетичного та етнонаціонального виховання; підготувати студентів до музично-педагогічної діяльності у загальноосвітній школі, дати їм основні знання про завдання, зміст, організацію, форми і методи роботи з дітьми та підлітками у ракурсі фольклористично-етнографічної діяльності.

Основні завдання дисципліни:

- формувати в майбутніх вчителів національно-свідоме ставлення до українського дитячого фольклору, розуміння його значення як предмета;
- ознайомити студентів з жанрами та функціями дитячого фольклору;
- формувати у студентів пізнавальну самостійність, вміння самостійно записувати розшифровувати та паспортизувати зразки українського дитячого фольклору;
- вдосконалювати вміння студентів співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи,;
- розвивати у студентів самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу з даного предмета;

- стимулювати науково-методичну творчість студентів, прагнення вдосконалювати свою педагогічну освіту, прищеплювати творче ставлення до вчительської праці.

Результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- основні теоретичні засади українського дитячого фольклору як засобу культурно-національного виховання;
- сучасну класифікацію жанрів дитячого фольклору;
- основні функції українського дитячого музичного фольклору;
- фольклорні зразки, джерела та пам'ятки дитячого музичного фольклору;
- методику роботи з дитячим фольклорним колективом у загальноосвітній школі.

вміти:

- аналізувати витoki створення та розвиток дитячого фольклору;
- записувати та розшифровувати зразки дитячого фольклору;
- толерантно ставитись до представників різних етнічних груп;
- використовувати народознавчу та фольклористичну інформацію у своїй майбутній педагогічній та творчій діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності, набуті у процесі вивчення дисципліни:

пізнавальні: засвоєння знань у галузі дитячого фольклору, календарною обрядовістю, збирацько-видавничою діяльністю; оволодіння спектром інформаційного фонду теоретико-фольклористичного, історико-фольклористичного, фольклорно-жанрологічного, культурологічного, етнолінгвістичного, комунікативного спрямування, реалізацією у науково-

дослідницькій фольклористичній діяльності з установкою на самовдосконалення;

практичні: формування вмінь роботи з дитячим різножанровим фольклорним матеріалом, записами та розшифровкою дитячого музичного фольклору, застосування отриманих вмінь і знань на практиці; здобуття навичок щодо організації шкільних народознавчих музеїв, фольклорних гуртків, виставок, підготовки і проведення тематичних свят та обрядів;

творчі: розвиток етнографічних музичних здібностей, уяви, фантазії, здатності проявляти творчу ініціативу, формування стійкого інтересу до народної спадщини України, задоволення потреби у творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні;

соціальні: виховання патріотизму, поваги до народних духовних цінностей, дбайливого ставлення до музичної національної спадщини; формування ціннісних орієнтацій, позитивних якостей емоційно-вольової сфери, вміння працювати в колективі.

Методи викладання: лекція, розповідь, пояснення, демонстрація, ділова гра, інтерактивні методи навчання.

Методи оцінювання: індивідуальне та фронтальне опитування, модульна контрольна робота.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
45 балів	50 балів	5	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Аліксійчук О.С. Теорія і методика вивчення дитячого фольклору в загальноосвітній школі : навчально-методичний посібник / О.С.Аліксійчук. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2017. – 104 с.
2. Доронюк В.Д. Українська музична етнопедagogіка : монографія / В.Д.Доронюк, М.В.Вовк. – Івано-Франківськ : Видавництво “Плай” ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 20098. — 537 с.
3. Смоляк О.С. Український дитячий музичний фольклор / О.С. Смоляк // Підручник-хрестоматія для викладачів та учнів. Вип. 1. – Тернопіль : Лілея, 1998. – 80 с.
4. Руснак І.Є. Український фольклор : навчальний посібник / І.Є Руснак. – 2-ге вид., стереотип. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2012. – 304 с.

ПП 15 Методика викладання вокалу

1. Мета вивчення навчальної дисципліни у контексті підготовки фахівців певної спеціальності.

Метою вивчення навчальної дисципліни “Методика викладання вокалу” є підвищення теоретичного, методичного та методологічного рівня знань студентів, а також естетичне виховання студентів засобами вокального мистецтва.

Її взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами навчального плану підготовки фахівців.

Міждисциплінарні зв'язки: Постановка голосу, Хорове диригування, Хоровий клас, Методика музичного виховання, Методика роботи зі шкільними творчими колективами, Методика роботи з дитячим вокально-хоровим колективом.

2. Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни.

Навчальна дисципліна “Методика викладання вокалу” передбачає формування у студентів таких компетентностей:

а) інтегральних:

- здатність розв’язувати складні завдання в галузі середньої мистецької освіти, що передбачає використання отриманого досвіду у самостійній професійній діяльності згідно духовних, естетичних і моральних цінностей, власних духовно-світоглядних орієнтацій;
- здатність до застосування в практиці розв’язання проблем у галузі мистецької освіти науково-педагогічних, мистецтвознавчих знань, використання отриманого досвіду у майбутній педагогічній, виконавській, науково-дослідній діяльності;
- володіння ґрунтовною науково-теоретичною базою, яка сприяє глибокому осягненню сенсу явища національної співацької виконавської традиції, у якій концентрується багатовіковий досвід народно-пісенної творчості;
- сформованість науково-методичного апарату національної школи співу.

б) загальних:

- здатність учитися, вдосконалювати процес вивчення й виконання мистецьких творів з високим рівнем автономності;
- здатність до аналізу та синтезу проблем мистецького спрямування на основі логічних аргументів та перевірених фактів;
- здатність до творчої діяльності (генерувати нові дії й вирішувати професійні проблеми), виявляти ініціативність, самостійність, оригінальність пізнавальної і навчально-професійної діяльності;
- уміння аналізувати, порівнювати, синтезувати, оцінювати у процесі вирішення фахових завдань;
- здатність застосовувати сучасні досягнення та тенденції розвитку науки в галузі вокальної педагогіки;

- розвиток необхідних професійних якостей особистості фахівця, загального культурного рівня, творчої активності, креативності, прагнення до саморозвитку та самоосвіти у професії.

в) спеціальних (фахові, предметні):

- володіння методикою формування вокально-технічних, виконавських, оцінювально-аналізуючих умінь та навичок учнів в роботі з постановки голосу;
- здатність застосовувати спеціальні науково-методичні знання в галузі вокального педагогіки при розв'язанні проблемних ситуацій у сфері педагогічної діяльності;
- уміння глибокого осмислення сучасного змісту вокальної виконавської практики, здатності до аналізу складних мистецьких явищ з опорою на досягнення сучасної вокальної педагогіки та суміжних галузей наук;
- володіння методикою проведення аналізу загального, музично-теоретичного, виконавського компонентів вокальних творів;
- здатність використання набутих знань, умінь та навичок в процесі самостійного вдосконалення професійних якостей;
- здатність відчувати й демонструвати емоційну чутливість, рефлексію, ціннісне ставлення до музичних творів, здійснювати активне сприймання, запам'ятовування, збереження, відтворення й художньо-педагогічне тлумачення змісту і смислу творів мистецтва;
- уміння застосовувати сучасні освітні технології, в тому числі і музично-інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх та позашкільних мистецьких закладах;
- поєднання у процесі музичної діяльності музикальності, виконавських, інтерпретаційних, артистичних умінь, виконавської надійності;

-застосування набутих професійно-профільних знань у репетиційній, концертній, педагогічній, науково-дослідницькій діяльності.

Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування.

Під час працевлаштування майбутні фахівці зможуть реалізувати отримані компетентності в ході викладання дисциплін мистецтвознавчого та вокально-хорового циклу.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

Змістовий модуль 1. Методика розвитку співацького голосу

Тема 1. Методика викладання вокалу. Уведення в проблематику.

Тема 2. Спів як психофізіологічний процес.

Тема 3. Будова голосового апарату.

Тема 4. Акустичні особливості процесу голосоутворення.

Тема 5. Процес голосоутворення та голосоведення.

Тема 6. Резонатори голосового апарату.

Тема 7. Дихання у співі.

Тема 8. Вокальний та вокально-педагогічний слух.

Тема 9. Психологія вокальної діяльності.

Тема 10. Гігієна та охорона співацького голосу.

4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів ЄКТС – 4, кількість годин: всього – 120, аудиторних – 40, лекційних – 20, практичних – 20, самостійна робота – 80).

5. Форма підсумкового контролю – залік.

6. Інформація про науково-педагогічного працівника, який забезпечуватиме викладання цієї навчальної дисципліни (Прядко Олена Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент).

7. Перелік основної літератури.

I. Базова

1. Адулов Н.А. Руководство по постановке певческого и разговорного голоса. для дикторов, актеров, педагогов и др. / Николай Алексеевич Адулов. – Липецк, 1996. – 375 с.
2. Алмазова Є.С. Логопедична робота з відновлення голосу у дітей / Є.С. Алмазова . – Вид. 2-ге випр. – Москва : Айрис-пресс, 2005. – 192 с.
3. Антонюк В. Виконавські форми сольного співу: до питання виховання різнопрофільних співацьких особистостей : дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. – Київ : Українська ідея, 1999. – 24 с.
4. Антонюк В. Етномузикологічні чинники навчання співу : наукове дослідження / Валентина Геніївна Антонюк. – Київ : Українська ідея, 1999. – 24 с.
5. Антонюк В. Звукове мовлення в народно-побутовому вжиткові українців. Нариси з етнології : посібник для педагогів, учнів та студентів середньої та вищої ланок гуманітарної освіти / Валентина Геніївна Антонюк. – Вид. 2-ге, перероб. та допов. / за загальною ред. Т.І.Люріної. – Київ : Обрії, 1996. – 128 с.
6. Антонюк В.Г. Пісенно-фольклорні витоки українського вокального мистецтва: Дослідницька праця. – Київ : Українська ідея, 1999. – 24 с.
7. Антонюк В.Г. Постановка голосу: Навчальний посібник для студентів вищих музичних навчальних закладів. – Київ : Українська ідея, 2000. – 68 с.
8. Антонюк В. Становлення вокально-професійної освіти в Україні: проблеми поліетнічності : дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. – Київ : Українська ідея, 1999. – 28 с.
9. Антонюк В. Традиції української вокальної школи. Микола Кондратюк : наукове дослідження / Валентина Геніївна Антонюк. – Київ : Українська ідея, 1998. – 148 с.

10. Антонюк В. Г. Орфоепія у художньому співі: Дослідницька праця. – Київ : Українська ідея, 1999. – 24 с.
11. Антонюк В. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект: Монографія. – Київ : Українська ідея, 2001. – 144с.
12. Антонюк В. Формування індивідуального виконавського стилю: культурно-антропологічний аспект : наукове дослідження / Валентина Геніївна Антонюк. – Київ : Українська ідея, 1999. – 24 с.
13. Антонюк В. Формування української вокальної школи: історико-культурний аспект: дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. – Київ : Українська ідея, 1999. – 24 с.
14. Аспелунд Д. Основные вопросы вокально-речевой культуры / Д. Аспелунд. – Москва : Музыка, 1983. – 128 с.
15. Барсова Л.Г. Сольное пение : термины и понятия / Л.Г. Барсова. – Санкт-Петербург : Издательство СПбГАТИ, 2009. – 128 с.
16. Благовидова О. Н. Статьи и материалы к 100-летию со дня рождения / О. Н. Благовидова. – Одесса : Печатный дом, 2005. – 138 с.
17. Бриліна В. Вокальна професійна підготовка вчителя музики : методичний посібник / В. Бриліна, Л. Ставінська. – Вінниця : Нова книга, 2013. – 95 с.
18. Вербер-Свердстрем В. Школа раскрытия голоса. Путь к катарсису в искусстве пения / В. Вербер-Свердстрем. – Москва : Evidentis, 2009. – 232 с.
19. Гарсиа М. Советы по пению : учеб. пособ. / Мануэль Гарсиа. – Санкт-Петербург : Лань ; Планета Музыки, 2014. – 104 с.
20. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва [підруч. для вищ. муз. навч. закл] / Богдан Пилипович Гнидь ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. – Київ : НМАУ, 1997. – 318, [1] с.

- 21.Горбенко С. С. Історичні корені та виховні особливості дитячого хорового співу в Україні / С. С. Горбенко // Початкова. школа. – 2000. – № 5. – С. 37–39.
- 22.Дейша-Сионицкая М.А. Пение в ощущениях : учебное пособие / М.А.Дейша-Сионицкая, – Санкт-Петербург : Издательство “Лань”, Издательство “ПЛАНЕТА МУЗЫКИ”, 2014. – 64 с.
- 23.Дмитриев Л. Основы вокальной методики : учеб. пособ. для муз. вузов / Леонид Борисович Дмитриев. – Москва : Музыка, 2007. – 368 с.
- 24.Доронюк В.Д. Основы вокально-педагогічної творчості вчителя музики: навч. посіб. для викладачів і студентів вищих навч. закладів і вчителів музики шкіл різного типу / В.Д.Доронюк, М.Ю.Сливоцький. – Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. – 306 с.
- 25.Емельянов В.В. Развитие голоса. Координация и тренинг : учебник для вузов / В.В.Емельянов. – Санкт-Петербург : Издательство “Лань”, Издательство “ПЛАНЕТА МУЗЫКИ”, 2015. – 176 с.
- 26.Емельянов В.В. Фонопедический метод формирования певческого голосообразования : методические рекомендации для учителей музыки / В.В.Емельянов / отв. ред. Л.П.Маслова. – Новосибирск : Наука, 1991. –41 с.
- 27.Естрадное пение. Экспресс-курс развития вокальных способностей / И.О.Исаева. – Москва : АСТ: Астрель, 2008. – 319 с.
- 28.Жишкович М. Основы вокально-педагогічних навиків : метод. поради для студ. вокальних ф-тів вищих навч. закладів к-ри і мистецтв III – IV рівнів акредитації / Мирослав Жишкович. – Львів, 2007. – 43 с.
- 29.Колодуб І. Питання теорії вокального мистецтва / І.Колодуб. – Харків : Промінь, 1995. – 119 с.

30. Кушка Я.С. Методика музичного виховання дітей / Я.С.Кушка. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2007. – 99 с.
31. Кушка Я.С. Методика навчання співу : посібник з основ вокальної майстерності / Я.С.Кушка. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. – 288 с.
32. Люш Д.В. Розвиток і охорона співацького голосу / Д.В.Люш. – Київ : Муз. Україна, 1988. – 138, [2] с.
33. Менабени А.Г. Методика обучения сольному пению / Анджелина Георгиевна Менабени. – Москва : Просвещение, 1987. – 93 с.
34. Микиша М.В. Практичні основи вокального мистецтва / Михайло Венедиктович Микиша / літ. виклад М.Головащенко. – Київ : Муз. Україна, 1971. – 90 с.
35. Михайличенко О. В. Музично-естетичне виховання дітей та молоді в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.) : [монографія] / О. В. Михайличенко. – Київ : Видавничий центр КДЛУ, 2000. – 340 с.
36. Можайкіна Н.С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія: навчальний посібник / Н.С. Можайкіна. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. – 2016 с.
37. Морозов В.П. Искусство резонансного пения. Основы резонансной теории и техники. Москва : ИП РАН, МГК им. П.И.Чайковского, Центр «Искусство и наука». 2002. – 496 с.
38. Оська С. Музыкальный слух: Теория и методика развития и совершенствования / С. Оська. – Москва : АСТ, 2003. – 78 с.
39. Откидач В.М. Естрадний спів і шоу-бізнес : навч.-метод. посібник / В.М.Откидач. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 368 с.
40. Педагогічний репертуар вокаліста. Тенор. Збірка арій, романсів, обробок народних пісень українських та зарубіжних композиторів. – Луцьк : ВАТ “Волинська обласна друкарня”, 2009. – 154 с.

41. Пекерская Е. М. Вокальный букварь / Е. М. Пекерская. – Москва : Музыка, 1996. – 94 с.
42. Пляченко Т.М. Методика викладання вокалу : навч.-метод. посібник для студентів музичних факультетів (Спеціальність “Музична педагогіка і виховання”) / Т.М.Пляченко. – Кіровоград : КДПУ, 2005. – 80 с.
43. Прохорова Л. Українська естрадна вокальна школа. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації. Видання друге. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – 384 с.
44. Прядко О.М. Вокальна підготовка вчителя музичного мистецтва : монографія / Олена Михайлівна Прядко. – Кам’янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2016. – 192 с.
45. Прядко О.М. Розвиток співацького голосу : навч. посіб. / О.М. Прядко. – Кам’янець-Подільський : Сисин О.В., 2010. – 128 с.
46. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в основній школі : навч.-метод. посіб. / Олександр Якович Ростовський. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2001. – 272 с.
47. Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початковій школі / О.Я. Ростовський. – Тернопіль : Навчальна книга . – Богдан, 2000. – 256 с.
48. Стахевич О. Основи вокальної педагогіки. Природно-наукові теорії сольного співу : курс лекцій : навч. посібник для студентів диригентсько-хорових факультетів музичних і педагогічних вузів / О. Стахевич. – Суми, 2002. – 91 с.
49. Стасько Г.Є. Голос людини та вокальна робота з ним : монографія / Г.Є. Стасько, О.Д. Шуляр, М.Ю. Сливоцький. – Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2010. – 336 с.

50. Стулова Г.П. Развитие детского голоса в процессе обучения пению / Г.П. Стулова. – Москва : Прометей, 1992. – 182 с.
51. Хлебнікова Л.О. Методика хорового співу у початковій школі : метод. посіб. / Л.О. Хлебнікова. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – 216 с.
52. Хрестоматія для сольного співу. Пісні, романси, арії українських композиторів : у 3 ч. / [упоряд. В.Бриліна, Л.Ставінська]. – Київ : “Освіта України”, 2006. – ч. 3. – 248 с.
53. Чайка В. Мистецтво творити голосом. Роль психофізіологічного стану студента у розвитку його вокальної майстерності: поради педагога / Володимира Чайка. – Львів : Місіонер, 2008. – 104 с.
54. Шамаєва К. І. Музична освіта в Україні у першій половині XIX ст. : навч. посіб. / К. І. Шамаєва. – Київ : ІЗМН, 1996. – 112 с.
55. Юрко О.О. Вокальне виховання дітей та юнацтва в закладах загальної додаткової освіти : метод. посіб. для вчителів музики загальноосвіт. шкіл, керівників вокальних гуртків, студ. диригентсько-хорових ф-тів музичних та пед. вузів / О.О.Юрко. – Суми : Сум ПДУ ім. А.С. Макаренка, 2005. – 138 с.
56. Юссон Р. Певческий голос: Исследование основных физиологических и акустических явлений певческого голоса / Рауль Юссон. – Москва : Музыка, 1974. – 262 с.
57. Юцевич Ю. Музыка: словник-довідник / Юрій Євгенович Юцевич. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. – 352 с.
58. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: навч-метод. посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу / Юрій Євгенович Юцевич; ін-т змісту і методу навчання. – Київ. – 1998. – 158, [1] с.

ПП 02.05 ПОЛІФОНІЯ

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Поліфонія” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, напряму підготовки (спеціальності) 6.020204 “Музичне мистецтво*”.

Тип дисципліни: цикл професійної підготовки

Термін вивчення: II курс (3 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 48 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 24 год. Ппрактичних.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва Яропуд З.П.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є поліфонія строго стилю – хорова а capella поліфонія, головним чином музика епохи Відродження. Аналіз і творення поліфонічної музики строгого стилю.

Міждисциплінарні зв’язки: курс «Поліфонія» тісно пов’язаний з дисциплінами музичного циклу, (гармонія, сольфеджіо, хоровий клас і практикум роботи з хором, хорове диригування, хорове аранжування, аналіз музичних творів, історія музики, методика музичного виховання та ін.).

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. З історії розвитку багатоголосся;
2. Двоголосся різнотемне. Складний контрапункт.
3. Імітація.

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “ Поліфонії” є організація художньо-практичної діяльності студентів, озброєння їх знаннями і навичками, необхідними для

оволодіння поліфонічним письмом строгого стилю, самостійного складання поліфонічних зразків, а також підвищення рівня художнього виховання засобами музичного мистецтва.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Поліфонія” є:

- а) дати студентам знання теоретичних основ поліфонії строгого стилю;
- б) у навчанні особливу увагу звертати на матеріал, який має практичне в роботі вчителя музики у школі;
- в) виконання творчих завдань необхідно пов’язувати з лекційним профілем роботи вчителя музики. Бажано складати невеличкі поліфонічні твори, призначені для виконання вокальним або інструментальним ансамблем.
- г) у вивченні поліфонії потрібно спиратися на кращі зразки народної та класичної музики;
- д) перевірку письмових завдань і аналізу творів необхідно поєднувати з сольфеджуванням. При сольфеджуванні поліфонічних творів варто доручати студентам виконання різних партій. Теми для контрольних або домашніх завдань можна записувати як музичний диктант.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:** історію розвитку багатоголосся; теоретичні основи поліфонії строгого стилю; різновиди поліфонічних формоутворень; технологію створення і аналізу поліфонічної музики строгого стилю.

вміти: аналізувати приклади різних типів поліфонії строгого стилю на конкретному нотному матеріалі; написати мелодію за правилами поліфонії строгого стилю; дописати другий голос до створеної у відповідності зі строгим стилем мелодії; написати нескінчений канон (двоголосий, триголосий); створити двоголосні імітації.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія розвитку багатоголосся.

Тема 1. З історії розвитку багатоголосся. Характеристика основних періодів у розвитку багатоголосся. Розвиток поліфонії в українській музичній культурі. Місце поліфонії у творчості композиторів ХХ, ХХІ століть.

Тема 2. Характеристика поліфонії строгого стилю. Поняття про поліфонію та поліфонічні формоутворення: три типи поліфонії. Характерні особливості поліфонії строгого стилю: рух, стрибки, ритм, лад, гармонія, дисонанси. Закономірності мелодії у строгому стилі.

Змістовий модуль 2. Двоголосся різнотемне.

Тема 3. Двоголосся у строгому стилі. Особливості будови мелодії: ладова основа, мелодичний і ритмічний рух. Закономірності інтервальних співвідношень між голосами: консонанси, дисонанси.

Тема 4. Складний контрапункт. Класифікація контрапунктів. Простий і складний контрапункт (вертикально-рухомий і горизонтально-рухомий). Подвійний контрапункт октави. Обернений контрапункт.

Змістовий модуль 3. Імітація.

Тема 5. Види імітації. Триголосна імітація, інтервал імітації.

Тема 6. Канонічна імітація. Нескінчений канон. Методика написання нескінченного канону. Канонічна секвенція.

Норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни. Розподіл балів, які отримують студенти

МОДУЛЬ I (3 семестр)

Поточний і модульний контроль	Сума	Залік

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3			100	
15		15		20				
Поточний контроль	СР	Пточний контроль	СР	Поточний контроль	СР	МКР		
10	5	10	5	15	5	50		

Шкала оцінювання:

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

Рекомендована література

Базова

1. Богатырев С. Двойной канон.- М., 1948
2. Богатырев С. Обратимый контрапункт.- М., 1960
3. Литинский Г. Задачи по полифонии.- М., 1965
4. Григорьев С., Мюллер Т. Учебник полифонии.- М., 1969
5. Демчишин М. Поліфонія.- К., 1995
6. Золотарев В. Фуга.- М., 1956
7. Павлюченко С. Руководство к практическому изучению основ инвенционной полифонии.- М., 1953
8. Павлюченко С. Практическое руководство по контрапункту строгого письма.- М., 1963
9. Протопопов В. История полифонии.- М., 1962
10. Скребков С. Учебник полифонии.- М., 1965
11. Степанов А., Чугаев А. Полифония. – М., 1972
12. Хоменський Й. Історія гармонії і контрапункту. – К., 1975.

Додаткова

1. Асафьев Б. Музыкальная форма как процесс. – Л., 1963
2. Праут Э. Фуга.- Изд-во Юргенсона, 1900
3. Праут Э. Анализ фуг.- Изд-во Юргенсона, 1910
4. Шип С. Музична форма від звуку до стилю.- К., 1998.

ПП 13 Основи акторської майстерності вчителя

Опис (анотація) Професійна майстерність учителя за своєю структурою є багатогранною, де головним і визначальним моментом є особистість педагога, але як один з найважливіших компонентів майстерності розглядається педагогічна техніка, репрезентована системою емоційно-виразних засобів (голосових, моторних, мімічних, пластичних тощо), які забезпечують технологію педагогічної діяльності й найповніший прояв педагогічного потенціалу вчителя. Творчий потенціал учителя складається із

системи знань, умінь, переконань; розвиненого почуття нового; високого рівня мислення, його гнучкості, нестереотипності та оригінальності, здатності швидко змінювати прийоми дій відповідно до нових умов діяльності. Жоден учитель, який не має внутрішньої і зовнішньої психотехніки, ніколи не зможе володіти розумом і серцями дітей, він ніколи не зможе розвинути сприйнятливість учнів, їх здатність „спалахувати” від його завдань. Педагог зобов’язаний бути прекрасним артистом. Цьому сприяє вивчення основ акторської діяльності, які мають дуже багато спільного з діяльністю педагогічною. Не випадково професію учителя порівнюють з „театром одного актора.”

Тип: цикл професійної та практичної підготовки

Термін вивчення: 3 курс (6 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ЄКТС – 120 год. 40 год. аудиторних з них: 24 год. лекційних, 16 год. практичних, 80 год. самостійна робота.

Викладацький склад: доцент, професор кафедри музичного мистецтва Ситник Т.М.

Мета курсу: формування основних педагогічних здібностей на засадах акторської майстерності, розвиток у студентів чуттєво-емоційної царини як одного з найважливіших компонентів, що зумовлюють педагогічну майстерність, підготовка студентів до практичної діяльності у загальноосвітніх школах різного типу та інших навчальних закладах

Завдання:

1. формування елементів акторської майстерності, які застосовуються у педагогічній діяльності;
2. формування у майбутніх учителів мотиваційного комплексу, який містить такі принципи:
 - а) націленість на гармонійний розвиток;
 - б) установка на творчість;

- в) прагнення самовдосконалення;
- г) розвиток чуттєво-емоційної царини студентів і психофізичний апарат її втілення;

3. Вдосконалення виконавського вміння студентів в процесі практичних і лабораторних занять.

4. Подальший розвиток у студентів пізнавальних інтересів, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки, уміння самостійно працювати з навчально-методичною літературою.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

принципи системи К.С.Станіславського, природу і елементи акторської діяльності, які сумісні з діяльністю педагогічною, знати методи і прийоми мовної підготовки майбутнього вчителя ;

вміти: застосовувати елементи акторської майстерності у професійно-педагогічній діяльності, бути готовими до вибору ефективних форм і змісту педагогічного впливу на учнів, усвідомлювати свою рольову позицію в розвитку особистості тих, хто навчається. розуміти і практично використовувати пам'ять фізичних дій; емоційну пам'ять, активну увагу, уяву і фантазію, м'язову свободу, засвоїти принципи роботи над роллю, долати внутрішній конфлікт «актор(педагог)-глядач (учні)».

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації , лекції-візуалізації, використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)						Залік
Змістовий модуль 1 (50 балів)			Змістовий модуль 2 (50 балів)			
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
15 балів	30 балів	5 балів	15 балів	30 балів	5 балів	
						100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка. / В.Ц. Абрамян. – К.: Лібра, 1996. – 224 с.
2. Барнич М.М. Акторське мистецтво переживання: наукові статті: рукопис/ М.М.Барнич. – К., 2007. – 228 с.
3. Жураковский Г.Е. Педагогический талант и педагогическая техника в области педагогики общей, художественной, музыкальной, театральной / Г.Е.Жураковский. – М., 2006. – 131 с.
4. Захава Б.Е. Мастерство актёра и режиссёра: Учебное пособие / Б.Е Захава. – М., 1998. – 326 с.
5. Падалка Г.М. Естетична культура майбутніх вчителів та умови її формування / Г.М. Падалка // Вища і середня педагогічна освіта. – К., 1991. – №15. – С.24-27.
6. Рождественская Н.В. Креативность: пути развития и тренинги / Н.В. Рождественская. СПб.: Речь, 2006. – 204 с.
7. Станіславський К.С. Собрание починений: В 8-ми т. / К.С. Станіславський. – М., 1963. – Т.3. – 326 с.

8. Черкашин Р.О. Художнє слово на сцені / Р.О. Черкашин. – К., 2004. – 256 с.
9. Чехов М. Об искусстве актёра / М. Чехов. – М.: Искусство, 1999. – 232 с.

Мова викладання: українська

3 курс

0101 ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА

6.010101 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

ПП04 Основи дефектології та логопедії

Опис (анотація): Основи дефектології та логопедії є однією з наукових дисциплін, які впливають на компетентність майбутнього педагога. У процесі вивчення курсу студенти повинні ознайомитися з основними напрямками і особливостями організаційно-методичної, практичної роботи з дітьми, які мають порушення психофізичного розвитку в умовах різних типів спеціальних навчально-виховних установ.

Тип: математичної, природничо-наукової підготовки (МПН 06).

Термін вивчення: 3 курс (6 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредитів ECTS: всього 120 год., з них аудиторних: 40 год. лекційних, 20 год. практичних занять 20 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти Чопік О.В.

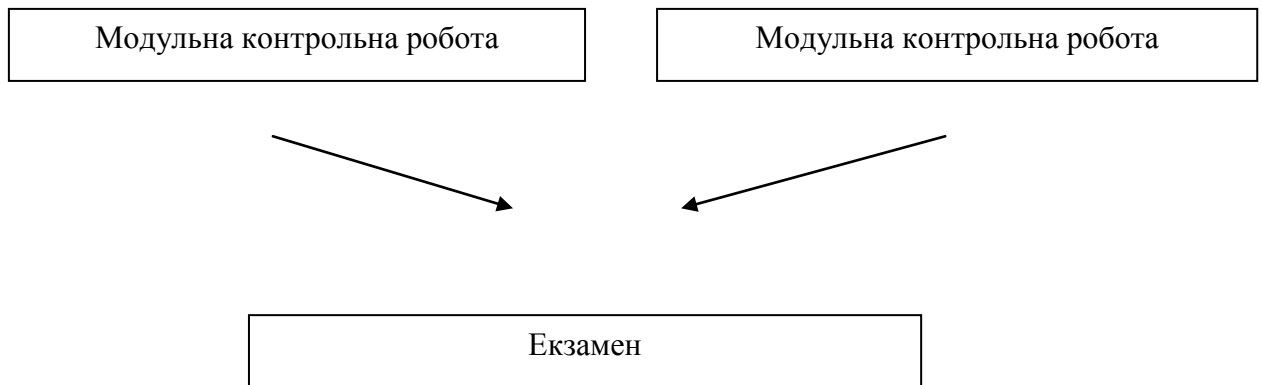
Структурно-логічна схема навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Загальні питання дефектології, психолого-педагогічна характеристика дітей з ОПФР, особливості роботи з ними

Змістовий модуль 2. Загальні питання логопедії, психолого-педагогічна характеристика дітей-логопатів, особливості роботи з ними

Мета курсу: ознайомити студентів з особливостями розвитку навчання і виховання дітей з вадами психофізичного розвитку, з основними категоріями порушень, зі спеціальними закладами для учнів з відхиленнями розвитку.

Основні завдання дисципліни:

- 1) ознайомити студентів з причинами, механізмами та симптоматикою порушень психофізичного розвитку у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку;
- 2) ознайомити студентів із провідними напрямками корекційної педагогіки, психолого-педагогічними особливостями різних категорій аномальних дітей, методами та прийомами організації корекційно-розвивального навчання та виховання в закладах спеціальної освіти;
- 3) сформувати у студентів вміння використовувати теоретичні знання на практиці, диференціювати різні форми порушень психофізичного розвитку;
- 4) виховувати у студентів працьовитість, відповідальність до виконання завдань курсу, дисциплінованість, самостійність.

У результаті оволодіння дисципліною студенти повинні знати:

- загальні основи дисципліни, зокрема: предмет і завдання дефектології; види порушень психофізичного розвитку та їх причини; роль вчителя у комплексній психолого-педагогічній діагностиці порушень у психофізичному розвитку; освітні установи для осіб з психофізичними

порушеннями та їх комплектування

- психолого-педагогічну характеристику дітей з різними порушеннями психофізичного розвитку та особливості роботи з ними в умовах корекційної та інклюзивної освіти, індивідуальний підхід у процесі навчання;

- теоретичні основи виховання учнів, зокрема: зміст, принципи, форми і методи виховання учнів з психофізичними порушеннями.

У результаті оволодіння дисципліною студенти повинні вміти:

- здійснювати моніторинг розвитку дітей, що мають труднощі у навчанні, та адекватно оцінювати причини, що ці труднощі спричиняють;

- своєчасно виявляти відхилення у розвитку учнів та здійснювати правильний психолого-педагогічний супровід дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку;

- здійснювати індивідуальний та диференційований підхід до учнів з вадами психофізичного розвитку в умовах інклюзивної освіти;

- формувати готовність учнів з типовим розвитком до позитивної спільної взаємодії з однолітками, що потребують корекції психофізичного розвитку;

- проводити роботу з батьками щодо надання їм правильної інформації про осіб з порушеннями психофізичного розвитку.

Методи викладання дисципліни: вивчення курсу ґрунтується на засадах особистісно-орієнтованого навчання, побудові суб'єкт-суб'єктних стосунків із студентами. Використовуються: традиційна та активна лекція, пояснення, бесіда, дискусії, моделювання, ділові ігри, розв'язання педагогічних ситуацій, програмовані та практичні завдання, перегляд відеозаписів про різні типи закладів для осіб з вадами психофізичного розвитку в Україні та за кордоном.

Методи оцінювання: поточне усне та письмове опитування; написання рефератів, індивідуальних письмових звітів; індивідуальні практичні завдання; підсумковий контроль.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання					
Змістовий модуль 1 (30 балів)		Змістовий модуль 2 (30 балів)		Екзам ен	Сума
Поточни й контроль	МКР	Поточн ий контроль	МКР	40	100
15 балів	15 балів	15 балів	15 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Выготский Л.С. Собрание сочинений : в 6-ти томах. Основы дефектологии / под ред. Т.А.Власовой. – М. : Педагогика, 1983. – Т. 5. – 368с.

2. Гаврилов О.В. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі : навчальний посібник / О.В. Гаврилов. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. – 308 с.

3. Інклюзивна освіта: теорія та практика : навчально-методичний посібник / [Колектив авторів; За заг. ред. С.П.Миронової]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. – Частина 2. – 184 с.

4 Миронова С.П. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / С.П.Миронова, О.В.Гаврилов, М.П.Матвєєва; [за заг. ред. С.П.Миронової]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – 264 с.

5. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1994. – 143 с.

6. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: Підручник. – Частина I. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2007. – 238 с.

7. Спеціальна педагогіка: Понятійно - термінологічний словник / За ред. Академіка В.І.Бондаря. – Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436 с.

Мова викладання: українська.

ПН 08 Педагогічна творчість

Опис (анотація): вивчення дисципліни передбачає поглиблену теоретичну та практичну підготовку щодо розуміння законів та закономірностей педагогічної творчості як галузі педагогічного знання про творчий розвиток особистості, створення сприятливих умов для її творчої самореалізації та творчого самовираження, розкриття творчого потенціалу як окремої людини у всі сенситивні періоди її життя, так і творчих колективів.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна частина).

Термін вивчення: 3 курс (5 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних: 16 год. лекційних, 14 год. практичних занять, самостійна робота – 60 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, Лебідь І.Ю.

Мета курсу: забезпечити поглиблену теоретичну та практичну підготовку, щодо розуміння законів та закономірностей педагогічної творчості як галузі педагогічного знання про творчий розвиток особистості, створення сприятливих умов для її творчої самореалізації та творчого самовираження, розкриття творчого потенціалу як окремої людини у всі сенситивні періоди її життя, так і творчих колективів.

Основні завдання дисципліни:

- опанування знаннями про основні напрями досліджень проблеми творчості, предмет, завдання та науковий тезаурус педагогіки творчості; психологічні дослідження творчості та їх значення для педагогіки творчості; творчі якості особистості та критерії їх оцінювання; технології вивчення

рівня творчого розвитку особистості; педагогічні технології творчого розвитку особистості; педагогічне управління творчою діяльністю;

- розвиток інтелекту, творчих якостей студентів, здатності до науково-дослідницької та інноваційної діяльності;

- формування у студентів наукового світогляду та методологічної культури;

- поглиблення знань щодо особистісно орієнтованої парадигми освіти.

Результати навчання.

У результаті оволодіння курсом студент ***повинен***

знати:

- науковий тезаурус педагогічної творчості;

- основні напрями досліджень проблеми творчості;

- значення психологічних досліджень творчості для педагогічної творчості;

- творчі якості та критерії їх оцінювання;

- технології вивчення рівня творчого розвитку особистості;

- педагогічні технології творчого розвитку особистості;

- різницю між поняттями творчої та інноваційної діяльності;

вміти:

- на основі самопізнання формувати власну траєкторію творчого розвитку;

- оцінювати власний рівень готовності до педагогічної діяльності;

- мобілізувати своє творче робоче самопочуття;

- самооцінювати власну зовнішню виразність, здійснювати доцільне невербальне самовираження, читати невербальну інформацію;

- аналізувати власну діяльність з погляду її педагогічної доцільності;

- удосконалювати уміння й навички самостійної навчальної роботи, пошуку, відбору, опрацювання й аналізу наукової інформації та методичних джерел.

Методи викладання дисципліни: пояснення, опрацювання методичної літератури, моделювання ситуацій тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота.

Денна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Залік
Поточний контроль	МКР	100
50 балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості вчителя: Навчальний посібник / С. О. Сисоєва. – К.: ІСДОУ, 1994. – 112 с
2. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С.О. Сисоєва // К.: Міленіум, 2006.- □□346 с
3. Сисоєва С. О. Педагогічна творчість: Монографія / С. О. Сисоєва. – Харків,Київ: Каравела, 1998. – 150 с.

Мова навчання: українська.

ПП 03 Основи природознавства з методикою

Опис (анотація): «Основи природознавства з методикою» ґрунтується на класичних та сучасних наукових дослідженнях у галузі: «Основи екології», «Психологія дитяча», «Педагогіка дошкільна», є складовою частиною дисциплін психолого- педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації,

зокрема: опанування системою знань про природу, професійної підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі дошкільної освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів; форми, методи і засоби формування особистості майбутнього фахівця; професійно-педагогічну діяльність вихователя дошкільного навчального закладу.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна частина).

Термін вивчення: III курс, 5 семестр

Кількість кредитів: 6 кредити ECTS: денна форма навчання – 180 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 32 год. практичних занять, 10 год. лабораторних занять, 108 год. самостійної роботи; заочна форма навчання – 14 год. аудиторних: 6 год. лекційних, 4 год. практичних занять, 4 год. лабораторних занять, 130 год. самостійної роботи.

Викладацький склад: Бабюк Т.Й., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти, Довгань О.С., асистент кафедри теорії та методик дошкільної та початкової освіти.

Мета курсу: формування професійної компетентності майбутніх фахівців у галузі дошкільної освіти, що ґрунтується на вивченні об'єктів та явищ природи та методів ознайомлення дітей з ними, форм організації навчально-виховної роботи в умовах суспільного дошкільного виховання та сім'ї.

Основні завдання:

1. Систематизувати знання студентів про природу.
2. Окреслити зміст інформації про об'єкти та явища оточуючої природи, доступної розумінню дітей дошкільного віку, їх потребам та інтересам.
3. Формувати екологічну культуру та еколого-доцільної поведінку в природі.
4. Оволодіти методами ознайомлення дітей з природою.

5. Розкрити перспективи використання могутнього потенціалу природи для гуманізації педагогічного процесу: розвитку розумових, моральних, естетичних сторін особистості, зміцнення здоров'я дітей.

6. Навчити студентів використовувати форми організації співпраці дорослого і дитини в процесі пізнання світу природи.

7. Формувати патріотичні почуття та національну самосвідомість студентів на основі почуття любові до природи та турботливого ставлення до неї.

8. Збагачувати естетичні враження та формувати системи цінностей у майбутніх педагогів.

Результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати* природу рідного краю, її неповторну красу, видову різноманітність, проблеми збереження та примноження природних багатств; найбільш цікаві для дітей об'єкти і явища природи нашої планети (поза межами нашої країни); доступні спостереженню дітей дошкільного віку об'єкти Космосу (Сонце, місяць, зорі, планети), їх вплив на людину і оточуючу природу та взаємозв'язок між ними; сучасні екологічні проблеми та шляхи їх подолання; вплив природи на формування особистості від пренатального періоду розвитку до молодшого шкільного віку; завдання ознайомлення дошкільників з природою; сучасні наукові дослідження та надбання практики з питань організації роботи з ознайомлення дошкільників з природою; зміст знань дітей про оточуючий світ природи, окреслений у Базовому компоненті дошкільної освіти України; умови ефективності навчально-виховного процесу щодо вирішення завдань ознайомлення дошкільників з природою; безпосередні та опосередковані методи ознайомлення дітей з природою, формування зачатків екологічної культури у дошкільнят, наукового світобачення та еколого-доцільної поведінки; форми організації діяльності дітей в процесі пізнання ними світу природи; засоби фіксації знань дітей про природу; обладнання ділянки дитячого садка та куточка природи в умовах суспільного і сімейного дошкільного виховання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *вміти* визначати та аналізувати знання дітей про довкілля для визначення перспективних ліній навчальної роботи з ними з врахуванням темпів індивідуального розвитку; добирати цікаву, доступну та педагогічно-виправдану інформацію про об'єкти та явища природи на основі вікового цензу, індивідуальних особливостей, здібностей конкретної дитини та групи дітей в цілому; знайомити дітей з народними традиціями природокористування, шанування природи, обрядами та святковими сезонними діями, легендами, піснями, малими фольклорними жанрами природничого змісту; використовувати у навчально-виховному процесі різноманітні методи та прийоми розвитку сенсорних відчуттів дітей: спостереження, обстеження об'єктів за допомогою органів чуття, дидактичні ігри та вправи, ігри з природничим матеріалом, працю; визначати тематику спостережень (первинних, повторних, порівняльних та заключних) та проводити їх в куточку природи, на майданчику дитячого садка, в найближчому природному оточенні та екскурсій, виходячи із програмових вимог та природного оточення і враховуючи вік дітей, рівень їх знань про природу, інтереси та потреби сьогодення і майбутнього; використовувати ігри з природними матеріалами: снігом, піском, водою, вітром, сонцем, листям, плодами дерев, насінням, проводити нескладні досліди під час прогулянок та екскурсій, самостійної діяльності дітей; відбирати та в доступній цікавій формі подавати дітям природничі знання на спеціальних заняттях і в повсякденному житті з використанням відповідно віку різних методів навчання; складати біологічну характеристику рослин і тварин кутка природи та найближчого природного оточення для використання інформації у роботі з дітьми на заняттях та під час екскурсій; організовувати працю дітей в природі (куточок природи, квітник, город) залучати їх до виконання трудових доручень, чергувань, колективної та індивідуальної праці, для забезпечення єдності впливу на дитину та відповідно до умов родинного виховання, надавати індивідуальну консультаційну допомогу батькам щодо

організації їх спілкування з дитиною під час відпочинку родини на природі; обладнувати в групових кімнатах куточки природи та науковий (природничий) центр для практичного вправлення дітей у догляді за кімнатними рослинами та здійснення самостійної пошуково-дослідницької діяльності; здійснювати освітньо-просвітницьку роботу серед батьків.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, оцінювання графічних робіт студентів, письмове тестування, модульна контрольна робота.

Денна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екзамен
Поточний контроль	МКР	40
35 балів	25 балів	

Заочна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екзамен
Поточний контроль	МКР	40
30 балів	30 балів	

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

6. Бабюк Т. Й. Основи природознавства з методикою у визначеннях, таблицях і схемах / Т. Й. Бабюк. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2015. – 256 с.

7. Лисенко Н. В. Теорія і практика екологічної освіти : дошкільник – педагог : навчально-методичний посібник для ВНЗ / Н. В. Лисенко. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2009. – 400 с.

8. Плохій З. П. Виховання екологічної культури дошкільників / З. П. Плохій. – Київ : Ред. ж. «Дошкільне виховання», 2002. – 173 с.

9. Плохій З. П. Формування у дітей дошкільного віку екологічної культури : (теорет. та метод. аспекти) : монографія / З. П. Плохій. – Київ : ДП «Вид. дім «Персонал»», 2010. – 319 с.

10. Плохій З. П. Формуємо екологічну компетентність молодшого дошкільника : навч.-метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку «Я у Світі» / З. П. Плохій. – Київ : Світич, 2010. – 144 с.

11. Яришева Н. Ф. Природа України / Н. Ф. Яришева. – Київ : Вища школа, 1995. – 335 с.

12. Яришева Н. Ф. Методика ознайомлення дітей з природою : навч.посібник / Н. Ф. Яришева. – Київ : Вища шк., 1993. – 255 с.

Мова навчання: українська.

ПП 07 Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває теоретичні й методичні проблеми формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; виступає важливішим компонентом формування них компетенцій студентів – майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти, досліджує категоріальний апарат методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 3 курс (5 семестр).

Кількість кредитів: 6 кредити ECTS: всього 180 год., з них: аудиторних: 72 год. лекційних, 28 год. Практичних 30 год. – лабораторних занять 14 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Газіна І.О.

Мета курсу: підготувати студентів до діяльності вихователя в ДНЗ, сформувати у них готовність до організації та проведення роботи з дітьми дошкільного віку з розвитку логіко-математичних елементарних уявлень.

Основні завдання дисципліни:

- опанування науково-теоретичних та психологічних основ методики формування елементарних математичних уявлень у дітей;

- засвоєння студентами знань, умінь і навичок організації та проведення роботи з формування елементарних математичних уявлень у різних вікових групах дитячого садка;
- уміння вести роботу з батьками, вчителями шкіл, здійснювати наступність у формуванні математичних знань у дітей в дошкільних закладах та школі;
- оволодіння методикою науково-методичної та науково-дослідної роботи з актуальних проблем курсу.

Результати навчання: студенти **мають знати** про: завдання, прийоми і методи формування у дітей дошкільного віку елементарних математичних уявлень; основні складові формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; вікові особливості формування в дітей дошкільного віку елементарних математичних уявлень; основні математичні поняття та термінологія; методи організації навчання дітей основам математики; програмові положення які стосуються формування елементарних математичних уявлень; інноваційні технології їх застосування у навчально-виховному процесі. Студенти **мають уміти:** застосовувати на практиці одержані теоретичні та практичні знання з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; планувати та здійснювати навчально-виховний процес з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; вміти планувати організовувати та проводити інтегровані заняття складовою яких є формування елементарних математичних уявлень дітей дошкільного віку; розробляти та проводити бесіди, консультації для батьків дітей різних вікових груп; створювати належні умови для навчання та виховання дітей з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; застосовувати інноваційні технології та передовий педагогічний досвід; добирати, аналізувати та узагальнювати цінну інформацію, необхідну для кращого усвідомлення та засвоєння елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; організовувати активну діяльність дітей, на заняттях, викликати їх інтерес до

вивчення математики в ДНЗ; вміти здійснювати діагностику математичних знань, умінь та навичок дітей дошкільного віку.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, написання планів-конспектів занять, аналіз та самоаналіз занять з формування елементарних математичних уявлень у ДНЗ, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, робота за таблицями, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, конференції, дискусії, моделювання навчальної ситуації в аудиторії, виготовлення моделей таблиць і стендів тощо.

Методи оцінювання: Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи, написання контрольних планів-конспектів занять та їх аналізів і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)						Іспит	Сума
5 семестр		6 семест		7 семестр		40	100
Змістовий модуль I		Змітовий модуль II		Змістовий модуль III			
Поточний контрроль	МКР	Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР		
10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	0 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

- 15.Артемова Л.В. Колір, форма, величина, число / Л.В.Артемова. – К.: Томіріс, 1997. – 171 с.
- 16.Баглаєва, Н.І. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дошкільників / Н. І. Баглаєва // Дошкільне виховання. – 1999. - № 7. – С. 5-7.
- 17.Газіна, І.О. Розвиток логічного мислення у дітей дошкільного віку:

- Методичний посібник / І.О.Газіна. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2010. – 172 с.
18. Дидактичні ігри / Л.Г. Мацюк, В.Д. Крушинська. Дидактичні ігри з математики в дитячому садку: Навчально-методичний посібник. – К.: Освіта, 1992. – 64 с.
19. Дидактичний матеріал з формування початкових математичних понять. Видавництво «Радянська школа». – К., 1975. – 36 с.
20. Ерофеева Т.И. Математика для дошкольников: Кн. Для воспитателей детского сада / Т.И. Ерофеева, Л.Н. Павлова, В.П. Новикова. – М.: Просвещение, 1992. – 191 с.
21. Конфорович А. Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку / Конфорович А., Лебедева З. – К.: Видавниче об'єднання «Вища школа», 1976. – 232 с.
22. Ликова І.О. І задача тобі посміхнеться / І.О.Ликова. – Х.: ВАТ видавництва «Харків», 2007. – 18 с.
23. Метлина Л.С. Математика в детском саду / Л.С.Метлина. – М.: Просвещение, 1984. – 256 с.
24. Метлина Л.С. Занятия по математике в детском саду: (Формирование у дошкольников элементарных матем. представлений). Пособие для воспитателя дет. сада. – 2-е изд., доп. / Л.С.Метлина. – М.: Просвещение, 1985. – 223 с.
25. Тарунтаева Т.В. Развитие элементарных математических представлений у дошкольников. 2-е изд., испр. / Т.В.Тарунтаева. – М.: Просвещение, 1980. – 64 с.
26. Фидлер М. Математика уже в детском саду: Пособие для воспитателя детского сада / М.Фидлер / Пер. с польского О.А.Павлович. – М.: Просвещение, 1981. – 159 с.
27. Черенкова Е.Ф. Учим ребёнка считать. Пособие для родителей / Е.Ф.Черенкова. – М.: ООО «ИД РИПОЛ классик», ООО Издательство «ДОМ XXI век», 2007. – 185 с.

28.Щербакова Е.И. О математике малышам. 2-е изд., доп. / Е.И.Щербакова. – К.: Радянська школа, 1986. – 72 с.

17.Щербакова К.Й. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: Навч. Посібник / К.Й.Щербакова. – К.: Вища школа, 1996. – 240 с.

Мова викладання: українська.

ПП 10 ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА СПІВПРАЦІ З РОДИНАМИ

Опис (анотація): дисципліна, яка готує студентів до професійної діяльності вихователя ДНЗ. Досліджує особливості виховного впливу сім'ї у співпраці з ДНЗ на фізичний, емоційний, інтелектуальний, духовний розвиток дитини; формування в неї відповідального ставлення до сімейних традицій; підготовки її до життєдіяльності у поза сімейній сфері.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки.

Термін вивчення: 3 курс (6 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредита ECTS: всього 120 год., з них: 48 год. аудиторних: 22 год. лекційних, 26 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти Каньоса Н.Г.

Мета курсу: формування професійної компетентності майбутніх фахівців у галузі дошкільної освіти, засвоєння та оволодіння фактичним матеріалом про місце і роль сім'ї у вихованні молодого покоління, формування у майбутніх педагогів знань, вмінь та навичок роботи вихователя з батьками через засвоєння нормативних і методичних засад.

Основні завдання дисципліни:

- 1) сприяння міцному усвідомленому засвоєнню студентами змісту і суті курсу;
- 2) сприяти розумінню важливої ролі сім'ї і дошкільного закладу у вихованні дитини дошкільного віку;

- 3) ознайомити зі змістом та основними формами співпраці з родинами в умовах дошкільного закладу і поза його стінами;
- 4) ознайомити майбутніх вихователів із системою законодавчих документів в Україні, які регламентують сімейну політику і захищають дитинство;
- 5) опанувати практичні прийоми співпраці ДНЗ із сучасною родиною;
- 6) активізація потреби у саморозвитку щодо власної компетенції в теорії та практиці дошкільної освіти.

Результати навчання: студенти мають *знати*: теоретичні засади курсу «Теорія і методика співпраці з родинами», завдання та методи сімейної педагогіки; стилі сімейного виховання; основні форми роботи дошкільного закладу освіти з сім'єю; форми роботи ДНЗ з сім'єю; компоненти готовності дитини до шкільного навчання; зміст «Базового компоненту дошкільної освіти»; зміст сучасних програм для ДНЗ. Студенти мають *уміти*: творчо застосовувати набуті теоретичні та практичні знання у розв'язанні завдань набутої професії; аналізувати та оцінювати виховний потенціал сім'ї; реалізовувати індивідуально-персонізовану модель педагогічної взаємодії з батьками з метою цілісного педагогічного впливу на дитину; планувати та проводити просвітницьку роботу з батьками дітей дошкільного віку з різних питань виховання та навчання дитини; поновлювати педагогічні знання та впроваджувати їх в практику професійної діяльності.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації; використання Інтернет-технологій, консультування, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)		Сума
Денна форма навчання		
Поточний контроль	МКР	100
50 балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Базовий компонент дошкільної освіти / А. М. Богуш, Г. В. Беленька, О. Л. Богініч [та ін.]; наук. кер. А. М. Богуш – Київ, 2012. – 26 с.
2. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / Наук. кер. та заг. ред. О. Л. Кононко. – 3-тє вид., випр. – Київ : Світич, 2009. – 430 с.
3. Беленька Г. В. Здоров'я дитини від родини. Як виховати в сім'ї здорову дитину від народження до повноліття. / Г. В. Беленькая, О. Я. Блгініч, М. А. Машовець. – Київ : 2006.
4. Дитина : Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років (3-тє видання, доопрацьоване і доповнене) / наук.кер. проекту: О. В. Огневюк, К. І. Волинець, наук. кер. програмою: О. В. Проскура та ін. – Київ : Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 492 с.
5. Каньоса Н. Г. Теорія та методика співпраці дитячих навчальних закладів з родинами : навчально-методичний посібник / укладач Н. Г. Каньоса. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2015. – 116 с.
6. Кузьмінський А. І. Педагогіка родинного виховання : навчальний посібник. / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – Київ : Знання, 2006.
7. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / Т. І. Поніманська. – Київ : Академвидав, 2006. – 456с.

8. Сухарева Л. С. Піклуємось разом з батьками. Робота з батьками дошкільників. – Харків : Основа, 2008. – 128 с.

Мова викладання: українська.

ПП 11 Дитяча література

1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Дитяча література» студентами напряму підготовки 6.010101 Дошкільна освіта є ознайомлення студентів із етапами розвитку української дитячої літератури, творами дитячої літератури, що пропонуються для читання дітям дошкільного віку та специфікою їх використання в роботі з дітьми, формування умінь літературознавчого аналізу, порівняння ідейно-тематичної спільності, розкриття їх пізнавального, виховного й естетичного значення.

Дитяча література належить до дисциплін професійної та практичної підготовки фахівців у галузі дошкільної освіти. Міждисциплінарні зв'язки: з історією та культурою України, педагогікою, дошкільною етнопедагогікою, дошкільною лінгводидактикою, дитячою психологією, сучасною українською мовою з практикумом, методикою роботи з дитячою книжкою в ДНЗ.

2. Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни: формування літературознавчої компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні *знати*: зміст основних творів, що пропонуються дітям дошкільного віку; періодизацію дитячої літератури; книги для дитячого читання, рекомендовані програмами навчання та виховання дітей дошкільного віку; *вміти*: аналізувати твори дитячої літератури різних видів і жанрів, визначати їх зміст, освітньо-виховний та естетичний вплив на дітей; використовувати вивчені напам'ять жанри дитячого фольклору та кращі твори письменників у повсякденному житті дітей (прогулянки, спостереження, режимні процеси, свята); визначати вікові особливості дитячої книжки, її пізнавальний,

виховний та естетичний потенціал; самостійно підготувати коротке повідомлення про письменника, використовуючи його книги та літературно-критичні матеріали; писати короткі анотації та рецензії; визначати основні мотиви творчості письменників; самостійно добирати твори різних письменників за визначеною тематикою.

Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування: у процесі роботи з дітьми дошкільного віку на посаді вихователя ДНЗ.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

Змістовий модуль 1

1. Дитяча література як складова художньої літератури.
2. Усна народна творчість у колі дитячого читання.
3. Становлення української дитячої літератури.
4. I етап розвитку нової дитячої літератури.
5. II період розвитку нової дитячої літератури.
6. III етап розвитку в історії дитячої української літератури.
7. IV етап розвитку в історії дитячої української літератури.
8. Сучасна українська дитяча література.
9. Дитячі письменники діаспори.
10. Дитячі письменники рідного краю.
11. Дитяча періодика для дошкільнят.
12. Зарубіжна література для дітей дошкільного віку.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни: кількість кредитів ЄКТС – 4, кількість годин – 120 (аудиторних – 48, з них лекційних – 20 год, практичних – 28; самостійна робота – 72 год.).

5. Форма семестрового контролю – залік.

6. Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: Мелекесцева Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти.

7. Перелік основної літератури.

1. Богданець-Білоskalенко Н. І. У барвистому віночку. Хрестоматія. Збірка українських фольклорних і авторських творів для роботи з дітьми у дошкільних навчальних закладах / Н. І. Богданець-Білоskalенко. – 2-ге вид. перероб. та доп. [текст]. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 288 с.
2. Богданець-Білоskalенко Н. І. У барвистому віночку. Хрестоматія : Навч. посібник для роботи з дітьми у дошкільних навчальних закладах / Упор. Наталія Іванівна Богданець-Білоskalенко. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2012. – 728 с.
3. Богданець-Білоskalенко Н. І. Українська дитяча література. Маловідомі твори українських письменників II половини XIX ст. – I половини XX ст. : навчальний посібник / Н. І. Богданець-Білоskalенко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2009. – 280 с.
4. Рідне слово. Хрестоматія : у 2-х т. / упоряд. А. Мовчун, З. Варавкіна – Київ : Арій, 2007. – 656 с.
5. Торчинська З. К. Дитяча література. Лекційний курс : Навчальний посібник / З. К. Торчинська. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2011. – 136 с.
6. Українська дитяча література : Хрестоматія / упоряд. Л. П. Козачок. – Київ : Вища школа, 2002. – 519 с.
7. Українська література для дітей. Хрестоматія : Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / упоряд. : А. І. Мовчун, З. Д. Варавкіна. – Київ : Арій, 2011. – 680 с.

ПП 21 Організація ігрової діяльності в дошкільному віці

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває важливість ігрової діяльності, як провідної у дошкільному віці; досліджує історію гри; складові методології ігрової діяльності: принципи, теорії гри, об'єктивні закони і закономірності, концепції, підходи, категоріально-понятійний апарат, функції гри, структура ігрової діяльності, класифікація ігор; зміст ігрової діяльності у програмно-методичному забезпеченні дошкільної освіти;

методичні засади педагогічного супроводу ігрової діяльності дітей дошкільного віку.

Тип: цикл професійної і практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 3 курс (5 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: 40 год. аудиторних: 14 год. лекційних, 16 год. практичних занять, 10 год лабораторних занять.

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Каньоса Н.Г.

Мета курсу: «Організація ігрової діяльності в дошкільному віці» є формування професійної компетентності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти, що ґрунтується на вивченні теоретико- методичних основ ігрової діяльності дітей дошкільного віку в умовах суспільного дошкільного виховання та сім'ї.

Основні завдання дисципліни:

- систематизація знань студентів про ігрову діяльність (гру);
- окреслення змісту ігрової діяльності у програмно- методичному забезпеченні дошкільної освіти;
- оволодіння студентами методичними засадами педагогічного супроводу ігрової діяльності дітей дошкільного віку;
- формування умінь доцільно використовувати методи і прийоми організації ігрової діяльності в освітньому просторі дошкільного навчального закладу;
- озброїти студентів знаннями, вміннями і навичками роботи з дітьми за умов особистісно-орієнтованого виховання і навчання;
- підвищити їх практичну підготовку за дотримання її високого теоретичного рівня;
- актуалізувати міждисциплінарні знання, що сприяють розумінню сутності психолого-педагогічних явищ і процесів, стосунків учасників педагогічних процесів у ДНЗ;

- організація освітнього процесу на основі використання сучасних педагогічних технологій і форм взаємодії, що сприяють розвитку умінь описувати і пояснювати педагогічні явища, оцінювати різні варіанти вирішення професійних психолого-педагогічних задач;
- сприяти розвитку дослідницької позиції майбутнього педагога-вихователя в організації виховного процесу в ДНЗ;
- оволодіти системою гностичних, проектувальних, конструктивних, організаторських і комунікативних умінь; моделювати педагогічні ситуації, ділові ігри педагогічного змісту, виконання навчально-дослідницьких завдань;
- розвиток здатності до професійної саморефлексії і самовиховання.

Результати навчання: студенти мають *знати*: відомості з історії гри; складові методології ігрової діяльності: принципи, теорії гри, об'єктивні закони і закономірності, концепції, підходи, категоріально-понятійний апарат, функції гри, структуру ігрової діяльності, класифікацію ігор; зміст ігрової діяльності у програмно-методичному забезпеченні дошкільної освіти; методичні засади педагогічного супроводу ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Студенти мають *уміти*: проектувати ігрову діяльність дітей дошкільного віку; використовувати педагогічні методи і прийоми, які б сприяли засвоєнню теоретичних знань з теорії і методики ігрової діяльності дітей дошкільного віку, розвитку пізнавальних інтересів, формуванню необхідних професійних вмінь і навичок; здійснювати у процесі керівництва грою динамічну мобілізацію всіх її структурних на досягнення позитивного педагогічного результату; забезпечувати розвивально-виховне ігрове середовище у дошкільному навчальному закладі; будувати процес ігрової діяльності на рівнях «педагог – дитина», «педагог – батьки – дитина», «педагог – педагог».

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), використання Інтернет-технологій, консультування, ділова

педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, модульні контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)		Сума
Денна форма навчання		
Змістовий модуль 1 (100 балів)		
Поточний контроль	МКР	100
50 балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія. Навч. посіб. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.
2. Ігрова діяльність у дошкільній освіті п'ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина / За загальною редакцією професора Кудикіної Н.В. / – Навчально-методичний посібник – Київ : Вид-тво КУ імені Б.Грінченка, 2011. – 230 с.
3. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Київ : Академвидав, 2006. – 456с.
4. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. Практикум. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, спеціальність «Дошкільне виховання» / Т.І. Поніманська, І.М.Дичківська. – Київ : Академвидав, 2006. – 456.
5. Фіцула М.М. Дошкільна педагогіка / М.М.Фіцула. – Тернопіль, 2000.

Мова викладання: українська.

ІІІ 22 МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ДІТЕЙ

РАНЬОГО ВІКУ

Опис (анотація): дисципліна, яка готує студентів до професійної діяльності вихователя ДНЗ. Вивчає особливості педагогічної роботи у групах раннього віку, розвиток і виховання дітей 1-3 року життя, організацію життєдіяльності дітей раннього віку в дошкільному навчальному закладі, проблеми адаптації дітей раннього віку, роль гри в розвитку дитини раннього віку, співпрацю дошкільного навчального закладу з батьками дітей раннього віку, методики раннього розвитку дітей.

Тип: цикл професійної підготовки.

Термін вивчення: 2 курс (3 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредита ECTS: всього 120 год., з них: 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти Каньоса Н.Г.

Мета курсу: формування професійної компетентності майбутніх фахівців у галузі дошкільної освіти, що ґрунтується на вивченні теоретико-методичних основ психології та педагогіки раннього дитинства, формування у них умінь та навичок щодо розвитку, навчання й виховання дітей раннього віку, розвиток здатності творчого застосування знань і вмінь у практичній педагогічній діяльності.

Основні завдання дисципліни:

- 1) озброїти студентів знаннями щодо значення та особливостей розвитку дитини в пренатальний період;
- 2) узагальнити, систематизувати знання анатомо-фізіологічних та психологічних характеристик дітей в різні періоди раннього віку;
- 3) формувати у студентів знання, уміння та навички проведення навчально-виховної роботи з дітьми раннього віку;

4) підготувати студентів до організації співпраці з батьками у вирішенні завдань навчання та виховання дітей раннього віку.

5) активізація потреби у саморозвитку щодо власної компетенції в теорії та практиці дошкільної освіти.

Результати навчання: студенти мають ***знати:*** психолого-педагогічні особливості розвитку дитини раннього віку; анатомо-фізіологічні та психологічні передумови формування здоров'я й розвитку в пренатальний період і в період раннього дитинства; завдання, засоби, методи і прийоми виховання та навчання дітей першого, другого та третього років життя; своєрідність навчання та виховання дітей в умовах сім'ї. Студенти мають ***уміти:*** організовувати ефективний догляд за дітьми раннього віку, забезпечувати охорону та зміцнення їх здоров'я; діагностувати рівень фізичного та нервово-психічного розвитку дітей; визначати завдання та планувати навчально-виховну роботу дітей; відповідно до рівня розвитку, проводити навчально-виховну роботу з дітьми раннього віку; налагоджувати співпрацю з родинами щодо забезпечення розвитку та виховання дітей раннього віку, надавати консультативну допомогу батькам.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації; використання Інтернет-технологій, консультування, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) Денна форма навчання		Екзам ен	Сума
Поточний контроль	МКР	40	100
30 балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Базовий компонент дошкільної освіти України : Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. – Київ : Видавництво, 2012. – 26 с.

2. Вікова та педагогічна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долниська, З. В. Огороднійчук та ін. – Київ : Просвіта, 2001. – С.40-61,61-71.

3. Дитина : Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О. В. Огнев'юк, К. І. Волинець; наук. кер. програмою: О. В. Проскура, Л. П. Кочина, В. У. Кузьменко, Н. В. Кудикіна; авт кол.: [Г. В. Беленька, Е. В. Белкіна, О. Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білоskalенко, С. А. Васильєва, М. С. Вашуленко та ін.] / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 3-є вид., доопр. та доп. – Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 492 с.

4. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія. Навч. посіб. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.

5. Павелків Р. В. Дитяча психологія : навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. – Київ : Академвидав, 2010. – 432 с.

6. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Київ : Академвидав, 2006. – 456с.
7. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка. Практикум. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, спеціальність «Дошкільне виховання» / Т. І. Поніманська, І. М. Дичківська. – Київ : Академвидав, 2006. – 456.
8. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. — Тернопіль : Мандрівець, 2012. – 263с.
9. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч.1. Від народження до трьох років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. – Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. – 204с.
10. Програма розвитку та виховання дитини раннього віку «Зернятко» / Науковий керівник О. Л. Кононко. – Київ, 2004. – 192 с.

Мова викладання: українська.

ГСЄ 08 Етнографія дитинства

Опис (анотація): курс «Етнографія дитинства» забезпечує підготовку бакалаврів галузі знань 0101 Педагогічна освіта за напрямом 6.010101 Дошкільна освіта до формування творчої, високопрофесійної особистості студента, глибоко обізнаного із загальнонаціональним, народним та дитинознавчим матеріалом у ситуації взаємодії всіх етносів поліетнічної держави.

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

Термін вивчення: III курс (6 семестр).

Кількість кредитів ECTS, що присвоюються: 3 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 90 (аудиторних – 30, з них: лекцій – 14, практичних – 16; самостійної та індивідуальної роботи – 60);

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти Гордійчук М. С.; асистент кафедри теорії та методик дошкільної освіти Пукас І .Л.

Мета курсу: подати основні відомості й поняття з етнографії дитинства, проаналізувати її походження, особливості процесу формування та відродження в умовах незалежності України, збагатити знання студентів про умови та рушійні сили онтогенезу людських якостей на стадії дитинства; знання про традиції, звичаї, обряди, свята, обереги, фольклор, побут українського народу.

Дисципліна «Етнографія дитинства» тісно пов'язана з такими навчальними дисциплінами навчального плану підготовки фахівців, як «Педагогіка дошкільна», «Історія дошкільної педагогіки», «Дошкільна етнопедагогіка», «Етнопедагогіка», «Родинна педагогіка». ЗМ1. Соціально-гуманітарна сутність дитинства.

Дитинство як об'єкт досліджень різних наук. Етнографія дитинства як наука. Історія розвитку етнографії дитинства. Інтегрований підхід до проблеми дитинства. Зв'язок етнографії дитинства з іншими науками.

Своєрідність стилів виховання в різні історичні епохи. Дитинство як соціально-історичне явище. Психоісторія як наука. Засновник психоісторії Л. Демоз. Характеристика стилів виховання за Л. Демозом. Система заохочення / покарання дітей на різних етапах історичного поступу.

Особливості уявлень про дитинство на різних етапах історії людства. Дитина в пралогічних культурах. Дитинство в епоху Середньовіччя. Дитинство в епоху Відродження. Дитинство в епоху Просвітництва. Дитинство в II половині 19 – I половині 20 століття. Дитинство II половини 20 століття. Портрет сучасної дитини.

Етнопедагогічні проблеми дитинства. Дослідження історії дитинства Ф. Арієса. Екологія дитинства У. Бронфенбреннера. Сучасні дослідження екології дитинства. Етнопсихологічні дослідження дитинства (З. Фрейд, Е. Еріксон). Дослідження Маргарет Мід у галузі порівняльного вивчення

дитинства.

ЗМ2. Педагогічна етнографія.

Родильна обрядовість. Вікові періоди розвитку людини у народній виховній практиці. Сутність поняття “родильна обрядовість”. Українська “родильна обрядовість”. Етнокультурна варіативність “родильної обрядовості”.

Ініціації як засіб соціалізації молоді. Поняття „ініціація”. Посвячувальні обряди. Ініціації як засіб соціалізації молоді. Гендерні відмінності в обрядах переходу й ініціаціях.

Дитяча субкультура. Культура дитинства. Поняття “дитяча субкультура”, соціальні детермінанти її формування. Дозвілля дітей та молоді. Народні ігри, іграшки. Значення дитячого фольклору. Символіка українського народу як засіб виховання дітей та молоді. Права дитини.

Історико-демографічні проблеми сім'ї. Історичні форми сім'ї та шлюбу. Первісна община та її виховні функції. Характеристика багатоядерної і нуклеарної сімей. Демографічні проблеми сучасної сім'ї. Явище внутрісімейних відносин. Батько і мати як вихователі.

Виховання родинної спільності. Поняття про різні соціокультурні типи сімей. Роль батька, матері, дітей у сім'ї. Місце родини у соціалізації дітей. Основні напрями родинного виховання українців: моральне, трудове, фізичне, естетичне, розумове. Принципи, методи засоби родинного виховання українців.

Етнічна культура педагога. Матеріальна і духовна форми існування культури. Поняття про етнічну самосвідомість. Значення етнокультури педагога, критерії та показники сформованості етнічної самосвідомості.

Результати навчання: Студенти мають *знати*:

- сутність основних понять науки «Етнографія дитинства»;
- роль дитини у сім'ї, громаді, господарському укладі родини, календарній та родинній обрядовості тощо;

- закономірності фізіологічних, емоційних, вольових, пізнавальних процесів у дитячому віці;

- характерні особливості духовної та матеріальної культури української дитини.

Студенти мають *вміти*: застосовувати набуті знання у плануванні та організації навчально-виховного процесу сучасного дитячого навчального закладу. В результаті вивчення даної навчальної дисципліни здобуті студентами компетентності допоможуть при працевлаштуванні на посаду вихователя, методиста ДНЗ.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних, і практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольні роботи.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Рейтингова оцінка
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	
20	25	25	30	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури.

1. Богуш А. М. Українське народознавство в дошкільному закладі: навч. посіб. / Богуш А. М., Лисенко Н. В. – К. : Вища школа, 2002. – 407с.

2. Богуш А. М. Українське народознавство в дошкільному закладі: Практикум: навч.посіб. / Богуш А. М., Лисенко Н. В. – К. : Вища школа, 2003. – 206 с.

3. Грушевський М.. Дитина у звичаях і віруваннях українського народу. – К., 2011. – 255 с.
4. Льовочкіна А. М. Етнопсихологія / А. М. Льовочкіна. – К. 2002. – 144 с.
5. Мосіяшенко В. А. Українська етнопедагогіка: навч. посіб. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2005.- 174 с.
6. Українська етнопедагогіка: навчально-методичний посібник / За ред. акад.. В. Кононенка. – Івано-Франківськ, 2005. – 508 с.
7. Українська родина: Родинний і громадський побут. – К., 2000. – 432с.
8. Українські традиції і звичаї / Авт. – упор.. А. Ярещенко. – Х., 2008.
9. Воропай О. Звичаї українського народу / О. Воропай. – К. : Школа, 2006. – 384 с.

ГСЕ 09 Методика проведення роботи з народознавства в ДНЗ

Опис (анотація): курс «Методика проведення роботи з народознавства в ДНЗ» забезпечує художньо-педагогічну підготовку бакалавра галузі знань 0101 Педагогічна освіта напряму підготовки 6.010101 Дошкільна освіта до ефективного вирішення завдань національного та патріотичного виховання дітей дошкільного віку засобами народознавства.

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: 3-й курс (6 семестр) – 4 курс (7 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

- **денна форма навчання:** 5 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 180 (аудиторних – 60, з них: лекцій – 30, практичних – 20, лабораторних – 10; позааудиторних – 120);
- **заочна форма навчання (4 роки навчання):** 5 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 180 (аудиторних – 24, з них: лекцій – 10, практичних – 8, лабораторних – 6; позааудиторних – 156).

Викладацький склад: Демчик Катерина Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти, асистент Олійник Олена Михайлівна.

Мета курсу: підготовка майбутнього педагога ДНЗ до ефективного вирішення завдань національного та патріотичного виховання дітей дошкільного віку засобами народознавства.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- засвоєння студентами знань, які сприятимуть національному вихованню дітей дошкільного віку;
- ознайомлення з історією розвитку та становлення української етнопедагогіки та її теоретичними засадами;
- навчання студентів здійснювати національне виховання, спираючись на засади етнопедагогіки;
- формування вмінь реалізувати власний творчий потенціал для розробок занять на народознавчу тематику;
- поглиблення знань студентів про народні свята та обряди, народну метеорологію, календарну обрядовість, побут населення та народні промисли України;
- формування у студентів умінь проводити роботу з батьками дітей дошкільного віку на народознавчому матеріалі.

Результати навчання: студенти мають *знати* теоретичні засади даного курсу; законодавчу та нормативну базу курсу; історію розвитку та становлення української етнопедагогіки, її теоретичні засади; народознавчі поняття та народну термінологію; українську національну культуру, виховні традиції та звичаї народу; зміст і завдання народознавчої роботи з дітьми дошкільного віку.

Студенти мають *уміти*: визначати мету та відповідні завдання народознавчої роботи, надаючи їм національної спрямованості; планувати народознавчу роботу з дітьми дошкільного віку, визначати доцільний зміст та обсяг народознавчого матеріалу, добирати різноманітні форми навчально-

виховної роботи; складати методичні розробки, в змісті яких реалізуються завдання національного виховання; здійснювати різноманітні форми просвітницької роботи серед батьків, широко використовуючи народні та родинні свята; творчо застосовувати передовий педагогічний досвід у власній професійній діяльності.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних, практичних і лабораторних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з сучасними законодавчими та нормативними документами в галузі дошкільної освіти і національного виховання, сучасними експериментальними дослідженнями, інноваційними методичними технологіями розвитку художньо-творчих здібностей дітей на народознавчому матеріалі.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове експрес-опитування та тестування, модульні контрольні роботи, написання контрольних розширених конспектів занять тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

3 курс, 6 семестр				4 курс, 7 семестр					
Поточний контроль	МКР № 1	Самостійна робота	Разом за ЗМ 1	Поточний контроль	МКР № 2	Самостійна робота	Разом за ЗМ 2	Екзамєн	Разом
ЗМ 1				ЗМ 2					
10	15	5	30	10	15	5	30	40	100

Заочна форма навчання (4 роки навчання)

Поточний контроль		МКР	Самостійна робота	Екзамен	Разом
ЗМ I	ЗМ II				

10	10	25	15	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

9. Богуш А. М. Українське народознавство в дошкільному закладі : навч. посіб. – 2-ге вид., переробл. і допов. / А. М. Богуш, Н. В. Лисенко. – Київ : Вища школа, – 2002. – 407 с.
10. Калуська Л. В. Дивокрай. Вибрані дидактико-методичні матеріали у 2-х книгах для працівників дошкільних закладів. / Л. В. Калуська. – Тернопіль : Мандрівець, 2008. – Кн. 1. – 320 с.
11. Ніколаєнко В. М. Народознавство в дошкільному навчальному закладі. 2-6 років. / В. М. Ніколаєнко. – 4-те вид., перероб. – Харків : Основа, 2013. – 207, [1] с. : іл.

Мова викладання – українська.

ПП 27 Навчання і виховання дітей у групах короткочасного перебування

Опис (анотація): курс «Навчання і виховання дітей у групах короткочасного перебування» забезпечує підготовку бакалавра галузі знань 0101 Педагогічна освіта напряму підготовки 6.010101 Дошкільна освіта до організації навчально-виховного процесу у групах короткочасного перебування із врахуванням сучасних вимог до дошкільної освіти в Україні.

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: 3-й курс (6 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

- **денна форма навчання:** 3 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 108 (аудиторних – 36, з них: лекцій – 16, практичних – 20; позааудиторних – 72);
- **заочна форма навчання (4 роки навчання):** 3 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 108 (аудиторних – 14, з них: лекцій – 8, практичних

– 6; позааудиторних – 94).

Викладацький склад: Демчик Катерина Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти.

Мета курсу: підготовка майбутнього педагога ДНЗ до організації навчально-виховного процесу у групах короткочасного перебування із врахуванням сучасних вимог до дошкільної освіти в Україні.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- набуття студентами знань нормативно-правових та декларативних документів, які регламентують роботу груп короткотривалого перебування;
- навчання студентів орієнтуватись у основних положеннях Базового компонента дошкільної освіти в Україні (нова редакція) щодо організації навчально-виховного процесу в групах короткотривалого перебування;
- формування вмінь організувати навчально-виховний процес у групах короткотривалого перебування;
- формування навичок забезпечення сприятливої соціальної адаптації дитини в групах короткочасного перебування дітей;
- формування вмінь співпрацювати з педагогами ДНЗ та батьками дітей дошкільного віку щодо роботи груп короткочасного перебування.

Результати навчання: студенти мають *знати* основні положення нормативно-правових та декларативних документів з організації груп короткотривалого перебування; психологічні особливості дітей дошкільного віку, які потребують додаткових освітніх послуг; особливості організації навчально-виховного процесу в групах короткотривалого перебування; форми роботи та співпраці з педагогами ДНЗ та батьками дітей дошкільного віку щодо роботи груп короткочасного перебування

Студенти мають *уміти*: проводити діагностику дітей, які потребують додаткових освітніх послуг; залучати батьків та дітей до відвідування груп короткотривалого перебування; визначати мету та відповідні освітньо-виховні завдання щодо організації груп короткотривалого перебування;

планувати заняття та дозвілля, добирати різноманітні форми навчально-виховної роботи в групах короткотривалого перебування; складати методичні розробки, в змісті яких реалізуються завдання освіти дошкільників; здійснювати співпрацю з педагогами ДНЗ та батьками дітей дошкільного віку щодо роботи груп короткочасного перебування; творчо застосовувати передовий педагогічний досвід у власній професійній діяльності.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних, практичних і лабораторних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає набуття студентами знань нормативно-правових та декларативних документів, які регламентують роботу груп короткотривалого перебування; орієнтування у основних положеннях Базового компонента дошкільної освіти в Україні (нова редакція) щодо організації навчально-виховного процесу в групах короткотривалого перебування; формування вмінь організувати навчально-виховний процес у групах короткотривалого перебування та співпрацювати з педагогами ДНЗ та батьками дітей дошкільного віку щодо роботи груп короткочасного перебування.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове експрес-опитування та тестування, модульні контрольні роботи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Разом
40	50	10	100

Заочна форма навчання (4 роки навчання)

Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Разом
40	35	25	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Організація роботи груп коротривалого перебування в ДНЗ / уклад. Швайка Л.А., Чала Л.М. – Харків : Основа, 2012. – 207, [1] с.
2. Нові форми здобуття дошкільної освіти / Авт.-упор: Л.А.Грицюк, М.І.Каратаєва. – Тернопіль : Мандрівець, 2007. – 256 с.
3. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / О. О. Андрієтти, О. П. Голубович, О.П.Долинна, Т. В. Дяченко, Т. С. Ільченко, Г. Є. Іванова, Г. М. Лисенко, Т. В. Панасюк, Г. В. Петрова, Т. О. Піроженко, Н. М. Романко, Н. А. Случинська, Н. І. Трикоз. – Тернопіль : Мандрівець, 2013. – 104 с.

Мова викладання – українська.

ПП 29 Організація проектної діяльності в ДНЗ

Опис (анотація): курс «Організація проектної діяльності в ДНЗ» забезпечує підготовку бакалаврів галузі знань 0101 Педагогічна освіта за напрямом 6.010101 Дошкільна освіта до використання проектних технологій у навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу, у співпраці з вихователями та батьками дітей дошкільного віку.

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: III курс (5 семестр).

Кількість кредитів ECTS, що присвоюються: 3 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 90 (аудиторних – 30, з них: лекцій – 14, практичних – 16; самостійної та індивідуальної роботи – 60);

Викладацький склад: Демчик Катерина Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної освіти.

Мета курсу: підготовка майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до використання проектних технологій у навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу, у співпраці з вихователями та батьками дітей дошкільного віку.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- засвоєння студентами знань про особливості проектної діяльності в ДНЗ;
- ознайомлення з комп'ютерними програмами, які використовуються у організації проектів;
- навчання студентів планувати освітні проекти, розробляти алгоритми роботи над проектами;
- формування вмінь реалізувати власний творчий потенціал для розробок проектів із різних напрямів роботи ДНЗ;
- формування у студентів умінь співпрацювати із педагогами ДНЗ у процесі проектної діяльності.

Результати навчання: студенти мають *знати* теоретичні засади даного теоретичні засади даного курсу; законодавчу та нормативну базу курсу; історію виникнення проектів та впровадження їх у навчально-виховний процес ДНЗ; дидактичні принципи організації проектів;

класифікацію проектів; алгоритм роботи на проектом; етапи психолого-педагогічного проектування.

Студенти мають **уміти**: визначати актуальність, мету та відповідні завдання проекту; складати алгоритм роботи на проектом; визначати доцільний зміст та обсяг проектної діяльності в ДНЗ; складати методичні розробки, в змісті яких реалізуються завдання проекту; здійснювати різноманітні форми просвітницької роботи серед педагогів ДНЗ та батьків дітей дошкільного віку щодо проектів; широко використовувати комп'ютерні програми, які використовуються у організації проектів; творчо застосовувати передовий педагогічний досвід у власній професійній діяльності.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних*, і *практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з проектом як інноваційною формою діяльності в дошкільному навчальному закладу, формами впровадження проектних технологій у навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольні роботи, створення освітніх проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Модуль 1. Змістовий модуль 1			Рейтингова оцінка за ЗМ 1
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	

50	15	35	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Антонович Є. А. Російсько-український словник-довідник з інженерної графіки, дизайну та архітектури : навч. посіб. / Є. А. Антонович, Я. В. Васишин, В. А. Шпільчак. – Львів : Світ, 2001. – 240 с. : іл.
2. Захарчук-Чугай Р.В. Українське народне декоративне мистецтво : навч. посіб. / Р.В. Захарчук-Чугай, Є.А. Антонович. – Київ : Знання, 2012. – 342 с.
3. Луцан Н. І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну : навчальний посібник / Н. І. Луцан. – Київ : Слово, 2009. – 172 с.
4. Опалюк О.М. Декоративно-ужиткова робота : навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський : Друк-сервіс, 2012. – 196 с.
5. Плазовська Л.В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін : навч. посіб. / Л.В. Плазовська. – Київ : Кондор-Видавництво, 2013. – 258 с.

Мова викладання – українська.

ПП 28 Організація музично-театралізованої діяльності в ДНЗ

Опис (анотація): дисципліна розкриває сутність і характеристику музично-театралізованої діяльності в ДНЗ та специфіку педагогічної діяльності, спрямовану на формування в дітей початкових уявлень про театр і

театральне мистецтво; досліджує особливості процесу організації музично-театралізованої діяльності в ДНЗ на різних етапах дошкільного дитинства; розглядає форми, методи і прийоми навчання дітей акторській грі, пропедевтику емоційно-виразного мовлення й комунікативних умінь дошкільників.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 3 курс (6 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS, з них – денна форма навчання – 90 год. аудиторних (14 год. лекційних, 16 год. практичних занять) і 60 год. – самостійна робота студентів.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Ватаманюк Г.П., асистент Олійник О.М.

Мета курсу: озброїти студентів теоретичними знаннями і практичними вміннями з питань організації музично-театралізованої діяльності в умовах ДНЗ.

Основні завдання дисципліни:

- розкрити методологічні, психолого-педагогічні засади впровадження музично-театралізованої діяльності в практику роботи ДНЗ;
- ознайомити студентів з метою, завданнями та змістом провідних концептуальних, базових та варіативних програмних документів з питань організації музично-театралізованої діяльності в ДНЗ;
- формувати вміння і навички проектувати навчально-виховний процес у ДНЗ з використанням музично-театралізованої діяльності для дітей різних вікових категорій;
- формувати вміння й навички майбутніх вихователів готувати з дітьми театральні вистави, керувати театралізованим гуртком у ДНЗ;
- ознайомити з передовим педагогічним досвідом використання театралізованих ігор у формуванні особистості дошкільника.

Результати навчання: студенти мають *знати* мету, предмет і завдання курсу «Організація музично-театралізованої діяльності» та основні його поняття; роль театрального мистецтва і театралізованої діяльності у формуванні особистості дошкільника; мету й завдання організації музично-театралізованої діяльності в умовах ДНЗ; особливості використання театру й музично-театралізованої діяльності у практиці дошкільних навчальних закладів та сприймання дошкільниками театального мистецтва; змістові компоненти музично-театралізованої діяльності дошкільників; класифікацію і види театралізованих ігор; функції театралізованої гри; види театралізованої діяльності в дошкільному закладі та критерії її розвитку; види керівництва музично-театралізованою діяльністю дошкільників; види театрів та іграшок, які використовуються в роботі з дошкільниками; роль музики в театральному мистецтві; принципи організації музично-театралізованої діяльності в умовах ДНЗ; особливості створення осередків театально-освітнього простору та їх наповнюваність; специфіку педагогічної діяльності, спрямовану на організацію музично-театралізованої діяльності дошкільників.

Студенти мають *уміти* організовувати з дітьми різні види театралізованої діяльності в умовах ДНЗ на заняттях і поза ними; створювати осередки театально-освітнього простору; керувати театралізованим гуртком; добирати відповідний за віком театально-ігровий репертуар; розробляти сценарії п'єс для ігор-драматизацій на основі літературних творів або ж самостійно створювати їх; добирати дидактичний матеріал (вправи, ігри, наочність) для формування і вдосконалення акторських умінь дошкільників; проводити з дітьми різні форми роботи над драматичним твором (групові, підгрупові й індивідуальні); моделювати декорації, костюми та їх елементи відповідно до змісту драматичного твору; добирати музичний супровід, відповідний до сюжету твору та характеру персонажів; виготовляти різні види іграшок для театралізованої діяльності, а також маски, елементи костюмів, імпровізовані декорації, ширми, планшети, фланелеграфи, театральні книжки-розгортки тощо; планувати роботу з організації музично-

театралізованої діяльності дошкільників; залучати батьків до музично-театралізованої діяльності дошкільників; здійснювати діагностику розвитку творчих і мовленнєвих здібностей дітей; самовдосконалювати професійний рівень з питань організації музично-театралізованої діяльності дошкільників.

Методи викладання дисципліни: лекція, практична робота; пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, репродуктивний; проблемно-пошуковий; організація самостійного пошуку; метод вправ; моделювання фрагментів занять; інтерактивні методи навчання (рольові ігри, майстер-класи, воршкопи); ілюстрація; аудіювальний метод, мозковий штурм, тренінг, аукціон.

Методи оцінювання: фронтальне опитування; поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, модульні контрольні роботи; письмове тестування, контрольні роботи; практична робота; самоаналіз і самооцінка виконаного, колективна оцінка.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) Денна форма навчання			Рубіжний контроль
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР	Залік
Поточний контроль		Підсумковий контроль	100 балів
30 балів	30 балів	40 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Никитина А.Б. Театр, где играют дети: Учебно-методическое пособие для руководителей детских театральных коллективов / А. Б. Никитина. – Москва : Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС, 2001. – 187с.
2. Артемова Л. В. Театр і гра / Л. В. Артемова. – Київ, «Слово», 2002. – 291с.
3. Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах.. Підручник для студентів вищих

- навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / Богуш А., Гавриш Н., Котик Т. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2006. – 304 с.
4. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти Х. : Вид-во «Ранок», 2013, –192 с.
 5. Загородня І, Тітіаренко К. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу : навч. посібник / Л. П. Загородня, С. А. Тітаренко. – 2-ге вид. – Суми : університетська книга, 2010. – 319с.
 6. Затія-дивоглядія: як зробити ляльковий театр другом кожної дитини / авт.. упор.: О. О. Тимофєєва, О. В. Борисенко. – Тернопіль. – Мандрівець, 2009. – 164с.
 7. Макаренко Л. В. Все про театр і дитячу театралізовану діяльність / Л. В. Макаренко. – К. : Шкільний світ, 2008. – 128с.
 8. Чурилова Э. Г. Методика и организация театрализованной деятельности дошкольников и младших школьников / Э. Г. Чурилова. – М. , 2003. – 106с.

Мова викладання: українська.

0101 ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА

6.010102 ПОЧАТКОВА ОСВІТА

ПП 03.06 Педагогічні технології в початковій школі

Опис (анотація): вивчення дисципліни сприяє усвідомленню цілісної системи особистісно орієнтованих технологій та їх доміанти – особистості дитини; знайомство студентів з широким спектром напрацьованих наукою і практикою педагогічних технологій; набуття навичок і досвіду здійснювати педагогічну діяльність в різноманітних концептуальних системах.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна частина).

Термін вивчення: III курс (VI семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 36 год. аудиторних: 18 год. лекційних, 18 год. практичних занять, самостійна робота – 54 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом Федорчук В.В.

Мета курсу: усвідомлення цілісної системи особистісно орієнтованих технологій та їх домінант – особистості дитини; знайомство студентів з широким спектром напрацьованих наукою і практикою педагогічних технологій; набуття навичок і досвіду здійснювати педагогічну діяльність в різноманітних концептуальних системах.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомлення студентів з особливостями інноваційних процесів в освіті та визначення шляхів формування готовності майбутніх учителів до інноваційної діяльності;
- ознайомлення майбутніх педагогів з концептуальними та теоретичними положеннями основних навчальних та виховних технологій; формування у студентів глибокого переконання у тому, що в основі інноваційних перетворень у сфері освіти лежить перехід на гуманістичну освітню парадигму і особистісно орієнтовані технології;
- усвідомлення студентами особливостей реалізації конкретних педагогічних технологій у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи;
- орієнтація студентів до педагогічної творчості, самостійності, дослідницької діяльності;
- вироблення умінь вибирати і педагогічно доцільно застосовувати навчальні й виховні технології в залежності від мети і завдань навчання і виховання.

Результати навчання.

У результаті оволодіння курсом студент *повинен*

знати:

- тлумачення понять «педагогічна інноватика», «інновація», «новація», «новизна»;
- сутність та особливості інноваційної педагогічної діяльності;
- структуру готовності до інноваційної діяльності педагога та шляхи її формування у майбутніх педагогів;
- суть та особливості особистісно орієнтованого навчання та виховання;
- загальну характеристику сучасних виховних і навчальних технологій, переваги їх над традиційною;
- вимоги до педагога, який реалізує технологічний підхід у навчанні і вихованні на особистісно орієнтованих засадах.

вміти:

- усвідомлювати смисл та цілі освітньої діяльності у контексті актуальних педагогічних проблем сучасної школи;
- співвідносити сучасну реальність з вимогами особистісно орієнтованої освіти, коригувати освітній процес за критеріями інноваційної діяльності;
- усвідомлювати і виділяти основні концептуальні положення педагогічних технологій;
- реалізовувати принципи педагогічного гуманізму, емпатійного розуміння вихованців, співробітництва, діалогізму, особистісної позиції;
- по-новому формулювати освітні цілі з предмета, певної методики, досягати і оптимально переосмислювати їх;
- використовувати спеціальні психолого-педагогічні методи, прийоми і засоби, що дасть змогу активно включатися в інноваційну педагогічну діяльність;
- здатність до особистісного творчого розвитку, рефлексивної діяльності, усвідомлення значущості, актуальності власних інноваційних пошуків і відкриттів.

Методи викладання дисципліни: пояснення, демонстрація, опрацювання методичної літератури, моделювання ситуацій, мікровикладання тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота.

Денна форма навчання

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Екзамен
30 балів	30 балів	40 балів

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології .– К.: Академвидав, 2004.– С. 79-170.
2. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання.- К.: А.С.К., 2004.
3. Сучасні педагогічні технології. Навчально-методичний посібник / Автор-укладач Федорчук Е.І. – Кам'янець-Подільський: АБЕТКА, 2006. – 212 с.
4. Федорчук В.В. Педагогічні технології в початковій школі / В.В.Федорчук. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко, 2014. – 268 с.

Мова навчання: українська.

ПП 04.02 Дитяча література

1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Дитяча література» студентами напряму підготовки 6.010102 Початкова освіта є ознайомлення майбутніх учителів початкової школи з особливостями літературного процесу в Україні, етапами розвитку української дитячої літератури,

проблематикою творів для дітей молодшого шкільного віку, їхніми художніми особливостями та виховним значенням, формування умінь літературознавчого аналізу, порівняння ідейно-тематичної спільності, виховання національно свідомого вчителя – громадянина України.

Дитяча література належить до дисциплін професійної та практичної підготовки фахівців у галузі початкової освіти. Міждисциплінарні зв'язки: з історією та культурою України, педагогікою, лінгводидактикою, психологією, сучасною українською мовою з практикумом, методикою навчання літературного читання, методикою роботи з художнім текстом в початковій школі, літературним аналізом тексту.

2. Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни: формування літературознавчої компетентності майбутніх учителів початкових класів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні *знати*: періодизацію дитячої літератури; зміст і проблематику творів для дітей молодшого шкільного віку; книги для дитячого читання, рекомендовані програмою початкової школи, їхні художні особливості та виховне значення для формування дитячої особистості; *вміти*: аналізувати твори дитячої літератури різних видів і жанрів, визначати їх зміст, освітньо-виховний та естетичний вплив на дітей; визначати пізнавальний, виховний та естетичний потенціал дитячої книжки; готувати інформацію про письменника, використовуючи його книги та літературно-критичні матеріали; писати короткі анотації та рецензії; визначати основні мотиви творчості письменників; самостійно добирати твори різних письменників за визначеною тематикою.

Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування: у професійній діяльності вчителя початкових класів, зокрема на уроках літературного читання; формування особистості дитини з її орієнтацією на моральні загальнолюдські цінності засобами мистецтва слова, збагачення

внутрішнього світу дитини, розвиток інтелекту, творчих здібностей, естетичних смаків, формування національно свідомого громадянина України.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

Змістовий модуль 1. Дитяча література від давніх часів до XX ст.

1. Дитяча література як складова частина художньої літератури.
2. Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури.
3. Становлення і розвиток української дитячої літератури.
4. Українська дитяча література II половини XIX.
5. Українська дитяча література на зламі XIX – XX ст.

Змістовий модуль 2. Дитяча література новітнього періоду.

1. Українська дитяча література першої половини XX ст.
2. Українська дитяча література 60-х-90-х років XX ст.
3. Сучасна українська дитяча література.
4. Дитячі письменники діаспори та рідного краю. Дитяча періодика для

молодших школярів.

5. Зарубіжна література для дітей молодшого шкільного віку.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни: кількість кредитів ЄКТС – 4, кількість годин – 120 (аудиторних – 48, з них лекційних – 20 год, практичних – 28; самостійна робота – 72 год.).

5. Форма семестрового контролю – екзамен.

6. Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: Мелекесцева Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти.

7. Перелік основної літератури.

1. Богданець-Білоskalенко Н. І. Українська дитяча література. Маловідомі твори українських письменників II половини XIX ст. – I половини XX ст. : навчальний посібник / Н. І. Богданець-Білоskalенко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2009. – 280 с.

2. Зарубіжна література для дітей : хрестоматія / упор. А. І. Мовчун (та ін.). – Київ : Арій, 2011 – 592 с.
3. Рідне слово. Хрестоматія : у 2-х т. / упоряд. А. Мовчун, З. Варавкіна – Київ : Арій, 2007. – 656 с.
4. Торчинська З. К. Дитяча література. Лекційний курс : Навчальний посібник / З. К. Торчинська. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2011. – 136 с.
5. Українська дитяча література : Хрестоматія / упоряд. Л. П. Козачок. – Київ : Вища школа, 2002. – 519 с.
6. Українська література для дітей. Хрестоматія : Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / упоряд. : А. І. Мовчун, З. Д. Варавкіна. – Київ : Арій, 2011. – 680 с.

ГСС 09 Етнографія дитинства

Опис (анотація): курс «Етнографія дитинства» забезпечує підготовку бакалаврів галузі знань 0101 Педагогічна освіта за напрямом 6.010101 Дошкільна освіта до формування творчої, високопрофесійної особистості студента, глибоко обізнаного із загальнонаціональним, народним та дитинознавчим матеріалом у ситуації взаємодії всіх етносів поліетнічної держави.

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

Термін вивчення: III курс (6 семестр).

Кількість кредитів ECTS, що присвоюються: 3 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 90 (аудиторних – 30, з них: лекцій – 14, практичних – 16; самостійної та індивідуальної роботи – 60);

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти Гордійчук М. С.; асистент кафедри теорії та методик дошкільної освіти Пукас І .Л.

Мета курсу: подати основні відомості й поняття з етнографії дитинства, проаналізувати її походження, особливості процесу формування та відродження в умовах незалежності України, збагатити знання студентів про умови та рушійні сили онтогенезу людських якостей на стадії дитинства; знання про традиції, звичаї, обряди, свята, обереги, фольклор, побут українського народу.

Дисципліна «Етнографія дитинства» тісно пов'язана з такими навчальними дисциплінами навчального плану підготовки фахівців, як «Педагогіка дошкільна», «Історія дошкільної педагогіки», «Дошкільна етнопедагогіка», «Етнопедагогіка», «Родинна педагогіка». ЗМ1. Соціально-гуманітарна сутність дитинства.

Дитинство як об'єкт досліджень різних наук. Етнографія дитинства як наука. Історія розвитку етнографії дитинства. Інтегрований підхід до проблеми дитинства. Зв'язок етнографії дитинства з іншими науками.

Своєрідність стилів виховання в різні історичні епохи. Дитинство як соціально-історичне явище. Психоісторія як наука. Засновник психоісторії Л. Демоз. Характеристика стилів виховання за Л. Демозом. Система заохочення / покарання дітей на різних етапах історичного поступу.

Особливості уявлень про дитинство на різних етапах історії людства. Дитина в пралогічних культурах. Дитинство в епоху Середньовіччя. Дитинство в епоху Відродження. Дитинство в епоху Просвітництва. Дитинство в II половині 19 – I половині 20 століття. Дитинство II половини 20 століття. Портрет сучасної дитини.

Етнопедагогічні проблеми дитинства. Дослідження історії дитинства Ф. Арієса. Екологія дитинства У. Бронфенбреннера. Сучасні дослідження екології дитинства. Етнопсихологічні дослідження дитинства (З. Фрейд, Е. Еріксон). Дослідження Маргарет Мід у галузі порівняльного вивчення дитинства.

ЗМ2. Педагогічна етнографія.

Родильна обрядовість. Вікові періоди розвитку людини у народній

виховній практиці. Сутність поняття “родильна обрядовість”. Українська “родильна обрядовість”. Етнокультурна варіативність “родильної обрядовості”.

Ініціації як засіб соціалізації молоді. Поняття „ініціація”. Посвячувальні обряди. Ініціації як засіб соціалізації молоді. Гендерні відмінності в обрядах переходу й ініціаціях.

Дитяча субкультура. Культура дитинства. Поняття “дитяча субкультура”, соціальні детермінанти її формування. Дозвілля дітей та молоді. Народні ігри, іграшки. Значення дитячого фольклору. Символіка українського народу як засіб виховання дітей та молоді. Права дитини.

Історико-демографічні проблеми сім’ї. Історичні форми сім’ї та шлюбу. Первісна община та її виховні функції. Характеристика багатоядерної і нуклеарної сімей. Демографічні проблеми сучасної сім’ї. Явище внутрісімейних відносин. Батько і мати як вихователі.

Виховання родинної спільності. Поняття про різні соціокультурні типи сімей. Роль батька, матері, дітей у сім’ї. Місце родини у соціалізації дітей. Основні напрями родинного виховання українців: моральне, трудове, фізичне, естетичне, розумове. Принципи, методи засоби родинного виховання українців.

Етнічна культура педагога. Матеріальна і духовна форми існування культури. Поняття про етнічну самосвідомість. Значення етнокультури педагога, критерії та показники сформованості етнічної самосвідомості.

Результати навчання: Студенти мають *знати*:

- сутність основних понять науки «Етнографія дитинства»;
- роль дитини у сім’ї, громаді, господарському укладі родини, календарній та родинній обрядовості тощо;
- закономірності фізіологічних, емоційних, вольових, пізнавальних процесів у дитячому віці;
- характерні особливості духовної та матеріальної культури української дитини.

Студенти мають *вміти*: застосовувати набуті знання у плануванні та організації навчально-виховного процесу сучасного дитячого навчального закладу. В результаті вивчення даної навчальної дисципліни здобуті студентами компетентності допоможуть при працевлаштуванні на посаду вихователя, методиста ДНЗ.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних, і практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольні роботи.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Рейтингова оцінка
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	
20	25	25	30	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури.

1. Богуш А. М. Українське народознавство в дошкільному закладі: навч. посіб. / Богуш А. М., Лисенко Н. В. – К. : Вища школа, 2002. – 407с.

2. Богуш А. М. Українське народознавство в дошкільному закладі: Практикум: навч.посіб. / Богуш А. М., Лисенко Н. В. – К. : Вища школа, 2003. – 206 с.

3. Грушевський М.. Дитина у звичаях і віруваннях українського народу. – К., 2011. – 255 с.

4. Львовичкіна А. М. Етнопсихологія / А. М. Львовичкіна. – К. 2002. – 144 с.

5. Мосіяшенко В. А. Українська етнопедагогіка: навч. посіб. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2005.- 174 с.
6. Українська етнопедагогіка: навчально-методичний посібник / За ред. акад.. В. Кононенка. – Івано-Франківськ, 2005. – 508 с.
7. Українська родина: Родинний і громадський побут. – К., 2000. – 432с.
8. Українські традиції і звичаї / Авт. – упор.. А. Ярещенко. – Х., 2008.
9. Воропай О. Звичаї українського народу / О. Воропай. – К. : Школа, 2006. – 384 с.

ПП 01.1.3 Методика навчання іноземної мови

Опис (анотація). Програму вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання іноземної мови» укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 0101 Педагогічна освіта напряму підготовки 6.010102 Початкова освіта.

Методична освіта майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи – складова системи державної вищої професійно-педагогічної іншомовної освіти в Україні, згідно з якою фахівець готується до здійснення навчально-виховної, науково-методичної та організаційно-управлінської діяльності на уроках іноземної мови в початковій школі, що є передумовою успішного оволодіння іноземною мовою молодшими школярами.

Мета викладання навчальної дисципліни «Методика навчання іноземної мови» – формування професійної та методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи як сукупності його методичних знань, навичок і вмінь, індивідуальних, суб'єктних й особистісних якостей, що функціонує як здатність проектувати, адаптувати, організовувати, вмотивовувати, досліджувати й контролювати навчальний, пізнавальний,

виховний і розвиваючий аспекти іншомовної освіти молодших школярів у класній і позакласній роботі з іноземної мови.

Основні **завдання** вивчення дисципліни «Методика навчання іноземної мови»:

- забезпечити основи методичної підготовки студентів до реалізації професійних функцій учителя іноземної (англійської, німецької) мови початкової школи – формування в учнів іншомовної комунікативної компетенції, виховання, освіта й розвиток учнів засобами іноземної мови на уроці та в позакласній роботі;

- ознайомити студентів з найбільш відомими методичними напрямками, системами і методами, формами та засобами навчання іноземної мови, а також сформуванню в них основи вміння творчо застосовувати свої знання на практиці з урахуванням конкретних умов;

- на базі отриманих теоретичних знань розвивати у студентів творче методичне мислення, яке допоможе їм у вирішенні різноманітних методичних задач, що виникають у навчально-виховному процесі з іноземної мови в школі;

- сприяти формуванню соціокультурної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови;

- визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми навчання іноземної мови в початковій школі;

- аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси та вправи різних типів і видів з іноземної мови для початкової школи;

- використовувати в процесі формування іншомовної комунікативної компетенції інноваційні методичні технології;

- оцінювати рівень сформованості усіх складників іншомовної комунікативної компетенції;

- планувати й реалізовувати різні форми організації навчально-виховного процесу в початковій школі.

Заплановані результати навчання – формування професійної та методичної компетентності (психолого-педагогічної, лінгводидактичної та особистісно-мотиваційної) вчителя іноземної мови початкової школи – комплексу фахових знань, умінь, навичок і професійних особистісних якостей учителя:

- знання про навчально-виховний процес з іноземної мови в початковій школі та про себе як учителя;

- навички здійснення методичної діяльності щодо навчання, освіти, виховання та розвитку молодших школярів як у класній, так і позакласній роботі з іноземної мови;

- уміння реалізовувати професійні (проектувальну, адаптаційну, організаційну, мотиваційну, комунікативну, дослідницьку й контролюючу) функції вчителя іноземної мови початкової школи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є новітні методи та технології викладання іноземної мови в початкових класах.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

4. Система навчання іноземної мови в початковій школі. Методика формування мовної компетенції та контроль рівня її сформованості в учнів початкових класів.

5. Методика формування рецептивної та продуктивної мовленнєвих компетенцій молодших школярів. Організація процесу навчання іноземної мови в початковій школі.

Курс включає лекційні, практичні та лабораторні заняття, завдання яких – сформувати у студентів теоретичні знання і практичні навички та вміння.

Лекційний курс охоплює такі питання:

- загальні питання методики викладання іноземних мов, система навчання іноземних мов на початковому ступені (підходи до викладання іноземної мови, цілі, зміст, принципи, методи та засоби навчання);

- проблема мовних навичок і вмінь (фонетичних, лексичних, граматичних) у навчанні іноземної мови молодших школярів, система вправ, спрямована на їх формування;

- особливості іншомовного спілкування; подається система вправ для формування у молодших школярів навичок та вмінь аудіювання, говоріння, читання, письма;

- організація процесу навчання іноземної мови у початковій школі; особливості попереднього планування та планування уроків для початківців, типи та структура уроків, сучасні вимоги до уроку іноземної мови та вчителя, аналіз уроку іноземної мови, організація позакласної роботи з молодшими школярами, контроль та оцінювання знань і досягнень учнів початкових класів у вивченні іноземної мови.

На практичних і лабораторних заняттях студенти вчаться складати календарні та поурочні плани, представляють фрагменти уроків, розробляють комплекси вправ на формування іншомовних навичок і вмінь молодших школярів, аналізують проведені уроки.

Тип дисципліни: нормативний.

Термін вивчення: II, III курс –IV, V семестри.

Кількість кредитів – 3,0.

II, III курс –IV, V семестри. Всього 90 години. Аудиторних – 36, з них лекційних – 12, практичних – 24, Самостійна робота – 54 години.

Викладацький склад.

Мелекесцева Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, старший викладач.

Гудима Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент.

Мелекесцева Наталія Василівна – кандидат філологічних наук, старший викладач.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

Модуль 2.

МКР.

Екзамен.

Методи викладання дисципліни

1. Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда.
2. Наочні методи: таблиці, схеми.
3. Практичні методи: вправи, навчальна праця, проектні роботи, реферати.
4. Формування пізнавальних інтересів у студентів шляхом створення ситуації новизни навчального матеріалу.
5. Метод інтерактивного навчання.

Методи оцінювання.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Модульні контрольні роботи – 4,5 семестр, екзамен – 5 семестр.

Кожен модуль оцінюється в 30 балів (аудиторна – 15 балів, самостійна робота – 5 балів, МКР – 10 балів). Разом за 2 модулі – 60 балів. На екзамен відводиться 40 балів.

Основна література

1. Бойко Н. В. Шкільний курс німецької мови з методикою викладання. Навчально-методичний комплекс дисципліни / Н. В. Бойко. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д. Г., 2008. – 176 с.
2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : Підручник / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – [вид. 2-е, випр. і перероб.]. – Київ : Ленвіт, 2002. – 328 с.
3. Методика навчання іноземних мов у початковій школі : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха [та ін.]. – Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 356 с.
4. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : Навчальний посібник / С. Ю. Ніколаєва. – Київ : Ленвіт, 2008. – 285 с.

5. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі : Навчальний посібник / С. В. Роман. – Київ : Ленвіт, 2005. – 208 с.

Мова викладання.

Українська, англійська, німецька.

ПП 01.4 Методика навчання освітньої галузі "Суспільствознавство"

Опис (анотація): навчальна дисципліна „Методика навчання освітньої галузі „Суспільствознавство” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки *бакалавра* напрямку 6.010102 „Початкова освіта”.

Тип: нормативна (дисципліна професійної і практичної підготовки).

Термін вивчення:

- денна форма навчання – **3курс** (осінній-весняний семестри);
- заочна форма навчання – **3курс** (весняний семестр) – **4 курс** (осінній семестр).

Кількість кредитів: 4,5 кредити ECTS: всього 135 год., з них:

- денна форма навчання – 54 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 30 год. Практичних, самостійне опрацювання 81 год.

- заочна форма навчання – 12 год. аудиторних: 4 год. лекційних, 6 год. практичних, 2 год. лабораторних занять;

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методик початкової освіти Бахмат Н.В.

Мета курсу: розкриття наукових концепцій, дидактико-методичних понять, методів та технологій уроку «Я у світі»; надання допомоги студентам у процесі оволодіння професійною компетентністю, формування особистості майбутнього учителя; розкриття процесу гуманізації і демократизації освіти в Україні; визнання пріоритетів загальнолюдських цінностей; формування потреби до пізнання світу та людини як соціальної та біологічної істоти; засвоєння духовних цінностей; виховання патріотизму, поваги до Української держави, її символіки.

Основні завдання дисципліни:

- розкриття потенційних професійних можливостей студента;
- оволодіння дидактико-методичними знаннями з навчальної дисципліни;
- усвідомлення практичної значущості теоретичних знань для творчої педагогічної діяльності вчителя; розвиток умінь моделювання навчально-виховного процесу уроків «Я у світі»;
- реалізація виховного спрямування предмета з метою формування професійних рис і якостей особистості;
- формування готовності до творчої активності у професійній діяльності;
- розвиток умінь користуватися системою цінностей суспільства;
- оволодіння системою норм, традицій, культурних стандартів поведінки.

Результати навчання: студенти **мають знати** психолого-педагогічні, дидактико-методичні засади; педагогічні технології та основні концепції їх впровадження; методи і прийоми формування загальної наукової цілісної картини світу у молодших школярів, засвоєння норм і правил моралі; провідні світоглядні ідеї, положення, що складають основу системи світорозуміння, визначають ставлення людини до природи, суспільства, самої себе; основні пам'ятки, заклади, діячів культури та мистецтва.

Студенти **мають уміти:** будувати урок як цілісну, складну, динамічну систему, основними складовими якої є організаційний дидактичний, психологічний, методичний, виховний та санітарно-гігієнічний аспект; організовувати професійну діяльність на уроці, яка передбачає: постановку доцільної та раціональної мети і завдань навчання; мотивацію спільної діяльності вчителя і учня, планування, діагностування, прогнозування, стимулювання навчання дитини; використовувати правила бережливого ставлення до природи, що обумовлюють первинну соціалізацію молодшого школяра; формувати потреби до пізнання світу та людини в ньому як

соціальної та біологічної істоти; моделювати навчальну діяльність спрямовану на гуманістичне виховання особистості та розвиток загальнолюдських цінностей, залучення учнів до досягнень рідної культури; створювати умови для розвитку дбайливого, відповідального ставлення до природи; використовувати ігрові ситуації з метою вивчення проблем вчинків і наслідків поведінки учнів; створювати атмосферу творчості, можливості для активного спілкування молодших школярів.

У процесі вивчення курсу формуються такі предметні **компетентності**, як: здатність аналізувати та дотримуватись вимог Державного стандарту та програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Я у світі»; здатність проектувати навчально-виховний процес, конструювати навчальний матеріал, моделювати педагогічні ситуації при вивченні курсу «Я у світі»; здатність перетворювати наукову інформацію та життєвий досвід в навчальний матеріал; здатність сприймати психологічний стан учнів, визначати особливості стосунків у дитячому колективі; здатність ставити коректні завдання, координувати діяльність школярів, співпрацювати в навчально-пізнавальному процесі; здатність виробляти сміливе, гнучке мислення в пошуках оптимального вибору форм і методів навчально-виховної діяльності курсу «Я у світі»; здатність оволодівати новими науково-педагогічними й науково-технічними знаннями, передовими, здебільшого нетрадиційними й нестандартними методами регулювання стосунків з колегами, батьками учнів; здатність здійснювати емоційний вплив на учнів; здатність проводити моніторинг навчання, виховання та розвитку учнів; здатність установлювати ступінь ефективності власної діяльності; здатність творчо переосмислювати досвід практиків.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-

методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма

Поточний і модульний контроль (100 балів)					Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		Іспит	100
Поточний контроль	Поточний контроль	Поточний контроль	МКР	40	
12балів	20балів	16балів	12балів	0	

Заочна форма

Поточний і модульний контроль (100 балів)					Сума
Змістовий модуль 1 (10 балів)	Змістовий модуль 2 (20 балів)	Змістовий модуль 3 (30 балів)		Екзамен	100
Поточний контроль	Поточний контроль	Поточний контроль	МКР	40	
10 балів	20 балів	10 Балів	20 Балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Бібік Н. М. Я у світі. 3 клас : підруч. для загальноосвітніх навч. закл. / Н. М. Бібік. – Харків : Вид.група «Основа», 2013. – 160 с.
2. Бібік Н. М. Я у світі. 4 клас : підруч. для загальноосвітніх навч. закл. / Н. М. Бібік. – Харків : Вид.група «Основа», 2015. – 160 с.
3. Кучинська І. О. Громадянське виховання в Україні : минулий

досвід та сучасні потреби : навчальний посібник / І. О. Кучинська. – Кам'янець-Подільський : ПП Зволейко Д.Г., 2015. – 112 с.

4. Ліннік О. О. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ» / О. О. Ліннік – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 248 с.

5. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручн. / О. Я. Савченко. – Київ : Грамота, 2012. – 504 с.

6. «Я у світі». 3-4 класи загальноосвітніх закладів. Програма. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до матеріалу : <http://www.mon.gov.ua>. – Назва з екрана.

7. Якименко С. І. Підготовка майбутнього вчителя до громадянського виховання учнів початкової школи. Монографія / С. І. Якименко, І. В. Щербак. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2011. – 240 с.

Мова викладання: українська.

ПП 01.7.1 Образотворче мистецтво з методикою навчання

Опис (анотація): дисципліна, яка теоретично і практично готує студентів до професійної діяльності вчителя початкових класів шляхом ознайомлення студентів педагогічних факультетів з основами образотворчої грамоти, з найефективнішими формами організації навчального процесу, найдоцільнішими методами і прийомами навчання молодших школярів на сучасному етапі розвитку школи і науки про дитячу художню творчість.

Тип: цикл професійної і практичної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 3 курс (5, 6 семестр).

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них: 60 год. аудиторних: 18 год. лекційних, 42 год. практичних, самостійне опрацювання – 90 годин.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, асистент Дорож І.А.

Мета курсу: формування основ професійно-педагогічної свідомості вчителя початкових класів шляхом ознайомлення студентів педагогічного факультету з основами образотворчої грамоти, з найефективнішими формами

організації навчального процесу, найдоцільнішими методами і прийомами навчання молодших школярів на сучасному етапі розвитку школи і науки про дитячу художню творчість..

Основні завдання дисципліни:

- 1) опанування майбутніми вчителями початкових класів знаннями теорії, історії, методів наукових досліджень в галузі образотворчого мистецтва з методикою навчання;
- 2) вивчення принципів та функцій сучасної мистецької освіти, форм і методів навчання мистецтва у початковій школі;
- 3) засвоєння фундаментальних знань, уявлень і понять про види та жанри мистецтв, особливості художньо-образної мови музичного та візуального мистецтва у взаємозв'язках із синтетичними мистецтвами (хореографією, театром і кіномистецтвом);
- 4) оволодіння знаннями про цілі й засоби, плани і програми педагогічної діяльності та педагогічного спілкування, об'єкти і суб'єкти педагогічної взаємодії, усвідомлення професійно-значущих цінностей;
- 5) оволодіння студентами інтелектуальними та практичними вміннями вирішувати завдання викладання образотворчого мистецтва у початкових класах і сучасними вимогами до уроку та підготовки вчителя до нього;
- 6) створення основи для наступного формування творчого підходу до діяльності вчителя початкових класів у школі.

Результати навчання: студенти мають *знати:* основний зміст всіх розділів та тем програми; систему образотворчих понять та термінів; види мистецтв – візуального, музичного, синтетичного (хореографія, театр, кіно) та їх інтегрування; особливості образної мови візуального мистецтва, його багатство та виразність, специфіку творчої діяльності мистецтв; прийоми та засоби образотворчої композиції; гармонійну систему кольоросприйняття; особливості методики викладання: малювання з натури, по пам'яті, за уявою; декоративного та ілюстративного малювання; аплікації та ліплення;

педагогічного малюнку на дошці; сучасні наукові дослідження, програми, статті в галузі методики викладання образотворчого мистецтва; основні здобутки в напрямку візуальних мистецтв; особливості навчання дітей технікам малювання олівцем, пензлем; зображення природних форм; аналізування творів образотворчого мистецтва. Студенти мають **уміти**: планувати зміст занять в розвитку – від перших уроків в першому класі до завершення вивчення образотворчої грамоти в початковій школі; творчо застосовувати набуті теоретичні і практичні знання у розв’язанні завдань майбутньої професії; усвідомлювати специфіку візуальних мистецтв і засоби її втілення в практику роботи в школі; орієнтуватися в сучасних наукових дослідженнях з метою інтегрування зі спадщиною в галузі історії та методики викладання образотворчого мистецтва; пояснювати дітям специфіку творчості видатних митців; творчо підходити до вирішення конкретних професійних та педагогічних завдань; пояснювати етапність малювання будь-якого об’єкту зображення; проводити уроки образотворчого мистецтва в школі, інтегруючи набутий досвід; пробуджувати естетичні відчуття; сприяти естетичному, національному та патріотичному вихованню засобами образотворчого мистецтва; визначати загальну структуру, спільні ознаки та відмінності структури уроків образотворчої діяльності; визначати аргументовано місце, послідовність та методику проведення занять з образотворчої діяльності: малювання з натури, за уявою, по пам’яті, тематичне малювання, декоративна творчість, художнє конструювання, шрифтова та прикладна графіка, ліплення, бесіди про мистецтво та ін; застосовувати основні дидактичні принципи методики викладання образотворчої діяльності; застосовувати технічні засоби навчання для розширення унаочнення навчального процесу (фільмоскопи, діaproектори, епідіаскопи та інше); ознайомити зі шкільним комп’ютером як одним із засобів зображальної мови; планувати роботу гуртка художньої діяльності; проводити уроки різних типів: практична робота, комбінований урок; визначити зміст і методи здійснення кожного складового елементу уроку;

пояснювати завдання на урок; ставити мету, навчальне завдання; керувати самостійною роботою; надавати практичну допомогу в процесі зображувальної діяльності; здійснювати виховне завдання; заохочувати учнів, відмічати позитивні якості їх роботи з урахуванням ставлення до виконання завдання; засвоїти прийоми і методи індивідуальної роботи з учнями з урахуванням психологічних особливостей; показувати наочні приклади послідовного зображення за темою уроку; давати естетичну оцінку в процесі художньої діяльності та підведення підсумків уроку; проводити виховні заходи (відвідування музею, виставки образотворчого мистецтва, зустрічі з митцями професійного і народного мистецтва); разом з учнями створювати експозиції виставок кращих робіт з різних видів художньої діяльності.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації; використання Інтернет-технологій, консультування, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, практична перевірка, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Екзамен	Сума
Денна форма навчання					
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	40	100
15 балів	15 балів	15 балів	15 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Державний стандарт галузі «Художня культура» // Мистецтво та освіта. - 1997. - №3. - С.2-10.
2. Довідник учителя художньо – естетичного циклу в запитаннях та відповідях / Упоряд. М. С. Демчишин. – Харків : Веста.: Ранок, 2006. – 608с.
3. Зязюн І.А. Виховання естетичної культури школярів / І.А.Зязюн. Н.Є.Мирополюська, Л.О.Хлебнікова. - Київ, 1998. - 156 с.
4. Кашуба Л.І. Образотворче мистецтво в початковій школі / Л.І.Кашуба, М.О.Таран. –Тернопіль : -Мальва-ООО, 2001. - 55 с.
5. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти: Навчальний посібник / М. А.Кириченко, І.М.Кириченко -2-ге вид., перероб. і допов. – Київ : Вища школа, 2002.-190с.
6. Коновець С.В. Образотворче мистецтво в початковій школі / С.В.Коновець. - Київ, 2000. -79 с.
7. Красовська О.О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі : Навчальний посібник / О.О.Красовська, - Львів. : Новий світ 2000, 2012. – 292 с.
8. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей : Навчальний посібник / В.П.Котляр – Київ : Кондор, 2006. – 200с..
9. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початкових школі: Посібник для вчителів / Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, Е.В. Белкіна, О.В. Калініченко, І.В. Рудчеко. – Харків : Ранок, 2006. – 256с.
10. Падалка Г.М Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін / Г.М.Падалка. –Київ : Освіта України, 2008 -274 с.
11. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. / А.М.Пасічний. - Тернопіль: Навчальна книга -Богдан. 2003. -216 с.

Мова викладання: українська.

Опис (анотація): предметом вивчення навчальної дисципліни є методична система навчання молодших школярів розв'язуванню завдань підвищеної складності, з'ясування цілей і функцій задач у навчанні, взаємозв'язок задач і теоретичних знань, удосконалення методики навчання розв'язуванню задач, прийоми розв'язування задач, виконання вимірювань, геометричних побудов.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 3 курс (6 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних: 6 год. лекційних, 24 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти О.С.Гнатенко.

Мета курсу: уточнення змісту поняття “завдання підвищеної складності”, збагачення знань студентів про розумові можливості молодших школярів, які проявляються під час розв'язування різних видів завдань підвищеної складності, опанування методичними основами розвиваючого навчання молодших школярів в умовах диференціації навчання математики.

Основні завдання дисципліни:

- сформувати у студентів здатність вирішення нестандартних завдань різних видів методами, доступними навчальному досвіду молодших школярів, формування у молодших школярів умінь в області вирішення нестандартних завдань;
- розвивати творчі здібності, ініціативність, самостійність, творчість мислення;
- формувати професійний інтерес студентів до проблем навчання математики в початковій школі;
- актуалізувати міждисциплінарні знання, що сприяють цілісному сприйманню явищ і процесів дійсності;

- думати науковими термінами, формулювати арифметичні задачі, аналізувати способи їх розв’язування;
- виховувати здатність до аналітико-синтетичних побудов на основі логічних аргументів та перевірених фактів;
- готувати до усної та письмової комунікації з використанням математичної термінології, символіки, інформаційно-комунікаційних технологій.

Результати навчання: студенти мають *знати*: методичну систему навчання молодших школярів розв’язуванню завдань підвищеної складності, цілі і функції задач у навчанні, взаємозв’язок задач і теоретичних знань, прийоми розв’язування задач, виконання вимірювань, геометричних побудов.

Студенти мають *увітати* проектувати освітній процес, спрямований на освоєння молодшими школярами методів і прийомів вирішення нестандартних математичних завдань, формувати у молодших школярів особистісні, пізнавальні, комунікативні вміння у процесі розв’язування нестандартних математичних задач, використовувати розв’язування нестандартних математичних задач молодшими школярами у різних видах позакласної роботи з математики.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, консультування, самостійна теоретико-аналітична та практична робота студентів по виконанню завдань підвищеної складності.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, модульна контрольна робота тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль		Сума
Денна форма навчання		
Змістовий модуль 1		100
Поточний контроль	МКР	
52 бали	48 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Кардаш Г.П. Геометрія у початкових класах : Навчально-методичний посібник / Г.П. Кардаш. - Біла Церква: Узинської ЗОШ №1, 2011. - 82 с.

2. Голуб Л.В. Ігрові та творчі завдання на уроках математики. Практичний посібник вчителю початкових класів / Л.В. Голуб. - Широке: Широківська СЗШ №1, 2010. - 51 с.

3. Логачевська С.П. Вчимося розв'язувати задачі: Навчальний посібник з математики для 2 класу / С.П. Логачевська. - 3-є видання допов. і переробл. - К.: Початкова школа, 2011. - 128 стор.

4. Сухарева Л.С. Задачі на переливання, зважування, перекладання / Л.С. Сухарева. - Х.: Основа, 2007. - 48 с.- (Серія «Математичний гурток в початковій школі»).

5. Гісь О. В країні міркувань [Текст] : посібник з розвитку логічного і творчого мислення для 1-4 кл. / О. Гісь, О. Яцків. - Л. : Світ, 2001. - 272с.+ 46 с. дод.: іл

6. Горішки для розуму [Текст] : логічні завдання. 2 : для сумісної роботи дітей мол. шк. віку та їх батьків, вчителів. - Х. : Торсінг плюс, 2010. - 64 с.

7. Горішки для розуму [Текст] : логічні завдання. 3 : для сумісної роботи дітей мол. шк. віку та їх батьків, вчителів / укл. І. В. Єфімова. - Х. : Торсінг плюс, 2010. - 64 с.

8. Горішки для розуму [Текст] : логічні завдання.1: для сумісної роботи дітей мол. шк. віку та їх батьків, вчителів. - Х. : Торсінг плюс, 2010. - 64 с.

9. Логічні завдання, 4. Горішки для розуму [Текст] : [посібник] / уклад. І. В. Єфімова . - Х. : Торсінг плюс, 2010. - 64 с.

10. Сухарева Л.С. Практична логіка в 3 класі : розробки занять / Л.С. Сухарева. - Х.: Ранок, 2010. - 144 с.

11. Сухарева Л. С. 500 логічних задач. 1-4 класи / Л.С. Сухарева. - Х.: Вид-во «Ранок», 2012. - 196 с.

12. Головня Т. В. Математичний лабіринт Розвиток інтелектуальних та розумових здібностей учнів початкових класів на уроках математики / Т. В. Головня // Початкове навчання та виховання. - 2013 - № 16-18 (344-346). - С. 2-31.

13. Сухарева Л. С. Збірник задач з математики. 1-4 класи / Л.С. Сухарева. - Х.: Вид-во «Ранок», 2010. - 224 с.

14. Сухарева, Л. С. Математика. Логічні задачі та способи їх розв'язування. 1-4 класи [Текст] : метод. посібник / Л. С. Сухарева. - Х. : Видавнича група "Основа", 2008. - 128 с.

15. Сухарева, Л. С. Цікаві завдання з математики: 4 клас / Л. С. Сухарева. - Х. : Ранок, 2012. - 32 с.

Мова викладання: українська.

ПП 05.04 Каліграфія

Метою викладання навчальної дисципліни **“Каліграфія”** є підготовка студентів до формування в молодших школярів первинних навичок письма та удосконалення каліграфічних умінь дітей упродовж навчання в початковій школі.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни **«Каліграфія»** є:

3) допомогти студентам оволодіти теоретичними засадами методики навчання письма в початковій школі;

4) сформувати у майбутніх класоводів навички каліграфічного письма та методичні уміння, необхідні для навчання письма учнів початкової школи.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Студенти повинні

вміти:

володіти знаряддям письма, дотримуватися правильної постави, розташування та пересування зошита в процесі письма, а також формувати ці вміння у молодших школярів, постійно вимагати дотримання ними гігієнічних вимог; писати на класній дошці; виконувати різноманітні вправи, необхідні для підготовки дітей до письма й керувати підготовчою діяльністю першокласників; писати сучасним шрифтом усі букви українського алфавіту, цифри, розділові знаки, слова з апострофом у зошитах з різною розліновкою, дотримуючись основних вимог каліграфії: організовувати різні види фізкультхвилинок на уроках письма; аналізувати й класифікувати учнівські помилки, проводити вправи на подолання графічних помилок першокласників; складати конспект уроку письма в букварний період з опорою на чинні зошити з друкованою основою; удосконалювати навички письма молодших школярів у 2-4 класах; складати вправи для удосконалення графічних навичок письма, добирати словниковий та текстовий матеріал для «хвилинок каліграфії» з урахуванням вимог до письма, правил орфографії та розвитку мовлення учнів.

знати:

теоретичні основи навчання каліграфії, зміст сучасних методичних та навчальних посібників, характеристику письмового приладдя (кулькової ручки, олівця); основні етапи формування графічних навичок письма у молодших школярів; методику написання букв українського алфавіту та методичні прийоми ознайомлення учнів з новою літерою;

методику письма на дошці; основні вимоги до каліграфічного письма (дотримання нахилу, лінійності письма, рівновіддаленості букв та способів їх з'єднань, безвідривне письмо); наукове обґрунтування ліворукості й особливості навчання письма та розвитку мовлення дитини-шульги; шляхи удосконалення навичок письма молодших школярів (2-4 класи).

Тип. Нормативна.

Термін вивчення (рік, семестр тощо): II семестр.

Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 1,0; Всього год. Аудиторних – , з них: лекцій –; практичних – . Самостійна робота – год.

Викладацький склад.

Третяк Наталія Володимирівна, кандидат філол. наук, доцент

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Всього год. Аудиторних – , з них: лекцій –; практичних – . Самостійна робота – год.

Методи викладання дисципліни.

Лекції та практичні заняття.

Методи оцінювання.

Поточний контроль та оцінювання знань студентів здійснюється за кредитно-модульною системою шляхом виконання різноманітних вправ, перекладів, тестів та індивідуальних завдань. Окремі теми виносяться на самостійне вивчення.

Студентам, які пропустили заняття, пропонується при відпрацюванні пропущеного матеріалу додаткове завдання – виконання самостійної роботи.

Підсумковими формами контролю є модульні контрольні роботи, залік (у кінці семестру). Модульні контрольні роботи та залік проводитимуться в письмовій формі. «Зараховано» одержують студенти, які дають чіткі і послідовні відповіді на три питання (перелік питання додається в кінці

програми) і в загальній сумі балів за семестр (робота на заняттях + самостійна робота + контрольна робота) отримують не менше ніж 60 балів. «Незараховано» отримують студенти, які не можуть дати чітких відповідей на питання викладача і при цьому під час роботи протягом семестру в сумі не мають 60 балів. Перескладання відбувається після складеної студентом екзаменаційної сесії.

Контроль знань студентів

За результатами семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою.

При цьому кількість балів відповідає оцінці:

1-34 - «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

35-59 – «незадовільно» з можливістю повторного складання;

60-64 – «задовільно» (достатньо);

65-74 – «задовільно»;

75-84 – «добре»;

85-89 – «добре» (дуже добре);

90-100 – відмінно.

Шкала відповідності

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
90 - 100	5	
85 – 89	4	
75 – 84		Зараховано
65 – 74	3	
60 – 64		

Перелік основної літератури.

Основна

6. Палійчук О. М. Методика навчання каліграфічного письма : навчальний посібник / О. М. Палійчук. – Чернівці : Букрек, 2010. – 344 с.
7. Прищепа О. Ю. Навчання письма в І класі / О. Ю. Прищепа. – Київ : Освіта, 2004. – 223 с.
8. Чабайовська М. І. Єдині зразки каліграфічного письма букв українського алфавіту та цифр : навчально-методичний посібник / М. І. Чабайовська. – Тернопіль : Мальва ОСО, 2010. – 210 с.
9. Чабайовська М.І. Зошит з каліграфії: Ч.І. / М. І. Чабайовська. – Тернопіль, Мальва – ОСО, 2009. – 56 с.
10. Чабайовська М.І. Зошит з каліграфії: Ч.ІІ. / М. І. Чабайовська. – Тернопіль, Мальва – ОСО, 2009. – 88 с.

Додаткова

7. Кирей І. Ф. Методика викладання каліграфії в початковій школі : навч. посібник. – 296 с.к / І. Ф. Кирей, В.А. Трунова. – / Київ : Вища шк., – 1994. – 143 с.
8. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою (1–4 кл.). – Київ : Вид. дім «Освіта», 2012.
9. Огієнко І. І. Історія української літературної мови / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарису та приміт. М. С. Тимошик. – Київ : Либідь. – 1995
10. Попова Л.Б. Теоретичні основи підготовки вчителя до навчання письма ліворуких дітей / Л.Б. Попова // Збірник наукових праць Педагогічна освіта : теорія і практика. – Випуск 1– Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2009. – С. 58-67.
11. Прищепа О. Ю. Навчання письма в І класі / О. Ю. Прищепа – Київ : Освіта, 2004. – 223 с.
12. Рішення колегії МОН України «Про розроблення єдиних зразків калігр. письма цифр, українських і російських букв та їх

з'єднань» // Інформ. збірник МОН України, 2003. – № 23; Початкова школа. – 2004. — № 1.

ПП 22Методика проведення роботи з народознавства в початковій школі

1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Методика проведення роботи з народознавства в початковій школі» є ознайомлення з теоретичними основами методики викладання народознавства в початковій школі; специфікою та типами уроків народознавства; методикою вивчення тем з основних інформаційних блоків народознавства і методикою організації та проведення позакласної роботи з народознавства. Вивчення дисципліни базується на міжпредметних зв'язках з «Етнопедагогікою», «Українською родиною», «Родинною педагогікою», «Історією України», «Суспільствознавством», «Мовознавством», «Педагогікою», «Теорією та методикою виховання», «Віковою і педагогічною психологією», «Етикою й естетикою», «Релігієзнавством», мистецтвознавчими дисциплінами тощо.

2. Навчальна дисципліна «Методика проведення роботи з народознавства в початковій школі» спрямована на формування у студентів таких компетентностей:

- світоглядної (наявність ціннісно-орієнтаційної позиції, загальнокультурної ерудиції, широкого кола інтересів. Розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії для власного розвитку знань із методики проведення роботи з народознавства в початковій школі);
- соціальної (вміння жити та працювати з оточуючими);
- інформаційної (здатність до самостійного пошуку та узагальнення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань методики проведення роботи з народознавства в початковій школі; ефективного застосування інформаційних технологій із метою підвищення якості засвоєння знань курсу «Народознавство» учнями молодшого шкільного віку);

- комунікативної (володіння нормами сучасної української літературної мови, дикцією, властивостями голосу з метою успішного міжособистісного спілкування та спілкування з творами народного мистецтва; вміння здійснювати комунікативну взаємодію у підсистемах «учитель-учень»);
- освітньої (здатність до чуттєво-емоційного сприйняття навколишнього світу крізь призму народознавства, різних видів активної творчої діяльності, опанування практичними вміннями та навичками; здатність до реалізації змістових ліній програми «Народознавство. 1-4 класи» та важливості їх реалізації на уроках у початковій школі);
- організаційної (здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність учнів на уроках народознавства у початковій школі);
- діагностичної (вміння застосовувати діагностичні методики з метою визначення рівня розвитку творчих здібностей);
- здоров'язбережувальної (вміння бережливо ставитися до власного здоров'я і здоров'я учнів; створювати сприятливе здоров'язбережувальне освітньо-естетичне середовище під час уроків народознавства та народознавчих виховних заходів);
- методичної (володіння методами, прийомами, засобами формування основ народознавчої культури молодших школярів; здатність до вирішення фахових і методичних завдань під час уроків народознавства, застосування на практиці професійних умінь і навичок формування методичної культури, вирішення педагогічних ситуацій);
- практично-творчої (здатність застосовувати на уроках творчі завдання, імпровізацією пісенних мелодій (вокальна, ритмічна, пластична), основами інсценування сюжетних пісень; вміння складати плани-конспекти і проводити уроки народознавства використовуючи сучасні ІКТ та технології розвитку творчої особистості);
- предметної (знання змісту та структури шкільного народознавства, принципів, методів і прийомів навчання народознавства в сучасних

загальноосвітніх навчальних закладах; методики проведення уроків народознавства; форм і методів організації та проведення позакласної роботи з народознавства в загальноосвітній школі; уміння оригінально сформулювати свою думку, дібравши цікаві, влучні, дотепні, переконливі аргументи на захист своєї позиції, у тому числі й з власного життєвого досвіду, зіставити різні погляди на той самий предмет; навички практичної турботи про культурну спадщину українського народу).

Здобуті компетентності знайдуть реалізацію у професійній діяльності вчителя початкової школи (проведенні курсу за вибором «Народознавство», навчальних предметів «Літературне читання», «Я у світі», «Основи здоров'я», «Образотворче мистецтво». «Музичне мистецтво», «Трудове навчання» та у виховній роботі).

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

Програма навчальної дисципліни складається з одного змістового модуля: Змістовий модуль 1. Теоретичні та практичні основи методики проведення роботи з народознавства у початковій школі

Тема 1. Теоретичні основи методики викладання народознавства в загальноосвітніх навчальних закладах

Тема 2. Урок народознавства, його специфіка та типи

Тема 3. Методика вивчення тем з основних інформаційних блоків народознавства

Тема 4. Методика організації та проведення позакласної роботи з народознавства

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться години / кредит ECTS. Аудиторних – 44 год., із них лекцій – 16 год., практичних – 28. Самостійної роботи – год.

5. Форма семестрового контролю – залік.

6. Мартіна Олеся Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент,
Московчук Людмила Миколаївна, кандидат педагогічних наук.

7. Перелік основної літератури:

1. Гончарук В. А. Методика навчання українського народознавства в школі. – Умань : РВЦ «Софія», 2008. – 100 с.
2. Дем'янюк Т. Д. Зміст та методика народознавчої роботи в сучасній школі. – К.: ІСДО, 1996. – 108 с.
3. Етнографія України: Навч. пос. / За ред. С. А. Макарчука. – Львів: Світ, 1994. – 520 с.
4. Король О. В. Методика викладання українського народознавства в школі: Навчально-методичний пос. – Київ: ІЗМН, 1998. – 368 с.
5. Лозко Г. С. Українське народознавство. – 2-е вид., доп. та переробл. – К.: Вид. «АртЕк», 2004. – 472 с.
6. Методичні рекомендації до проведення уроків народознавства (Курс лекцій з методики викладання народознавства в школі): Для студ. філ. фак., викладачів народозн. / Й. Сележан (укл.). – Чернівці, 1995. – 40 с.
7. Національне виховання учнів засобами українського народознавства: Посібн. для вчителів / Р. П. Скульський (ред.); АПН України, Прикарпатський універс. ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 1995. – 178 с.
8. Організація пошукової народознавчої роботи: Метод. рекомендації для студентів і вчителів / Укл. Н. П. Сивачук. – Умань: УДПІ, 1994. – 16 с.
9. Програма для середньої загальноосвітньої школи «Українське народознавство»: 1–8 класи / За заг. ред. С. П. Павлюка. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2003. – 33 с.;
10. Сележан Й. Українознавство, народознавство, гуцульщинознавство в системі національного виховання: Метод. рекомендації з курсу методики викладання, лекції для студентів філологічного факультету. – Чернівці, 1996. – 21 с.

11. Сивачук Н. П. Методика викладання народознавства. Фольклорна практика : Навч. пос. для студентів філол. спеціал. вищ. навч. закладів. – К. : Наук. світ, 2009. – 65 с.
12. Скульський Р. П., Стельмахович М. Г. Методика викладання народознавства в школі: Пос. / За ред. проф. Скульського Р. П. – Івано-Франківськ: Наук.-метод. центр «Українська етнопедагогіка і народознавство» АПН України і Прикарпатського університету ім. В. Стефаника, 1995. – 178 с.
13. Стельмахович М. Г. Українська народна педагогіка. – К.: ІЗМН, 1997. – 232 с.
14. Стельмахович М. Г. Теорія і практика українського національного виховання. – Івано-Франківськ, 1996. – 180 с.
15. Українознавство в освітньому просторі сучасної школи : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / [Сивачук Н. П., Гончарук В. А., Йовенко Л. І., Терешко І. Г. та ін.]. – Умань : ПП Жовтий. – 2011. – 295 с.
16. Українська етнологія: Навч. посібник / за ред. В. Борисенко. – К.: Либідь, 2007. – 400 с.
17. Українське народознавство: Навч. посібник / За ред. С.П. Павлюка; Передмова М.Г. Жулинського. – 3-тє вид., випр. - К.: Знання, 2006. – 608 с.
18. Українська минувшина: Ілюстр. етногр. довідн. / А. П. Пономарьов, Л. Ф. Артюх, Т. В. Косміна та ін. – К.: Либідь, 1994. – 256 с.

ПП 24ПРАКТИЧНИЙ КУРС ІНОЗЕМНОЇ (АНГЛІЙСЬКОЇ) МОВИ

1. Мета вивчення навчальної дисципліни у контексті підготовки фахівців певної спеціальності. Її взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами навчального плану підготовки фахівців.

Метою навчальної дисципліни є забезпечити всебічну підготовку вчителя англійської мови до педагогічної діяльності у початковій школі, формувати в нього гностичні, навчально-комунікативні та організаційні вміння.

Завдання курсу є забезпечити засвоєння студентами систематичних знань з практичної граматики (ознайомлення з основними поняттями та категоріями системи сучасної граматики англійської мови, розвиток граматичної компетенції студентів, окреслення шляхів практичного застосування отриманих знань, умінь і навичок з граматики); фонетики (формування слухо-вимовних і ритміко-інтонаційних навичок у студентів, а саме: навчити диференціювати та продукувати звуки англійської мови близько до автентичних; правильно озвучувати знаки фонетичної транскрипції; визначати правильний ритм та інтонацію під час усного висловлювання та читання тексту) та лексики (розвиток усного мовлення за допомогою трансформаційних та репродуктивних вправ та діалогів, мовленнєвих зразків, створення різного роду проблемних ситуацій та рольових ігор, що призводить до вмінь спілкуватися за реальних обставин, вживаючи активну лексику певної тематики).

Міждисциплінарні зв'язки. Цей навчальний курс є нерозривно пов'язаним з курсами:

- практична граматика;
- практика усного та писемного мовлення;
- практична фонетика.

2. Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни. Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування.

Студенти повинні вміти ефективно і гнучко використовувати знання з граматики, фонетики та лексики в різноманітних ситуаціях навчально-академічного, професійного та соціального спілкування.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

III курс
Модуль №1
Змістовий модуль №1 (a)
«About myself»

Тема 1. About myself. Family life. The Pronoun. Forms of the verbs «to be», «to have». Phonetics. Organs of speech. The phoneme.

Тема 2. People's age. The Pronoun. Forms of the verbs «to be», «to have». The classification of English vowels.

Тема 3. Professions. The Pronoun. Forms of the verbs «to be», «to have». The classification of English consonants.

Тема 4. Man's appearance and character. The construction «there+be». Vowel and consonant practice.

Тема 5. Text «The Browns and the Smiths». The Noun. The categories of number, case and gender. Vowel and consonant practice.

Тема 6. Reading and speaking activity. «Large families are happy families», «My family life». The Noun. The categories of number, case and gender. Vowel and consonant practice.

Тема 7. Conversational formulas: introductions. The Adjective. Degrees of comparison.

Тема 8. Written practice. «Write your own bibliographical account», «Describe your friend's appearance and character». The Adjective. Degrees of comparison.

Vowel and consonant practice.

Тема 9. An extract from «The painted veil» by W.S. Maugham. The Numeral. Vowel and consonant practice. Revision.

Змістовий модуль №1 (b)
«Dwelling»

Тема 1. Dwelling. Parts of a house. Rooms. The Article. Vowel and consonant practice.

Тема 2. Furnishing. Modern conveniences. The Indefinite Article. Vowel and consonant practice.

Тема 3. Household appliances and utensils. The Definite article. Vowel and consonant practice.

Тема 4. Wild and domestic animals. No Article. Sound phenomena.

Тема 5. Trees and flowers. The Preposition. Syllable. Stress.

Тема 6. Text «The Smiths' and the Browns' homes». The Preposition. Syllable. Stress.

Тема 7. Reading and speaking activity. «My dream house», «A family moves to another flat». Simple sentences. Types of simple sentences. Word order. Types of questions. Intonation.

Тема 8. Conversational formulas: inviting, accepting and refusing. Dialogues. Simple sentences. Types of simple sentences. Word order. Types of questions. Intonation.

Тема 9. Written practice. «Write a letter to you friend about your house/flat». «There is no place like home». Simple sentences. Types of simple sentences. Word order. Types of questions. Intonation.

Тема 10. An extract from «Chrome yellow» by O. Huxely. Intonation. Revision.

Модуль №2

Змістовий модуль №2 (а)

«Daily programme»

Тема 1. Daily programme. The Verb.

Тема 2. Daily programme. Simple Tenses. Present Simple.

Тема 3. Daily routine. Household duties. Present Simple.

Тема 4. Text «Mr. Smith's working day». Past Simple.

Тема 5. Reading and speaking activity. «My working day», «A typical day in my parent's life». Future Simple.

Тема 6. Conversational formulas: inviting, accepting, refusing. Dialogues. Continuous Tenses. The Present Continuous Tense.

Тема 7. Written practice. «My daily programme for today», «My friend's working day». Present Simple vs. Present Continuous.

Тема 8. Text «A week day». Revision.

Змістовий модуль №2 (b)

«Shopping: clothes and meals»

Тема 1. Shoppers and shop utensils. Kinds of shops. Departments. Women's clothing. Men's wear. Children's clothes. Shopping: spending money. Weight. Length. Liquid measure of capacity. The Past Continuous Tense.

Тема 2. Text «Helen Smith goes shopping». Past Simple vs. Past Continuous.

Тема 3. Reading and speaking activity. «At the department store», «At the supermarket», «Some of the complaints housewives have about shopping. How can the problem be overcome? Conversational formulas: giving and receiving compliments. Dialogues. Future Continuous.

Тема 4. Written practice. «Make up your own shopping list. Work out the cost of your own shopping». Perfect Tenses. The Present Perfect Tense.

Тема 5. An extract from «Sister Carrie» by Th. Dreiser. Revision. The Past Perfect Tense.

Тема 6. Meals. Food. Typical dishes. Kitchen utensils. National cuisine. Ukrainian meals. The Future Perfect Tense.

Тема 7. English meals. Text «The Smiths' meals». Perfect Continuous Tenses. The Present Perfect Continuous Tense.

Тема 8. Reading and speaking activity. «Table manners». Conversational formulas: inviting, accepting, refusing. Dialogues. The Past Perfect Continuous Tense.

Тема 9. Written practice. «You describe your usual meals to your friend». An extract from «The Sandcastle» by I. Murdoch. Revision. The Future Perfect Continuous Tense. Revision.

IV курс

Модуль №3

Змістовий модуль №3 (a)

«Getting about town»

Тема 1. Sequence of Tenses. Town. Areas of a town. People living in a town.

Тема 2. Means of transport. Asking the way. Traffic rules. In the city. Sightseeing. Text «The cities the Browns and the Smiths live in».

Тема 3. Reading and speaking activity. «My native town», «The city I'd like to live in». Conversational formulas: greetings. Expressing likes and dislikes. Dialogues.

Тема 4. Written practice. «Write a letter to your English friend about your city/town». Text «London sightseeing tour». Revision.

Змістовий модуль №3 (b)

«Week-end»

Тема 1. The Passive Voice. Week-end. Leisure.

Тема 2. Guests. Picnic. Stay-at-home. Text «The Smiths' week-end».

Тема 3. Reading and speaking activity. «The British weekend», «How not to spent a week-end». Conversational formulas: inviting, accepting, refusing. Dialogues.

Тема 4. Written practice. «Write a letter to you friend about your last week-end». Text «Let's have a picnic». Revision.

Змістовий модуль №3 (c)

«Entertainment»

Тема 1. Direct and Indirect Speech. Entertainment. Parties and holidays.

Тема 2. Sport and games. Hobbies.

Тема 3. Reading and speaking activity. «My birthday party», «My favourite holiday», «Ways to entertain guests». Text «Mr. Smith's birthday party».

Тема 4. Written practice. «Write a letter to your friend about your birthday party», «Write to your friend, inviting him to a party at your home.». An extract from «Theatre» by W.S. Maugham. Revision.

Змістовий модуль №3 (d)

«Vacation. Weather»

Тема 1. Modal Verbs. Vacations and holidays.

Тема 2. Modal Verbs. Can. May. Must. Climate. Weather conditions. Weather forecast. Text «Mary's vacations».

Тема 3. Modal Verbs. Should, ought. To have. To be. Reading and speaking activity. «My best vacation», «Planning the trip. Choosing the places to visit», «Travelling broadens one's outlook and knowledge». Conversational formulas: expressing ability or inability to do something. Making excuses. Dialogues.

Тема 4. Modal Verbs. Shall. Will, would. Need. Dare.

Written practice. «Write a letter to your friend about your last summer vacation», «Write a postcard to your friend about your vacation». An extract from «A new way to proficiency in English. An ideal holiday» by J. Cook. Revision.

Модуль №4

Змістовий модуль №4 (a)

«Education»

Тема 1. The Infinitive. Schooling. At school.

Тема 2. Institutions of higher learning. Teaching. Job opportunities. Text «Life at school». Text «University».

Тема 3. Reading and speaking activity. «Consider the following arguments in favour of/against taking up the career of a teacher», «The roots of education are bitter, the fruit is sweet». Conversational formulas: congratulations and wishes. Dialogues.

Тема 4. Written practice. «When you apply to go to a college, you are asked to write a short essay about yourself. Describe yourself, your strengths, and weaknesses». An extract from «Fresh from the country» by Miss Reed. Revision.

Змістовий модуль №4 (b)

«Health care»

Тема 1. The Infinitive. Health and safety. Illnesses and their treatment.

Тема 2. Health Service in Britain. Health Service in Ukraine. Text «Health service».

Тема 3. Reading and speaking activity. «A visit to a doctor», «Preventing disease», «The first wealth is health». Conversational formulas: worry and reassurance. Dialogues.

Тема 4. Written practice. «Write a composition about your/your friends last visit to a doctor». An extract from «The final diagnosis» by A. Hailey. Revision.

Змістовий модуль №4 (c)

«Sports and games»

Тема 1. The Participle. Sports and games.

Тема 2. Sports and games in the USA, Great Britain, Ukraine. Olympic games. Text «Sports and games».

Тема 3. Reading and speaking activity. «A sport event I will never forget», «Consider the following arguments in favour of/against taking up the career of a professional sportsman». The Participle. Conversational formulas: preference and lack of preference. Dialogues.

Тема 4. Written practice. «In 15-20 sentences describe your favourite sport or game/sportsman». An extract from «The Sandcastle» by I. Murdoch. Revision.

Змістовий модуль №4 (d)

«Theatre. Cinema. TV»

Тема 1. The Participle. Theatre. Cinema.

Тема 2. Television in modern life. Text «Entertainment».

Тема 3. Reading and speaking activity. «The theatre and its place in modern life», «The cinema is art», «Television wastes too much of people's time». The Participle. Conversational formulas: preference and lack of preference. Dialogues.

Тема 4. Written practice. «Write a review of a play/film (A review is a newspaper/magazine article that gives an opinion about a new film, book etc.)». An extract from «Theatre» by W.S. Maugham. Revision.

Змістовий модуль №4 (e)

«The world»

Тема 1. The Gerund. The world. Continents. Countries. Oceans. Seas. Rivers. Mountains. Languages. Religions.

Тема 2. Reading and speaking activity. «Man and Nature», «How to save the Earth». Conversational formulas: opinion. Asking the way. Appointments. Dialogues.

Тема 3. Written practice. Write a two-page long story about your native land, its flora and fauna and ecosystem. Text «Condition critical» by E. Linden. Revision.

Тема 4. Ukraine (Geographical position. Territory. Nature. Population. Languages. Regions. Politics. Economy. Culture.). Revision.

Змістовий модуль №4 (f)

«Travelling»

Тема 1. The Gerund. Travelling. Tourism. Travel agencies. Booking into a hotel. Text «Travelling».

Тема 2. Reading and speaking activity. «Travelling broadens people's horizons and world outlook», «What makes a good journey». Conversational formulas: complaint. Dialogues.

Тема 3. Written practice. «A trip I liked very much». An extract from «Honolulu» by W.S. Maugham. Revision.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни (кількість кредитів ЄКТС, кількість годин, у тому числі годин аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи).

Кількість кредитів – 14; кількість годин – 420; аудиторна робота – 140; самостійна робота – 280.

5. Форма семестрового контролю.

Залік. Іспит.

6. Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання).

Олинець Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач.

7. Перелік основної літератури.

1. Барановська Т.В. Граматика англійської мови. Збірник вправ: Навч. посібник. – Видання друге, виправлене та доповнене. – Мова англ., укр. – Київ : ТОВ «ВП Логос». – 2012. – 384 с.

2. Каушанская В.Л., Ковнер Р.Л., Кожевникова О.Н. Грамматика английского языка: Пособие для студентов педагогических институтов и университетов (на английском языке). – 7-е издание, Москва. – 2011. – 319 с.

3. Янсон В.В., Свистун Л.В., Богатирьова С.Т., Лежньов С.М. A Practical Guide for Learners of English. Course 1. = Практичний курс англійської мови для студентів вищих навчальних закладів: Навч. посібник. – Англ. мовою. – Київ : ТОВ «ВП Логос», 2015. – 368 с.

4. Янсон В.В., Свистун Л.В., Богатирьова С.Т., Лежньов С.М. A Practical Guide for Learners of English. Course 2. = Практичний курс англійської мови для студентів вищих навчальних закладів: Навч. посібник. – Англ. мовою. – Київ : ТОВ «ВП Логос», 2015. – 352 с.

6.020205 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ

МИСТЕЦТВО, РЕСТАВРАЦІЯ

ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

ГЕ 01 Українська мова (за професійним спрямуванням)

Опис (анотація). Програму вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 014 Середня освіта напрямів підготовки 6.020204 Музичне мистецтво, 6.020205 Образотворче мистецтво, Образотворче мистецтво*; галузі знань 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація напрямів підготовки 6.020206 Реставрація творів мистецтва, 6.020208 Декоративно-прикладне мистецтво.

Завдання вищої школи – готувати висококваліфікованих фахівців, які володіють державною мовою в усній та писемній її формах. Курс української мови за професійним спрямуванням у вищому навчальному закладі органічно

продовжує формування національної мовної особистості, розширює мовну компетенцію майбутнього спеціаліста у професійній сфері. Акцент переноситься з традиційної настанови – засвоєння відомостей про літературні норми усіх рівнів мовної ієрархії – на формування навичок професійної комунікації, вивчення особливостей фахової мови, на розвиток культури мови, мислення й поведінки особистості. Навчальна дисципліна є основою для формування та розвитку комунікативної та професійно орієнтованої компетенції особистості, яка здатна реалізувати свій творчий потенціал на потреби держави.

Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є формування в майбутніх фахівців уміння досконалого володіння українською літературною мовою у професійній сфері, оволодіння навичками студіювання особливостей фахової мови, розвиток культури мовлення.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є оволодіння студентами лексичними, орфоепічними, орфографічними, граматичними і стилістичними нормами сучасної української мови, а також методикою складання ділових документів.

Заплановані результати навчання – формування мовної компетенції (опанування фахівцем мови за професійним спрямуванням), комунікативної та професійно орієнтованої компетенції (уміння використовувати знання на практиці, доречно поєднувати вербальні, паравербальні та невербальні засоби спілкування відповідно до ситуації та мети в професійній діяльності).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** етапи розвитку української літературної мови; становлення фахової та ділової термінології; державний стандарт на оформлення ділових документів; основні мовні засоби і прийоми стандартизації текстів документів; **вміти:** вправно володіти нормами літературної мови, користуватися всіма її засобами залежно від умов спілкування, мети й змісту мовлення; оперувати

термінологією майбутнього фаху; дотримуватися вимог культури усного й писемного мовлення; складати ділові документи різного призначення.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є офіційно-діловий та науковий стилі сучасної української літературної мови.

Програма навчальної дисципліни складається з одного змістового модуля – «Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування».

Тип дисципліни: нормативний.

Термін вивчення: II-III курс, 3-5 семестри.

Кількість кредитів – 3,0.

Всього 108 годин. Аудиторних – 72, з них лекційних – 18, практичних – 54. Самостійна робота – 36 годин.

Викладацький склад

Мелекесцева Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, старший викладач.

Методи викладання дисципліни

1. Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда.
2. Наочні методи: таблиці, схеми, електронні презентації.
3. Практичні методи: вправи, проектні роботи, реферати.
4. Метод інтерактивного навчання.
5. Метод ділової гри.

Методи оцінювання

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Заліки у 3 та 4 семестрах.

Модульна контрольна робота, екзамен – 5 семестр.

Модуль оцінюється в 60 балів: аудиторна робота – 30 балів, самостійна робота – 10 балів, МКР – 20 балів. На екзамен відводиться 40 балів.

Основна література

7. Бурдаківська Н. М. Українська мова : професійне спрямування / Н. М. Бурдаківська, Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2009. – 316 с.

8. Горох Г. В. Українська мова (за професійним спрямуванням). Практичний курс / Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2013. – 148 с.

9. Горох Г. В. Українська мова фахового спрямування. Курс лекцій / Г. В. Горох, С. І. Никитюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2012. – 392 с.

10. Третяк Н. В. Практичний курс з української мови фахового спрямування : навчальний посібник / Н. В. Третяк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2015. – 132 с.

11. Третяк Н. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник / Н. В. Третяк, В. С. Карпалюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д. Г., 2010. – 376 с.

12. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник / С. В. Шевчук. – [3-тє вид., випр. і доповнен.]. – Київ : Алерта, 2012. – 696 с.

Мова викладання – українська.

ПП 03 ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

Опис (анотація): курс «Декоративно-прикладне мистецтво» забезпечує художню педагогічну підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво* до ефективного вирішення завдань створення предметів декоративно-прикладного мистецтва та оволодіння методикою навчання цьому учнів загальноосвітніх шкіл.

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: III-IV курси (5-8 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 16 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 576 (аудиторних – 272, з них: лекцій – 36, практичних – 236; позааудиторних – 304);

– **заочна форма навчання (4 роки навчання):** 16 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 576 (аудиторних – 64, з них: лекцій – 12, практичних – 52; позааудиторних – 512).

Викладацький склад: Демчик Катерина Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти; Кляпетура І.І., асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: підготовка майбутнього вчителя образотворчого мистецтва до ефективного здійснення художньо-естетичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл на матеріалі народного декоративно-прикладного мистецтва та сучасних художніх промислів.

До основних **завдань** курсу відносяться:

– засвоєння студентами знань основ історії та теорії декоративно-прикладного мистецтва, закономірності розвитку декоративно-прикладного мистецтва;

– ознайомлення з видами українського та світового декоративно-прикладного мистецтва;

– формування практичних знань, умінь і навичок, необхідних для мистецької діяльності на матеріалі народного декоративно-прикладного мистецтва та сучасних художніх промислів;

– оволодіння методикою навчання народного декоративно-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл;

– формування ціннісного ставлення до творів декоративно-прикладного мистецтва;

– формування навичок виховання шанобливого ставлення учнів загальноосвітніх шкіл до народних майстрів декоративно-прикладного

мистецтва;

– формування навичок виховання в учнів загальноосвітніх шкіл бажання примножувати народну скарбницю власними творами декоративно-прикладного мистецтва.

Результати навчання: студенти мають *знати* теоретичні засади даного курсу та сучасні наукові дослідження в галузі декоративно-прикладного мистецтва; історію розвитку та становлення видів декоративно-прикладного мистецтва; спеціальну термінологію з декоративно-прикладного мистецтва; особливості образної мови в декоративно-прикладного мистецтва, його багатство та виразність, специфіку творчої діяльності мистецтв; видатних діячів українського та світового декоративно-прикладного мистецтва та мистецьких критиків; закономірності розвитку українського та світового декоративно-прикладного мистецтва; теоретичні засади методики навчання народного декоративно-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл.

Студенти мають *уміти*: творчо застосовувати набуті теоретичні та практичні знання про декоративно-прикладне мистецтво у розв'язанні завдань майбутньої професійної діяльності; поглиблено вивчати першоджерела з історії зарубіжного та українського декоративно-прикладного мистецтва; орієнтуватися у специфіці та розуміти особливості декоративно-прикладного мистецтва; знати основні положення сучасних наукових досліджень в галузі декоративно-прикладного мистецтва; володіти методикою навчання народного декоративно-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл; вільно орієнтуватися у просторі мистецької спадщини.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних*, і *практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з основами історії та теорії декоративно-прикладного мистецтва, закономірностями розвитку

декоративно-прикладного мистецтва на сучасному етапі, засвоєння матеріалу на практичних роботах.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

3-5 семестри (залік у 5 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (3 семестр)				Рейтингова оцінка за ЗМ 1-3
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1	
10	8	12	30	
Модуль 1. Змістовий модуль 2 (4 семестр)				Рейтингова оцінка за ЗМ 1-3
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	
10	8	12	30	
Модуль 1. Змістовий модуль 3 (5 семестр)				100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 3	
15	10	15	40	

6-7 семестри (екзамен у 7 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 4 (6 семестр)				Рейтингова оцінка за ЗМ 4-5
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 4	
10	5	15	30	
Модуль 1. Змістовий модуль 5 (7 семестр)				

Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 5	Екзамен	
10	5	15	30	40	100

8 семестр (екзамен)

Модуль 1. Змістовий модуль 6				Рейтингова оцінка за ЗМ 6
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	
30	10	30	40	100

заочна форма навчання (4 роки навчання)

3-5 семестри (залік у 5 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (3 семестр)				Рейтингова оцінка за ЗМ 1-3
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1	
10	8	12	30	
Модуль 1. Змістовий модуль 2 (4 семестр)				
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	
10	8	12	30	
Модуль 1. Змістовий модуль 3 (5 семестр)				100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 3	
15	10	15	40	

6 семестр (екзамен)

Модуль 1. Змістовий модуль 4				Рейтингова оцінка за ЗМ 4
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	
30	10	30	40	100

7-8 семестри (екзамен у 8 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 5 (7 семестр)					Рейтингова оцінка за ЗМ 5-6
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 5		
10	5	15	30		
Модуль 1. Змістовий модуль 6 (8 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 6	Екзамен	
10	5	15	30	40	100

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

6. Антонович Є. А. Російсько-український словник-довідник з інженерної графіки, дизайну та архітектури : навч. посіб. / Є. А. Антонович, Я. В. Васишин, В. А. Шпільчак. – Львів : Світ, 2001. – 240 с. : іл.
7. Захарчук-Чугай Р.В. Українське народне декоративне мистецтво : навч. посіб. / Р.В. Захарчук-Чугай, Є.А. Антонович. – Київ : Знання, 2012. – 342 с.
8. Луцан Н. І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну : навчальний посібник / Н. І. Луцан. – К. : Слово, 2009. – 172 с.
9. Опалюк О.М. Декоративно-ужиткова робота : навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський : Друк-сервіс, 2012. – 196 с.
10. Плазовська Л.В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін : навч. посіб. / Л.В. Плазовська. – Київ :

Кондор-Видавництво, 2013. – 258 с.

Мова викладання – українська.

ПП 02 ЖИВОПИС

Опис (анотація):

дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми сучасного живопису; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі дизайну, формує професійні навички творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 27,5 кредити ECTS: всього 990 год., з них: денна форма навчання – 36 год. аудиторних: 448 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва,

Мета курсу: розвиток творчого підходу до створення художнього образу живописними засобами, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних художніх технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних живописних технік; розвивати в них творчі здібності, ініціативність, самостійність, творчість мислення;

- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної та повітряної перспектив;
- визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми; формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів живопису;
- розуміння композиційних закономірностей;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів живопису;
 - опанування технологіями та матеріалами живопису.

Результати навчання: студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи живопису; особливості живописних технік.

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів; виконувати живописні начерки та етюди; виконувати стилізації з натуральних об'єктів; передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів живописними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна творча, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів

I і II семестри (I курс)

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 1.		Змістовий модуль 2.			Екзамен	100
Тема 1,2,3,4,5,6		Тема 1,2,3,4,5,6				
Поточний контроль	Самостійна робота	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

III – IV семестри (II курс)

Змістовий модуль 3.			Змістовий модуль 4.				Сума
Тема 1,2,3,4,5,6			Тема 1,2,3,4,5,6				
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Поточний контроль	Сам. робота	МКР		
10 балів	5 балів	10 балів	10 балів	5 балів	10 балів		100 балів

V – VI семестри (III курс)

Змістовий модуль 7.			Змістовий модуль 8.			Екзаме н	Сума
Тема 1,2,3,4,5,6,7,8			Тема 1,2,3,4,5,6,7				
Поточ ний контро ль	Самостійн а робота	МКР	Поточни й контроль	Самості йна робота	МКР		
10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	40 балів	100 балів

VII – VIII семестри

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 9.		Змістовий модуль 10.				100 балів
Тема 1,2,3,4,5,6,7,8		Тема 1,2,3,4,5,6,7				
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	
10 балів	10 балів	20 балів	10 балів	10 балів	20 балів	

Методичне забезпечення

- Плани семінарських занять.
- Техніка акварельного живопису: Методичні рекомендації для студентів спеціальності 7.020210 “Дизайн” спеціалізацій „Дизайн інтер’єру”, „Дизайн ландшафту”/ Уклад. О.В.Карпенко. – ДАКККіМ, 2007. – 11 с.
- Методичні вказівки до проведення практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «РИСУНОК, ЖИВОПИС, СКУЛЬПТУРА» ЗАГАЛЬНИЙ КУРС ЖИВОПИСУ (для студентів 1-4 курсів денної форми навчання напряму 6.060102 «Архітектура») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: В. П. Манохін, П. В. Мирончик. - Х.: ХНАМГ, 2012. - 58 с.
- Куценко М.Ф. «Живопис». Методичні вказівки до практичних занять на тему: «Живопис портрету людини» для кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст спеціальності «Декоративно–прикладне мистецтво»

- "Завдання з пейзажу під час літньої практики: методичні аспекти". Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті №9, 2010 р. (автор Мельничук І.Ю.)

Рекомендована література

Базова

51. Антонович А. Є., Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях. — Ч. 9, 10. — К., 1991. — 119 с., 68с.
52. Антонович А. Є., Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях. — Ч. 11. — К., 1993. — 112 с.
53. Гильман Р. А. Художественная роспись тканей. — М.: ВЛАДОС, 2003. — 160 с.
54. Давыдов С. Батик. Техника, приёмы, изделия. М.: АСТ, 2005. — 184 с.
55. Давыдова Ю. Роспись по шёлку. Платки, панно, палантины в технике "батик".
56. Зайцев А. Наука о цвете и живопись. — М.: Искусство, 1986.
57. Искусство батика. М.: АСТ "Внешсигма", 2001. — 110 с.
58. Кара-Васильева Т. Українська вишивка. Альбом. — К.: Мистецтво, 1993.
59. Касьяненко М.Д. Формирование творческой личности учащегося в процессе обучения. — К.: Рад.шк., 1988.
60. Корнієнко В.І. Творчі пошуки викладання декоративної композиції в художніх школах та художніх відділеннях шкіл мистецтв. // Проблеми і перспективи розвитку початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів як ланки безперервної художньої освіти: Матеріали методичної конференції. — К.: ГУКМ, 2006. — с. 40-44.
61. Кучерюк Д. Ю. Искусство и творческая деятельность. — К., 1979.

62. Легенький Ю.Г. Культурология изображения. Опыт композиционного синтеза. — К.: ГАЛПУ, 1995.

63. Марина Протас, Євген Лоссовський. Аспекти сучасної культурно-мистецької практики у просторі міждисциплінарних природничо-наукових досліджень // Сучасне мистецтво – К., 2001 – Вип. 1 – с. 97-101

64. Менди Саутен. Роспись по шёлку. Руководство для начинающих. – Ростов н/Д : Феникс, 2004. – 288 с.

65. Овсійчук В. Українське малярство Х-ХVIII століть. Проблеми кольору. — Львів: Ін-т народознавства України, 1996.

66. Печенюк Т. Г. Розпис тканин в Україні (20-і – початок 90-х років ХХ ст.). Автореф. дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата мистецтвознавства. – К.-Львів, 1996. – 23 с.

67. Пономарьков С.И. Декоративное и оформительское искусство в школе. — М.: Просвещение, 1976.

68. Прете М.К., Капальдо А. Творчество и выражение. Пер. с итал. — М.: Советский художник, 1985.

69. серия “Это модно”. – Ростов н/Д: Феникс. 2005. – 200 с.

70. Сидоренко В. Вступ // Сучасне мистецтво – К., 2004 – Вип. 1 – с.5-6.

71. Синеглазова М. А. Распишем ткань сами. М.: Профиздат, 1998. – 98 с.

72. Соловйов О. „Нова хвиля” в українському мистецтві 90-х рр. ХХ ст. Та її трансформація // Сучасне мистецтво – К., 2004 – Вип. 1 – с.34-47.

73. Сучасні журнали та газети з образотворчого мистецтва. Нова періодика.

74. Турчак Л. Українське декоративне мистецтво сучасності / Леся Турчак // Вісник КНУКіМ : зб. наук. пр. Вип. 17 / Київський національний університет культури і мистецтв. – К., 2007. – С. 98 – 103.

75. Художній текстиль. Львівська школа. Під ред. Печенюк Т. — Львів: Видавництво "Поллі", 1998.

Допоміжна

99. Аполлон. Изобразительное и декоративное искусство. Архитектура: терминологический словарь / под общ. ред. А. М. Кантора. - М.: Эллис Лак, 1997. - 736 с.
100. Бучинський С.Л. Основи грамоти з образотворчого мистецтва / С.Л. Бучинський. – К.: Мистецтво, 1981. – 178 с.
101. Володін Н.І. Образотворче мистецтво: програма, методика / Н.І. Володін // Початкова школа. – 1996. - №2. – С. 37-39.
102. Гайдамака О. Календарне планування до програми “Мистецтво” / О. Гайдамака // Поч. школа. – 2003. – № 6. – С. 28-31.
103. Глинка И.П. Изобразительное искусство: методика обучения в 1-3 классов / И.П. Глинка. – К.: Рад. школа, 1978. - 111 с.
104. Демченко І. В.О. Сухомлинський про творчий розвиток молодших школярів через образотворче мистецтво // Рідна школа. – 2002. - №12. – С. 18-19.
105. Каплан Н.И. Народные художественные промыслы / Н.И. Каплан, Т.О. Митлянская. - М.: Высшая школа, 1980. – 176 с.
106. Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття : у пошуках "Великого стилю" / Т. Кара-Васильєва, З. Чегусова. - К. : Либідь, 2005. - 280 с.
107. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М-во освіти і науки України. - К. : Слово, 2007. - 294 с.
108. Карлсон А.В. Дидактика и методика на уроках рисования. – Ленинград, 1959. – 94 с.
109. Качинська Т. Вивчення перспективи на уроках образотворчого мистецтва / Т. Качинська, О. Калініченко // Мистецтво та освіта. – 2003. - № 2. – С. 28-39.
110. Коновець С.В. Образотворче мистецтво в початковій школі: метод. пособие. – К., 2000. – 79 с.
111. Коновець С.В. Образотворче мистецтво як засіб активізації дитячої творчості // Мистецтво та освіта. – 1999. - №3. – С. 15-18.
112. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, наказ Міністерства освіти і науки України від 25 лютого 2004 року

№ 151/14.

113. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: навчальний посібник. - К. : Кондор, 2006. - 200с.

114. Красовська О. Використання декоративно-прикладного мистецтва як засобу виховання учнів // Рідна школа. - 2000. - № 4. - С. 71-73.

115. Лащук О. Народне мистецтво українського Полісся. – Львів: Каменяр, 1992. – 134 с.

116. Лесняк Н.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання (за вимогами кредитно-модульної системи) : навч. програма. - Рівне : РДГУ, 2006. - 32 с.

117. Маяковська О.О. Використання символіки декоративного мистецтва України на уроках образотворчого мистецтва у початковій школі // Оновлення змісту, методів та організаційних форм художньо-естетичного виховання учнівської та студентської молоді: зб. наук. праць. – Рівне, 1998. – Вип. 3. – С. 108-112.

118. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 1 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №1. – С.17-24.

119. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 2 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №2. – С.12-16.

120. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 3 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №3. – С.12-17.

121. Мистецтво / укл. Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н. Очеретяна, В.Рагозіна. 4 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №4. – С.13-18.

122. Найден О. Українське народне мистецтво ХХ ст. // Народне мистецтво. – 2002. - № 1-2. – С. 12-13.

123. Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва / редкол.: П.М. Жолтовський та ін. – Л. : ВЛУ, 1969. – 191 с.

124. Народна іграшка. Перетворення реальної форми на декоративну. Стилізований коник: Урок // БВПШ. – 2003. - №9. – С. 9-12.

125. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 1 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №1. – С.12-16.

126. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 2 клас // Мистецтво

та освіта. – 2007. – №2. – С.8-11.

127. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 3 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №3. – С.8-11.

128. Образотворче мистецтво / укл. Л.Любарська, Л.Вовк. 4 клас // Мистецтво та освіта. – 2007. – №4. – С.7-12.

129. Олефіренко Г. Мистецтво збуджує інтерес до знань. // Початкова школа. - 2001. - № 12. - С. 50-51.

130. Павлик К.В. Изобразительное искусство в начальной школе : учеб. материалы по методике преподавания. - М. : Флинта: Наука, 1999. - 87 с.

131. Панченко Н. Мистецтво: удаване і справжнє: [Витинанки] // Поч. освіта. – 1999. - №36 (вер.). – С. 2.

132. Пацалюк І.І. Формування естетичних смаків молодших школярів засобами образотворчого мистецтва: методичний посібник. - Тернопіль: ТНПУ, 2008. - 100 с.

133. Полуянов Ю.А. Изобразительное искусство и художественный труд. I класс четырехлетней начальной школы // Нач. школа. – 2000. - № 9. – С. 34-36.

134. Рондели Л.Д. Народное декоративно-прикладное искусство. – М., 1984. – 144 с.

135. Ростовцев Н.Н. Методика преподавания изобразительного искусства в школе: Учебник для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: Просвещение, 1980.- 239 с.

136. Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін. – К.: АТЗТ "Екс Об", 1998. – 185 с.

137. Сергеева Н.Ю. Программа „Мой мир в рисунке” для младших школьников // Образование в современной школе. – 2003. - №1. – с. 33-48.

138. Середович В.В. Розвиток пізнавальної активності учнів початкових класів засобами образотворчого мистецтва // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. праць. – Рівне, 2001. – вип. 17. – с. 52-59.

139. Сирота В. Художньо-прикладна спрямованість образотворчого мистецтва в школі // Мистецтво та освіта. – 2002. - № 4. – с. 13-15.

140. Сиротина Е.Я. Как поддержать интерес ребенка к изобразительному

искусству // Начальная школа. – 1997. - №2. – с. 57-60.

141. Система роботи на уроках образотворчого мистецтва : метод. посібник для студентів III курсу спец. 7.010101."Педагогіка і методика початкового навчання" / РДГУ, Каф. методик початкового навчання; підгот. Н.В. Лесняк. - Рівне, 2001. - 44 с.

142. Сопільник М. Персоніфікований підхід до пошуку шляхів навчання образотворчому мистецтву // Рідна школа. – 2003. - №2. – С. 57-59.

143. Твори українського образотворчого мистецтва в школі: методичні рекомендації для вчителів образотворчого мистецтва. - К., 1997. - С. 127.

144. Хворостов А.С. Декоративно-прикладне мистецтво у школі / А.С. Хворостов. – [б.м.] : Просвіта, 1991. – 180 с.

145. Шарабура О. Народне мистецтво в естетичному вихованні дітей// Нова педагогічна думка. - 2004. - № 2. - С.94-97.

146. Шпікалова Т.Л. Народне мистецтво на уроках декоративного малювання. – М: Просвещение, 1979.

147. Щербаков В.С. Изобразительное искусство. Обучение и творчество. – М.: Просвещение. – 1969. – 272 с.

Інформаційні ресурси

25. <http://risovanie.com.ua/kompozitsiya.html>

26. [http://uk.wikipedia.org/wiki/\(мистецтво\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/(мистецтво))

27. <http://bibliotekar.ru/slovarZhivopis/121.htm>

28. http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_pictures/1505/Композиция

29. <http://aquareller.com/to/watercolor/cvetovaya-kompoziciya/>

30. <http://painting.artyx.ru/books/item/f00/s00/z0000008/st005.shtml>

31. <http://kniga-v-podarok.com.ua/Knigi-po-zhivopisi-o-hudozhnikah-c-31.html>

32. <http://www.winzavod.ru/galleries/artbooks/>

33. <http://www.artprojekt.ru/library>

34. <http://www.livelib.ru/selection/22105>

35. ww.lookatme.ru/mag/archive/experience-other/143431-bukmeyt-hudozhniki-i-

Мова викладання: українська.

ПП 01 Рисунок

Опис (анотація):

дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми сучасного монументального живопису; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі дизайну, формує професійні навички творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 27,5 кредити ECTS: всього 990 год., з них: денна форма навчання – 448 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. лабораторних: 408 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва,

Мета курсу Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є розвиток творчого підходу до створення художнього образу засобами академічного рисунка, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей,

практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних графічних технік рисунка;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної перспективи;
- визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів рисунка;
- розуміння композиційних закономірностей та культури рисунка;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів рисунку;
- опанування технологіями та матеріалами рисунку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

Результати навчання:

студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи рисунку;

- особливості графічних технік;

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів;

- виконувати графічні рисунки фігури людини одягненої та оголеної;
- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів графічними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-

візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна творча, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

1, 3, 5, 7 семестри

Поточний і модульний контроль (100 балів)								Сума
1 семестр		3 семестр		5 семестр		7 семестр		
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 4		Змістовий модуль 7		Змістовий модуль 9.		
Тема 1,2,3,4,5		Тема 1,2,3,4,5,6		Тема 1,2,3,4		Тема 1,2,3,4,5,6,7,8		
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	
16×5 тах 80балів	20	15×6 тах 90балів	10	20×4 тах 80балів	20	10×8 тах 80балів	20	100 балів

2, 4, 6, 8 семестри

Поточний і модульний контроль (100 балів)					Сума
2 семестр	4 семестр	6 семестр	8 семестр	Екзаме н	
Змістовий модуль 2,3	Змістовий модуль 5,6	Змістовий модуль 8	Змістовий модуль 10.		

Тема 1,2,3,4		Тема 1,2,3,4,5,6,7,8,9, 10		Тема 1,2,3,4,5,6,7,8		Тема 1,2,3,4,5,6,7,8			
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР		
10×4 max 40балів	20	5×10 max 50балів	10	6×8 max 48балів	12	6×8 max 48балів	12	40 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

33. Аксенов К.Х. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксенов К.Х., Левидова М. – М: Сов. художник, 1988. – 79 с.
Вердели А. Искусство рисунка / Вердели А. – М., 2003 . – 138 с.

34. Готфрид Баммес. Изображение фигуры человека / Готфрид Баммес. Берлин 1984. – 48 с.

35. Державний стандарт освіти // Початкова школа. – №1. – 2001.

36. Барчаи Е. Анатомия для художников / Енё Барчаи. – Москва, 2003. – 71 с.

37. Королёв В.А. Материалы и техники рисунка / Королёв В.А. – Москва 1984. – 56 с.

38. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник Ли Н. Г. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 480 с, илл.

39. Гордон Л. Рисунок / Гордон Л. – Москва 2001. – 145 с.

40. Мосин И.Г. Рисование / Мосин И.Г. – Екатеринбург, 1996. – 98 с.

41. Навчальна програма для чотирирічної початкової школи. Мистецтво. (Початкова школа, №7, 2001).

42. Програма «Основи рисунку» / (Укл. Є. А. Антонович, Л. К. Грач, М. І. Саваріна, В. А. Шпильчак) // Збірник програм з дисциплін образотворчого циклу для педагогічних інститутів. – К.:РНМК, 1992

43. Рабинович М. Ц. Пластическая анатомия и изображение человека на её основе / Рабинович М. Ц. – Москва, 1978. – 122 с.

44. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пединститутів / Сост. Н. Н. Ростовцев – М.: Просвещение, 1989. – 208 с.

45. Хитров А.Е. Рисунок / Хитров А.Е. Москва, 1964. – 45 с.

46. Школа изобразительного искусства. Москва 1988.

47. Энциклопедия рисования. Москва 1998.

48. Энциклопедия художника. Москва 2002.

Додаткова література

23.Аксёнов Ю. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксёнов Ю., Левидова М. – Москва 1986. – 68 с.

24.Вальтер Фицтум. Рисунки старых мастеров / Вальтер Фицтум и Юрий Кузнецов. Барокко в Риме. Москва 1986. – 134 с.

25.Василевский А.К. Искусство и школа. Книга для учителя / Василевский А.К. – М., 1981. – 210 с.

26.Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве / Гика М. – М., 1936. – 56 с.

27.Кринский В. Ф. Введение в архитектурное проектирование / Кринский В. Ф. – М., 1974. – 71 с.

28.Кузин В.С. Изобразительное искусство и методика его преподавания в школе / Кузин В.С. – Москва, 1998. – 119 с.

29.Лебедев В. Пластика малых форм / Лебедев В. – М, 1974. – 94 с.

30.Миннарт М. Свет и цвет в природе Миннарт М. – М., 1969. – 62 с.

31.Мосин И. Г. Рисование / Мосин И. Г. – Екатеринбург, 1996. – 87 с.

- 32.Школа изобразительного искусства: Вып. 1: Учеб. пособие. – М.: Изобраз. искусство, 1986. – 176 с. (Серия "Академия художеств СССР).
- 33.Школа изобразительного искусства: Вып. 2 / А.Н. Буйнов, Е.М. Елизарова, Б.В. Иогансон и др. – М.: Изобраз. искусство, 1988. – 160 с.

3. Інформаційні ресурси

(навчально-методичний комплекс або його елементи із зазначенням електронної адреси, корисні ресурси Інтернету із зазначенням адрес сайтів тощо).

37.Навчально-методичний комплекс.

38.<http://school.xvatit.com/index> - сайт навчальних матеріалів з образотворчого мистецтва;

39.<http://allpainters.ru/> - сайт репродукцій картин відомих художників;

40.<http://sotnikov-art.ru/> - офіційний сайт художника і скульптора;

<http://impres-paint.ru/> - сайт художників-імпресіоністів

Мова викладання: українська.

ПП 14 Музейна та архівна справа

Опис (анотація): Музейна справа – дисципліна, що вивчає культурно-освітню та наукову діяльності, яка здійснюється музеями щодо комплектування, збереження, вивчення і використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури. Включає в себе: національну музейну політику (музейне законодавство, музейне будівництво, організацію керівництва музеями); музеєзнавство; музейну практику.

Архівна справа – дисципліна яка розкриває галузь життєдіяльності суспільства, що охоплює правові, наукові, технологічні, економічні та інші питання діяльності архівних установ і громадян, пов'язані з відбиранням,

накопичуванням, обліком, зберіганням архівних документів, користуванням ними та використовуванням їхньої інформації.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 3 курс (6 семестр), 4 курс (7 семестр).

Кількість кредитів: 6 кредитів ECTS: всього 216 год., з них: денна форма навчання – 72 год. аудиторних: 18 год. лекційних, 54 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат історичних наук, асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва Паур І.В.

Мета курсу – ознайомлення студентів із історією розвитку музейної та архівної справи в Україні; роботою різнопрофільних музейних та архівних закладів; їхньою мережею в Україні; законодавчим забезпеченням їх розвитку, Підготувати фахівців з комплектування, зберігання, охорони та використання культурних цінностей та об'єктів культурної спадщини України, в тому числі їх консервації, реставрації, музеєфікації, наукового вивчення, експонування та популяризації.

Основні завдання дисципліни:

9. ознайомити студентів з історією предмету, його розвитком та сучасною структурою;
10. розкрити зміст теоретичних основ предмету «Музейна та архівна справа»;
11. сформулювати уявлення про музейний фонд та концептуальні засади типологізації архівних документів та способів їхньої класифікації;
12. вдосконалити вміння студентів щодо методики усних виступів і повідомлень, дискусій, письмового викладу матеріалу, захисту реферативних і пошукових робіт;
13. розвивати в них творчі здібності, ініціативність, самостійність, творчість мислення.

Результати навчання: студенти **мають знати:** сутність і зміст предмета «Музейна та архівна справи»; історію розвитку дисциплін в Україні та провідних державах світу; понятійний апарат дисциплін; різновиди музейних та архівних установ України; основні закони, якими керуються у своїй діяльності музейні та архівні установи України; особливості консервації і реставрації музейних об'єктів; особливості атрибуції й експертизи музейних об'єктів та архівних документів.

Студенти **мають уміти:** систематизувати, узагальнювати, критично осмислювати отриману інформацію з предмету; формувати музейну експозицію, проводити екскурсії в музеях художнього профілю; працювати з документами архівних установ України; вести облік та класифікації музейних об'єктів; використовувати інформаційні технології для вирішення практичних завдань у галузі професійної діяльності (створення віртуальних музеїв, баз та сховищ музейних даних); використовувати отриманні знання при вивченні інших дисциплін та практичній діяльності.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, евристична бесіда, лекції-дискусії, створення та розв'язання проблемних ситуацій, коментування джерел, консультації, демонстрування експозицій, прийом зорового порівняння, зорової реконструкції, попередній аналіз, опис визначеного об'єкта.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, модульна контрольна робота, індивідуальні науково-дослідні завдання.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)				Сума
Змістовий модуль 1 (45 балів)		Змістовий модуль 2 (55 балів)		100
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	
20 балів	25 балів	25 балів	30 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Калакура Я. Архівознавство. – Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2002. – 356 с.
2. Лубчинський А.А. Архівні документні ресурси України. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. – 80 с.
3. Матяш І. Архівознавство: методологічні засади та історія розвитку. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2012. – 515 с.
4. Україна. 101 найцікавіший музей / Д.В. Антонюк (автор-укладач). – Х.: «Веста», 2011. – 64 с.
5. Урсу Н.О., Березіна І.В. Основи музейної справи. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2009. – 48 с.
6. Хоптяр Ю. Наукова інформація в архівній справі. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. – 144 с.
7. Якубовський В.І. Музеєзнавство. – Кам'янець-Подільський: ПП. Мошак М.І., 2012. – 352 с.
8. Якубовський В.І. Музеєзнавство. Навчальний посібник-практикум. Кам'янець-Подільський, 2006. – 272 с.

Джерела

1. Закон України «Про музеї і музейну справу» // Відомості Верховної Ради (далі – ВВР). – 1995. – № 25.
2. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» // Урядовий кур'єр. – № 81 (від 29.04.2004).
3. Закон України «Про охорону культурної спадщини» // ВВР. – 2000. – № 39.

4. Положення про Державний реєстр національного культурного надбання, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 1992 р. – № 466.
5. Хрестоматія з архівознавства / Упорядник Г.В. Боряк. – Київ: видавничий дім «КМ Академія», 2003. – 408 с.

Перелік основної літератури:

1. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеєзнавство: навч. посібник. – К.: Альтерпрес, 2007. – 464с.
2. Гайда Л.А. Музеєзнавство в закладах освіти: Навч.-метод. посібник / Кіровоградський обласний ін-т післядипломної педагогічної освіти ім. Василя Сухомлинського. – Кіровоград : Видавництво КОІППО, 2006. – 106 с.
3. З досвіду збереження й реставрації музейних колекцій / М. Єгурнова // Музейний збірник: Зб. наук. пр. – К.: ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, 2008. – С. 70-74.
4. Калакура Я. Архівознавство. – Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2002. – 356 с.
5. Лубчинський А.А. Архівні документні ресурси України. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. – 80 с.
6. Матяш І. Архівознавство: методологічні засади та історія розвитку. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2012. – 515 с.
7. Мезенцева Г. Музеєзнавство: (На матеріалах музеїв УРСР) / Галина Георгіївна Мезенцева; Ред. С.М. Чайковський. – К.: Вища школа. Голов. вид-во, 1980. – 120 с.
8. Музеєзнавство: Методичні рекомендації та плани семінарських занять для студ. спец. 6.020150 "Документознавство та інформаційна діяльність" / Національний авіаційний ун-т / Тетяна Євгенівна Курченко (уклад.). – К. : НАУ, 2006. – 36с.
9. Проблеми збереження і використання культурної спадщини в Україні // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (на базі Держ.

історико-архітектурного заповідника м. Святогірськ Донецької обл.), 25-27 травня 2005 р. / Управління культури Донецької облдержадміністрації; Донецький національний ун-т; Слов'янська міська Рада – Слов'янськ: Печатный двор, 2005. – 340с.

10. Рутинський М. Музеєзнавство: навч. посібник. – К. : Знання, 2008. – 428с.
11. Україна. 101 найцікавіший музей / Д.В. Антонюк (автор-укладач). – Х.: «Веста», 2011. – 64 с.
12. Урсу Н.О., Березіна І.В. Основи музейної справи. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2009. – 48 с.
13. Хоптяр Ю. Наукова інформація в архівній справі. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. – 144 с.
14. Шевченко В. Музеєзнавство: навч. посіб. для дистанц. навч. / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». Інститут дистанційного навчання. – К.: Університет «Україна», 2007. – 288с.
15. Якубовський В.І Музеєзнавство. – Кам'янець-Подільський: ПП. Мошак М.І., 2012. – 352 с.
16. Якубовський В.І. Музеєзнавство. Навчальний посібник-практикум. Кам'янець-Подільський, 2006. – 272 с.

ПП 26 ІСТОРІЯ КОСТЮМА

Опис (анотація) дисципліна вивчає характерні особливості й загальні закономірності розвитку костюма різних історичних періодів; національну специфіку й особливості кожного з досліджуваних відрізків часу.

Тип: вибіркова, вільного вибору студента, дисципліна гуманітарної та соціально-економічної підготовки

Термін вивчення: 3 курс (бсеместр).

Кількість кредитів: 1 кредит ECTS: всього 36 год., з них: денна форма навчання –12 год. аудиторних: 6 год. лекційних, 6 год. практичних занять.

Викладацький склад: асистент кафедри Штогрин А.О.

Мета курсу:. полягає в удосконаленні професійних загальнокультурних компетенцій майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва через ознайомлення їх з провідними періодами еволюції моди, історією костюма, усвідомлення сутності явища моди як феномену, який у найбільш концентрованому вигляді відображає стан естетичної культури суспільства в межах певного історичного часу.

Основні завдання дисципліни: Озброєння студентів знаннями про моду як складне поліфункціональне і полісемантичне утворення, що концентрує культурно-значимі смисли, відображаючи ціннісний, ідеологічний, естетичний зміст епохи й слугує основою для виникнення різноманітних її інтерпретацій.

Результати навчання: студенти **мають знати:**

- історію розвитку костюмних форм у цілому, починаючи з історії виникнення матеріальної культури первісного суспільства до мистецтва створення сучасного костюма;
- сутність моди як складного утворення, в якому своєрідно з'єднуються різні виміри життя;
- зміст поняття «стиль»;
- характерні особливості й загальні закономірності розвитку модних тенденцій у костюмі різних історичних періодів;
- національну специфіку й особливості кожного з досліджуваних відрізків часу.

Студенти **мають уміти:**

- розрізняти за сукупністю стильових ознак стилі моди різних епох;

- . визначати відповідність костюмові комплексу головних уборів та взуття;
- . визначати типи основних елементів вбрання різних епох та їх назви;
- розрізняти матеріали, з яких робився одяг у різні епохи;
- . аналізувати варіанти використання різних елементів крою, декору, силуетної форми, загального стильового і пропорційного рішення, історичного та народного (національного) костюма в різні історичні періоди;
- самостійно, використовуючи ілюстративний матеріал, виконувати комплексний системний аналіз тенденцій моди, і загальних напрямів, і специфічних нюансів виробів різних асортиментних груп;
- аналізувати вплив суб'єктивних та об'єктивних факторів на формування модних тенденцій і стильових переваг, у тому числі соціально-політичних, психологічних, етнічно-традиційних і особистісних.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, перегляд самостійно виконаних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Залік
50 балів	50 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Косміна О. Традиційне вбрання українців. К.: Балтія-Друк, 2008
2. Ніколаєва Т.. Історія українського костюма. К.: Либідь. 1996.
3. Стамеров К. Нариси з історії костюмів. К.: Мистецтво, 2007.

Мова викладання: українська.

1. Навчальна дисципліна. ГЕ 08 Етика та естетика

Галузь знань

0202 Мистецтво

Напрямок підготовки

6.02 204. Мистецтво

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця **бакалавр**

2. Зміст навчальної дисципліни.

Змістовий модуль: етика – наука про мораль.

Тема 1. Методологічні проблеми курсу

Предмет та проблематика курсу, категоріальний апарат. Відмінність понять мораль та моральність. Регулятивно-консервативна функція моралі. Мораль та соціальні інститути.

Тема 2. Предмет, структура і функції етики як науки. Категорії моральної свідомості і моральної самосвідомості.

Моральна свідомість та моральна самосвідомість. Структура моральної самосвідомості: принципи, норми, уявлення, поняття. Добро та благо. Добро - провідна ідея моральної свідомості. Моральне зло, його види, походження, сутність, субстанційність. Взаємовідношення добра і зла. Естетизація зла. Добро та милосердя. Моральний обов'язок. Моральна відповідальність. Етичний зміст категорії справедливості. Честь і гідність. Історичні зміни поняття гідності. Гідність, гордість, гордовитість.

Тема 3. Категорії моральної діяльності і моральних відносин.

Етичний аспект проблеми свободи. Свобода як цінність людського

буттяю Свобода волі, свобода вибору, свобода дії. Свобода та відповідальність. Свобода та справедливість. Моральні проблеми людської діяльності. Вчинок. Співвідношення цілей і засобів. Мотив і результат дії. Діяльність та світовідношення. Толерантність, доброзичливість. Цінності добра та любові. Етичний зміст категорії дружби.

Тема 4. Новітні теоретичні пошуки. Проблеми прикладної етики.

Сучасні теоретичні пошуки в етиці. Парадигма спілкування в сучасній культурі. Спілкування як царина людської моральності. Діалогічність та монологічність особистості. Проблема створення глобальної етики. А. Швейцер: етика «благоговіння перед життям». Г. Йонас: постмодерна етика відповідальності. А. Макінтайр: опозиція ліберального індивідуалізму і аристотелівської традиції. Т. Адорно: неокантіанські етичні штудії і неможливість єдиної етичної теорії.

Змістовий модуль II. Естетика як філософська наука.

Тема 5. Предмет естетики, історія й теорія проблеми. Основні естетичні категорії

Предмет, основна проблематика, категоріальний апарат курсу «Естетика». Місце естетики у структурі інших дисциплін. Категорії – прекрасне і потворне; героїчне та низьке; трагічне і комічне. Мистецтво у системі людської життєдіяльності.

Тема 6. Художня творчість як об'єкт естетичного аналізу

Поняття творчості. Творчість як естетичний феномен. Співвідношення понять «ремісник», «майстер», «митець». Особливості творчого процесу в різних видах мистецтва. Художньо-естетичні пошуки в історії мистецтва.

Тема 7. Художні стилі та напрямки в мистецтві XX –XXI століття.

Художня культура XX ст. Аналіз політичної, суспільної ситуації в Європі. Вплив науково-технічного прогресу на розвиток мистецтва. Виникнення і розвиток нових видів мистецтва (кіно).

Формалістичні пошуки європейських митців на початку XX ст. Тенденція до абсолютизації ролі форми в створенні художнього твору, свідоме експериментування з художньою формою в футуризмі (Ф.-Т. Марінетті), кубізмі (П. Пікассо, Ф. Леже), абстракціонізмі (К. Малевич, Василь Кандінський). Експресіонізм як мистецтво вираження внутрішнього світу людини. Етапи розвитку експресіонізму, специфіка його прояву в різних видах мистецтва. Сюрреалізм як “надреалістичне” мистецтво. Історія становлення сюрреалізму. Роль З. Фрейда, С. Далі в розробці теорії сюрреалізму. Сюрреалізм і художні процеси в сучасному європейському мистецтві.

3. Нормативна.

4. Термін вивчення VI семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1	Всього годин	104
	- аудиторні;	24
	- позааудиторні	80
2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	14
	- практичні заняття;	10
	- індивідуальна робота;	-
	- самостійна робота.	60

6. Викладацький склад.

Доктор філософських наук, доцент, доцент кафедри філософських дисциплін
Ганаба Світлана Олександрівна.

функції етики як науки. Категорії моральної свідомості і моральної самосвідомості.	8	2	2		4	6	2			4
3. Категорії моральної діяльності і моральних відносин.	8	2	2		4	8	2	2		4
4. Новітні теоретичні пошуки. Проблеми прикладної етика.	8	2			4	8	2	2		4
Тема 2. Назва										
Разом за змістовим модулем 1	28	8	4		14	24	8	4		14
• Змістовий модуль 2. Естетика як філософська дисципліна.										
5. Предмет естетики, історія й теорія проблеми.	8	2	2		4	8	2	2		4

Основні естетичні категорії										
6. Художня творчість як об'єкт естетичного аналізу	8	2	2		4	8				8
7. Художні стилі та напрямки в мистецтві XX – XXI століття.	6	2			4	8	2			6
Тема 2. Назва										
Разом за змістовим модулем 2	24	6	4		12	24	4	2		18
Разом годин	52	14	8		26	48	12	6		32

8. Мета і завдання вивчення дисципліни:

Мета курсу: формування цілісного уявлення про етичну й естетичну культуру суспільства та особи, ознайомлення з основними концептуальними моделями розвитку особистості й теоріями естетичного виховання, розвиток уміння орієнтуватися у світі людських відносин з позицій гуманізму, культивування естетичних цінностей як засадничих у розкритті сутнісних потенцій людського у людині.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомити студентів із сукупністю базових знань з предметних основ етики та естетики;
- окреслити можливості сучасних теорій й методологічних підходів у поясненні проблем культурологічної та естетичної тематики;
- аналізувати естетичні явища у широкому соціальному та історичному контексті й визначати засадничі процеси й тенденції, що відбуваються у вітчизняній культурі;
- оволодіти сучасним категоріальним і понятійним апаратом навчальної дисципліни, базовими знаннями структури та елементів теорії й методології;
- формувати професійний інтерес у студентів до проблем етичного та естетичного навчання й виховання молоді, систему теоретичних і практичних знань, що відображають сучасний рівень розвитку соціокультурних знань;
- використовувати знання з етики для визначення лінії поведінки в умовах розмаїття культур; формування комунікативних навичок, культурологічного аналізу текстів, морально-етичних ситуацій і життєвих явищ, основ професійної етики;
- з'ясувати різноманітні підходи до осмислення специфіки естетичного мислення, його основні механізми та роль в історії людської культури;
- розвивати здатність до професійної саморефлексії і самовиховання.

По завершенні курсу студент : **ПОВИНЕН :**

- формувати уявлення про сутність та історичні види моралі;

- з'ясувати різні підходи щодо сутності та специфіки естетичної свідомості як основоположної умови розкриття потенцій людського в людині, вироблення здатності критичного судження смаку;
- визначити на основі аналізу фактичного матеріалу тенденції, закономірності, особливості культурологічних процесів у сучасному світі;
- аналізувати елементи естетичної культури у сучасній суспільній свідомості та житті людини;
- характеризувати основні категорії моральної свідомості й методологічні засади розуміння етики, орієнтованої на моральну рефлексію;
- розуміти можливості сучасних етичних теорій у поясненні проблем соціокультурної тематики.

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- сучасний наратив (фактологічну модель) дослідження проблем естетики й етики;
- вчення видатних представників етичної думки, теорії виникнення та розвитку моральної культури, специфіку розвитку етичної думки в Україні, систему основних моральних цінностей сучасної культури й особливостей професійної етики;
- спеціальну професійну термінологію й понятійний апарат спеціальності; основні етапи історичного розвитку естетики й етики, типологію головних естетичних та морально-етичних вчень;
- художні епохи та стиль у мистецтві, художній образ, форму та зміст;
- історичні закономірності розвитку мистецтва; структуру естетичної свідомості та змістовне наповнення її основних елементів;
- основні сучасні теорії і наукові концепції, які пояснюють природу та сутність фундаментальних цінностей людства;
- специфіку філософсько-культурологічного осягнення дійсності, розуміння етичних проблем людини у сучасному світі, цінностей світової

й української культури, розвиток навиків міжкультурного діалогу.

ПОВИНЕН ВМІТИ:

- використовувати навики роботи з теоретичною й емпіричною науковою інформацією, знати способи її отримання й застосування для вирішення науково-дослідницьких, професійних і соціокультурних завдань;
- застосовувати теоретичні знання для вирішення проблемних ситуацій естетичної практики;
- розрізняти значимі та псевдокультурні цінності сучасної художньої практики; висловлювати й обґрунтовувати оціночні судження щодо явищ естетичної культури;
- співвідносити загальні положення класичної теорії естетичного виховання з сучасними проблемами формування естетичної культури; виявляти філософське підґрунтя запропонованої концепції естетичного розвитку людини;
- аналізувати першоджерела з теорії естетичного виховання, формування творчих здібностей і проблем гармонійного розвитку особистості;
- розробляти й застосовувати професійну аргументацію при аналізі та оцінці найважливіших подій й феноменів естетичних практик;
- аналізувати моральний зміст феноменів моральної культури людства; застосовувати категорії моралі у практиках соціокультурного життя;
- працювати над удосконаленням професійної етики, використовувати набуті знання у моральному вихованні молоді та у повсякденній та комунікативній практиках;
- використовувати навики роботи з теоретичною й емпіричною науковою інформацією, знання способів її отримання й застосування для вирішення науково-дослідницьких, професійних і соціокультурних завдань.

9. Методи викладання дисципліни.

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними

положеннями курсу;

- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для розв'язування життєвих ситуацій;
- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;
- Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань на практиці тощо.

10. Методи оцінювання.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови повних і вичерпних відповідей студента на запитання, демонстрації високого рівня теоретичної і практичної підготовки.

Оцінка “добре” виставляється за наявності несуттєвих помилок у відповідях студента.

Оцінка “задовільно” ставиться при суттєвих недоліках при формуванні відповіді на теоретичні і практичні завдання, за відсутності уміння ілюструвати прикладами основні теоретичні положення.

Оцінка “незадовільно” ставиться у тому разі, коли студент не володіє фактичним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки.

11. Перелік основної літератури.

- Авраменко В. Н. Техника и мораль: грани взаимодействия. / В. Н. Авраменко. – М.: Весь мир, 1987. – 120с.
- Бекешкіна І. Е. Формування моральних переконань і почуттів молоді. / І. Е. Бекешкіна. – К.: Основа, 1988. – 230с.
- Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. / І. Д. Бех. – Київ : Либідь, 2003. – Кн. 2 : Особистісно-орієнтований підхід : когнітивно-практичні засади. – 2003. – 344 с.

- Біоетика в Україні: стан і перспективи розвитку (круглий стіл) // Філософська думка. – 1999. – №3. – С. 117–155.
- Ващенко Г. Виховний ідеал : Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків / Г. Ващенко. – Полтава, 1994. – 190 с.
- Воропай О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. / О. Воропай. – К.: Либідь, 1993. – 188с.
- Деловой этикет. / под ред. К. Афанасьева. – К.: Основа, – 233с.
- Історія української культури / за ред. Крип'якевича. – К., 1994. – 442с.
- Карасев Л.В. Парадокс о смехе. / Л. В. Карасев. // Квинтэссенция. – М., 1990. – С.341-370.
 - Эстетика: Словарь / Под общ. ред. А. А.Беляева и др. – М.: Политиздат, 1989. – 447 с.
- Киркегор С. Страх и трепет / С. Киркегор // Философские науки. – 1991– № 6. – С. 22–36.
- Кон И. С. Психология доброго поступка / И. С. Кон // Этическая мысль. – М., 1988. – С. 46-60.
- Корнічка О. М. Мистецтво гречності: Чи вміємо ми себе поводити. / О. М. Корнічка. – К.: Либідь, 1995. – 224с.
- Левчук Л. Т. Естетика: Підручник. /Л. Т.Левчук, Д. Ю. Кучерюк, В. І.Панченко / за заг. ред. Л.Т. Левчук. – К.: Вища шк., 2000. – 399 с.
- Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навч. Посібник. / В. А. Малахов. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 2001. – 384 с.
- Малахов В. А. Искусство и человеческое мироотношение. / В. А. Малахов. – К.: Наукова думка, 1988. – 233с.
- Малахов В. А. Смысл жизни и нравственное отношение личности к миру. / В. А. Малахов. – М: Мир, 1986. – 222с.
- Соловьев В. Смысл любви / В. Соловьев // Соч.: В 2 т. – М., 1988, – Т. 2. – С. 493–547.

- Федоренко Е.Г. Профессиональная этика. / Е. Г. Федоренко. – К.: Наукова думка, 1983. – 334с.
- Фортова О. М. Моральні проблеми художньої творчості. / О. М. Фортова. – К.: Либідь, 1977. – 344с.
- Франкл В. Человек в поисках смысла. / В. Франкл. – М.: Наука, 1990. – 367 с.
- Хамитов Н.В. Освобождение от обыденности. / Н. В. Хамитов. – К.: ПАРАПАН, 1995. – С.74–87.
- Хамитов Н. В. Философия одиночества: Одиночество женское и мужское. / Н. В. Хамитов. – К.: Либідь, 1995. – 172 с.
- Человек. Мыслители прошлого и настоящего о его жизни, смерти и бессмертии. – М.: Политиздат, 1991. – 232с.
- Цицерон. О старости. О дружбе. Об обязанностях. / Цицерон. – М.: Наука, 1975. – 224с.
- Швейцер А. Культура и этика // А. Швейцер Благоговение перед жизнью. – М.: Весь мир, 1992. – 223с.
- Шеллинг Ф.В.Й. Об отношении изобразительных искусств к природе //Шеллинг Ф.В.Й. Сочинения в 2 т.– М: Мысль, 1989. – Т. 2. – С.52–85.
- Яковлев, Е.Г. Эстетика: Учеб. пособие / Е.Г. Яковлев. – М. : Гардарики, 2003. – 464 с.

12. Мова викладання. Українська.

ПН 02 Інформатика

1. Ідентифікація.

Назва дисципліни

Інформатика

Шифр дисципліни за навчальним планом

ПН02

2. Опис (анотація).

Вивчення навчальної дисципліни передбачає засвоєння: основних понять інформатики, тенденцій розвитку інформації та систем її обробки;

загальних принципів функціонування операційних систем та інформаційних технологій, що використовуються на практиці; теорії та практики роботи у комп'ютерних мережах, з інформацією у WEB-просторі, з електронною поштою; використання можливостей програм пакету MS Office для опрацювання текстової інформації, електронних таблиць та презентацій.

3. Тип

Цикл дисциплін природничо-наукової (фундаментальної) підготовки, нормативна

4. Термін вивчення

Рік підготовки третій

Семестр п'ятий

5. Кількість кредитів.

Кількість кредитів ЄКТС	1,5
Лекцій	6 годин
Лабораторних	12 годин
Самостійної роботи студента	36 годин

6. Викладацький склад.

Пилипюк Т.М., асистент кафедри інформатики

Татауров В.П., асистент кафедри інформатики

7. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни «Інформатика» є підготовка майбутніх фахівців до: застосування інформаційних технологій і мультимедійних засобів у професійній діяльності; використання сучасної комп'ютерної техніки та створення інформаційних матеріалів засобами сучасного програмного забезпечення.

Завданням дисципліни «Інформатика» є:

- вивчення і застосовування сучасних методів та засобів обробки інформації при її зберіганні, переробці і підготовці різних вихідних**

форм;

- **ознайомлення студентів із теоретичними основами щодо застосування мультимедійних засобів у своїй професійній діяльності;**
- **формування у студентів уявлення про проектування та створення інформаційних засобів навчального призначення шляхом використання спеціалізованого програмного забезпечення;**
- **засвоєння студентами методики підготовки і використання у навчально-виховному процесі сучасних технічних засобів;**
- **вивчення ефективних можливостей глобальної мережі Інтернет та веб-сервісів у навчально-виховному процесі;**
- **набуття студентами знань, умінь і навичок ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з використанням сучасних комп'ютерних технологій; використовувати спеціальне програмне забезпечення.**

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:
знати:

- **склад та призначення системного та прикладного програмного забезпечення;**
- **призначення, будову і роботу сучасних технічних засобів навчання;**
- **методику використання мультимедійних технологій в навчально-виховному процесі;**
- **сфери та напрямки застосування комп'ютерних технологій;**
- **правила техніки безпеки під час роботи з технічними пристроями;**
- **можливості мережних веб-технологій;**
- **основи створення електронних та друкованих інформаційних матеріалів засобами нових інформаційних технологій;**

вміти:

- **експлуатувати основні апаратні пристрої персонального**

комп'ютера;

- застосовувати сучасні методи та засоби обробки інформації при її зберіганні, переробці та підготовці різних вихідних форм;**
- користуватися електронними послугами та інформаційними ресурсами в мережі Інтернет;**
- володіти навичками роботи із системним та прикладним програмним забезпеченням;**
- застосовувати сучасні програмні засоби у практичній діяльності..**

8. Методи викладання дисципліни – лекції, лабораторні заняття.

9. Методи оцінювання.

Поточний контроль полягає в перевірці виконання завдань до лабораторних робіт.

Завдання модульних контрольних робіт оцінюються певною кількістю балів, а загальна оцінка за роботу формується як сума цих балів. Студенти, які за результатами модульної контрольної роботи не набрали 60% від загальної кількості балів, виділених на модульну контрольну роботу, повинні виконати роботу повторно.

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік з навчальної дисципліни. В разі неуспішного складання заліку, студенти мають можливість повторно скласти його згідно графіка ліквідації заборгованостей.

Залік – 100 балів, з них:

Поточний рейтинговий контроль (ЗМ 1, ЗМ 2) – 45 балів;

Модульна контрольна робота – 40 балів;

Самостійна робота – 15 балів.

10. Перелік основної літератури

- 1. Антоненко В.М. Сучасні інформаційні системи і технології / В.М. Антоненко, Ю.В. Ратушна. Навчальний посібник. – К.: КСУМГІ, 2005. – 131 с.**

2. Глинський Я.М. Інформатика: 10-11 класи: навч. посіб.: у 2 ч. – Ч.2. Алгоритмізація і програмування: 8-ме вид / Я.М. Глинський. – Львів: СПД Глинський, 2008. – 256 с.
3. **Гороль П.К. Мультимедійні засоби навчання. Навчальний посібник / П.К. Гороль, Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія, О.В. Шестопалюк. – Вінниця: ТОЙ фірма «Планер», 2010. – 486 с.**
4. **Гороль П.К. Сучасні інформаційні засоби навчання. Навчальний посібник / П.К. Гороль, Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія, О.В. Шестопалюк – К.: Освіта України, 2007. – 535 с.**
5. Длугунович Н.А. Інформатика. Навч. посібник / Н.А. Длугунович, Ю.В. Форкун. – Львів, 2012. – 464 с.
6. Інформатика: Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології : підручник для студ. вузів / В.А. Баженов, П.С. Венгерський, В.М. Горлач та ін. – [2-е вид.]. – К.: Каравела, 2007. – 640 с.
7. Литвин І.І. Інформатика: теоретичні основи і практикум : підручник. – [2-ге вид., стереотип.] / І.І. Литвин, О.М. Конопчук, Ю.Д. Дещинський. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2007. – 304 с.
8. Мультимедіа власноруч: текст, графіка, аудіо, анімація, відео / О. Данилова, В. Монако, Д. Монако. – К.: Вид. дім «Шкільний світ»: Вид. Л. Галіцина, 2006. – 120 с.
9. Наливайко Н.Я. Інформатика / Н.Я. Наливайко. – К., 2011. – 450 с.
10. Співаковський О.В. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі : навчально-методичний посібник [для студентів напряму підготовки «Початкова освіта»] / О.В. Співаковський, Л.Є. Петухова, В.В. Коткова. – Херсон: Айлант, 2012. – 386 с.

11. Мова викладання – українська.

ЗП.11 ІСТОРІЯ ДИЗАЙНУ

Опис (анотація): курс «Історія дизайну» забезпечує фахову підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво за напрямом 6.020205 Образотворче мистецтво орієнтований на створення теоретичного фундаменту, накопичення практичного досвіду і професійних методів роботи у галузі дизайну. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованими Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Тип: вибіркова навчальна дисципліна вільного вибору студента циклу загальнопрофесійної підготовки.

Термін вивчення: III курс (5 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються: 3 кредита ECTS; загальний обсяг годин – 108 (аудиторних – 36, з них: лекцій – 18, практичних – 18; позааудиторних – 72).

Викладацький склад: Віштаченко Вікторія Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва, Віштаченко Олександр Федорович, асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: формування у студентів теоретичної системи знань з історії дизайну; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення, творчості; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь та навичок, необхідних для кваліфікованої дизайнерської діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення, стимуляцію творчого потенціалу.

В основу змісту програми покладено принципи: від простого до складного; від дійсності через мистецтво до життя; єдність навчальної (пізнавально-репродуктивної) та творчої діяльності; систематичний розвиток здібностей сприймання художнього образу в мистецтві та житті; зв'язок національних та загальнолюдських цінностей; індивідуалізація навчання.

Основою реалізації програми є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності. Лекційний курс охоплює основні аспекти історії дизайну, представляє дизайн як синтез науки, техніки та мистецтва у взаємозв'язку із загальним напрямком культури, формує повноцінне уявлення про інтегруючу функцію дизайну, розглядає багатий практичний досвід художньої творчості та технічного винахідництва, які органічно і безпосередньо вводяться в сучасну практику проектування.

Практичні заняття – опрацювання теоретичних питань, викладених у рамках лекційного курсу та засвоєних у процесі самостійної підготовки

До основних **завдань** курсу відносяться:

- вивчення основ історії дизайну, їх практичне використання у професійній і творчій діяльності;
- формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Результати навчання: студенти мають **знати:**

- основний зміст всіх розділів програми;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузях європейського образотворчого мистецтва, дизайну та архітектури;
- загальні закономірності розвитку архітектурного мистецтва та дизайну;
- хронологічні рамки й характеристики провідних напрямків історії культури, зокрема дизайну;
- особливості світосприйняття, що впливали на формування мистецьких напрямків і течій;
- видатних дизайнерів та архітекторів;

- характерні особливості дизайну кожної історичної епохи;
- видатні пам'ятки архітектури, скульптури, живопису, графіки, дизайну тощо.

Студенти мають **уміти**:

- вільно орієнтуватися в світі мистецької спадщини на європейських та українських теренах;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;
- розуміти особливості мистецьких течій різних періодів;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії дизайну;
- вести наукові пошуки та готувати доповіді за заданими темами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення лекційних і практичних занять, організацію самостійної роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає сприймання та аналіз-інтерпретація періодів розвитку світового та вітчизняного дизайну, а також естетико-мистецтвознавча пропедевтика (засвоєння понять і термінів).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

7 семестр (екзамен)

Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	Рейтингова оцінка за ЗМ 1
20	20	20	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Бхаскаран Л. Дизайн и время. Стили и направления в современном искусстве и архитектуре / Л. Бхаскаран. – М. : Арт-Родник, 2006. – 287 с.
2. Кох В. Энциклопедия архитектурных стилей. Классический труд по европейскому зодчеству от античности до современности / В. Кох. – М. : БММ АО, 2005. – 548 с.
3. Михайлов С.М. История дизайна. В 2-х томах : учебник для вузов / С.М. Михайлов. – М. : Союз Дизайнеров России, 2002. – 378 с.
4. Райтли Н. Элементы дизайна. Развитие дизайна и элементов стиля от Ренессанса до Постмодернизма / Н. Райтли – М. : Мagma, 2004. – 320 с.
5. Элементы стиля. Энциклопедия архитектурных стилів / под ред. С. Кэлоуэй. – М. : Мagma, 2006, – 456 с.

Мова викладання – українська.

ГЕ 10 ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Опис (анотація): курс «Історія світової цивілізації» покликаний ознайомити бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво* / галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво з теорією культурно-історичного процесу через синтез здобутків різних філософських і наукових шкіл.

Тип: Вибіркова навчальна дисципліна. Дисципліна вільного вибору студентів. Дисципліна гуманітарної та соціально-економічної підгрупи.

Термін вивчення: III курси (5 семестр).

Кількість кредитів ECTS, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 3,0 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 108 (аудиторних – 36, з них: лекційних – 16, семінарські заняття – 20; самостійна робота – 72).

Викладацький склад: Верстюк В. В., старший викладач кафедри всесвітньої історії.

Мета курсу: ознайомлення студентів з теорією культурно-історичного процесу через синтез здобутків різних філософських і наукових шкіл.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- аналіз основних концепцій соціокультурного розвитку людства;
- виявлення спільного та відмінного у розвитку цивілізацій Сходу та Заходу;
- з'ясування основних тенденцій розвитку людства на межі XX-XXI ст.;
- формування у студентів професійно-методичних умінь;
- продовжувати розвивати в студентів уміння самостійно працювати з навчально-методичною літературою, їх пізнавальні процеси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки.

Результати навчання: студенти мають **знати:** основні закономірності й особливості соціально-політичного й економічного розвитку етнокультурних регіонів нашої планети; історію конкретних (передбачених навчальною програмою) країн та народів; основні риси розвитку культури; роль християнства, ісламу, буддизму, конфуціанства та інших релігій та морально-етичних вчень в розвитку країн, народів, націй; основні концепції соціокультурного розвитку людства від античності до сьогодення; понятійний апарат.

Студенти мають **уміти:** аналізувати праці філософів, істориків, соціологів різних історичних епох; аналізувати соціально-політичні й

економічні процеси, що відбувалися в країнах Європи, Америки, Азії та Африки; вільно володіти одержаними знаннями, формулювати власні думки, робити аргументовані висновки, дискутувати; працювати із джерельним матеріалом, використовувати його при висвітленні тих чи інших питань, володіти історичною картою.

Методи викладання дисципліни:

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями курсу «Історія світової цивілізації».
- Семінарські заняття, на яких студенти матимуть змогу опрацювати джерела та наукову літературу; навчатися формулювати власні думки, робити аргументовані висновки, дискутувати.
- Самостійна робота з опрацювання окремих питань (написання рефератів, співбесіда).
- Виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів.
- Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ), мета яких полягає у самостійному вивченні частини програмового матеріалу; систематизації, поглибленні, узагальненні, закріпленні й практичному застосуванні знань студентів з навчальної дисципліни (написання есе, підготовка та захист презентацій).
- Кейсовий метод, метод усного навчання, імітаційна і ділова гра.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, експрес-контрольні роботи, написання рефератів та модульних контрольних робіт (МКР) тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

5 семестр (залік)

Залік – 100 балів, з них:

- Поточний рейтинговий контроль (ЗМ 1, ЗМ 2) – 45 балів;
- Модульна контрольна робота – 40 балів;

➤ Самостійна робота – 15 балів.

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

11. Багдасарьян Г. В., Иванченко Г. В., Литвинцева А. В. Культурология / Г. В. Багдасарьян и др. – М.: Высш. шк., 2009. – 511 с.
12. Дахно І. Історія країн світу: довідник / Д. Дахно. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 816 с.
13. Левчук Л. Т. Історія світової культури / Л. Т. Левчук. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 400 с.
14. Павленко Ю. В. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства / Ю. В. Павленко. – К.: Либідь, 2000. – 360 с.

Мова викладання – українська.

ГЕ 20 Історія фотографії

Опис (анотація): У процесі вивчення дисципліни студенти отримують знання з про історію фотографії, розкриває найбільш значущі моменти розвитку фотографії, охоплює період з моменту зародження концепції «автоматичного малюнка» до пікторіалізму. Зачіпає черговий технічний прорив в галузі фотографічної винахідництва, результатом чого стає поява дійсно масової фотографії. Матеріал навчальної дисципліни охоплює історію фотографії з перших її днів до сучасної епохи цифрових зображень.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (варіативна).

Термін вивчення: 3 курс (6 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ЄКТС 108 (10 год лекційних, 8

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри ОДПМтаРТМ Підгурний І.С..

Мета курсу: формування в майбутніх фахівців понять про основні етапи процесу виникнення та розвитку фотографії як технологічного процесу і як виду мистецтва.

Основні завдання дисципліни: є ознайомлення студентів із передісторією та основними етапами винайдення технології світлопису від камери обскура і до сучасних цифрових фотокамер, а також з періодами розвитку фотографії як мистецтва

Результати навчання: Орієнтуватись у основних етапах розвитку фотографії як технологічного процесу і як виду мистецтва

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, лекції-візуалізації, відеофільми; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, електронне тестування тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Денна форма навчання			
Змістовий модуль 1 (20 балів)	Змістовий модуль 2 (40 балів)		100
Поточний контроль	Поточний контроль	МКР	
30 Балів	30 Балів	40 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Бархатова Е. В. Русская светопись. Первый век фотоискусства, 1839-1914 / Елена Бархатова. – Санкт-Петербург : Альянс, Лики России, 2009. – 399 с. : илл.
2. Буринский В. Ф. Дагер и Ньепс, их жизнь и открытия в связи с историей развития фотографии : Биогр. очерки В.Ф. Буринского / В. Ф. Буринский. – Санкт-Петербург : Типолит. и фототип. В. И. Штейна, 1893. – 80 с.
3. Дыко Л. Фотография, ее техника и искусство / Л. Дико, Е. Иофис. – М., 1960.
4. Евгенов С. В. Дагер, Ньепс, Тальбот. Популярный очерк об изобретателях фотографии / С. В. Евгенов. – М. : Гос. изд-во кинематограф. лит., 1938. – 64 с.
5. Інсайт : українська чорно-біла фотографія ХХІ ст. // Insight : Ukrainian black and white photography ХХІ / уклад. Ф.Ф. Хачатурян, О.В. Гляделов. – К. : Бланк-Прес, 2008. – 143 с. : фото.
6. Котлобулатова І. Львів на фотографії 1860-2006 / І. Котлобулатова. – Львів : Центр Європи, 2008. – 311 с.
7. Лавров А. Исторический перечень открытий в фотографии / [Сост. А. М. Лавров]. – Спб.: тип. т-ва «Общественная польза», 1903. – 50 с.
8. Морозов С.А. Искусство видеть. Очерки из истории фотографий стран мира / С.А. Морозов. – М. : Искусство, 1968. – 571 с.
9. Морозов С.А. Русская художественная фотография. Очерки из истории фотографии 1839-1917 / С. А. Морозов. – 2-е. изд. – М. : Искусство, 1961. – 152 с. : илл.
10. Наппельбаум М. С. От ремесла к искусству / М.С. Наппельбаум. – М. : «Искусство», 1958. – 140 с., илл.
11. Підгурний І. С. Виникнення і еволюція художньої фотографії / І. С. Підгурний // Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2009. – Вип. 1. – С. 273-274.

12. Чиби́сов К. В. Очерки по истории фотографии : научно-популярная литература / К. В. Чиби́сов; вступит. ст. В. И. Шеберсто́ва. – М. : Искусство, 1987. – 255 с. : илл.

ЗП.05 ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Опис (анотація): курс «Історія українського мистецтва» забезпечує фахову підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво за напрямом 6.020205 Образотворче мистецтво орієнтований на розвиток творчого мислення і художніх здібностей, виховання загальної естетичної культури, розуміння сутності мистецтвознавчого аналізу й унікальності вітчизняних образотворчих проявів. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованими Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу загальнопрофесійної підготовки.

Термін вивчення: III курс (5 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються: 2 кредита ECTS; загальний обсяг годин – 72 (аудиторних – 36, з них: лекцій – 20, практичних – 16; позааудиторних – 36);

Викладацький склад: Віштакенко Вікторія Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з історії українського образотворчого мистецтва; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення, творчості.

Основою реалізації програми є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві. Лекційний курс охоплює основні аспекти

історії українського образотворчого мистецтва: мистецькі стилі та напрямки; їх віддзеркалення у часі та регіональні виміри; життєвий та творчий шлях видатних вітчизняних митців; кращі твори живопису, а також скульптури й архітектури, які створили скарбницю українського образотворчого мистецтва.

Практичні заняття – закріплення теоретичних знань з історії українського мистецтва.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- вивчення основ історії українського мистецтва, їх практичне використання у професійній і творчій діяльності;
- формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Результати навчання: студенти мають **знати:**

- основний зміст всіх розділів програми;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузях українського образотворчого мистецтва;
- загальні закономірності розвитку видів і жанрів українського мистецтва;
- хронологічні рамки й характеристики провідних напрямків історії української культури, зокрема мистецтва;
- особливості світосприйняття та міфології, що впливали на формування мистецьких напрямків і течій;
- видатних діячів вітчизняного образотворчого мистецтва;
- закономірності розвитку українського образотворчого мистецтва;
- видатні пам'ятки архітектури, скульптури, живопису, графіки, дизайну тощо українського мистецтва.

Студенти мають **уміти**:

- вільно орієнтуватися у вітчизняній мистецькій спадщині;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;
- розуміти особливості мистецьких течій різних періодів;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії українського образотворчого мистецтва;
- вести наукові пошуки та готувати доповіді за заданими темами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення лекційних і практичних занять, організацію самостійної роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає сприймання та аналіз-інтерпретація творів мистецтва, а також естетико-мистецтвознавча пропедевтика (засвоєння понять і термінів).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

7 семестр (екзамен)

Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	Рейтингова оцінка за ЗМ 1
20	20	20	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

6. Історія українського мистецтва: у 5-ти т. / НАН України. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; голов.ред. Г. Скрипник, наук.ред. Т. Кара-Васильєва. – К., 2007. – Т. 5: Мистецтво XX століття. – 1048 с.: іл.
7. Кравич Д. П. Українське мистецтво : навч. посіб. : у 3 ч. / Д. П. Кравич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Львів : Світ, 2005. – Ч.3. – 268 с.
8. Масол Л. М. Художня культура України: навч. посіб. / Л. М. Масол, Г. І. Ничкало, О. І. Веселовська. – К. : Вища школа, 2006. – 239 с.
9. Пасічний А. Образотворче мистецтво : словник-довідник / А. Пасічний. – Тернопіль, 2003. – 216 с.
10. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів мистецтва / М. Р. Селівачов ; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України, Київський держ. ін-т декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука, Музей українського народного декоративного мистецтва. – К., 2005. – 400 с.
11. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України XX–XXI століть / В. Д. Сидоренко; Інститут проблем сучасн. мист-ва Акад. мист-в України. – К. : ВХ [студіо], 2008. – 190 с.

Мова викладання – українська.

ПП 12 Мистецтво комп'ютерного шрифту

Опис (анотація): У процесі вивчення дисципліни студенти отримують знання про історію розвитку комп'ютерних шрифтів і засвоюють основні навички створення власних шрифтів засобами спеціального програмного забезпечення на комп'ютері.

Тип: цикл професійно-практичної підготовки (варіативна).

Термін вивчення: 3 курс (5 семестр).

Кількість кредитів: 2,5 кредити ЄКТС (90 год 12 год лк + 18 год пз)

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри ОДПМтаРТМ Підгурний І.С..

Мета курсу: формування в майбутніх фахівців понять про основні етапи процесу виникнення та розвитку фотографії як технологічного процесу і як виду мистецтва.

Основні завдання дисципліни: • Володіти знаннями про історію виникнення і розвиток латинських і кириличних шрифтів; основні групи шрифтів, принципи їх побудови та сфери застосування; основні правила і принципи набору тексту; основні параметри та принципи класифікації друкарських шрифтів та цифрових шрифтів;

Результати навчання:

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, лекції-візуалізації, відеофільми; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, електронне тестування тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

50 пк + 50 мкр

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Донни О'Квин Допечатная подготовка. Руководство дизайнера: Учебное пособие. – Москва - Санкт-Петербург – Киев. – 2001.–
2. Королькова А. Живая типографика. – М.: IndexMarket, 2007. – 224с.

3. Мітченко В.С. Естетика українського рукописного шрифту. – К.: Грамота, 2007. – 208 с.
4. Підгурний І.С. Графічний дизайн. Типографіка. Навчальний посібник / автор-укладач: І.С. Підгурний. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2015. – 88 с.
5. Феличчи Дж. Типографіка: шрифт, верстка, дизайн: Пер. с англ. и коммент. С. И. Пономаренко. – СПб.:БХВ-Петербург, 2004. – 496 с.: ил.
6. Шевченко В. Е. Характеристика шрифту як способу поліграфічного відтворення тексту: конспект лекцій для студентів відділення «Видавнича справа та редагування» з курсу «Шрифтознавство». – К.: Інститут журналістики, 2005. – 106
7. Шпаковский Ю.Ф. Шрифты. Справочное пособие дизайнера – Минск: Харвест, 2006.
8. Шпикерман Э. О шрифте. – М.: ПараТайп, 2005.
9. Ю. Ярмола Ю. Компьютерные шрифты / Ю. Ярмола. – СПб.: БХВ–Петербург, 1994. – 85 с.

6.020205 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО *

ГЕ 01 Українська мова (за професійним спрямуванням)

Опис (анотація). Програму вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 014 Середня освіта напрямів підготовки 6.020204 Музичне мистецтво, 6.020205 Образотворче мистецтво, Образотворче мистецтво*; галузі знань 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація напрямів підготовки 6.020206 Реставрація творів мистецтва, 6.020208 Декоративно-прикладне мистецтво.

Завдання вищої школи – готувати висококваліфікованих фахівців, які володіють державною мовою в усній та писемній її формах. Курс української

мови за професійним спрямуванням у вищому навчальному закладі органічно продовжує формування національної мовної особистості, розширює мовну компетенцію майбутнього спеціаліста у професійній сфері. Акцент переноситься з традиційної настанови – засвоєння відомостей про літературні норми усіх рівнів мовної ієрархії – на формування навичок професійної комунікації, вивчення особливостей фахової мови, на розвиток культури мови, мислення й поведінки особистості. Навчальна дисципліна є основою для формування та розвитку комунікативної та професійно орієнтованої компетенції особистості, яка здатна реалізувати свій творчий потенціал на потреби держави.

Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є формування в майбутніх фахівців уміння досконалого володіння українською літературною мовою у професійній сфері, оволодіння навичками студіювання особливостей фахової мови, розвиток культури мовлення.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є оволодіння студентами лексичними, орфоепічними, орфографічними, граматичними і стилістичними нормами сучасної української мови, а також методикою складання ділових документів.

Заплановані результати навчання – формування мовної компетенції (опанування фахівцем мови за професійним спрямуванням), комунікативної та професійно орієнтованої компетенції (уміння використовувати знання на практиці, доречно поєднувати вербальні, паравербальні та невербальні засоби спілкування відповідно до ситуації та мети в професійній діяльності).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** етапи розвитку української літературної мови; становлення фахової та ділової термінології; державний стандарт на оформлення ділових документів; основні мовні засоби і прийоми стандартизації текстів документів; **вміти:** вправно володіти нормами літературної мови, користуватися всіма її

засобами залежно від умов спілкування, мети й змісту мовлення; оперувати термінологією майбутнього фаху; дотримуватися вимог культури усного й писемного мовлення; складати ділові документи різного призначення.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є офіційно-діловий та науковий стилі сучасної української літературної мови.

Програма навчальної дисципліни складається з одного змістового модуля – «Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування».

Тип дисципліни: нормативний.

Термін вивчення: II-III курс, 3-5 семестри.

Кількість кредитів – 3,0.

Всього 108 годин. Аудиторних – 72, з них лекційних – 18, практичних – 54. Самостійна робота – 36 годин.

Викладацький склад

Мелекесцева Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, старший викладач.

Методи викладання дисципліни

1. Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда.
2. Наочні методи: таблиці, схеми, електронні презентації.
3. Практичні методи: вправи, проектні роботи, реферати.
4. Метод інтерактивного навчання.
5. Метод ділової гри.

Методи оцінювання

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Заліки у 3 та 4 семестрах.

Модульна контрольна робота, екзамен – 5 семестр.

Модуль оцінюється в 60 балів: аудиторна робота – 30 балів, самостійна робота – 10 балів, МКР – 20 балів. На екзамен відводиться 40 балів.

Основна література

13. Бурдаківська Н. М. Українська мова : професійне спрямування / Н. М. Бурдаківська, Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2009. – 316 с.

14. Горох Г. В. Українська мова (за професійним спрямуванням). Практичний курс / Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2013. – 148 с.

15. Горох Г. В. Українська мова фахового спрямування. Курс лекцій / Г. В. Горох, С. І. Никитюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2012. – 392 с.

16. Третяк Н. В. Практичний курс з української мови фахового спрямування : навчальний посібник / Н. В. Третяк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2015. – 132 с.

17. Третяк Н. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник / Н. В. Третяк, В. С. Карпалюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д. Г., 2010. – 376 с.

18. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник / С. В. Шевчук. – [3-тє вид., випр. і доповнен.]. – Київ : Алерта, 2012. – 696 с.

Мова викладання – українська.

ПП 04 ХУДОЖНЬО-ПРИКЛАДНА ГРАФІКА

Опис (анотація): курс «Художньо-прикладна графіка» забезпечує художню педагогічну підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво), сприяє ефективному вирішенню завдань створення творчих робіт художньо-прикладного мистецтва та оволодінню методикою навчання цьому учнів загальноосвітніх шкіл.

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: III курс (5-6 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 9 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 324 (аудиторних – 150, з них: лекцій – 12, практичних – 138; самостійної роботи – 174);

Викладацький склад: Костюк Денис Володимирович, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Кліщ Оксана Андріївна, асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Бучковський Володимир Йосипович асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета: оволодіння художніми графічними техніками як засобом створення графічних композицій та їх практичне застосування у процесі створення плакатів, ілюстрацій, творчих композицій, а також як основою опанування профільюючими художньо-педагогічними дисциплінами; формування та розвиток творчої уяви студентів, оригінального, нестереотипного, асоціативно-творчого мислення, художньо-образних якостей зорового сприйняття, що є специфічним для діяльності художників, дизайнерів та майбутніх художників-педагогів.

Завданнями програми є формування потреб і здібностей щодо продуктивної художньо-творчої діяльності майбутніх спеціалістів з графічного дизайну та вчителів образотворчого мистецтва при оволодінні практичними навичками та уміннями створювати художні образи, оригінальні композиції мовою засобів виразності графіки та виражальними можливостями художніх графічних матеріалів і технік.

Результати навчання: Студенти, вивчаючи курс «Художньо-прикладна графіка»,

повинні знати:

- ✓ основні види та жанри образотворчого мистецтва;
- ✓ предмет художньо-прикладної графіки;
- ✓ види графіки та її художні засоби виразності;
- ✓ технологію виконання графічних творів;
- ✓ термінологію, вміти застосовувати її в професійній діяльності;
- ✓ основні принципи створення композиції, її складові частини, що лежать в основі зображувальної грамоти багатьох видів образотворчого мистецтва та художньо-прикладної графіки.

На основі здобутих знань, студенти повинні вміти:

- ✓ орієнтуватися в кожному з видів графіки;
- ✓ користуватися графічними художніми засобами виразності та
- ✓ використовувати композиційні прийоми в роботі;
- ✓ сприймати рисунок як основу всіх видів образотворчого мистецтва;
- ✓ виконувати зарисовки, ескізи та використовувати їх при створенні
- ✓ композицій практичних творчих завдань;
- ✓ копіювати роботи майстрів з різноманітних графічних технік;
- ✓ аналізувати твори сучасного графічного мистецтва і використовувати культурну спадщину в професійній роботі
- ✓ володіти методикою навчання художньо-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл; вільно орієнтуватися у просторі мистецької спадщини.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних*, і *практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з основами історії та теорії декоративно-прикладного мистецтва, закономірностями розвитку декоративно-прикладного мистецтва на сучасному етапі, засвоєння матеріалу на практичних роботах.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, перегляд практичних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

5-6 семестри (екзамен у 6 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (5 семестр)					Рейтингова оцінка за ЗМ 4-5
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 4		
10	5	15	30		
Модуль 1. Змістовий модуль 2 (6 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 5	Екзамен	
10	5	15	30	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік літератури:

23.Ак сёнов Ю., Левидова М. Цвет и линия. - М.: Советский художник, 1986

24.Богомольний Н.Я., Чебикін А.В. Техніка офорту. - Київ.: Вища школа, 1978

25. Герчук Ю.Я. История графики и искусства книги. - М., Аспект-пресс, 2000
26. Журов А.П., Третьякова Е.М. Гравюра на дереве. - М.: Искусство, 1977
27. Звонцов В.М. Основы понимания графики. - М., Издательство Академии художеств СССР, 1963
28. Лагутенко О. Нариси з історії української графіки ХХ ст. К., Грані-Т, 2007
29. Лагутенко О. Українська графіка першої треті ХХ ст. К., Грані-Т, 2007
30. Левитин Е.С. Очерки по истории и технике гравюры. - М.: Изобразительное искусство, 1987.
31. Лешинский А. А. Основы графики. Учебное пособие. Гродно. ГрГУ. 2003
32. Адамов Е. и др. Художественное конструирование и оформление книги. М. 1971
33. Веркман К. Товарные знаки. Создание, психология, восприятие. - М.: Прогресс, 1986
34. Глазычев Л. О дизайне. Изд. «Искусство». М. 1971
35. Григорян Е. Основы композиции в прикладной графике. Ереван, 1986
36. Иттен И. Искусство цвета. - М: Д. Аронов, 2001
37. Куленко М. Основы графічного дизайну. «Кондор». Київ, 2006
38. Лещинский А. Основы графики. Гродно, 2003
39. МакВейд Джон. Ве&ге&Айег. Дизайн страниц. Учебно-справочное издание. «Кудиц-Образ». Москва, 2006
40. Победин В. Знаки в графическом дизайне. «Ранок» - Харьков, 2001
41. Розенблюм Е. Художник в дизайне. М, «Искусство», 1974
42. Рудер Э. Типографика: Руководство по оформлению, (пер. с нем.). М. 1982
43. Чихольд Ян. Облик книги. Избранные статьи о книжном оформлении. Москва «Книга», 1980

Мова викладання – українська.

ГЕ 26 ІСТОРІЯ КОСТЮМА

Опис (анотація) дисципліна вивчає характерні особливості й загальні закономірності розвитку костюма різних історичних періодів; національну специфіку й особливості кожного з досліджуваних відрізків часу.

Тип: вибіркова, вільного вибору студента, дисципліна гуманітарної та соціально-економічної підготовки

Термін вивчення: 3 курс (бсеместр).

Кількість кредитів: 1 кредит ECTS: всього 36 год., з них: денна форма навчання –12 год. аудиторних: 6 год. лекційних, 6 год. практичних занять.

Викладацький склад: асистент кафедри Штогрин А.О.

Мета курсу:. полягає в удосконаленні професійних загальнокультурних компетенцій майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва через ознайомлення їх з провідними періодами еволюції моди, історією костюма, усвідомлення сутності явища моди як феномену, який у найбільш концентрованому вигляді відображає стан естетичної культури суспільства в межах певного історичного часу.

Основні завдання дисципліни: Озброєння студентів знаннями про моду як складне поліфункціональне і полісемантичне утворення, що концентрує культурно-значимі смисли, відображаючи ціннісний, ідеологічний, естетичний зміст епохи й слугує основою для виникнення різноманітних її інтерпретацій.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- історію розвитку костюмних форм у цілому, починаючи з історії виникнення матеріальної культури первісного суспільства до мистецтва створення сучасного костюма;
- сутність моди як складного утворення, в якому своєрідно з'єднуються різні виміри життя;
- зміст поняття «стиль»;

- характерні особливості й загальні закономірності розвитку модних тенденцій у костюмі різних історичних періодів;
- національну специфіку й особливості кожного з досліджуваних відрізків часу.

Студенти мають уміти:

- розрізняти за сукупністю стильових ознак стилі моди різних епох;
- . визначати відповідність костюмові комплексу головних уборів та взуття;
- . визначати типи основних елементів вбрання різних епох та їх назви;
- розрізняти матеріали, з яких робився одяг у різні епохи;
- . аналізувати варіанти використання різних елементів крою, декору, силуетної форми, загального стильового і пропорційного рішення, історичного та народного (національного) костюма в різні історичні періоди;
- самостійно, використовуючи ілюстративний матеріал, виконувати комплексний системний аналіз тенденцій моди, і загальних напрямів, і специфічних нюансів виробів різних асортиментних груп;
- аналізувати вплив суб'єктивних та об'єктивних факторів на формування модних тенденцій і стильових переваг, у тому числі соціально-політичних, психологічних, етнічно-традиційних і особистісних.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, перегляд самостійно виконаних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Залік
50	50	100

балів	балів	балів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

4. Косміна О. Традиційне вбрання українців. К.: Балтія-Друк, 2008
5. Ніколаєва Т.. Історія українського костюма. К.: Либідь. 1996.
6. Стамеров К. Нариси з історії костюмів. К.: Мистецтво, 2007.

Мова викладання: українська.

ПП 03 ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

Опис (анотація): курс «Декоративно-прикладне мистецтво» забезпечує художню педагогічну підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво* до ефективного вирішення завдань створення предметів декоративно-прикладного мистецтва та оволодіння методикою навчання цьому учнів загальноосвітніх шкіл.

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: III-IV курси (5-8 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 16 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 576 (аудиторних – 272, з них: лекцій – 36, практичних – 236; позааудиторних – 304);

– **заочна форма навчання (4 роки навчання):** 16 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 576 (аудиторних – 64, з них: лекцій – 12, практичних – 52; позааудиторних – 512).

Викладацький склад: Демчик Катерина Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і

початкової освіти; Кляпетура І.І., асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: підготовка майбутнього вчителя образотворчого мистецтва до ефективного здійснення художньо-естетичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл на матеріалі народного декоративно-прикладного мистецтва та сучасних художніх промислів.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- засвоєння студентами знань основ історії та теорії декоративно-прикладного мистецтва, закономірності розвитку декоративно-прикладного мистецтва;
- ознайомлення з видами українського та світового декоративно-прикладного мистецтва;
- формування практичних знань, умінь і навичок, необхідних для мистецької діяльності на матеріалі народного декоративно-прикладного мистецтва та сучасних художніх промислів;
- оволодіння методикою навчання народного декоративно-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл;
- формування ціннісного ставлення до творів декоративно-прикладного мистецтва;
- формування навичок виховання шанобливого ставлення учнів загальноосвітніх шкіл до народних майстрів декоративно-прикладного мистецтва;
- формування навичок виховання в учнів загальноосвітніх шкіл бажання примножувати народну скарбницю власними творами декоративно-прикладного мистецтва.

Результати навчання: студенти мають *знати* теоретичні засади даного курсу та сучасні наукові дослідження в галузі декоративно-прикладного мистецтва; історію розвитку та становлення видів декоративно-прикладного мистецтва; спеціальну термінологію з декоративно-прикладного мистецтва; особливості образної мови в декоративно-прикладного мистецтва,

його багатство та виразність, специфіку творчої діяльності мистецтв; видатних діячів українського та світового декоративно-прикладного мистецтва та мистецьких критиків; закономірності розвитку українського та світового декоративно-прикладного мистецтва; теоретичні засади методики навчання народного декоративно-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл.

Студенти мають **уміти**: творчо застосовувати набуті теоретичні та практичні знання про декоративно-прикладне мистецтво у розв'язанні завдань майбутньої професійної діяльності; поглиблено вивчати першоджерела з історії зарубіжного та українського декоративно-прикладного мистецтва; орієнтуватися у специфіці та розуміти особливості декоративно-прикладного мистецтва; знати основні положення сучасних наукових досліджень в галузі декоративно-прикладного мистецтва; володіти методикою навчання народного декоративно-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл; вільно орієнтуватися у просторі мистецької спадщини.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних*, і *практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з основами історії та теорії декоративно-прикладного мистецтва, закономірностями розвитку декоративно-прикладного мистецтва на сучасному етапі, засвоєння матеріалу на практичних роботах.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, створення мистецьких проєктів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

3-5 семестри (залік у 5 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (3 семестр)				Рейтингова оцінка за ЗМ 1-3
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ	

			1	
10	8	12	30	
Модуль 1. Змістовий модуль 2 (4 семестр)				
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	
10	8	12	30	100
Модуль 1. Змістовий модуль 3 (5 семестр)				
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 3	
15	10	15	40	

6-7 семестри (екзамен у 7 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 4 (6 семестр)					Рейтингова оцінка за ЗМ 4-5
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 4		
10	5	15	30		
Модуль 1. Змістовий модуль 5 (7 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 5	Екзамен	100
10	5	15	30	40	

8 семестр (екзамен)

Модуль 1. Змістовий модуль 6				Рейтингова оцінка за ЗМ 6
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	
30	10	30	40	100

заочна форма навчання (4 роки навчання)

3-5 семестри (залік у 5 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (3 семестр)				Рейтингова оцінка за 3М 1-3
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за 3М 1	
10	8	12	30	
Модуль 1. Змістовий модуль 2 (4 семестр)				Рейтингова оцінка за 3М 1-3
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за 3М 2	
10	8	12	30	
Модуль 1. Змістовий модуль 3 (5 семестр)				100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за 3М 3	
15	10	15	40	

6 семестр (екзамен)

Модуль 1. Змістовий модуль 4				Рейтингова оцінка за 3М 4
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	
30	10	30	40	100

7-8 семестри (екзамен у 8 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 5 (7 семестр)				Рейтингова оцінка за 3М 5-6
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за 3М 5	
10	5	15	30	

Модуль 1. Змістовий модуль 6 (8 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 6	Екзамен	
10	5	15	30	40	100

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

15. Антонович Є. А. Російсько-український словник-довідник з інженерної графіки, дизайну та архітектури : навч. посіб. / Є. А. Антонович, Я. В. Васишин, В. А. Шпільчак. – Львів : Світ, 2001. – 240 с. : іл.
16. Захарчук-Чугай Р.В. Українське народне декоративне мистецтво : навч. посіб. / Р.В. Захарчук-Чугай, Є.А. Антонович. – Київ : Знання, 2012. – 342 с.
17. Луцан Н. І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну : навчальний посібник / Н. І. Луцан. – К. : Слово, 2009. – 172 с.
18. Опалюк О.М. Декоративно-ужиткова робота : навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський : Друк-сервіс, 2012. – 196 с.
19. Плазовська Л.В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін : навч. посіб. / Л.В. Плазовська. – Київ : Кондор-Видавництво, 2013. – 258 с.

Мова викладання – українська.

ПП 07 ЖИВОПИС

Опис (анотація): курс «Живопис» забезпечує художньо-педагогічну підготовку бакалаврів галузі знань 6.020205 Образотворче мистецтво* у вивченні художніх засобів для відтворення будь-яких об'єктів у просторовому середовищі.

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: I-IV курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

денна форма навчання:

- 27,5 кредитів ECTS;
- загальний обсяг годин – 990 (аудиторних – 448, з них: практичних – 448; позааудиторних – 542);

Викладацький склад: Гуцул Іван Андрійович, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Козловська Марина Петрівна, асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: розвиток творчого підходу до створення художнього образу живописними засобами, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- засвоєння основних живописних технік;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної та повітряної перспектив;
- визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів живопису; розуміння композиційних закономірностей;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;

- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів живопису;
- опанування технологіями та матеріалами живопису.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- теоретичні та методичні основи живопису;
- види та жанри живопису;
- особливості живописних технік.
- закони лінійної та повітряної перспектив;

Студенти мають *уміти*:

- зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції и знаходження окремих елементів;
- виконувати живописні начерки та етюди фігури людини одягненої та оголеної;
- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів живописними засобами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних, лабораторних і практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з основами історії та теорії живопису, закономірностями розвитку сучасних живописних технік та технологій, засвоєння матеріалу на практичних роботах.

Методи оцінювання:

- поточне усне опитування,
- створення мистецьких проектів;
- перегляди, тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

1-2 семестри (1-2 змістові модулі)

(екзамен)

1 змістовий модуль					Всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 1 З.М.		
10	10	10	30		
2 змістовий модуль					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 2 З.М.	екзамен	
10	10	10	30	40	100

3-4 семестр (3-4 змістовий модуль)

(залік)

3 змістовий модуль				всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 3 З.М.	
20	20	10	50	
4 змістовий модуль				
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 4 З.М.	
20	20	10	50	100

5-6 семестр (5-6 змістовий модуль)

(екзамен)

5 змістовий модуль				Всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 5 З.М.	
10	10	10	30	
6 змістовий модуль				

Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 6 З.М.	екзамен	100
10	10	10	30	40	

7-8 семестри (7-8 змістові модулі)

(екзамен)

7 змістовий модуль					всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 7 З.М.		
10	10	10	30		
8 змістовий модуль					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 8 З.М.	екзамен	
10	10	10	30	40	100

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

12. Абрамов Л. К. Руководство по цвету. – Л., 1967.
13. Альберти Леон Баттиста, Три книги о живописи. – М., 1937.
14. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. – М., 1951.
15. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве. – М., 1936.
16. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення.
17. Кэтти Сэвидж–Хаббард. Приключения в мире живописи.–М., 1998.
18. Ле Корбюзье. Творческий путь.– М., 1970.
19. Лебедев В. Пластика малых форм.– М., 1974.
20. Миннарт М. Свет и цвет в природе.– М., 1969.
21. Шедеври українського живопису Д.Горбачов, К.:Мистецтво, 2008, 608 с.
22. Шепетис Л. Х. Искусство и среда. –М., 1979.

Мова викладання – українська.

ПП 01 РИСУНОК

Опис (анотація):

дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми

сучасного рисунку; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі реставрації творів мистецтва, формує професійні

навики творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 27,5 кредити ECTS: всього 990 год., з них: денна форма навчання – 448 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 428 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів

мистецтва,

Мета курсу Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є розвиток творчого підходу до створення художнього образу засобами академічного рисунка, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних графічних технік рисунка;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної перспективи;
- визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів рисунка;
- розуміння композиційних закономірностей та культури рисунка;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів рисунку;
- опанування технологіями та матеріалами рисунку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

Результати навчання:

- студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи рисунку;
- особливості графічних технік;

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів;

- виконувати графічні рисунки фігури людини одягненої та оголеної;
- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів графічними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна творча, проектувальна й

організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

2, 4, 6, 8 семестри

Поточний і модульний контроль (100 балів)									Сума
2 семестр		4 семестр		6 семестр		8 семестр		Екзаме н	
Змістовий модуль 2,3		Змістовий модуль 5,6		Змістовий модуль 8		Змістовий модуль 10.			
Тема 1,2,3,4		Тема 1,2,3,4,5,6,7,8,9, 10		Тема 1,2,3,4,5,6,7,8		Тема 1,2,3,4,5,6,7,8			
Поточни й контрол ь	МК Р	Поточни й контрол ь	МКР	Поточни й контрол ь	МК Р	Поточни й контрол ь	МК Р		
10×4 тах 40балів	20	5×10 тах 50балів	10	6×8 тах 48балів	12	6×8 тах 48балів	12	40 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

- а. Аксенов К.Х. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксенов К.Х., Левидова М. – М: Сов. художник, 1988. – 79 с. Вердели А. Искусство рисунка / Вердели А. – М., 2003 . – 138 с.
2. Готфрид Баммес. Изображение фигуры человека / Готфрид Баммес. Берлин 1984. – 48 с.

3. Державний стандарт освіти // Початкова школа. – №1. – 2001.
4. Барчаи Е. Анатомия для художников / Енё Барчаи. – Москва, 2003. – 71 с.
5. Королёв В.А. Материалы и техники рисунка / Королёв В.А. – Москва 1984. – 56 с.
6. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник Ли Н. Г. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 480 с, илл.
7. Гордон Л. Рисунок / Гордон Л. – Москва 2001. – 145 с.
8. Мосин И.Г. Рисование / Мосин И.Г. – Екатеринбург, 1996. – 98 с.
9. Навчальна програма для чотирирічної початкової школи. Мистецтво. (Початкова школа, №7, 2001).
10. Програма «Основи рисунку» / (Укл. Є. А. Антонович, Л. К. Грач, М. І. Саваріна, В. А. Шпильчак) // Збірник програм з дисциплін образотворчого циклу для педагогічних інститутів. – К.:РНМК, 1992
11. Рабинович М. Ц. Пластическая анатомия и изображение человека на её основе / Рабинович М. Ц. – Москва, 1978. – 122 с.
12. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пединститутів / Сост. Н. Н. Ростовцев – М.: Просвещение, 1989. – 208 с.
13. Хитров А.Е. Рисунок / Хитров А.Е. Москва, 1964. – 45 с.
14. Школа изобразительного искусства. Москва 1988.
15. Энциклопедия рисования. Москва 1998.
16. Энциклопедия художника. Москва 2002.

Додаткова література

1. Аксёнов Ю. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксёнов Ю., Левидова М. – Москва 1986. – 68 с.
2. Вальтер Фицтум. Рисунки старых мастеров / Вальтер Фицтум и Юрий Кузнецов. Барокко в Риме. Москва 1986. – 134 с.

3. Василевский А.К. Искусство и школа. Книга для учителя / Василевский А.К. – М., 1981. – 210 с.
4. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве / Гика М. – М., 1936. – 56 с.
5. Кринский В. Ф. Введение в архитектурное проектирование / Кринский В. Ф. – М., 1974. – 71 с.
6. Кузин В.С. Изобразительное искусство и методика его преподавания в школе / Кузин В.С. – Москва, 1998. – 119 с.
7. Лебедев В. Пластика малых форм / Лебедев В. – М, 1974. – 94 с.
8. Миннарт М. Свет и цвет в природе Миннарт М. – М., 1969. – 62 с.
9. Мосин И. Г. Рисование / Мосин И. Г. – Екатеринбург, 1996. – 87 с.
10. Школа изобразительного искусства: Вып. 1: Учеб. пособие. – М.: Изобраз. искусство, 1986. – 176 с. (Серия "Академия художеств СССР).
11. Школа изобразительного искусства: Вып. 2 / А.Н. Буйнов, Е.М. Елизарова, Б.В. Иогансон и др. – М.: Изобраз. искусство, 1988. – 160 с.

3. Інформаційні ресурси

(навчально-методичний комплекс або його елементи із зазначенням електронної адреси, корисні ресурси Інтернету із зазначенням адрес сайтів тощо).

1. Навчально-методичний комплекс.
2. <http://school.xvatit.com/index> - сайт навчальних матеріалів з образотворчого мистецтва;
3. <http://allpainters.ru/> - сайт репродукцій картин відомих художників;
4. <http://sotnikov-art.ru/> - офіційний сайт художника і скульптора;
5. <http://impres-paint.ru/> - сайт художників-імпресіоністів

Мова викладання: українська.

ГЕ 08 Етика та естетика

Галузь знань

0202 Мистецтво

Напрямок підготовки

6.02 204. Мистецтво

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця

бакалавр

Зміст навчальної дисципліни.

Змістовий модуль: етика – наука про мораль.

Тема 1. Методологічні проблеми курсу

Предмет та проблематика курсу, категоріальний апарат. Відмінність понять мораль та моральність. Регулятивно-консервативна функція моралі. Мораль та соціальні інститути.

Тема 2. Предмет, структура і функції етики як науки. Категорії моральної свідомості і моральної самосвідомості.

Моральна свідомість та моральна самосвідомість. Структура моральної самосвідомості: принципи, норми, уявлення, поняття. Добро та благо. Добро - провідна ідея моральної свідомості. Моральне зло, його види, походження, сутність, субстанційність. Взаємовідношення добра і зла. Естетизація зла. Добро та милосердя. Моральний обов'язок. Моральна відповідальність. Етичний зміст категорії справедливості. Честь і гідність. Історичні зміни поняття гідності. Гідність, гордість, гордовитість.

Тема 3. Категорії моральної діяльності і моральних відносин.

Етичний аспект проблеми свободи. Свобода як цінність людського буття. Свобода волі, свобода вибору, свобода дії. Свобода та

відповідальність. Свобода та справедливість. Моральні проблеми людської діяльності. Вчинок. Співвідношення цілей і засобів. Мотив і результат дії. Діяльність та світовідношення. Толерантність, доброзичливість. Цінності добра та любові. Етичний зміст категорії дружби.

Тема 4. Новітні теоретичні пошуки. Проблеми прикладної етики.

Сучасні теоретичні пошуки в етиці. Парадигма спілкування в сучасній культурі. Спілкування як царина людської моральності. Діалогічність та монологічність особистості. Проблема створення глобальної етики. А. Швейцер: етика «благоговіння перед життям». Г. Йонас: постмодерна етика відповідальності. А. Макінтайр: опозиція ліберального індивідуалізму і аристотелівської традиції. Т. Адорно: неокантіанські етичні штудії і неможливість єдиної етичної теорії.

Змістовий модуль II. Естетика як філософська наука.

Тема 5. Предмет естетики, історія й теорія проблеми. Основні естетичні категорії

Предмет, основна проблематика, категоріальний апарат курсу «Естетика». Місце естетики у структурі інших дисциплін. Категорії – прекрасне і потворне; героїчне та низьке; трагічне і комічне. Мистецтво у системі людської життєдіяльності.

Тема 6. Художня творчість як об'єкт естетичного аналізу

Поняття творчості. Творчість як естетичний феномен. Співвідношення понять «ремісник», «майстер», «митець». Особливості творчого процесу в різних видах мистецтва. Художньо-естетичні пошуки в історії мистецтва.

Тема 7. Художні стилі та напрямки в мистецтві XX –XXI століття.

Художня культура XX ст. Аналіз політичної, суспільної ситуації в Європі. Вплив науково-технічного прогресу на розвиток мистецтва. Виникнення і розвиток нових видів мистецтва (кіно).

Формалістичні пошуки європейських митців на початку XX ст. Тенденція до абсолютизації ролі форми в створенні художнього твору, свідоме експериментування з художньою формою в футуризмі (Ф.-Т. Марінетті), кубізмі (П. Пікассо, Ф. Леже), абстракціонізмі (К. Малевич, Василь Кандінський). Експресіонізм як мистецтво вираження внутрішнього світу людини. Етапи розвитку експресіонізму, специфіка його прояву в різних видах мистецтва. Сюрреалізм як “надреалістичне” мистецтво. Історія становлення сюрреалізму. Роль З. Фрейда, С. Далі в розробці теорії сюрреалізму. Сюрреалізм і художні процеси в сучасному європейському мистецтві.

3. Нормативна.

4. Термін вивчення VI семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1	Всього годин	104
	- аудиторні;	24
	- позааудиторні	80
2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	14
	- практичні заняття;	10
	- індивідуальна робота;	-
	- самостійна робота.	60

6. Викладацький склад.

Доктор філософських наук, доцент, доцент кафедри філософських дисциплін Ганаба Світлана Олександрівна.

7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

8. Мета і завдання вивчення дисципліни:

Мета курсу: формування цілісного уявлення про етичну й естетичну культуру суспільства та особи, ознайомлення з основними концептуальними моделями розвитку особистості й теоріями естетичного виховання, розвиток уміння орієнтуватися у світі людських відносин з позицій гуманізму, культивування естетичних цінностей як засадничих у розкритті сутнісних потенцій людського у людині.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомити студентів із сукупністю базових знань з предметних основ етики та естетики;
- окреслити можливості сучасних теорій й методологічних підходів у поясненні проблем культурологічної та естетичної тематики;
- аналізувати естетичні явища у широкому соціальному та історичному контексті й визначати засадничі процеси й тенденції, що відбуваються у вітчизняній культурі;
- оволодіти сучасним категоріальним і понятійним апаратом навчальної дисципліни, базовими знаннями структури та елементів теорії й методології;
- формувати професійний інтерес у студентів до проблем етичного та естетичного навчання й виховання молоді, систему теоретичних і практичних знань, що відображають сучасний рівень розвитку соціокультурних знань;
- використовувати знання з етики для визначення лінії поведінки в умовах розмаїття культур; формування комунікативних навичок, культурологічного аналізу текстів, морально-етичних ситуацій і життєвих явищ, основ професійної етики;
- з'ясувати різноманітні підходи до осмислення специфіки естетичного мислення, його основні механізми та роль в історії людської культури;
- розвивати здатність до професійної саморефлексії і самовиховання.

По завершенні курсу студент : **ПОВИНЕН :**

- формувати уявлення про сутність та історичні види моралі;
- з'ясувати різні підходи щодо сутності та специфіки естетичної свідомості як основоположної умови розкриття потенцій людського в людині, вироблення здатності критичного судження смаку;
- визначити на основі аналізу фактичного матеріалу тенденції, закономірності, особливості культурологічних процесів у сучасному світі;
- аналізувати елементи естетичної культури у сучасній суспільній свідомості та житті людини;
- характеризувати основні категорії моральної свідомості й методологічні засади розуміння етики, орієнтованої на моральну рефлексію;
- розуміти можливості сучасних етичних теорій у поясненні проблем соціокультурної тематики.

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- сучасний наратив (фактологічну модель) дослідження проблем естетики й етики;
- вчення видатних представників етичної думки, теорії виникнення та розвитку моральної культури, специфіку розвитку етичної думки в Україні, систему основних моральних цінностей сучасної культури й особливостей професійної етики;
- спеціальну професійну термінологію й понятійний апарат спеціальності; основні етапи історичного розвитку естетики й етики, типологію головних естетичних та морально-етичних вчень;
- художні епохи та стиль у мистецтві, художній образ, форму та зміст;
- історичні закономірності розвитку мистецтва; структуру естетичної свідомості та змістовне наповнення її основних елементів;
- основні сучасні теорії і наукові концепції, які пояснюють природу та сутність фундаментальних цінностей людства;

- специфіку філософсько-культурологічного осягнення дійсності, розуміння етичних проблем людини у сучасному світі, цінностей світової й української культури, розвиток навиків міжкультурного діалогу.

ПОВИНЕН ВМІТИ:

- використовувати навики роботи з теоретичною й емпіричною науковою інформацією, знати способи її отримання й застосування для вирішення науково-дослідницьких, професійних і соціокультурних завдань;
- застосовувати теоретичні знання для вирішення проблемних ситуацій естетичної практики;
- розрізняти значимі та псевдокультурні цінності сучасної художньої практики; висловлювати й обґрунтовувати оціночні судження щодо явищ естетичної культури;
- співвідносити загальні положення класичної теорії естетичного виховання з сучасними проблемами формування естетичної культури; виявляти філософське підґрунтя запропонованої концепції естетичного розвитку людини;
- аналізувати першоджерела з теорії естетичного виховання, формування творчих здібностей і проблем гармонійного розвитку особистості;
- розробляти й застосовувати професійну аргументацію при аналізі та оцінці найважливіших подій й феноменів естетичних практик;
- аналізувати моральний зміст феноменів моральної культури людства; застосовувати категорії моралі у практиках соціокультурного життя;
- працювати над удосконаленням професійної етики, використовувати набуті знання у моральному вихованні молоді та у повсякденній та комунікативній практиках;
- використовувати навики роботи з теоретичною й емпіричною науковою інформацією, знання способів її отримання й застосування для вирішення науково-дослідницьких, професійних і соціокультурних завдань.

9. Методи викладання дисципліни.

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями курсу;
- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для розв'язування життєвих ситуацій;
- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;
- Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань на практиці тощо.

10. Методи оцінювання.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови повних і вичерпних відповідей студента на запитання, демонстрації високого рівня теоретичної і практичної підготовки.

Оцінка “добре” виставляється за наявності несуттєвих помилок у відповідях студента.

Оцінка “задовільно” ставиться при суттєвих недоліках при формуванні відповіді на теоретичні і практичні завдання, за відсутності уміння ілюструвати прикладами основні теоретичні положення.

Оцінка “незадовільно” ставиться у тому разі, коли студент не володіє фактичним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки.

11. Перелік основної літератури.

- Авраменко В. Н. Техника и мораль: грани взаимодействия. / В. Н. Авраменко. – М.: Весь мир, 1987. – 120с.
- Бекешкіна І. Е. Формування моральних переконань і почуттів молоді. / І. Е. Бекешкіна. – К.: Основа, 1988. – 230с.
- Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. / І. Д. Бех. – Київ : Либідь,

2003. – Кн. 2 : Особистісно-орієнтований підхід : когнітивно-практичні засади. – 2003. – 344 с.

- Біоетика в Україні: стан і перспективи розвитку (круглий стіл) // Філософська думка. – 1999. – №3. – С. 117–155.
- Ващенко Г. Виховний ідеал : Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків / Г. Ващенко. – Полтава, 1994. – 190 с.
- Воропай О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. / О. Воропай. – К.: Либідь, 1993. – 188с.
- Деловой этикет. / под ред. К. Афанасьева. – К.: Основа, – 233с.
- Історія української культури / за ред. Крип'якевича. – К., 1994. – 442с.
- Карасев Л.В. Парадокс о смехе. / Л. В. Карасев. // Квинтэссенция. – М., 1990. – С.341-370.
 - Эстетика: Словарь / Под общ. ред. А. А.Беляева и др. – М.: Политиздат, 1989. – 447 с.
- Киркегор С. Страх и трепет / С. Киркегор // Философские науки. – 1991– № 6. – С. 22–36.
- Кон И. С. Психология доброго поступка / И. С. Кон // Этическая мысль. – М., 1988. – С. 46-60.
- Корнічка О. М. Мистецтво гречності: Чи вміємо ми себе поводити. / О. М. Корнічка. – К.: Либідь, 1995. – 224с.
- Левчук Л. Т. Естетика: Підручник. /Л. Т.Левчук, Д. Ю. Кучерюк, В. І.Панченко / за заг. ред. Л.Т. Левчук. – К.: Вища шк., 2000. – 399 с.
- Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навч. Посібник. / В. А. Малахов. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 2001. – 384 с.
- Малахов В. А. Искусство и человеческое мироотношение. / В. А. Малахов. – К.: Наукова думка, 1988. – 233с.
- Малахов В. А. Смысл жизни и нравственное отношение личности к миру. / В. А. Малахов. – М: Мир, 1986. – 222с.

- Соловьев В. Смысл любви / В. Соловьев // Соч.: В 2 т. – М., 1988, – Т. 2. – С. 493–547.
- Федоренко Е.Г. Профессиональная этика. / Е. Г. Федоренко. – К.: Наукова думка, 1983. – 334с.
- Фортова О. М. Моральні проблеми художньої творчості. / О. М. Фортова. – К.: Либідь, 1977. – 344с.
- Франкл В. Человек в поисках смысла. / В. Франкл. – М.: Наука, 1990. – 367 с.
- Хамитов Н.В. Освобождение от обыденности. / Н. В. Хамитов. – К.: ПАРАПАН, 1995. – С.74–87.
- Хамитов Н. В. Философия одиночества: Одиночество женское и мужское. / Н. В. Хамитов. – К.: Либідь, 1995. – 172 с.
- Человек. Мыслители прошлого и настоящего о его жизни, смерти и бессмертии. – М.: Политиздат, 1991. – 232с.
- Цицерон. О старости. О дружбе. Об обязанностях. / Цицерон. – М.: Наука, 1975. – 224с.
- Швейцер А. Культура и этика // А. Швейцер Благоговение перед жизнью. – М.: Весь мир, 1992. – 223с.
- Шеллинг Ф.В.Й. Об отношении изобразительных искусств к природе //Шеллинг Ф.В.Й. Сочинения в 2 т.– М: Мысль, 1989. – Т. 2. – С.52–85.
- Яковлев, Е.Г. Эстетика: Учеб. пособие / Е.Г. Яковлев. – М. : Гардарики, 2003. – 464 с.

12. Мова викладання. Українська.

ПН 02 Інформатика

Шифр дисципліни за навчальним планом **ПН02**

3. Опис (анотація).

Вивчення навчальної дисципліни передбачає засвоєння: основних понять інформатики, тенденцій розвитку інформації та систем її обробки; загальних принципів функціонування операційних систем та інформаційних технологій, що використовуються на практиці; теорії та практики роботи у комп'ютерних мережах, з інформацією у WEB-просторі, з електронною поштою; використання можливостей програм пакету MS Office для опрацювання текстової інформації, електронних таблиць та презентацій.

3. Тип

Цикл дисциплін природничо-наукової (фундаментальної) підготовки, нормативна

4. Термін вивчення

Рік підготовки третій

Семестр п'ятий

5. Кількість кредитів.

Кількість кредитів ЄКТС 1,5

Лекцій 6 годин

Лабораторних 12 годин

Самостійної роботи студента 36 годин

6. Викладацький склад.

Пилюк Т.М., асистент кафедри інформатики

Татауров В.П., асистент кафедри інформатики

7. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни «Інформатика» є підготовка майбутніх фахівців до: застосування інформаційних технологій і мультимедійних засобів у професійній діяльності; використання сучасної комп'ютерної техніки та створення інформаційних матеріалів засобами сучасного програмного забезпечення.

Завданням дисципліни «Інформатика» є:

- вивчення і застосовування сучасних методів та засобів обробки інформації при її зберіганні, переробці і підготовці різних вихідних форм;
- ознайомлення студентів із теоретичними основами щодо застосування мультимедійних засобів у своїй професійній діяльності;
- формування у студентів уявлення про проектування та створення інформаційних засобів навчального призначення шляхом використання спеціалізованого програмного забезпечення;
- засвоєння студентами методики підготовки і використання у навчально-виховному процесі сучасних технічних засобів;
- вивчення ефективних можливостей глобальної мережі Інтернет та веб-сервісів у навчально-виховному процесі;
- набуття студентами знань, умінь і навичок ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з використанням сучасних комп'ютерних технологій; використовувати спеціальне програмне забезпечення.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- склад та призначення системного та прикладного програмного забезпечення;
- призначення, будову і роботу сучасних технічних засобів навчання;
- методику використання мультимедійних технологій в навчально-виховному процесі;
- сфери та напрямки застосування комп'ютерних технологій;
- правила техніки безпеки під час роботи з технічними пристроями;
- можливості мережних веб-технологій;
- основи створення електронних та друкованих інформаційних

матеріалів засобами нових інформаційних технологій;

вміти:

- експлуатувати основні апаратні пристрої персонального комп'ютера;**
- застосовувати сучасні методи та засоби обробки інформації при її зберіганні, переробці та підготовці різних вихідних форм;**
- користуватися електронними послугами та інформаційними ресурсами в мережі Інтернет;**
- володіти навичками роботи із системним та прикладним програмним забезпеченням;**
- застосовувати сучасні програмні засоби у практичній діяльності..**

8. Методи викладання дисципліни – лекції, лабораторні заняття.

9. Методи оцінювання.

Поточний контроль полягає в перевірці виконання завдань до лабораторних робіт.

Завдання модульних контрольних робіт оцінюються певною кількістю балів, а загальна оцінка за роботу формується як сума цих балів. Студенти, які за результатами модульної контрольної роботи не набрали 60% від загальної кількості балів, виділених на модульну контрольну роботу, повинні виконати роботу повторно.

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік з навчальної дисципліни. В разі неуспішного складання заліку, студенти мають можливість повторно скласти його згідно графіка ліквідації заборгованостей.

Залік – 100 балів, з них:

Поточний рейтинговий контроль (ЗМ 1, ЗМ 2) – 45 балів;

Модульна контрольна робота – 40 балів;

Самостійна робота – 15 балів.

Перелік основної літератури

1. **Антоненко В.М. Сучасні інформаційні системи і технології / В.М. Антоненко, Ю.В. Ратушна. Навчальний посібник. – К.: КСУМГІ, 2005. – 131 с.**
2. Глинський Я.М. Інформатика: 10-11 класи: навч. посіб.: у 2 ч. – Ч.2. Алгоритмізація і програмування: 8-ме вид / Я.М. Глинський. – Львів: СПД Глинський, 2008. – 256 с.
3. **Гороль П.К. Мультимедійні засоби навчання. Навчальний посібник / П.К. Гороль, Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія, О.В. Шестопалюк. – Вінниця: ТОЙ фірма «Планер», 2010. – 486 с.**
4. **Гороль П.К. Сучасні інформаційні засоби навчання. Навчальний посібник / П.К. Гороль, Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія, О.В. Шестопалюк – К.: Освіта України, 2007. – 535 с.**
5. Длугунович Н.А. Інформатика. Навч. посібник / Н.А. Длугунович, Ю.В. Форкун. – Львів, 2012. – 464 с.
6. Інформатика: Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології : підручник для студ. вузів / В.А. Баженов, П.С. Венгерський, В.М. Горлач та ін. – [2-е вид.]. – К.: Каравела, 2007. – 640 с.
7. Литвин І.І. Інформатика: теоретичні основи і практикум : підручник. – [2-ге вид., стереотип.] / І.І. Литвин, О.М. Конопчук, Ю.Д. Дещинський. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2007. – 304 с.
8. Мультимедіа власноруч: текст, графіка, аудіо, анімація, відео / О. Данилова, В. Монако, Д. Монако. – К.: Вид. дім «Шкільний світ»: Вид. Л. Галіцина, 2006. – 120 с.
9. Наливайко Н.Я. Інформатика / Н.Я. Наливайко. – К., 2011. – 450 с.
10. Співаковський О.В. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі : навчально-методичний посібник [для студентів напряму підготовки «Початкова освіта»] / О.В. Співаковський, Л.Є. Петухова, В.В. Коткова. – Херсон: Айлант, 2012. – 386 с.

Мова викладання – українська.

ГЕ 26 ІСТОРІЯ ДИЗАЙНУ

Опис (анотація): курс «Історія дизайну» забезпечує фахову підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво за напрямом 6.020205 Образотворче мистецтво* орієнтований на створення теоретичного фундаменту, накопичення практичного досвіду і професійних методів роботи у галузі дизайну. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованими Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Тип: вибіркова навчальна дисципліна вільного вибору студента циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

Термін вивчення: III курс (5 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються: 4 кредита ECTS; загальний обсяг годин – 144 (аудиторних – 48, з них: лекцій – 28, практичних – 20; позааудиторних – 96);

Викладацький склад: Віштаченко Вікторія Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: формування у студентів теоретичної системи знань з історії дизайну; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення, творчості; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь та навичок, необхідних для кваліфікованої дизайнерської діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення, стимуляцію творчого потенціалу.

В основу змісту програми покладено принципи: від простого до складного; від дійсності через мистецтво до життя; єдність навчальної

(пізнавально-репродуктивної) та творчої діяльності; систематичний розвиток здібностей сприймання художнього образу в мистецтві та житті; зв'язок національних та загальнолюдських цінностей; індивідуалізація навчання. Основою реалізації програми є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності. Лекційний курс охоплює основні аспекти історії дизайну, представляє дизайн як синтез науки, техніки та мистецтва у взаємозв'язку із загальним напрямком культури, формує повноцінне уявлення про інтегруючу функцію дизайну, розглядає багатий практичний досвід художньої творчості та технічного винахідництва, які органічно і безпосередньо вводяться в сучасну практику проектування.

Практичні заняття – опрацювання теоретичних питань, викладених у рамках лекційного курсу та засвоєних у процесі самостійної підготовки

До основних **завдань** курсу відносяться:

- вивчення основ історії дизайну, їх практичне використання у професійній і творчій діяльності;
- формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Результати навчання: студенти мають знати:

- основний зміст всіх розділів програми;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузях українського образотворчого мистецтва;
- загальні закономірності розвитку видів і жанрів українського мистецтва;
- хронологічні рамки й характеристики провідних напрямків історії української культури, зокрема мистецтва;

- особливості світосприйняття та міфології, що впливали на формування мистецьких напрямків і течій;
- видатних діячів вітчизняного образотворчого мистецтва;
- закономірності розвитку українського образотворчого мистецтва;
- видатні пам'ятки архітектури, скульптури, живопису, графіки, дизайну тощо українського мистецтва.

Студенти мають **уміти**:

- вільно орієнтуватися у вітчизняній мистецькій спадщині;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;
- розуміти особливості мистецьких течій різних періодів;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії українського образотворчого мистецтва;
- вести наукові пошуки та готувати доповіді за заданими темами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення лекційних і практичних занять, організацію самостійної роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає сприймання та аналіз-інтерпретація творів мистецтва, а також естетико-мистецтвознавча пропедевтика (засвоєння понять і термінів).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

7 семестр (екзамен)

Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	Рейтингова оцінка за

				ЗМ 1
20	20	20	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Бхаскаран Л. Дизайн и время. Стили и направления в современном искусстве и архитектуре / Л. Бхаскаран. – М. : Арт-Родник, 2006. – 287 с.
2. Кох В. Энциклопедия архитектурных стилей. Классический труд по европейскому зодчеству от античности до современности / В. Кох. – М. : БММ АО, 2005. – 548 с.
3. Михайлов С.М. История дизайна. В 2-х томах : учебник для вузов / С.М. Михайлов. – М. : Союз Дизайнеров России, 2002. – 378 с.
4. Райтли Н. Элементы дизайна. Развитие дизайна и элементов стиля от Ренессанса до Постмодернизма / Н. Райтли – М. : Магма, 2004. – 320 с.
5. Элементы стиля. Энциклопедия архитектурных стилів / под ред. С. Кэлоуэй. – М. : Магма, 2006, – 456 с.

Мова викладання – українська.

ГЕ 11 ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Опис (анотація): курс «Історія світової цивілізації» покликаний ознайомити бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво* / галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво з теорією культурно-історичного процесу через синтез здобутків різних філософських і наукових шкіл.

Тип: Вибіркова навчальна дисципліна. Дисципліна вільного вибору студентів. Дисципліна гуманітарної та соціально-економічної підгрупи.

Термін вивчення: IV курси (5 семестр).

Кількість кредитів ECTS, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 3,0 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 108 (аудиторних – 36, з них: лекційних – 16, семінарські заняття – 20; позааудиторних – 72).

Викладацький склад: Верстюк В. В., старший викладач кафедри всесвітньої історії.

Мета курсу: ознайомлення студентів з теорією культурно-історичного процесу через синтез здобутків різних філософських і наукових шкіл.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- аналіз основних концепцій соціокультурного розвитку людства;
- виявлення спільного та відмінного у розвитку цивілізацій Сходу та Заходу;
- з'ясування основних тенденцій розвитку людства на межі XX-XXI ст.;
- формування у студентів професійно-методичних умінь;
- продовжувати розвивати в студентів уміння самостійно працювати з навчально-методичною літературою, їх пізнавальні процеси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки.

Результати навчання: студенти мають **знати:** основні закономірності й особливості соціально-політичного й економічного розвитку етнокультурних регіонів нашої планети; історію конкретних (передбачених навчальною програмою) країн та народів; основні риси розвитку культури; роль християнства, ісламу, буддизму, конфуціанства та інших релігій та морально-етичних вчень в розвитку країн, народів, націй; основні концепції соціокультурного розвитку людства від античності до сьогодення; понятійний апарат.

Студенти мають **уміти:** аналізувати праці філософів, істориків, соціологів різних історичних епох; аналізувати соціально-політичні й економічні процеси, що відбувалися в країнах Європи, Америки, Азії та Африки; вільно володіти одержаними знаннями, формулювати власні думки,

робити аргументовані висновки, дискутувати; працювати із джерельним матеріалом, використовувати його при висвітленні тих чи інших питань, володіти історичною картою.

Методи викладання дисципліни:

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями курсу «Історія світової цивілізації».
- Семінарські заняття, на яких студенти матимуть змогу опрацювати джерела та наукову літературу; навчатися формулювати власні думки, робити аргументовані висновки, дискутувати.
- Самостійна робота з опрацювання окремих питань (написання рефератів, співбесіда).
- Виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів.
- Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ), мета яких полягає у самостійному вивченні частини програмового матеріалу; систематизації, поглибленні, узагальненні, закріпленні й практичному застосуванні знань студентів з навчальної дисципліни (написання есе, підготовка та захист презентацій).
- Кейсовий метод, метод усного навчання, імітаційна і ділова гра.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, експрес-контрольні роботи, написання рефератів та модульних контрольних робіт (МКР) тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

5 семестр (залік)

Залік – 100 балів, з них:

- Поточний рейтинговий контроль (ЗМ 1, ЗМ 2) – 45 балів;
- Модульна контрольна робота – 40 балів;
- Самостійна робота – 15 балів.

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

20. Багдасарьян Г. В., Иванченко Г. В., Литвинцева А. В. Культурология / Г. В. Багдасарьян и др. – М.: Высш. шк., 2009. – 511 с.
21. Дахно І. Історія країн світу: довідник / Д. Дахно. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 816 с.
22. Левчук Л. Т. Історія світової культури / Л. Т. Левчук. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 400 с.
23. Павленко Ю. В. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства / Ю. В. Павленко. – К.: Либідь, 2000. – 360 с.

Мова викладання – українська.

ГЕ 20 Історія фотографії

Опис (анотація): У процесі вивчення дисципліни студенти отримують знання з про історію фотографії, розкриває найбільш значущі моменти розвитку фотографії, охоплює період з моменту зародження концепції «автоматичного малюнка» до **пикторіалізму**. Зачіпає черговий технічний прорив у галузі фотографічного винахідництва, результатом чого стає поява дійсно масової фотографії. Матеріал навчальної дисципліни охоплює історію фотографії з перших її днів до сучасної епохи цифрових зображень.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (варіативна).

Термін вивчення: 3 курс (6 семестр).

Кількість кредитів: 1,5 кредита ЄКТС 54 (8 год лекційних, 16 пр.)

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри ОДПМ та РТМ Підгурний І.С.

Мета курсу: формування в майбутніх фахівців понять про основні етапи процесу виникнення та розвитку фотографії як технологічного процесу і як виду мистецтва.

Основні завдання дисципліни: є ознайомлення студентів із передісторією та основними етапами винайдення технології світлопису від камери обскура і до сучасних цифрових фотокамер, а також з періодами розвитку фотографії як мистецтва

Результати навчання: Орієнтуватись у основних етапах розвитку фотографії як технологічного процесу і як виду мистецтва

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, лекції-візуалізації, відеофільми; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, електронне тестування тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Денна форма навчання			
Змістовий модуль 1 (20 балів)	Змістовий модуль 2 (40 балів)		100
Поточний контроль	Поточний контроль	МКР	
30 Балів	30 Балів	40 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Бархатова Е. В. Русская светопись. Первый век фотоискусства, 1839-1914 / Елена Бархатова. – Санкт-Петербург : Альянс, Лики России, 2009. – 399 с. : илл.

1. Буринский В. Ф. Дагер и Ньэпс, их жизнь и открытия в связи с историей развития фотографии : Биогр. очерки В.Ф. Буринского / В. Ф. Буринский. – Санкт-Петербург : Типолит. и фототип. В. И. Штейна, 1893. – 80 с.
2. Дыко Л. Фотография, ее техника и искусство / Л. Дико, Е. Иофис. – М., 1960.
3. Евгенов С. В. Дагер, Ньепс, Тальбот. Популярный очерк об изобретателях фотографии / С. В. Евгенов. – М. : Гос. изд-во кинематограф. лит., 1938. – 64 с.
4. Інсайт : українська чорно-біла фотографія ХХІ ст. // Insight : Ukrainian black and white photography ХХІ / уклад. Ф.Ф. Хачатурян, О.В. Гляделов. – К. : Бланк-Прес, 2008. – 143 с. : фото.
5. Котлобулатова І. Львів на фотографії 1860-2006 / І. Котлобулатова. – Львів : Центр Європи, 2008. – 311 с.
6. Лавров А. Исторический перечень открытий в фотографии / [Сост. А. М. Лавров]. – Спб.: тип. т-ва «Общественная польза», 1903. – 50 с.
7. Морозов С.А. Искусство видеть. Очерки из истории фотографий стран мира / С.А. Морозов. – М. : Искусство, 1968. – 571 с.
8. Морозов С.А. Русская художественная фотография. Очерки из истории фотографии 1839-1917 / С. А. Морозов. – 2-е. изд. – М. : Искусство, 1961. – 152 с. : илл.
9. Наппельбаум М. С. От ремесла к искусству / М.С. Наппельбаум. – М. : «Искусство», 1958. – 140 с., илл.
10. Підгурний І. С. Виникнення і еволюція художньої фотографії / І. С. Підгурний // Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2009. – Вип. 1. – С. 273-274.

11. Чиби́сов К. В. Очерки по истории фотографии : научно-популярная литература / К. В. Чиби́сов; вступит. ст. В. И. Шеберсто́ва. – М. : Искусство, 1987. – 255 с. : илл.

ЗП.04 ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Опис (анотація): курс «Історія українського мистецтва» забезпечує фахову підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво* орієнтований на розвиток творчого мислення і художніх здібностей, виховання загальної естетичної культури, розуміння сутності мистецтвознавчого аналізу й унікальності вітчизняних образотворчих проявів. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованими Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу загальнопрофесійної підготовки.

Термін вивчення: III курс (5 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються: 2 кредита ECTS; загальний обсяг годин – 72 (аудиторних – 36, з них: лекцій – 20, практичних – 16; позааудиторних – 36);

Викладацький склад: Віштакенко Вікторія Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з історії українського образотворчого мистецтва; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення, творчості.

Основою реалізації програми є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві. Лекційний курс охоплює основні аспекти історії українського образотворчого мистецтва: мистецькі стилі та напрямки; їх віддзеркалення у часі та регіональні виміри; життєвий та творчий шлях видатних вітчизняних митців; кращі твори живопису, а також скульптури й архітектури, які створили скарбницю українського образотворчого мистецтва.

Практичні заняття – закріплення теоретичних знань з історії українського мистецтва.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- вивчення основ історії українського мистецтва, їх практичне використання у професійній і творчій діяльності;
- формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Результати навчання: студенти мають знати:

- основний зміст всіх розділів програми;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузях українського образотворчого мистецтва;
- загальні закономірності розвитку видів і жанрів українського мистецтва;
- хронологічні рамки й характеристики провідних напрямків історії української культури, зокрема мистецтва;
- особливості світосприйняття та міфології, що впливали на формування мистецьких напрямків і течій;

- видатних діячів вітчизняного образотворчого мистецтва;
- закономірності розвитку українського образотворчого мистецтва;
- видатні пам'ятки архітектури, скульптури, живопису, графіки, дизайну тощо українського мистецтва.

Студенти мають **уміти**:

- вільно орієнтуватися у вітчизняній мистецькій спадщині;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;
- розуміти особливості мистецьких течій різних періодів;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії українського образотворчого мистецтва;
- вести наукові пошуки та готувати доповіді за заданими темами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення лекційних і практичних занять, організацію самостійної роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає сприймання та аналіз-інтерпретація творів мистецтва, а також естетико-мистецтвознавча пропедевтика (засвоєння понять і термінів).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

7 семестр (екзамен)

Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	Рейтингова оцінка за ЗМ 1
20	20	20	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

12. Історія українського мистецтва: у 5-ти т. / НАН України. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; голов.ред. Г. Скрипник, наук.ред. Т. Кара-Васильєва. – К., 2007. – Т. 5: Мистецтво ХХ століття. – 1048 с.: іл.
13. Крвавич Д. П. Українське мистецтво : навч. посіб. : у 3 ч. / Д. П. Крвавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Львів : Світ, 2005. – Ч.3. – 268 с.
14. Масол Л. М. Художня культура України: навч. посіб. / Л. М. Масол, Г. І. Ничкало, О. І. Веселовська. – К. : Вища школа, 2006. – 239 с.
15. Пасічний А. Образотворче мистецтво : словник-довідник / А. Пасічний. – Тернопіль, 2003. – 216 с.
16. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів мистецтва / М. Р. Селівачов ; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України, Київський держ. ін-т декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука, Музей українського народного декоративного мистецтва. – К., 2005. – 400 с.
17. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України ХХ-ХХІ століть / В. Д. Сидоренко; Інститут проблем сучасн. мист-ва Акад. мист-в України. – К. : ВХ [студіо], 2008. – 190 с.

Мова викладання – українська.

ПП 01 КОМПОЗИЦІЯ

Опис (анотація): дисципліна ознайомлює майбутніх художників-дизайнерів з основами побудови різних видів композиції, розвиває уміння логічної

побудови композиції, аналітичне мислення, здатність до самостійного аналізу створених композицій, уяву та естетичний смак.

Тип: нормативна, дисципліна професійної підготовки

Термін вивчення: 1-4 курси, 1-8 семестри.

Кількість кредитів: 15 кредитів ECTS: всього 450 год., з них: денна форма навчання –180 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 150 год. практичних занять.

Викладацький склад: доктор мистецтвознавства, професор Урсу Н.О., асистент Лашко В.І.

Мета курсу:. Метою викладання навчальної дисципліни «Композиція» є розвиток творчих здібностей студентів, вивчення ними об'єктивних закономірностей композиції, засобів, прийомів і правил правдивого відображення дійсності в образній формі.

Основні завдання дисципліни: Основними завданнями вивчення дисципліни «Композиція» є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- . теоретичні основи художньо-композиційної діяльності;
- систему специфічних понять і термінів;
- загальні закономірності побудови площинної та обсягово-просторової композиції;
- закони, правила та прийоми композиційних побудов;
- компоненти композиції в їх динаміці;
- гармонійні пропорційні співвідношення;
- пропорції «золотого перетину» та осьову систему побудови за Леонардо да Вінчі;
- особливості реалістичної та абстрактної композиції.

Вміти:

- творчо впроваджувати теоретичні знання при розв'язанні композиційних завдань;
- аналізувати композиційні рішення творів різних видів мистецтва;
- компонувати зображення на різних за формою та форматом аркушах паперу;
- використовувати для підкреслення ідеї твору, форму, фактуру, пропорції, ритміку, контрасти та інше;
- визначати композиційний центр твору, глибинність, просторовість композиції тощо;
- орієнтуватися в основних напрямках жанрових композицій (натюрморт, портрет, пейзаж, сюжетно-тематична картина);
- вести творчий пошук нових композиційних рішень;
- виконувати практичні художні завдання.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, перегляд самостійно виконаних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Форма підсумкового контролю 2,8 семестри – екзамен, 3,5 семестри - залік.

Перелік основної літератури:

9. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення : навчально-методичний посібник / Т.В. Костенко. – Харків, 2003. – 256 с.
10. Урсу Н.О. Золотий перетин у композиції // Зб. наук. праць КПДПУ. / Н.О.Урсу – Кам'янець-Подільський, 1997.– Вип. 3.– С. 61 – 63.
11. Шорохов Е. В. Основы композиции. / Е.В. Шорохов. – М., 1980.
12. Урсу Н.О., Негода Б.М., Гнатюк В.А., Міхальська І.П. Теоретичні основи композиції. Навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей. / Н.О. Урсу, Б.М.

Негода, В.А. Гнатюк, А.А. Михальська – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 50 с.

Мова викладання: українська.

ЗП.14 МУЗЕЇ СВІТУ

Опис (анотація): курс «Музеї світу» забезпечує фахову підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво*; орієнтований на вивчення музею як соціального інституту; особливостей роботи музеїв мистецтвознавчого (художнього) й історичного профілю. Предметом вивчення навчальної дисципліни є завдання, організаційна структура, режим роботи музеїв; специфіка комплектування музейних фондів, їх склад, систематизація, збереження та вивчення; найвідоміші музеї світу. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованими Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу загальнопрофесійної підготовки.

Термін вивчення: II-III курси (4-5 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 4,5 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 162 (аудиторних – 54, з них: лекцій – 30, практичних – 24; позааудиторних – 108).

Термін вивчення: III курс (6 семестр).

– **заочна форма навчання:** 4,5 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 162 (аудиторних – 16, з них: лекцій – 10, практичних – 6; позааудиторних – 146).

Викладацький склад: Березіна Інна Вікторівна, кандидат архітектури, доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: знайомство з основними теоретичними поняттями та історичними етапами становлення музейної справи, вивчення різних аспектів системного зв'язку всіх складових музейної діяльності, знайомство з досвідом роботи та специфікою вітчизняних і зарубіжних музеїв, теоретичне систематизування знань про музей як такий.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: музей як соціальний інститут; особливості роботи музеїв мистецтвознавчого (художнього) й історичного профілю; завдання, організаційна структура, режим роботи музеїв; специфіка комплектування музейних фондів, їх склад, систематизація, збереження та вивчення; найвідоміші музеї світу.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- підвищення загальноосвітнього і культурного рівня студентів;
- формування широкого гуманістичного світогляду;
- навчальне засвоєння історії музейної справи від давнини до сучасності;
- розкриття сутності музею як специфічної форми сучасної культуротворчості;
- ознайомлення з основними досягненнями вітчизняної та світової культури у їхньому зв'язку з музейною діяльністю;
- формування цілісного, концептуального бачення змісту музеології для розуміння конкретних проблем і питань сучасного музейного існування;
- підготовка і реалізація науково-практичних програм, що передбачають збереження суспільством природної та культурної спадщини.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- основні форми та типи музеїв і музейної діяльності;
- основні історичні етапи розвитку музейної справи;
- основні вітчизняні музеї;
- основні зарубіжні музеї;

- основні досягнення вітчизняного та зарубіжного мистецтва і зв'язок шедеврів світового мистецтва з музейними колекціями;
- основні засоби використання інформаційних технологій у навчальному процесі вивчення музеології.

Студенти мають *уміти*:

- аналізувати специфіку конкретного музею;
- пояснювати цілі й завдання, що вирішує музей на попередніх історичних етапах і у сьогоденні;
- аналізувати тенденції розвитку музейної справи в сучасному суспільстві.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних і практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає сприймання та аналіз-інтерпретацію творів мистецтва, а також естетико-мистецтвознавчу пропедевтику (засвоєння понять і термінів).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

4-5 семестри (залік у 5 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (4 семестр)				Рейтингова оцінка за 3М 1-2
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за 3М 1	
20	5	25	50	
Модуль 1. Змістовий модуль 2 (5 семестр)				100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за 3М 2	

20	5	25	50	

заочна форма навчання

6 семестр (залік у 6 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1			Рейтингова оцінка за ЗМ 6
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	
30	20	50	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Вайдахер Ф. Загальна музеологія. Львів : «Літопис», 2005. – 630 с. –
Ел.ресурс: http://www.litopys.lviv.ua/katalog/kyltorologija_6.html#annotation.
2. Ключевые понятия музеологии / Составители: Andre Desvallees и Francois Mairesse. – ICOM, Armand Colin, 2012. – 105 с.
3. Музеї та галереї в міській культурі: історія та сучасність : Матеріали наукової конференції 19-21 квітня 2011 року. – Одеса, 2011. – 100 с.
4. Ноль Л.Я. Информационные технологии в деятельности музея. М., 2007.
5. Нормативные документы по музейному делу. – М., 2000.
6. Основы музееведения. Учебное пособие. М., 2005. – 503 с.
7. Поляков Т.П. Мифология музейного проектирования или «Как делать музей – 2». – М., 2003. – 456 с.
8. Поправко Е.А. Основы музееведения. Программа курса. –
Эл.ресурс: http://abc.vvsu.ru/Books/pr_osnovy_muzeeved/page0004.asp.
9. Рутинський М. Й., Стецюк О. В. Музеєзнавство: Навч. Посіб. – К. : Знання, 2008. – 428 с.
10. Система научного описания музейного предмета: классификация, методика, терминология. – Спб., 2003.
11. Словарь актуальных музейных терминов // Музей. – 2009. – № 5.

12. Сотникова С.И. Музеология. Учебное пособие. М., 2004. – 192 с.
13. Столяров Б.А. Музейная педагогика. История, теория, практика. Учебное пособие. М., 2004. – 216 с.
14. Трансформація музею як соціокультурного інституту (XX – початок XXI століття). Автореф. дис. канд. іст. наук: 17.00.01 / І.В. Пантелійчук: Київ. нац. ун-т культури і мистец. – К., 2006. – 20 с. – укр.
15. Шляхтина Л. М. Основы музейного дела: теория и практика. – М., 2005.
16. Шляхтина Л., Зюкин С. Основы музейного дела. – СПб., 2000.
17. Юренева Т. Ю. Музей в мировой культуре. – М. : «Русское слово – РС», 2003. – 536 с., ил.
18. Якубовський В. І. Музеєзнавство. Навчальний посібник-практикум. – Кам'янець-Подільський : ПП Мошак М. І., 2006. – 272 с.

Мова викладання – українська.

ЗП 11 Основи корекційної педагогіки

Опис (анотація): «Основи корекційної педагогіки» є однією з наукових дисциплін, які впливають на компетентність майбутнього педагога і психолога. Дисципліна має сформувати адекватне ставлення майбутніх спеціалістів до осіб з вадами психофізичного розвитку; забезпечити їхню готовність професійно здійснювати правильний психолого-педагогічний супровід дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку, з метою їх інтеграції в сучасну систему соціальних стосунків. Зміст та структура курсу базуються на анатомо-фізіологічних дисциплінах, загальній та віковій психології, реалізують зв'язки з дисциплінами загального педагогічного циклу.

Тип: цикл загально професійної підготовки, вибіркова дисципліна (ЗП04).

Термін вивчення: 3 курс (5 семестр).

Кількість кредитів: 2 кредитів ECTS, всього- 72 години, 26 год. аудиторних занять (16 год. лекцій, 6 год. практичних, 4 лабораторних заняття), 46 год. самостійної роботи;

заочна форма навчання - ... год. аудиторних: ... год. лекційних, ... год. практичних занять.

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор Миронова С.П.

Структуро-логічна схема навчальної дисципліни:

Мета курсу: ознайомити студентів із підходами держави і суспільства до організації освіти дітей, які мають порушення психофізичного розвитку;

основними поняттями корекційної педагогіки і спеціальної психології, особливостями і закономірностями розвитку різних категорій осіб з психофізичними вадами, комплексним діагностичним обстеженням дітей та комплектуванням освітніх установ для них, а також диференційованими та індивідуальними механізмами і прийомами корекційного навчання і виховання кожної із категорій дітей.

Основні завдання дисципліни:

- сформувати позитивне професійне та загальнолюдське ставлення до осіб з вадами психофізичного розвитку; готовність фахово здійснювати моніторинг їхнього розвитку, своєчасно виявляти відхилення та здійснювати правильний психолого-педагогічний супровід дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку;
- висвітлити науково-теоретичні основи побудови процесу навчання, виховання та корекції порушень дітей з психофізичними вадами в Україні;
- сформувати у студентів навички та вміння творчо застосовувати професійні знання на практиці;
- організувати самостійну роботу студентів щодо закріплення та розширення наукових знань з дисципліни за підручниками, навчальними і методичними посібниками, періодичними виданнями з фаху, іншими літературними джерелами.

У результаті оволодіння дисципліною студенти повинні знати:

- загальні основи дисципліни, зокрема: предмет і завдання корекційної педагогіки і спеціальної психології; види порушень психофізичного розвитку та їх причини; роль вчителя у комплексній психолого-педагогічній діагностиці порушень у психофізичному розвитку; освітні установи для осіб з психофізичними порушеннями та їх комплектування
- психолого-педагогічна характеристика дітей з різними порушеннями психофізичного розвитку та особливості роботи з ними в умовах корекційної та інклюзивної освіти, індивідуальний підхід у процесі навчання;
- теоретичні основи виховання учнів, зокрема: зміст, принципи, форми

і методи виховання учнів з психофізичними порушеннями; співпраця школи з сім'ями школярів, які мають психофізичні порушення.

У результаті оволодіння дисципліною студенти повинні вміти:

- здійснювати моніторинг розвитку дітей, що мають труднощі у навчанні, та адекватно оцінювати причини, що ці труднощі спричиняють;
- своєчасно виявляти відхилення у розвитку учнів та здійснювати правильний психолого-педагогічний супровід дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку;
- здійснювати індивідуальний та диференційований підхід до учнів з вадами психофізичного розвитку в умовах інтегрованої та інклюзивної освіти;
- формувати готовність здорових учнів до позитивної спільної взаємодії з однолітками, що потребують корекції психофізичного розвитку;
- проводити роботу з батьками щодо надання їм правильної інформації про осіб з порушеннями психофізичного розвитку.

Методи викладання дисципліни: Вивчення курсу ґрунтується на засадах особистісно-орієнтованого навчання, побудові суб'єкт-суб'єктних стосунків із студентами. Використовуються: традиційна та активна лекція, пояснення, бесіда, дискусії, моделювання, ділові ігри, розв'язання педагогічних ситуацій, програмовані та практичні завдання, проведення занять у спеціальних закладах, перегляд відеозаписів про різні типи закладів для осіб з вадами психофізичного розвитку в Україні та за кордоном.

Методи оцінювання: поточне усне та письмове опитування; написання рефератів, індивідуальних письмових звітів; індивідуальні практичні завдання; підсумковий контроль.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна	Залік

		робота	
60	10	30	100
балів	балів	балів	балів

Заочна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Залік
50	20	30	100
балів	балів	балів	балів

Форми підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури

1. Выготский Л.С. Собрание сочинений : в 6-ти томах. Основы дефектологии / под ред. Т.А.Власовой. – М. : Педагогика, 1983. – Т. 5. – 368с.
2. Гаврилов О.В. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі : навчальний посібник / О.В. Гаврилов. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. – 308 с.
3. Інклюзивна освіта: теорія та практика : навчально-методичний посібник / [Колектив авторів; За заг. ред. С.П.Миронової]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. – Частина 2. – 184 с.
- 4 Миронова С.П. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / С.П.Миронова, О.В.Гаврилов, М.П.Матвєєва; [за заг. ред. С.П.Миронової]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – 264 с.
5. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1994. – 143 с.

6. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: Підручник. – Частина I. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2007. – 238 с.

7. Спеціальна педагогіка: Понятійно - термінологічний словник / За ред. Академіка В.І.Бондаря. – Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436 с.

Мова викладання: українська.

6.020206 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ
МИСТЕЦТВО, РЕСТАВРАЦІЯ
ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ РЕСТАВРАЦІЯ ТВОРІВ
МИСТЕЦТВА

ГЕ 01 Українська мова (за професійним спрямуванням)

Опис (анотація). Програму вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 014 Середня освіта напрямів підготовки 6.020204 Музичне мистецтво, 6.020205 Образотворче мистецтво, Образотворче мистецтво*; галузі знань 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація напрямів підготовки 6.020206 Реставрація творів мистецтва, 6.020208 Декоративно-прикладне мистецтво.

Завдання вищої школи – готувати висококваліфікованих фахівців, які володіють державною мовою в усній та писемній її формах. Курс української мови за професійним спрямуванням у вищому навчальному закладі органічно продовжує формування національної мовної особистості, розширює мовну компетенцію майбутнього спеціаліста у професійній сфері. Акцент переноситься з традиційної настанови – засвоєння відомостей про літературні норми усіх рівнів мовної ієрархії – на формування навичок професійної комунікації, вивчення особливостей фахової мови, на розвиток культури мови, мислення й поведінки особистості. Навчальна дисципліна є

основою для формування та розвитку комунікативної та професійно орієнтованої компетенції особистості, яка здатна реалізувати свій творчий потенціал на потреби держави.

Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є формування в майбутніх фахівців уміння досконалого володіння українською літературною мовою у професійній сфері, оволодіння навичками студіювання особливостей фахової мови, розвиток культури мовлення.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є оволодіння студентами лексичними, орфоепічними, орфографічними, граматичними і стилістичними нормами сучасної української мови, а також методикою складання ділових документів.

Заплановані результати навчання – формування мовної компетенції (опанування фахівцем мови за професійним спрямуванням), комунікативної та професійно орієнтованої компетенції (уміння використовувати знання на практиці, доречно поєднувати вербальні, паравербальні та невербальні засоби спілкування відповідно до ситуації та мети в професійній діяльності).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** етапи розвитку української літературної мови; становлення фахової та ділової термінології; державний стандарт на оформлення ділових документів; основні мовні засоби і прийоми стандартизації текстів документів; **вміти:** вправно володіти нормами літературної мови, користуватися всіма її засобами залежно від умов спілкування, мети й змісту мовлення; оперувати термінологією майбутнього фаху; дотримуватися вимог культури усного й писемного мовлення; складати ділові документи різного призначення.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є офіційно-діловий та науковий стилі сучасної української літературної мови.

Програма навчальної дисципліни складається з одного змістового модуля – «Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування».

Тип дисципліни: нормативний.

Термін вивчення: II-III курс, 3-5 семестри.

Кількість кредитів – 3,0.

Всього 108 годин. Аудиторних – 72, з них лекційних – 18, практичних – 54. Самостійна робота – 36 годин.

Викладацький склад

Мелекесцева Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, старший викладач.

Методи викладання дисципліни

1. Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда.
2. Наочні методи: таблиці, схеми, електронні презентації.
3. Практичні методи: вправи, проектні роботи, реферати.
4. Метод інтерактивного навчання.
5. Метод ділової гри.

Методи оцінювання

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Заліки у 3 та 4 семестрах.

Модульна контрольна робота, екзамен – 5 семестр.

Модуль оцінюється в 60 балів: аудиторна робота – 30 балів, самостійна робота – 10 балів, МКР – 20 балів. На екзамен відводиться 40 балів.

Основна література

19. Бурдаківська Н. М. Українська мова : професійне спрямування / Н. М. Бурдаківська, Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2009. – 316 с.

20. Горох Г. В. Українська мова (за професійним спрямуванням). Практичний курс / Г. В. Горох. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2013. – 148 с.

21. Горох Г. В. Українська мова фахового спрямування. Курс лекцій / Г. В. Горох, С. І. Никитюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2012. – 392 с.

22. Третяк Н. В. Практичний курс з української мови фахового спрямування : навчальний посібник / Н. В. Третяк. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2015. – 132 с.

23. Третяк Н. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник / Н. В. Третяк, В. С. Карпалюк. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д. Г., 2010. – 376 с.

24. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник / С. В. Шевчук. – [3-тє вид., випр. і доповнен.]. – Київ : Алерта, 2012. – 696 с.

Мова викладання – українська.

ПП 14 ХУДОЖНЬО-ПРИКЛАДНА ГРАФІКА

Опис (анотація): курс «Художньо-прикладна графіка» забезпечує художню педагогічну підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напрямку підготовки 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво), сприяє ефективному вирішенню завдань створення творчих робіт художньо-прикладного мистецтва та оволодінню методикою навчання цьому учнів загальноосвітніх шкіл.

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: III курс (5-6 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 9 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 324 (аудиторних – 150, з них: лекцій – 12, практичних – 138; самостійної роботи – 174);

Викладацький склад: Костюк Денис Володимирович, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Кліщ Оксана Андріївна, асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Бучковський Володимир Йосипович асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета: оволодіння художніми графічними техніками як засобом створення графічних композицій та їх практичне застосування у процесі створення плакатів, ілюстрацій, творчих композицій, а також як основою опанування профільюючими художньо-педагогічними дисциплінами; формування та розвиток творчої уяви студентів, оригінального, нестереотипного, асоціативно-творчого мислення, художньо-образних якостей зорового сприйняття, що є специфічним для діяльності художників, дизайнерів та майбутніх художників-педагогів.

Завданнями програми є формування потреб і здібностей щодо продуктивної художньо-творчої діяльності майбутніх спеціалістів з графічного дизайну та вчителів образотворчого мистецтва при оволодінні практичними навичками та уміннями створювати художні образи, оригінальні композиції мовою засобів виразності графіки та виражальними можливостями художніх графічних матеріалів і технік.

Результати навчання: Студенти, вивчаючи курс «Художньо-прикладна графіка»,

повинні знати:

- ✓ основні види та жанри образотворчого мистецтва;

- ✓ предмет художньо-прикладної графіки;
- ✓ види графіки та її художні засоби виразності;
- ✓ технологію виконання графічних творів;
- ✓ термінологію, вміти застосовувати її в професійній діяльності;
- ✓ основні принципи створення композиції, її складові частини, що лежать в основі зображувальної грамоти багатьох видів образотворчого мистецтва та художньо-прикладної графіки.

На основі здобутих знань, студенти повинні вміти:

- ✓ орієнтуватися в кожному з видів графіки;
- ✓ користуватися графічними художніми засобами виразності та
- ✓ використовувати композиційні прийоми в роботі;
- ✓ сприймати рисунок як основу всіх видів образотворчого мистецтва;
- ✓ виконувати зарисовки, ескізи та використовувати їх при створенні
- ✓ композицій практичних творчих завдань;
- ✓ копіювати роботи майстрів з різноманітних графічних технік;
- ✓ аналізувати твори сучасного графічного мистецтва і використовувати культурну спадщину в професійній роботі
- ✓ володіти методикою навчання художньо-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл; вільно орієнтуватися у просторі мистецької спадщини.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних*, і *практичних занять*, організацію *самостійної*

роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з основами історії та теорії декоративно-прикладного мистецтва, закономірностями розвитку декоративно-прикладного мистецтва на сучасному етапі, засвоєння матеріалу на практичних роботах.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, перегляд практичних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

5-6 семестри (екзамен у 6 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (5 семестр)					Рейтингова оцінка за ЗМ 4-5
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 4		
10	5	15	30		
Модуль 1. Змістовий модуль 2 (6 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 5	Екзамен	
10	5	15	30	40	100

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік літератури:

1. Ак сёнов Ю., Левидова М. Цвет и линия. - М.: Советский художник, 1986
2. Богомольний Н.Я., Чебикін А.В. Техніка офорту. - Київ.: Вища школа, 1978
3. Герчук Ю.Я. История графики и искусства книги. - М., Аспект-пресс, 2000

4. Журов А.П., Третьякова Е.М. Гравюра на дереве. - М.: Искусство, 1977
5. Звонцов В.М. Основы понимания графики. - М., Издательство Академии художеств СССР, 1963
6. Лагутенко О. Нариси з історії української графіки ХХ ст. К., Грані-Т, 2007
7. Лагутенко О. Українська графіка першої треті ХХ ст. К., Грані-Т, 2007
8. Левитин Е.С. Очерки по истории и технике гравюры. - М.: Изобразительное искусство, 1987.
9. Лешинский А. А. Основы графики. Учебное пособие. Гродно. ГрГУ. 2003
10. Адамов Е. и др. Художественное конструирование и оформление книги. М. 971
11. Веркман К. Товарные знаки. Создание, психология, восприятие. - М.: Прогресе, 1986
12. Глазычев Л. О дизайне. Изд. «Искусство». М. 1971
13. Григорян Е. Основы композиции в прикладной графике. Ереван, 1986
14. Иттен И. Искусство цвета. - М: Д. Аронов, 2001
15. Куленко М. Основы графічного дизайну. «Кондор». Київ, 2006
16. Лещинский А. Основы графики. Гродно, 2003
17. МакВейд Джон. Веб-дизайн. Дизайн страниц. Учебно-справочное издание. «Кудиц-Образ». Москва, 2006
18. Победин В. Знаки в графическом дизайне. «Ранок» - Харьков, 2001
19. Розенблюм Е. Художник в дизайне. М, «Искусство», 1974
20. Рудер Э. Типографика: Руководство по оформлению, (пер. с нем.). М. 1982
21. Чихольд Ян. Облик книги. Избранные статьи о книжном

оформлении. Москва «Книга», 1980

Мова викладання – українська.

ПП 06 Рисунок

Опис (анотація):

дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми

сучасного монументального живопису; є складовою частиною одного з базових розділів циклу художньо-педагогічних дисциплін та виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів майбутніх фахівців в галузі дизайну, формує професійні навички творчого переосмислення мистецької спадщини суспільства, та створення сучасного художньо-культурного середовища.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 30 кредити ECTS: всього 1080 год., з них: денна форма навчання – 490 год. аудиторних: 490 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Гуцул І.А., кандидат мистецтвознавства старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є розвиток творчого підходу до створення художнього образу засобами академічного рисунка, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

Основні завдання дисципліни:

- засвоєння основних графічних технік рисунка;
- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної перспективи; - визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів рисунка;
- розуміння композиційних закономірностей та культури рисунка;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів рисунку;
- опанування технологіями та матеріалами рисунку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

Результати навчання:

- студенти **мають знати:** теоретичні та методичні основи рисунку;
- особливості графічних технік;

Студенти **мають уміти** зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів;

- виконувати графічні рисунки фігури людини одягненої та оголеної;
- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів графічними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна творча, проектувальна й організаційно-

методична робота студентів по виконанню індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

2, 6 семестри (залік)

ЗМ			ЗМ			
Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Всього
15	25	10	15	25	10	100

4, 8 семестри (екзамен)

ЗМ			ЗМ			ЗМ				
Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Поточний контроль	МКР	См. робота	Екз.	Сума
6	6	8	6	6	8	6	6	8	40	100

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Аксенов К.Х. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксенов К.Х., Левидова М. – М: Сов. художник, 1988. – 79 с.
Вердели А. Искусство рисунка / Вердели А. – М., 2003. – 138 с.
2. Готфрид Баммес. Изображение фигуры человека / Готфрид Баммес. Берлин 1984. – 48 с.
3. Державний стандарт освіти // Початкова школа. – №1. – 2001.
4. Барчаи Е. Анатомия для художников / Енё Барчаи. – Москва, 2003. – 71 с.

5. Королёв В.А. Материалы и техники рисунка / Королёв В.А. – Москва 1984. – 56 с.
6. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник Ли Н. Г. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 480 с, илл.
7. Гордон Л. Рисунок / Гордон Л. – Москва 2001. – 145 с.
8. Мосин И.Г. Рисование / Мосин И.Г. – Екатеринбург, 1996. – 98 с.
9. Навчальна програма для чотирирічної початкової школи. Мистецтво. (Початкова школа, №7, 2001).
10. Програма «Основи рисунку» / (Укл. Є. А. Антонович, Л. К. Грач, М. І. Саваріна, В. А. Шпильчак) // Збірник програм з дисциплін образотворчого циклу для педагогічних інститутів. – К.:РНМК, 1992
11. Рабинович М. Ц. Пластическая анатомия и изображение человека на её основе / Рабинович М. Ц. – Москва, 1978. – 122 с.
12. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пединститутів / Сост. Н. Н. Ростовцев – М.: Просвещение, 1989. – 208 с.
13. Хитров А.Е. Рисунок / Хитров А.Е. Москва, 1964. – 45 с.
14. Школа изобразительного искусства. Москва 1988.
15. Энциклопедия рисования. Москва 1998.
16. Энциклопедия художника. Москва 2002.

Додаткова література

1. Аксёнов Ю. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Аксёнов Ю., Левидова М. – Москва 1986. – 68 с.
2. Вальтер Фицтум. Рисунки старых мастеров / Вальтер Фицтум и Юрий Кузнецов. Барокко в Риме. Москва 1986. – 134 с.
3. Василевский А.К. Искусство и школа. Книга для учителя / Василевский А.К. – М., 1981. – 210 с.

4. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве / Гика М. – М., 1936. – 56 с.
5. Кринский В. Ф. Введение в архитектурное проектирование / Кринский В. Ф. – М., 1974. – 71 с.
6. Кузин В.С. Изобразительное искусство и методика его преподавания в школе / Кузин В.С. – Москва, 1998. – 119 с.
7. Лебедев В. Пластика малых форм / Лебедев В. – М, 1974. – 94 с.
8. Миннарт М. Свет и цвет в природе Миннарт М. – М., 1969. – 62 с.
9. Мосин И. Г. Рисование / Мосин И. Г. – Екатеринбург, 1996. – 87 с.
10. Школа изобразительного искусства: Вып. 1: Учеб. пособие. – М.: Изобраз. искусство, 1986. – 176 с. (Серия "Академия художеств СССР).
11. Школа изобразительного искусства: Вып. 2 / А.Н. Буйнов, Е.М. Елизарова, Б.В. Иогансон и др. – М.: Изобраз. искусство, 1988. – 160 с.

3. Інформаційні ресурси

(навчально-методичний комплекс або його елементи із зазначенням електронної адреси, корисні ресурси Інтернету із зазначенням адрес сайтів тощо).

1. Навчально-методичний комплекс.
2. <http://school.xvatit.com/index> - сайт навчальних матеріалів з образотворчого мистецтва;
3. <http://allpainters.ru/> - сайт репродукцій картин відомих художників;
4. <http://sotnikov-art.ru/> - офіційний сайт художника і скульптора;

5. <http://impres-paint.ru/> - сайт художників-імпресіоністів

Мова викладання: українська.

ПП 07 ЖИВОПИС

Опис (анотація): курс «Живопис» забезпечує художньо-педагогічну підготовку бакалаврів галузі знань 6.020205 Образотворче мистецтво* у вивченні художніх засобів для відтворення будь-яких об'єктів у просторовому середовищі.

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: I-IV курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

денна форма навчання:

- 35 кредитів ECTS;
- загальний обсяг годин – 1260 (аудиторних – 532, з них: практичних – 532; позааудиторних – 728);

Викладацький склад: Негода Борис Михайлович, професор кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; Козловська Марина Петрівна, асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: розвиток творчого підходу до створення художнього образу живописними засобами, набуття необхідних практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, вивчення способів відтворення форми, її площинно-конструктивних закономірностей, практичне засвоєння різних графічних технік, розвиток конструктивно-аналітичного мислення, зосередження на суттєвому, головному.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- засвоєння основних живописних технік;

- побудова зображуваного об'єкту за допомогою лінійної та повітряної перспектив;
- визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- розуміння пластики руху складної форми;
- формування конструктивно-аналітичного мислення;
- вибір художніх засобів живопису; розуміння композиційних закономірностей;
- активізація естетичного сприйняття навколишнього;
- розвиток зорової пам'яті та уяви;
- вивчення основ зображувальної грамоти, здобуття вмінь та навичок реалістичного зображення, засвоєння усіх видів живопису;
- опанування технологіями та матеріалами живопису.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- теоретичні та методичні основи живопису;
- види та жанри живопису;
- особливості живописних технік.
- закони лінійної та повітряної перспектив;

Студенти мають *уміти*:

- зображувати об'ємні форми з натури, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючи пропорції і знаходження окремих елементів;
- виконувати живописні начерки та етюди фігури людини одягненої та оголеної;
- передавати стан натури в залежності від умов освітлення і середовища;
- передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів живописними засобами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних, лабораторних і практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з основами історії та теорії живопису, закономірностями розвитку сучасних живописних технік та технологій, засвоєння матеріалу на практичних роботах.

Методи оцінювання:

- поточне усне опитування,
- створення мистецьких проектів;
- перегляди, тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

1-2 семестри (1-2 змістові модулі)

(екзамен)

1 змістовий модуль					всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 1 З.М.		
10	10	10	30		
2 змістовий модуль					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 2 З.М.	екзамен	100
10	10	10	30	40	

3-4 семестр (3-4 змістовий модуль)

(екзамен)

3 змістовий модуль				всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 3 З.М.	
10	10	10	30	
4 змістовий модуль				

Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 4 З.М.	екзамен	
10	10	10	30	40	100

5-6 семестр (5-6 змістовий модуль)

(залік)

5 змістовий модуль				всього
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 5 З.М.	
20	20	10	50	100
6 змістовий модуль				
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 6 З.М.	
20	20	10	50	

7-8 семестри (7-8 змістові модулі)

(екзамен)

7 змістовий модуль					ВСЬОГО
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 7 З.М.		
10	10	10	30		
8 змістовий модуль					100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Рейтингова за 8 З.М.	екзамен	
10	10	10	30	40	

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Абрамов Л. К. Руководство по цвету. – Л., 1967.

2. Альберти Леон Баттиста, Три книги о живописи. – М., 1937.
3. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. – М., 1951.
4. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве. – М., 1936.
5. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення.
6. Кэтти Сэвидж–Хаббард. Приключения в мире живописи.–М., 1998.
7. Ле Корбюзье. Творческий путь.– М., 1970.
8. Лебедев В. Пластика малых форм.– М., 1974.
9. Миннарт М. Свет и цвет в природе.– М., 1969.
10. Шедеври українського живопису Д.Горбачов, К.:Мистецтво, 2008, 608 с.
- 11.Шепетис Л. Х. Искусство и среда. –М., 1979.

Мова викладання – українська.

ПП 03. Реставрація живопису

Опис (анотація): дисципліна спрямована на ознайомлення майбутніх реставраторів з основними знаннями в галузі наукової реставрації, її історією та правилами збереження творів образотворчого мистецтва.

Тип: нормативна, дисципліна професійної підготовки

Термін вивчення: 2-4 курси

Кількість кредитів: 23 кредити, 828 год.; всього -352, лекцій – 40, практичних -312 год.

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, доцент Тимченко Т.Р., асистент кафедри Такіров Т.Н., асистент кафедри ОДПМ та РТМ Віштакенко О. Ф.

Мета курсу: формування у студентів базових знань і практичних навичок з консервації, реставрації творів живопису і власноручного втручання в матеріальну структуру твору мистецтва, а також ведення реставраційної документації.

Основні завдання дисципліни: надати необхідні відомості про технологію живописних матеріалів, види пошкоджень творів живопису на різних основах, причини утворення руйнувань та шляхи їх усунення. Допомогти майбутнім спеціалістам в опануванні нескладних практичних навичок сучасної реставрації, що одночасно дозволить оволодіти основами технологічної експертизи художніх творів та в повному обсязі провести мистецтвознавче дослідження.

- **Результати навчання:** студенти **мають знати:**
- міжнародні конвенції і хартії з новітніх науково-методологічних концепцій охоронної справи пам'яток,
- правознавство та основні законодавчі акти України щодо пам'ятко-охоронної справи,
- інструкції по обліку і зберіганню музейних цінностей,
- існуючі методики реставрації творів живопису,
- реставраційні матеріали та обладнання, необхідне для реставрації,
- причини ушкодження та руйнування творів живопису.

-
- **Студенти мають уміти:**
- Власноручно втручатися в матеріальну структуру твору живопису;
- Проводити дослідження, консерваційні та реставраційні заходи щодо усунення руйнувань основи, ґрунту, фарбового шару, лакового покриття;
- Здійснювати відтворення та реконструкцію фарбового шару;
- Оформлювати реставраційну документацію.

- **Методи викладання дисципліни:** розповідь, пояснення, лекція, самостійна науково-дослідницька робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

4, 6 семестри (залік)

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Залік
50 балів	50 балів	100 балів

5, 8 семестри (екзамен).

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль			100
Поточний контроль	МКР	екзамен	
48 балів	12 балів	40 балів	

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Каленеченко Л.П. Реставрация настенной живописи: теория, методика, практика. / Л.П. Каленеченко К.: Молодь, 2010
2. Сланський Б. Техніка живопису та реставрації/ Б. Сланський К.: Мистецтво, 2009.
3. Титов М.Визначення та опис стану збереженості творів станкового живопису. / М.Титов Луганськ : Світлиця, 2007
4. Російсько-український практичний словник реставратора Київ, УАІД «Рада», 2004.

Мова викладання: українська.

ГЕ 09 Етика

Галузь знань

0101 Педагогічна освіта, 1301 Соціальне

забезпечення, 0202 Мистецтво

Напрямок підготовки

6.010106 Соціальна педагогіка, 6.130101

Соціальна допомога, 6.020206 Реставрація творів мистецтва.

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця **бакалавр**

2. Зміст навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1 : Етика як практична філософія.

Тема 1. Предмет, структура і функції етики як науки (2 год.)

Зміст теми: Етика як практична філософія. Етимологія терміна «етика». Предмет і завдання етики. Взаємозв'язок етики з іншими науками, що вивчають мораль. Поняття моралі. Залежність моральних поглядів і етичних теорій від базису і суспільних відносин. Становлення етичних знань. Етичні ідеї Стародавнього світу. Антична етика. Християнська етика епохи Середньовіччя. Етичні погляди французьких просвітителів і матеріалістів. Історія етичної думки в Україні. Сучасні етичні вчення.

Передумови виникнення моралі. Основні тенденції розвитку моралі у сучасній цивілізації.

Терміни та поняття: етика, мораль, норми, звичаї, знання, етична думка, моральні погляди, історія, погляди, суспільні відносини.

Тема 6. Сучасні проблеми прикладної етики (2 год.)

Зміст теми: Парадигма спілкування в сучасній культурі. Етика глобалізму. Проблеми війни і миру – етичний аспект. Екологічна етика. Біоетика: евтаназія, клонування, проблема абортів, трансплантація органів. Етика “благочестя перед життям” А.Швейцера.

Терміни та поняття: парадигма спілкування, спілкування, діалог, війна, мир, етика глобалізму, евтаназія, екологічна етика, біоетика, “благочестя перед життям”.

ТЕМА 7. Етичне виховання молоді. Професійна етика (2 год.)

Зміст теми. Мета і зміст морального виховання молоді. Співвідношення суб'єктивних і об'єктивних факторів формування всебічно розвинутої людини. Взаємозв'язок морального виховання і освіти. Формування наукового світогляду, високих почуттів і гуманних ідеалів у процесі навчання. Трудові і ратні традиції народу, сила прикладу у виховному процесі. Єдність ідейного, трудового і морального виховання. Виховна роль науки і мистецтва. Роль практичної діяльності, ігор, спорту і туризму у формуванні самостійності і ініціативи, моральної культури. Вплив особистого прикладу вчителя на моральний світ учнів. Єдність дій у моральному вихованні сім'ї і школі. Формування потреб. Самовиховання та самоконтроль. Показники моральної вихованості учнів: свідоме відношення до навчання, суспільно-корисної праці, відповідальність, товарищескість, ініціативність, гуманність. Умови виникнення та призначення професійної етики. Види професійної етики.

Терміни і поняття: молодь, виховний процес, сім'я, школа, особистий приклад, самовиховання, самоконтроль, гуманність, товарищескість, повага, моральна культура, професійна етика.

Змістовий модуль 2 : Категорії етики.

Тема 2. Категорії моральної свідомості (2 год.)

Зміст теми: Структура моральної свідомості. Моральна норма, моральний принцип. Етичні категорії, їх сутність, зміст і взаємозв'язок. Добро і зло як повідні поняття моральної свідомості. Справедливість, обов'язок і відповідальність. Поняття морального обов'язку. Загальнолюдський обов'язок у збереженні планети, екологічної рівноваги, людської цивілізації, прав людини. Характеристика моральних вимог категорії обов'язку: захист Батьківщини, любов до праці, громадянська сумлінність, товарищескість, вірність сімейним обов'язкам: турбота про

батьків, повага до старших, гуманізм у між людських відносинах. Поняття добра та зла як найбільш загальних категорій етики. Сенс життя і людське щастя, як вищі соціально-духовні потреби людини, їх соціально-психологічні і моральні аспекти. Совість, гідність і честь.

Терміни та поняття: свідомість, діяльність, смак, почуття, ідеї, теорії, ідеал, цінності, погляди, суспільне життя, правова діяльність.

Тема 3. Категорії моральної самосвідомості (2 год.)

Зміст теми: Відмінність моральної свідомості від моральнісної свідомості. Що таке моральна колізія. Категорії моральної самосвідомості: обов'язок, відповідальність, сором, розкаяння. Категорії моральної самосвідомості: самооцінка, честь, гідність, шляхетність, совість. Смысл життя і ставлення до смерті як суб'єктивні категорії моральної свідомості. Чи є щастя та радість категоріями моральної самосвідомості?

Терміни та поняття: обов'язок, відповідальність, сором, честь, розкаяння, самооцінка, честь, гідність, шляхетність, совість, смысл життя, ставлення до смерті, щастя.

Тема 4. Категорії моральної діяльності (2 год.)

Зміст теми. Цінності та ціннісні орієнтації у системі людської діяльності. Ситуація морального вибору. Інваріантність. Можливість вибору і здатність вибирати. Моральний конфлікт. Компроміс. Міра відповідальності. Соціально-філософські і моральні аспекти проблеми людської свободи вибору. Свобода і необхідність. Співвідношення моральної мети і засобів її досягнення. Моральний конфлікт і шляхи його розв'язання. Моральна відповідальність: сутність і специфіка. Проблема «найменшого зла». Вчинок: мотиви і діяння. Лінія поведінки. Оцінка і самооцінка вчинку. Мораль та інші форми суспільного життя.

Терміни та поняття: моральна діяльність, моральна свобода, свобода, свобода вибору, свобода дії, вчинок, подвиг, толерантність, співчуття, повага.

Тема 5. Категорії моральних відносин (2 год.)

Зміст теми. Цінності та ціннісні орієнтації у системі людської діяльності. Ситуація морального вибору. Інваріантність. Можливість вибору і здатність вибирати. Моральний конфлікт. Компроміс. Міра відповідальності. Соціально-філософські і моральні аспекти проблеми людської свободи вибору. Свобода і необхідність. Співвідношення моральної мети і засобів її досягнення. Моральний конфлікт і шляхи його розв'язання. Моральна відповідальність: сутність і специфіка. Проблема «найменшого зла». Вчинок: мотиви і діяння. Лінія поведінки. Оцінка і самооцінка вчинку. Мораль та інші форми суспільного життя.

Терміни та поняття: моральна діяльність, моральна свобода, свобода, свобода вибору, свобода дії, вчинок, подвиг, толерантність, співчуття, повага, пошана, милосердя, дружба, любов, ерос, філія, агапе, сторге.

3. Нормативна.

4. Термін вивчення V семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1	Всього годин	72
	- аудиторні;	24
	- позааудиторні	48
2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	14
	- практичні заняття;	10
	- індивідуальна робота;	10
	- самостійна робота.	38

6. Викладацький склад.

Кандидат філософських наук, старший викладач Волковинський Сергій Олександрович.

7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

8. Мета і завдання вивчення дисципліни:

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Етика» є у залученні студентів до фундаментальних моральних та етичних цінностей, перетворення їх у стійкі переконання та мотиви поведінки, пробудження відчуття відповідальності за самовдосконалення, формування уміння орієнтуватися у світі людських відносин.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Етика» є

- поглиблювати знання студентів про людину та моральні взаємини в суспільстві; основні моральні норми та цінності українського суспільства, правила етикету, правила культури поведінки;
 - набуття практичних навичок використання етичних норм;
 - удосконалювати вміння керуватися в поведінці моральними нормами та цінностями, виявляти дружелюбність, ввічливість, повагу й чуйність до інших, толерантність та милосердя, відрізняти моральність та аморальність;
 - формувати позитивне ставлення й мотивацію до застосування моделей поведінки, орієнтованих на моральні цінності українського суспільства та людства в цілому.
- оволодіння то основними поняттями етики на рівні відтворення, тлумачення та використання;
 - прищеплення навичок всебічного загальнокультурного, етичного аналізу проблем суспільного і культурного життя з використанням відповідного категоріального апарату;
 - набуття навичок та вмінь застосувати знання з етики для визначення лінії поведінки в умовах розмаїття культур.

1.3. Заплановані результати навчання відповідно до освітньої (освітньо-професійної / освітньо-наукової) програми:

Знати:

- основний зміст курсу, головні напрямки класичної, сучасної та вітчизняної етики;
- понятійно-категоріальний апарат курсу;

- ціннісні пріоритети етики у сучасному житті;
- оволодіти філософсько-культурологічним способом мислення та відповідним категоріальним апаратом;
- засвоїти світоглядно-гуманістичний зміст етики, а також їх наукову природу.

Вміти:

- на основі ґрунтовного знання етики оцінити свій стиль життя;
- засвоїти специфіку філософсько-культурологічного осягнення дійсності, сформуванати власну світоглядну позицію;
- застосовувати набуті знання при аналізі актуальних проблем сьогодення та у повсякденній та комунікативній практиці;
- оперувати основними поняттями та категоріями курсу;
- втілювати у практику життя праксеологічні аспекти курсу.

9. Методи викладання дисципліни.

- 1) Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями курсу «Етика»;
 - Семінарські заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань з курсу «Етика»;
 - Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;
 - Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань з курсу «Етика».

10. Методи оцінювання.

При оцінюванні рівня знань студента аналізу підлягають:

- **характеристики відповіді:** цілісність, повнота, логічність,

обґрунтованість, правильність;

- **якість знань** (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- **ступінь сформованості умінь поєднувати теорію і практику** під час розгляду ситуацій, практичних задач, в процесі політичної комунікації і соціалізації;
- **рівень володіння розумовими операціями**: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- **досвід творчої діяльності**: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- **самостійна робота**: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння добувати інформацію з різноманітних джерел (нормативні, програмові; нормативні, преса), робота з комп'ютерною технікою, системою Internet .

Перелік основної літератури.

1. Гусейнов А.А., Апресян Р.Г. Этика: Учебник. – М.: Гардарики, 2000.- 234с.
2. Кант И. Лекции по этике: Пер. с нем. / Общ. ред., сост. и вступ. ст. А.А. Гусейнова. – М.: Республика, 2000. – С. 120-211.
3. Малахов В.А. Этика. К.: Либідь, 2002. – 344с.
4. Прибутько П.С., Дубчак Л.М. Этика. – К.: Вид-во Паливода А.В., 2006. – 180 с.
5. Тофтул М.Г. Этика: Навчальний посібник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 416 с.

6. Гусейнов А.А., Ирлитц Г. Краткая история этики. М., 1987. – С.527 — 531.
7. Гусейнов А.А., Дубко Е.Л. Этика. М.: Нардарики, 2000. – С.195 — 214, 246 — 288.
8. Оссовская М., Рыцарь и буржуа: Исследования по истории морали. М.: Прогресс, 1987. 527 с
9. Хейзинга Й. Осень средневековья. М.: Наука, 1988. 539 с.
10. Вебер М. Протестантская этика и дух капитализма // М.Вебер. Избранные произведения. М., 1990.
11. Перерва В.В. Этические взгляды Гегеля. М.: Знание, 1988.
12. Ницше Ф. К гениалогии морали // Ф.Ницше. Соч. В 2 т. М.: Мысль, 1990. Т.2. – С. 407 — 524.
13. Золотухина-Аболина Е.В. Современная этика: истоки и проблемы: Учебник для вузов, Ростов-на-Дону, 1998.
14. Бубер М. Два образа веры: Пер. с нем. / Под ред. П.С. Гуревича, С. Я. Левит, С. В. Лезова. – М.: Республика, – С. 125-156.
15. Кропоткин П. А. Этика: Избранные труды. – М.: Политиздат, 1991. – С. 22-183.
16. Мур Дж. Принципы этики. – М.: Прогресс, 1984. – С. 54-128.
17. Беттельгайм Б. Освічене серце // Всесвіт. – 1992. – №8. – С.133-144.
18. Біоетика в Україні: стан і перспективи розвитку (круглий стіл) // Філософська думка. – 1999. – №3. – С. 117-155.
19. Несмелов В. И. Проблема свободы воли //Философские науки. – 1991. – № 2. – С. 34-42.
20. Фортова О. М. Моральні проблеми художньої творчості. – К.: Либідь, 1977. – 344с.
21. Шердаков В.Н. Размышления о любви и нравственном долге // Этическая мысль. – М., 1988. – С. 177-190.

ПП 02 ЖИВОПИС

Опис (анотація): Вивчення навчальної дисципліни «Живопис» як виду образотворчого мистецтва, базового розділу циклу художньо-педагогічних дисциплін який виступає важливим компонентом формування художньої культури студентів що розвиває знання мистецьких стилів та напрямків;основ композиції та кольорознавства, пов'язаний з передачею зорових образів засобом змішування і нанесення на поверхню кольорів для відтворення об'єктів у просторовому середовищі та об'ємно-пластичних ілюзій.

Тип: дисципліна професійної та практичної підготовки. (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курс (8 семестрів).

Кількість кредитів денна форма навчання: 35,0 кредити ECTS: всього 1260 год., з них: аудиторних – 532 год; практичні та семінарські заняття – 532 год; самостійна та індивідуальна робота – 728 год; заліки – 6 семестр; екзамени –2, 4, 8 семестр.

Викладацький склад: Негода Б.М., заслужений художник України, професор кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва,

Метою викладання навчальної дисципліни «Живопис» є формування професійних знань, умінь і навичок, розвиток творчого мислення і художніх здібностей, виховання загальної естетичної культури, розуміння методів роботи та основних технік живопису. Являється складовою частиною в формуванні майбутніх фахівців в галузі художників-педагогів.

Основними завданнями вивчення дисципліни “живопис” є:

- ✓ Сприймання та аналіз-інтерпретація творів мистецтва.
- ✓ Практична художньо-творча діяльність.
- ✓ Естетико-мистецтвознавча пропедевтика (засвоєння понять і термінів).
- ✓ Вивчення основ теорії живопису, їх практичне використання у професійній, творчій і педагогічній діяльності.
- ✓ Формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу.
- ✓ Естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, живописної грамоти.
- ✓ Формування умінь та навичок реалістичного зображення, передавати об'єм та колір предмета.
- ✓ Засвоєння різних видів живопису, опанування технологіями та матеріалами живопису.

Результати навчання:

Студенти мають знати: теоретичні та методичні основи живопису, особливості живописних технік, види та жанри живопису; послідовність та методику виконання живописної роботи в натюрмортному, портретному, пейзажному жанрах; основні закономірності відтворення дійсності живописними матеріалами; колорит живописного твору, творчі методи малювання, фактурні та пластичні властивості матеріалів живопису.

Студенти мають уміти:

ображувати об'ємні форми, усвідомлюючи принципи конструктивної побудови, дотримуючись пропорцій і знаходження окремих елементів; творчо використовувати набуті знання в образотворчих композиціях; передавати матеріальність та пластичність об'єктів зображення в

просторовому середовищі за допомогою живописних матеріалів; визначити колорит та превалюючу гаму натурних постановок; методично грамотно вести роботу в техніках: гризаль, лесування, а-ля прима, комбінування; виконувати живописні начерки та етюди; виконувати стилізації з натуральних об'єктів; передавати об'ємність, просторове положення, матеріальність предметів живописними засобами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, розбір конкретної творчої роботи, консультування, самостійна творча, проектувальна й організаційно-методична робота студентів (виконання індивідуального художньо-творчого завдання з дисципліни).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних творчих робіт, контрольні творчі роботи, перегляд.

Розподіл балів

1-2 семестри (екзамен у 2 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (1 семестр)					Рейтингова оцінка за ЗМ 1-2
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1		
10	5	15	30		
Модуль 1. Змістовий модуль 2 (2 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	Екзамен	
10	5	15	30	40	100

3-4 семестри (екзамен у 4 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 3 (3 семестр)	Рейтингова

Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1		оцінка за ЗМ 3-4
10	5	15	30		
<i>Модуль 1. Змістовий модуль 4 (4 семестр)</i>					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	Екзамен	
10	5	15	30	40	
					100

5-6 семестри (залік у 6 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (3 семестр)				Рейтингова оцінка за ЗМ 5-6
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	
10	8	12	30	
Модуль 1. Змістовий модуль 3 (5 семестр)				100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 3	
10	10	40	40	

7-8 семестри (екзамен у 8 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 7 (8 семестр)					Рейтингова оцінка за ЗМ 3-4
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1		
10	5	15	30		
Модуль 1. Змістовий модуль 8 (8 семестр)					
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	Екзамен	
10	5	15	30	40	100

– **Форми підсумкового контролю:** 3 екзамени, залік.

–

– **Перелік основної літератури:**

1. Негода Б.М. Живопис: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2005.- 167 с.
2. Г.Б Никодеми. Техника живописи. Москва, Эксмо-Пресс, 2002.
3. Аксенов Ю., Левидова М. Цвет и линия. — М: Советский Художник, 1986.
4. Иогансон Б. В. О живописи. — М: Искусство, 1960.
5. Волков Н.Н. Цвет в живописи. Москва 1965.
6. Миннарт М. Свет и цвет в природе., Москва 1969.
7. Рэй Смит. Настольная книга Художника., Москва 2004.
8. G. Dammes. Wir zeichnen den Menschen., Berlin 1989.
9. Российская академия художеств; Санкт-Петербургский государственный академический институт живописи, скульптуры и архитектуры имени И.Е. Репина «Учебный рисунок» — М.: Изобраз. искусство, 1995.
10. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: Учеб. Пособие для студентов худож.-граф. фак. пединститутов / Сост. Н. Н. Ростовцев и др. -М: Просвещение, 1989.
11. Український живопис. Сто вибраних творів. Альбом. — К.: Мистецтво, 1985.

Мова викладання: українська

ПН 01 Інформатика

Опис (анотація).

Вивчення навчальної дисципліни передбачає засвоєння: основних понять інформатики, тенденцій розвитку інформації та систем її обробки; загальних принципів функціонування операційних систем та інформаційних технологій, що використовуються на практиці; теорії та практики роботи у комп'ютерних мережах, з інформацією у WEB-просторі, з електронною поштою; використання можливостей програм пакету MS Office для опрацювання текстової інформації, електронних таблиць та презентацій.

3. Тип

Цикл дисциплін природничо-наукової (фундаментальної) підготовки, нормативна

4. Термін вивчення

Рік підготовки третій

Семестр п'ятий

5. Кількість кредитів.

Кількість кредитів ЄКТС	4
Лекцій	8 годин
Лабораторних	40 годин
Самостійної роботи студента	96 годин

6. Викладацький склад.

Пилипюк Т.М., асистент кафедри інформатики

Татауров В.П., асистент кафедри інформатики

7. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни «Інформатика» є підготовка майбутніх фахівців до: застосування інформаційних технологій і мультимедійних засобів у професійній діяльності; використання сучасної комп'ютерної техніки та створення інформаційних матеріалів засобами сучасного програмного забезпечення.

Завданням дисципліни «Інформатика» є:

- вивчення і застосовування сучасних методів та засобів обробки інформації при її зберіганні, переробці і підготовці різних вихідних форм;
- ознайомлення студентів із теоретичними основами щодо застосування мультимедійних засобів у своїй професійній діяльності;
- формування у студентів уявлення про проектування та створення інформаційних засобів навчального призначення шляхом використання спеціалізованого програмного забезпечення;
- засвоєння студентами методики підготовки і використання у навчально-виховному процесі сучасних технічних засобів;
- вивчення ефективних можливостей глобальної мережі Інтернет та веб-сервісів у навчально-виховному процесі;
- набуття студентами знань, умінь і навичок ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з використанням сучасних комп'ютерних технологій; використовувати спеціальне програмне забезпечення.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- склад та призначення системного та прикладного програмного забезпечення;
- призначення, будову і роботу сучасних технічних засобів навчання;
- методику використання мультимедійних технологій в навчально-виховному процесі;
- сфери та напрямки застосування комп'ютерних технологій;
- правила техніки безпеки під час роботи з технічними пристроями;
- можливості мережних веб-технологій;
- основи створення електронних та друкованих інформаційних матеріалів засобами нових інформаційних технологій;

ВМІТИ:

- експлуатувати основні апаратні пристрої персонального комп'ютера;
- застосовувати сучасні методи та засоби обробки інформації при її зберіганні, переробці та підготовці різних вихідних форм;
- користуватися електронними послугами та інформаційними ресурсами в мережі Інтернет;
- володіти навичками роботи із системним та прикладним програмним забезпеченням;
- застосовувати сучасні програмні засоби у практичній діяльності..

8. Методи викладання дисципліни – лекції, лабораторні заняття.

9. Методи оцінювання.

Поточний контроль полягає в перевірці виконання завдань до лабораторних робіт.

Завдання модульних контрольних робіт оцінюються певною кількістю балів, а загальна оцінка за роботу формується як сума цих балів. Студенти, які за результатами модульної контрольної роботи не набрали 60% від загальної кількості балів, виділених на модульну контрольну роботу, повинні виконати роботу повторно.

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік з навчальної дисципліни. В разі неуспішного складання заліку, студенти мають можливість повторно скласти його згідно графіка ліквідації заборгованостей.

Залік – 100 балів, з них:

Поточний рейтинговий контроль (ЗМ 1, ЗМ 2) – 45 балів;

Модульна контрольна робота – 40 балів;

Самостійна робота – 15 балів.

Перелік основної літератури

1. **Антоненко В.М. Сучасні інформаційні системи і технології / В.М. Антоненко, Ю.В. Ратушна. Навчальний посібник. – К.:**

КСУМГІ, 2005. – 131 с.

2. Глинський Я.М. Інформатика: 10-11 класи: навч. посіб.: у 2 ч. – Ч.2. Алгоритмізація і програмування: 8-ме вид / Я.М. Глинський. – Львів: СПД Глинський, 2008. – 256 с.
3. **Гороль П.К. Мультимедійні засоби навчання. Навчальний посібник / П.К. Гороль, Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія, О.В. Шестопалюк. – Вінниця: ТОЙ фірма «Планер», 2010. – 486 с.**
4. **Гороль П.К. Сучасні інформаційні засоби навчання. Навчальний посібник / П.К. Гороль, Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія, О.В. Шестопалюк – К.: Освіта України, 2007. – 535 с.**
5. Длугунович Н.А. Інформатика. Навч. посібник / Н.А. Длугунович, Ю.В. Форкун. – Львів, 2012. – 464 с.
6. Інформатика: Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології : підручник для студ. вузів / В.А. Баженов, П.С. Венгерський, В.М. Горлач та ін. – [2-е вид.]. – К.: Каравела, 2007. – 640 с.
7. Литвин І.І. Інформатика: теоретичні основи і практикум : підручник. – [2-ге вид., стереотип.] / І.І. Литвин, О.М. Конопчук, Ю.Д. Дещинський. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2007. – 304 с.
8. Мультимедіа власноруч: текст, графіка, аудіо, анімація, відео / О. Данилова, В. Монако, Д. Монако. – К.: Вид. дім «Шкільний світ»: Вид. Л. Галіцина, 2006. – 120 с.
9. Наливайко Н.Я. Інформатика / Н.Я. Наливайко. – К., 2011. – 450 с.
10. Співаковський О.В. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі : навчально-методичний посібник [для студентів напряму підготовки «Початкова освіта»] / О.В. Співаковський, Л.Є. Петухова, В.В. Коткова. – Херсон: Айлант, 2012. – 386 с.

Мова викладання – українська.

6.020205 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ
МИСТЕЦТВО, РЕСТАВРАЦІЯ
ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ
МИСТЕЦТВО

0202 МИСТЕЦТВО

6.020204 МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО*

ПП 06 ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Опис (анотація): навчальна дисципліна “Основний музичний інструмент” передбачає:

- оволодіння спеціальними знаннями, вміннями та навичками гри на основному музичному інструменті, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- формування навичок виконавського саморегулювання;
- виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанування хору, солістові або власному співу;
- розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі вивчення та виконання музичних творів;
- оволодіння методикою навчання гри на музичному інструменті;
- оволодіння раціональними методами роботи над музичним твором;
- формування навичок самостійної роботи за музичним інструментом.

Тип: дисципліни професійної і практичної підготовки

Термін вивчення: 1, II, III, IV курси (I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII семестри).

Кількість кредитів: 13,5 кредити ECTS: загальна кількість годин – 4050, з них денна форма навчання (162 – практичних, 243 – самостійна робота).

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Лабунець В. М.; кандидат педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г.; кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри музичного мистецтва Карташова Ж. Ю.; кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва Боршуляк А.М., старший викладач кафедри музичного мистецтва Олійник В.Ф.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карпенко Т. П.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Барановська С.А.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Чайка С.В.; викладач кафедри музичного мистецтва Хмелюк М. О.; викладач кафедри музичного Лаврентьєва Н.В.

Метою навчальної дисципліни “Основний музичний інструмент” є підготовка майбутнього викладача музичного мистецтва до музично-педагогічної діяльності в школі, музичних дитячих та спеціалізованих мистецьких навчальних закладах, яка передбачає оволодіння студентами високим рівнем виконавства на музичному інструменті та опанування методикою навчання в класі основного музичного інструмента.

Основними **завданнями** дисципліни “Основний музичний інструмент” є:

- формування у студентів позитивного, свідомого ставлення до музично-виконавської підготовки з основного музичного інструмента;
- засвоєння всієї системи виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- формування навичок виконавського саморегулювання виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанування хору, солістові або власному співу;
- організація самотійної роботи за музичним інструментом.
- формування у студентів музично-педагогічних здібностей (розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі виконання музичних творів);
- формування у студентів організаційно-педагогічних здібностей (організація та проведення музично-освітніх заходів);
- формування у студентів інструментально-методичних вмінь (для музично-педагогічної роботи в класі основного музичного інструмента в музичному дитячому гуртку, студії тощо).
- формування зорової, слухової й рухової сфер виконавця (не допускати переважання однієї над іншою);
- використання сучасних технічних засобів для слухання і запису власних варіантів розучуваного твору;
- використання дидактичних принципів навчання: міцності засвоєння знань (активізація різних видів пам'яті, настанова на міцне і тривале запам'ятовування); свідомості та активності в роботі над музичним твором; цілеспрямоване сприйняття музичного твору, осмислення його змісту, стилю, форми, фактури, а також процесу автоматизації виконавських навичок; систематичності й послідовності (в плануванні роботи, вивченні навчального репертуару і поступовому ускладненні

виконавських прийомів); доступності і врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів (рівень підготовки на музичному інструменті; рівень музичних здібностей).

Результати навчання: студенти повинні *знати*:

- вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;
- термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;
- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;
- сучасні тенденції розвитку музичного інструментального мистецтва в світі;
- історію музики (осмислення стилю, жанру, форми музичного твору);
- історію розвитку інструментального мистецтва;
- методику гри на основному музичному інструменті;

вміти:

- аналізувати, узагальнювати і застосовувати передовий педагогічний досвід і досягнення психолого-педагогічної науки для систематичного підвищення своєї педагогічної компетентності;
- володіти всією системою виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- володіти навичками виконавського саморегулювання;
- виконувати музичні твори різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанувати хору, солістові або власному співу;
- володіти навичками самостійної роботи з основного музичного інструмента.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва передбачають:

- володіння комплексом знань музично-історичного змісту та музично-теоретичного змісту;
- володіння системою інструментальних музично-виконавських умінь;
- володіння методикою початкового навчання та музичного розвитку учнів в класі основного музичного інструменту;
- здатність управляти музично-педагогічним процесом вивчення та виконання музичних творів.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ на музичному інструменті, демонстрація, використання технічних засобів.

Методи оцінювання: поточний контроль (оцінювання навичок індивідуальної гри на музичному інструменті, самостійної роботи), а також виконання модульної контрольної роботи (прослуховування державної програми).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, що присвоюються студентам:

(підсумковий контроль – *залік*)

Поточний і модульний контроль (100 балів)				Сума
Змістовий модуль 1 (45 балів) ²		Змістовий модуль 2 (55 балів)		100
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	
20 балів	25 балів	25 балів	30 балів	

(підсумковий контроль – *екзамен*)

Поточний і модульний контроль (60 балів) (денна форма навчання)			Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
20 балів	30 балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: залік (3,5.7); іспит (8 семестр).

Перелік основної літератури:

1. Аккордеон в музикальнoм училище / Сост. А. Талакин. – Москва : Сов. композитор, 1976. – Вып. 6. – 33 с.
2. Аккордеон в музикальнoм училище. / Сост. В. Накапкин. – Москва : Сов. композитор, 1978. – Вып. 11. – 51 с.
3. Аккордеон в музикальнoм училище. / Сост. В. Бухвостов. – Москва : Сов. композитор, 1980. – Вып. 9. – 51 с.
4. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано : учеб. пособ. / А. Д. Алексеев. – Москва : Музыка, 1978. – 288 с.
5. Альбом баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов. – Київ : Музична Україна, 1978. – 56 с.
6. Андерзен А. Альбом учня-тромбоніста. /А. Андерзен. – Київ : “Музична Україна”, 1991. – 54 с.
7. Акустіді І. Альбом валторніста. / І. Акустіді. – Київ : “Музична

- Україна”, 1983. – 28 с.
8. Арбан Ж. Прогрессивная школа игры на трубе (а-пистони). / Ж. Арбан. – Москва : “Музыка”. 1984. – 280 с.
 9. Бажилін Р. Легка музика для акордеона (баяна) / Муз. ред. та упорядн. А. Семешко, О. Кміть. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – Вип. 1. – 35 с.
 10. Басурманов А. Баянное и аккордеонное искусство: Справочник / Под общ. Ред. проф. Н. Я. Чайкина. – Москва : Кифара, 2003. – 560 с.
 11. Баштан С. Концертні варіації на тему укр. нар. пісні «Йшли корови із діброви». Репертуар бандуриста, випуск 12 [Ноти] / С. Баштан. – Київ : Україна музична, 1990. – С. 2-3.
 12. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 3. – 60 с.
 13. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – Вип. 4. – 64 с.
 14. Безугла Р.І. Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина ХХ століття). Дисертація на здобуття наукового ступеня канд. мист-ва: спец. 17.00.01. / Київський національний університет культури і мистецтв. – Київ, 2004. – 200 с.
 15. Бердієв М. 30 характерних етюдів для труби. / М. Бердієв. – Київ : “Музична Україна”, 1998. – 85 с.
 16. Бычков В. Баяно-акордеонная музыка России и Европы, в 2-х кн. Аккордеонная музыка Европы. – Челябинск : Гос. ин-т. искусств, 1977. – 290 с.
 17. В. Блажевич. Етюды для тубы. I часть. / В. Блажевич. – Москва : “Искусство”, 1987. – 55 с.
 18. Боршуляк А. М. Семантика музичної мови в технології аналізу клавірних творів Й. С. Баха : навч.-метод. посібник / А. М. Боршуляк. – Кам’янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. – 132 с.
 19. Вибрані прелюдії та фуги Й. С. Баха в перекладанні для готово-виборного баяна / Переклад та редакція М. Д. Обкряхтіна. – К. : Музична Україна, 1981. – Вип.1. – 88 с.
 20. Выготский Л. Психология искусства. – М. : Искусство, 1985. – 480 с.
 21. Вівальді А. Класичні твори в перекладенні для двох баянів / Муз. ред. О. В. Кміть. – Тернопіль, 2003. – 26 с.
 22. Волоцкий П. Хрестоматия педагогического репертуара для трубы. / П. Волоцкий. – Москва : “Музыка”, 1993. – 128 с.
 23. Воробкевич Т.П. Методика викладання гри на фортепіано / Т.П.Воробкевич. – Львів : ЛДМА, 2001. – 144 с.
 24. Горенко Л. Робота баяніста над музичним твором: Методичні поради. / Леонід Миронович Горенко. – Київ, 1982. – 52 с.
 25. Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2006. – 20 с.
 26. Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга

- редакція [Ноти] / О. Герасименко – Львів : ТеРус, 2006. – 20 с.
27. Герасименко О. Купало. Концертна фантазія для бандури [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2004. – 10
28. Губанов В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип 3. – 36 с.
29. Гуральник Н. П. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки : історико-методологічні та теоретико-технологічні аспекти : [монографія] / Н. П. Гуральник. – Київ : НПУ, 2007. – 460 с.
30. Давидов М.А. Школа виконавської майстерності баяніста. / Микола Давидов. – К., 1998. – 110 с.
31. Дремлюга М. Концертні п'єси для бандури [Ноти] / М. Дремлюга. Київ : Музична Україна, 1974. – 44 с
32. Дутчак В. Аранжування для бандури. – Івано-Франківськ : Плай, 2001. – 90 с.
33. Дутчак В. Традиції харківського способу гри в практиці бандуристів українського зарубіжжя // Проблеми педагогіки мистецтва. – Зб. статей : вип. 2. – Ялта : РВВ РВНЗ КГУ, 2007. – С. 47-59. [Серія: Кобзарське мистецтво].
34. Душний А. Педагогічний репертуар для баяніста: навчальний посібник. / Андрій Іванович Душний. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – Вип. 1. – 107 с.
35. Душний А. Творчість композиторів Львівської баянної школи: навч. посіб. [Ноти] / А. Душний, Б. Пиц. – Дрогобич : Посвіт, 2010. – Вип. 2. – 160 с.
36. Зеєгер Ф. Гитара. / Зеєгер Ф. – Berlin, Musicvelag, 1984. – 287 с.
37. Етюды для аккордеона / Сост. М. Двилянский. – Москва : Сов. композитор, 1971. – Вып. 4. – 56 с.
38. Етюды для аккордеона / Сост. М. Двилянский. – Москва : Сов. композитор, 1987. – Вып. 20. – 39 с.
39. Естрадна музика для баяна. / Упорядн. К. Мясков. – Київ., 1962. – 89 с.
40. Єргієв І.Д. Український “модерн-баян” як феномен світового мистецтва: автореф. дис... канд.. мист-ва. – Одеса, 2006. – 20 с.
41. Зубицький В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 1. – 44 с.
42. Іванов Є.О. Гармоніки, баяни, акордеони. / Духовні та матеріальні аспекти функціонування в музичній культурі України ХІХ-ХХ ст.: навч. посіб. [для вищих закл. мистецтв і освіти] / Є.О. Іванов. – Суми : СумДІТУ, 2002. – 70 с.
43. Имханицкий М. История баянного и аккордеонного искусства: учеб. пособие. – Москва, РАМ им. Гнесиных, 2006. – 520 с.
44. Кашкадамова Н. Б. Історія фортепіанного мистецтва ХІХ сторіччя : підручник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль : АСТОН, 2006. – 608 с. : нот.

45. Кашкадамова Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавiшно-струнних iнструментах : навчальний посiбник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопiль: АСТОН, 1998. – 300 с.
46. Князев В.Ф. Еволюцiя виконавської технiки в українській баянній школi (друга половина ХХ столiття): автореф. дис... канд.. мист-ва. – Киiв, 2005. – 20 с.
47. Кобець І. Початкова школа гри на трубі / за редакцiєю В. Яблонського. – Киiв : “Мистецтво”. 1993. – 254 с.
48. Максимов Е. Ансамбли и оркестры гармоник. Пособие для руководит. самодеят. кол. – Москва : Сов. композитор., 1974. – 276 с.
49. Маркова Е. Н. Вопросы теории исполнительства : материалы к курсу теории исполнительства для магистров и аспирантов / Е. Н. Маркова. – Одесса : Астропринт, 2002. – 128 с.
50. Михайленко Н.П. Методика преподавания игры на шестиструнной гитаре: учебное пособие. / Михайленко Н.П. – Киев. «Книга», 1979. – 236 с.
51. Михайленко Н.П. Методология исполнительского мастерства гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, «Ровно», 2009. – 241 с.
52. Михайленко Н.П. Справочник гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, Fan's Compani, 1998. – 247 с.
53. Мильштейн Я. И. Хорошо темперированный клавир И. С. Баха и особенности его исполнения / Я. И. Мильштейн. – Москва : Музыка, 1967. – 393 с.
54. Мирек А. Из истории аккордеона и баяна. – М.: Музыка, 1967. – 196 с.
55. Мирек А. Гармоника: прошлое и настоящее. Научно-историческая энциклопедическая книга. – Москва : Велес, 1995. – 276 с.
56. Музыкальная энциклопедия. – М., 1976. – Т. 3. – 719 с.
57. Мясков К. Концертна п'еса для бандури i фортепіано “Байда” [Ноти] / К. Мясков / муз. ред. О. Созанського. – Торонто-Львiв, 1996. – 22 с
58. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога / Г. Г. Нейгауз. – Москва : Дека-ВС, 2007. – 332 с.
59. Овчарова С. Органні хоральні прелюдії Й.С.Баха, перекладені для бандури. / С. Овчарова. – Тернопiль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 160 с.
60. Овчарова С. Твори для бандури в супроводі фортепіано. / С. Овчарова. – Тернопiль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 76 с.
61. Олексiв Я. Токата. – Дрогобич : Посвiт, 2006. – 16 с.
62. Олійник Ю. Концерт № 4 “Трипiльський” для бандури та симфонiчного оркестру. Вид. 2-ге зi змiн. та доповн. [Ноти] / Ю. Олійник. – Львiв : ТеРус, 2010. – 40 с
63. Павлiковський В. Альбом бандуриста [Ноти] / В. Павлiковський. – Луцьк : Волинська книга, 2007. – 84 с.
64. Педагогический репертуар домриста (четырёхструнная домра) Вып. 3 / сост. И. Шелмаков. – М.: Музыка. – 1968. – 63 с.
65. Педагогический репертуар аккордеониста. III-IV курсы музыкальных

- училищ / Сост. М. Двилянський. – Москва : Музыка, 1979. – 55 с.
66. Песни и танцы Молдавии / Сост. И. Дубяга. – М. : Музыка, 1981. – 71 с.
67. Пешков Ю. П'єси для акордеона / Упорядн. П. Серотюк. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2006. – 24 с.
68. Платонов М. Хрестоматія педагогічного репертуару для флейти. / М. Платонов. – Москва : “Искусство”, 2001. – 168 с.
69. Поврозняк Й. Гитарный лексикон. – Berlin, Verlag Neue Music, 1979. – 236 с.
70. Познизовкин Ю. В. Проблемы интерпретации и редактирования клавирных произведений И. С. Баха : учебное пособие / Ю. В. Познизовкин. – Москва : РАМ им. Гнесиных, 1996. – 64 с.
71. Пуриц І.Г. Гра на баяні: Методичні статті. / Пуриц Іосиф Григорович. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – 232 с.
72. Рейхе У. Избранные этюды для тромбона. Тетрадь І. / У. Рейхе. – Санкт-Петербург : “Искусство”, 2000. – 28 с.
73. Ривчун А. Школа игры на саксофоне. / А. Ривчун. – Москва : “Музыка”, 1985. – 240 с.
74. Розанов С. Школа игры на кларнете. / С. Розанов. – Москва : “Искусство”, 1980. – 295 с.
75. Семешко А. Баян в педвузі. / Анатолій Семешко. – Кривий Ріг, 1993. – 150 с.
76. Соловьев Ю. Пьесы, обработки и этюды для аккордеона. – Москва : Музыка, 1976. – 47 с.
77. Табаков М. Прогрессивная школа игры на трубе. III-IV части. / М. Табаков. – Москва : “Музыка”. 1975 р. – 310 с.
78. Табачник Я. П'єси для акордеона. / Ян Табачник. – Київ : Музична Україна, 1971. – 71 с.
79. Усов А. Школа игры на валторне. / А. Усов. – Москва : “Музыка”, 1993. – 180 с.
80. Хрестоматия аккордеониста / Сост. В. Лушников. – Москва : Музыка, 1990. – 80 с.
81. Хрестоматія педагогічного репертуару баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов, В. В. Паньков, А. А. Семешко. – К. : Музична Україна. – 1988. – Вип. 1. – 110 с.
82. Хрестоматия для скрипки. Пьесы и произведения крупной формы (клавир) 39 / сост. М. Гарлицкий, К. Родионов. – Москва: Музыка. – 1988. – 110 с.
83. Шмидт-Шкловская А. А. О воспитании пианистических навыков / А. А. Шмидт-Шкловская. – Москва : Классика-XXI, 2009. – 84 с.
84. Штарк А. Хрестоматия для кларнетиста. / А. Штарк. – Москва : “Музыка”, 1994. – 95 с.
85. Charnasse Helene. Шестиструнная гитара. От истоков до наших дней / Перевод с французского //. – Москва, «Музыка», 1991. – 87 с.

86. Summerfield M.J. The Classical guitar. Newcastle, Ashley Mark Publishing, 1982. – 146 с.

Мова викладання: українська.

ПП 08 ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС

Опис (анотація): навчальна дисципліна “Оркестровий клас” є складовою частиною спеціальних дисциплін інструментальної підготовки, яка формує професійні, світоглядні, естетичні погляди, колективну виконавську майстерність гри в студентському оркестрі та забезпечує підготовку майбутнього викладача музичного мистецтва - керівника шкільного народно-інструментального колективу;

Тип: дисципліни професійної практичної підготовки

Термін вивчення: II, III, IV курси (III, IV, V, VI, VII, VIII семестри).

Кількість кредитів: 14,0 кредитів. Загальна кількість годин – 420; з них практичних – 148 год., самостійна робота – 272 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г.; викладач кафедри музичного мистецтва Хмелюк М.О.

М е т о ю навчальної дисципліни “Оркестровий клас” є формування у студентів навичок колективної гри в оркестрі народних інструментів та підготовка студентів до організації й здійснення оркестрової діяльності школярів в умовах позакласної та позашкільної роботи.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- формування у студентів професійних умінь та навичок колективної гри в оркестрі;
- опанування студентами репертуаром для роботи з дитячими шкільними народно-інструментальними колективами;
- оволодіння системою пізнавально-технологічної і художньо-творчої діяльності студентів-оркестрантів у процесі роботи над музичним твором, реалізації його художнього потенціалу;
- формування у студентів інтересу, потребу та установку на музично-педагогічну діяльність керівника шкільного НІКу;
- формування психолого-педагогічних та спеціальних умінь, які складають основу професійно-методичного досвіду роботи керівника шкільного НІКу.

Результати навчання: студенти повинні *знати*:

- історичні та теоретичні відомості про народний музичний інструментарій, його будову та їх функціональні можливості в оркестровому виконавстві;
- організаційні, психологічні та музично-педагогічні основи роботи вчителя-керівника шкільного НІКу;

студенти повинні вміти:

- реалізувати свій творчо-художній потенціал в роботі над музичним твором в оркестровому колективі.

- раціонально об'єднувати і підпорядковувати індивідуальну гру колективному виконавству;
- визначати конкретні напрями в узгоджені виконавських операцій щодо відтворення загально-технічних та художніх аспектів оркестрового виконавства.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва передбачають:

- володіння комплексом знань музично-історичного змісту та музично-теоретичного змісту;
- володіння системою інструментальних музично-виконавських умінь колективного виконавства;
- володіння методикою початкового навчання учнів на народних інструментах та їх музичного розвитку;
- здатність управляти музично-педагогічним процесом вивчення та виконання музичних творів ансамблем та оркестром народних інструментів;
- здатність до організації на високому художньому рівні виступів у концертах, проведення репетицій з підготовки нових концертних номерів і програм.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ.

Методи оцінювання

Поточний контроль (оцінювання навичок індивідуальної та колективної гри в оркестровому класі).

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
40 балів	50 балів	10	

Форма підсумкового контролю: залік (5,8 семестри).

Перелік основної літератури:

1. Бец О.Д., Олійник В.Ф. Троїсті музики: минуле і сьогодення. // Навчально-метод. посібн. – Кам'янець-Подільський., 2009. – 48 с.
2. Барсова І. Книга про оркестр. – К., 1981. – 173 с.
3. Власов В., Олійник О. Народно-інструментальне оркестрове мистецтво // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: Тези

- Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 02.12.2005). – Київ : НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. – С. 42-49.
4. Власов. В.П. Оригінальний репертуар оркестру народних інструментів як фактор визначення специфіки жанру // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: Тези Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 02.12. 2005). – Київ : НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. – С. 92-97.
 5. Водяний Б. Народна інструментальна музика Західного Поділля: проблеми еволюції традиційних форм музикування. // Дис. ...канд. мист-ва: спец. 17.00.03 – музичне мистецтво. – Київ, 1994. – 238 с.
 6. Воеводин В. Пособие для руководителя студенческого оркестра народных инструментов. – Київ, 2003. – 143 с.
 7. Гуцал В. Грає оркестр українських народних інструментів. // Бібліотечка художньої самодіяльності «РАЙДУГА», № 11. – Київ : Мистецтво, 1978. – С. 5– 50.
 8. Гуцал В. Грає оркестр українських народних музичних інструментів. – Київ :1978. – 168 с.
 9. Гуцал В. Інструментовка для українського оркестру народних інструментів. – Київ, 1988. – 79 с.
 10. Гуцал В. Деякі проблеми збереження та розвитку народно-інструментального жанру // Актуальні напрями розвитку академічного народно-інструментального мистецтва: Зб. мат. Другої Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 20-27 березня, 1998). – Київ, 1998. – С. 33–34.
 11. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти. – Київ, 1967. – 244 с.
 12. Душний А.І. Оркестр народних інструментів на перехресті шляхів академічного виконавського сьогодення // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: тези Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 02.12.2005). – Київ : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2005. – С. 78-87.
 13. Іванов П.Г. Оркестр українських народних інструментів. – Київ, 1981. – 110 с.
 14. Ільченко О.О. Народне оркестрове виконавство: аматорство і проблеми художності. – Київ, 1994. – 106 с.
 15. Каргин А.С. Работа с самодеятельным оркестром народных инструментов. – Москва, 1982. – 158 с.
 16. Лапченко В.П. Інструментальні ансамблі в початкових класах. – Київ, 1969. –150 с.
 17. Лапченко В.П. Курс гри в оркестрі народних інструментів. – Київ, 1975.
 18. Маринін І.Г. Вибрані твори для оркестру народних інструментів: Репертуарно-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2006. – 136 с.

19. Маринін І.Г., Олійник В.Ф. Народно-інструментальне мистецтво Південно-Західного Поділля: ансамбль троїстих музик Олексія Беца: монографія. – Кам'янець-Подільський: видавець Зволейко Д.Г. 2011. – 320 с.
20. Незовибатько О. Ознайомлення з музичними інструментами та організація інструментальних ансамблів. – Київ, 1966. – 79 с.
21. Пасічник Л. Особливості формування репертуарних тенденцій академічних народно-інструментальних ансамблів. \ Лілія Пасічник // Феномен школи в музично-виконавському мистецтві: тези міжн. конф. (22-23 березня 2005 р., Київ). – Київ, Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського, 2005. – С. 63-65.
22. Пастушенко А.С., Пономаренко М.І. Організація фольклорних ансамблів в загальноосвітній школі: Методичні поради студентам-практикантам та вчителям музики. – Рівне, 1989. – 59 с.

Мова викладання: українська.

ПН 09 Аналіз музичних творів»

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Аналіз музичних творів» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, напряму підготовки (спеціальності) 014 Середня освіта «Музичне мистецтво».

Тип дисципліни: цикл професійної підготовки.

Кількість кредитів: 3,5 кредитів. Загальна кількість годин – 105 , всього 36 год, з них лекційних – 18 год., з них практичних – 6 год., з них лабораторних – 12 год.,

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри музичного мистецтва **Яропуд З.П.**

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: основи художньо-педагогічного аналізу твору музичного мистецтва, структура музичного твору, а також художній зміст твору і його педагогічні можливості.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Аналіз музичних творів» тісно пов'язаний не тільки з дисциплінами музичного циклу (методика музичного виховання, історія музики, гармонія, хоровий клас і практикум роботи з хором, хорове диригування, вокальний клас, основний музичний інструмент) а й з відповідним матеріалом загальнокультурних, суспільних і психолого-педагогічних дисциплін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Вступ;
2. Музичне мовлення;
3. Музична композиція;
4. Стильова і жанрова система музичної культури.

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Аналіз музичних творів” є формування музичного кругозору і організація художньо-оцінювальної діяльності студентів, озброєння їх знаннями і навичками, необхідними для самостійного художньо-педагогічного аналізу творів, а також підвищення рівня художнього виховання засобами музичного мистецтва.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Аналіз музичних творів” є:
а) дати студентам знання з художньо-педагогічного аналізу музичного твору;
б) навчити їх розкривати музичний зміст твору у єдності з його формою;
в) навчити їх умінню встановлювати навчально-виховну ціль у використанні музичного твору на уроці, визначити труднощі у сприйманні або виконанні визначеного музичного твору дітьми, створення емоційного настрою під час сприймання твору дітьми.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:** стильові та жанрові особливості музичних творів; основні музичні форми і засоби музичної виразності.

вміти: аналізувати музичні інтонації і визначати їх роль у створенні музичного образу, визначати ідейно-тематичне спрямування музичних творів, аналізувати конкретні музичні твори з шкільної програми.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ.

Тема 1. *Що таке мистецтво.* Музика як вид мистецтва. а) автономність мистецтва; б) мета мистецтва; в) зміст та форма мистецтва; г) межі мистецтва; д) головні функції мистецтва.

Тема 2. *Художньо-педагогічний аналіз музичних творів. Предмет і завдання курсу.* а) зміст і завдання курсу; б) три підходи у формуванні музичного сприймання; в) роль асоціативності у художньо-педагогічному аналізі; г) методи моделювання музичних явищ; д) значення віку і досвіду дітей у сприйманні музики, три види уваги.

Змістовий модуль 2. Музичне мовлення.

Тема 3. *Музична мова її елементи* а) особливості музичної мови, вражальність і зображальність інтонування, музична інтонація; б) головні елементи музичної мови; в) типи мелодичного руху; г) лад, метр, ритм - основа музично-висотної і метричної сторін мелодії.

Тема 4. Тематизм і головні елементи структури музичних творів. а) тема і музичний образ; б) головні принципи членування форми; в) внутрішні і зовнішні ознаки членування форми; г) принципи тематичного розвитку; д) складові частини періоду.

Змістовий модуль 3. Музична композиція.

Тема 5. Структура інструментальної мініатюри. а) одночастинна форма; б) проста двочастинна форма; в) проста тричастинна форма; г) форма рондо.

Тема 6. Особливості структури творів пісенно-танцювальних жанрів
а) складні форми (двочастинна, тричастинна), загальна характеристика; б) куплетна форма: основний принцип куплетності; в) куплетно-варіаційна, строфічна, вільно- куплетна, наскрізна; г) варіаційна форма: строгі, вільні, остинатні варіації.

Тема 7. Сонатна форма. Циклічні форми. а) характеристика сонатної форми; б) головна і побічна партії; в) розробка, реприза, кода; г) характеристика сонатно-симфонічних циклів.

Змістовий модуль 4. Стильова і жанрова система музичної культури.

Тема 8. Стиль. Музичний стиль. а) категорії стилю; б) види стилю: персональні, етнічні, історичні; в) український музичний стиль.

3. Норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни. Розподіл балів, які отримують студенти

МОДУЛЬ I (2 семестр)

Поточний і модульний контроль				Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		
25 балів		25 балів		
Поточний контроль	СР	Поточний контроль	СР	25
10	2	10	3	

Поточний і модульний контроль					Сума	Залік
Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4				
25 балів		25 балів				
					75	100
Поточний контроль	СР	Поточний контроль	СР	МКР		
10	2	10	3	50		

Шкала оцінювання:

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано

Рекомендована література Базова

1. Асаф'єв Б.В. Музыкальная форма как процесс. Кн. I. 2-е изд. – Л., 1971.
2. Богдан-Ігор Антонич. Національне мистецтво //Наука і культура. – К., 1990. – С. 230-234.

3. Гродзенська Н. Слушание музыки в начальной школе. – М., 1961.
4. Завгородняя Г.Ф. Методика анализа крупных фокальных и инструментальных форм. – Кишинев, 1984.
5. Земцовский И. К теории жанра в фольклоре. //Сов. музыка, 1983, № 4.
6. Козлов П., Степанов А. Анализ музыкальных произведений. - М., 1968.
7. Костюк О. Г. Сприймання музики і художня культура слухача. – К., 1965.
8. Лаврентьева И. Вокальные формы в курсе анализа музыкальных произведений. – М., 1978.
9. Лаул Р. Мотив и музыкальное формообразование. – Л., 1987.
10. Ляшенко І.Ф. Музика в житті людини. – К., 1963.
11. Ляшенко І.Ф. Національне і інтернаціональне. – К., 1991.
12. Мазель Л.А. Строение музыкальных произведений. . М., 1979.
13. Михайлов М. Стил в музице. – Л., 1990.
14. Наливайко Д. Искусство: направления, течения, стили. – К., 1981.
15. Остроменський В.Д. Сприйняття музики як педагогічна проблема. – К.
16. Попова Т. Музыкальные жанры и формы. – М., 1954.
17. Ростовський О. Я. Художньо-педагогічний аналіз музичних творів у школі . – К., 1989.
18. Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання. – К., 1997.
19. Рудницька О.П. Вчись цінувати прекрасне. – К., 1988.
20. Сохор А. Теория музыкальных жанров: задачи и перспективы //Теоретические проблемы музыкальных форм и жанров, - М., 1971.
21. Способин И. Музыкальная форма. – М., 1972.
22. Тиц М.О. О тематической и композиционной структуре музыкальных произведений. – К., 1972.
23. Тюлин Ю. и др. Музыкальная форма. 2-е изд. – М., 1974.
24. Українська художня культура. Навчальний посібник за редакцією І. Ляшенка. – К., 1996.
25. Шацкая В.Н. Музыка в школе. – М., 1972.
26. Шип С. Музична форма. Від звуку до стилю. – К., 1998.
27. Музична форма. – Львів., 1999.
28. Яценко Л. українське народне багатоголосся. – К., 1962.
29. Заднепровская Г.В. Анализ музыкальных произведений. – М., 2003.- 272 с.

Література (додаткова)

1. Батицький М. Як ти знаєш музику. - К., 1988.
2. Бобровский В. Функциональные основы музыкальной формы. – М., 1978.
3. Машенко Н. Слово, музыка, образ. – К., 1982.

4. Падалка Г. Учитель, музика, діти. – К., 1982.
5. Попова Т. Зарубежная музыка XVIII - начало XIX века. – М., 1976.
6. Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін. – К., 1998. – С. 33, 49, 98, 161.
7. Теоретические проблемы музыкальной формы и жанров. Сб. статей /Под общ. ред. А.Сохора и Ю. Хлопова. – М., 1987.
8. Цуккерман В. Анализ музыкальных произведений. Сложные формы. – М., 1987.
9. Юсфин А. Особенности формообразования в некоторых видах народной музыки. Теоретические проблемы музыкальных форм и жанров. – М., 1971.
10. Бонфельд М.Ш. Анализ музыкальных произведений: Структура тональной музыки: Учебное пособие для студ. Высш.учеб.заведений: В 2ч. – М., 2003. – 208 с.

ПН 07 Історія музики

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває основні тенденції функціонування та розвитку музичної культури від Стародавнього світу до XX століття; є складовою частиною одного з базових розділів циклу музично-теоретичних дисциплін та виступає найважливішим компонентом формування педагогічної культури студентів – майбутніх фахівців в галузі музичної освіти; досліджує соціокультурні умови та періодизація формування нової художньої культури, стильові напрямки та новітні техніки письма у музичному мистецтві.

Тип: дисципліна професійної підготовки (нормативна частина)

Термін вивчення: I-V семестри.

Кількість кредитів: 13 кредити ECTS: всього 390 год., з них: денна форма навчання – 130 год. аудиторних: 70 год. лекційних, 60 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Мартинюк Л.В.; аспірант, викладач кафедри музичних дисциплін Мартинюк О.В.

Мета курсу: ознайомити з історичними процесами розвитку світової музичної культури; оволодіти навичками художньо-естетичного аналізу музичних творів. Дати студентам знання про специфіку функціонування і

розвитку музичної культури, еволюцію основних музичних жанрів і навчити використовувати здобуті знання у дослідницькій і педагогічній практиці, що має важливе значення в системі їх загальної гуманітарної підготовки. У ході занять студенти повинні скласти уявлення про найважливіші події і явища музичної культури, а також освоїти основні поняття і терміни музичного мистецтва.

Основні завдання дисципліни:

- Дати студентам розуміння культурно-типологічних характеристик українського та світового музичного мистецтва, розвитку історичних процесів у музичній культурі, формування навичок художньо-педагогічної діяльності.
- дати студентам глибокі знання про специфіку функціонування й розвитку музичної культури як цілісного феномену музичної культури людства, який існує та набуває розвитку шляхом взаємодії його національних форм;
- дати студентам розуміння розвитку історичних процесів у музичній культурі, її основних закономірностей;
- ознайомити зі специфікою та особливостями різних стилів, напрямків, національних шкіл;
- розуміти культурно-типологічні характеристики музичного мистецтва;
- аналізувати окремі художні явища у соціокультурному просторі;
- формувати у студентів уявлення про музично-історичні епохи, їх еволюцію, що відтворює процес становлення єдиної світової культури;
- впливати на естетичні смаки і переконання студентів, формувати навички художньо-педагогічної діяльності.

Результати навчання: студенти **мають знати:** періодизацію творчості композитора та музичного життя епохи з урахуванням здобутків і проблем,

позитивних і негативних тенденцій, які характеризують основні історичні періоди його розвитку; синхронізувати та систематизувати музичні епохи та стилі західноєвропейського музичного мистецтва; музичний матеріал, що використовується в шкільній програмі «Музика»; музичний матеріал, що запланований у програмі курсу "Історія музичного мистецтва".

Студенти **мають *уміти***: давати змістовну лаконічну характеристику історичної епохи і робити різнобічний узагальнений аналіз суспільно-політичних обставин, які сприяли появі даного музичного твору; характеризувати особливості розвитку музики на різних етапах її історичного функціонування, характерних мистецьких напрямів в умовах різних суспільних формацій; дати аналіз конкретних музичних творів з точки зору їх жанрово-стильових рис, музичної форми, мовновиражальних засобів; розкрити співвідношення традиційного і новаторського в музиці композиторів різних шкіл та творчих угруповань, спираючись на нові дослідження в галузі музичного мистецтва; визначати головні теми прослуханих музичних творів.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, прослуховування фрагментів музичних творів з подальшим його аналізом, лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проєктувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, музична вікторина (визначення музичних тем на слух), ілюстрування на інструменті або голосом основних музичних тем, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)	Екзамен	Сума

Змістовий модуль 1 15 балів			Змістовий модуль 2 15 балів			Змістовий модуль 3 15 балів			Змістовий модуль 4 15 балів			40	100
ПК	МКР	СР	ПК	МКР	СР	ПК	МКР	СР	ПК	МКР	СР		
7	5	3	7	5	3	7	5	3	7	5	3		

Форма підсумкового контролю: залік (II семестр), екзамен (IV семестр)

Перелік основної літератури:

- Андроников И.Л. К музыке. – К.: Муз. Украина, 1985. – 295 с.
- Бас Л. Розповіді про композиторів. – К.: Музична Україна, 1969. – 221с.
- Буттинг М. История музыки пережитая мной. – М. 1959. – 333 с.
- Галацкая В.С. Музыкальная литература зарубежных стран: Учеб.пособие. Вып.3. –8-е изд. М.: Музыка, 1989, 560 с., ил., нот.
- Гивенталь И., Щукина-Гингольд Л. Музыкальная литература: Учеб. пособие. Вып.2. – М.: музыка, 184 – 480 с., нот.
- Григорович В.Б. Великие музыканты Западной Европы: И.С.Бах, Й.Гайдн, В.А.Моцарт, Л.Бетховен. Хрестоматия для учащихся ст. классов/ Сост В.Б.Григорович. –М.: Просвещение, 1982. – 224 с., ил.
- Гулинская З.К. Рейнгольд Морицевич Глиэр. – М.: Музыка, 1986. – 221с.
- Іваницький А. Українська народна музична творчість: Посібник для вищих та середніх учбових закладів. – К.: Музична Україна, 1990. – 333с.
- Іваницький А.І. Український музичний фольклор. Підручник для вищих учбових закладів. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 320 с.

- Картавий П.В. Сучасна українська авторська пісня. – Суми: Видавництво «МакДен», 2009. – 76 с.
- Конен В. Рождение джаза. – 2-е изд. – М.: Сов.композитор, 1990. – 320с., ил.
- Розеншильд К. История зарубежной музыки. – М.: Музыка, 1969. – 533с.
- Ростовський О.Я. Методика викладання музики в основній школі: Навч.-метод.посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 272 с.
- Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початковій школі: Навч.-метод.посібник. – 2-е вид., доп. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 216 с.
- Слово о музыке: Рус.композиторы XX в.: Хрестоматия: Кн. для учащихся ст.классов/ Сост В.Б. Григорович, З.М.Андреева. – 2-е изд., испр. – М.: Просвещение,1990. – 319 с: ил.
- Сучасна українська музика: Збірник статей. – К.: Мистецтво, 1965. – 241 с.
- Українська музична спадщина: Ст. Матеріали. Документи / Заг. ред. М.М.Гордійчука. – К.: Муз.Україна, 1989. – 152 с.
- Цуккерман В.А. Анализ музыкальных произведений: Вариационная форма:Учебник. – М.; Музыка, 1987, 239 с., нот.
- Цуккерман В.А. Анализ музыкальных произведений: Рондо в его историческом развитии. Ч. 1: Учебник. – М.: Музыка, 1988, 175 с., нот.
- Шреєр-Ткаченко О. Григорій Сковорода – музикант. – К.: Музична Україна, 1972. –93 с.
- Энтелис Л.А. Силуэты композиторов XX века. – Л.: Музыка, 1975, 247 с.

Мова викладання: українська.

ПН 10 Постановка голосу

Опис (анотація): дисципліна, спрямована на формування та розвиток вокально-технічних умінь та навичок студентів, оцінювальних-аналізуювальних умінь (пасивного вокального слуху та активного вокально-педагогічного слуху), вокально-виконавських умінь та навичок, озброєння студентів теоретичною базою знань в галузі вокальної педагогіки та суміжних галузей наук, знаннями методики викладання вокалу, гігієни та охорони співацького голосу, збагачення термінологічного словника майбутнього педагога, досліджує принципи вокальної педагогіки (загальнопедагогічні та специфічні принципи), механізми та закономірності фонаційного процесу.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1-3 курс (1-6 семестр).

Кількість кредитів: 8,5 кредити ECTS: всього 255 год., з них: денна форма навчання – 86 год. аудиторних: 86 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва Печенюк М.А., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Прядко О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Мартинюк Л.В., доцент кафедри музичного мистецтва Ситник Т.М., старший викладач викладач кафедри музичного мистецтва Пухальський Т.Д.

Мета курсу: естетичне виховання студентів засобами вокального мистецтва та повноцінний розвиток їх вокального потенціалу та художньо-виконавських умінь та навичок, формування науково-методичної бази майбутніх педагогів-музикантів.

Основні завдання дисципліни:

- 1) набуття студентами основних вокально-технічних умінь та навичок;
29. розвиток співацького діапазону в обсязі не менше півтори октави;
30. розвиток однорегістрового звучання співацького голосу,
31. формування навичок прикритого звучання верхнього регістру співацького голосу;
32. формування навичок співацького дихання (нижньореберного діафрагматичного), опори співацького звуку;
33. розвиток чіткої та виразної дикції та артикуляції при співі;
- 2) розвиток художньо-виконавських навичок:
34. розвиток засобів художньої виразності у співі: динамічного діапазону співацького голосу, навичок різної манери вокалізації (legato, non legato, staccato), індивідуального тембрального забарвлення співацького голосу;
35. формування навичок передачі художнього образу вокального твору.
- 3) розвиток вокально-слухових умінь студентів:
- розвиток пасивного вокального слуху;
- розвиток активного вокально-педагогічного вокального слуху;

- розвиток складових компонентів музичного слуху (вокального, звуковисотного, гармонічного, тембрального).

4) опанування студентами основ методики викладання вокалу.

5) озброєння студентів знаннями охорони та гігієни співацького голосу.

Результати навчання: студенти **мають знати:** анатомію та фізіологію голосового апарату людини; акустичні особливості формування співацького звука; закономірності та принципи процесу співацького розвитку; теорії голосоутворення; прийоми та методи формування та розвитку вокальних умінь та навичок; вікові особливості розвитку співацького голосу; вокально-педагогічний репертуар.

Студенти **мають уміти:** правильно формувати співацький звук, володіти кантиленою, розвиненим співацьким диханням, витривалістю голосового апарату, розвиненим співацьким діапазоном (півтора, дві октави), динамічною палітрою співацького звука, розвиненими тембральними якостями співацького голосу (об'ємом, блиском, глибиною звучання, співацьким вібрато), вокально-технічними уміньми та навичками; вміти передавати зміст вокального твору засобами художньої виразності у співі (багатство тембрального забарвлення співацького голосу, міміка, жести); володіти навичками вокального та активного вокально-педагогічного слуху вокаліста; вміти співати акапельно та у супроводі музичного інструменту; вміти співати у вокальному ансамблі.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, евристична бесіда, ілюстрування (власний показ педагога, прослуховування еталонного звучання співацького голосу в записі), розбір конкретної проблемної ситуації, використання Інтернет-технологій, консультування, виконання самостійних творчих завдань.

Методи оцінювання: складання модульних контрольних робіт, заліків, іспиту у формі академконцерту, поточне прослуховування.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль Денна форма навчання												Екза- мен	
Змістовий модуль 1 (50 балів)			Змістовий модуль 2 (50 балів)			Змістовий модуль 3 (30 балів)			Змістовий модуль 4 (30 балів)				
Поточн. контр.	Сам. Роб.	МКР	Поточн. контр.	Сам. Роб.	МКР	Поточн. контр.	Сам. Роб.	МКР	Поточн. контр.	Сам. Роб.	МКР		
20	5	25	20	5	25	10	5	15	10	5	15	40	
Залік 100 балів						100 балів							

Форма підсумкового контролю: залік (4 семестр), екзамен (8 семестр).

Перелік основної літератури:

11. Абдуллин Э.Б. Теория и практика музыкального обучения в общеобразовательной школе : пособие для учителя / Эдуард Борисович Абдуллин. — М. : Просвещение, 1983. — 111 с.

12. Адулов Н.А. Руководство по постановке певческого и разговорного голоса. для дикторов, актеров, педагогов и др. / Николай Алексеевич Адулов. — Липецк, 1996. — 375 с.
13. Антонюк В. Виконавські форми сольного співу: до питання виховання різнопрофільних співацьких особистостей : дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.
14. Антонюк В. Етномузикологічні чинники навчання співу : наукове дослідження / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.
15. Антонюк В. Орфоепія у художньому співі : дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.
16. Антонюк В.Г. Постановка голосу : навчальний посібник для студентів вищих муз. навч. закладів / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 2000. — 68 с.
17. Аспелунд Д. Основные вопросы вокально-речевой культуры / Д.Аспелунд. — М. : Музыка, 1983. — 128 с.
18. Голубев П. Советы молодым педагогам-вокалистам / П.Голубев. — М. : Музгиз., 1963. — 86 с.
19. Дмитриев Л. Основы вокальной методики : учеб. пособ. для муз. вузов / Леонид Борисович Дмитриев. — М. : Музыка, 2007. — 368 с.
20. Доронюк В.Д. Основы вокально-педагогичної творчості вчителя музики: навч. посіб. для викладачів і студентів вищих навч. закладів і вчителів музики шкіл різного типу / В.Д.Доронюк, М.Ю.Сливоцький. — Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. — 306 с.
21. Егоров А. Гигиена голоса и его физиологические основы / А.Егоров. — М. : Медгиз, 1962. — 173 с.
22. Емельянов В.В. Фонопедический метод формирования певческого голосообразования : методические рекомендации для учителей музыки / В.В.Емельянов / отв. ред. Л.П.Маслова. — Новосибирск : Наука, 1991. — 41 с.
23. Колодуб І. Питання теорії вокального мистецтва / І.Колодуб. — Х. : Промінь, 1995. — 119 с.
24. Люш Д.В. Розвиток і охорона співацького голосу / Д.В.Люш. — К. : Муз. Україна, 1988. — 138, [2] с.
25. Менабени А.Г. Методика обучения сольному пению / Анджелина Георгиевна Менабени. — М. : Просвещение, 1987. — 93 с.
26. Микиша М.В. Практичні основи вокального мистецтва / Михайло Венедиктович Микиша / літ. виклад М.Головащенко. — К. : Муз. Україна, 1971. — 90 с.
27. Пляченко Т.М. Методика викладання вокалу : навч.-метод. посібник для студентів музичних факультетів (Спеціальність “Музична педагогіка і виховання”) / Т.М.Пляченко. — Кіровоград : КДПУ, 2005. — 80 с.

- 28.Прядко О.М. Розвиток співацького голосу : навч. посіб. / О.М. Прядко. — Кам'янець-Подільський : Сисин О.В., 2010. — 128 с.
29. Юссон Р. Певческий голос: Исследование основных физиологических и акустических явлений певческого голоса / Рауль Юссон. — М. : Музыка, 1974. — 262 с.
30. Юцевич Ю. Музыка: словник-довідник / Юрій Євгенович Юцевич. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. — 352 с.
- 31.Юцевич Ю.Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: навч-метод. посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу / Юрій Євгенович Юцевич; ін-т змісту і методу навчання. — К., 1998. — 158, [1] с.

Мова викладання: українська.

ПП 14 Художня культура України

Опис (анотація): дисципліна присвячена висвітленню питань еволюції вітчизняної художньої культури: від найдавніших часів – до сучасності; вивчаються особливості розвитку українського народного та професійного музичного, образотворчого, театрального мистецтва та кінематографа; розкриваються питання регіональної специфіки мистецьких явищ і процесів; досліджуються особливості творчого почерку та аналізуються здобутки видатних вітчизняних митців; розглядаються актуальні проблеми сучасної української соціокультурної сфери..

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова частина).

Термін вивчення: 3-4 курс (6-8 семестри).

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних: 26 год. лекційних, 24 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Борисова Т.В.

Мета курсу: формування художньо-культурологічного та мистецтвознавчого теоретичного підґрунтя професійної діяльності майбутнього учителя музики та світової художньої культури в царині вітчизняного мистецько-культурного простору у його історико-культурному та мистецтвознавчому вимірах.

Основні завдання дисципліни:

- розширення історико-культурної компетентності майбутніх учителів мистецької галузі у царині вітчизняної художньої спадщини;
- збагачення інформаційного тезаурусу студентів з питань вітчизняної художньої культури;
- удосконалення практичних навичок мистецтвознавчого аналізу художніх явищ та процесів;
- посилення розуміння студентами зв'язків мистецтва з природним, соціальним і культурним середовищем життєдіяльності людини;

- формування уявлень щодо особливостей застосування окремих зразків української художньої спадщини у естетичному вихованні учнівської молоді.

Результати навчання: студенти повинні *знати*:

- основні етапи становлення і розвитку вітчизняної художньої культури;
- філософсько-історичні витоки регіональної художньої культури;
- специфіку художнього творення зразків професійної та народної творчості;
- характерні особливості творчого почерку та стилю видатних представників української культурної спільноти.

вміти:

- визначати художню, історичну та регіональну специфіку тих або інших мистецько-культурних течій;
- проводити аналогії та порівняння із відповідними явищами інших мистецько-культурних регіонів, історичних епох;
- здійснювати художньо-мистецтвознавчий аналіз кращих зразків вітчизняної мистецької спадщини.

Методи викладання дисципліни: лекції, бесіди, проблемно-евристичні методи, інтерактивні технології, дискусії, ділові ігри.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 1 (15 балів)		Змістовий модуль 2 (65 балів)		модуль 3 (15 балів)		100
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	Самостійна робота	
15 балів	-	15 балів	50 балів	15 балів	5 балів	

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Греченко В. А. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти. / Греченко В. А., Чорний І. В., Кушнерук В. А., Режко В. А. – Київ: Літера, 2000. – 464 с.
2. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. – 3-тє вид., стереотип. – Київ: Либідь, 2000. – 656 с.

3. Попович М. В. Нариси історії культури України. – Київ: АртЕк, 1998. – 727 с.
4. Художня культура світу: Європейський культурний регіон. – Київ: Вища школа, 2001.- 191 с.
5. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч. посібник. - 3 вид. – Київ: Знання-Прес, 2007. – 353 с.
6. Шейко В.М. та ін. Історія української художньої культури. – Харків: Регіон-інформ, 2003.- 178 с.

ПН 10 Постановка голосу

Опис (анотація): дисципліна, спрямована на формування та розвиток вокально-технічних умінь та навичок студентів, оцінювальних-аналізуювальних умінь (пасивного вокального слуху та активного вокально-педагогічного слуху), вокально-виконавських умінь та навичок, озброєння студентів теоретичною базою знань в галузі вокальної педагогіки та суміжних галузей наук, знаннями методики викладання вокалу, гігієни та охорони співацького голосу, збагачення термінологічного словника майбутнього педагога, досліджує принципи вокальної педагогіки (загальнопедагогічні та специфічні принципи), механізми та закономірності фонаційного процесу.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1-3 курс (1-6 семестр).

Кількість кредитів: 8,5 кредити ECTS: всього год., з них: денна форма навчання – 255 год. аудиторних: 86 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва Печенюк М.А., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Прядко О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Мартинюк Л.В., доцент кафедри музичного мистецтва Ситник Т.М., старший викладач кафедри музичного мистецтва Кузів М.В., викладач кафедри музичного мистецтва Пухальський Т.Д.

Мета курсу: естетичне виховання студентів засобами вокального мистецтва та повноцінний розвиток їх вокального потенціалу та художньо-виконавських умінь та навичок, формування науково-методичної бази майбутніх педагогів-музикантів.

Основні завдання дисципліни:

- 1) набуття студентами основних вокально-технічних умінь та навичок;
- 36.розвиток співацького діапазону в обсязі не менше півтори октави;
- 37.розвиток однорегістрового звучання співацького голосу,
- 38.формування навичок прикритого звучання верхнього регістру співацького голосу;
39. формування навичок співацького дихання (нижньореберного діафрагматичного), опори співацького звуку;

40. розвиток чіткої та виразної дикції та артикуляції при співі;
- 2) розвиток художньо-виконавських навичок:
41. розвиток засобів художньої виразності у співі: динамічного діапазону співацького голосу, навичок різної манери вокалізації (legato, non legato, staccato), індивідуального тембрального забарвлення співацького голосу;
42. формування навичок передачі художнього образу вокального твору.
- 3) розвиток вокально-слухових умінь студентів:
 - розвиток пасивного вокального слуху;
 - розвиток активного вокально-педагогічного вокального слуху;
 - розвиток складових компонентів музичного слуху (вокального, звуковисотного, гармонічного, тембрального).
- 4) опанування студентами основ методики викладання вокалу.
- 5) озброєння студентів знаннями охорони та гігієни співацького голосу.

Результати навчання: студенти **мають знати:** анатомію та фізіологію голосового апарату людини; акустичні особливості формування співацького звука; закономірності та принципи процесу співацького розвитку; теорії голосоутворення; прийоми та методи формування та розвитку вокальних умінь та навичок; вікові особливості розвитку співацького голосу; вокально-педагогічний репертуар.

Студенти **мають уміти:** правильно формувати співацький звук, володіти кантиленою, розвиненим співацьким диханням, витривалістю голосового апарату, розвиненим співацьким діапазоном (півтора, дві октави), динамічною палітрою співацького звука, розвиненими тембральними якостями співацького голосу (об'ємом, блиском, глибиною звучання, співацьким вібрато), вокально-технічними вміннями та навичками; вміти передавати зміст вокального твору засобами художньої виразності у співі (багатство тембрального забарвлення співацького голосу, міміка, жести); володіти навичками вокального та активного вокально-педагогічного слуху вокаліста; вміти співати акапельно та у супроводі музичного інструменту; вміти співати у вокальному ансамблі.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, евристична бесіда, ілюстрування (власний показ педагога, прослуховування еталонного звучання співацького голосу в записі), розбір конкретної проблемної ситуації, використання Інтернет-технологій, консультування, виконання самостійних творчих завдань.

Методи оцінювання: складання модульних контрольних робіт, заліків, іспиту у формі академконцерту, поточне прослуховування.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль Денна форма навчання												Екза- мен	
Змістовий модуль 1 (50 балів)			Змістовий модуль 2 (50 балів)			Змістовий модуль 3 (30 балів)			Змістовий модуль 4 (30 балів)				
Поточн. контр.	Сам. Роб.	МКР	Поточн. контр.	Сам. Роб.	МКР	Поточн. контр.	Сам. Роб.	МКР	Поточн. контр.	Сам. Роб.	МКР		

20	5	25	20	5	25	10	5	15	10	5	15	40	
Залік 100 балів						100 балів							

Форма підсумкового контролю: залік (4 семестр), екзамен (8 семестр).

Перелік основної літератури:

32. Абдуллин Э.Б. Теория и практика музыкального обучения в общеобразовательной школе : пособие для учителя / Эдуард Борисович Абдуллин. — М. : Просвещение, 1983. — 111 с.
33. Адулов Н.А. Руководство по постановке певческого и разговорного голоса. для дикторов, актеров, педагогов и др. / Николай Алексеевич Адулов. — Липецк, 1996. — 375 с.
34. Антонюк В. Виконавські форми сольного співу: до питання виховання різнопрофільних співацьких особистостей : дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.
35. Антонюк В. Етномузикологічні чинники навчання співу : наукове дослідження / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.
36. Антонюк В. Орфоепія у художньому співі : дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 1999. — 24 с.
37. Антонюк В.Г. Постановка голосу : навчальний посібник для студентів вищих муз. навч. закладів / Валентина Геніївна Антонюк. — К. : Українська ідея, 2000. — 68 с.
38. Аспелунд Д. Основные вопросы вокально-речевой культуры / Д.Аспелунд. — М. : Музыка, 1983. — 128 с.
39. Голубев П. Советы молодым педагогам-вокалистам / П.Голубев. — М. : Музгиз., 1963. — 86 с.
40. Дмитриев Л. Основы вокальной методики : учеб. пособ. для муз. вузов / Леонид Борисович Дмитриев. — М. : Музыка, 2007. — 368 с.
41. Доронюк В.Д. Основы вокально-педагогической творческой деятельности учителя музыки: навч. посіб. для викладачів і студентів вищих навч. закладів і вчителів музики шкіл різного типу / В.Д.Доронюк, М.Ю.Слиโวцький. — Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. — 306 с.
42. Егоров А. Гигиена голоса и его физиологические основы / А.Егоров. — М. : Медгиз, 1962. — 173 с.
43. Емельянов В.В. Фонопедический метод формирования певческого голосообразования : методические рекомендации для учителей музыки / В.В.Емельянов / отв. ред. Л.П.Маслова. — Новосибирск : Наука, 1991. — 41 с.
44. Колодуб І. Питання теорії вокального мистецтва / І.Колодуб. — Х. : Промінь, 1995. — 119 с.
45. Люш Д.В. Розвиток і охорона співацького голосу / Д.В.Люш. — К. : Муз. Україна, 1988. — 138, [2] с.

46. Менабени А.Г. Методика обучения сольному пению / Анджелина Георгиевна Менабени. — М. : Просвещение, 1987. — 93 с.
47. Микиша М.В. Практичні основи вокального мистецтва / Михайло Венедиктович Микиша / літ. виклад М.Головащенко. — К. : Муз. Україна, 1971. — 90 с.
48. Пляченко Т.М. Методика викладання вокалу : навч.-метод. посібник для студентів музичних факультетів (Спеціальність “Музична педагогіка і виховання”) / Т.М.Пляченко. — Кіровоград : КДПУ, 2005. — 80 с.
49. Прядко О.М. Розвиток співацького голосу : навч. посіб. / О.М. Прядко. — Кам’янець-Подільський : Сисин О.В., 2010. — 128 с.
50. Юссон Р. Певческий голос: Исследование основных физиологических и акустических явлений певческого голоса / Рауль Юссон. — М. : Музыка, 1974. — 262 с.
51. Юцевич Ю. Музика: словник-довідник / Юрій Євгенович Юцевич. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. — 352 с.
52. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: навч.-метод. посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу / Юрій Євгенович Юцевич; ін-т змісту і методу навчання. — К., 1998. — 158, [1] с.

Мова викладання: українська.

ПП04 Хоровий клас

Опис (анотація): навчальна дисципліни, яка вивчає спеціальний навчальний курс, змістом якого є теоретичне узагальнення розвитку хорової творчості, виконавства і педагогіки; дисципліна, яка розкриває найважливіші методичні проблеми сучасної вокально-хорової роботи з учнівською молоддю та удосконалює практичні навички студентів у процесі роботи з учбовим студентським хором.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1-4 курси (1-8 семестри).

Кількість кредитів: 30 кредитів ECTS: всього 900 год., з них: денна форма навчання – 360 год. Аудиторних: 360 год. практичних занять, 540 год. відводиться на самостійну роботу

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Мартинюк Л.В., старший викладач Кузів М.В.

Мета курсу: підготовка кваліфікованого — вчителя, диригента, керівника вокально-хорового колективу, здатного на високому рівні організувати та забезпечити музичну та вокально-хорову діяльність дітей на уроках музики та в позакласній роботі.

Основні завдання дисципліни:

- формування у студентів інтересу до майбутньої професії в процесі вивчення програмових хорових творів шкільного репертуару;
- ознайомлення з програмами та методикою їх викладання;

- формування навичок інтонування вокально-хорових партій та транспонування їх;
- розвиток творчих здібностей студентів під час роботи з дітьми;
- виховання у студентів вмінь і навичок у колективному виконанні вокальних вправ та творів шкільного репертуару.
- забезпечення необхідною системою знань теорії та методики основ з хорознавства;
- формування вмінь та навичок для вокально-хорового виховання дітей шкільного віку;
- навчання здійснювати керівництво хоровою діяльністю дітей;
- виховання потреби вивчати нові досягнення світової музичної культури та передовий педагогічний досвід для впровадження його у навчально-виховний процес;
- розвиток інтересу до професії вчителя музики, вокально-хорової діяльності, керівника - диригента.

Результати навчання: студенти мають знати:

- теоретичні засади курсу «Хоровий клас»;
- методику практичних засад курсу «Хоровий клас»;
- законодавчу і нормативну базу щодо вивчення курсу «Хоровий клас»;
- інноваційні технології застосування теоретичних засад з курсу у навчально-виховному процесі.

Студенти мають уміти:

- досконало володіти технікою хорового диригування;
- застосовувати на практиці одержані теоретичні та практичні знання з курсу «Хоровий клас»;
- планувати та здійснювати навчально-виховний процес з курсу «Хоровий клас»;
- розробляти та проводити хорові уроки з дітьми різних вікових груп;
- створювати належні умови для навчання та виховання дітей з курсу «Хоровий клас»;
- добирати, аналізувати та узагальнювати цінну інформацію з вокально-хорового розвитку, необхідну для кращого усвідомлення та засвоєння дітьми шкільного віку;
- організовувати активну діяльність дітей на хорових заняттях, викликати їх інтерес до вивчення та виконання вокально-хорових творів.

Методи викладання дисципліни: показ, демонстрація матеріалу, розбір нотного тексту та хорових партитур, використання Інтернет-технологій, самостійна теоретико-аналітична, організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування хорових партій, навички співу студентів як сольо так і квартетами, самостійний розбір та показ робіт,

хорових партитур творів, оцінювання індивідуальних практичних вмінь виконання технічного матеріалу (розпівки, і т. ін.); модульний контроль навичок професійно-художньої колективної діяльності в хоровому класі, музикування, виконання хорових партій в індивідуальній та колективній формах.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)						Екзамен	Сума
Денна форма навчання							
Змістовий модуль 1 (30 балів)			Змістовий модуль 2 (30 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Сам. робота	Поточний контроль	МКР	Сам. робота		
10	15	5	30	15	5		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Горбенко С.С. Українська дитяча хорова література: Навчально-методичний посібник. – К.: НПУ, 2001. – Ч.1.- 207 с.
2. Гордійчук М.М. Хор і майстри хорового співу //Музика і час. - К.: Музична Україна, 1984. - С. 243-276.
3. Гулеско І.І. Національний хоровий стиль: Навчальний посібник. - Харків: ХДІК. 1994. - 108с.
4. Дмитриевский Г.А. Хороведение и управление хором: элементарный курс. – К.: Изомузгиз, 1961.-96 с.
5. Єгоров О.Є. Теорія і практика роботи з хором. - К.: Держ. видав-во образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1961. – 239 с.
6. Ильин В.П. Очерки истории русской хоровой культуры. Ч. 1. - М.: Советский композитор, 1985. - 232с.
7. Коломієць О.М. Хорознавство: Навч. посібник. – Київ: Либідь. 2001.– 168 с.
8. Лащенко А.П. Хоровая культура: аспекты изучения и развития. – К.: Музична Україна, 1989. – 136 с.
9. Мартинюк А.К. Диригування. Навчальний посібник.- Мелітополь, 1996.- 125с.

10. Мартинюк Л.В. Методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Хоровий клас та практикум роботи з хором» // Навчально-методичний посібник / Мартинюк Любов Василівна. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О.В., 2014. – 60 с.
11. Мартинюк Л.В. Співає дитячий хор «Любава», випуск 1: Навчально-репертуарний збірник. – Кам'янець-Подільський: Абетка. 2012.-85с.
12. Мархлевський А.Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі. - К.: Музична Україна, 1986.- 96с.
13. Огороднов Д.Е. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе. – К.: Музична Україна, 1981. – 166 с.
14. Павлицева О. Методика постановки голоса. – М., - Л.: Музыка, 1964. – 124 с.
15. Пигров К.К. Руководство хором. - М.: Музыка, 1964. - 220с.
16. Раввінов О.Г. Методика хорового співу в школі. – К.: Музична Україна, 1971. – 120 с.
17. Ушкарев А. Основы хорового письма. - М.: Музыка, 1982. - 231с.
18. Чесноков П.Г. Хор и управление им. - М.: Государственное музыкальное издательство, 1961. - 240с.
19. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: Навчально-методичний посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу. - К.: ІЗМН, 1998. - 160с.

Мова викладання: українська.

ПП 05 ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ

Опис (анотація): навчальна дисципліна “Хорове диригування” забезпечує підготовку студентів для майбутньої професійної діяльності в сфері хорового виконавства: засвоєння та гра хорової партитури, спів хорових партій, аналітичний розбір твору, диригування, створення виконавської концепції, моделювання хорового звучання, методи управління хоровим колективом, комунікативне спілкування.

Тип: дисципліни професійної та практичної підготовки.

Термін вивчення: I -4 курс (I, 8 семестри).

Кількість кредитів: 12,5 кредитів ECTS: загальна кількість годин: 375, з них: денна форма навчання: 150 год. – практичні заняття, самостійна робота – 225 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Яропуд З.П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Аліксійчук О.С., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Мартинюк Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Борисова Т.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Воєвідко Л.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Совік Т.В., старший

викладач кафедри музичного мистецтва Кузів М.В., викладач кафедри музичного мистецтва Пухальський Т.Д.

Мета дисципліни: формування у студентів знань, умінь та навичок керівництва шкільними хоровими колективами.

Основні завдання дисципліни:

- 87.формування загальної музичної культури студентів, їх творчих здібностей, виховання інтересу та позитивне ставлення до майбутньої диригентської діяльності;
- 88.формування у майбутніх фахівців необхідних методичних прийомів вивчення та засвоєння хорового твору, уміння використовувати навички виконавської інтерпретації;
- 89.формування професійних навичок диригентського жесту у досягненні художньої виразності при виконанні хорового твору;
- 90.спрямування студентів до роботи з шкільним хором, удосконалення практичних навичок і прийомів репетиційної роботи над хоровим твором.

Результати навчання: студенти повинні знати:

- 91.теоретичні основи техніки диригування;
- 92.особливості особистісних управлінських якостей майбутнього хормейстера;
- 93.побудову диригентського апарату;
- 94.значення міміки диригента під час управління хором;
- 95.основні параметри диригентської постави;
- 96.будову диригентських рухів;
97. метричні схеми (прості, складні) диригентського жесту;
98. штрихи звуковедення в диригентській техніці;
- 99.прийоми передачі жестом синкоп, фермат, акцентів, сфорцандо, субіто піано, субіто форте, філірування звуку.

студенти повинні **вміти**:

100. володіти технікою диригування (пластичність, свобода, економічність, графічна ясність диригентських рухів, художня доцільність прийомів мануальної техніки, емоційність);
101. здійснювати музично-виконавський аналіз хорових творів;
102. використовувати художньо-доцільне диригентське трактування хорових партитур;
103. створювати власну виконавську інтерпретацію хорових творів.

Методи викладання дисципліни: пояснення, власний показ, консультування, самостійна організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального творчого завдання.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, контрольні модульні роботи.

Розподіл балів, що присвоюється студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)	Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)	

			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
40 балів	50 балів	10	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

53. Березовський М.: Хорові духовні твори. - Київ: Муз. Україна, 1995. - 115 с.
54. Детский хор. Пособие для хормейстера / Сост. И. Марисова. -Вып. 1.- Москва : Музыка., 1982.- 39 с .
55. Детский хор /Сост. И.Марисова. – Вып. 4. – Москва : Музыка, 1985. - 32 с.
56. З народної криниці. Обробки українських народних пісень для хору М. Кречка. – Київ : Муз.Україна,1986. - 80 с.
57. Іщенко Ю.Я. Хорові твори без супроводу. – Київ : Муз. Україна, 1985. - 88 с.
58. Кирилина И. Весёлая песенка. – Київ : Муз. Україна, 1995. - 30 с.
59. Козицький Г. 10 шкільних хорів. – Київ : Муз. Україна, 1989. - 24 с.
60. Левченко Г., Лиманський П., Тягло Є. Хорове диригування. - Вип.І. - Полтава: ПДПУ, 1995. - 124 с.
61. Левченко Г.С. Червона калина – полтавська земля: збірник творів з репертуару Українського народного хору “Калина”. – Полтава: Видання ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2000. - 104 с.
62. Леонтович М. Хорові твори /Упоряд. В. Брусса. – Київ : Муз. Україна, 1970. - 338 с.
63. Леонтович М. Хорові твори на народнопісенні теми. – Київ : Муз.Україна,1987. - 22 с.
64. Лиманський П., Тягло Є. Хорове диригування: навчальний посібник. - Вип. II.- Полтава: ПДПУ, 1998. - 182 с.
65. Лятошинський Б. П'ять мішаних хорів без супроводу. – Київ : Мистецтво, 1964. - 15 с.
66. Майборода Г. Хорові прелюди а саррелла. – Київ : Муз.Україна,1984. - 60 с.
67. Україна співає /Уклад. В.Уманець. – Київ : Муз. Україна, 1974. - Вип. 7. - 78 с. 45.
68. Хорові сцени з опер українських композиторів ХІХ –початку ХХ століть. Хрестоматія з хорового диригування для вищих і середніх музичних навчальних закладів. – Київ : Муз. Україна, 1991. -186 с.
69. Хрестоматія з хорового диригування /Упоряд. М. Красс. - Вип. 1. – Київ : Муз. Україна, 1973. - 135 с.
70. Шамо І. Хорові твори на вірші Лесі Українки. – Київ : Муз. Україна, 1983. - 36 с.
71. Штогаренко А. Хорові твори. – Київ : Муз. Україна, 1972. - 116 с

Мова викладання: українська.

ПП 12 МЕТОДИКА РОБОТИ З НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНИМИ КОЛЕКТИВАМИ

Опис (анотація) навчальна дисципліна формує практичні навички методичної та диригентської роботи майбутніх керівників народно-інструментальних колективів з народно-інструментальним колективом, а також соціально-історичний підхід до культури інструментального виконавства, сприяє засвоєнню сучасних завдань у галузі пропаганди та практичного використання народного музичного інструментарію.

Тип: дисципліна вільного вибору студента.

Термін вивчення: 3 курсу (6 семестри).

Кількість кредитів: 4,0 кредитів ОСТS: загальна кількість годин – 120; з них: 20 год. лекційних, 20 год. практичних; 80 год. – самостійна робота.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г.

Мета дисципліни: підготовка студентів до організації та здійснення керівництва шкільними народно-інструментальними колективами в умовах позакласної та позашкільної роботи.

Основні завдання дисципліни:

1. формування у студентів професійних умінь та навичок гри в оркестрі; виховання навичок колективного виконавства;
2. опанування студентами репертуаром для роботи з шкільними народно-інструментальними колективами;
3. формування у студентів інтересу, потребу та установку на музично-педагогічну діяльність керівника шкільного НІКу;
4. формування психолого-педагогічних та спеціальних умінь, які складають основу професійно-методичного досвіду роботи керівника шкільного НІКу.

Результати навчання: студенти повинні знати:

- 1) вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;
- 2) термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;
- 3) закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;
- 4) історичний розвиток народно-інструментального виконавства в Україні;
- 5) організаційно-педагогічні основи створення дитячого народно-інструментального та вокально-хорового колективу;
- 6) вимоги до створення матеріальної бази для ансамблю, оркестру, хору;
- 7) музичні здібності та психофізіологічні особливості дітей молодшого та старшого віку;
- 8) теоретичні відомості про методичну роботу вчителя-керівника дитячого НІКу та хору.

студенти повинні вміти:

1. реалізувати свій творчо-художній потенціал в роботі над музичним твором в оркестровому колективі;
2. раціонально об'єднувати і підпорядковувати індивідуальну гру колективному виконавству;
3. визначати конкретні напрями в узгоджені виконавських операцій щодо відтворення загально-технічних та художніх аспектів оркестрового виконавства.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ, консультування, самостійна теоретико-аналітична, організаційно-методична робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування (індивідуальне та колективне виконання оркестрових партій) та теоретичного матеріалу.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
40 балів	50 балів	10	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

- Бец О.Д., Олійник В.Ф. Троїсті музики: минуле і сьогодення. // Навчально-метод. посібн. – Кам'янець-Подільський., 2009. – 48 с.
- Барсова І. Книга про оркестр. – К., 1981. – 173 с.
- Власов В., Олійник О. Народно-інструментальне оркестрове мистецтво // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: Тези Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 02.12.2005). – Київ : НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. – С. 42-49.
- Власов. В.П. Оригінальний репертуар оркестру народних інструментів як фактор визначення специфіки жанру // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: Тези Всеукраїнської наук.-практ. конф.

(Київ, 02.12. 2005). – Київ : НМАУ
Чайковського, 2005. – С. 92-97.

ім. П.

- Водяний Б. Народна інструментальна музика Західного Поділля: проблеми еволюції традиційних форм музикування. // Дис. ...канд. мист-ва: спец. 17.00.03 – музичне мистецтво. – Київ, 1994. – 238 с.
- Воеводин В. Пособие для руководителя студенческого оркестра народных инструментов. – Київ, 2003. – 143 с.
- Гуцал В. Грає оркестр українських народних інструментів. // Бібліотечка художньої самодіяльності «РАЙДУГА», № 11. – Київ : Мистецтво, 1978. – С. 5– 50.
- Гуцал В. Грає оркестр українських народних музичних інструментів. – Київ :1978. – 168 с.
- Гуцал В. Інструментовка для українського оркестру народних інструментів. – Київ, 1988. – 79 с.
- Гуцал В. Деякі проблеми збереження та розвитку народно-інструментального жанру // Актуальні напрями розвитку академічного народно-інструментального мистецтва: Зб. мат. Другої Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 20-27 березня, 1998). – Київ, 1998. – С. 33–34.
- Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти. – Київ, 1967. – 244 с.
- Душний А.І. Оркестр народних інструментів на перехресті шляхів академічного виконавського сьогодення // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: тези Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 02.12.2005). – Київ : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2005. – С. 78-87.
- Іванов П.Г. Оркестр українських народних інструментів. – Київ, 1981. – 110 с.
- Ільченко О.О. Народне оркестрове виконавство: аматорство і проблеми художності. – Київ, 1994. – 106 с.
- Каргин А.С. Работа с самодеятельным оркестром народных инструментов. – Москва, 1982. – 158 с.

- Лапченко В.П. Інструментальні ансамблі в початкових класах. – Київ, 1969. – 150 с.
- Лапченко В.П. Курс гри в оркестрі народних інструментів. – Київ, 1975.
- Маринін І.Г. Вибрані твори для оркестру народних інструментів: Репертуарно-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2006. – 136 с.
- Маринін І.Г., Олійник В.Ф. Народно-інструментальне мистецтво Південно-Західного Поділля: ансамбль троїстих музик Олексія Беца: монографія. – Кам'янець-Подільський: видавець Зволейко Д.Г. 2011. – 320 с.
- Незовибатько О. Ознайомлення з музичними інструментами та організація інструментальних ансамблів. – Київ, 1966. – 79 с.
- Пасічняк Л. Особливості формування репертуарних тенденцій академічних народно-інструментальних ансамблів. \ Лілія Пасічняк // Феномен школи в музично-виконавському мистецтві: тези міжн. конф. (22-23 березня 2005 р., Київ). – Київ, Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського, 2005. – С. 63-65.
- Пастушенко А.С., Пономаренко М.І. Організація фольклорних ансамблів в загальноосвітній школі: Методичні поради студентам-практикантам та вчителям музики. – Рівне, 1989. – 59 с.

Мова викладання: українська.

4 курс

0101 Педагогічна освіта

6.010101 Дошкільна освіта

ГЕ 06 ПОЛІТОЛОГІЯ

Анотація: Політологія як навчальна дисципліна покликана допомогти майбутнім фахівцям різних сфер суспільної діяльності оволодіти систематизованими знаннями про політику, які б стали основою їхньої

громадянської політичної культури; посприяти оволодінню ними методологією аналізу політичного життя, виробити світоглядні критерії оцінювання поточних політичних подій, фактів і явищ; навчити застосовувати політологічні знання як у соціально-політичній практиці, так й у власній громадській діяльності.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 4 курс (7 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 108 год., з них: денна форма навчання – 52 год. аудиторних; 28 год. лекційних, 24 год. семінарських занять; заочна форма навчання - 16 год. аудиторних,; лекційних -10 год. і 6 год. семінарських занять.

Викладацький склад: професор Нечитайло В.В., кандидат політичних наук, ст. викладач Кобильник В.В., кандидат політичних наук, ст. викладач Маркітантов В.Ю., кандидат історичних наук, доцент кафедри політології і соціології Вонсович Г.Б., кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і соціології Вонсович С.Г., асистент кафедри політології і соціології Чабанов В.Г.

Предметом дисципліни "Політологія" є визначення природи, сутності і механізмів здійснення політичної влади, політичних і державних інститутів, політичної свідомості, культури і поведінки.

Метою курсу є формування у студентів засадових уявлень і знань з теорії та методології аналізу соціально-політичного життя, вироблення світоглядних орієнтацій та ціннісних критеріїв оцінювання політики, влади, політичних подій, явища, усвідомлення їх сутності та ролі людини в політичному житті суспільства.

Основні завдання дисципліни:

1) розкрити зміст і сутність політології як наукової дисципліни та етапи її розвитку;

- 2) обґрунтувати політику як світ політичних артефактів, практик і реальних відносин;
- 3) показати політику як світ уявлень і фактів свідомості;
- 4) проаналізувати теорії політичного процесу, соціально-політичних трансформацій і світової політики;
- 5) формувати у майбутніх спеціалістів соціально-гуманітарного, природничого й технічного фаху чітке розуміння сутності, змісту, ролі та значення політики у локальному і глобальному аспектах;
- 6) вдосконалювати вміння студентів співвідносити знання теорії із сучасною практикою політичного життя;
- 7) розвивати у студентів уміння самостійно працювати із науковою, навчально-методичною та спеціальною літературою; працювати у всесвітній мережі та електронними носіями інформації;
- 8) стимулювати науково-пошукову творчість студентів, їхнє прагнення до вдосконалення політичної, громадянської освіти.

Програма курсу включає дискурсивно - політологічний, історико-філософський, духовно-культурний і міжнародний аспекти політики, що дозволяє отримати достатньо цілісне уявлення про соціально-політичну сферу і сприяє виробленню у студентів відповідних умінь і навичок для їхньої майбутньої професійної діяльності.

Результати навчання: студенти мають знати:

- об'єкт, предмет, методи курсу;
- методологічні питання, школи та напрями історії і теорії політичної науки, світової так і вітчизняної; володіти понятійно-категоріальним апаратом;
- структуру та особливості функціонування політичної сфери суспільства; основні категорії політичної науки ;
- механізм формування і функціонування політичної влади;
- відмінності у діяльності політичних інститутів;
- взаємовпливи особи і політики (у т.ч. студентства);

- суб'єктів світової політики і міжнародних відносин та місце і роль України як політичного актора.

Студенти мають уміти:

- орієнтуватися у складних проблемах політичного життя, усвідомлювати своє місце і роль у політичних процесах та можливість впливати на них;
- оперувати основними політичними поняттями і категоріями;
- аналізувати політичні проблеми, процеси і тенденції сучасного етапу соціального розвитку;
- дотримуватись основних вимог щодо особистої самоосвіти і політичної культури та поведінки;
- визначати місце і роль знань, умінь і навичок з політології у виховному і освітньому процесах;
- розпізнавати різні види владних відносин, специфіку політичної влади; орієнтуватися у проблемах поділу влади, формах політичного устрою і правління;
- виокремлювати прояви прямої і представницької демократії, сприяти їх утвердженню у сучасному українському суспільстві;
- чітко розуміти свої громадянські права, свободи і обов'язки, відстоювати принципи громадянського суспільства й правової держави;
- давати раціонально-критичну оцінку діям різних політичних сил, груп, лідерів;
- орієнтуватися у міжнародному політичному житті; геополітичній обстановці, мати уявлення про місце і статус України у сучасному світі.

Методикою вивчення дисципліни передбачено врахування взаємозв'язків основних тем курсу з поняттями, термінами і категоріями

таких дисциплін, як історія України, всесвітня історія, політична історія XX століття, соціальної філософії, історії вітчизняної і зарубіжної літератури, соціальної психології, філософії глобальних проблем сучасної цивілізації.

Методика викладання дисципліни: вербальне пояснення викладача, різноманітні види бесід (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична тощо), створення та розв'язання проблемних ситуацій, конспектування матеріалу, опрацювання теоретико-методологічної, методичної літератури, конференції, дискусії, брейн-стормінг тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, співбесіда, написання самостійних робіт, контрольні роботи з модулів, письмове тестування, оцінка за індивідуальне навчально-дослідне завдання (реферат), підсумковий посеместровий контроль (іспит – усний, письмовий; (залік)).

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульні контрольні роботи	Іспит
20 балів	10 балів	30 (15+15) балів	40 балів
Заочна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Залік
30 балів	10 балів	60 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Політологія (Навчально – методичний комплекс). - / За ред.. Ф.М.Кирилюка. – К.: Здоров'я, 2005.- 736 с.
2. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник – К.: Либідь, 2002. – 576 с.
3. Гелей С., Рутар С. Політологія: Навч. посіб. – К.: Знання, 2010. – 415 с.
4. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів (За ред. О. В.Бабкіної, В.П. Горбатенка). – К.: Видавничий центр “Академія”, 2010. – 560 с.
5. Рудич Ф.М. Політологія: Підручник – К.: Либідь, 2009. – 489 с.
6. Теория политики: Учебное пособие /Под ред.Б.А.Исаева. – СПб.; Питер, 2008. – 464 с.
7. Вонсович Г.Б. З історії західної політичної думки ХХ століття. – Навчально-методичний посібник. – Кам'янець – Подільський, 1997. – 76 с.
8. Кухта Б., Красівський О., Ліпенцев А. Політологія (Історія і теорія політичної науки): Курс лекцій. – Львів: Кальварія, 2009. -279 с.
9. Ярош Б., Ярош О. Загальна теорія політики: Навч. посібник. – Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. – 240 с.
10. Конституція України. – К.: Парламентське видавництво, 1997. - 98 с.
11. Бебик В.М. Політологія для політика і громадянина: Монографія. – К.: МАУП, 2007.
12. Антология мировой политической мысли: В 5 т. – М. 1997.

Мова викладання: українська

МНП-03 Основи охорони праці

Опис (анотація): Основи охорони праці – нормативна дисципліна, яка вивчається з метою формування у майбутніх фахівців з вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь з

правових та організаційних питань охорони праці, з питань гігієни праці, виробничої санітарії, техніки безпеки та пожежної безпеки, визначеного відповідними державними стандартами освіти, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності.

Програма дисципліни "Основи охорони праці" розроблена з урахуванням того, що вивчення питань, що пов'язані з охороною праці в університеті здійснюється на двох рівнях: при вивченні БЖД в першому семестрі першого курсу, основ охорони праці – в другому семестрі першого курсу.

Поглиблене вивчення питань охорони праці, техногенної безпеки та надзвичайних ситуацій на виробництві передбачається надалі на етапі підготовки спеціалістів за професійно-орієнтованими програмами, розроблені згідно з державними стандартами освіти як продовження цієї програми і спрямованими на оволодіння студентами методами і засобами створення безпечних умов праці з урахуванням специфічних особливостей освітньої галузі за профілем спеціальностей на базі знань дисципліни "Основи охорони праці" і профільюючих дисциплін.

Тип: цикл природничо-наукової (фундаментальної) підготовки

Термін вивчення: 4 курс (7-8 семестр).

Кількість кредитів: 1,5 кредити ECTS: всього 54 год., з них: денна форма навчання –36 год. аудиторних: 18 год. лекційних, 18 год. практичних занять.

Викладацький склад: Поведа Т.П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання фізики.

Мета курсу: полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці.

Основні завдання дисципліни: вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Результати навчання: студенти **мають знати:** засвоївши програму навчальної дисципліни «Основи охорони праці» студенти мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці та володіти такими основними професійними компетенціями з охорони праці:

у науково-дослідній діяльності:

- готовність застосовувати сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;
- здатність поставити завдання та організувати наукові дослідження з визначення професійних, виробничих ризиків, загроз на робочих місцях.

у технологічній діяльності:

- обґрунтування і розробка безпечних технологій (в галузі діяльності);
- участь у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;
- розробка та проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.

вміти:

в організаційно-управлінській діяльності:

- впроваджувати організаційні і технічні заходи з метою поліпшення безпеки праці;
- управляти діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;

- впроваджувати ефективний розподіл функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці у виробничому колективі.
- розробка і впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування зразків техніки і робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці.

у педагогічній діяльності:

- розробляти методичне забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці.

у консультаційній діяльності:

- надавати допомогу та консультації працівників з практичних питань безпеки праці;
- готовність контролювати виконання вимог охорони праці в організації

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лабораторно-практичні роботи, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Залік	Сума
Змістовий модуль (60 балів)					
Поточ	Самос	ІНДЗ	МКР		

ний контроль	тійна робота				100
35 балів	15 балів	15 балів	35 балів		

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Білик Р.М. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2012. – 156с.
2. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Основи охорони праці: Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2011. – 175с.
3. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2011. – 277с.
4. Ткачук К. Н., Халімовський М. О., Зацарний В. В. та ін. Основи охорони праці: Підручник. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Основа, 2006. – 444 с.
5. Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.
6. Основи охорони праці: Підручник / За ред. проф. В.В.Березуцького – Х.: Факт, 2005. – 480 с.
7. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
8. Третьяков О.В., Зацарний В.В., Безсонний В.Л. Охорона праці: Навчальний посібник з тестовим комплексом на CD/ за ред. К.Н. Ткачука. – К.: Знання, 2010. – 167 с. + компакт-диск.

9. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.

10. Желібо Є. П., Баранова Н. І., Коваленко В.В. Охорона праці в органах державної податкової служби. Навч. посібник для ВНЗ. Ірпінь. - 2002.

11. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

12. Охорона праці в будівництві: Навч. посіб. посібник / за редакцією Коржика Б.М. і Іванова В.М. – Харків: Форт, 2010. – 388 с.

13. Березюк О. В., Лемешев М. С. Охорона праці в галузі радіотехніки: Навч. посіб. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 159 с.

14. Ярошевська В.М., Чабан В.Й. Охорона праці в будівельній галузі: Навч. посіб. – Рівне: НУВГП, 2005. – 313с.

15. Батлук В. А. Охорона праці в галузі телекомунікацій: Навч. посіб. – Львів: Афіша, 2003. – 320 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 08 Педагогічна творчість

Опис (анотація): вивчення дисципліни передбачає поглиблену теоретичну та практичну підготовку щодо розуміння законів та закономірностей педагогічної творчості як галузі педагогічного знання про творчий розвиток особистості, створення сприятливих умов для її творчої самореалізації та творчого самовираження, розкриття творчого потенціалу як окремої людини у всі сенситивні періоди її життя, так і творчих колективів.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна частина).

Термін вивчення: IV курс (7 семестр).

Кількість кредитів: 2 кредити ECTS: всього 72 год., з них: денна форма навчання – 28 год. аудиторних: 12 год. лекційних, 16 год. практичних занять, самостійна робота – 44 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом Федорчук В.В.

Мета курсу: забезпечити поглиблену теоретичну та практичну підготовку, щодо розуміння законів та закономірностей педагогічної творчості як галузі педагогічного знання про творчий розвиток особистості, створення сприятливих умов для її творчої самореалізації та творчого самовираження, розкриття творчого потенціалу як окремої людини у всі сенситивні періоди її життя, так і творчих колективів.

Основні завдання дисципліни:

- опанування знаннями про основні напрями досліджень проблеми творчості, предмет, завдання та науковий тезаурус педагогіки творчості; психологічні дослідження творчості та їх значення для педагогіки творчості; творчі якості особистості та критерії їх оцінювання; технології вивчення рівня творчого розвитку особистості; педагогічні технології творчого розвитку особистості; педагогічне управління творчою діяльністю;
- розвиток інтелекту, творчих якостей студентів, здатності до науково-дослідницької та інноваційної діяльності;
- формування у студентів наукового світогляду та методологічної культури;
- поглиблення знань щодо особистісно орієнтованої парадигми освіти.

Результати навчання.

У результаті оволодіння курсом студент *повинен*

знати:

- науковий тезаурус педагогічної творчості;
- основні напрями досліджень проблеми творчості;

- значення психологічних досліджень творчості для педагогічної творчості;
- творчі якості та критерії їх оцінювання;
- технології вивчення рівня творчого розвитку особистості;
- педагогічні технології творчого розвитку особистості;
- різницю між поняттями творчої та інноваційної діяльності;

вміти:

- на основі самопізнання формувати власну траєкторію творчого розвитку;
- оцінювати власний рівень готовності до педагогічної діяльності;
- мобілізувати своє творче робоче самопочуття;
- самооцінювати власну зовнішню виразність, здійснювати доцільне невербальне самовираження, читати невербальну інформацію;
- аналізувати власну діяльність з погляду її педагогічної доцільності;
- удосконалювати уміння й навички самостійної навчальної роботи, пошуку, відбору, опрацювання й аналізу наукової інформації та методичних джерел.

Методи викладання дисципліни: пояснення, опрацювання методичної літератури, моделювання ситуацій тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота.

Денна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Залік
Поточний контроль	МКР	100
50 балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

4. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості вчителя: Навчальний посібник / С. О. Сисоєва. – К.: ІСДОУ, 1994. – 112 с
5. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С.О. Сисоєва // К.: Міленіум, 2006.- □□346 с
6. Сисоєва С. О. Педагогічна творчість: Монографія / С. О. Сисоєва. – Харків,Київ: Каравела, 1998. – 150 с.

Мова навчання: українська.

ПП 14 Інклюзивна освіта

Опис (анотація): Дисципліна «Інклюзивна освіта» є однією з наукових дисциплін, які готують майбутнього педагога до впровадження інклюзивного навчання у загальноосвітні заклади. Вона має сформувати адекватне ставлення майбутніх спеціалістів до спільного навчання осіб з вадами психофізичного розвитку із однолітками з типовим розвитком; забезпечити їхню готовність професійно здійснювати правильний психолого-педагогічний супровід дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку, з метою їх інтеграції в сучасну систему соціальних стосунків.

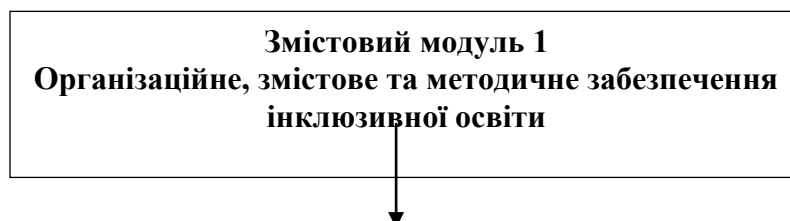
Тип: нормативна дисципліна (ПП 14).

Термін вивчення: 4 курс (5 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS, всього - 108 годин, 42 год. аудиторних занять (20 год. лекцій, 22 год. практичних занять), 66 год. самостійної роботи.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти Чопік О.В., асистент кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти Олійник О.М.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни:

Мета курсу: засвоєння студентами теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад інклюзивної освіти.

Основні завдання дисципліни:

- сформувати усвідомлене розуміння основних положень інклюзивної освіти;
- виробити навички командної роботи у навчанні та вихованні дітей з особливими потребами;
- забезпечити досконале володіння стратегіями взаємодії з батьками дітей з особливими потребами;
- сформувати навички диференційованого викладання та оцінювання, індивідуального підходу до навчання дітей з особливими освітніми потребами; виробити усвідомлення необхідності зростання педагогічної майстерності.

У результаті оволодіння дисципліною студенти повинні знати: теоретико-методологічні, організаційні, нормативно-правові та методичні засади інклюзивної освіти

У результаті оволодіння дисципліною студенти повинні вміти: використовувати ефективні стратегії взаємодії з різними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації навчально-методичного забезпечення й методики викладання; реалізовувати підходи диференційованого викладання та оцінювання навчальних досягнень і розвитку дітей з особливими освітніми потребами; реалізовувати індивідуальний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Методи викладання дисципліни: традиційна та активна лекція, пояснення, бесіда, дискусії, моделювання, ділові ігри, розв'язання

педагогічних ситуацій, програмовані та практичні завдання, проведення занять у спеціальних закладах, перегляд відеозаписів.

Методи оцінювання: Засобами діагностики успішності навчання з дисципліни «Інклюзивна освіта» є: опитування, виконання практичних завдань, індивідуальна самостійна робота, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Екзамен	Сума
30 балів	30 балів	40 балів	100 балів

Форми підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури

1. Інклюзивна освіта: теорія та практика : навчально-методичний посібник / [Колектив авторів; За заг. ред. С.П.Миронової]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012. – 192 с.

2. Інклюзивна освіта: теорія та практика : навчально-методичний посібник / [Колектив авторів; За заг. ред. С.П.Миронової]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. – Частина 2. – 184 с.

3. Інклюзивне навчання: організаційне, змістове та методичне забезпечення: навчально-методичний посібник / [кол. авторів; за заг. ред. С.П.Миронової]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. – 236 с.

4. Кузава І.Б. Інклюзивна освіта дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку: теорія та методика: Монографія / І.Б.Кузава. – Луцьк, ПП Іванюк В.П., 2013. – 292 с.

5. Миронова С.П. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / С.П.Миронова, О.В.Гаврилов, М.П.Матвєєва; [за заг. ред. С.П.Миронової]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – 264 с.

6. Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник / за заг. ред. А.А.Колупаєвої. – К.: А.С.К., 2012. – 308 с.

7. Порядок комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0224-15>

8. Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах // Урядовий кур'єр. – 20.08.2011. - № 153. – С. 3.

Мова викладання: українська.

ЗП 09 Гендерна педагогіка

Опис (анотація): «Гендерна педагогіка» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців. Так, у змісті курсу з гендерної педагогіки розкриваються якісні зміни розвитку педагогічної думки та шкільної практики з точки зору гендерного підходу. Показано, що особливо важливою є роль школи зокрема та педагогіки в цілому у становленні гендерної соціалізації та формуванні гендерної ідентичності особистості. Програмою передбачено виклад гендерної педагогіки у тісному зв'язку із історією розвитку освіти та людського суспільства. Розкрито роль сім'ї у вихованні гендерно-рольових поглядів. Проаналізовано результати досліджень та роботи з гендерної проблематики видатних педагогів, психологів і соціологів.

Тип: вибіркова.

Термін вивчення: IV курс (5 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредита ECTS: всього 144 год., з них: 48 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 24 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом Лебідь І.Ю.

Мета курсу: формування у студентів гендерних знань, практичних вмінь та навичок, які потрібні для втілення принципів, методик і технологій гендерної соціалізації, виховання та освіти в практику майбутньої педагогічної діяльності.

Основні завдання дисципліни:

- 1) визначити теоретичний та методологічний зміст основних категорій гендерної педагогіки;
- 2) проаналізувати з точки зору гендерного підходу проблеми зайнятості в системі освіти;
- 3) продемонструвати значимість фактору освіти в процесі гендерної соціалізації дитини;
- 4) ознайомити студентів з різноманітним методом, технологій та методик гендерної педагогіки;
- 5) сприяти формуванню здатності до гендерного аналізу практики педагогічної діяльності;
- 6) обґрунтувати можливість і необхідність використання гендерного підходу в педагогічній діяльності.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- сутність гендерної теорії та методології сучасних гендерних досліджень;
- специфіку, пріоритетні напрямки розвитку гендерної педагогіки;
- основні етапи розвитку гендерної педагогіки; предмет, завдання, основні категорії гендерної педагогіки;
- гендерні стереотипи та гендерну нерівність у соціальних інститутах та освітніх закладах;

- ролі та рольову поведінку особистості;
- особливості гендерної соціалізації дитини;
- механізми гендерної соціалізації в загальноосвітніх навчальних закладах;
- гендерні аспекти в економічній, політичній, правовій, соціальній сферах; – сучасні концепції гендерної освіти;
- основні гендерні технології та можливості їх використання на різних етапах розвитку особистості дитини;
- гендерні аспекти педагогічної професії та організація гендерно-неупередженого навчально-виховного процесу.

Студенти мають *уміти*:

- розпізнавати прояви гендерних стереотипів, дискримінації за ознакою статі, гендерної несправедливості й нерівності й викорінювати їх;
- вільно обмінюватися думками по гендерній проблематиці;
- спілкуватися на рівноправній основі;
- застосовувати отримані знання в професійній діяльності;
- розробляти методичні матеріали, що мають гендерну спрямованість;
- оперувати сучасними методиками гендерних досліджень;
- проводити наукові гендерні дослідження (генеалогічні, родознавчі та ін.);
- пропагувати гендерні знання з метою підвищення культури;
- застосовувати форми і методи організації гендерно-неупередженого навчально-виховного процесу;
- планувати, аналізувати і проводити навчально-виховну діяльність щодо зменшення негативного впливу гендерних стереотипів на розвиток особистості дитини.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації; використання Інтернет-технологій, консультування, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична

робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) Денна форма навчання			Екзамен	Сума	
Змістовий модуль 1 (30 балів)		Змістовий модуль 2 (30 балів)		40	100
Поточний контроль МКР		Поточний контроль	МКР		
15 балів 15 балів		15 балів	15 балів		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Градусова Л. В. Гендерная педагогика : [учебн. пособ.] / Л. В. Градусова. – М.: Флинта : Наука, 2011. – 176 с.

2. Дороніна Т. О. Теоретико-методологічні засади гендерної освіти та виховання учнівської молоді : монографія Тетяна Олексіївна дороніна ; НАПН, Інститут вищої освіти, КДПУ, МОНМС України. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2011. – 331 с.

4. Гендерні стандарти сучасної освіти : збірка рекомендацій. Ч.1 / редакційна рада : О.М. Кікінежді, В. С. Власов, Л. Б. Магдюк, Т. В. Ладиченко. – К. : Дорадо-друк, 2010. – 328 с.

5. Ерофеева Н. Ю. Гендерная педагогика : [учебн. пособ.] / Н. Ю. Ерофеева. – Ижевск, 2010. – 312 с.

6. Лебідь І.Ю. Гендерна педагогіка. Навчально-методичний посібник / автор-упорядник І.Ю. Лебідь. – Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2015. – 130 с.

7. Кравець В. П. Гендерна педагогіка : [навч. посіб.] / В. П. Кравець. – Тернопіль : Джура, 2003. – 416 с.

8. Кікінеджі О. М., Кізь О. Б. Формування гендерної культури молоді : науково-методичні матеріали до тренінгової програми. Навчальний посібник. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – 160 с.

9. Основи теорії гендеру : [навч. посіб.] / [В. П. Агєєва, В. В. Близнюк, О. Головащенко та ін.]. – К. : К.І.С., 2004. – 536 с.

10. Слюсаренко Н. В. Гендерний підхід до організації навчально-виховного процесу сучасної школи : [навч.-метод. посіб.] / Н. В. Слюсаренко. – Херсон : РПО, 2010. – 158 с.

11. Штылева Л. В. Фактор пола в образовании : гендерный подход и анализ / Л. В. Штылева. – М. : ПЕРСЭ, 2008. – 316 с.

Допоміжна

1. Артем'єва О.О. Гендерні дослідження в контексті постнекласичної раціональності / Ольга Олександрівна Артем'єва : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.09 «Філософія науки» / О. О. Артем'єва. – К., 2008. – 21 с.

2. Верз Л. Гендерна нерівність на ринку праці та у суспільстві // Гендер і державна політика: навчальний посібник/ Упоряд. П. Ренкін; пер. з англійської. – К. : Вид-во "Основи", 2004. – 394 с.

3. Каменская Е. Н. Гендерный подход в педагогике / Елена Николаевна Каменская : афтореф. дис. на соиск. научн. степени д-ра пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика и история педагогики». – Ростов/Д, 2006. – 42 с.

4. Кікінежді О. Соціально-психологічні чинники диференціації гендеру в українському соціумі (гендерна дискримінація в освіті) // Освітнянин. – 2008. – № 4. – С. 22–28.

5. Коніщева Н. Гендерна освіта – ключ до демократії та економічного зростання / Н. Коніщева // Донеччина. – 2012. – № 26. – 10 квітня. – С. 2.

6. Концепція Державної програми з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на 2006-2010 роки // Офіційний вісник України. – 2006. – № 27.

7. Кравець В. П. Статева соціалізація дітей і підлітків : закономірності та гендерні особливості : монографія / В. П. Кравець. – Тернопіль : ТНПУ, 2008. – 476 с.

8. Ягремцева А. О. Гендерний підхід в освітньому процесі : порівняльний аналіз українського та німецького досвіду. [Електронний ресурс], – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua /Portal / Soc_Gum/Pfto/2009_5/files/ped905_97.pdf](http://nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Pfto/2009_5/files/ped905_97.pdf)

Мова викладання: українська.

ПП 18 Методика навчання освітньої галузі

«Мови і літератури» в початкових класах

Опис (анотація): дисципліна передбачає вивчення студентами методики навчання грамоти, методики розвитку мовлення, методики навчання літературного читання, методики вивчення мовної теорії.

Тип: цикл професійної і практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 4 курс (7 семестр).

Кількість кредитів: 6 кредитів ECTS: всього 216 год., з них: денна форма навчання –72 год. аудиторних: 36 год. лекційних, 26 год. практичних занять; 10 год. лабораторних, 144 год. самостійна робота.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Гордійчук М.С., асистент Попова О.Ю.

Мета курсу: озброєння студентів знаннями процесу навчання рідної мови, уміннями і навичками, необхідними для практичної реалізації

мовної та літературної освіти молодших школярів.

Основні завдання дисципліни:

- розкрити студентам мету і завдання кожного розділу, його зміст, основні теоретичні засади, зв'язок їх з науковими положеннями педагогіки, психології, мовознавства чи літературознавства та шкільною програмою;
- охарактеризувати науково обґрунтовані і підтверджені досвідом принципи, методи і прийоми розкриття суті певних мовних чи мовленнєвих явищ, літературознавчих понять;
- забезпечити ознайомлення студентів з вимогами шкільної програми за кожним з розділів та змістом навчального матеріалу в шкільних підручниках для 1-4 класів;
- сформувати вміння самостійно складати конспекти уроків, виготовляти дидактичний матеріал.

Результати навчання: студенти мають *знати*: психофізіологічні особливості оволодіння мовою дітьми молодшого шкільного віку, лінгвістичні та літературознавчі особливості побудови курсу; методи, прийоми та форми проведення уроків української мови та літературного читання в початкових класах; мають *уміти*: проектувати і проводити всі форми організації навчального процесу з української мови та читання; поєднувати процес навчання мови з вихованням і розвитком учнів; максимально використовувати можливості навчання мови та читання для формування загальнонавчальних умінь і навичок молодших школярів.

Методи викладання дисципліни: лекція, практичні та лабораторні заняття, моделювання фрагментів уроку, складання індивідуальних та колективних навчальних проектів, презентацій; вивчення підручників, першоджерел, наукової літератури, інтернетресурсів, учнівських робіт тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, написання контрольних планів-конспектів уроків та їх аналізів.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Залік
20 балів	10 балів	30 балів	40 балів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Вашуленко М.С. Українська мова і мовлення в початковій школі : метод. посіб / М.С. Вашуленко. – К.: Освіта, 2006.
2. Коваль Г.П., Деркач Н.І., Наумчук М.М. Методика викладання української мови : навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів / Г.П. Коваль, Н.І. Деркач, М.М. Наумчук. – Тернопіль: Астон, 2008.
3. Коваль Г.П., Іванова Л.І., Суржук Т.Б. Методика читання: навчальний посібник / Г.П. Коваль, Л.І. Іванова, Т.Б. Суржук. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2008. - 280 с.
4. Методика викладання української мови: навчальний посібник /С.І.Дорошенко, М.С.Вашуленко, А.І.Мельничайко та ін.; за ред. С.І. Дорошенка. – 2-е вид., перероб. і допов. – К., 1993.
5. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2011. – 364 с.
6. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. – 392 с.
7. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах : посібн. для вчителя / О.Я. Савченко. – К.: Освіта, 2007. – 334 с.

Мова викладання: українська.

ПП 19 Методика навчання освітньої галузі «Математика»

Опис (анотація): Методика навчання освітньої галузі «Математика» – дисципліна, яка теоретично і практично готує студентів до професійної діяльності вчителя початкових класів загальноосвітніх шкіл. Курс включає в себе мету навчання, зміст, методи і прийоми навчання, організаційні форми навчання та засоби навчання молодших школярів.

Тип: цикл професійно-орієнтованої підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 4 курс (7–8 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредитів ECTS: всього 144 год., з них: денна форма навчання – 74 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 16 год. практичних занять, 8 год. лабораторних.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Борейко О.С.

Мета курсу: формування методичної компетентності майбутніх учителів початкових класів у галузі навчання математики молодших школярів.

Основні завдання дисципліни:

- 1) засвоєння нового кола знань з області основ математичної науки та формування вміння адаптувати ці знання до особливостей сприймання молодших школярів;
- 2) оволодіння методами та прийомами навчання математики в початкових класах;
- 3) вироблення професійних умінь застосовувати знання з дидактики, психології та методики викладання математики в початкових класах.

Результати навчання: студенти мають *знати* методи, прийоми та форми проведення уроків математики в початкових класах. Студенти мають

уміти організовувати навчальну і позакласну діяльність учнів початкових класів з математики.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, складання «фотографій» уроків, написання планів-конспектів уроків, аналіз та самоаналіз уроків української мови, укладання бібліографій методичних посібників і журнальних публікацій, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, робота за таблицями, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, конференції, дискусії, моделювання навчальної ситуації в аудиторії, виготовлення моделей таблиць і стендів тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи, написання контрольних планів-конспектів уроків та їх аналізів і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Іспит
50 балів	10 балів	40 балів

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Державний стандарт початкової загальної освіти // Вісник тестування і моніторинг в освіті. – 2012. – № 11–12. – С. 17–33.
2. Бантова М. О. Методика викладання математики в початкових класах / М. О. Бантова, Г. В. Бельтюкова, О. М. Полевщикова. – К. : Вища школа, 1982. – 288 с.

3. Богданович М. В. Урок математики в початковій школі : навчальний посібник / М. В. Богданович, Н. О. Будна, Г. П. Лищенко. – Тернопіль : Навчальна книга, 2004 . – 208 с.

4. Богданович М. В. Методика вивчення нумерації арифметичних дій у початковій школі / М.В. Богданович. – К., 1991. – 206 с.

5. Богданович М.В. Методика викладання математики в початкових класах / М.В. Богданович, М.В.Козак, Я.А. Король. – Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2006. – 336 с.

6. Богданович М.В. Пропедевтика геометрії та алгебри в початкових класах : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. В. Богданович, Г. П. Лищенко. Київ : Освіта України, 2009. — 239 с

7. Богданович М.В. Цікава математика. Навчальний посібник. 4 клас / М.В. Богданович. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – 180 с.

8. Истомина Н.В. Методика обучения математики в начальных классах / Н.В. Истомина. – М. : Академия, 2001. – 288 с.

9. Моро М.Н. Методика навчання математики в 1–3 кл. : Посібник для вчителя / М. Н. Моро, А. М. Пишкало. – М. : Просвещение, 1979. – 376 с.

10. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 1–4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. – 392 с.

Мова викладання: українська.

ПП 20 Методика навчання освітньої галузі «Природознавство»

Опис (анотація): вивчення дисципліни сприяє професійному становленню студентів, наукового осмислення ними основних положень методики викладання предмету «Природознавство» у початкових класах.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: IV курс (8 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 108 год., з них: денна форма навчання – 36 год. аудиторних: 12 год. лекційних, 16 год. практичних занять, 8 год. лабораторних занять, самостійна робота – 72 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Бабюк Т. Й.; асистент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Довгань О. С.

Мета курсу: формування загальної наукової цілісної картини природи, у молодших школярів; розкрити роль природничих знань у сфері культури: створити свідому мотивацію на здоровий спосіб життя, засвоєння норм і правил моралі, екологічної грамоти і свідомості, шанобливого ставлення до природи.

Основні завдання дисципліни:

- сформувати у майбутніх вчителів знання про об'єкт, предмет методики навчання освітньої галузі «Природознавство»; структуру і методи цілісного методичного дослідження; структуру процесу навчання, зміст його структурних компонентів, зв'язків і відношень між ними; рівні процесу навчання в межах природознавства, загальний спосіб їх визначення в конкретних педагогічних ситуаціях;
- розкрити зміст і завдання методики навчання освітньої галузі «Природознавство» як педагогічної науки і її зв'язки з іншими науками;
- ознайомити студентів із шляхом включення знань про природу в практику навчання учнів початкової школи;
- розглянути методи і прийоми ознайомлення учнів з природою, загальні питання методики (мета і завдання навчання, зміст, форми, засоби) та методику розкриття основних змістовних ліній курсу природознавства;
- формувати фахові уміння майбутніх вчителів початкової школи.

Результати навчання.

У результаті оволодіння курсом студент повинен **знати:**

- об'єкт, предмет методики навчання освітньої галузі «Природознавство»; структуру і методи цілісного методичного дослідження; структуру процесу навчання, зміст його структурних компонентів, зв'язків і відношень між ними; рівні процесу навчання в межах природознавства, загальний спосіб їх визначення в конкретних педагогічних ситуаціях;

- виділяти в певній частині (тема, розділ, клас, курс) змісту природознавства елементи знань, якими оволодівають молодші школярі; ефективно управляти об'єктивно зумовленим процесом їх формування в реальних педагогічних умовах;

- складати структурно-логічні схеми певною обсягу (теми, розділу, класу, курсу) власне предметного змісту природознавства;

- розрізняти засоби наочності, які використовуються в процесі навчання природознавства; обґрунтовувати ефективність вибору засобів наочності відповідно до дидактичної мети; виготовляти саморобні засоби наочності; аналізувати зміст підручників і навчальних посібників; ефективно використовувати ;

- обґрунтовувати класифікацію методів навчання природознавства; типи уроків з природознавства, їх макроструктуру; фактори, що зумовлюють варіативність макроструктури уроків; зміст позаурочної і позакласної роботи з природознавства; їх види, вимоги до методики організації і проведення всіх видів позаурочної і позакласної роботи з природознавства; значення і види оцінювання навчальних досягнень молодших школярів у процесі навчання природознавства; значення і місце краєзнавчого куточка, куточка живої природи, географічного майданчика, навчально-дослідної ділянки в системі вивчення природознавства в початкових класах.

Студент повинен **уміти:**

- визначати педагогічні (освітні, розвивальні, виховні) цілі в реальних

педагогічних ситуаціях;

- виділяти в певній частині (тема, розділ, клас, курс) змісту природознавства елементи знань, якими оволодівають молодші школярі;
- ефективно управляти об'єктивно зумовленим процесом їх формування в реальних педагогічних умовах;
- складати структурно-логічні схеми певного обсягу (теми, розділу, класу, курсу) предметного змісту природознавства;
- виділяти уміння всіх груп (власне предметні, розумові, раціональної навчально-пізнавальної діяльності), управляти об'єктивно зумовленим процесом формування їх у молодших школярів у курсі природознавства;
- розрізняти засоби наочності, які використовуються в процесі навчання природознавства; обґрунтовувати ефективність вибору засобів наочності відповідно до дидактичної мети; застосувати вибрані засоби наочності у процесі навчання природознавства; виготовляти саморобні засоби наочності;
- аналізувати зміст підручників і навчальних посібників; вибирати оптимальні методи навчання з метою ефективного досягнення дидактичних цілей у конкретних педагогічних ситуаціях цілісного процесу навчання природознавства;
- встановлювати взаємозв'язки між різними формами організації процесу навчання природознавства в початкових класах;
- визначати макроструктуру уроку в конкретних педагогічних ситуаціях, його тип; розробляти методику організації і проведення уроків природознавства всіх типів; написати їх детальні конспекти.

Методи викладання дисципліни: пояснення, написання планів-конспектів уроків, аналіз уроків, розробка мультимедійних навчальних презентацій, опрацювання методичної літератури, моделювання навчальної ситуації в аудиторії тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, оцінювання графічних робіт студентів, письмове тестування, модульна контрольна робота.

Денна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Залік
Поточний контроль	МКР	100
60 балів	40 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Методи і критерії оцінювання поточне оцінювання, модульна контрольна робота.

Перелік основної літератури:

1. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах : навч. посібник // / Т. М.Байбара. – Київ : Веселка, 1998. – 334 с.
2. Запорожан З. Є. Сезонні спостереження в природі : навч. посібник / З. Є. Запорожан. – Кам.-Под. : Кам.-Под. державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 264 с.
3. Кукалець М. В. Методика викладання природознавства у початковій школі : навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта» : навч. посібник. – Львів : «Новий Світ-2000», 2014. – 223[1] с.

Мова навчання: українська.

ПП 23 Методика проведення роботи з народознавства в ДНЗ

Опис (анотація): курс «Методика проведення роботи з народознавства в ДНЗ» забезпечує художньо-педагогічну підготовку бакалавра галузі знань 0101 Педагогічна освіта напряму підготовки 6.010101 Дошкільна освіта до ефективного вирішення завдань національного та патріотичного виховання дітей дошкільного віку засобами народознавства.

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: 3-й курс (6 семестр) – 4 курс (7 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 3,5 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 180 (аудиторних – 30, з них: лекцій – 16, практичних – 8, лабораторних – 6; позааудиторних – 96);

– **заочна форма навчання (4 роки навчання):** 5 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 180 (аудиторних – 24, з них: лекцій – 10, практичних – 8, лабораторних – 6; позааудиторних – 156).

Викладацький склад: Демчик Катерина Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти.

Мета курсу: підготовка майбутнього педагога ДНЗ до ефективного вирішення завдань національного та патріотичного виховання дітей дошкільного віку засобами народознавства.

До основних завдань курсу відносяться:

–засвоєння студентами знань, які сприятимуть національному вихованню дітей дошкільного віку;

–ознайомлення з історією розвитку та становлення української етнопедагогіки та її теоретичними засадами;

–навчання студентів здійснювати національне виховання, спираючись на засади етнопедагогіки;

–формування вмінь реалізувати власний творчий потенціал для розробок занять на народознавчу тематику;

–поглиблення знань студентів про народні свята та обряди, народну метеорологію, календарну обрядовість, побут населення та народні промисли України;

–формування у студентів умінь проводити роботу з батьками дітей дошкільного віку на народознавчому матеріалі.

Результати навчання: студенти мають *знати* теоретичні засади даного курсу; законодавчу та нормативну базу курсу; історію розвитку та становлення української етнопедагогіки, її теоретичні засади; народознавчі

поняття та народну термінологію; українську національну культуру, виховні традиції та звичаї народу; зміст і завдання народознавчої роботи з дітьми дошкільного віку.

Студенти мають **уміти**: визначати мету та відповідні завдання народознавчої роботи, надаючи їм національної спрямованості; планувати народознавчу роботу з дітьми дошкільного віку, визначати доцільний зміст та обсяг народознавчого матеріалу, добирати різноманітні форми навчально-виховної роботи; складати методичні розробки, в змісті яких реалізуються завдання національного виховання; здійснювати різноманітні форми просвітницької роботи серед батьків, широко використовуючи народні та родинні свята; творчо застосовувати передовий педагогічний досвід у власній професійній діяльності.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних, практичних і лабораторних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з сучасними законодавчими та нормативними документами в галузі дошкільної освіти і національного виховання, сучасними експериментальними дослідженнями, інноваційними методичними технологіями розвитку художньо-творчих здібностей дітей на народознавчому матеріалі.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове експрес-опитування та тестування, модульні контрольні роботи, написання контрольних розширених конспектів занять тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

3 курс, 6 семестр				4 курс, 7 семестр					
Поточний контроль	МК Р № 1	Самостійна робота	Разом за ЗМ 1	Поточний контроль	МК Р № 2	Самостійна робота	Разом за ЗМ 2	Екзам ен	Разом

ЗМ 1				ЗМ 2					
10	15	5	30	10	15	5	30	40	100

Заочна форма навчання (4 роки навчання)

Поточний контроль		МКР	Самостійна робота	Екзамен	Разом
ЗМ I	ЗМ II				
10	10	25	15	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Богуш А. М. Українське народознавство в дошкільному закладі : навч. посіб. – 2-ге вид., переробл. і допов. / А. М. Богуш, Н. В. Лисенко. – Київ : Вища школа, – 2002. – 407 с.

2. Калуська Л. В. Дивокрай. Вибрані дидактико-методичні матеріали у 2-х книгах для працівників дошкільних закладів. / Л. В. Калуська. – Тернопіль : Мандрівець, 2008. – Кн. 1. – 320 с.

3. Ніколаєнко В. М. Народознавство в дошкільному навчальному закладі. 2-6 років. / В. М. Ніколаєнко. – 4-те вид., перероб. – Харків : Основа, 2013. – 207, [1] с. : іл.

Мова викладання – українська.

ІІІ 27 Навчання та виховання дітей різновікових груп

Опис (анотація): курс «Навчання та виховання дітей різновікових груп» забезпечує підготовку бакалавра галузі знань 0101 Педагогічна освіта напряму підготовки 6.010101 Дошкільна освіта до організації навчально-виховного процесу у різновікових групах із врахуванням сучасних вимог до дошкільної освіти в Україні.

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: 4-й курс (7 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

1) **денна форма навчання:** 2 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 72 (аудиторних – 36, з них: лекцій – 18, практичних – 18; позааудиторних – 36);

2) **заочна форма навчання (4 роки навчання):** 2 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 72 (аудиторних – 6, з них: лекцій – 4, практичних – 2; позааудиторних – 66).

Викладацький склад: Демчик Катерина Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти.

Мета курсу: підготовка майбутнього педагога ДНЗ до організації навчально-виховного процесу у різновікових групах із врахуванням сучасних вимог до дошкільної освіти в Україні.

До основних **завдань** курсу відносяться:

–набуття студентами знань нормативно-правових та декларативних документів, які регламентують роботу різновікових груп;

–навчання студентів орієнтуватись у основних положеннях Базового компонента дошкільної освіти в Україні (нова редакція) щодо організації навчально-виховного процесу в різновікових групах;

–формування вмінь організувати навчально-виховний процес у різновікових групах;

–формування навичок забезпечення сприятливої адаптації дітей у різновікових групах;

–формування вмінь співпрацювати з педагогами ДНЗ та батьками дітей дошкільного віку щодо роботи різновікових груп.

Результати навчання: студенти мають **знати** основні положення нормативно-правових та декларативних документів з організації різновікових груп; психологічні особливості дітей дошкільного віку, які відвідують різновікові групи; особливості організації навчально-виховного процесу в різновікових групах; форми роботи та співпраці з педагогами ДНЗ та

батьками дітей дошкільного віку щодо роботи різновікових груп

Студенти мають *уміти*: залучати батьків та дітей до відвідування різновікових груп; визначати мету та відповідні освітньо-виховні завдання щодо організації різновікових груп; планувати заняття та дозвілля, добирати різноманітні форми навчально-виховної роботи в різновікових групах; складати методичні розробки, в змісті яких реалізуються завдання освіти дошкільників; здійснювати співпрацю з педагогами ДНЗ та батьками дітей дошкільного віку щодо роботи різновікових груп; творчо застосовувати передовий педагогічний досвід у власній професійній діяльності.

–**Методи викладання дисципліни.** Викладання курсу передбачає проведення *лекційних і практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає набуття студентами знань нормативно-правових та декларативних документів, які регламентують роботу різновікових груп; орієнтування у основних положеннях Базового компонента дошкільної освіти в Україні (нова редакція) щодо організації навчально-виховного процесу в різновікових групах; формування вмінь організувати навчально-виховний процес у різновікових групах; співпрацювати з педагогами ДНЗ та батьками дітей дошкільного віку щодо роботи різновікових груп.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове експрес-опитування та тестування, модульні контрольні роботи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Разом
40	50	10	100

Заочна форма навчання (4 роки навчання)

Поточний	МКР	Самостійна	Разом

контроль		робота	
40	35	25	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Нечипорук Н. І. Особливості організації навчально-виховного процесу в різновікових групах дошкільних навчальних закладів. / Н.І. Нечипорук, О.П. Педько, Т.М. Корж. – Тернопіль : Мандрівець, 2014. – 184 с.

2. Різновікові групи: планування роботи, розробки занять, дидактичний матеріал/ Упоряд. Т.Ю. Демченко, О.В. Тимофієва – Харків : Основа, 2008. – 159 с.

3. Романюк Т.В. Організація освітнього процесу в різновіковій групі дошкільного навчального закладу. / Т.В. Романюк, О.І. Бочелюк. – Харків : Ранок, 2015. – 192 с.

Мова викладання – українська.

ГЕ 10 Етика та естетика

Галузь знань **0202 Мистецтво**

Напрямок підготовки **6.02 204. Мистецтво**

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця **бакалавр**

2. Зміст навчальної дисципліни.

Змістовий модуль: етика – наука про мораль.

Тема 1. Методологічні проблеми курсу

Предмет та проблематика курсу, категоріальний апарат. Відмінність понять мораль та моральність. Регулятивно-консервативна функція моралі. Мораль та соціальні інститути.

Тема 2. Предмет, структура і функції етики як науки. Категорії моральної свідомості і моральної самосвідомості.

Моральна свідомість та моральна самосвідомість. Структура моральної самосвідомості: принципи, норми, уявлення, поняття. Добро та благо. Добро - провідна ідея моральної свідомості. Моральне зло, його види, походження, сутність, субстанційність. Взаємовідношення добра і зла. Естетизація зла. Добро та милосердя. Моральний обов'язок. Моральна відповідальність. Етичний зміст категорії справедливості. Честь і гідність. Історичні зміни поняття гідності. Гідність, гордість, гордовитість.

Тема 3. Категорії моральної діяльності і моральних відносин.

Етичний аспект проблеми свободи. Свобода як цінність людського буття. Свобода волі, свобода вибору, свобода дії. Свобода та відповідальність. Свобода та справедливість. Моральні проблеми людської діяльності. Вчинок. Співвідношення цілей і засобів. Мотив і результат дії. Діяльність та світовідношення. Толерантність, доброзичливість. Цінності добра та любові. Етичний зміст категорії дружби.

Тема 4. Новітні теоретичні пошуки. Проблеми прикладної етики.

Сучасні теоретичні пошуки в етиці. Парадигма спілкування в сучасній культурі. Спілкування як царина людської моральності. Діалогічність та монологічність особистості. Проблема створення глобальної етики. А. Швейцер: етика «благоговіння перед життям». Г. Йонас: постмодерна етика відповідальності. А. Макінтайр: опозиція ліберального індивідуалізму і аристотелівської традиції. Т. Адорно: неокантіанські етичні штудії і неможливість єдиної етичної теорії.

Змістовий модуль II. Естетика як філософська наука.

Тема 5. Предмет естетики, історія й теорія проблеми. Основні естетичні категорії

Предмет, основна проблематика, категоріальний апарат курсу «Естетика». Місце естетики у структурі інших дисциплін. Категорії – прекрасне і потворне; героїчне та низьке; трагічне і комічне. Мистецтво у системі людської життєдіяльності.

Тема 6. Художня творчість як об'єкт естетичного аналізу

Поняття творчості. Творчість як естетичний феномен. Співвідношення понять «ремісник», «майстер», «митець». Особливості творчого процесу в різних видах мистецтва. Художньо-естетичні пошуки в історії мистецтва.

Тема 7. Художні стилі та напрямки в мистецтві XX –XXI століття.

Художня культура XX ст. Аналіз політичної, суспільної ситуації в Європі. Вплив науково-технічного прогресу на розвиток мистецтва. Виникнення і розвиток нових видів мистецтва (кіно).

Формалістичні пошуки європейських митців на початку XX ст. Тенденція до абсолютизації ролі форми в створенні художнього твору, свідоме експериментування з художньою формою в футуризмі (Ф.-Т. Марінетті), кубізмі (П. Пікассо, Ф. Леже), абстракціонізмі (К. Малевич, Василь Кандінський). Експресіонізм як мистецтво вираження внутрішнього світу людини. Етапи розвитку експресіонізму, специфіка його прояву в різних видах мистецтва. Сюрреалізм як “надреалістичне” мистецтво. Історія становлення сюрреалізму. Роль З. Фрейда, С. Далі в розробці теорії сюрреалізму. Сюрреалізм і художні процеси в сучасному європейському мистецтві.

3. Нормативна.

4. Термін вивчення VI семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1	Всього годин	104
	- аудиторні;	24
	- позааудиторні	80
2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	14
	- практичні заняття;	10
	- індивідуальна робота;	-
	- самостійна робота.	60

6. Викладацький склад.

Доктор філософських наук, доцент, доцент кафедри філософських дисциплін Ганаба Світлана Олександрівна.

7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	<i>Денна форма</i>					<i>Заочна форма</i>				
	раз ом	у тому числі				раз ом	у тому числі			
		л	сем. /	ла	с		ле	се	л	с
		е	практ.	бо	а		к	м.	а	а
		к	заняття	ра	м		ці	/	б	м
		ц		то	о		ї	пр	о	о
		і		рн	с			акт	р	с
		ї		і	т			.	а	ті
				за	і			за	т	й
				ня	й			ня	о	н
				тт	н			ття	р	а
				я	а				н	р
					р				і	о
					о				з	б
					б				а	о
					о				н	т
					т				я	а
					а				т	
									т	
									я	
* Змістовий модуль 1. Етика – наука про мораль										
1. Методологічні проблеми курсу.	4	2	-		2	4	2			2

2. Предмет, структура і функції етики як науки. Категорії моральної свідомості і моральної самосвідомості.	8	2	2		4	6	2			4
3. Категорії моральної діяльності і моральних відносин.	8	2	2		4	8	2	2		4
4. Новітні теоретичні пошуки. Проблеми прикладної етика.	8	2			4	8	2	2		4
Тема 2. Назва										
Разом за змістовим модулем 1	28	8	4		14	24	8	4		14
• Змістовий модуль 2. Естетика як філософська дисципліна.										
5. Предмет естетики, історія	8	2	2		4	8	2	2		4

й теорія проблеми. Основні естетичні категорії 6. Художня творчість як об'єкт естетичного аналізу 7. Художні стилі та напрямки в мистецтві XX – XXI століття.	8	2	2		4	8			8
	6	2			4	8	2		6
Тема 2. Назва									
Разом за змістовим модулем 2	24	6	4		12	24	4	2	18
Разом годин	52	14	8		26	48	12	6	32

8. Мета і завдання вивчення дисципліни:

Мета курсу: формування цілісного уявлення про етичну й естетичну культуру суспільства та особи, ознайомлення з основними концептуальними моделями розвитку особистості й теоріями естетичного виховання, розвиток уміння орієнтуватися у світі людських відносин з позицій гуманізму, культивування естетичних цінностей як засадничих у розкритті сутнісних потенцій людського у людині.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомити студентів із сукупністю базових знань з предметних основ етики та естетики;
- окреслити можливості сучасних теорій й методологічних підходів у поясненні проблем культурологічної та естетичної тематики;
- аналізувати естетичні явища у широкому соціальному та історичному контексті й визначати засадничі процеси й тенденції, що відбуваються у вітчизняній культурі;
- оволодіти сучасним категоріальним і понятійним апаратом навчальної дисципліни, базовими знаннями структури та елементів теорії й методології;
- формувати професійний інтерес у студентів до проблем етичного та естетичного навчання й виховання молоді, систему теоретичних і практичних знань, що відображають сучасний рівень розвитку соціокультурних знань;
- використовувати знання з етики для визначення лінії поведінки в умовах розмаїття культур; формування комунікативних навичок, культурологічного аналізу текстів, морально-етичних ситуацій і життєвих явищ, основ професійної етики;
- з'ясувати різноманітні підходи до осмислення специфіки естетичного мислення, його основні механізми та роль в історії людської культури;
- розвивати здатність до професійної саморефлексії і

самовиховання.

По завершенні курсу студент : **ПОВИНЕН :**

- формувати уявлення про сутність та історичні види моралі;
- з'ясувати різні підходи щодо сутності та специфіки естетичної свідомості як основоположної умови розкриття потенцій людського в людині, вироблення здатності критичного судження смаку;
- визначити на основі аналізу фактичного матеріалу тенденції, закономірності, особливості культурологічних процесів у сучасному світі;
- аналізувати елементи естетичної культури у сучасній суспільній свідомості та житті людини;
- характеризувати основні категорії моральної свідомості й методологічні засади розуміння етики, орієнтованої на моральну рефлексію;
- розуміти можливості сучасних етичних теорій у поясненні проблем соціокультурної тематики.

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- сучасний наратив (фактологічну модель) дослідження проблем естетики й етики;
- вчення видатних представників етичної думки, теорії виникнення та розвитку моральної культури, специфіку розвитку етичної думки в Україні, систему основних моральних цінностей сучасної культури й особливостей професійної етики;
- спеціальну професійну термінологію й понятійний апарат спеціальності; основні етапи історичного розвитку естетики й етики, типологію головних естетичних та морально-етичних вчень;
- художні епохи та стиль у мистецтві, художній образ, форму та зміст;
- історичні закономірності розвитку мистецтва; структуру естетичної свідомості та змістовне наповнення її основних елементів;

- основні сучасні теорії і наукові концепції, які пояснюють природу та сутність фундаментальних цінностей людства;
- специфіку філософсько-культурологічного осягнення дійсності, розуміння етичних проблем людини у сучасному світі, цінностей світової й української культури, розвиток навиків міжкультурного діалогу.

ПОВИНЕН ВМІТИ:

- використовувати навики роботи з теоретичною й емпіричною науковою інформацією, знати способи її отримання й застосування для вирішення науково-дослідницьких, професійних і соціокультурних завдань;
- застосовувати теоретичні знання для вирішення проблемних ситуацій естетичної практики;
- розрізняти значимі та псевдокультурні цінності сучасної художньої практики; висловлювати й обґрунтовувати оціночні судження щодо явищ естетичної культури;
- співвідносити загальні положення класичної теорії естетичного виховання з сучасними проблемами формування естетичної культури; виявляти філософське підґрунтя запропонованої концепції естетичного розвитку людини;
- аналізувати першоджерела з теорії естетичного виховання, формування творчих здібностей і проблем гармонійного розвитку особистості;
- розробляти й застосовувати професійну аргументацію при аналізі та оцінці найважливіших подій й феноменів естетичних практик;
- аналізувати моральний зміст феноменів моральної культури людства; застосовувати категорії моралі у практиках соціокультурного життя;
- працювати над удосконаленням професійної етики, використовувати набуті знання у моральному вихованні молоді та у повсякденній та комунікативній практиках;
- використовувати навики роботи з теоретичною й емпіричною науковою інформацією, знання способів її отримання й застосування для вирішення науково-дослідницьких, професійних і соціокультурних завдань.

9. Методи викладання дисципліни.

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями курсу;

- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для розв'язування життєвих ситуацій;

- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;

- Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань на практиці тощо.

10. Методи оцінювання.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови повних і вичерпних відповідей студента на запитання, демонстрації високого рівня теоретичної і практичної підготовки.

Оцінка “добре” виставляється за наявності несуттєвих помилок у відповідях студента.

Оцінка “задовільно” ставиться при суттєвих недоліках при формуванні відповіді на теоретичні і практичні завдання, за відсутності уміння ілюструвати прикладами основні теоретичні положення.

Оцінка “незадовільно” ставиться у тому разі, коли студент не володіє фактичним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки.

11. Перелік основної літератури.

1. Авраменко В. Н. Техника и мораль: грани взаимодействия. / В. Н. Авраменко. – М.: Весь мир, 1987. – 120с.

2. Бекешкіна І. Е. Формування моральних переконань і почуттів молоді. / І. Е. Бекешкіна. – К.: Основа, 1988. – 230с.

3. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. / І. Д. Бех. – Київ : Либідь, 2003. – Кн. 2 : Особистісно-орієнтований підхід : когнітивно-

практичні засади. – 2003. – 344 с.

4. Біоетика в Україні: стан і перспективи розвитку (круглий стіл) // Філософська думка. – 1999. – №3. – С. 117–155.

5. Ващенко Г. Виховний ідеал : Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків / Г. Ващенко. – Полтава, 1994. – 190 с.

6. Воропай О. Звичайі нашого народу: Етнографічний нарис. / О. Воропай. – К.: Либідь, 1993. – 188с.

7. Деловой этикет. / под ред. К. Афанасьева. – К.: Основа, – 233с.

8. Історія української культури / за ред. Крип'якевича. – К., 1994. – 442с.

9. Карасев Л.В. Парадокс о смехе. / Л. В. Карасев. // Квинтэссенция. – М., 1990. – С.341-370.

10. Эстетика: Словарь / Под общ. ред. А. А.Беляева и др. – М.: Политиздат, 1989. – 447 с.

11. Киркегор С. Страх и трепет / С. Киркегор // Философские науки. – 1991– № 6. – С. 22–36.

12. Кон И. С. Психология доброго поступка / И. С. Кон // Этическая мысль. – М., 1988. – С. 46-60.

13. Корнічка О. М. Мистецтво гречності: Чи вміємо ми себе поводити. / О. М. Корнічка. – К.: Либідь, 1995. – 224с.

14. Левчук Л. Т. Естетика: Підручник. /Л. Т.Левчук, Д. Ю. Кучерюк, В. І.Панченко / за заг. ред. Л.Т. Левчук. – К.: Вища шк., 2000. – 399 с.

15. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навч. Посібник. / В. А. Малахов. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 2001. – 384 с.

16. Малахов В. А. Искусство и человеческое мироотношение. / В. А. Малахов. – К.: Наукова думка, 1988. – 233с.

17. Малахов В. А. Смысл жизни и нравственное отношение личности к миру. / В. А. Малахов. – М: Мир, 1986. – 222с.

18. Соловьев В. Смысл любви / В. Соловьев // Соч.: В 2 т. – М., 1988, – Т. 2. – С. 493–547.

19. Федоренко Е.Г. Профессиональная этика. / Е. Г. Федоренко. – К.: Наукова думка, 1983. – 334с.
20. Фортова О. М. Моральні проблеми художньої творчості. / О. М. Фортова. – К.: Либідь, 1977. – 344с.
21. Франкл В. Человек в поисках смысла. / В. Франкл. – М.: Наука, 1990. – 367 с.
22. Хамитов Н.В. Освобождение от обыденности. / Н. В. Хамитов. – К.: ПАРАПАН, 1995. – С.74–87.
23. Хамитов Н. В. Философия одиночества: Одиночество женское и мужское. / Н. В. Хамитов. – К.: Либідь, 1995. – 172 с.
24. Человек. Мыслители прошлого и настоящего о его жизни, смерти и бессмертии. – М.: Политиздат, 1991. – 232с.
25. Цицерон. О старости. О дружбе. Об обязанностях. / Цицерон. – М.: Наука, 1975. – 224с.
26. Швейцер А. Культура и этика // А. Швейцер Благоговение перед жизнью. – М.: Весь мир, 1992. – 223с.
27. Шеллинг Ф.В.Й. Об отношении изобразительных искусств к природе //Шеллинг Ф.В.Й. Сочинения в 2 т.– М: Мысль, 1989. – Т. 2. – С.52–85.
28. Яковлев, Е.Г. Эстетика: Учеб. пособие / Е.Г. Яковлев. – М. : Гардарики, 2003. – 464 с.

12. **Мова викладання.** **Українська.**

ГЕ 11 Релігієзнавство

Галузь знань **0204 Початкова освіта**

Напрямок підготовки **6.03.204 Початкова освіта**

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця **бакалавр**

2. **Зміст навчальної дисципліни.**

ТЕМА 1. Релігія як суспільно-історичне явище

Зміст поняття «релігія». Етимологія та основні науково-теологічні та богословські інтерпретації поняття релігії. Структура релігії: релігійна свідомість, релігійні почуття, релігійний культ та релігійні організації. Функції релігії: світоглядна, ілюзорно-компенсаційна, комунікативна, інтегруюча, регулятивна, культуро-творча Релігія і суспільство. Зв'язок релігії з різними формами суспільного життя - політикою, правом, мораллю, наукою, мистецтвом.

Проблеми типології релігії. Різні типи релігії. Родоплемінні, національні, світові релігії. Ранні форми релігії та її елементи: аніматизм, анімізм, тотемізм, магія, фетишизм. Астральні, аграрні та родоплемінні культу. Політеїзм і монотеїзм.

ТЕМА 2. Буддизм як найдавніша світова релігія.

Буддизм як світова релігія. Походження та витоки буддизму. Легенда про Сіддхартху Гаутаму Будду. Віровчення та культ буддизму. Закон карми. Сансара та нірвана. Дхарма. Чотири "благородних істини" та шлях до спасіння. Постулат «жити значить страждати», причини страждання згідно вчення буддизму, як другу істину. Можливість припинення страждань шляхом вивільнення від бажань, як третя істина сформульована Буддою. «Шлях восьми сходинок» - четверта благородна істина. Етична система буддизму. Еволюція буддистського віровчення. Буддистський культ. Поширення буддизму з кінця IV-III ст. до н. е. і по теперішній час.

Напрямки та школи буддизму. Хінаяна, махаяна. Ваджраяна, тантризм, ламаїзм. Дх'яна. Чань-буддизм у Китаю та дзен-буддизм у Японії. Два основоположні напрями буддизму: 1) хінаяну – як початковий ортодоксальний буддизм аскетичного спрямування; 2) махаяну – як напрям, який визнає універсальний характер спасіння.

Буддизм та сучасна культура.

ТЕМА 3-4. Виникнення та еволюція християнства.

Витоки і походження християнства. Різні погляди на причини виникнення християнства. Питання про історичність Христа. Особливості

християнства як світової релігії. Іудейські елементи в християнстві.

Формування церковної організації. Донікейське християнство. Секти і ересі. Гностицизм, монтанізм, аріянство, несторіянство. Монофізитство. Вселенські собори. Формування християнської догматики, етики та розвиток культу. Нікеоцаргородський Символ віри.

Західна і Східна Римські імперії. Формування центрів християнства. Єрусалимська, Антіохійська, Олександрійська, Константи-нопольська та Римська митрополії.

Розвиток християнського богослов'я: апологетика, патрологія, гомілетика, літургіка, екзегетика, догматичне і моральне богослов'я та інші.

Походження та структура Біблії. Різні погляди на джерела та час створення Біблії. Структура Біблії в іудаїзмі, католицизмі, православ'ї, протестантизмі.

Переклади Біблії: Септуагінта, Вульгата, переклади на живу мову. Канонічні тексти та апокріфи. Історичне та міфологічне в Біблії. Біблійна міфологія та літературні пам'ятки. Чудеса та пророцтва в Біблії. Біблія як пам'ятка культури людства.

Поділ християнської церкви. Східні церкви. Історія формування та поширення Вселенського православ'я.

Сучасні православні церкви, патріархати, митрополії, автокефалії та автономії.

Особливості віровчення, культу та церковної організації. Православна догматика. Таїнства православної церкви: хрещення, миропомазання, причастя (євхаристія), покаєння, шлюб, соборування (єлїосвящення), священство.

Православний храм і літургія. Церковні свята. Православна церква в Україні. Особливості православ'я в Україні. Сучасний стан православ'я в Україні. УПЦ МП, УПЦ КП, УАПЦ.

Православна культура. Вплив православ'я на розвиток культури в Україні.

Формування католицизму. Християнство в Західній Римській імперії. Рим як центр католицизму.

Особливості віровчення і культу католицизму. Католицька догматика. Філіюкве. Місце Богородиці у католицькому культі. Догмат про чистилище. Целібат. Роль духовенства в католицькій церкві. Організація і система управління католицькою церквою. Католицькі ордени. Католицький храм і меса.

Римокатолицька і греко-католицька церкви в Україні. Виникнення та особливості греко-католицької церкви в Україні. Різні погляди на історичну роль уніатської церкви.

Виникнення протестантизму. Реформація і контрреформація. Особливості віровчення і культу в протестантизмі. Головні течії протестантизму: лютеранство, кальвінізм, англіканство. Початковий і пізній протестантизми.

Сучасні протестантські конфесії в Україні. Загальне і особливе в їх віровченнях, культі і діяльності.

Церква євангельських християн-баптистів (ЄХБ). Адвентисти сьомого дня, адвентисти-реформісти. Свідки Єгови. Церква християн віри євангельської (п'ятидесятники). Екуменічний рух. Християнство та його вплив на політичну та соціокультурну історію Європи. Християнство як основа європейської цивілізації.

ТЕМА 5. Іслам як світова релігія.

Історія та умови виникнення ісламу. Мухаммед. Розвиток і поширення ісламу. Халіфат.

Особливості віровчення, культу та організації ісламу. Монотеїзм, віра в Аллаха, безсмертя души, Страшний суд, рай і пекло. Культ ангелів і демонів. Догмат про приреченість. Філософську ідею злиття з Абсолютом – як головної мети віри. «Мале» та «велике» паломництво через культ Кааби. Визначити, як відбувається поклоніння мазарам. Прослідкувати географічний шлях Хиджри.

Коран - священна книга мусульман. Сунна. Теологія ісламу. Шаріат. Мусульманські свята. Головні напрямки в ісламі. Шейїзм, харіджитизм та суфізм, як традиційні течії ісламу та їх ставлення до проблем сучасного світу. Сунізм і шейїзм. Суфізм як містичний напрямок в ісламі. Алгоритичне трактування Корану прихильниками суфізму. Модернізація суфізму у сучасних умовах. Мусульманські організації. Ісламський модернізм та фундаменталізм. Сутність сучасних соціально-політичних доктрин ісламу, як то концепцію «усуль аль-фікх», згідно з якою всі обов'язки й норми, що регулюють людські стосунки, відносини держави з її підлеглими, а також з іншими державами. Основні трансформаційні процеси в ісламі, що стосуються розуміння та прочитання Корана. Культура ісламу.

3. Нормативна.

4. Термін вивчення VII семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1	Всього годин	78
	- аудиторні;	18
	- позааудиторні	60
2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	10
	- практичні заняття;	8
	- індивідуальна робота;	-
	- самостійна робота.	60

6. Викладацький склад.

Доктор філософських наук, доцент, доцент кафедри філософських дисциплін Ганаба С. О.

7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	<i>Денна форма</i>	<i>Заочна форма</i>

[illegible]

4. Іслам як світова релігія.	24	2	2		20	8	2	2		16
	26	2	2		22					20
Тема 2. Назва										
Разом за змістовим модулем 1	78	10	8		60	78	4	2		72
Разом годин	78	10	8		60	78	4	2		72

8. Мета і завдання вивчення дисципліни:

Мета навчальної дисципліни полягає у розвитку світоглядно-гуманітарної культури студентів, розширенні й поглибленні їх знань про людину й суспільство шляхом систематизованого викладання знань про сутність і природу релігії, її структуру і зміст, закономірності виникнення та розвитку, особливості функціонування та еволюції, про роль релігії в історії та духовному житті людства загалом і українського народу зокрема.

Завдання: формування у студентів професійних знань та навиків, які

дозволять створити цілісну картину історії, географію і сучасного стану релігії, звернувшись до релігійних систем світу на базі теоретичного аналізу релігії.

По завершенні курсу студент : **ПОВИНЕН :**

- розуміти різноманітні підходи до осмислення специфіки релігійного світогляду й мислення, його основні механізми та роль в історії людської культури;

- визначати на основі аналізу фактичного матеріалу тенденції, закономірності, особливості філософсько-релігійних, правових та соціально-політичних процесів забезпечення свободи совісті у сучасному українському суспільстві;

- окреслити проблеми впливу релігійних вірувань, аналіз основних складових зовнішнього та внутрішнього світу віруючої людини;

- вивчення та науковий аналіз богословської та релігієзнавчої літератури;

- розуміти можливості сучасних теорій й методологічні підходи у поясненні проблем релігієзнавчої тематики;

- визначати значення християнської духовності для розвитку духовної культури та моралі українського народу, формування його самобутніх традицій й звичаїв;

- формувати власну позицію на події релігійного життя як у процесі виконання обов'язків службової діяльності, так і в повсякденному житті;

- розуміти можливості розкриття соціальних функцій та визначення місця релігії у сучасному світі, її ролі у духовному відродженні нашого суспільства.

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- основні проблеми теорії та історії релігії, зокрема плюралізм поглядів на природу та сутність релігії, її структуру та зміст у сучасному релігієзнавстві;

- закономірності виникнення та особливості історичної еволюції релігії;

- специфіку функціонування релігії як особливого духовного і суспільного феномену;
- головні типи та історичні форми релігії, зокрема її первісні та ранні форми, родоплемінні культу та племінні релігії;
- історію розвитку феномену релігії у формі архаїчних та пізніх етнічних релігій, сучасних національно-державних релігій, світових релігій та релігійного модернізму;
- основні віхи та події розвитку й функціонування релігійних конфесій в Україні, особливості їх віровчення, культу та церковної організації, їх внесок у національно-державний й духовно-культурний розвиток українського суспільства;
- філософську, соціологічну та психологічну оцінку сутності релігії як специфічної форми суспільної свідомості та соціально-історичного явища;
- основні положення міжнародних документів та законодавства України про свободу совісті та релігійні організації;
- специфічну професійну термінологію й понятійний апарат спеціальності.

ПОВИНЕН ВМІТИ:

- використовувати навички роботи з теоретичною й емпіричною науковою інформацією, знання способів її отримання й застосування для вирішення науково-дослідницьких, професійних і соціокультурних завдань;
- аналізувати зміст теорії, головні релігієзнавчі концепції, особливості віровчення, культу та церковної організації різноманітних релігій світу, їх місце в історії духовного розвитку людства;
- формувати власну позицію щодо сакральної та секулярної духовності;
- розрізняти догматичні та культові особливості основних релігійних конфесій, які функціонують в Україні;

- аналізувати вплив норм релігійної моралі різних конфесій на сучасні проблеми соціального, політичного, культурного та економічного життя суспільства;

- підтримувати діалог і співпрацю громадян в ім'я розвитку національної культури і духовного життя українського народу;

- розробляти й застосовувати професійну аргументацію при аналізі та оцінці найважливіших подій й феноменів релігійного життя людства.

9. Методи викладання дисципліни.

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями навчальної дисципліни;

- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для розв'язування проблем практичного характеру ;

- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;

- Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань з комплексного аналізу, розв'язування задач якісного та кількісного характеру тощо.

10. Методи оцінювання.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови повних і вичерпних відповідей студента на запитання, демонстрації високого рівня теоретичної і практичної підготовки.

Оцінка “добре” виставляється за наявності несуттєвих помилок в відповідях студента.

Оцінка “задовільно” ставиться при суттєвих недоліках при формуванні відповіді на теоретичні і практичні завдання, за відсутності уміння ілюструвати прикладами основні теоретичні положення.

Оцінка “незадовільно” ставиться у тому разі, коли студент не володіє фактичним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки.

11. Перелік основної літератури.

1. Академічне релігієзнавство: Підручник / За наук. ред. проф. А. Колодного. – К., 2000. – 442с.
2. Гудима А.М. Релігієзнавство: Навчально-методичний посібник. / А. М. Гудима. – Тернопіль, 2000. – 124с.
3. Історія релігій в Україні: Навч. посібник / А.М.Колодний, П.Л.Яроцький, Б.О. Лобовик. – К., 1999. – 344с.
4. Лубський В. І. Релігієзнавство: Підручник. / В. І. Лубський. – К., 1997. – 156с.
5. Мифы народов мира. Энциклопедия: В 2 т. / Гл. ред. С. А. Токарев. – М., 1980.- 234с.
6. Релігієзнавство: Навч. посібник / За ред. С.А.Бублика. – К., 2000. – 224с.
7. Релігієзнавство: Підручник / За ред. В. І. Лубського, В.І.Теремка. – К., 2000. – 224с.
8. Релігієзнавчий словник / За ред. проф. А.Колодного і Б. Лобовика. – К., 1996. – 144с.
9. Релігієзнавство: навч. посібник / За ред. М. Ф.Рибачука. – К., 1997.- 56с.
10. Ходькова Л.П. Релігієзнавство: Навчальний посібник. / Л. П. Ходькова. – Львів, 2000. – 188с.

Мова викладання. Українська.

ГЕ 13 Основи риторики в початковій школі

Опис (анотація).

Курс “Основи риторики в початковій школі” – дає студентам знання класичної та сучасної риторики як науки про мовленнєво-мисленнєву діяльність, спрямовану на досягнення цілей у процесі, формує вміння і навички продукувати тексти різного типу. Курс допоможе узагальнити та поглибити теоретичні знання і закріпити практичні навички з лінгвістичних дисциплін.

Тип.

Вибіркові навчальні дисципліни.

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

IV-й курс, VIII семестр.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 3,5;

IV-й курс, VIII семестр.

Всього 126 год. Аудиторних – 42, з них лекційних – 20, практичних –

22. Самостійна робота – 84 год.

Викладацький склад.

Гудима Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент

Попова Ольга Юріївна – асистент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.**Модуль 1.****МКР 1.****Екзамен**

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета: вироблення умінь у студентів-випускників педагогічних факультетів здійснювати публічне виголошення ораторської промови, що сприятиме глибшому розумінню твору, задуму автора, дасть змогу виявити особливості мовленнєвої практики письменника. Курс допоможе узагальнити та поглибити теоретичні знання і закріпити практичні навички з ораторського мистецтва та красномовства .

Завдання: виявлення на основі комплексного використання системи естетичних співфункцій усіх мовних одиниць і їх категорій, що беруть участь у створенні різних типів ораторських промов.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати мовні особливості текстів усіх стилів сучасної української літературної мови; специфіку риторики, ораторського мистецтва; принципи та прийоми риторичного аналізу художнього твору;

вміти: розробляти предметну царину ораторської промови через добір відповідного матеріалу; будувати аргументацію для обґрунтування власних тез; структурувати промову і забезпечувати зв'язок між окремими частинами; застосовувати різноманітні прийоми виразності при підготовці тексту промови; запам'ятовувати промову за допомогою спеціальних засобів; виголошувати промову з використанням невербальних прийомів впливу на аудиторію.

Методи викладання дисципліни.

- комунікативний метод;
- метод проектів ;
- демонстрація;
- пояснювально-ілюстративний метод;
- організація самостійного пошуку;
- особистісно зорієнтовані методи.

Методи оцінювання.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: модульні контрольні роботи – 8 семестр;
екзамен 8 семестр.

Модуль оцінюється в 60 балів: поточний контроль – 30, самостійна робота – 5 балів, МКР – 25 балів. На екзамен відводиться – 40 балів.

Перелік основної літератури.

1. Абрамович С.Д. Риторика. Ч.І. Історія розвитку риторики / С.Д. Абрамович, М.І. Гураль, М.Ю. Чикарькова.– Чернівці, 2000.
2. Абрамович С.Д. Риторика / С.Д. Абрамович, М.Ю. Чикарькова М.Ю.– Львів, 2001.

- 3.Абрамович С. Риторика та гомілетика / С. Абрамович. – Чернівці, 1995.
4. Александров Д.Н. Риторика / Д.Н. Александров. – М., 1999.
5. Андреев В.И. Деловая риторика / В.И. Андреев. –М., 1995.
6. Андреев В.И. Деловая риторика: Практический курс делового общения и ораторского мастерства / В.И. Андреев. – М.,1995.
7. Античные теории языка и стиля: Антология текстов. – Л., 1996.
8. Вандишев В.М. Риторика: укскурс в історію вчень і понять: Навчальний посібник \ В.М. Вандишев. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.
9. Волков А.А. Курс русской риторики / А.А. Волков. – М. – 2001.
10. Гуревич С.С. Основы риторики / С.С. Гуревич, В.Ф. Погоріло, М.А. Герман М. А. – К., 1988.
11. Давиденко В.В. Основы ораторського мистецтва та ділове спілкування сучасного спеціаліста: Навч.посібник / В.В. Давиденко. – Вінниця.–2003.
12. Єрмоленко С.Я. Нариси з української словесності. Стилїстика та культура мови / С.Я. Єрмоленко. – К., 1999.
13. Жовтобрюх В.Ф. Культура мови вчителя: Курс лекцій / В.Ф. Жовтобрюх, О.Г. Муромцева. – Х.: Гриф, 1998.
14. Зарецкая Е.Н. Риторика: Теория и практика речевой коммуникации.– М., 2000.
15. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії / І.А. Зязюн, Г.М. Сагач. – К., 1997.
16. Ивин А.А. Риторика: искусство убеждать / А.А. Ивин.– М., 2000.
17. Каньоса П.С. Риторика. Навчальний посібник / П.С. Каньоса. – Кам'янець-Подільський. – 2011.
18. Колотілова Н.А. Риторика. Навчальний посібник / Н.А. Колотілова. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
19. Корнилова Е.Н Риторика – искусство убеждать / Е.Н. Корнилова. – М., 1998.
20. Качан І. Лінгвістичний аналіз тексту / І. Качан. – Л., 1999.

21. Львов М.Р. Риторика / М.Р. Львов. – М.: Узд. центр “Академия”, 1995.
22. Мацько Л.І. Лінгвістична риторика / Л.І. Мацько // Наука і сучасність. – К., 1999.
23. Мацько Л.І. Риторика / Л.І. Мацько., О.М. Мацько. – К., 2003.
24. Михальская А.К. Педагогическая риторика / А.К. Михальская. – М.: 1998.
25. Огієнко І. Українська культура / І. Огієнко. – К.: 1918.
26. Риторика – учителю / В.М. Маров, Д.Х. Вагапова, Т.М. Зыбина,, Ю.В. Виньков. – Просвещение, 1993.
27. Сагач Г.М. Живе слово лектора / Г.М. Сагач. – К., 1989.
28. Сагач Г.М. Живе слово полеміста / Г.М. Сагач. – К., 1991.
29. Сагач Г.М. Золото слів / Г.М. Сагач. – К., 1998.
30. Сагач Г.М. Риторика / Г.М. Сагач. – Вид. 2-ге. – К., 2000.
31. Сагач Г.М. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації / Г.М. Сагач. – К., 2003.
32. Сердюк О.П. Основи управління комунікативним процесом / О.П. Сердюк. – К, 1998.
33. Спанатій Л.С. Ораторське мистецтво. Методичні рекомендації / Л.С. Спанатій. – Миколаїв: Видавництво «Тетра», 1999. – С.10-12.
34. Струганець Л. Теоретичні основи культури мови / Любов Струганець. – Т., 1997.
35. Томан Іржі. Мистецтво говорити / Іржі Томан. – К., 1986.
36. Чибісова Н.Г. Риторика: Навч. посібник / Н.Г. Чибісова, О.І. Тарасова. – Київ: Центр навч. літ. 2003.
37. Чмут Т.К. Культура спілкування / Т.К. Чмут. – Хмельницький, 1999.

Мова викладання.

Українська.

ГЕ 14 Дошкільна етнопедагогіка

Опис (анотація): вивчення дисципліни сприяє усвідомленню система цілей, завдань, принципів, методів, форм організації процесу становлення молодого члена суспільства і підготовки його до життя в структурі національно-етнічних поглядів, норм і звичаїв окремого народу, етносу.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова частина).

Термін вивчення: IV курс (8 семестр).

Кількість кредитів: 1,5 кредити ECTS: всього 54 год., з них: денна форма навчання – 22 год. аудиторних: 6 год. лекційних, 16 год. практичних занять, самостійна робота – 32 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом Федорчук В.В.; асистент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Олійник О.М.

Мета курсу: ознайомлення студентів із основними засадами української етнопедагогіки як першоджерела педагогічної науки; оволодіння студентами знаннями, вміннями й навичками з народного виховного досвіду задля підвищення власного рівня духовності; професійно-педагогічна підготовка до діяльності соціального працівника засобами української етнопедагогіки.

Основні завдання дисципліни:

- подати основні відомості й поняття з української дошкільної етнопедагогіки,
- проаналізувати її походження,
- особливості процесу формування і відродження в умовах незалежності України.

Результати навчання.

У результаті оволодіння курсом студент *повинен знати:*

- Історичні аспекти дошкільної етнопедагогіки
- Роль рідномовного середовища у формуванні етнокультури особистості
- Етновиховні традиції та їх джерела
- Виховні традиції дошкільної етнопедагогіки в практиці роботи сучасної школи

Студент **повинен уміти:**

- аналізувати та давати принципову оцінку різним педагогічним концепціям та теоріям;
- твердо використовувати кращі надбання педагогічної спадщини під час розв'язання сучасних актуальних проблем;
- самостійно працювати з педагогічною, довідковою, методичною літературою;
- готувати та розробляти презентаційний матеріал;
- аналізувати та використовувати передовий педагогічний досвід у процесі підготовки повідомлень, рефератів, доповідей, творчих робіт.

Методи викладання дисципліни: пояснення, опрацювання методичної літератури, моделювання ситуацій тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота.

Денна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Залік
Поточний контроль	МКР	100
50 балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Васянович Г.П., Черніков, П. І. Етнопедагогіка і морально-естетичне виховання учнів [Текст]: методичний посібник / Г.П. Васякович, П.І. Черніков. – Чернігів: Редакційно-видавничий відділ управління по пресі, 1994. – 24 с.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал : Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків / Г. Ващенко. - Полтава : [б.в.], 1994. - 190 с.
3. Етнопедагогіка : навч. посіб. / В. Б. Євтух, А. А. Марушкевич, Н. М. Демяненко та ін. – Київ : Київський університет, 2003. – 94 с. (електронна книга)
4. Лисенко Н.В., Лаппо, В.В. Етнопедагогіка [Текст]: навчально-методичний посібник / Н.В.Лисенко, В.В. Лаппо. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – 85 с.
5. Мосіяшенко В. А. Українська етнопедагогіка : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. А. Мосіяшенко. – Суми : ВТД "Унів. кн.", 2005. – 174 с.
6. Стельмахович М.Г. Народне дитинознавство / М.Г. Стельмахович. – К.: Знання, УРСР, 1991. – 48 с.
7. Сявавко Е.І. Українська етнопедагогіка в її історичному розвитку / Е.І. Сявавко. – К.: Наукова думка. – 1974. – 152 с.

Мова навчання: українська.

0101 Педагогічна освіта

6.010102 Початкова освіта

ГЕ 06 ПОЛІТОЛОГІЯ

Політологія як навчальна дисципліна покликана допомогти майбутнім фахівцям різних сфер суспільної діяльності оволодіти систематизованими знаннями про політику, які б стали основою їхньої громадянської

політичної культури; посприяти оволодінню ними методологією аналізу політичного життя, виробити світоглядні критерії оцінювання поточних політичних подій, фактів і явищ; навчити застосовувати політологічні знання як у соціально-політичній практиці, так й у власній громадській діяльності.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 4 курс (7 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 108 год., з них: денна форма навчання – 52 год. аудиторних; 28 год. лекційних, 24 год. семінарських занять; заочна форма навчання - 16 год. аудиторних,; лекційних -10 год. і 6 год. семінарських занять.

Викладацький склад: професор Нечитайло В.В., кандидат політичних наук, ст. викладач Кобильник В.В., кандидат політичних наук, ст. викладач Маркітантов В.Ю., кандидат історичних наук, доцент кафедри політології і соціології Вонсович Г.Б., кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і соціології Вонсович С.Г., асистент кафедри політології і соціології Чабанов В.Г.

Предметом дисципліни "Політологія" є визначення природи, сутності і механізмів здійснення політичної влади, політичних і державних інститутів, політичної свідомості, культури і поведінки.

Метою курсу є формування у студентів засадових уявлень і знань з теорії та методології аналізу соціально-політичного життя, вироблення світоглядних орієнтацій та ціннісних критеріїв оцінювання політики, влади, політичних подій, явища, усвідомлення їх сутності та ролі людини в політичному житті суспільства.

Основні завдання дисципліни:

1) розкрити зміст і сутність політології як наукової дисципліни та етапи її розвитку;

- 2) обґрунтувати політику як світ політичних артефактів, практик і реальних відносин;
- 3) показати політику як світ уявлень і фактів свідомості;
- 4) проаналізувати теорії політичного процесу, соціально-політичних трансформацій і світової політики;
- 5) формувати у майбутніх спеціалістів соціально-гуманітарного, природничого й технічного фаху чітке розуміння сутності, змісту, ролі та значення політики у локальному і глобальному аспектах;
- 6) вдосконалювати вміння студентів співвідносити знання теорії із сучасною практикою політичного життя;
- 7) розвивати у студентів уміння самостійно працювати із науковою, навчально-методичною та спеціальною літературою; працювати у всесвітній мережі та електронними носіями інформації;
- 8) стимулювати науково-пошукову творчість студентів, їхнє прагнення до вдосконалення політичної, громадянської освіти.

Програма курсу включає дискурсивно - політологічний, історико-філософський, духовно-культурний і міжнародний аспекти політики, що дозволяє отримати достатньо цілісне уявлення про соціально-політичну сферу і сприяє виробленню у студентів відповідних умінь і навичок для їхньої майбутньої професійної діяльності.

Результати навчання: студенти мають знати:

- об'єкт, предмет, методи курсу;
- методологічні питання, школи та напрями історії і теорії політичної науки, світової так і вітчизняної; володіти понятійно-категоріальним апаратом;
- структуру та особливості функціонування політичної сфери суспільства; основні категорії політичної науки ;
- механізм формування і функціонування політичної влади;
- відмінності у діяльності політичних інститутів;
- взаємовпливи особи і політики (у т.ч. студентства);

- суб'єктів світової політики і міжнародних відносин та місце і роль України як політичного актора.

Студенти мають уміти:

- орієнтуватися у складних проблемах політичного життя, усвідомлювати своє місце і роль у політичних процесах та можливість впливати на них;

- оперувати основними політичними поняттями і категоріями;

- аналізувати політичні проблеми, процеси і тенденції сучасного етапу соціального розвитку;

- дотримуватись основних вимог щодо особистої самоосвіти і політичної культури та поведінки;

- визначати місце і роль знань, умінь і навичок з політології у виховному і освітньому процесах;

- розпізнавати різні види владних відносин, специфіку політичної влади; орієнтуватися у проблемах поділу влади, формах політичного устрою і правління;

- виокремлювати прояви прямої і представницької демократії, сприяти їх утвердженню у сучасному українському суспільстві;

- чітко розуміти свої громадянські права, свободи і обов'язки, відстоювати принципи громадянського суспільства й правової держави;

- давати раціонально-критичну оцінку діям різних політичних сил, груп, лідерів;

- орієнтуватися у міжнародному політичному житті; геополітичній обстановці, мати уявлення про місце і статус України у сучасному світі.

Методикою вивчення дисципліни передбачено врахування взаємозв'язків основних тем курсу з поняттями, термінами і категоріями таких дисциплін, як історія України, всесвітня історія, політична історія XX століття, соціальної філософії, історії вітчизняної і зарубіжної

літератури, соціальної психології, філософії глобальних проблем сучасної цивілізації.

Методика викладання дисципліни: вербальне пояснення викладача, різноманітні види бесід (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична тощо), створення та розв'язання проблемних ситуацій, конспектування матеріалу, опрацювання теоретико-методологічної, методичної літератури, конференції, дискусії, брейн-стормінг тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, співбесіда, написання самостійних робіт, контрольні роботи з модулів, письмове тестування, оцінка за індивідуальне навчально-дослідне завдання (реферат), підсумковий посеместровий контроль (іспит – усний, письмовий; (залік)).

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульні контрольні роботи	Іспит
20 балів	10 балів	30 (15+15) балів	40 балів
Заочна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Залік
30 балів	10 балів	60 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Політологія (Навчально – методичний комплекс). - / За ред.. Ф.М.Кирилюка. – К.: Здоров'я, 2005.- 736 с.
2. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник – К.: Либідь, 2002. – 576 с.
3. Гелей С., Рутар С. Політологія: Навч. посіб. – К.: Знання, 2010. – 415 с.
4. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів (За ред. О. В.Бабкіної, В.П. Горбатенка). – К.: Видавничий центр “Академія”, 2010. – 560 с.
5. Рудич Ф.М. Політологія: Підручник – К.: Либідь, 2009. – 489 с.
6. Теория политики: Учебное пособие /Под ред.Б.А.Исаева. – СПб.; Питер, 2008. – 464 с.
7. Вонсович Г.Б. З історії західної політичної думки ХХ століття. – Навчально-методичний посібник. – Кам'янець – Подільський, 1997. – 76 с.
8. Кухта Б., Красівський О., Ліпенцев А. Політологія (Історія і теорія політичної науки): Курс лекцій. – Львів: Кальварія, 2009. -279 с.
9. Ярош Б., Ярош О. Загальна теорія політики: Навч. посібник. – Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. – 240 с.
10. Конституція України. – К.: Парламентське видавництво, 1997. - 98 с.
11. Бебик В.М. Політологія для політика і громадянина: Монографія. – К.: МАУП, 2007.
12. Антология мировой политической мысли: В 5 т. – М. 1997.

Мова викладання: українська

МПН 01. Сучасні інформаційні технології

Опис (анотація): Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Сучасні інформаційні технології» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 6.01010201 Початкова освіта. Навчальна дисципліна належить до циклу професійної та практичної (професійно-орієнтованої) підготовки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засоби комп'ютерної техніки, інформаційні системи та комп'ютерні мережі, інформаційно-комунікаційні технології, технології комп'ютерного моделювання навчальних систем, явищ і процесів.

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні інформаційні технології» є підготовка студентів до ефективного використання сучасних інформаційних технологій та комп'ютерної техніки в процесі розв'язування фахових завдань у своїй майбутній професійній діяльності.

Основні завдання вивчення дисципліни «Сучасні інформаційні технології» визначаються тим, щоб дати студентам теоретичну та практичну підготовку і знайомство з теоретичними, методичними і технологічними основами сучасних інформаційних технологій, освоєння загальних принципів роботи і отримання практичних навичок використання сучасних інформаційних технологій для вирішення прикладних завдань.

Тип

Нормативна частина циклу

Термін вивчення (семестр).

IV-й курс, VII семестр

Кількість кредитів

3 кредити: всього 108 год. Аудиторних – 54, з них: лекційних – 20; практичних – 16 год., лабораторних – 18 год., самостійна робота – 54 год.

Моцик Ростислав Васильович, кандидат педагогічних наук, доцент

Татауров Віктор Петрович, асистент

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

Модуль 2.

МКР 1.

Екзамен.

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- шляхи використання стандартного прикладного програмного забезпечення при підготовці до уроку;
- принципи відбору прикладного програмного забезпечення навчального характеру;
- методи опрацювання текстової інформації;
- методи опрацювання графічної інформації;
- формати запису графічної інформації;
- методи статистичної обробки;
- принципи створення електронних таблиць та здійснення в них обчислень;
- принципи проектування та створення бази даних;
- можливості основних послуг мережі Інтернет;
- інформаційні можливості мережі Інтернет.

вміти:

- працювати в середовищі сучасних текстових редакторів;
- використовувати графічні редактори;
- працювати з програмами підготовки презентацій;
- створювати сценарії презентацій;
- здійснювати відбір прикладного програмного забезпечення навчального характеру;
- здійснювати відбір навчальної інформації (текстових, графічних та аудіофрагментів) з набору програмного забезпечення навчального характеру;
- створювати власні дидактичні матеріали;
- здійснювати роздруківку власних дидактичних матеріалів;
- працювати в середовищі електронних таблиць;

- використовувати нові інформаційні технології для проведення наукових досліджень;
- здійснювати статистичну обробку результатів наукових досліджень;
- створювати робочі та звітні матеріали за допомогою електронних таблиць;
- використовувати системи управління базами даних;
- створювати нескладні бази даних класу;
- здійснювати пошук потрібної інформації в мережі Інтернет;
- користуватися електронною поштою;
- здійснювати інтерактивне спілкування за допомогою мережі Інтернет;
- здійснювати машинний переклад тексту;
- здійснювати сканування графічних та текстових фрагментів;
- використовувати системи розпізнавання тексту.

Методи викладання дисципліни.

Лекції та практичні заняття.

Методи оцінювання.

Поточний контроль та оцінювання знань студентів здійснюється за кредитно-модульною системою шляхом виконання різноманітних вправ, перекладів, тестів та індивідуальних завдань. Окремі теми виносяться на самостійне вивчення.

Студентам, які пропустили заняття, пропонується при відпрацюванні пропущеного матеріалу додаткове завдання – написання реферату (список тем додається).

Підсумковими формами контролю є модульні контрольні роботи, екзамен (у кінці семестру). Модульні контрольні роботи та екзамен проводитимуться у письмовій формі. «Зараховано» одержують студенти, які дають чіткі і послідовні відповіді на три питання (перелік питання додається в кінці програми) і в загальній сумі балів за семестр (робота на заняттях +

самостійна робота + контрольна робота) отримують не менше ніж 60 балів. «Незараховано» отримують студенти, які не можуть дати чітких відповідей на питання викладача і при цьому під час роботи протягом семестру в сумі не мають 60 балів. Перескладання відбувається після складеної студентом екзаменаційної сесії.

Контроль знань студентів

За результатами семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою: за практичні заняття – 60 балів, за екзамен 40 балів – разом 100 балів.

При цьому кількість балів відповідає оцінці:

1-34 - «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

35-59 – «незадовільно» з можливістю повторного складання;

60-64 – «задовільно» (достатньо);

65-74 – «задовільно»;

75-84 – «добре»;

85-89 – «добре» (дуже добре);

90-100 – відмінно.

Перелік основної літератури.

1. Брикайло Л. Ф. Інформатика та комп'ютерна техніка: навч. посіб. / Л.Ф. Брикайло. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2009. – 266 с.

2. Дибкова Л. М. Інформатика і комп'ютерна техніка: навчальний посібник [для студентів вищих навч. закладів] / Л. М. Дибкова. – [вид. 2-е, переробл., доп.]. – К.: Академвидав, 2007. – 416 с.

3. Злобін Г. Г. Основи інформатики, комп'ютерної техніки і комп'ютерних технологій (для студентів економічних спеціальностей): підручник. – К.: Каравела, 2007. – 240 с.

4. Інформатика та комп'ютерна техніка: навч. посіб. / Л. Ф. Брикайло. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2009. – 266 с.

5. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології: підручник. – [2-ге вид.]. – К.: Каравела, 2008. – 640 с.

6. Інформатика: комп'ютерна техніка / [М. Є. Рогоза, Л. Ф. Крещенко, В. І. Клименко, О. І. Корх; за ред. М. Є. Рогоза]. – К.: Академія, 2006. – 365 с.
7. Інформатика: Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології: підручник для студ. вузів / В. А. Баженов, П. С. Венгерський, В. М. Горлач та ін. – [2-е вид.]. – К.: Каравела, 2007. – 640 с.
8. Кравчук С. О. Основи комп'ютерної техніки: Компоненти, системи, мережі. – К.: Каравела, 2006. – 344 с.
9. Леонтьев В. П. Большая энциклопедия компьютера и Интернета / В. П. Леонтьев. – М.: ОЛМА Медиа Групп, 2006. – 1084 с.
10. Литвин І. І. Інформатика: теоретичні основи і практикум підручник. – [2-ге вид., стереотип.] / І. І. Литвин, О. М. Конопчук, Ю. Д. Дещинський. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2007. – 304 с.
11. Макарова М. В. Економічна інформатика. Підручник для студентів ВНЗ галузі знань „Економіка і підприємництво” з грифом МОН України / [М. В. Макарова, О. В. Гаркуша, С. В. Гаркуша, Т. М. Білоусько]. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2011. – 680 с.
12. Макарова М. В. Інформатика та комп'ютерна техніка. Навч. посібник для студентів ВНЗ напряму „Економіка і підприємництво” з грифом МОН України / / М. В. Макарова, Г. В. Карнаухова, С. В. Запара; за заг. ред. М. В. Макарової. – [3-тє вид., перероб. і доп.]. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 665 с.
13. Морзе Н. В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій / Н. В. Морзе. – К.: Видавнича група BVH, 2006. – 352 с.
14. Наливайко Н. Я. Інформатика та комп'ютерна техніка. Навч. посібник для студентів ВНЗ напряму підготовки “Готельно-ресторанна справа” з грифом МОН України / Н. Я. Наливайко. – К.: Видавництво "Центр навчальної літератури", 2011. – 450 с.
15. Основи Інтернету: навчальний посібник. – К.: Видавнича група BVH, 2008. – 320 с.

16. Основи інформатики: навч. посіб. / [О. В. Вітюк, А. Г. Гуралюк, Н. М. Москалькова, О. М. Шикова]. – К.: МАУП, 2005. – 104 с.

17. Чаповська Р., Робота з Microsoft Excel 2000/XP/2003: Навчальний посібник / Р. Чаповська, О. Вальдрат. – Чернівці: Книги-XXI, 2006. – 253 с.

18. Юдін В. І. Основи роботи в Microsoft Excel XP : навчальний посібник / В. І. Юдін, В. С. Рижиков, В. В. Ровенська. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 272 с.

Мова викладання - українська.

МПН 04 Екологія

Опис (анотація) – дисципліна яка розкриває взаємовідносини людини, суспільства і природи, охорони навколишнього природного середовища як одну з найгостріших і актуальних проблем сучасності.

Адже завдяки подальшому розвитку суспільства зростає обсяг впливу людини на природу. Це зумовлено наскрізним використанням природних ресурсів, проблемами індустріалізації та урбанізації, збільшенням кількості відходів, забрудненням водних джерел, повітряного басейну.

Сьогодні екологічній проблематиці в Україні, попри кризові явища, які пронизують нашу економіку, політику, культуру, надається особливої уваги.

Тип:

Термін навчання: 4 курс, 1 семестр (один семестр).

Кількість кредитів:..... 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять.

Викладацький склад: Ліщук Анастасія

Мета курсу: сформувати у студентів сучасне уявлення про загальну екологію як взаємодію організмів і середовища, її історію та перспективи розвитку, необхідність раціонального використання природних ресурсів і зменшення негативного антропогенного тиску на довкілля.

Основними завданнями дисципліни є:

- опрацювання студентами теоретичних основ екології, оволодіння практичними навичками у виявленні закономірностей між теоретичними

аспектами екології та реальним станом середовища;

- прищепити студентам навички аналізу системи “організми - середовище існування” та її цілісного сприйняття на різних рівнях ієрархії організації живої матерії;

- сформувати у студентів уміння прогнозувати зміни довкілля під дією різних факторів; показати способи раціонального та збалансованого господарського використання природних ресурсів;

- прищепити студентам розуміння принципів організації і розвитку екосистем, їхньої стійкості, пластичності при основних порушеннях.

Результати навчання: Студенти повинні знати предмет і завдання сучасної екології, зв'язок з іншими дисциплінами; структуру екології; особливості будови і функціонування, сучасний стан біосфери; нормативні документи в галузі охорони довкілля; екологічні проблеми України та шляхи їх подолання.

Студент повинен знати:

- предмет і завдання сучасної екології, зв'язок з іншими дисциплінами;
- структуру екології;-
- взаємозв'язки абіотичних факторів і біотичної компоненти екосистеми;
- особливості будови і функціонування екосистем, сучасний стан біосфери;
- механізми, що забезпечують стійкість екосистем, мати уявлення про можливості основи біопродуктивності біосфери, процесів відтворення харчових ресурсів людства;
- екологічні принципи раціонального природокористування;
- нормативні документи в галузі охорони довкілля;
- екологічні проблеми України та шляхи їх подолання.

Студент повинен уміти:

- виявити взаємозв'язки абіотичних факторів та біотичної компоненти екосистеми, мати уявлення про межі толерантності організмів і популяцій;
- скласти порівняльну таблицю властивостей біоценозу та агроценозу;

- побудувати трофічний ланцюг;
- розв'язати екологічні задачі;
- схематично зобразити кругообіг пестицидів у навколишньому середовищі;
- нанести на карту світу місця, де відбулися екологічні катастрофи.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, екологічна гра – диспут, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного та творчого завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, контрольні роботи тощо.

Бали, отримані студентом за виконання модульної контрольної роботи включаються в загальну кількість балів, які може отримати студент в системі поточного модульного контролю.

Форма підсумкового контролю: залік.

Навчально-методичне забезпечення

Основна література:

1. Білявський Г.О., Падун М.М., Фурдуй Р.С. Основи загальної екології: Підручник для вузів. Вид. 2-е. - К.: Либідь, 1995. - 308 с.
2. Воїнственський М.А., Стойко С.М. Охорона природи. Посібник для вчителів. - К.: Радянська школа, 1977. - 144 с.
3. Дерій С.І., Ілюха В.О. Основи екології. - К.: Видавництво Українського фітосоціологічного центру, 2000. - 200 с.
4. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного і середовища: Навч. посіб. - 4-е вид., випр. і доп. - К.: Т-во І "Знання", КОО, 2006. -319 с.

5. Зербіно Д.Д., Гжегоцький М.Р. Екологічні катастрофи у світі та в Україні. - Львів: БаК, 2005. - 280 с.
6. Літописи природи НПП "Подільські Товтри". - Кам'янець-Подільський, Т.1-9 - 1996-2006.
7. Потіш А.Ф., Медвідь В.Г., Гвоздецький О.Г., Козак З.Я. Екологія: основи теорії і практикум. - Львів: Новий Світ-2000, 2004. -] 328 с.

Додаткова література

1. Закон УРСР "Про охорону навколишнього природного середовища" (26 червня 1991 р.).
2. Злобін Ю.А. Основи екології. - К.: "Лібра", 1998. - 248 с.
3. Коробкин В.И., Передельський Л.В. Екологія. - Ростов-на-Дону: "Феникс", 2003. - 576 с.
4. Кучерявий В.П. Екологія. - Львів: Світ, 2000. - 386 с.
5. Мусієнко М.М., Серебряков В.В., Брайон О.В. Екологія. Охорона природи: Словник-довідник. - К.: Т-во "Знання", КОО, 2002. - 550 с.
6. Закон України "Про Червону книгу України". - Відомості Верховної Ради України. - 2002. - №30. - Ст.201; зі змінами Відомості Верховної Ради України. - 2009. - №19. - Ст.259.

ЗП 02.7 Організація і управління у початковій освіті

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває сучасні принципи управління навчальним процесом у початковій школі, структуру органів управління освітою, методи і функції управління навчальним процесом, особливості наукової організації праці педагога; є складовою частиною одного з базових розділів циклу педагогічних дисциплін та виступає найважливішим компонентом формування управлінської культури, здатності до управлінської діяльності у початковій школі.

Тип: цикл загально професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 4 курс (8 семестр).

Кількість кредитів: 1,5 кредити ECTS: всього 54 год., з них: денна форма навчання – 26 год. аудиторних: 14 год. лекційних, 12 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої та вищої освіти і управління навчальним закладом Дутко О.М.

Мета курсу: підвищення науково-педагогічного рівня майбутніх учителів, сприяння кращому розумінню особливостей розвитку національного освітнього простору, з'ясування специфічних особливостей побудови, функціонування та розвитку національної освітньої системи, краще розуміння закономірностей педагогічного процесу, формування інтересу до управлінської діяльності, основ управлінської культури, становлення готовності до професійної управлінської діяльності у початковій школі.

Основні завдання дисципліни:

- оволодіння основами наукових знань в галузі управлінської діяльності;
- формування управлінського мислення, інтересу до управлінської діяльності;
- розвиток вміння раціональної організації управлінської праці;
- формування організаційно-методичних умінь, навичок самостійної роботи з науковою літературою й нормативними документами;
- формування й розвиток аналітичних, оцінювальних та інших умінь, необхідних педагогові у його професійній діяльності.

Результати навчання: студенти мають знати:

- суть і зміст основних управлінських понять;
- організацію системи управління початкової школи;
- орієнтуватися у питаннях управління загальноосвітніми навчальними закладами: принципах, методах, функціях, структурі органів управління

освітою, планування та обліку роботи, методах і формах внутрішкільного контролю та керівництва;

- основні напрями управлінської діяльності й професійні якості керівника сучасної освітньої установи;

- мету й основні етапи атестації педагогічних кадрів;

- основні нормативні документи, які регламентують роботу початкової школи;

- основні положення щодо планування роботи методичних об'єднань вчителів початкової школи.

Студенти мають уміти:

- використовувати основні поняття при характеристиці діяльності освітніх систем;

- аналізувати нормативні документи, що стосуються діяльності освітньої установи, методичну документацію;

- володіти методикою системного, розгорненого й аспектного педагогічного аналізу навчально-виховного процесу;

- складати особистісний план підвищення кваліфікації;

- складати розклад занять, робити підбір питань для перевірки знань учнів з теми;

- планувати роботу педагога на тиждень, місяць, рік;

- грамотно вести необхідну шкільну документацію;

- планувати заходи для реалізації зв'язків школи з батьками учнів;

- підбирати тематику до педрад, методичних об'єднань на паліативні документи Міністерства освіти і науки.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції в форматі PowerPoint; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)		Сума
Денна форма навчання		
Змістовий модуль 1 (100 балів)		
Поточний контроль	Модульна контрольна робота	
50 балів	50 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1.Хрыков Е.Н. Теоретические основы внутришкольного управления / Е.Н.Хрыков. – Луганск : Альма матер, 1999. – 118 с.

2.Онишків З.М. Основи школознавства : навч. посіб. для студентів пед. вузів / М.Онишків. – Тернополь : Навчальна книга – Богдан, 2003. – 176 с.

3.Фіцула М.М. Педагогіка : навч. посіб.для студентів вищих пед. закладів освіти / М.М.Фіцула. – Тернополь : Навчальна книга – Богдан, 2005. – 232 с.

4. Настільна книга заступника директора в початковій школі / [уклад. Іванова Г.Ж.] – Х. : Вид. Група "Основа", 2009. – 395 с.

5.Шкільна документація / [упоряд. Н.Мурашко]. – К. : Редакції Ш66 загальнопедагогічних газет, 2003. – 112 с.

6. Закон України "Про загальну середню освіту" №651-XIV, із змінами від 4 червня 2008 р. (див. Розділ 6).

7.Методична робота вчителя початкових класів / [упоряд. О.Б. Полєвікова]. – Х. : Основа, 2009. – 350 с.

8. Настільна книга заступника директора з НВР початкових класів / [авт.-уклад. Г.В. Лісовенко]. – Х. : Ранок, 2010. – 288 с.

9. Наказ як управлінське рішення (На до допомогу директору школи) / [уклад. Т.М. Рачок]. – Хмельницький, 2007. – 49 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 01.1.2 Методика навчання російської мови

Опис (анотація): програма вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання російської мови» укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр галузі знань 0101 Початкова освіта напряму підготовки 6.010102 Початкова освіта.

Тип: нормативна (дисципліна професійної і практичної підготовки).

Термін вивчення:

- денна форма навчання – **3курс** (осінній-весняний семестри);

- заочна форма навчання – **3курс** (весняний семестр) – **4 курс** (осінній семестр).

Кількість кредитів: 2,5 кредити ECTS: всього 90 год., з них:

- денна форма навчання – 36 год. аудиторних: 16 год. лекційних, 18 год. практичних, 2 год. лабораторних занять;

- заочна форма навчання – 8 год. аудиторних: 4 год. лекційних, 2 год. практичних, 2 год. лабораторних занять;

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Бахмат Н.В.; асистент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Попова О.Ю.

Мета курсу: формування професійної готовності до здійснення педагогічної діяльності з курсу російської мови в початковій школі з

українською мовою навчання.

Основні завдання дисципліни:

- формування методичного мислення і розуміння метамови методики російської мови (лінгводидактики);
- подання матеріалу про розвиток методики викладання російської мови у ХІХ- ХХ ст. в узагальненому вигляді, характеристика основних тенденцій, напрямків і проблем сучасної методики викладання російської мови;
- ознайомлення студентів з цілями, задачами і змістом курсу російської мови в сучасних школах України;
- формування уявлення: про діючі на сьогодні програми, навчально-методичні комплекси; про ефективні методи і прийоми, а також про різноманітні засоби навчання, які застосовуються на уроках російської мови, факультативних заняттях і в позакласній роботі з предмета; розгляд питань з методики вивчення основних розділів шкільного курсу російської мови;
- вироблення у студентів умінь планування роботи з російської мови, побудови уроків, здійснення контролю за діяльністю учнів, перевірки і оцінювання їх знань, умінь і навичок;
- формування умінь самостійного опрацювання науково-методичної літератури, вивчення досвіду вчителів і застосування на практиці досягнень сучасної методики російської мови.

Результати навчання: студенти **мають знати** зміст та вимоги програми з російської мови для учнів 1-4 класів у відповідності з вимогами Державного стандарту освіти; особливості змісту підручників з російської мови та читання нового покоління; методи та прийоми навчання молодших школярів російської мови та читання, виховання та розвитку особистості учня, високої культури мовлення; форми планування та проведення уроків різних типів.

Студенти **мають уміти:** застосовувати в навчальному процесі

досягнення сучасної методики навчання російської мови, узагальнений передовий практичний досвід; забезпечувати гуманітарний напрям навчального процесу, методики, гуманний підхід до дітей, відмовитись від заполітизованих, тенденційних текстів в дидактичних матеріалах; забезпечувати високий рівень науковості викладання навчального матеріалу при жорсткому дотриманні Державного освітнього стандарту; забезпечувати високий естетичний рівень класних та позакласних занять з мови і літератури, високий рівень пізнавальних інтересів та мотивації навчання, орієнтацію на високі класичні зразки, на творчу діяльність дітей, на зв'язок мовних занять з іншими предметами.

Сформовані компетентності: здатність вибудовувати майбутнім вчителем початкової школи методичної діяльності щодо уроків російської мови.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма

Поточний і модульний контроль (100 балів)				Сума
Змістовий модуль 1(балів)	Змістовий модуль 2 (балів)	Змістовий модуль 3 (балів)	Екзамен	100

Поточний контроль	Поточний контроль	Поточний контроль	МКР	40	
4бали	12балів	24 бали	20 балів		

Заочна форма

Поточний і модульний контроль (100 балів)					Сума
Змістовий модуль 1(– балів)	Змістовий модуль 2 (10 балів)	Змістовий модуль 3 (50 балів)		Екзаме н	100
Поточний контроль	Поточний контроль	Поточний контроль	МКР	40	
– балів	10 балів	30 балів	20 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Баранов М.Т. Методика преподавания русского языка / М.Т. Баранов. – Москва : 2001. – 368 с.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти. Загальні положення. Постанова Кабінету Міністрів України № 462 від 20.04.2011 р. – 144 с.
3. Російська мова. 1-4 кл. (початкова школа) : Учебная программа по русскому языку для 1-4 классов общеобразовательных учебных заведений с украинским языком обучения. (авторы : І. М.Лапшина, І. П. Гудзик, О. В. Вербецька, Л. Г. Купцова). – Київ :Освіта, 2014. – С. 117-160.
4. Російська мова 1-4 кл. (початкова школа). Учебная программа по русскому языку для 1–4 классов общеобразовательных учебных заведений с русским языком обучения (авторы : М. В. Коченгина, И. П. Гудзик, Н. С. Вашуленко, Г. Каневская, Э. С. Сильнова, О. Ю. Прищепа, Е. Г. Лобчук). – Київ :Освіта, 2014.
5. Коваль А.П. Методика преподавания русского языка в школах с украинским языком обучения / А.П. Коваль. – Київ. :«Вища школа», 1989. –

311 с.

6. Лапшина И. Н. Теория и практика начального обучения русскому языку в школах с украинским языком обучения. Учебное пособие в 2-х частях / И.Н. Лапшина. – Винница, 2011. – 194 с.

7. Пахненко И. И. Методика преподавания русского языка в начальной школе с укр. языком обучения / И. И. Пахненко. – Сумы : «Университетская книга», 2012. – 336 с.

8. Суровая Т. И. Методика преподавания русского языка в начальной школе (курс лекций) : учебно-методическое пособие / Т. И. Суровая. – Каменец-Подольский : ЧП «Медоборы-2006», 2011. – 160 с.

Мова викладання: українська.

ПП 01.6.2. Методика викладання інформатики

Опис (анотація): Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «**Методика викладання інформатики**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки спеціаліста спеціальності 7.01010201 Початкова освіта. Навчальна дисципліна належить до циклу професійної та практичної (професійно-орієнтованої) підготовки. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: засоби сучасної комп'ютерної техніки, інформаційні системи, інформаційно-комунікаційні технології, мультимедійні засоби навчання та відповідне програмне забезпечення.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання інформатики» є сформувати у бакалаврів знання методичної культури майбутнього вчителя інформатики в початкових класах ВНЗ..

Завданням дисципліни «Методика викладання інформатики» є формування у майбутнього вчителя інформатики знання, вміння та навички, які необхідні для творчого навчання шкільного курсу інформатики в різних умовах технічного і програмно-методичного забезпечення; показати практичну значимість методів і засобів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, можливості їх застосування до розв'язування

найрізноманітніших гуманітарних, технічних і наукових проблем; сформувавши підхід до диференціації навчання, що висуває нові вимоги до навчання інформатики; підготувати вчителя до організації різних форм позакласної роботи, в тому числі підготовки та проведення олімпіад (зокрема віртуальних); вміння щодо аналізу концепції шкільного курсу інформатики та методики його навчання; забезпечити знання та вміння майбутніх вчителів щодо: тематичного планування; розроблення методики проведення уроків різних типів; добору інтерактивних методів та форм навчання; використання в освітніх цілях послуг глобальної мережі Інтернет; оцінювання результатів навчання з інформатики за умов 12 бальної системи оцінювання; добору та аналізу профільних курсів інформатики відповідно до навчальних завдань конкретного навчального закладу освіти.

Тип

Нормативна частина циклу

Термін вивчення (семестр).

III-IV-й курс, VI, VII семестр

Кількість кредитів

3 кредити: всього 108 год. Аудиторних – 54 год., з них: лекційних – 24 год., практичних – 10 год., лабораторних – 20 год., самостійна робота – 54 год.

Моцик Ростислав Васильович, кандидат педагогічних наук, доцент

Татауров Віктор Петрович, асистент

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

Модуль 2.

МКР 1.

Екзамен.

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:** предмет; завдання і основні категорії курсу, його роль у формуванні вчителя початкових класів; зв'язок дисципліни з психологією та педагогікою вищої школи. Назви основних розділів курсу; основні положення документів про освіту, що визначають зміст курсу; складові навчально-методичного забезпечення предмета; структуру й методику проведення основних форм організації занять з курсу (лекція, практичне заняття, лабораторне заняття, індивідуальна робота, консультація); знати і розуміти місце і значення методики навчання в професійній підготовці вчителя інформатики; знати основні компоненти методичної системи навчання інформатики в школі та їх взаємозв'язків у навчальному процесі; знати основні компоненти концепції навчання інформатики, а також програм і підручників, розроблених на їх основі; знати методику навчання окремих тем і питань шкільного курсу інформатики; знати принципи диференціації навчання інформатики; знати функції, видів контролю і оцінки результатів навчання; знати сучасні тенденції у навчанні інформатики.

вміти: уміти використовувати програмну підтримку курсу і оцінювати її методичну доцільність; уміти планувати навчальний процес з інформатики, вибирати організаційні форми і методи, адекватні змістові матеріалу, що вивчається; уміти розробляти і використовувати засоби перевірки, об'єктивно оцінювати знання і вміння учнів, коригувати методику навчання за результатами різних видів контролю знань, уміти працювати з пристроями введення-виведення інформації, прикладним програмним забезпеченням загального та цільового призначення; програмами для роботи з електронною поштою і телеконференціями; уміти знаходити інформацію в глобальній мережі Інтернет.

Методи викладання дисципліни.

Лекції та практичні заняття.

Методи оцінювання.

Поточний контроль та оцінювання знань студентів здійснюється за кредитно-модульною системою шляхом виконання різноманітних вправ, перекладів, тестів та індивідуальних завдань. Окремі теми виносяться на самостійне вивчення.

Студентам, які пропустили заняття, пропонується при відпрацюванні пропущеного матеріалу додаткове завдання – написання реферату (список тем додається).

Підсумковими формами контролю є модульні контрольні роботи, екзамен (у кінці семестру). Модульні контрольні роботи та екзамен проводитимуться у письмовій формі. «Зараховано» одержують студенти, які дають чіткі і послідовні відповіді на три питання (перелік питання додається в кінці програми) і в загальній сумі балів за семестр (робота на заняттях + самостійна робота + контрольна робота) отримують не менше ніж 60 балів. «Незараховано» отримують студенти, які не можуть дати чітких відповідей на питання викладача і при цьому під час роботи протягом семестру в сумі не мають 60 балів. Перескладання відбувається після складеної студентом екзаменаційної сесії.

Контроль знань студентів

За результатами семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою: за практичні заняття – 60 балів, за екзамен 40 балів – разом 100 балів.

***При цьому кількість балів** відповідає оцінці:*

1-34 - «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

35-59 – «незадовільно» з можливістю повторного складання;

60-64 – «задовільно» (достатньо);

65-74 – «задовільно»;

75-84 – «добре»;

85-89 – «добре» (дуже добре);

90-100 – відмінно.

Перелік основної літератури.

1. Інформатика. Програми для профільного навчання та допрофільної підготовки. – Київ: Видавнича група BHV, 2009 – 400 с.
2. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання : навчальний посібник / В.І. Лозова, Г.В. Троцько / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – [2-е вид., випр. і доп.]. – Харків: «ОВС», 2012. – 400 с.
3. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи / [за заг. ред. О.І. Локшиної]. – К. : К.І.С., 2014. – 128 с.
4. Моніторинг якості освіти: становлення та розвиток в Україні : Рекомендації з освітньої політики / [за заг. ред. О.І. Локшиної]. – К. : К.І.С., 2014. – 160 с.
5. Морзе Н. В. Методика навчання інформатики : навч. посіб. : у 4 ч. / Н.В. Морзе; за ред. акад. М. І. Жалдака. – Ч. І: Загальна методика навчання інформатики. – К. : Навчальна книга, 2013. – 256 с.
6. Морзе Н. В. Методика навчання інформатики : навч. посіб. : у 4 ч. / Н.В. Морзе; за ред. акад. М. І. Жалдака. – Ч. II: Методика навчання інформаційних технологій. – К. : Навчальна книга, 2014. – 288 с.
7. Морзе Н. В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій / Н.В. Морзе. – К.: Видавнича група BHV, 2006. – 298 с.
8. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібн./ О.І. Пометун, Л.В. Пироженко; за ред. О.І. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2014. – 192 с.

Мова викладання.

Українська.

ПП 01.7.2 Основи сценічного та екранного мистецтва

Опис (анотація): дисципліна розкриває мистецтвознавчі та художньо-методичні засади театрального та екранного мистецтва; висвітлює засоби педагогічного керівництва театрально-сценічною діяльністю школярів та шляхи впровадження екранних мистецтв у шкільний навчально-виховний процес.

Тип: цикл професійної і практичної підготовки (нормативна частина).

Термін вивчення: 4 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 1,5 кредити ECTS: всього 54 год., з них: денна форма навчання – 18 год. аудиторних: 8 год. лекційних, 10 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Борисова Т.В.

Мета курсу: формування мистецтвознавчої та художньо-педагогічної обізнаності студентів з питань історії та теорії сценічного та екранного мистецтв; розвиток здатності вільно орієнтуватись в специфічному мистецькому художньо-методологічному полі кіно та театру; удосконалення практичної вправності майбутніх педагогів у царині застосування засобів театру, кіно та телебачення у навчально-виховному процесі сучасної школи.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомлення студентів з історією становлення, розвитку, сучасними тенденціями мистецтва театру, кіно та телебачення;

- розширення теоретичної обізнаності майбутніх учителів в мистецтвознавчих питаннях видової специфіки, форм, жанрів, напрямків розвитку сценічного та екранного мистецтва ;

- формування уявлень щодо особливостей сприйняття дитячо-юнацькою учнівською аудиторією творів театрального мистецтва, а також продукції кіно та телебачення;

- збагачення мистецького тезаурусу студентів у царині специфічної акторсько-сценічної, режисерської, сценарної, художньо-збагачувальної методології, історії та теорії використання кіно, телебачення та театральних засобів у педагогічному процесі.

Результати навчання: студенти повинні *знати:*

- основні мистецтвознавчі положення щодо сутності, змісту та специфіки мистецтва театру;

- основні аспекти історії та теорії кінематографії;
- різновиди сучасної телевізійної продукції;
- елементарні художньо-методичні механізми педагогічного керівництва сценічною діяльністю школярів;
- шляхи застосування засобів кіно і телебачення у шкільному навчально-виховному процесі.

вміти:

- аналізувати з позицій педагогічної ефективності художній матеріал театральних постановок, кіно- та телевізійної продукції;
- добирати відповідний віковим запитам і прагненням певної вікової категорії театральний репертуар;
- самостійно розробляти сценарну партитуру шкільної театральної постановки;
- розробляти засоби музичного вирішення та художньо-декоративного збагачення театального спектаклю;
- розробляти засоби елементарного рекламного супроводу учнівської сценічної діяльності;
- здійснювати адекватний віковим потребам та інтересам учнівської аудиторії підбір засобів кіно та телебачення;
- творчо застосовувати художні ресурси сценічного та екранного мистецтва у естетико-виховному процесі школи.

Методи викладання дисципліни: лекції, бесіди, проблемно-евристичні методи, інтерактивні технології, дискусії, ділові ігри.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)	Сума
Змістовий	

модуль 1 (100 балів)			100 балів
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
45 балів	50	5 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

- 1) Борисова Т.В. Методичні рекомендації щодо розробки сценаріїв шкільних театральних постановок: методичні рекомендації /Т.В.Борисова. – Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д.Г., 2014. – 64 с.
- 2) Выготский Л.С. Психология искусства /Л.С.Выготский. – Москва: Педагогика. – 1987. -345 с.
- 3) Дятчук В.В. Український тлумачний словник театральної лексики / В.В.Дятчук, Л.І.Барабан. – Київ: Просвіта, 2002. – 152 с.
- 4) Загданський Є. П.Фільми, образи і формули /Є.П.Загданський. - Київ, 1990.
- 5) Зайцев В.П. Режисура естради та масових видовищ /В.П.Зайцев. – К.: Дакор. 2006.- С.59-61.
- 6) Захава Б. Е. Мастерство актера и режиссера / Б.Е.Захава. М., 1978.
- 7) Слободян М.І.Сучасний український документальний фільм /М.І.Слободян. - Київ, 2000.
- 8) Станиславский К.С. Работа актера над собой /К.С.Станиславский. – Ч.1: Работа над собой в творческом процессе переживания. Дневник ученика // Собр. соч. - В 9-ти т. – Т.3. - Москва: Искусство, 1985. – 479 с.

9) Хангельдиева Н. Взаимодействие и синтез искусств /Н.Хангельдиева. - Москва, 1982.

ПП 02 Основи культури і техніки мовлення

Опис (анотація). Культура мовлення передбачає досконале оволодіння властивими мові закономірностями й уміння застосовувати на практиці лексичні, орфоепічні, граматичні та стилістичні норми літературної мови. Курс призначений для студентів педагогічного факультету спеціальності «Початкова освіта».

Мета курсу – формування вмінь граматично правильно і лексично виправдано застосовувати у власному мовленні слова різних лексико-граматичних розрядів для побудови зв'язних висловлень певного типу (розповідей, описів, міркувань), сприяння виробленню вмінь і навичок високої культури мовлення, усуненню мовних огріхів та недоречностей в усіх стильових різновидах літературної мови, досконале оволодіння технікою і методикою виразного читання.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи культури і техніки мовлення” є:

1) прищепити студентам інтерес до духовних цінностей українського народу і забезпечити переростання його в особисту відповідальність перед рідним народом та світовою спільнотою за збереження й подальший розвиток української мови і національної культури;

2) забезпечити розвиток пізнавального інтересу до занять з української мови і трансформації його в пізнавальну потребу в лінгвістичних знаннях, потребу в спілкуванні мовою свого народу;

3) навчити студентів вільно користуватися українською мовою як засобом спілкування, духовного збагачення і формування інтелектуальної культури для забезпечення належного рівня мовленнєвої компетентності, що є однією з найважливіших умов успішної соціалізації;

4) оволодіння вміннями і навичками вільно, комунікативно виправдано і доцільно користуватися мовними засобами у сприйнятті й створенні висловлювань у різних сферах, формах, видах, типах і жанрах мовлення.

Тип

Нормативна частина циклу

Термін вивчення (семестр).

IV-й курс, VIII семестр

Кількість кредитів

К-сть кредитів – 1,5;

4-й курс, VIII семестр. Всього годин – 54. Аудиторних – 26, з них: лекційних – 12, практичних – 14. Самостійна робота – 28.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, доцент - Мартіна Олеся Володимирівна.

Модуль 1.

МКР.

Залік.

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції)

Студенти повинні знати:

- основні комунікативні ознаки культури мовлення – правильність, точність, логічність, чистота, доречність;
- орфоепічні та орфографічні норми усного та писемного мовлення;
- лексичне багатство української мови – типи лексичних одиниць, нейтральну й експресивну лексику, засоби вираження експресії;
- правильність уживання граматичних форм;
- структуру синтаксичних одиниць;
- техніку виразного мовлення.

Студенти повинні вміти:

- правильно, логічно і точно висловлювати свої думки;
- користуватися мовними одиницями відповідно до мовленнєвих

ситуацій;

- уміти застосовувати на практиці орфоепічні, орфографічні, лексичні граматичні, стилістичні норми сучасної літературної мови;
- володіти технікою виразного читання текстів різних жанрів і комунікативних призначень.

Методи викладання дисципліни

- комунікативний метод;
- пояснення;
- демонстрація;
- організація самостійного пошуку;
- метод проектів.

Методи оцінювання

Форми контролю: модульна контрольна робота – 8 семестр;

Залік – 8 семестр.

Змістовий модуль оцінюється в 100 балів.

Перелік основної літератури

1. Грищенко А.П. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П. Грищенка, Л.І. Мацько, М.Я. Плющ, Н.І. Тоцька, І.М. Уздиган. – Київ : Вища школа, 2002. – 439с. (с. 3 – 10).
2. Плющ М.Я. Сучасна українська літературна мова : підручник / За ред. М.Я. Плющ, С.П. Бевзенко, Н.Я. Грипас. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ: Вища школа, 2000. – 429с. (с. 3 – 15).
3. Карпалюк В.С. Сучасна українська мова з практикумом : навчально-методичний комплекс / В.С. Карпалюк, Г.В. Горох, Н.М. Бурдаківська, П.С. Каньоса, О.В. Мартіна, Н.В. Третьак. – Кам'янець-Подільський : Буйницький О.А., 2007. – 420с. (с. 54-57)
4. Карпалюк В.С. Сучасна українська мова. Синтаксис : навчальний посібник / В.С. Карпалюк, О.В. Мартіна, Н.В. Третьак. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький Д.Г., 2011. – 284с.

5. Карпалюк В.С. Українська мова. Лексикологія. Фразеологія. Словотвір : навчальний посібник. / В.С. Карпалюк, П.С. Каньоса, Н.В. Карпалюк. – Кам'янець-Подільський : ПП Мошак М.І., 2010. – 240с.

Мова викладання Українська

МПН 15 Краєзнавча робота в початковій освіті

Опис (анотація): Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес формування знань про рідний край у дітей молодшого шкільного віку. Формує всебічно підготовленого спеціаліста для початкової школи, здібного на високому рівні організувати та забезпечити навчально-виховну діяльність дітей молодшого шкільного віку на заняттях з краєзнавства, під час краєзнавчих екскурсій, ознайомлення з пам'ятками природи, архітектури, історії рідного краю.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 4 курс (8 семестр).

Кількість кредитів: 2,5 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних: 12 год. лекційних, 18 год. практичних.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, доцент – Мартіна О.В., кандидат педагогічних наук, старший викладач – Ковальчук А.Ф.

Мета курсу: формувати всебічно підготовленого спеціаліста для початкової школи, здібного на високому рівні організувати та забезпечити навчально-виховну діяльність дітей молодшого шкільного віку на заняттях з краєзнавства, під час краєзнавчих екскурсій, ознайомлення з пам'ятками природи, архітектури, історії рідного краю. Курс передбачає формування знань студентів про природу і господарство, особливості культури рідного краю як складової територіальної системи нашої Батьківщини.

Основні завдання дисципліни:

- забезпечити необхідною системою знань з теорії та

методики краєзнавчої роботи в початковій школі;

- формувати вміння та навички краєзнавчої роботи з дітьми молодшого шкільного віку;
- сформувати у студентів знання стосовно змісту та особливостей краєзнавства, сформувати базу для опанування ними теоретичних основ краєзнавства;
- з'ясувати значення і місце краєзнавчої роботи в навчально-виховному процесі сучасної початкової школи;
- науково обґрунтувати сукупність дидактичних умов, які сприяють ефективному використанню краєзнавчого матеріалу в навчально-виховному процесі дітей молодшого шкільного віку;
- дати рекомендації студентам щодо ефективного використання краєзнавчого матеріалу.

Результати навчання: вивчивши курс " Краєзнавча робота в початковій освіті", **студент повинен знати:**

- теоретичні засади курсу „ Краєзнавча робота в початковій освіті ”;
- методику практичних засад курсу „ Краєзнавча робота в початковій освіті ”; законодавчу і нормативну базу щодо вивчення курсу „ Краєзнавча робота в початковій освіті ”, краєзнавчі поняття і закономірності; основні проблеми краєзнавства в педагогічній теорії і практиці, значення і місце краєзнавчої роботи у навчально-виховному процесі початкової школи;
- інноваційні технології їх застосування у навчально-виховному процесі; методи і провідні аспекти вивчення рідного краю та форми організації краєзнавчої роботи в початковій школі.

Студент повинен уміти:

- застосовувати на практиці одержані теоретичні та практичні знання з курсу „Краєзнавча робота в початковій освіті ”;
- планувати та здійснювати навчально-виховний процес з курсу „Краєзнавча робота в початковій освіті ”;

- розробляти та проводити бесіди, консультації для батьків дітей різних вікових груп;
- створювати належні умови для навчання та виховання дітей молодшого шкільного віку, формування у них знань з історії, культури, природи рідного краю;
- добирати, аналізувати та узагальнювати цінну інформацію з краєзнавства, необхідну для кращого усвідомлення та засвоєння дітьми молодшого шкільного віку;
- організовувати активну діяльність дітей, краєзнавчі екскурсії, викликати їх інтерес до ознайомлення з історією, культурою та природою рідного краю;
- контролювати, оцінювати та аналізувати знання дітей.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, написання планів-конспектів занять, аналіз та самоаналіз занять з методики музичного виховання у ДНЗ, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, робота за таблицями, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, конференції, дискусії, моделювання навчальної ситуації в аудиторії тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи, написання контрольних планів-конспектів занять та їх аналізів і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль	МКР	Сума
60 балів	40 балів	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Бабкова С.В., Обозний В.В. Географічне краєзнавство в Малій академії наук: Навчання і пошукова робота. – К.: ТОВ "Міжнар. фін.агенція", 1998. – 337 с.
2. Бенедюк В.В. Ретроспектива краєзнавства та краєзнавчого принципу в навчанні // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 1998. – № 20 (73). – С. 6-7.
3. Бенедюк В.В. Теоретико-методичні основи краєзнавства: Навчальний посібник. – Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2011. – 112 с.
4. Ганаба С. О. Місто Кам'янець-Подільський. - Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2011. – 188 с.
5. Гнедашев В.М. Форми роботи Малої академії наук // Географія. – 2007. – № 11-12 (87-88). – С. 33-39.
6. Даринский А.В. Методика преподавания географии. – М.: Просвещение, 1975. – 368 с.
7. Жупанський Я.І., Круль В.П. Роль і місце географічного краєзнавства у структурі національного краєзнавства // Географічне краєзнавство: сучасний стан і перспективи. – Житомир: Льонок. 1992. – С. 3-4.
8. Завальнюк О. М., Комарніцький О. Б. Кам'янець-Подільський. Історико-популярний нарис. - Кам'янець-Подільський, 2001. – 213 с.
9. Кобернік С.Г. Методика викладання географії в школі: Навчально-методичний посібник. – К.: Стафед-2, 2000. – 320 с.
10. Корнєєв В.П., Корнєєв О.В. Методика вивчення курсу "Рідний край" : Посібник для вчителя. – Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2002. – 20 с.
11. Корнєєв О.В. Географічне краєзнавство як інформаційна складова шкільної географії // Географія. – 2008. – № 3 (103). – С. 6-7.
12. Краеведение: Пособие для учителя / Даринский А.В. – М.: Просвещение, 1987. – 159 с.

13. Крачило М.П. Краєзнавство і туризм: Навчальний посібник для вузів. – К.: Вища школа, 1994. – 191 с.
 14. Обозний В.В. Краєзнавство: Навч.посібник-практикум. – К.: Науковий світ, 2004. – 240 с.
 15. Нариси історії Поділля На допомогу вчителю. – Хм., 1990.
 16. Прокопчук В.С. Краєзнавство на Поділлі: історія і сучасність: монографія / В.С. Прокопчук; Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. - Вид. 2-ге, додавн. - Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д.Г., 2014. - 312 с
 17. Прокопчук В.С. Шкільне краєзнавство. Навч. посібник. - К. : Кондор, 2011. – 338 с.
 18. Прус І.Т. Краєзнавча робота в школі. – К.: Радянська школа, 1984. – 112 с.
 19. Строев К.Ф. Краеведение. – М.: Просвещение, 1974. – 144 с.
 20. Суторміна Л.І. Географічне краєзнавство як засіб активізації навчально-виховної роботи: 3 практичного досвіду // Географія. – 2008. – № 7 (107). – С. 5-14.
 21. Юньев И.С. Краеведение и туризм. – М.: Знание, 1974. – 104 с.
 22. Жадан В.І., Пічугін Б.В., Федченко Ю.І. Як вивчати свій край. – К.: Радянська школа, 1981. – 62 с.
 23. Костриця М.Ю. Географічне краєзнавство в системі національного краєзнавства //
 24. Житомирщина на зламі тисячоліть: Науковий збірник "Велика Волинь". – Т. 21. – Житомир: М.А.К., 2000. – С. 197-198.
 25. Русаков М.Г. Методика краєзнавчого дослідження населеного пункту та його околиць. Ч. – К.: Радянська школа, 1958.
 26. Сафиуллин А.З. Географическое краеведение в общеобразовательной школе. – М.: Просвещение, 1979. – 127 с.
- Мова викладання:** українська.

III 07 Етнопедagogіка

Опис (анотація): вивчення дисципліни сприяє усвідомленню система цілей, завдань, принципів, методів, форм організації процесу становлення молодого члена суспільства і підготовки його до життя в структурі національно-етнічних поглядів, норм і звичаїв окремого народу, етносу.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова частина).

Термін вивчення: IV курс (7 семестр).

Кількість кредитів: 2,5 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних: 14 год. лекційних, 16 год. практичних занять, самостійна робота – 60 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент Дутко Олена Миколаївна.

Мета курсу: ознайомлення студентів із основними засадами української етнопедagogіки як першоджерела педагогічної науки; оволодіння студентами знаннями, вміннями й навичками з народного виховного досвіду задля підвищення власного рівня духовності; професійно-педагогічна підготовка до діяльності соціального працівника засобами української етнопедagogіки.

Основні завдання дисципліни:

- подати основні відомості й поняття з української етнопедagogіки,
- проаналізувати її походження,
- особливості процесу формування і відродження в умовах незалежності України.

Результати навчання.

У результаті оволодіння курсом студент *повинен знати:*

- Історичні аспекти етнопедagogіки
- Роль рідномовного середовища у формуванні етнокультури особистості
- Етновиховні традиції та їх джерела

- Виховні традиції етнопедагогіки в практиці роботи сучасної школи

Студент *повинен уміти:*

- аналізувати та давати принципову оцінку різним педагогічним концепціям та теоріям;
- твердо використовувати кращі надбання педагогічної спадщини під час розв'язання сучасних актуальних проблем;
- самостійно працювати з педагогічною, довідковою, методичною літературою;
- готувати та розробляти презентаційний матеріал;
- аналізувати та використовувати передовий педагогічний досвід у процесі підготовки повідомлень, рефератів, доповідей, творчих робіт.

Методи викладання дисципліни: пояснення, опрацювання методичної літератури, моделювання ситуацій тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота.

Денна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Залік
Поточний контроль	МКР	100
50 балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Васякович Г.П., Черніков, П. І. Етнопедагогіка і морально-естетичне виховання учнів [Текст]: методичний посібник / Г.П. Васякович, П.І. Черніков. – Чернігів: Редакційно-видавничий відділ управління по пресі, 1994. – 24 с.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал : Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків / Г. Ващенко. - Полтава : [б.в.], 1994. - 190 с.

3. Етнопедагогіка : навч. посіб. / В. Б. Євтух, А. А. Марушкевич, Н. М. Демяненко та ін. – Київ : Київський університет, 2003. – 94 с. (електронна книга)

4. Лисенко Н.В., Лаппо, В.В. Етнопедагогіка [Текст]: навчально-методичний посібник / Н.В.Лисенко, В.В. Лаппо. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – 85 с.

5. Мосіяшенко В. А. Українська етнопедагогіка : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. А. Мосіяшенко. – Суми : ВТД "Унів. кн.", 2005. – 174 с.

6. Стельмахович М.Г. Народне дитинознавство / М.Г. Стельмахович. – К.: Знання, УРСР, 1991. – 48 с.

7. Сявавко Е.І. Українська етнопедагогіка в її історичному розвитку / Е.І. Сявавко. – К.: Наукова думка. – 1974. – 152 с.

Мова навчання: українська.

ГЕ 11 Етика та естетика

Галузь знань

0202 Мистецтво

Напрямок підготовки

6.02 204. Мистецтво

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця

бакалавр

2. Зміст навчальної дисципліни.

Змістовий модуль: етика – наука про мораль.

Тема 1. Методологічні проблеми курсу

Предмет та проблематика курсу, категоріальний апарат. Відмінність понять мораль та моральність. Регулятивно-консервативна функція моралі. Мораль та соціальні інститути.

Тема 2. Предмет, структура і функції етики як науки. Категорії моральної свідомості і моральної самосвідомості.

Моральна свідомість та моральна самосвідомість. Структура моральної самосвідомості: принципи, норми, уявлення, поняття. Добро та благо. Добро - провідна ідея моральної свідомості. Моральне зло, його види, походження,

сутність, субстанційність. Взаємовідношення добра і зла. Естетизація зла. Добро та милосердя. Моральний обов'язок. Моральна відповідальність. Етичний зміст категорії справедливості. Честь і гідність. Історичні зміни поняття гідності. Гідність, гордість, гордовитість.

Тема 3. Категорії моральної діяльності і моральних відносин.

Етичний аспект проблеми свободи. Свобода як цінність людського буття. Свобода волі, свобода вибору, свобода дії. Свобода та відповідальність. Свобода та справедливість. Моральні проблеми людської діяльності. Вчинок. Співвідношення цілей і засобів. Мотив і результат дії. Діяльність та світовідношення. Толерантність, доброзичливість. Цінності добра та любові. Етичний зміст категорії дружби.

Тема 4. Новітні теоретичні пошуки. Проблеми прикладної етики.

Сучасні теоретичні пошуки в етиці. Парадигма спілкування в сучасній культурі. Спілкування як царина людської моральності. Діалогічність та монологічність особистості. Проблема створення глобальної етики. А. Швейцер: етика «благоговіння перед життям». Г. Йонас: постмодерна етика відповідальності. А. Макінтайр: опозиція ліберального індивідуалізму і аристотелівської традиції. Т. Адорно: неокантіанські етичні штудії і неможливість єдиної етичної теорії.

Змістовий модуль II. Естетика як філософська наука.

Тема 5. Предмет естетики, історія й теорія проблеми. Основні естетичні категорії

Предмет, основна проблематика, категоріальний апарат курсу «Естетика». Місце естетики у структурі інших дисциплін. Категорії – прекрасне і потворне; героїчне та низьке; трагічне і комічне. Мистецтво у системі людської життєдіяльності.

Тема 6. Художня творчість як об'єкт естетичного аналізу

Поняття творчості. Творчість як естетичний феномен. Співвідношення понять «ремісник», «майстер», «митець». Особливості творчого процесу в різних видах мистецтва. Художньо-естетичні пошуки в історії мистецтва.

Тема 7. Художні стилі та напрямки в мистецтві XX –XXI століття.

Художня культура XX ст. Аналіз політичної, суспільної ситуації в Європі. Вплив науково-технічного прогресу на розвиток мистецтва. Виникнення і розвиток нових видів мистецтва (кіно).

Формалістичні пошуки європейських митців на початку XX ст. Тенденція до абсолютизації ролі форми в створенні художнього твору, свідоме експериментування з художньою формою в футуризмі (Ф.-Т. Марінетті), кубізмі (П. Пікассо, Ф. Леже), абстракціонізмі (К. Малевич, Василь Кандінський). Експресіонізм як мистецтво вираження внутрішнього світу людини. Етапи розвитку експресіонізму, специфіка його прояву в різних видах мистецтва. Сюрреалізм як “надреалістичне” мистецтво. Історія становлення сюрреалізму. Роль З. Фрейда, С. Далі в розробці теорії сюрреалізму. Сюрреалізм і художні процеси в сучасному європейському мистецтві.

3. Нормативна.

4. Термін вивчення VI семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1	Всього годин	104
	- аудиторні;	24
	- позааудиторні	80
2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	14
	- практичні заняття;	10
	- індивідуальна робота;	-
	- самостійна робота.	60

6. Викладацький склад.

Доктор філософських наук, доцент, доцент кафедри філософських дисциплін Ганаба Світлана Олександрівна.

8. Мета і завдання вивчення дисципліни:

Мета курсу: формування цілісного уявлення про етичну й естетичну культуру суспільства та особи, ознайомлення з основними концептуальними моделями розвитку особистості й теоріями естетичного виховання, розвиток уміння орієнтуватися у світі людських відносин з позицій гуманізму, культивування естетичних цінностей як засадничих у розкритті сутнісних потенцій людського у людині.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомити студентів із сукупністю базових знань з предметних основ етики та естетики;
- окреслити можливості сучасних теорій й методологічних підходів у поясненні проблем культурологічної та естетичної тематики;
- аналізувати естетичні явища у широкому соціальному та історичному контексті й визначати засадничі процеси й тенденції, що відбуваються у вітчизняній культурі;
- оволодіти сучасним категоріальним і понятійним апаратом навчальної дисципліни, базовими знаннями структури та елементів теорії й методології;
- формувати професійний інтерес у студентів до проблем етичного та естетичного навчання й виховання молоді, систему теоретичних і практичних знань, що відображають сучасний рівень розвитку соціокультурних знань;
- використовувати знання з етики для визначення лінії поведінки в умовах розмаїття культур; формування комунікативних навичок, культурологічного аналізу текстів, морально-етичних ситуацій і життєвих явищ, основ професійної етики;
- з'ясувати різноманітні підходи до осмислення специфіки естетичного мислення, його основні механізми та роль в історії людської культури;
- розвивати здатність до професійної саморефлексії і самовиховання.

По завершенні курсу студент : **ПОВИНЕН :**

- формувати уявлення про сутність та історичні види моралі;
- з'ясувати різні підходи щодо сутності та специфіки естетичної свідомості як основоположної умови розкриття потенцій людського в людині, вироблення здатності критичного судження смаку;
- визначити на основі аналізу фактичного матеріалу тенденції, закономірності, особливості культурологічних процесів у сучасному світі;
- аналізувати елементи естетичної культури у сучасній суспільній свідомості та житті людини;
- характеризувати основні категорії моральної свідомості й методологічні засади розуміння етики, орієнтованої на моральну рефлексію;
- розуміти можливості сучасних етичних теорій у поясненні проблем соціокультурної тематики.

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- сучасний наратив (фактологічну модель) дослідження проблем естетики й етики;
- вчення видатних представників етичної думки, теорії виникнення та розвитку моральної культури, специфіку розвитку етичної думки в Україні, систему основних моральних цінностей сучасної культури й особливостей професійної етики;
- спеціальну професійну термінологію й понятійний апарат спеціальності; основні етапи історичного розвитку естетики й етики, типологію головних естетичних та морально-етичних вчень;
- художні епохи та стиль у мистецтві, художній образ, форму та зміст;
- історичні закономірності розвитку мистецтва; структуру естетичної свідомості та змістовне наповнення її основних елементів;
- основні сучасні теорії і наукові концепції, які пояснюють природу

та сутність фундаментальних цінностей людства;

- специфіку філософсько-культурологічного осягнення дійсності, розуміння етичних проблем людини у сучасному світі, цінностей світової й української культури, розвиток навиків міжкультурного діалогу.

ПОВИНЕН ВМІТИ:

- використовувати навики роботи з теоретичною й емпіричною науковою інформацією, знати способи її отримання й застосування для вирішення науково-дослідницьких, професійних і соціокультурних завдань;

- застосовувати теоретичні знання для вирішення проблемних ситуацій естетичної практики;

- розрізняти значимі та псевдокультурні цінності сучасної художньої практики; висловлювати й обґрунтовувати оціночні судження щодо явищ естетичної культури;

- співвідносити загальні положення класичної теорії естетичного виховання з сучасними проблемами формування естетичної культури; виявляти філософське підґрунтя запропонованої концепції естетичного розвитку людини;

- аналізувати першоджерела з теорії естетичного виховання, формування творчих здібностей і проблем гармонійного розвитку особистості;

- розробляти й застосовувати професійну аргументацію при аналізі та оцінці найважливіших подій й феноменів естетичних практик;

- аналізувати моральний зміст феноменів моральної культури людства; застосовувати категорії моралі у практиках соціокультурного життя;

- працювати над удосконаленням професійної етики, використовувати набуті знання у моральному вихованні молоді та у повсякденній та комунікативній практиках;

- використовувати навики роботи з теоретичною й емпіричною науковою інформацією, знання способів її отримання й застосування для вирішення науково-дослідницьких, професійних і соціокультурних завдань.

9. Методи викладання дисципліни.

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями курсу;
- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для розв'язування життєвих ситуацій;
- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;
- Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань на практиці тощо.

10. Методи оцінювання.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови повних і вичерпних відповідей студента на запитання, демонстрації високого рівня теоретичної і практичної підготовки.

Оцінка “добре” виставляється за наявності несуттєвих помилок у відповідях студента.

Оцінка “задовільно” ставиться при суттєвих недоліках при формуванні відповіді на теоретичні і практичні завдання, за відсутності уміння ілюструвати прикладами основні теоретичні положення.

Оцінка “незадовільно” ставиться у тому разі, коли студент не володіє фактичним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки.

Перелік основної літератури.

1. Авраменко В. Н. Техника и мораль: грани взаимодействия. / В. Н. Авраменко. – М.: Весь мир, 1987. – 120с.
2. Бекешкіна І. Е. Формування моральних переконань і почуттів молоді. / І. Е. Бекешкіна. – К.: Основа, 1988. – 230с.
3. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. / І. Д. Бех. – Київ : Либідь, 2003. – Кн. 2 : Особистісно-орієнтований підхід : когнітивно-

практичні засади. – 2003. – 344 с.

4. Біоетика в Україні: стан і перспективи розвитку (круглий стіл) // Філософська думка. – 1999. – №3. – С. 117–155.

5. Ващенко Г. Виховний ідеал : Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків / Г. Ващенко. – Полтава, 1994. – 190 с.

6. Воропай О. Звичайі нашого народу: Етнографічний нарис. / О. Воропай. – К.: Либідь, 1993. – 188с.

7. Деловой этикет. / под ред. К. Афанасьева. – К.: Основа, – 233с.

8. Історія української культури / за ред. Крип'якевича. – К., 1994. – 442с.

9. Карасев Л.В. Парадокс о смехе. / Л. В. Карасев. // Квинтэссенция. – М., 1990. – С.341-370.

10. Эстетика: Словарь / Под общ. ред. А. А.Беляева и др. – М.: Политиздат, 1989. – 447 с.

11. Киркегор С. Страх и трепет / С. Киркегор // Философские науки. – 1991– № 6. – С. 22–36.

12. Кон И. С. Психология доброго поступка / И. С. Кон // Этическая мысль. – М., 1988. – С. 46-60.

13. Корнічка О. М. Мистецтво гречності: Чи вміємо ми себе поводити. / О. М. Корнічка. – К.: Либідь, 1995. – 224с.

14. Левчук Л. Т. Естетика: Підручник. /Л. Т.Левчук, Д. Ю. Кучерюк, В. І.Панченко / за заг. ред. Л.Т. Левчук. – К.: Вища шк., 2000. – 399 с.

15. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навч. Посібник. / В. А. Малахов. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 2001. – 384 с.

16. Малахов В. А. Искусство и человеческое мироотношение. / В. А. Малахов. – К.: Наукова думка, 1988. – 233с.

17. Малахов В. А. Смысл жизни и нравственное отношение личности к миру. / В. А. Малахов. – М: Мир, 1986. – 222с.

18. Соловьев В. Смысл любви / В. Соловьев // Соч.: В 2 т. – М., 1988, – Т. 2. – С. 493–547.

19. Федоренко Е.Г. Профессиональная этика. / Е. Г. Федоренко. – К.: Наукова думка, 1983. – 334с.
20. Фортова О. М. Моральні проблеми художньої творчості. / О. М. Фортова. – К.: Либідь, 1977. – 344с.
21. Франкл В. Человек в поисках смысла. / В. Франкл. – М.: Наука, 1990. – 367 с.
22. Хамитов Н.В. Освобождение от обыденности. / Н. В. Хамитов. – К.: ПАРАПАН, 1995. – С.74–87.
23. Хамитов Н. В. Философия одиночества: Одиночество женское и мужское. / Н. В. Хамитов. – К.: Либідь, 1995. – 172 с.
24. Человек. Мыслители прошлого и настоящего о его жизни, смерти и бессмертии. – М.: Политиздат, 1991. – 232с.
25. Цицерон. О старости. О дружбе. Об обязанностях. / Цицерон. – М.: Наука, 1975. – 224с.
26. Швейцер А. Культура и этика // А. Швейцер Благоговение перед жизнью. – М.: Весь мир, 1992. – 223с.
27. Шеллинг Ф.В.Й. Об отношении изобразительных искусств к природе //Шеллинг Ф.В.Й. Сочинения в 2 т.– М: Мысль, 1989. – Т. 2. – С.52–85.
28. Яковлев, Е.Г. Эстетика: Учеб. пособие / Е.Г. Яковлев. – М. : Гардарики, 2003. – 464 с.

Мова викладання. Українська.

ГЕ 12 Релігієзнавство

Галузь знань **0101 Педагогічна освіта**

Напрямок підготовки **6.010102 Початкова освіта**

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця **бакалавр**

2. Зміст навчальної дисципліни.

ТЕМА 1. Релігія як суспільно-історичне явище

Зміст поняття «релігія». Етимологія та основні науково-теологічні та

богословські інтерпретації поняття релігії. Структура релігії: релігійна свідомість, релігійні почуття, релігійний культ та релігійні організації. Функції релігії: світоглядна, ілюзорно-компенсаційна, комунікативна, інтегруюча, регулятивна, культуро-творча Релігія і суспільство. Зв'язок релігії з різними формами суспільного життя - політикою, правом, мораллю, наукою, мистецтвом.

Проблеми типології релігії. Різні типи релігії. Родоплемінні, національні, світові релігії. Ранні форми релігії та її елементи: аніматизм, анімізм, тотемізм, магія, фетишизм. Астральні, аграрні та родоплемінні культури. Політеїзм і монотеїзм.

ТЕМА 2. Буддизм як найдавніша світова релігія.

Буддизм як світова релігія. Походження та витоки буддизму. Легенда про Сіддхартху Гаутаму Будду. Віровчення та культ буддизму. Закон карми. Сансара та нірвана. Дхарма. Чотири "благородних істини" та шлях до спасіння. Постулат «жити значить страждати», причини страждання згідно вчення буддизму, як другу істину. Можливість припинення страждань шляхом вивільнення від бажань, як третя істина сформульована Буддою. «Шлях восьми сходинок» - четверта благородна істина. Етична система буддизму. Еволюція буддистського віровчення. Буддистський культ. Поширення буддизму з кінця IV-III ст. до н. е. і по теперішній час.

Напрямки та школи буддизму. Хінаяна, махаяна. Ваджраяна, тантризм, ламаїзм. Дх'яна. Чань-буддизм у Китаю та дзен-буддизм у Японії. Два основоположні напрями буддизму: 1) хінаяну – як початковий ортодоксальний буддизм аскетичного спрямування; 2) махаяну – як напрям, який визнає універсальний характер спасіння.

Буддизм та сучасна культура.

ТЕМА 3-4. Виникнення та еволюція християнства.

Витоки і походження християнства. Різні погляди на причини виникнення християнства. Питання про історичність Христа. Особливості християнства як світової релігії. Іудейські елементи в християнстві.

Формування церковної організації. Донікейське християнство. Секти і єресі. Гностицизм, монтанізм, аріяство, несторіяство. Монофізитство. Вселенські собори. Формування християнської догматики, етики та розвиток культу. Нікеоцаргородський Символ віри.

Західна і Східна Римські імперії. Формування центрів християнства. Єрусалимська, Антіохійська, Олександрійська, Константи-нопольська та Римська митрополії.

Розвиток християнського богослов'я: апологетика, патрологія, гомілетика, літургіка, екзегетика, догматичне і моральне богослов'я та інші.

Походження та структура Біблії. Різні погляди на джерела та час створення Біблії. Структура Біблії в іудаїзмі, католицизмі, православ'ї, протестантизмі.

Переклади Біблії: Септуагінта, Вульгата, переклади на живу мову. Канонічні тексти та апокріфи. Історичне та міфологічне в Біблії. Біблійна міфологія та літературні пам'ятки. Чудеса та пророцтва в Біблії. Біблія як пам'ятка культури людства.

Поділ християнської церкви. Східні церкви. Історія формування та поширення Вселенського православ'я.

Сучасні православні церкви, патріархати, митрополії, автокефалії та автономії.

Особливості віровчення, культу та церковної організації. Православна догматика. Таїнства православної церкви: хрещення, миропомазання, причастя (євхаристія), покаєння, шлюб, соборування (єїосвящення), священство.

Православний храм і літургія. Церковні свята. Православна церква в Україні. Особливості православ'я в Україні. Сучасний стан православ'я в Україні. УПЦ МП, УПЦ КП, УАПЦ.

Православна культура. Вплив православ'я на розвиток культури в Україні.

Формування католицизму. Християнство в Західній Римській імперії.

Рим як центр католицизму.

Особливості віровчення і культу католицизму. Католицька догматика. Філіокве. Місце Богородиці у католицькому культі. Догмат про чистилище. Целібат. Роль духовенства в католицькій церкві. Організація і система управління католицькою церквою. Католицькі ордени. Католицький храм і меса.

Римокатолицька і греко-католицька церкви в Україні. Виникнення та особливості греко-католицької церкви в Україні. Різні погляди на історичну роль уніатської церкви.

Виникнення протестантизму. Реформація і контрреформація. Особливості віровчення і культу в протестантизмі. Головні течії протестантизму: лютеранство, кальвінізм, англіканство. Початковий і пізній протестантизми.

Сучасні протестантські конфесії в Україні. Загальне і особливе в їх віровченнях, культі і діяльності.

Церква євангельських християн-баптистів (ЄХБ). Адвентисти сьомого дня, адвентисти-реформісти. Свідки Єгови. Церква християн віри євангельської (п'ятидесятники). Екуменічний рух. Християнство та його вплив на політичну та соціокультурну історію Європи. Християнство як основа європейської цивілізації.

ТЕМА 5. Іслам як світова релігія.

Історія та умови виникнення ісламу. Мухаммед. Розвиток і поширення ісламу. Халіфат.

Особливості віровчення, культу та організації ісламу. Монотеїзм, віра в Аллаха, безсмертя души, Страшний суд, рай і пекло. Культ ангелів і демонів. Догмат про приреченість. Філософську ідею злиття з Абсолютом – як головної мети віри. «Мале» та «велике» паломництво через культ Кааби. Визначити, як відбувається поклоніння мазарам. Прослідкувати географічний шлях Хиджри.

Коран - священна книга мусульман. Сунна. Теологія ісламу. Шаріат.

Мусульманські свята. Головні напрямки в ісламі. Шейїзм, харіджитизм та суфізм, як традиційні течії ісламу та їх ставлення до проблем сучасного світу. Сунізм і шейїзм. Суфізм як містичний напрямок в ісламі. Алгоритичне трактування Корану прихильниками суфізму. Модернізація суфізму у сучасних умовах. Мусульманські організації. Ісламський модернізм та фундаменталізм. Сутність сучасних соціально-політичних доктрин ісламу, як то концепцію «усуль аль-фікх», згідно з якою всі обов'язки й норми, що регулюють людські стосунки, відносини держави з її підлеглими, а також з іншими державами. Основні трансформаційні процеси в ісламі, що стосуються розуміння та прочитання Корана. Культура ісламу.

3. Нормативна.

4. Термін вивчення VII семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1	Всього годин	78
	- аудиторні;	18
	- позааудиторні	60
2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	10
	- практичні заняття;	8
	- індивідуальна робота;	-
	- самостійна робота.	60

6. Викладацький склад.

Доктор філософських наук, доцент, доцент кафедри філософських дисциплін Ганаба С. О.

8. Мета і завдання вивчення дисципліни:

Мета навчальної дисципліни полягає у розвитку світоглядно-гуманітарної культури студентів, розширенні й поглибленні їх знань про людину й суспільство шляхом систематизованого викладання знань про сутність і природу релігії, її структуру і зміст, закономірності виникнення та

розвитку, особливості функціонування та еволюції, про роль релігії в історії та духовному житті людства загалом і українського народу зокрема.

Завдання: формування у студентів професійних знань та навиків, які дозволять створити цілісну картину історії, географію і сучасного стану релігії, звернувшись до релігійних систем світу на базі теоретичного аналізу релігії.

По завершенні курсу студент : **ПОВИНЕН :**

- розуміти різноманітні підходи до осмислення специфіки релігійного світогляду й мислення, його основні механізми та роль в історії людської культури;

- визначати на основі аналізу фактичного матеріалу тенденції, закономірності, особливості філософсько-релігійних, правових та соціально-політичних процесів забезпечення свободи совісті у сучасному українському суспільстві;

- окреслити проблеми впливу релігійних вірувань, аналіз основних складових зовнішнього та внутрішнього світу віруючої людини;

- вивчення та науковий аналіз богословської та релігієзнавчої літератури;

- розуміти можливості сучасних теорій й методологічні підходи у поясненні проблем релігієзнавчої тематики;

- визначати значення християнської духовності для розвитку духовної культури та моралі українського народу, формування його самобутніх традицій й звичаїв;

- формувати власну позицію на події релігійного життя як у процесі виконання обов'язків службової діяльності, так і в повсякденному житті;

- розуміти можливості розкриття соціальних функцій та визначення місця релігії у сучасному світі, її ролі у духовному відродженні нашого суспільства.

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- основні проблеми теорії та історії релігії, зокрема плюралізм поглядів на природу та сутність релігії, її структуру та зміст у сучасному релігієзнавстві;

- закономірності виникнення та особливості історичної еволюції релігії;
- специфіку функціонування релігії як особливого духовного і суспільного феномену;
- головні типи та історичні форми релігії, зокрема її первісні та ранні форми, родоплемінні культу та племінні релігії;
- історію розвитку феномену релігії у формі архаїчних та пізніх етнічних релігій, сучасних національно-державних релігій, світових релігій та релігійного модернізму;
- основні віхи та події розвитку й функціонування релігійних конфесій в Україні, особливості їх віровчення, культу та церковної організації, їх внесок у національно-державний й духовно-культурний розвиток українського суспільства;
- філософську, соціологічну та психологічну оцінку сутності релігії як специфічної форми суспільної свідомості та соціально-історичного явища;
- основні положення міжнародних документів та законодавства України про свободу совісті та релігійні організації;
- специфічну професійну термінологію й понятійний апарат спеціальності.

ПОВИНЕН ВМІТИ:

- використовувати навички роботи з теоретичною й емпіричною науковою інформацією, знання способів її отримання й застосування для вирішення науково-дослідницьких, професійних і соціокультурних завдань;
- аналізувати зміст теорії, головні релігієзнавчі концепції, особливості віровчення, культу та церковної організації різноманітних релігій світу, їх місце в історії духовного розвитку людства;
- формувати власну позицію щодо сакральної та секулярної духовності;

- розрізняти догматичні та культові особливості основних релігійних конфесій, які функціонують в Україні;

- аналізувати вплив норм релігійної моралі різних конфесій на сучасні проблеми соціального, політичного, культурного та економічного життя суспільства;

- підтримувати діалог і співпрацю громадян в ім'я розвитку національної культури і духовного життя українського народу;

- розробляти й застосовувати професійну аргументацію при аналізі та оцінці найважливіших подій й феноменів релігійного життя людства.

9. Методи викладання дисципліни.

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями навчальної дисципліни;

- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для розв'язування проблем практичного характеру ;

- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;

- Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань з комплексного аналізу, розв'язування задач якісного та кількісного характеру тощо.

10. Методи оцінювання.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови повних і вичерпних відповідей студента на запитання, демонстрації високого рівня теоретичної і практичної підготовки.

Оцінка “добре” виставляється за наявності несуттєвих помилок в відповідях студента.

Оцінка “задовільно” ставиться при суттєвих недоліках при формуванні відповіді на теоретичні і практичні завдання, за відсутності умінь

ілюструвати прикладами основні теоретичні положення.

Оцінка “незадовільно” ставиться у тому разі, коли студент не володіє фактичним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки.

Перелік основної літератури.

1. Академічне релігієзнавство: Підручник / За наук. ред. проф. А. Колодного. – К., 2000. – 442с.
2. Гудима А.М. Релігієзнавство: Навчально-методичний посібник. / А. М. Гудима. – Тернопіль, 2000. – 124с.
3. Історія релігій в Україні: Навч. посібник / А.М.Колодний, П.Л.Яроцький, Б.О. Лобовик. – К., 1999. – 344с.
4. Лубський В. І. Релігієзнавство: Підручник. / В. І. Лубський. – К., 1997. – 156с.
5. Мифы народов мира. Энциклопедия: В 2 т. / Гл. ред. С. А. Токарев. – М., 1980.- 234с.
6. Релігієзнавство: Навч. посібник / За ред. С.А.Бублика. – К., 2000. – 224с.
7. Релігієзнавство: Підручник / За ред. В. І. Лубського, В.І.Теремка. – К., 2000. – 224с.
8. Релігієзнавчий словник / За ред. проф. А.Колодного і Б. Лобовика. – К., 1996. – 144с.
9. Релігієзнавство: навч. посібник / За ред. М. Ф.Рибачука. – К., 1997.- 56с.
10. Ходькова Л.П. Релігієзнавство: Навчальний посібник. / Л. П. Ходькова. – Львів, 2000. – 188с.
12. **Мова викладання.** **Українська.**

ГЕ 13 Основи риторики в початковій школі

Опис (анотація).

Курс “ Основи риторики в початковій школі” – дає студентам знання класичної та сучасної риторики як науки про мовленнєво-мисленнєву

діяльність, спрямовану на досягнення цілей у процесі, формує вміння і навички продукувати тексти різного типу. Курс допоможе узагальнити та поглибити теоретичні знання і закріпити практичні навички з лінгвістичних дисциплін.

Тип.

Вибіркові навчальні дисципліни.

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

IV-й курс, VIII семестр.

Кількість кредитів.

Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 3,5;

IV-й курс, VIII семестр.

Всього 126 год. Аудиторних – 42, з них лекційних – 20, практичних – 22. Самостійна робота – 84 год.

Викладацький склад.

Гудима Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент

Мелекесцева Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, старший викладач

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета: вироблення умінь у студентів-випускників педагогічних факультетів здійснювати публічне виголошення ораторської промови, що сприятиме глибшому розумінню твору, задуму автора, дасть змогу виявити особливості мовленнєвої практики письменника. Курс допоможе узагальнити та поглибити теоретичні знання і закріпити практичні навички з ораторського мистецтва та красномовства .

Завдання: виявлення на основі комплексного використання системи естетичних співфункцій усіх мовних одиниць і їх категорій, що беруть участь у створенні різних типів ораторських промов.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати мовні особливості текстів усіх стилів сучасної української літературної мови; специфіку риторики, ораторського мистецтва; принципи та прийоми риторичного аналізу художнього твору;

вміти: розробляти предметну царину ораторської промови через добір відповідного матеріалу; будувати аргументацію для обґрунтування власних тез; структурувати промову і забезпечувати зв'язок між окремими частинами; застосовувати різноманітні прийоми виразності при підготовці тексту промови; запам'ятовувати промову за допомогою спеціальних засобів; виголошувати промову з використанням невербальних прийомів впливу на аудиторію.

Методи викладання дисципліни.

- комунікативний метод;
- метод проектів ;
- демонстрація;
- пояснювально-ілюстративний метод;
- організація самостійного пошуку;
- особистісно зорієнтовані методи.

Методи оцінювання.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: модульні контрольні роботи – 8 семестр;
екзамен 8 семестр.

Модуль оцінюється в 60 балів: поточний контроль – 30, самостійна робота – 5 балів, МКР – 25 балів. На екзамен відводиться – 40 балів.

Перелік основної літератури.

1. Абрамович С.Д. Риторика. Ч.І. Історія розвитку риторики / С.Д. Абрамович, М.І. Гураль, М.Ю. Чикарькова.– Чернівці, 2000.
2. Абрамович С.Д. Риторика / С.Д. Абрамович, М.Ю. Чикарькова М.Ю.– Львів, 2001.
3. Абрамович С. Риторика та гомілетика / С. Абрамович. – Чернівці, 1995.
4. Александров Д.Н. Риторика / Д.Н. Александров. – М., 1999.
5. Андреев В.И. Деловая риторика / В.И. Андреев. –М., 1995.
6. Андреев В.И. Деловая риторика: Практический курс делового общения и ораторского мастерства / В.И. Андреев. – М.,1995.
7. Античные теории языка и стиля: Антология текстов. – Л., 1996.
8. Вандишев В.М. Риторика: укскурс в історію вчень і понять: Навчальний посібник \ В.М. Вандишев. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.
9. Волков А.А. Курс русской риторики / А.А. Волков. – М. – 2001.
10. Гуревич С.С. Основы риторики / С.С. Гуревич, В.Ф. Погоріло, М.А. Герман М. А. – К., 1988.
11. Давиденко В.В. Основы ораторського мистецтва та ділове спілкування сучасного спеціаліста: Навч.посібник / В.В. Давиденко. – Вінниця.–2003.
12. Єрмоленко С.Я. Нариси з української словесності. Стилїстика та культура мови / С.Я. Єрмоленко. – К., 1999.
13. Жовтобрюх В.Ф. Культура мови вчителя: Курс лекцій / В.Ф. Жовтобрюх, О.Г. Муромцева. – Х.: Гриф, 1998.
14. Зарецкая Е.Н. Риторика: Теория и практика речевой коммуникации.– М., 2000.
15. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії / І.А. Зязюн, Г.М. Сагач. – К., 1997.
16. Ивин А.А. Риторика: искусство убеждать / А.А. Ивин.– М., 2000.
17. Каньоса П.С. Риторика. Навчальний посібник / П.С. Каньоса. – Кам'янець-Подільський. – 2011.

18. Колотілова Н.А. Риторика. Навчальний посібник / Н.А. Колотілова. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
19. Корнилова Е.Н. Риторика – искусство убеждать / Е.Н. Корнилова. – М., 1998.
20. Качан І. Лінгвістичний аналіз тексту / І. Качан. – Л., 1999.
21. Львов М.Р. Риторика / М.Р. Львов. – М.: Узд. центр “Академия”, 1995.
22. Мацько Л.І. Лінгвістична риторика / Л.І. Мацько // Наука і сучасність. – К., 1999.
23. Мацько Л.І. Риторика / Л.І. Мацько., О.М. Мацько. – К., 2003.
24. Михальская А.К. Педагогическая риторика / А.К. Михальская. – М.: 1998.
25. Огієнко І. Українська культура / І. Огієнко. – К.: 1918.
26. Риторика – учителю / В.М. Маров, Д.Х. Вагапова, Т.М. Зыбина., Ю.В. Виньков. – Просвещение, 1993.
27. Сагач Г.М. Живе слово лектора / Г.М. Сагач. – К., 1989.
28. Сагач Г.М. Живе слово полеміста / Г.М. Сагач. – К., 1991.
29. Сагач Г.М. Золото слів / Г.М. Сагач. – К., 1998.
30. Сагач Г.М. Риторика / Г.М. Сагач. – Вид. 2-ге. – К., 2000.
31. Сагач Г.М. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації / Г.М. Сагач. – К., 2003.
32. Сердюк О.П. Основи управління комунікативним процесом / О.П. Сердюк. – К, 1998.
33. Спанатій Л.С. Ораторське мистецтво. Методичні рекомендації / Л.С. Спанатій. – Миколаїв: Видавництво «Тетра», 1999. – С.10-12.
34. Струганець Л. Теоретичні основи культури мови / Любов Струганець. – Т., 1997.
35. Томан Іржі. Мистецтво говорити / Іржі Томан. – К., 1986.
36. Чибісова Н.Г. Риторика: Навч. посібник / Н.Г. Чибісова, О.І. Тарасова. – Київ: Центр навч. літ. 2003.

37. Чмут Т.К. Культура спілкування / Т.К. Чмут. – Хмельницький, 1999.

Мова викладання Українська.

ГЕ 15 Українська родина

Опис (анотація): дисципліна «Українська родина» займає одне з важливих місць у системі підготовки майбутніх фахівців.

Предметом є вивчення звичаїв, традицій, матеріальної та духовної культури української родини в минулому і дослідження проблем сучасної української родини. Передбачає вивчення вікових родинних традицій, звичаїв та обрядів, таких як весільна, родильна обрядовість, стосунки молоді до одруження тощо. Наступні теми розглядають історичний аспект дослідження української родини, зокрема типи родин, їх традиції, звичаї, обряди, види заняття, культура спілкування. Важливим є те, що студенти досліджують українські родини, починаючи з Київської Русі. Основна увага звертається на відомі родини кожного історичного проміжку, зокрема це родини Ярослава Мудрого, козацькі родини, родина Шевченків, Драгоманових, Івана Огієнка. Окремо вивчаються відомі українські родини ХХ століття, які виборювали незалежність України.

Важливою є тема, де розглядаються моральні норми устрою української родини, культура стосунків між членами сім'ї, роль старих батьків у збереженні родинних звичаїв, обрядів, традицій. Окремо розглядається питання погляду українців на виховання дитини. Розглядається проблема сучасної української родини. Відображення родинних взаємостосунків в усній народній творчості та в українській літературі, зокрема образ батька-матері, родинне коло.

Мета навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів, майбутніх учителів початкової школи, з основами духовного, культурного й матеріального поняття існування

української родини протягом вікової історії, її побутом, звичаями, традиціями, віруваннями, культурою родинних стосунків.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити з особливістю життя й побуту українських родин в різні історичні часи, показати духовну спадщиною нашого народу, показати високу культуру родинного спілкування; поглибити знання з історії української минувшини, дослідити вагомість українських родин у збереженні мови, культури, традицій, звичаїв, обрядів до сьогодні; підготувати студентів до вивчення етнопедагогіки, родинного виховання, методики літературного читання в початковій школі, а також до роботи з батьками.

Тип. Вибіркова навчальна дисципліна.

Термін вивчення (рік, семестр тощо): 4 курс, (VII семестр).

Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

Кількість кредитів – 1,5; Всього 54 год. Аудиторних – 22, з них: лекцій – 6; практичних – 16. Самостійна робота – 32 год.

Викладацький склад.

Асистент – Московчук Л.В.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР 1.

залік

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Вивчивши курс, студенти **повинні вміти:**

–визначати основні поняття курсу, його особливості;

–обґрунтовувати наукове, розвивальне, виховне значення дисципліни у підготовці майбутнього фахівця

–визначати особливості українських родин упродовж усього періоду існування українства;

—науково обґрунтовувати позиції, підтверджувати достовірність думок із наукових джерел, фольклору, на основі творів української літератури.

—визначати особливості побуту, культури і традицій українських родин;

—науково обґрунтовувати позиції, підтверджувати достовірність думок із наукових джерел, фольклору, на основі творів української літератури;

—віднаходити шляхи вирішення питань родинного характеру.

Студенти повинні знати:

— які основні питання охоплює дисципліна; відомості про українську родину;

— шляхи й джерела розвитку української родини, історичні засади формування національної культури в українських сім'ях;

— історичні відомості про стосунки в українських родинах;

— родинне звичаєве право;

— особливості формування й розвитку української родини протягом історичного періоду;

— проблеми сучасної української родини та шляхи вирішення їх

— моральні норми в українських родинах;

— родинні традиції, звичаї, обряди;

— особливості культури спілкування між членами сім'ї та в широкому родинному середовищі;

— проблеми культури взаємостосунків сучасної української родини.

Методи викладання дисципліни.

— лекції для ознайомлення з основними напрямками вивчення моральних устроїв української родини;

— практичні заняття для формування в студентів теоретичних знань і практичних умінь аналізувати відповідний історичний період існування української родини, української родинної культури, традицій;

— самостійна робота з опрацювання основної й допоміжної літератури;

– пошуковий метод з метою дослідження родинних традицій, звичаїв, обрядів.

Методи оцінювання.

Після завершення вивчення курсу студенти складають залік. Основні критерії: якість теоретичних знань із базових понять і категорій дисципліни, основ майбутньої професії, умов навчання у вищій школі України; якість виконання самостійної роботи; прочитання художніх текстів, що містять матеріал родинної тематики, відвідування лекційних та практичних занять.

Контроль знань і вмінь передбачає:

- фронтально-вибіркове опитування на лекціях;
- перевірка готовності до практичних занять;
- поточне тестування;
- виконання індивідуальної роботи;
- підсумкова модульна контрольна робота.

Контроль знань студентів

За результатами семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
40 балів	40 балів	20 балів	

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Національна залікова оцінка

90-100 і більше	А (відмінно)	10	зараховано
82-89	В (дуже добре)	25	
75-81	С (добре)	30	
67-74	Д (задовільно)	25	
60-66	Е (достатньо)	10	

Перелік основної літератури.

1. Орел Л. Українська родина: обряди і традиції/ Лідія Орел. – Київ: Видавництво імені Олени Теліги, 2015. – 512 с.
2. Етнографія України: навч. посіб. / за ред. С.А.Макарчука. – Вид.2-ге, переробл. і допов. – Львів: Світ, 2004. – 520 с.
3. Козуля О. жінки в історії України / О.Козуля.– Київ: Український центр духовної культури, 1993. – 256 с.
4. Лозко Г.С. Українське народознавство / Г.С.Лозко.– 3-є вид., – Харків: Див, 2005. – 472 с.
5. Стельмахович М.Г. Українська народна педагогіка: навч.-метод. посіб. / М.Г.Стельмахович. – Київ: ІЗМН, 1997. – С.74 - 119
6. Українська етнологія: навч. посіб./ за ред. В.Борисенко. – Київ: Либідь, 2007. – С.139 - 181.
7. Українське народознавство: навч. посіб./за ред. С.П.Павлюка; передмова М.Г.Жулинського. – 3-тє вид.– Київ: Знання, 2006. – 568 с.
8. Щербань П.М. Пам'ятай ім'я своє: заповіді сімейної педагогіки: навч. посіб. / П.М.Щербань. – Київ: Вища шк., 2006. – 191 с.

Мова викладання Українська.

ПП 16 Лінгвістичний аналіз тексту

Метою викладання навчальної дисципліни “Лінгвістичний аналіз тексту” є дослідження загальних закономірностей породження,

структурного формування та функціонування тексту (дискурсу) в сучасному комунікативному середовищі.

Основні завдання вивчення дисципліни “Лінгвістичний аналіз текст”:

- 6) визначити теоретичні та методологічні основи дослідження тексту й дискурсу із врахуванням сучасних здобутків світової лінгвістики та суміжних з нею наук;
- 7) з’ясувати природу та архітектоніку тексту, виділити основні композиційні, жанрово-стилістичні, семантико-прагматичні та формально-структурні текстово-дискурсивні категорії;
- 8) розкрити механізми породження та функціонування різних типів текстів;
- 9) домогтися глибокого розуміння і засвоєння майбутніми вчителями-філологами усіх тем курсу;
- 10) оволодіти всіма методами аналізу різних типів тексту.

Таким чином, свідоме ставлення мовців до своєї комунікативної діяльності, уміння виявляти й аналізувати причини конфліктів або невдач у спілкуванні дає змогу гармонізувати міжособистісні стосунки кожної людини.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні поняття і категорії лінгвістики тексту, принципи і правила лінгвістичного аналізу тексту;
- основні етапи роботи над художнім текстом, послідовність лінгвістичного аналізу прозового, поетичного та драматичного тощо тексту;
- методику цілісного і часткового лінгвістичного аналізу тексту;
- теоретичні і практичні підходи у використанні категорії образу автора для комплексного аналізу художнього тексту;

вміти:

- застосовувати знання із лінгвоаналізу та суміжних філологічних дисциплін для виявлення в художньому тексті чинників (мовних засобів,

одиниць) його смислового, естетичного, виховного й емоційного впливу; для виявлення авторської точки зору на всіх мовних рівнях;

– застосовувати різноманітні мовознавчі методи аналізу тексту: описовий, порівняльний, статистичний, семантико-стилістичний тощо;

– виконувати комплексний аналіз художнього тексту тощо.

Тип. Вибіркова.

Термін вивчення (рік, семестр тощо): VII семестр.

Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 2,0; Всього 72 год. Аудиторних – 24, з них: лекцій – 8; практичних – 16. Самостійна робота – 48 год.

Викладацький склад.

Третяк Наталія Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Модуль 1.

МКР.

Залік.

Методи викладання дисципліни.

Лекції та практичні заняття.

Методи оцінювання.

Поточний контроль та оцінювання знань студентів здійснюється за кредитно-модульною системою шляхом виконання різноманітних вправ, перекладів, тестів та індивідуальних завдань. Окремі теми виносяться на самостійне вивчення.

Студентам, які пропустили заняття, пропонується при відпрацюванні пропущеного матеріалу додаткове завдання – написання реферату (список тем додається).

Підсумковими формами контролю є модульні контрольні роботи, залік. Модульні контрольні роботи та екзамен проводимуться у письмовій формі. «Зараховано» одержують студенти, які дають чіткі і послідовні

відповіді на три питання (перелік питання додається в кінці програми) і в загальній сумі балів за семестр (робота на заняттях + самостійна робота + контрольна робота) отримують не менше ніж 60 балів. «Незараховано» отримують студенти, які не можуть дати чітких відповідей на питання викладача і при цьому під час роботи протягом семестру в сумі не мають 60 балів. Перескладання відбувається після складеної студентом екзаменаційної сесії.

Методи оцінювання.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий

Рекомендована література

Основна

3. Коваленко Н. Д. . Лінгвістичний аналіз художнього тексту: Навчальний посібник / Н. Д. Коваленко, А. С. Попович. – Кам'янець-Подільський : Буйницький О. А., 2007 – 164 с.

4. Лінгвістичний аналіз: Практикум. Навчальний посібник / За ред.. Г.Р. Передрій. – Київ : Видавничий центр «Академія», 2005. – 368 с.

Допоміжна

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : [підручник] / Ф. С. Бацевич. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2004. – 344 с.

2. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту : [навч. посібник] / Т. А. Єщенко. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 264 с.

3. Загнітко А.П. Лінгвістика тексту: Теорія і практикум : [науково-навчальний посібник]. – Донецьк : ДонНУ, 2006. – 289 с.

4. Ковалик.І.І. Методика лінгвістичного аналізу тексту / І. І. Ковалик, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ.- К. : Вища школа, 1984. – 363 с.

5. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : [навч. посіб.] / І. М. Кочан. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Знання, 2008. – 423 с.

6. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту / Марія Крупа. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. – 461 с.
7. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : [навч. посібник] / В. А. Кухаренко. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2004. – 272 с.
8. Різун В.В., Нариси про текст. Теоретичні питання комунікації і тексту /В. В. Різун, А. І. Мамалига, М. Д. Феллер.– К. : Редак. видав. центр “Київський ун-т”, 1998. – 336 с.
9. Селиванова Е.А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации: [монограф. учебное пособие] / Е. А. Селыванова. – К. : Брама, 2004. – 336 с.
10. Теорія і практика лінгвістичного аналізу художнього тексту : [збірник]. - Тернопіль: Лілея, 1997. - 172 с.
11. Шанский Н.М. Лингвистический анализ художественного текста / Н. М. Шанский.-Ленинград : Просвещение, 1990. - 715 с.

Мова викладання Українська.

ПП 10 Комп'ютерне моделювання освітніх технологій

Опис (анотація): «Комп'ютерне моделювання освітніх технологій» вивчають використання спеціального програмного забезпечення та доступних сервісів Інтернет. При вивченні дисципліни студенти вивчають знаходження, створення та використання корисних педагогічних програмних засобів, онлайн-сервісів, мультимедійних та Інтернет-орієнтованих ресурсів навчально-методичного призначення.

Тип: цикл професійної підготовки.

Термін вивчення: 3 курс (6 семестр), 4 курс (7 семестр).

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики Моцик Р.В., асистент Татауров В.П.

Кількість кредитів: 10,5 кредити ECTS: всього 378 год., з них – 126 год. аудиторних: 48 год. лекційних, 22 год. практичних занять, 56 год. лабораторних занять.

Мета курсу: опанування студентами навичок знаходження, створення та використання корисних педагогічних програмних засобів, онлайн-сервісів, мультимедійних та Інтернет-орієнтованих ресурсів навчально-методичного призначення..

Основне завдання:

навчити студентів відшукувати і створювати власноручно доцільний електронний навчальний контент, використовувати веб-сервіси і ресурси, корисні для підвищення ефективності викладання шкільних дисциплін.

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- ✓ поширену класифікацію комп'ютерних засобів навчального призначення;
- ✓ основні вимоги до комп'ютерних навчальних програм;
- ✓ засоби розробки комп'ютерних програм і ресурсів навчального призначення;
- ✓ різноманіття сучасних веб-застосунків, корисних для підтримки навчально- виховного процесу;

вміти:

- ✓ знаходити корисні для навчання матеріали в мережі Інтернет;
- ✓ доцільно добирати і компонувати навчальний контент для мультимедійних програмних та веб-ресурсів;
- ✓ використовувати існуючі вітчизняні педагогічні програмні продукти та корисні веб-ресурси в навчальному процесі;
- ✓ знаходити і створювати власноручно відеоматеріали і відеоінструкції навчального призначення;
- ✓ розробляти мультимедійні та веб-ресурси з навчально-методичним контентом.

Методи викладання дисципліни: у процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Також велике значення в процесі вивчення та

закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу, групова робота, опрацювання методичної літератури.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, тестування; співбесіда, перевірка конспектів, підсумковий модульний контроль, іспит.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

6 семестр – залік:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	100
50 балів	25 балів	25 балів	

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Модуль (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
20	30	10		

7 семестр – іспит:

Форма підсумкового контролю: 6 семестр – залік; 7 семестр - іспит.

Перелік основної літератури:

1. Баланюк Т.М. Інформаційні технології в навчально-виховному процесі: бібліографічний показник / уклад.: Т.В. Мірохіна, Т.М. Баланюк; відп. за вип. В.С. Білоус. — Вінниця, 2013.— 92 с.

2. Кадемія М.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі: Навчальний посібник / М.Ю. Кадемія, І.Ю. Шахіна. — Вінниця: Планер, 2011. — 220 с.

3. Жалдак М.І. Мультимедійні системи як засоби інтерактивного навчання: посібник / ав.: Жалдак М.І., Шут М.І., Жук Ю.О., Дементієвська Н.П., Пінчук О.П., Соколюк О.М., Соколов П.К. / За редакцією: Жука Ю.О. — К.: Педагогічна думка, 2012. — 112 с.

Мова викладання: українська.

ПП 12 Веб-технології

Опис (анотація): «Веб-технології» вивчають інструментарій розробки веб-сайтів з використанням веб-програмування та веб-дизайну. При вивченні веб-технологій студенти вивчають основні принципи організації веб-ресурсів, формують та розвивають навички роботи з сучасними програмними засобами, призначеними для розробки веб-сторінок, а також культуру оформлення сайтів й уміння грамотно структурувати інформацію.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки.

Термін вивчення: 4 курс (8 семестр).

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики Моцик Р.В.

Кількість кредитів: 2 кредити ECTS: всього 72 год., з них – 24 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 14 год. лабораторних занять.

Мета курсу: набуття студентами знань щодо історії побудови інформаційних систем, їх специфіку; основні принципи організації веб-ресурсів, роботи з сучасними програмними засобами, призначеними для розробки веб-сторінок, оформлення сайтів та уміння грамотно структурувати інформацію.

Основні завдання:

підготовка студентів, які б могли не тільки кваліфіковано вирішувати питання підбору інформації, а й організувати процеси за допомогою інформаційної системи, вміли вибрати та провести розрахунки необхідних параметрів технічного проекту; ознайомлення студентів з концептуальними і теоретичними положеннями про сучасні навчальні технології в початковій школі; формування практичних умінь і навичок використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках в початковій школі.

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:** теоретичні засади створення Web-сайтів використовуючи різні Web-технології; протоколи передачі даних в глобальній мережі Internet;

організацію серверів глобальних мереж; теоретичні аспекти створення растрової, векторної, тримірної комп'ютерної графіки та зображень; мови динамічного Web-програмування;

вміти: розробляти сайти і організувати їх роботу, підтримувати та адмініструвати їх; адмініструвати Web-сервери та забезпечувати їх захист; розробляти та ефективно застосовувати графічне оформлення сайтів; ставити та ефективно реалізовувати технічні завдання з розробки Web-сайтів; самостійної розробки, відладки та адміністрування повноцінних сайтів; організації та адміністрування серверів глобальних мереж; ефективного використання сучасних Web-технологій та мов Web-програмування.

Методи викладання дисципліни: у процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання лабораторних завдань. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу, групова робота, опрацювання методичної літератури.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, тестування; співбесіда, перевірка конспектів, підсумковий модульний контроль, залік.

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Модуль (100 балів)			
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	100
40	40	20	

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Востокова А.В. Компьютерный дизайн: учебник / А. В. Востокова, С. М. Кошель, Л. А. Ушакова. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 288 с.
2. Круг С. М. Веб-дизайн / С. М. Круг. – М.: Символ, 2009. – 240 с.
3. Розенсон И. А. Основы теории дизайна: учебник для вузов / И. А. Розенсон. – Питер: Фолио, 2010. – 348 с.

Мова викладання: українська.

ПП 12 Родинна педагогіка

Опис (анотація): вивчення дисципліни сприяє усвідомленню впливу атмосфери сімейного життя, ставлення до праці, трудового укладу, загальної культури, рівня педагогічної культури батьків, системи взаємин на виховання дитини.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова частина).

Термін вивчення: III курс (6 семестр)-IV курс (7 семестр).

Кількість кредитів: 1,5 кредити ECTS: всього 76 год., з них: денна форма навчання – 42 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 22 год. практичних занять, самостійна робота – 34 год.

Викладацький склад: асистент – Московчук Л.В.

Мета курсу: засвоєння та оволодіння фактичним матеріалом про місце і роль сім'ї у вихованні молодого покоління, формуванні у майбутніх вчителів знань, вмінь та навичок роботи вчителя початкових класів з батьками через засвоєння нормативних і методичних засад.

Основні завдання дисципліни:

- дати знання про тенденції та закономірності розвитку загальної педагогіки про роль сім'ї у вихованні дітей;
- розкрити соціальну та виховну значущість ролі вчителя у роботі школи, сім'ї, громадськості;
- навчити студентів оперувати педагогічними категоріями і розуміти їх;
- ознайомити майбутнього вчителя зі змістом і методикою виховання дітей в сім'ї;

- формувати моральні цінності вчительської професії та відповідних якостей педагога.

Результати навчання.

У результаті оволодіння курсом студент **повинен знати:**

- керівні положення про побудову навчально-виховного процесу у початковій школі;
- основи діяльності, функції та повноваження класного керівника;
- методiku підготовки та проведення індивідуальних, колективних, групових форм роботи з батьками.

Студент **повинен уміти:**

- аналізувати та давати принципову оцінку різним педагогічним концепціям та теоріям;
- твердо використовувати кращі надбання педагогічної спадщини під час розв'язання сучасних актуальних проблем;
- самостійно працювати з педагогічною, довідковою, методичною літературою;
- розв'язувати виховні педагогічні ситуації;
- готувати та розробляти презентаційний матеріал;
- розробляти сценарії різних форм позаурочної діяльності вчителя з батьками учнів;
- аналізувати та використовувати передовий педагогічний досвід у процесі підготовки повідомлень, рефератів, доповідей, творчих робіт.

Методи викладання дисципліни: пояснення, опрацювання методичної літератури, моделювання ситуацій тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота.

Денна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Залік
Поточний контроль	МКР	100
50 балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Батьківські збори. 1-4 класи / Упоряд. М.О. Володарська / Друге видання. –Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2008. -160с.
2. Батьківські збори. 3 клас / Упоряд. М.О. Володарська / –Х.: Вид-во Воликова Т.В. Учитель и сім'я. - М. Просвещение, 1999.
3. Как проводить родительское собрание в школе / авт. сост. О.С. Олендарь. –М.: АСТ; Донецк: Сталкер, 2005. -205с.
4. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навч. посібник. –К.: Вища школа, 2001. -304с.
5. Корнієнко С., Кодлюк Я. Батьківські збори у початкових класах. –Тернопіль: ТДПУ ім.. В.Г. Гнатюка, 2002. -64с.
6. Корнієнко Софія, Корнієнко Сергій. Родинне дозвілля у початкових класах: Навчально-методичний посібник. –Тернопіль: «Навчальна книга – Богдан», 2000. -160с.
7. Педагогічні задачі і завдання для батьків / За ред. В.Г. Постового. –К.: Радянська школа, 1989. -189с.
8. Постовий В.Г. Педагогічні задачі і завдання для батьків. - К. Рад. школа, 2004.
9. Ярощук Л.П. Методика виховної роботи. – К.: «Слово» - 2012 . – 312 с.
10. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка. –К.: радянська школа, 1979. -151с.

Мова навчання: українська.

ПП 14 Правовий захист дитинства

Галузь знань

01 Освіта

Спеціальність

Початкова освіта 6.010102

Освітній ступінь підготовки фахівця

бакалавр

2. Зміст навчальної дисципліни.

Теоретико-історичні аспекти правового захисту дитинства

Термінологічно-категоріальний апарат українського законодавства про захист дітей. Історія міжнародного законодавства у сфері захисту дітей. Міжнародно-правові джерела, які регулюють захист прав дитини. Державна політика України у галузі охорони дитинства: ретроспектива та проблеми сьогодення.

Правовий статус дитини. Принципи та механізми правового захисту дитини в Україні.

Основні аспекти правового статусу дитини. Принципи правового захисту дитини. Механізми забезпечення прав і свобод дитини.

Еволюція поглядів на місце і статус дітей у суспільстві, їх загальнолюдські та пільгові права

Виникнення і походження поняття «права дитини», його співвідношення з поняттям «права людини». Основні етапи розвитку поняття про права дитини. Женевська Декларація прав дитини (1959 р.) та Конвенція ООН про права дитини – основні нормативні документи щодо прав дітей: історичні відомості про створення документів. Основні принципи Декларації прав дитини; структура та зміст Конвенції про права дитини. Міжнародні та міжурядові інституції захисту прав дітей.

Правовий захист дитини кримінальним законодавством України

Кримінально-правові засоби захисту прав дитини Кримінально-правові засоби захисту прав дитини. Кримінальна відповідальність за неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя і здоров'я дитини. Кримінальна відповідальність за втягнення дитини у злочинну чи іншу антигромадянську діяльність.

Нормативно-правові акти, органи та служби, що здійснюють соціальних захист дітей

Правовий статус особи що не досягла 18-річного віку в українському законодавстві. Органи і служби у справах захисту дітей. Державні органи та їхні завдання щодо соціально правового захисту дітей. Органи прокуратури. Уповноважені підрозділи органів внутрішніх справ. Інші органи, що здійснюють соціально-правовий захист дітей.

Основні заходи держави щодо захисту прав дітей

Виявлення дітей, які залишились без батьківського піклування. Ведення обліку дітей, які залишились без батьківського піклування, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Набуття дитиною статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування. Влаштування дітей, які залишились без батьківського піклування, дітей-сиріт та дітей, позбавлених піклування

Права дітей та їх захист в окремих галузях права

Захист майнових прав та прав на житло дітей, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Права неповнолітнього щодо надання медичної допомоги. Трудові права неповнолітніх осіб, захист їх прав. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх осіб. Особливості кримінального провадження щодо неповнолітніх осіб.

Нормативно-правове забезпечення та практика захисту прав та інтересів дітей в Україні

Основні нормативні акти України, прийняті з метою забезпечення виконання відповідних положень Конвенції ООН про права дитини для їх гарантування. Характеристика нормативно-правових документів України про права дитини. Громадські та урядові інституції соціально-правового захисту дітей в Україні. Механізми контролю дотримання прав особистості (дитини). Уповноважений Президента України з прав дитини: функції, завдання, повноваження.

Особистісні права дитини

Поняття особистісних прав, життєвих потреб та законних інтересів в галузі особистісних прав дітей. Право дитини на захист. Батьки (інші особи)

як гарант особистісних прав дітей. Право на ім'я, по-батькові, прізвище, способи вирішення спірних питань. Зміна імені і прізвища дитини. Право на громадянство, способи вирішення спірних питань. Право дитини на спілкування з батьками та іншими родичами. Право на свободу думки, слова, совісті; право на особисте життя. Право дітей на формування клубів та організацій.

Право дитини на сімейне виховання та всебічний розвиток

Сім'я як природне джерело забезпечення життя та виховання дитини. Право дитини жити і виховуватися в сім'ї. Батьківські немайнові права та обов'язки. Ознаки ризику порушення прав дітей у родині. Причини позбавлення батьківської опіки. Право дітей на альтернативні форми сімейної опіки. Порядок добору та призначення опікуна. Форми соціально-педагогічної роботи з опікунськими сім'ями.

Захист прав дитини у сфері освіти

Освіта як основа соціалізації дитини. Загальна середня освіта як державна гарантія та обов'язок дитини. Права та обов'язки, пільги та гарантії учасників освітнього процесу. Роль батьків (інших відповідальних осіб) у створенні умов для навчання дитини. Професійна та вища освіта: доступність та організація навчання.

Порушення закону неповнолітньою особою. Права дитини у випадку затримання або арешту органами правопорядку

Поняття правопорушення, порядок і компетенція його встановлення. Порядок і компетенція затримання особи у зв'язку із фактом правопорушення. Особливості процедури затримання дитини. Порядок утримання особи у камері попереднього затримання. Особливості утримання дитини, необхідність та можливість зв'язку з відповідальними за неї особами. Умови надання послуг адвоката. Коли і на якому етапі слідчих дій доцільні його дії. Умови проведення слідчих дій з участю дитини: обставини, суб'єкти, характер дій. Права та обов'язки підозрюваного. Взаємодія

правоохоронних органів, батьків і юристів задля запобігання порушення прав дитини.

3. Вибіркова.

4. Термін вивчення X семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

1 Всього годин: аудиторні - 24 год.; позааудиторні - 36 год.

2 Види теоретичної і практичної підготовки: лекції - 10 год.; практичні заняття - 14 год.; самостійна робота –36 год.

4. Викладацький склад.

Кандидат історичних наук, доцент Глушковецький Анатолій Леонідович.

5. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

6. Мета і завдання вивчення дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни “Правовий захист дитинства” є засвоєння студентами нормативно-правової бази захисту дітей та формування вміння практичного застосування цих норм.

Завданнями вивчення курсу є:

- вивчити зміст міжнародних документів щодо захисту прав дітей;
- проаналізувати зміст нормативно-правоових актів України з питань соціального-правового захисту дітей;
- формувати вміння відстоювати інтереси дітей, спираючись на законодавчу базу;

У результаті вивчення даного курсу студент повинен володіти:

1) знаннями:

- ☐ законів та підзаконних актів, що стосуються реалізації прав та інтересів дітей;

☐ історії, сучасного вітчизняного і зарубіжного досвіду вирішення завдань соціально-

правового захисту дітей;

☐ правові аспекти реалізації прав дітей;

2) уміннями й навичками:

☐ аналізувати основні законодавчі акти із захисту прав дітей та накопичувати нові знання із соціально-правового захисту особистості;

☐ характеризувати документи правового поля України, призначені захищати інтереси дітей;

☐ розкриття змісту законів та тлумачення їх на користь прав та інтересів дітей та їх батьків;

☐ використовувати на практиці нормативно-правову базу державної допомоги дітям;

☐

7. Методи викладання дисципліни.

▪ Лекції для ознайомлення з основними положеннями дисципліни;

▪ Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань;

▪ Самостійна робота з опрацювання окремих проблемних процесів дисципліни, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних робіт, тощо;

▪ Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань.

8. Методи оцінювання.

Оцінка 1-3 (незадовільно)	▪ має уявлення про основні процеси; ▪ розуміє навчальний матеріал на елементарному рівні його засвоєння, відтворює певний аргумент окремими реченнями; ▪ знає вивчені найбільш поширені термінологічні

	визначення, але не може пояснити їх значення
Оцінка 4-6 (задовільно)	• здатний за допомогою викладача відтворити частину матеріалу; • за методичними вказівками виконує практичні роботи, оформлює їх, не роблячи висновків; • під час виконання практичних потребує систематичної допомоги викладача; • розуміє основний навчальний матеріал, здатний дати визначення термінів, але при цьому допускає помилки; • здатний виконувати окремі контрольні нормативні показники.
Оцінка 7-9 (добре)	• виявляє вміння застосовувати вивчений матеріал; • уміє аналізувати, робити висновки; • самостійно застосовує теоретичні знання для виконання практичних завдань; • вільно володіє вивченим матеріалом; • є несуттєві відхилення у прийомах і процесах аналізу
Оцінка 10-12 (відмінно)	• володіє глибокими, міцними знаннями з дисципліни та здатний використовувати їх на практиці; • правильно виконує всі прийоми і технологічні процеси; • виявляє творчі, наукові здібності і уміє самостійно узагальнювати матеріал з дисципліни.

9. Перелік основної літератури.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України.
2. Закон України «Про охорону дитинства».
3. Закон України «Про попередження насильства в сім'ї».
4. Сімейний кодекс України.
5. Закон України про освіту (м. Київ, 23 травня 1991 р. № 1060-XII із змінами і доповненнями.
6. Закон України про загальну середню освіту (м. Київ, 13 травня 1999 р. № 651-XIУ із змінами і доповненнями.
7. Кримінальний Кодекс України (вибрані статті) - ВВР, 2001, №25-26, с.131.
8. Про Загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 року : Закон України № 1065-VI від 5.03.2009.
9. Про питання щодо забезпечення реалізації прав дітей в Україні : Указ Президента України № 1163/2011, 16.12.2011.
10. Про Уповноваженого Президента України з прав дитини : Указ Президента України № 812/2011, 11.08.2011.
11. Питання Уповноваженого Президента України з прав дитини: Указ Президента України № 811/2011, 11.08.2011
12. Аналітична довідка за результатами опитування дітей віком 10-17 років у межах проекту «Права дітей в Україні: реалії та виклики після 20 років незалежності»/ Дослідження виконано на замовлення Уповноваженого Президента України з прав дитини / ГО «Український інститут соціальних досліджень імені О. Яременка». – К., 2012. – 28 с. (є електронна версія).
13. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні: Закон України від 05.02.1993// ВВР. – 1993. – N16. – Ст.167. (Із змінами, внесеними згідно із Законом від 20.02.2003, ВВР, 2003, N 24, ст.158).

14. Про соціальну роботу з дітьми та молоддю: Закон України. – ВВР, 2001, N 42, ст.213.

Навчально-наукова:

15. Бюлетень Незалежного дитячого медіа-центру „Голос дитини”, № 1 (березень 2002р.).

16. Діти України про свої права. Попередні результати соціологічного опитування дітей віком від 9 до 17 років. – К.: Центр „Соціальний моніторинг” / ЮНІСЕФ, 2000.

17. Конвенція про права дитини: Заключні зауваження Комітету з прав дитини: Україна: Інформаційний бюлетень Представництва ООН в Україні. Спеціальний випуск. – 31 березня 1996 р.

18. Тематична держана доповідь про становище дітей в Україні: Праця дітей в Україні. – Київ, 2001.

19. Шость Н.В., Козир М.К., Ситник О.М. Енциклопедія правового захисту неповнолітніх. – Київ, 1997.

20. Департамент сім’ї та дітей (на сайті Мінсоцполітики):
http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/category?cat_id=138168

21. Дитинство в Україні / Підгот. Л. Шелестова // Шк. світ. – 2004. – № 11, берез. – С. 4-6. (уривки з доповіді Державного інституту проблем сім’ї та молоді про становище дітей в Україні).

22. Войтенко Ю.А. Правовая природа института омбудсмана по правам ребенка в Украине. –
http://3222.ua/ru/article/pravova_priroda_nstitutu_ombudsmana_z_prav_ditini_v_ukran_.htm

23. Кормич А.І. Проблеми судового захисту прав дітей як пріоритетного напрямку політико-правового процесу в Україні. // Актуальні проблеми політики. – «Юридична література». – Одеса, 2002. – С. 823-828.

24. Корнякова Т. Захист прав дітей – пріоритетний напрям наглядової діяльності // Прокуратура. Людина. Держава. – 2005.– № 11.– С. 20-28.

25. Куриленко О. Дитині про права людини // Психолог. – 2004. – № 3-4, січ. – С. 4.
26. Права дитини: сучасний досвід та інновації: Зб. інформ. і метод. матеріалів / Упоряд. Г. Лактіонова, О. Калібаба, З. Кияниця та ін.; За заг. ред. Г. Лактіонової. – К.: Либідь, 2005. – 250 с.
27. Права неповнолітніх: Якщо тобі немає 18-ти // Психолог. – 2004. – № 3-4, січ. – С. 10-20.
28. Соціально-педагогічні основи захисту прав дитини : навч.-метод. посібник / С.В.Зінченко, М.В.Євсюкова, О.А.Калачник [та ін.]; за заг.ред. К.Б.Левченко, О.А.Удалової. К.: ФОП «Чальцев», 2008. – 224 с.
29. Євченко О. Деякі аспекти особистих прав дитини в міжнародних актах, Конституції України і національному законодавстві: Правознавство // Історія в шк. України. – 1997. – №4. – С.38-40.
30. Петрович Ж. В. Діти у складних життєвих обставинах: соціально-педагогічне забезпечення прав : монографія / Ж. В. Петрович. – Рівне : Видавець О. Зень, 2010. – 368 с.
31. Петрович Ж. В. Сутність та особливості соціально-педагогічного забезпечення прав дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах / Ж.Петрович // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – № 2. – 2012. – С.20-27 (є електронна версія).
32. Права дитини: піклування сім'ї, стурбованість суспільства, допомога держави, увага науковців / Н.Оніщенко, С.Сунегін. – Віче. – №17. – 2013. – <http://www.viche.info/journal/3840/>

Мова викладання. Українська.

ПП11 Шкільний курс іноземної мови з методикою викладання

Опис (анотація). Програму вивчення навчальної дисципліни «Шкільний курс іноземної мови з методикою викладання» укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Педагогічна освіта

напрямку підготовки 6.010102 Початкова освіта. Навчальна дисципліна є основою для підготовки фахівців до організації та забезпечення процесу навчання іноземної мови в початковій школі та передбачає оволодіння студентами знаннями прикладних наук, педагогічними технологіями, вміннями розробки навчальних матеріалів та управління навчально-педагогічним процесом.

Мета навчальної дисципліни «Шкільний курс іноземної мови з методикою викладання» – формування професійно-методичної компетенції майбутніх учителів іноземної мови початкової школи, що включає теоретичну підготовку студентів до викладання іноземної мови в початковій школі, теоретико-практичну підготовку до ведення класної та позакласної роботи з іноземної мови в початковій школі, а також теоретико-практичну підготовку до здійснення науково-дослідної роботи.

Завдання курсу:

- ознайомлення студентів із сучасними тенденціями навчання іноземних мов як засобу міжнародного спілкування, прийнятих у вітчизняній і зарубіжній практиках;
- висвітлення суті методів, засобів, технологій і форм навчання іноземних мов у контексті формування іншомовної комунікативної компетенції молодших школярів;
- аналіз внутрішніх закономірностей засвоєння іноземної мови, знання вікових особливостей оволодіння іншомовною діяльністю, усвідомлення принципів внутрішньої взаємодії між процесом навчання та індивідуальними особливостями особистості учня, опанування загальних принципів організації навчального процесу з іноземної мови в початковій школі;
- розвиток особистості майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи: професійно-педагогічної спрямованості, критичного мислення, методичної культури, освітньої автономії та особистісних якостей.

- залучення майбутніх учителів до опрацювання спеціальної науково-методичної літератури та здійснення творчого пошуку під час практичної діяльності у школі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні поняття і категорії методики навчання іноземної мови;
- теоретичні засади формування в учнів іншомовної лексичної, граматичної і фонетичної компетенцій;
- сучасні підходи до формування в учнів іншомовної мовленнєвої компетенції в аудіюванні, читанні, говорінні та письмі;
- форми, види і способи контролю рівня сформованості мовної, мовленнєвої і соціокультурної компетенцій;
- основні організаційні форми реалізації навчально-виховного процесу з іноземної мови в початковій школі;
- основи планування навчально-виховного процесу з іноземної мови в початковій школі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **уміти:**

- уміло застосовувати різноманітні методи, форми, прийоми навчання та сучасні технічні засоби навчання в різних умовах для навчання всіх видів мовленнєвої діяльності;
- моделювати шляхи формування та розвитку інтелектуальної й емоційної сфер особистості учня, його пізнавальних і розумових сил на матеріалі іноземної мови;
- вирішувати завдання морального, культурно-естетичного, гуманістичного виховання учнів засобами іноземної мови;
- аналізувати навчальний матеріал, визначати в ньому об'єкти навчання, прогнозувати труднощі його засвоєння з урахуванням рівня мовленнєвої підготовки учнів, конкретного класу;
- об'єктивно оцінювати зміст, засоби навчання іноземної мови в різних умовах;
- вивчати та узагальнювати досвід навчання іноземних мов;

- планувати й творчо конструювати навчальний процес загалом, а також процес навчання конкретного навчального матеріалу (мовного та мовленнєвого);

- планувати навчально-комунікативну діяльність учнів на уроці та в позакласній роботі, в тому числі в інтересах індивідуалізації та диференціації навчання;

- реалізувати плани (поурочні, серії уроків, позакласних заходів), творчо вирішувати педагогічні й методичні завдання в процесі навчання і виховання учнів, уносити до них методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату.

«Шкільний курс іноземної мови з методикою викладання» включає лекційні, практичні та лабораторні заняття, які мають на меті сформувати у студентів теоретичні знання і практичні навички й уміння.

У лекційному курсі розглядаються:

- загальні питання методики викладання іноземних мов (сучасна система освіти України, ступені загальної середньої освіти та її початковий етап, методика викладання іноземних мов як наука, методи дослідження в методиці навчання іноземних мов);

- факти історичного розвитку методики викладання іноземних мов (перекладних, прямих методів, усного методу Г. Пальмера, методику читання Уеста, аудіолінгвального, аудіовізуального, комунікативного тощо);

- система навчання іноземних мов у контексті формування іншомовної комунікативної компетенції молодших школярів;

- психолінгвістичні основи викладання іноземних мов на початковому етапі;

- проблема формування іншомовної лінгвістичної та мовленнєвої компетенції учнів початкових класів;

- питання організації процесу навчання іноземної мови в початковій школі: програма як керівництво у викладанні іноземної мови, вибір підручників для навчання на початковому етапі, календарне планування та

планування уроків різних типів, сучасні вимоги до уроку іноземної мови та вчителя, аналіз уроку іноземної мови, форми роботи та реалізація індивідуального підходу на уроках іноземної мови, організація позакласної роботи з молодшими школярами;

- контроль та оцінювання знань і досягнень учнів початкових класів у вивченні іноземної мови.

На практичних заняттях студенти складають методичні розробки: тематичне планування серії уроків іноземної мови в 1-4 класах, розгорнуті плани-конспекти уроків, фрагменти уроків з навчання аспектів мови й видів мовленнєвої діяльності, зразки тестових завдань і контрольних робіт, позакласні навчально-виховні заходи.

На лабораторних заняттях студенти відвідують уроки англійської мови в 1-4 класах шкіл міста та здійснюють їх аналіз.

Тип

Варіативна (вибіркова) частина.

Термін вивчення:

IV курс –VII семестр

Кількість кредитів:

Кількість кредитів – 3.

IV курс, VII семестр. Разом 108 години. Аудиторних – 36, з них: лекційних – 14, практичних – 16, лабораторних – 6. Самостійна робота – 72 години.

Викладацький склад.

Мелекесцева Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, старший викладач.

Гудима Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни

Модуль 1.

МКР 1.

Екзамен

Методи викладання дисципліни

Методи викладання дисципліни: комунікативний, пояснювально-ілюстративний, особистісно-зорієнтований, елементи інтенсивної методики, використання комп'ютерних технологій.

Методи оцінювання.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: модульна контрольна робота, екзамен – 7 семестр.

Змістовий модуль оцінюється в 60 балів (аудиторна – 30 балів, самостійна робота – 10 балів, МКР – 20 балів), на екзамен відводиться 40 балів.

Основна література

1. Бойко Н. В. Шкільний курс німецької мови з методикою викладання. Навчально-методичний комплекс дисципліни / Н. В. Бойко. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д. Г., 2008. – 176 с.
2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : Підручник / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – [вид. 2-е, випр. і перероб.]. – Київ : Ленвіт, 2002. – 328 с.
3. Методика навчання іноземних мов у початковій школі : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха [та ін.]. – Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 356 с.
4. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : Навчальний посібник / С. Ю. Ніколаєва. – Київ : Ленвіт, 2008. – 285 с.
5. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі : Навчальний посібник / С. В. Роман. – Київ : Ленвіт, 2005. – 208 с.

Мова викладання.

Українська, англійська, німецька.

ПП 27 Англійська література

Опис (анотація). Програму вивчення навчальної дисципліни «Англійська література» укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 0101 Педагогічна освіта напряму підготовки 6.010102 Початкова освіта. Навчальна дисципліна знайомить студентів із національними традиціями англійської літератури: життям і творчістю англійських письменників, історією країни, її народу, особливостями національного характеру в літературі, взаємодії національних літератур, спільного й особливого в їх розвитку.

Мета курсу – формування літературознавчої компетенції майбутнього вчителя іноземної мови початковій школи.

Завдання даного курсу:

- ознайомити студентів з основними етапами розвитку англійської літератури, соціально-економічними умовами кожного літературного періоду, біографією видатних англійських класиків, їхніми творами, а також з англійським дитячим фольклором, творами дитячих письменників;

- навчити студентів вільно орієнтуватися в літературно-критичному матеріалі, здійснювати самостійний аналіз, оцінку художніх творів, визначити роль системи образів, сюжету, композиції та художніх засобів у їх єдності, навчити студентів складати тези і контексти критичних статей, рецензій на самостійно прочитані книжки, створювати усні та письмові твори-роздуми проблемного характеру за вивченим твором;

- формувати у студентів уміння аналізувати, порівнювати, зіставляти явища, факти, аргументувати відповідь, робити висновки й узагальнення, а також здійснювати порівняльний аналіз творів, написаних англійською та рідною мовами;

- вчити студентів працювати з книжкою, користуватися додатковою літературою з предмета, каталогом і картотекою, добирати літературу з відповідної теми, правильно оформляти результати самостійної роботи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:** основні історичні періоди розвитку літератури Англії та дитячої англійської літератури, соціально-економічні умови літературного процесу певного періоду, найвизначніших представників кожної літературної епохи, їхню біографію, твори; лінгвістичну термінологію; **вміти:** давати характеристику творчості англійських письменників та їхніх окремих творів, аналізувати систему жанрів англійської літератури; орієнтуватися в літературно-критичному матеріалі, здійснювати інтерпретацію художніх творів, визначити роль системи образів, сюжету, композиції та художніх засобів у їх єдності; складати тези і конспекти критичних статей, рецензій на самостійно прочитані книжки; створювати усні і письмові твори-роздуми проблемного характеру за вивченим твором.

Навчальна дисципліна «Англійська література» складається із одного змістового модуля “The History of English Literature”, який охоплює такі теми: Periods of English Literature. The Old English Period. The Middle English Period. The Renaissance. The Neoclassic Period. The Romantic Period. The Realistic Period. The Modernist Period. Postmodernist Period. From the History of English Children’s Literature.

Тип.

Варіативна (вибіркова) частина циклу.

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

II-й курс, IV семестр.

IV-й курс, VIII семестр.

Кількість кредитів.

II-й курс: к-сть кредитів – 4. Разом 120 год. Аудиторних – 40, з них: лекційних – 20, практичних – 20. Самостійна робота – 80 год.

IV-й курс: к-сть кредитів – 2. Разом 72 год. Аудиторних – 24, з них: лекційних – 14, практичних – 10. Самостійна робота – 48 год.

Викладацький склад.

Мелекесцева Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, старший викладач, асистент Олинець Тетяна Василівна.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

II-й курс:

Модуль 1.

МКР.

Екзамен.

IV-й курс:

Модуль 1.

МКР

Залік

Методи викладання дисципліни.

- комунікативний метод;
- метод проектів;
- перекладний метод;
- пояснювально-ілюстративний метод;
- особистісно-зорієнтовані методи.

Методи оцінювання.

Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до рейтингової системи процесуальним методом.

Форми контролю: тести, творчі роботи, усне опитування, модульна контрольна робота, II-й курс, IV семестр екзамен; IV-й курс, VIII семестр – залік.

Змістовий модуль оцінюється в 60 балів (аудиторна – 30 балів, самостійна робота – 10 балів, МКР – 20 балів), на екзамен відводиться 40 балів.

Перелік основної літератури.

4. Геккер М. Англійська література. Частина перша. Навчальний посібник для шкіл з поглибленим вивченням англійської мови з доповненням та змінами згідно діючої програми з курсу «Література Великобританії» /

М. Геккер, Т. Волосова, В. Рогов. – Тернопіль : Видавництво Карп'юка, 2001. – 240 с.

5. Геккер М. та ін. Англійська література. Частина II. Навчальний посібник для шкіл з поглибленим вивченням англійської мови з доповненням та змінами згідно діючої програми з курсу «Література Великобританії» / М. Геккер, Т. Волосова, В. Рогов. – Тернопіль : Видавництво Карп'юка, 2001. – 272 с.

6. Гордєєва Н. М. Англійська література : Навч. посібник для шкіл з поглибл. вивч. англ. мови / Н. М. Гордєєва. – Київ : Форум, 2000. – 286 с.

Мова викладання: англійська.

ПП 27 Німецька література

Опис (анотація). Програму вивчення навчальної дисципліни «НІМЕЦЬКА ЛІТЕРАТУРА» укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Педагогічна освіта напряму підготовки 6.010102 Початкова освіта. Такий термін читання забезпечує ознайомлення студентів із кращими національними традиціями німецької літератури, а саме: життям і творчістю німецьких письменників, історією країни, її народу, особливостями національного характеру в літературі, простеженням взаємодії національних літератур, спільного й особливого в їх розвитку.

Тип.

Варіативна (вибіркова) частина циклу.

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

II-й курс, IV семестр.

IV-й курс, VIII семестр.

Кількість кредитів.

II-й курс: к-сть кредитів – 4. Разом 120 год. Аудиторних – 40, з них: лекційних – 20, практичних – 20. Самостійна робота – 80 год.

IV-й курс: к-сть кредитів – 2. Разом 72 год. Аудиторних – 24, з них: лекційних – 14, практичних – 10. Самостійна робота – 48 год.

Викладацький склад.

Городиська Оксана Миколаївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

II-й курс:

Змістовий модуль 1. Die deutsche Literatur von ihren Anfängen bis XX. Jahrhundert.

МКР.

Екзамен.

IV-й курс:

Модуль 1.

МКР

Залік

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Метою викладання навчальної дисципліни “Німецька література” є ознайомлення студентів з основними напрямками і стилями, творами й визначними іменами літературного процесу в Німеччині у хронологічних рамках: епоха Середньовіччя – XX сторіччя.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Німецька література” є формування в студентів уявлення про суспільно-історичну добу, особливості її культурної атмосфери, про художню літературу як мистецтво слова і як важливу складову системи мистецтв і духовної культури як окремого німецького народу, так і всього людства; розвиток навичок та вмінь встановлювати причинно-наслідкові зв’язки явищ німецького і світового літературного процесу, аналіз основних зразків німецької літератури, що входять до курсу; ознайомлення студентів з біографіями видатних

письменників як зразками життєвих колізій, ціннісних виборів і творчих досягнень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: основні етапи розвитку літератури Німеччини; особливості творчого шляху найвизначніших майстрів слова, їхній внесок у розвиток німецької літератури; особливості образного мислення, притаманного різним періодам та їхні прояви у художніх творах; літературно-художній контекст минулого, що забезпечує входження у сучасне літературне життя;

вміти: аналізувати художній текст, знаходити в ньому риси епохи, авторської творчої своєрідності, здійснювати екзистенційну та культурну рефлексію щодо ціннісного змісту літературного тексту та застосовувати здобуті знання у педагогічній практиці; відтворювати логіку літературного процесу; бачити в конкретному художньому творі риси різних жанрів; бачити своєрідність розвитку тієї чи іншої теми чи мотиву в різні періоди розвитку літератури; користуватися довідковими виданнями з історії та теорії дитячої літератури; реалізовувати той чи інший зміст у певній формі навчання з урахуванням вікових особливостей учнів, здійснювати акцентуалізацію змісту літературного тексту, спрямовану на духовне та моральне зростання школяра.

Вивчення дисципліни «Німецька література» передбачає розвиток у студентів таких компетенцій:

навчальної компетенції: здатність і уміння співпрацювати у процесі навчання з викладачем та іншими студентами; вміння виконувати навчальні завдання різного типу; використання набутих лінгвістичних, фонових та соціокультурних знань;

соціокультурної компетенції: уміння та готовність застосовувати сукупність соціолінгвістичних, країнознавчих та міжкультурних знань для досягнення порозуміння між особами або групами, які є представниками різних соціумів, мовою та в межах соціокультурного контексту;

іншомовної комунікативної компетенції: навички, уміння та знання, що дозволяють навчатися, працювати та спілкуватися в іншомовному

суспільстві і досягати взаєморозуміння і взаємодії з представниками інших культур.

Методи викладання дисципліни.

- комунікативний метод;
- метод проектів ;
- перекладний метод;
- пояснювально-ілюстративний метод;
- особистісно-зорієнтовані методи.

Методи оцінювання.

Оцінювання навчальної дисципліни: тести, творчі роботи, усна співбесіда, залік або екзамен.

II курс. Перший модуль 60 балів: аудиторна 30 балів, самостійна робота – 5 балів, МКР – 25 балів. Екзамен – 40 балів.

IV курс. Перший модуль 100 балів: аудиторна 45 балів, самостійна робота – 5 балів, МКР – 50 балів. Залік – 100 балів.

Перелік основної літератури.

1. Бойко Н.В. Історія літератури Німеччини: навчально-методичний комплекс / навчальний посібник для вчителів і студентів / Н. В. Бойко. – Кам'янець-Подільський, 2007. – 192 с.

2. Мізін. К.І. Історія німецької літератури: від початків до сьогодення (коротко із практичною частиною): Навчальний посібник для студентів-германістів (нім.) / К.І. Мізін.– Вінниця: НОВА КНИГА, 2006.– 336с.

3. Фіськова С. Історія німецької літератури. Періоди, напрямки розвитку, ідеї, постаті: Навчально-методичний посібник / С. Фіськова. – Львів: ПАІС, 2003.– С.340

Мова викладання: німецька.

ГЕ 06 ПОЛІТОЛОГІЯ

Анотація: Політологія як навчальна дисципліна покликана допомогти майбутнім фахівцям різних сфер суспільної діяльності оволодіти систематизованими знаннями про політику, які б стали основою їхньої громадянської політичної культури; посприяти оволодінню ними методологією аналізу політичного життя, виробити світоглядні критерії оцінювання поточних політичних подій, фактів і явищ; навчити застосовувати політологічні знання як у соціально-політичній практиці, так й у власній громадській діяльності.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 4 курс (7 семестр).

Кількість кредитів: 2 кредити ECTS: всього 72 год., з них: денна форма навчання – 72 год. аудиторних; 22 год. лекційних, 10 год. семінарських занять; заочна форма навчання - 16 год. аудиторних,; лекційних - 10 год. і 6 год. семінарських занять.

Викладацький склад: професор Нечитайло В.В., кандидат політичних наук, ст. викладач Кобильник В.В., кандидат політичних наук, ст. викладач Маркітантов В.Ю., кандидат історичних наук, доцент кафедри політології і соціології Вонсович Г.Б., кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і соціології Вонсович С.Г., асистент кафедри політології і соціології Чабанов В.Г.

Предметом дисципліни "Політологія" є визначення природи, сутності і механізмів здійснення політичної влади, політичних і державних інститутів, політичної свідомості, культури і поведінки.

Метою курсу є формування у студентів засадових уявлень і знань з теорії та методології аналізу соціально-політичного життя, вироблення світоглядних орієнтацій та ціннісних критеріїв оцінювання політики,

влади, політичних подій, явища, усвідомлення їх сутності та ролі людини в політичному житті суспільства.

Основні завдання дисципліни:

- 1) розкрити зміст і сутність політології як наукової дисципліни та етапи її розвитку;
- 2) обґрунтувати політику як світ політичних артефактів, практик і реальних відносин;
- 3) показати політику як світ уявлень і фактів свідомості;
- 4) проаналізувати теорії політичного процесу, соціально-політичних трансформацій і світової політики;
- 5) формувати у майбутніх спеціалістів соціально-гуманітарного, природничого й технічного фаху чітке розуміння сутності, змісту, ролі та значення політики у локальному і глобальному аспектах;
- 6) вдосконалювати вміння студентів співвідносити знання теорії із сучасною практикою політичного життя;
- 7) розвивати у студентів уміння самостійно працювати із науковою, навчально-методичною та спеціальною літературою; працювати у всесвітній мережі та електронними носіями інформації;
- 8) стимулювати науково-пошукову творчість студентів, їхнє прагнення до вдосконалення політичної, громадянської освіти.

Програма курсу включає дискурсивно - політологічний, історико-філософський, духовно-культурний і міжнародний аспекти політики, що дозволяє отримати достатньо цілісне уявлення про соціально-політичну сферу і сприяє виробленню у студентів відповідних умінь і навичок для їхньої майбутньої професійної діяльності.

Результати навчання: студенти мають знати:

об'єкт, предмет, методи курсу;

методологічні питання, школи та напрями історії і теорії політичної науки, світової так і вітчизняної; володіти понятійно-категоріальним апаратом;

структуру та особливості функціонування політичної сфери суспільства;
основні категорії політичної науки ;
механізм формування і функціонування політичної влади;
відмінності у діяльності політичних інститутів;
взаємовпливи особи і політики (у т.ч. студентства);
суб'єктів світової політики і міжнародних відносини та місце і роль
України як політичного актора.

Студенти мають уміти:

орієнтуватися у складних проблемах політичного життя, усвідомлювати
своє місце і роль у політичних процесах та можливість впливати на них;
оперувати основними політичними поняттями і категоріями;
аналізувати політичні проблеми, процеси і тенденції сучасного етапу
соціального розвитку;
дотримуватись основних вимог щодо особистої самоосвіти і політичної
культури та поведінки;
визначати місце і роль знань, умінь і навичок з політології у виховному і
освітньому процесах;
розпізнавати різні види владних відносин, специфіку політичної влади;
орієнтуватися у проблемах поділу влади, формах політичного устрою і
правління;
виокремлювати прояви прямої і представницької демократії, сприяти їх
утвердженню у сучасному українському суспільстві;
чітко розуміти свої громадянські права, свободи і обов'язки,
відстоювати принципи громадянського суспільства й правової держави;
давати раціонально-критичну оцінку діям різних політичних сил, груп,
лідерів;
орієнтуватися у міжнародному політичному житті; геополітичній
обстановці, мати уявлення про місце і статус України у сучасному світі.

Методикою вивчення дисципліни передбачено врахування взаємозв'язків основних тем курсу з поняттями, термінами і категоріями таких дисциплін, як історія України, всесвітня історія, політична історія ХХ століття, соціальної філософії, історії вітчизняної і зарубіжної літератури, соціальної психології, філософії глобальних проблем сучасної цивілізації.

Методика викладання дисципліни: вербальне пояснення викладача, різноманітні види бесід (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична тощо), створення та розв'язання проблемних ситуацій, конспектування матеріалу, опрацювання теоретико-методологічної, методичної літератури, конференції, дискусії, брейн-стормінг тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, співбесіда, написання самостійних робіт, контрольні роботи з модулів, письмове тестування, оцінка за індивідуальне навчально-дослідне завдання (реферат), підсумковий посеместровий контроль (іспит – усний, письмовий; (залік)).

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульні контрольні роботи	Іспит
20	10	30	40

балів	балів	(15+15)	балів
Заочна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Залік
30 балів	10 балів	60 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Політологія (Навчально – методичний комплекс). - / За ред.. Ф.М.Кирилюка. – К.: Здоров’я, 2005.- 736 с.
2. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник – К.: Либідь, 2002. – 576 с.
3. Гелей С., Рутар С. Політологія: Навч. посіб. – К.: Знання, 2010. – 415 с.
4. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів (За ред. О. В.Бабкіної, В.П. Горбатенка). – К.: Видавничий центр “Академія”, 2010. – 560 с.
5. Рудич Ф.М. Політологія: Підручник – К.: Либідь, 2009. – 489 с.
6. Теория политики: Учебное пособие /Под ред.Б.А.Исаева. – СПб.; Питер, 2008. – 464 с.
7. Вонсович Г.Б. З історії західної політичної думки ХХ століття. – Навчально-методичний посібник. – Кам’янець – Подільський, 1997. – 76 с.

8. Кухта Б., Красівський О., Ліпенцев А. Політологія (Історія і теорія політичної науки): Курс лекцій. – Львів: Кальварія, 2009. -279 с.
9. Ярош Б., Ярош О. Загальна теорія політики: Навч. посібник. – Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. – 240 с.
10. Конституція України. – К.: Парламентське видавництво, 1997. - 98 с.
11. Бебик В.М. Політологія для політика і громадянина: Монографія. – К.: МАУП, 2007.
12. Антология мировой политической мысли: В 5 т. – М. 1997.

Мова викладання: українська

ЗП-07 Основи охорони праці

Опис (анотація): Основи охорони праці – нормативна дисципліна, яка вивчається з метою формування у майбутніх фахівців з вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь з правових та організаційних питань охорони праці, з питань гігієни праці, виробничої санітарії, техніки безпеки та пожежної безпеки, визначеного відповідними державними стандартами освіти, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності.

Програма дисципліни ”Основи охорони праці” розроблена з урахуванням того, що вивчення питань, що пов’язані з охороною праці в університеті здійснюється на двох рівнях: при вивченні БЖД в першому семестрі першого курсу, основ охорони праці – в другому семестрі першого курсу.

Поглиблене вивчення питань охорони праці, техногенної безпеки та надзвичайних ситуацій на виробництві передбачається надалі на етапі підготовки спеціалістів за професійно-орієнтованими програмами, розроблені згідно з державними стандартами освіти як продовження цієї програми і спрямованими на оволодіння студентами методами і засобами

створення безпечних умов праці з урахуванням специфічних особливостей освітньої галузі за профілем спеціальностей на базі знань дисципліни "Основи охорони праці" і профілюючих дисциплін.

Тип: цикл природничо-наукової (фундаментальної) підготовки

Термін вивчення: 4 курс (7-8 семестр).

Кількість кредитів: 1,5 кредити ECTS: всього 54 год., з них: денна форма навчання –36 год. аудиторних: 18 год. лекційних, 18 год. практичних занять.

Викладацький склад: Мендерецький В.В. – д.пед.н., професор кафедри методики викладання фізики та дисциплін технологічної освітньої галузі, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Панчук О.П., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Поведа Т.П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Пташнік Л.І., старший викладач кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Чорна О.Г.

Мета курсу: полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці.

Основні завдання дисципліни: вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Результати навчання: студенти мають знати: засвоївши програму навчальної дисципліни «Основи охорони праці» студенти мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони

праці та володіти такими основними професійними компетенціями з охорони праці:

у науково-дослідній діяльності:

- готовність застосовувати сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;
- здатність поставити завдання та організувати наукові дослідження з визначення професійних, виробничих ризиків, загроз на робочих місцях.

у технологічній діяльності:

- обґрунтування і розробка безпечних технологій (в галузі діяльності);
- участь у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;
- розробка та проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.

вміти:

в організаційно-управлінській діяльності:

- впроваджувати організаційні і технічні заходи з метою поліпшення безпеки праці;
- управляти діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- впроваджувати ефективний розподіл функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці у виробничому колективі.
- розробка і впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування зразків техніки і робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці.

у педагогічній діяльності:

- розробляти методичне забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці.

у консультаційній діяльності:

- надавати допомогу та консультації працівників з практичних питань безпеки праці;
- готовність контролювати виконання вимог охорони праці в організації

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лабораторно-практичні роботи, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Залік	Сума
Змістовий модуль (60 балів)					
Поточний контроль	Самостійна робота	ІНДЗ	МКР		100
35 балів	15 балів	15 балів	35 балів		

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Білик Р.М. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2012. – 156с.
2. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Основи охорони праці: Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2011. – 175с.
3. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2011. – 277с.
4. Ткачук К. Н., Халімовський М. О., Зацарний В. В. та ін. Основи охорони праці: Підручник. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Основа, 2006. – 444 с.
5. Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.
6. Основи охорони праці: Підручник / За ред. проф. В.В.Березуцького – Х.: Факт, 2005. – 480 с.
7. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
8. Третьяков О.В., Зацарний В.В., Безсонний В.Л. Охорона праці: Навчальний посібник з тестовим комплексом на CD/ за ред. К.Н. Ткачука. – К.: Знання, 2010. – 167 с. + компакт-диск.
9. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
10. Желібо Є. П., Баранова Н. І., Коваленко В.В. Охорона праці в органах державної податкової служби. Навч. посібник для ВНЗ. Ірпінь. - 2002.

11. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
12. Охорона праці в будівництві: Навч. посіб. посібник / за редакцією Коржика Б.М. і Іванова В.М. – Харків: Форт, 2010. – 388 с.
13. Березюк О. В., Лемешев М. С. Охорона праці в галузі радіотехніки: Навч. посіб. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 159 с.
14. Ярошевська В.М., Чабан В.Й. Охорона праці в будівельній галузі: Навч. посіб. – Рівне: НУВГП, 2005. – 313с.
15. Батлук В. А. Охорона праці в галузі телекомунікацій: Навч. посіб. – Львів: Афіша, 2003. – 320 с.

Мова викладання: українська.

ПП 07 Педагогічний малюнок

3.1. Ідентифікація.

Педагогічний малюнок

Дисципліна професійної і практичної підготовки.

№ ПП 07

3.2. Опис (анотація).

Курс вивчення дисципліни «Педагогічний малюнок» побудований за принципом підготовки фахівця з образотворчого мистецтва.

Мета курсу – естетична та професійна підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва до володіння педагогічним малюнком

Завдання навчальної дисципліни:

- володіння методами, прийомами педагогічного малюнку;
- знання зображальних особливостей тематичного матеріалу;
- розуміння художньо-виразних засобів образотворчого мистецтва та естетичних якостей дитячої художньої творчості.

3.3. Тип.

Нормативна.

3.4. Термін вивчення.

4-й курс, II семестр.

3.5. Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 1,5. Всього 54 год. Аудиторних – 26, з них: лекційних – 12; практичних – 14. Самостійна робота – 28 год.

Програма курсу передбачає 12 годин лекційних занять, 14 годин практичних занять та 28 годин самостійної роботи. Курс дає наукове обґрунтування сучасним технологіям викладання гурткових занять з образотворчого мистецтва.

3.6. Викладацький склад.

Шульц Ніна Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства.

3.7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Курс призначений для студентів педагогічного факультету напряму 6.020205 «Образотворче мистецтво*».

Навчальний курс містить розділ: Педагогічний малюнок – дієвий засіб наочного навчання.

3.8. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Студенти повинні знати:

знати:

- методи ілюстрації та демонстрації;

- новітні технології як засоби застосування педагогічного малюнку **Вміти:**

- володіти прийомами педагогічного малюнку, його різновидами;

- малювати крейдою на шкільній дошці.

3.9. Методи викладання дисципліни.

- пояснювально-ілюстративний,
- репродуктивний, проблемний,
- частково-пошуковий.

3.10. Методи оцінювання.

Фронтальний, індивідуальний, груповий, комбінований, поточний, підсумковий.

Види контролю: модульна контрольна робота, залік, самостійна робота.

- усне опитування;
- письмовий контроль;
- самоконтроль.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

<i>Модуль 1. Змістовий модуль 1</i>		Рейтингова оцінка за ЗМ 1 (залік)
Поточний контроль та самостійна робота	МКР	
50	50	100

Рекомендована література

1. Ростовцев Н. Н. Учебный рисунок : [учебное пособие для пед. училищ] / Н. Н. Ростовцева. – М. : «Просвещение», 1976. – 288 с.
2. Популярная художественная энциклопедия: Архитектура. Живопись. Скульптура. Графика. Декоративное искусство / [гл. ред. В. М. Полевой ; ред. кол.: В. Ф. Маркузон, Д. В. Сарабьянов, В. Д.

Синюков]. – М. : «Сов. Энциклопедия». Книга II. М-Я, 1986. – 432 с.: 32 л. ил.

3. Гинзбург И. П. П. Чистяков и его педагогическая система / И. П. Гинзбург. – Л. – М. : Искусство, 1940. – 146 с.

4. Рудницькі О. П. Педагогіка : загальна та мистецька : [навчальний посібник] / О.

5. Кириченко М.Н., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. / Кириченко М.Н., Кириченко І.М. – К.: Вища школа, 2002

3.11. Мова викладання Українська.

ЗП 11 Історія, теорія і практика роботи в гуртках

3.1. Ідентифікація.

Історія, теорія і практика роботи в гуртках

Дисципліна спеціальної підготовки.

№ СП 10.

3.2. Опис (анотація).

Історія, теорія і практика роботи в гуртках передбачає зміст, форми організації навчально-виховного процесу та методи викладання гурткових занять з образотворчого мистецтва.

Мета курсу – формування в майбутніх педагогів цілісної системи знань щодо поняття позакласної роботи; ознайомлення студентів із сучасними технологіями позашкільної роботи; розвиток умінь мислити творчо, бути здатними до художнього самовираження, духовного самовдосконалення, виховувати особистісно-ціннісного ставлення до образотворчого мистецтва, реальної участі в конкретних видах педагогічної діяльності з художнього виховання.

Завдання навчальної дисципліни:

- закріплення, збагачення та поглиблення знань, набутих у процесі навчання, застосування їх на практиці розвитку особистісної цілісності, духовності та формування естетичної культури;

- виховання активного ставлення до естетичних явищ дійсності та мистецтва;
- цілеспрямоване і систематизоване формування навичок естетичного сприймання та оцінної діяльності;
- стимулювання та актуалізація творчого потенціалу й удосконалення практичних знань, умінь і навичок в галузі різних видів мистецтва;
- розвиток прагнення до творчої самореалізації в різних видах поліхудожньої діяльності.

3.3. Тип.

Вибіркова.

3.4. Термін вивчення.

4-й курс, VII семестр.

3.5. Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 1,5. Всього 54 год. Аудиторних – 18, з них: лекційних – 12; практичних – 6. Самостійна робота – 36 год.

Програма курсу передбачає 18 години лекційних занять, 6 годин практичних занять та 36 годин самостійної роботи. Курс дає наукове обґрунтування сучасним технологіям викладання гурткових занять з образотворчого мистецтва.

3.6. Викладацький склад.

Шульц Ніна Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства.

3.7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Курс призначений для студентів педагогічного факультету спеціальності «Образотворче мистецтво*».

Навчальний курс містить розділ: Науково-теоретичні основи навчання дітей в гуртку з образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі.

3.8. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Студенти повинні **знати:**

знати:

- положення з державних документів, нормативних матеріалів, освітньо-виховних програм щодо позакласної роботи;
- основні теоретико-методичні поняття сутності та структури гурткової роботи;
- основні теоретико-методичні поняття з теорії, історії та методики позакласної та позашкільної роботи з образотворчого мистецтва;
- основні завдання художньо-естетичного розвитку і виховання учнів;
- новітні методи, прийоми навчання і виховання учнів у процесі використання технологій навчання;
- особливості планування гурткових занять образотворчого мистецтва;
- завдання, зміст, засоби образотворчої діяльності, особливості кожного з видів образотворчої діяльності в навчально-виховному процесі.
- цілі і засоби, плани і програми педагогічної діяльності і педагогічного спілкування, об'єкти і суб'єкти педагогічної взаємодії, усвідомлення професійно-значущих цінностей.

Вміти:

- аналізувати художні твори: визначати жанр, характер, засоби художньої виразності, тощо;
- орієнтуватися у змістових та структурних складових сучасних технологій образотворчої діяльності, навчальних програмах позакласної та позашкільної роботи з образотворчого мистецтва;
- у процесі використання педагогічних технологій добирати художні твори щодо вікових можливостей учнів;

- добирати нетрадиційні техніки виконання художніх творів, залучення учнів до художньої творчості;
- класифікувати види діяльності та матеріали;
- розробляти дидактичний матеріал для використання під час впровадження технологій. інтелектуально та практично вирішувати завдання викладання образотворчого мистецтва сучасними вимогами до уроку та підготовки вчителя до нього;
- створювати основи для наступного формування творчого підходу до діяльності вчителя образотворчого мистецтва у школі.

3.9. Методи викладання дисципліни.

- пояснювально-ілюстративний,
- репродуктивний, проблемний,
- частково-пошуковий,
- дослідницький.

3.10. Методи оцінювання.

Фронтальний, індивідуальний, груповий, комбінований, поточний, підсумковий.

Види контролю: модульна контрольна робота, екзамен, самостійна робота.

- усне опитування;
- письмовий контроль;
- самоконтроль.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Модуль 1. Змістовий модуль 1				Рейтингова оцінка за ЗМ 1
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	
20	20	20	40	100

Рекомендована література

1. Букатова В. М., Ершова А. П. Я иду на урок: Хрестоматия игровых приемов обучения: Книга для «учителя. — М.: Издательство «Первое сентября», 2000. — 224 с.
2. Воронцов В.В. Технология обучения // Педагогика / Под ред. П.И. Пидкасистого. — М., 1996. — 168 с.
- 3.
4. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии. — М.: Народное образование, 1998. — 360 с.
5. Хуторской А.В. Современная дидактика.— С.-Петербург, 2001.—533 с.
6. Фальтус Р.М. Приготуватися до роботи в групах // Робота в групах. Вибрані статті / Пер. з польськ. — Варшава, 1994. — С. 7-14.
7. Фрадкин Ф.А. Педагогические технологии в исторической перспективе // История педагогических технологии,— М., 1992. — С. 3-12.
1. Коновець С.В. Підготовка вчителя образотворчого мистецтва. Метод. посіб. — К., 2002. — 70с.
2. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. За ред.. Пехоти О.М. — К.: Вид-во А.С.К., 2004. — 256с.
3. Чен Н.В. Нетрадиційні техніки зображення: Навч.-метод. посіб. — Харків: Скорпіон, 2007. — 48с.

3.11. Мова викладання Українська.

ПП 11 Методика застосування комп'ютерної техніки при викладанні предметів шкільного курсу

Опис (анотація): Методика застосування комп'ютерної техніки при викладанні предметів шкільного курсу передбачає підготовку учителя образотворчого мистецтва кваліфікаційного рівня бакалавр. Програма

розкриває мету, завдання, принципи, методи, технічні засоби, форми організації навчання образотворчого мистецтва в школі із застосуванням комп'ютерної техніки.

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу професійної та практичної підготовки.

Термін вивчення (рік, семестр тощо): 4-й курс, VII семестр.

Кількість кредитів. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

К-сть кредитів – 1,0. Всього 36 год. Аудиторних – 12, з них: лекційних – 4; лабораторних – 8. Самостійна робота – 24 год.

Програма курсу передбачає 4 години лекційних занять, 8 годин лабораторних занять та 24 години самостійної роботи. Курс дає наукове обґрунтування поняттю комп'ютерного забезпечення в роботі вчителя та новітніх інформаційних технологій в освіті, застосування мультимедійних технологій на уроках образотворчого мистецтва.

Викладацький склад. Шульц Ніна Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства.

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета курсу – ознайомити студентів з елементами комп'ютерної грамотності у процесі педагогічної діяльності, спрямовувати на застосування сучасних технічних засобів і новітніх технологій у майбутній професійній діяльності в школі, розвивати загальні та спеціальні здібності, художньо-образне мислення, виховувати потребу і здатність до художньої творчої самореалізації та самовдосконалення. Програма з курсу методики розроблена відповідно до настанов «Державного стандарту загальної середньої школи» та основних положень сучасної науково-педагогічної концепції про взаємодію мистецтв у полі художнього розвитку школярів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика застосування комп'ютерної техніки при викладанні предметів шкільного курсу» є:

- застосування сучасних інформаційних технологій при викладанні предметів шкільного курсу;
- використання інформаційних технологій на уроках;
- зробити навчання більш інтенсивним, головне, ефективним за рахунок реалізації можливостей мультимедіа навчальних систем до дієвого і наочного подання навчального матеріалу в школі;
- підвищити унаочненість навчального процесу;
- забезпечити пошук інформації із різноманітних джерел;
- оволодіння елементами комп'ютерної грамотності;
- формування логічного, творчого мислення;
- організувати колективну й групову роботи;
- здійснювати контроль навчальних досягнень.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Курс призначений для студентів педагогічного факультету напряму 6.020205 Образотворче мистецтво*.

Навчальний курс складається з розділу: Новітні інформаційні технології в освіті.

Студенти повинні знати:

- основний зміст всіх тем програми;
- сучасні інформаційні технології та комп'ютерні програми;
- елементи комп'ютерної грамотності;
- умови зберігання комп'ютерної техніки;
- вимоги до роботи на комп'ютері.

вміти:

- застосовувати набуті теоретичні і практичні знання у розв'язанні завдань майбутньої професії;
- використовувати комп'ютерної техніки при підготовці уроку, при поясненні нового матеріалу, закріпленні, повторенні, контролі;
- усвідомлювати специфіку комп'ютерних засобів і їх втілення в практику роботи в школі;

- орієнтуватися в сучасних інформаційних технологіях з метою інтегрування зі спадщиною в галузі історії та методики викладання образотворчого мистецтва;

- пояснювати дітям специфіку застосування комп'ютерної техніки при викладанні предметів шкільного курсу;

- творчо підходити до вирішення конкретних професійних та педагогічних завдань;

- проводити уроки образотворчого мистецтва з застосуванням комп'ютерної техніки.

Методи викладання дисципліни.

- словесний, пояснювально-ілюстративний,
- наочний;
- практичний.

Методи оцінювання.

Фронтальний, індивідуальний, поточний, підсумковий.

Види контролю: модульна контрольна роботи, залік, самостійна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Модуль 1. Змістовий модуль 1		Рейтингова оцінка за ЗМ 1 (залік)
Поточний контроль та самостійна робота	МКР	
50	50	100

Мова викладання Українська.

ЗП.15 ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ

Опис (анотація): курс «Історія архітектури» забезпечує фахову підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво за напрямом 6.020205

Образотворче мистецтво*; орієнтований на розвиток творчого мислення і художніх здібностей, виховання загальної естетичної культури, розуміння сутності мистецтвознавчого аналізу, зокрема історико-архітектурного, й унікальності європейських художніх проявів. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованими Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу загальнопрофесійної підготовки.

Термін вивчення: IV курси (8 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 2,5 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 90 (аудиторних – 30, з них: лекцій – 18, практичних – 12; позааудиторних – 60).

– **заочна форма навчання:** 2,5 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 90 (аудиторних – 10, з них: лекцій – 8, практичних – 2; позааудиторних – 80).

Викладацький склад: Березіна Інна Вікторівна, кандидат архітектури, доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з історії архітектури в хронологічному проміжку від VII тисячоліття до н.е. (мegalітична архітектура) до кінця XX століття; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення, творчості; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь та навичок, необхідних для адекватної мистецтвознавчої діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення, стимуляцію творчого потенціалу.

Основою реалізації програми є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке

повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві. Лекційний курс охоплює основні аспекти історії всесвітньої архітектури: архітектурні стилі та напрямки; їх віддзеркалення у часі та регіональні виміри; життєвий та творчий шлях видатних архітекторів; кращі твори архітектури, які створили скарбницю світового зодчества. Практичні заняття – опрацювання теоретичних питань, викладених у рамках лекційного курсу та засвоєних у процесі самостійної підготовки; виконання модульних контрольних робіт на закріплення теоретичних знань з історії архітектури.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- вивчення загальної картини розвитку архітектури в епохи: доісторичну, Античності, Середньовіччя і Нового часу;

- ознайомлення з періодизацією розвитку архітектури, з основними хронологічними й стилістичними періодами, з особливим акцентуванням архітектури Єгипту, Месопотамії, Греції, Риму, а також романської архітектури, готики, ренесансу, бароко, класицизму, історизму, модерну, функціоналізму, постмодернізму, з докладнішим вивченням архітектури Київської Русі;

- засвоєння основних архітектурних стилів;

- отримання уявлень про етапні, найвизначніші пам'ятки архітектури; комплекси та ансамблі; найвизначніші стародавні міста світу як пам'ятки містобудівного мистецтва;

- ознайомлення з творчістю найвидатніших архітекторів світу;

- демонстрація регіональної та національної специфіки архітектури різних країн і регіонів світу;

- ознайомлення з основними результатами наукових дискусій та новітніх досліджень у сфері історії всесвітньої архітектури;

- розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення;

- формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-

творчого потенціалу;

—естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- основні етапи розвитку архітектури, у т.ч. в розрізі різних регіонів і країн, великих світових стилів;
- загальні риси та особливості архітектури на певних етапах, в різних країнах і регіонах;
- основні риси архітектури стародавніх Єгипту, Дворіччя й Месопотамії, Персії, античних Греції і Риму; класичні грецькі та римські архітектурні ордери, візантійську, романську, готичну, ренесансну, барокову, класицистичну архітектуру; етапи розвитку архітектури XIX–XX ст.ст.;
- етапні, найвизначніші пам'ятки архітектури;
- визначні архітектурні ансамблі й комплекси як пам'ятки архітектурного та містобудівного мистецтва;
- творчість найвидатніших архітекторів світу.

Студенти мають *уміти*:

- вільно орієнтуватися в світі архітектурної спадщини європейських народів;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- працювати з фаховою літературою;
- самостійно досліджувати окремі питання з історико-архітектурної тематики при підготовці доповідей, повідомлень, рефератів, курсових та дипломних робіт; при підготовці до заліку;
- застосовувати в практичній діяльності знання, отриманні при вивченні архітектури Античності, Середньовіччя, Відродження, Нового часу;
- вести наукові пошуки та готувати доклади за заданими темами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення лекційних і практичних занять, організацію самостійної роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає сприймання та аналіз-інтерпретацію творів мистецтва, а також естетико-мистецтвознавчу пропедевтику (засвоєння понять і термінів).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

8 семестр (залік у 8 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1			Рейтингова оцінка за ЗМ 6
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	
30	20	50	
			100

заочна форма навчання

8 семестр (залік у 8 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1			Рейтингова оцінка за ЗМ 6
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	
30	20	50	
			100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

89. Верман К. История искусства всех времен и народов. Искусство первобытных племен, народов дохристианской эпохи и населения Азии и Африки с древних веков до XIX столетия / К. Верман. – С.Пб : ООО «Полигон», 2000. – Т. 1. – 944 с. : ил.

90. Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства / Б. Р. Виппер. – М. : Изобразительное искусство, 1985. – 285 с.

91. Подъяпольский С. С. Реставрация памятников архитектуры / С. С. Подъяпольский. – М. : Стройиздат, 2000. – 287 с.

92. Прибега Л. Історичне середовище як пам'яткоохоронна категорія / Л. Прибега // Українська академія мистецтва : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 177–186.
93. Ранинский Ю. В. Памятники архитектуры и градостроительства : учеб. пособие для архит. и строит. спец. вузов / Ю. В. Ранинский. – М. : Высш. шк., 1998. – 63 с.
94. Ткачев В. Н. История архитектуры / В. Н. Ткачев. – М. : Высш. шк., 1987. – 270 с.
95. Трошкіна О. Представницька архітектура як реалія епохи (до проблеми традицій, наслідування, наступності) / О. Трошкіна, О. Сєдак. // Українська академія мистецтв : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 205–206.
96. Энциклопедия искусства // Архитектура, изобразительное и декоративно-прикладное искусство 17-20 веков. – М., 1999. – Т. 7.
97. Юрген Э. История современной архитектуры. – М., 1972.

Мова викладання – українська.

ПП 12.04 МИСТЕЦТВО ВІТРАЖУ

Опис (анотація): курс «Мистецтво вітражу» забезпечує художню педагогічну підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво* до ефективного вирішення завдань створення предметів декоративно-прикладного мистецтва (вироби зі скла, вітражні композиції) та оволодіння методикою навчання цьому учнів загальноосвітніх шкіл.

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу професійної і практичної підготовки.

Термін вивчення: IV курси (7 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 2,0 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 72 (аудиторних – 24, з них: практичних – 24; позааудиторних – 48).

Викладацький склад: Кляпетура І.І., асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: підготовка майбутнього вчителя образотворчого мистецтва до професійного ведення занять з художньої праці в загальноосвітній школі, а також у школах з поглибленим вивченням образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, керівництва позакласною та позашкільною роботою, підготовка фахівців для міжшкільних навчально-виробничих комбінатів із трудовим навчанням за профілями традиційних народних художніх промислів України.

До основних **завдань** курсу відносяться:

–навчити студентів розуміти твори народного та професійного декоративно-прикладного й ужиткового мистецтва (гутництва, віражного мистецтва);

–формувати уміння аналізувати технологічні процеси, що використовуються при виготовленні художніх виробів із скла;

–формувати вміння майстерно здійснювати творчі задуми в матеріалі, використовуючи декоративні та художні техніки вітражу.

Результати навчання: студенти мають *знати* історію становлення та розвитку народного декоративно-ужиткового мистецтва (мистецтва вітражу); особливості вітражу як одного із видів народного декоративно-прикладного мистецтва; традиційні композиційні прийоми та семантику декоративного оздоблення ужиткових виробів зі скла; матеріали, інструменти, технічні прийоми та технологію виготовлення декоративно-ужиткових виробів різного призначення, зокрема, віражного мистецтва; послідовність виконання декоративних виробів за технологіями: розпис олійними та вітражними фарбами, виготовлення декоративних виробів зі скла в техніці «ф'юзинг», «псевдо-вітраж», «класичний вітраж», «тіффані»; вимоги охорони праці та правила техніки безпеки при виготовленні вітражних виробів.

Студенти мають *уміти*: творчо застосовувати набуті теоретичні та практичні знання про вітражне мистецтво у розв'язанні завдань майбутньої професійної діяльності; підготувати робоче місце, підбирати інструменти та матеріали для виготовлення виробу; виготовляти вироби, використовуючи технологічні прийоми: вирізування скла, обточування, пайки, розпису, поєднання з іншими матеріалами, випалювання в муфельній печі.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з історією розпису на склі, різноманітними техніками розпису на склі, технологіями виготовлення вітражних виробів, особливостями синтезу матеріалів при виготовленні виробів зі скла, засвоєння матеріалу на практичних роботах.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи (МКР), комплексні контрольні роботи (ККР) тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

7 семестр (залік)

Поточний контроль (60 балів)						М КР	Самос тійна робота	Рейти нгова оцінка за ЗМ 1- 6
3 <i>М 1</i>	3 <i>М 2</i>	3 <i>М 3</i>	3 <i>М 4</i>	3 <i>М 5</i>	3 <i>М 6</i>			
1 0	1 0	1 0	1 0	1 0	1 0	2 5	15	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

24. Грималюк Р. Вітражі Львова. / Р. Грималюк. – Львів, 2004. – 235 с.
25. Захарчук-Чугай Р.В. Українське народне декоративне мистецтво : навч. посіб. / Р.В. Захарчук-Чугай, Є.А. Антонович. – Київ : Знання, 2012. – 342 с.
26. Литвиненко С. Технология фьюзинга / С. Литвиненко. – Киев, 2005. – 150 с.
27. Опалюк О.М. Декоративно-ужиткова робота : навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський : Друк-сервіс, 2012. – 196 с.
28. Рагин В. Искусство витража. От истоков к современности. / В. Рагин, М. Хиггинс. – Москва : Белый город, 2004. – 288 с.

Мова викладання – українська.

6.020205 Образотворче мистецтво

ГЕ 06 ПОЛІТОЛОГІЯ

Анотація: Політологія як навчальна дисципліна покликана допомогти майбутнім фахівцям різних сфер суспільної діяльності оволодіти систематизованими знаннями про політику, які б стали основою їхньої громадянської політичної культури; посприяти оволодінню ними методологією аналізу політичного життя, виробити світоглядні критерії оцінювання поточних політичних подій, фактів і явищ; навчити застосовувати політологічні знання як у соціально-політичній практиці, так й у власній громадській діяльності.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

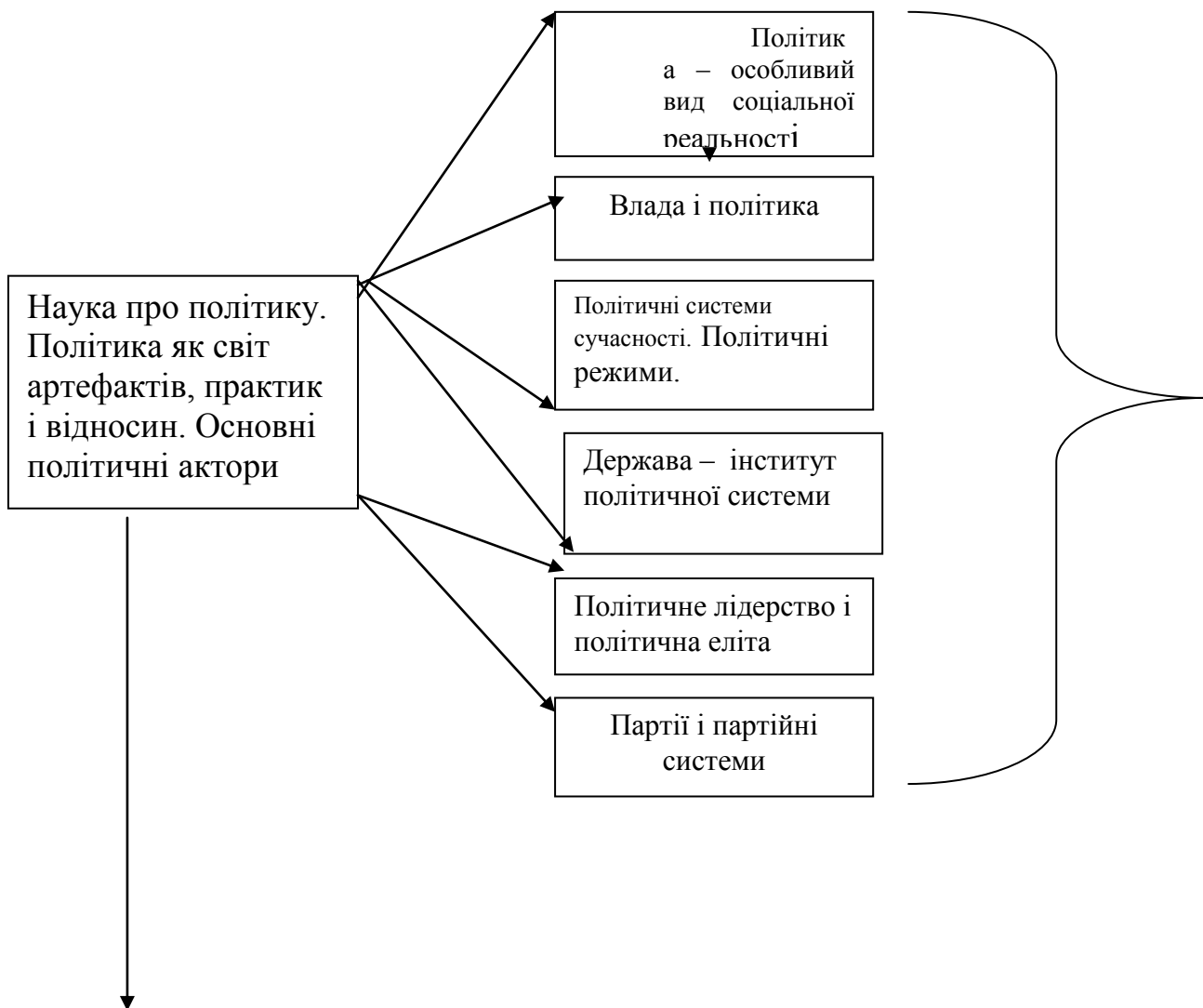
Термін вивчення: 4 курс (7 семестр).

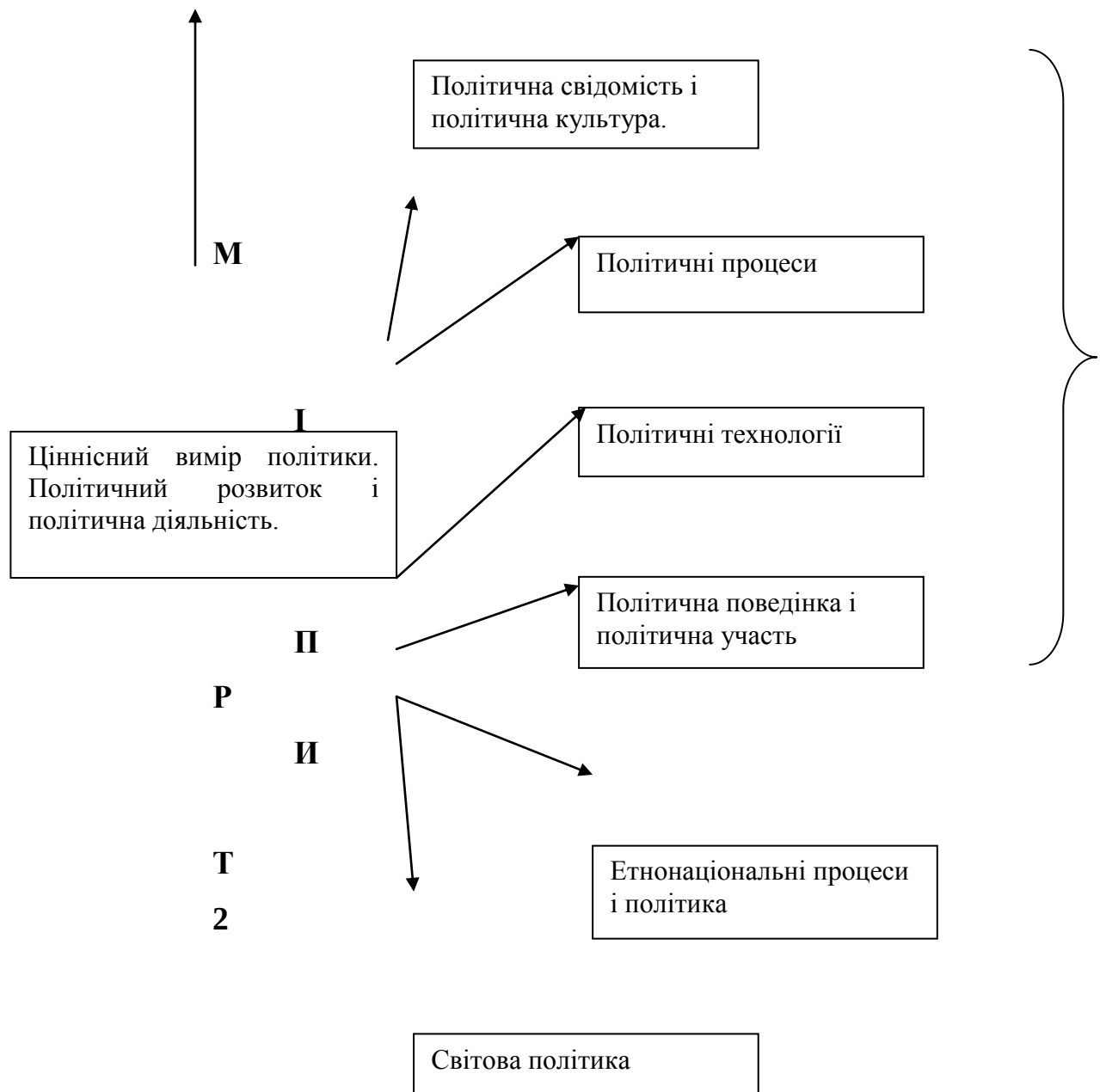
Кількість кредитів: 2 кредити ECTS: всього 72 год., з них: денна форма навчання – 72 год. аудиторних; 22 год. лекційних, 10 год.

семінарських занять; заочна форма навчання - 16 год. аудиторних,;
лекційних -10 год. і 6 год. семінарських занять.

Викладацький склад: професор Нечитайло В.В., кандидат політичних наук, ст. викладач Кобильник В.В., кандидат політичних наук, ст. викладач Маркітантов В.Ю., кандидат історичних наук, доцент кафедри політології і соціології Вонсович Г.Б., кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і соціології Вонсович С.Г., асистент кафедри політології і соціології Чабанов В.Г.

Структурно – логічна схема навчальної дисципліни:

Предметом дисципліни "Політологія" є визначення природи, сутності і механізмів здійснення політичної влади, політичних і державних інститутів, політичної свідомості, культури і поведінки.

Метою курсу є формування у студентів засадових уявлень і знань з теорії та методології аналізу соціально-політичного життя, вироблення світоглядних орієнтацій та ціннісних критеріїв оцінювання політики,

влади, політичних подій, явища, усвідомлення їх сутності та ролі людини в політичному житті суспільства.

Основні завдання дисципліни:

- 1) розкрити зміст і сутність політології як наукової дисципліни та етапи її розвитку;
- 2) обґрунтувати політику як світ політичних артефактів, практик і реальних відносин;
- 3) показати політику як світ уявлень і фактів свідомості;
- 4) проаналізувати теорії політичного процесу, соціально-політичних трансформацій і світової політики;
- 5) формувати у майбутніх спеціалістів соціально-гуманітарного, природничого й технічного фаху чітке розуміння сутності, змісту, ролі та значення політики у локальному і глобальному аспектах;
- 6) вдосконалювати вміння студентів співвідносити знання теорії із сучасною практикою політичного життя;
- 7) розвивати у студентів уміння самостійно працювати із науковою, навчально-методичною та спеціальною літературою; працювати у всесвітній мережі та електронними носіями інформації;
- 8) стимулювати науково-пошукову творчість студентів, їхнє прагнення до вдосконалення політичної, громадянської освіти.

Програма курсу включає дискурсивно - політологічний, історико-філософський, духовно-культурний і міжнародний аспекти політики, що дозволяє отримати достатньо цілісне уявлення про соціально-політичну сферу і сприяє виробленню у студентів відповідних умінь і навичок для їхньої майбутньої професійної діяльності.

Результати навчання: студенти мають знати:

об'єкт, предмет, методи курсу;

методологічні питання, школи та напрями історії і теорії політичної науки, світової так і вітчизняної; володіти понятійно-категоріальним апаратом;

структуру та особливості функціонування політичної сфери суспільства;
основні категорії політичної науки ;
механізм формування і функціонування політичної влади;
відмінності у діяльності політичних інститутів;
взаємовпливи особи і політики (у т.ч. студентства);
суб'єктів світової політики і міжнародних відносини та місце і роль України як політичного актора.

Студенти мають уміти:

орієнтуватися у складних проблемах політичного життя, усвідомлювати своє місце і роль у політичних процесах та можливість впливати на них;
оперувати основними політичними поняттями і категоріями;
аналізувати політичні проблеми, процеси і тенденції сучасного етапу соціального розвитку;
дотримуватись основних вимог щодо особистої самоосвіти і політичної культури та поведінки;
визначати місце і роль знань, умінь і навичок з політології у виховному і освітньому процесах;
розпізнавати різні види владних відносин, специфіку політичної влади;
орієнтуватися у проблемах поділу влади, формах політичного устрою і правління;
виокремлювати прояви прямої і представницької демократії, сприяти їх утвердженню у сучасному українському суспільстві;
чітко розуміти свої громадянські права, свободи і обов'язки, відстоювати принципи громадянського суспільства й правової держави;
давати раціонально-критичну оцінку діям різних політичних сил, груп, лідерів;
орієнтуватися у міжнародному політичному житті; геополітичній обстановці, мати уявлення про місце і статус України у сучасному світі.

Методикою вивчення дисципліни передбачено врахування взаємозв'язків основних тем курсу з поняттями, термінами і категоріями таких дисциплін, як історія України, всесвітня історія, політична історія ХХ століття, соціальної філософії, історії вітчизняної і зарубіжної літератури, соціальної психології, філософії глобальних проблем сучасної цивілізації.

Методика викладання дисципліни: вербальне пояснення викладача, різноманітні види бесід (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична тощо), створення та розв'язання проблемних ситуацій, конспектування матеріалу, опрацювання теоретико-методологічної, методичної літератури, конференції, дискусії, брейн-стормінг тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, співбесіда, написання самостійних робіт, контрольні роботи з модулів, письмове тестування, оцінка за індивідуальне навчально-дослідне завдання (реферат), підсумковий посеместровий контроль (іспит – усний, письмовий; (залік)).

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульні контрольні роботи	Іспит
20 балів	10	30 (15+15)	40

	балів	балів	балів
Заочна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Залік
30 балів	10 балів	60 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Політологія (Навчально – методичний комплекс). - / За ред.. Ф.М.Кирилюка. – К.: Здоров’я, 2005.- 736 с.
2. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник – К.: Либідь, 2002. – 576 с.
3. Гелей С., Рутар С. Політологія: Навч. посіб. – К.: Знання, 2010. – 415 с.
4. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів (За ред. О. В.Бабкіної, В.П. Горбатенка). – К.: Видавничий центр “Академія”, 2010. – 560 с.
5. Рудич Ф.М. Політологія: Підручник – К.: Либідь, 2009. – 489 с.
6. Теория политики: Учебное пособие /Под ред.Б.А.Исаева. – СПб.; Питер, 2008. – 464 с.
7. Вонсович Г.Б. З історії західної політичної думки ХХ століття. – Навчально-методичний посібник. – Кам’янець – Подільський, 1997. – 76 с.
8. Кухта Б., Красівський О., Ліпенцев А. Політологія (Історія і теорія політичної науки): Курс лекцій. – Львів: Кальварія, 2009. -279 с.

9. Ярош Б., Ярош О. Загальна теорія політики: Навч. посібник. – Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. – 240 с.
10. Конституція України. – К.: Парламентське видавництво, 1997. - 98 с.
11. Бебик В.М. Політологія для політика і громадянина: Монографія. – К.: МАУП, 2007.
12. Антология мировой политической мысли: В 5 т. – М. 1997.

Мова викладання: українська

ЗП-07 Основи охорони праці

Опис (анотація): Основи охорони праці – нормативна дисципліна, яка вивчається з метою формування у майбутніх фахівців з вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь з правових та організаційних питань охорони праці, з питань гігієни праці, виробничої санітарії, техніки безпеки та пожежної безпеки, визначеного відповідними державними стандартами освіти, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності.

Програма дисципліни ”Основи охорони праці” розроблена з урахуванням того, що вивчення питань, що пов’язані з охороною праці в університеті здійснюється на двох рівнях: при вивченні БЖД в першому семестрі першого курсу, основ охорони праці – в другому семестрі першого курсу.

Поглиблене вивчення питань охорони праці, техногенної безпеки та надзвичайних ситуацій на виробництві передбачається надалі на етапі підготовки спеціалістів за професійно-орієнтованими програмами, розроблені згідно з державними стандартами освіти як продовження цієї програми і спрямованими на оволодіння студентами методами і засобами створення безпечних умов праці з урахуванням специфічних особливостей освітньої галузі за профілем спеціальностей на базі знань дисципліни ”Основи охорони праці ” і профільюючих дисциплін.

Тип: цикл природничо-наукової (фундаментальної) підготовки

Термін вивчення: 4 курс (7-8 семестр).

Кількість кредитів: 1,5 кредити ECTS: всього 54 год., з них: денна форма навчання –36 год. аудиторних: 18 год. лекційних, 18 год. практичних занять.

Викладацький склад: Мендерецький В.В. – д.пед.н., професор кафедри методики викладання фізики та дисциплін технологічної освітньої галузі, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Панчук О.П., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Поведа Т.П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Пташнік Л.І., старший викладач кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Чорна О.Г.

Мета курсу: полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці.

Основні завдання дисципліни: вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Результати навчання: студенти **мають знати:** засвоївши програму навчальної дисципліни «Основи охорони праці» студенти мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці та володіти такими основними професійними компетенціями з охорони праці:

у науково-дослідній діяльності:

- готовність застосовувати сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;
- здатність поставити завдання та організувати наукові дослідження з визначення професійних, виробничих ризиків, загроз на робочих місцях.

у технологічній діяльності:

- обґрунтування і розробка безпечних технологій (в галузі діяльності);
- участь у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;
- розробка та проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.

вміти:

в організаційно-управлінській діяльності:

- впроваджувати організаційні і технічні заходи з метою поліпшення безпеки праці;
- управляти діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- впроваджувати ефективний розподіл функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці у виробничому колективі.
- розробка і впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування зразків техніки і робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці.

у педагогічній діяльності:

- розробляти методичне забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці.

у консультаційній діяльності:

- надавати допомогу та консультації працівників з практичних питань безпеки праці;
- готовність контролювати виконання вимог охорони праці в організації

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лабораторно-практичні роботи, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Залік	Сума
Змістовий модуль (60 балів)					
Поточний контроль	Самостійна робота	ІНДЗ	МКР		100
35 балів	15 балів	15 балів	35 балів		

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Білик Р.М. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2012. – 156с.
2. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Основи охорони праці: Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2011. – 175с.
3. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2011. – 277с.
4. Ткачук К. Н., Халімовський М. О., Зацарний В. В. та ін. Основи охорони праці: Підручник. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Основа, 2006. – 444 с.
5. Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.
6. Основи охорони праці: Підручник / За ред. проф. В.В.Березуцького – Х.: Факт, 2005. – 480 с.
7. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
8. Третьяков О.В., Зацарний В.В., Безсонний В.Л. Охорона праці: Навчальний посібник з тестовим комплексом на CD/ за ред. К.Н. Ткачука. – К.: Знання, 2010. – 167 с. + компакт-диск.
9. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
10. Желібо Є. П., Баранова Н. І., Коваленко В.В. Охорона праці в органах державної податкової служби. Навч. посібник для ВНЗ. Ірпінь. - 2002.
11. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

12. Охорона праці в будівництві: Навч. посіб. посібник / за редакцією Коржика Б.М. і Іванова В.М. – Харків: Форт, 2010. – 388 с.

13. Березюк О. В., Лемешев М. С. Охорона праці в галузі радіотехніки: Навч. посіб. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 159 с.

14. Ярошевська В.М., Чабан В.Й. Охорона праці в будівельній галузі: Навч. посіб. – Рівне: НУВГП, 2005. – 313с.

15. Батлук В. А. Охорона праці в галузі телекомунікацій: Навч. посіб. – Львів: Афіша, 2003. – 320 с.

Мова викладання: українська.

ЗП.12 ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ

Опис (анотація): курс «Історія архітектури» забезпечує фахову підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво за напрямом 6.020205 Образотворче мистецтво; орієнтований на розвиток творчого мислення і художніх здібностей, виховання загальної естетичної культури, розуміння сутності мистецтвознавчого аналізу, зокрема історико-архітектурного, й унікальності європейських художніх проявів. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованими Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу загальнопрофесійної підготовки.

Термін вивчення: IV курси (8 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 2,5 кредити ECTS; загальний обсяг годин – 90 (аудиторних – 30, з них: лекцій – 18, практичних – 12; позааудиторних – 60).

Викладацький склад: Березіна Інна Вікторівна, кандидат архітектури, доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з історії архітектури в хронологічному проміжку від VII тисячоліття до н.е. (мегалітична архітектура) до кінця XX століття; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення, творчості; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь та навичок, необхідних для адекватної мистецтвознавчої діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення, стимуляцію творчого потенціалу.

Основою реалізації програми є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві. Лекційний курс охоплює основні аспекти історії всесвітньої архітектури: архітектурні стилі та напрямки; їх віддзеркалення у часі та регіональні виміри; життєвий та творчий шлях видатних архітекторів; кращі твори архітектури, які створили скарбницю світового зодчества. Практичні заняття – опрацювання теоретичних питань, викладених у рамках лекційного курсу та засвоєних у процесі самостійної підготовки; виконання модульних контрольних робіт на закріплення теоретичних знань з історії архітектури.

До основних **завдань** курсу відносяться:

–вивчення загальної картини розвитку архітектури в епохи: доісторичну, Античності, Середньовіччя і Нового часу;

–ознайомлення з періодизацією розвитку архітектури, з основними хронологічними й стилістичними періодами, з особливим акцентуванням архітектури Єгипту, Месопотамії, Греції, Риму, а також романської архітектури, готики, ренесансу, бароко, класицизму, історизму, модерну, функціоналізму, постмодернізму, з докладнішим вивченням архітектури

Київської Русі;

—засвоєння основних архітектурних стилів;

—отримання уявлень про етапні, найвизначніші пам'ятки архітектури, комплекси та ансамблі; найвизначніші стародавні міста світу як пам'ятки містобудівного мистецтва;

—ознайомлення з творчістю найвидатніших архітекторів світу;

—демонстрація регіональної та національної специфіки архітектури різних країн і регіонів світу;

—ознайомлення з основними результатами наукових дискусій та новітніх досліджень у сфері історії всесвітньої архітектури;

—розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення;

—формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;

—естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- основні етапи розвитку архітектури, у т.ч. в розрізі різних регіонів і країн, великих світових стилів;
- загальні риси та особливості архітектури на певних етапах, в різних країнах і регіонах;
- основні риси архітектури стародавніх Єгипту, Дворіччя й Месопотамії, Персії, античних Греції і Риму; класичні грецькі та римські архітектурні ордери, візантійську, романську, готичну, ренесансну, барокову, класицистичну архітектуру; етапи розвитку архітектури XIX–XX ст.ст.;
- етапні, найвизначніші пам'ятки архітектури;
- визначні архітектурні ансамблі й комплекси як пам'ятки архітектурного та містобудівного мистецтва;
- творчість найвидатніших архітекторів світу.

Студенти мають *уміти*:

- вільно орієнтуватися в світі архітектурної спадщини європейських народів;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- працювати з фаховою літературою;
- самостійно досліджувати окремі питання з історико-архітектурної тематики при підготовці доповідей, повідомлень, рефератів, курсових та дипломних робіт; при підготовці до заліку;
- застосовувати в практичній діяльності знання, отримані при вивченні архітектури Античності, Середньовіччя, Відродження, Нового часу;
- вести наукові пошуки та готувати доклади за заданими темами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення лекційних і практичних занять, організацію самостійної роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає сприймання та аналіз-інтерпретацію творів мистецтва, а також естетико-мистецтвознавчу пропедевтику (засвоєння понять і термінів).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

8 семестр (залік у 8 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1			Рейтингова оцінка за ЗМ 6
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	
30	20	50	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Велика ілюстрована енциклопедія Історії мистецтва. – К., 2007.
2. Верман К. История искусства всех времен и народов. Искусство первобытных племен, народов дохристианской эпохи и населения Азии и Африки с древних веков до XIX столетия / К. Верман. – С.Пб : ООО «Полигон», 2000. – Т. 1. – 944 с. : ил.
3. Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства / Б. Р. Виппер. – М. : Изобразительное искусство, 1985. – 285 с.
4. Подъяпольский С. С. Реставрация памятников архитектуры / С. С. Подъяпольский. – М. : Стройиздат, 2000. – 287 с.
5. Прибега Л. Історичне середовище як пам'яткоохоронна категорія / Л. Прибега // Українська академія мистецтва : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 177–186.
6. Ранинский Ю. В. Памятники архитектуры и градостроительства : учеб. пособие для архит. и строит. спец. вузов / Ю. В. Ранинский. – М. : Высш. шк., 1998. – 63 с.
7. Ткачев В. Н. История архитектуры / В. Н. Ткачев. – М. : Высш. шк., 1987. – 270 с.
8. Трошкіна О. Представницька архітектура як реалія епохи (до проблеми традицій, наслідування, наступності) / О. Трошкіна, О. Сєдак. // Українська академія мистецтв : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 205–206.
9. Энциклопедия искусства // Архитектура, изобразительное и декоративно-прикладное искусство 17-20 веков. – М., 1999. – Т. 7.
10. Юрген Э. История современной архитектуры. – М., 1972.

Мова викладання – українська.

6.020206 Реставрація творів мистецтва

ГЕ 06 ПОЛІТОЛОГІЯ

Анотація: Політологія як навчальна дисципліна покликана допомогти майбутнім фахівцям різних сфер суспільної діяльності оволодіти систематизованими знаннями про політику, які б стали основою їхньої громадянської політичної культури; посприяти оволодінню ними методологією аналізу політичного життя, виробити світоглядні критерії оцінювання поточних політичних подій, фактів і явищ; навчити застосовувати політологічні знання як у соціально-політичній практиці, так й у власній громадській діяльності.

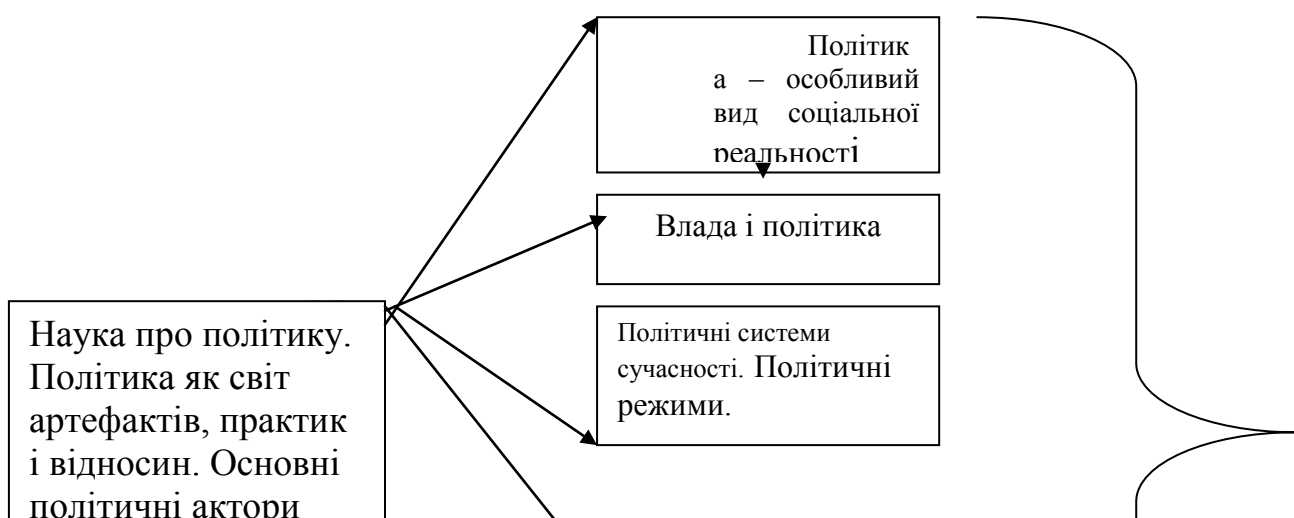
Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

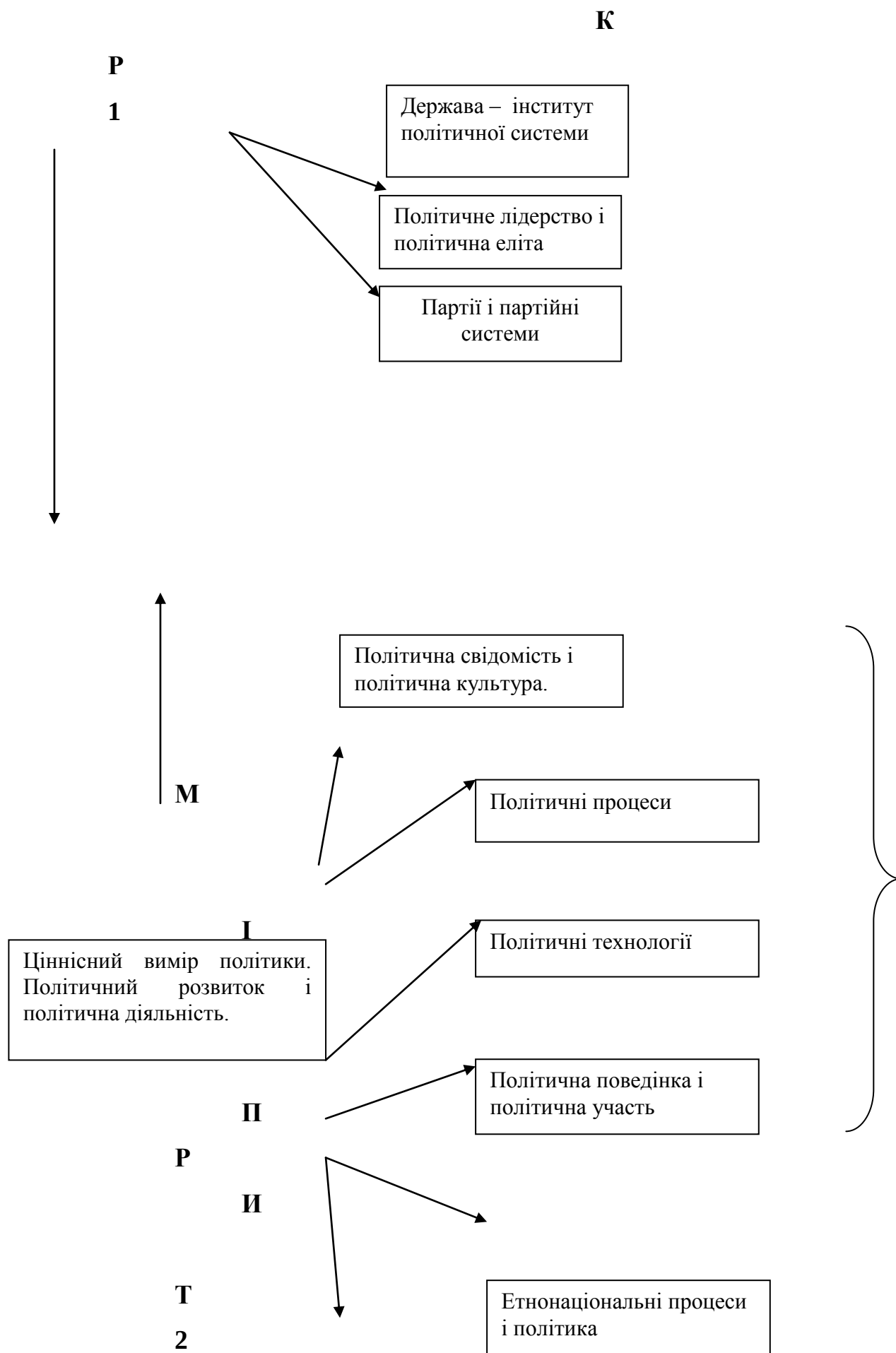
Термін вивчення: 4 курс (7 семестр).

Кількість кредитів: 2 кредити ECTS: всього 72 год., з них: денна форма навчання – 72 год. аудиторних; 22 год. лекційних, 10 год. семінарських занять; заочна форма навчання - 16 год. аудиторних,; лекційних - 10 год. і 6 год. семінарських занять.

Викладацький склад: професор Нечитайло В.В., кандидат політичних наук, ст. викладач Кобильник В.В., кандидат політичних наук, ст. викладач Маркітантов В.Ю., кандидат історичних наук, доцент кафедри політології і соціології Вонсович Г.Б., кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і соціології Вонсович С.Г., асистент кафедри політології і соціології Чабанов В.Г.

Структурно – логічна схема навчальної дисципліни:

Предметом дисципліни "Політологія" є визначення природи, сутності і механізмів здійснення політичної влади, політичних і державних інститутів, політичної свідомості, культури і поведінки.

Метою курсу є формування у студентів засадових уявлень і знань з теорії та методології аналізу соціально-політичного життя, вироблення світоглядних орієнтацій та ціннісних критеріїв оцінювання політики, влади, політичних подій, явища, усвідомлення їх сутності та ролі людини в політичному житті суспільства.

Основні завдання дисципліни:

- 1) розкрити зміст і сутність політології як наукової дисципліни та етапи її розвитку;
- 2) обґрунтувати політику як світ політичних артефактів, практик і реальних відносин;
- 3) показати політику як світ уявлень і фактів свідомості;
- 4) проаналізувати теорії політичного процесу, соціально-політичних трансформацій і світової політики;
- 5) формувати у майбутніх спеціалістів соціально-гуманітарного, природничого й технічного фаху чітке розуміння сутності, змісту, ролі та значення політики у локальному і глобальному аспектах;
- 6) вдосконалювати вміння студентів співвідносити знання теорії із сучасною практикою політичного життя;
- 7) розвивати у студентів уміння самостійно працювати із науковою, навчально-методичною та спеціальною літературою; працювати у всесвітній мережі та електронними носіями інформації;

8) стимулювати науково-пошукову творчість студентів, їхнє прагнення до вдосконалення політичної, громадянської освіти.

Програма курсу включає дискурсивно - політологічний, історико-філософський, духовно-культурний і міжнародний аспекти політики, що дозволяє отримати достатньо цілісне уявлення про соціально-політичну сферу і сприяє виробленню у студентів відповідних умінь і навичок для їхньої майбутньої професійної діяльності.

Результати навчання: студенти мають знати:

об'єкт, предмет, методи курсу;

методологічні питання, школи та напрями історії і теорії політичної науки, світової так і вітчизняної; володіти понятійно-категоріальним апаратом;

структуру та особливості функціонування політичної сфери суспільства; основні категорії політичної науки ;

механізм формування і функціонування політичної влади;

відмінності у діяльності політичних інститутів;

взаємовпливи особи і політики (у т.ч. студентства);

суб'єктів світової політики і міжнародних відносини та місце і роль України як політичного актора.

Студенти мають уміти:

орієнтуватися у складних проблемах політичного життя, усвідомлювати своє місце і роль у політичних процесах та можливість впливати на них;

оперувати основними політичними поняттями і категоріями;

аналізувати політичні проблеми, процеси і тенденції сучасного етапу соціального розвитку;

дотримуватись основних вимог щодо особистої самоосвіти і політичної культури та поведінки;

визначати місце і роль знань, умінь і навичок з політології у виховному і освітньому процесах;

розпізнавати різні види владних відносин, специфіку політичної влади;
орієнтуватися у проблемах поділу влади, формах політичного устрою і
правління;

виокремлювати прояви прямої і представницької демократії, сприяти їх
утвердженню у сучасному українському суспільстві;

чітко розуміти свої громадянські права, свободи і обов'язки,
відстоювати принципи громадянського суспільства й правової держави;

давати раціонально-критичну оцінку діям різних політичних сил, груп,
лідерів;

орієнтуватися у міжнародному політичному житті; геополітичній
обстановці, мати уявлення про місце і статус України у сучасному світі.

Методикою вивчення дисципліни передбачено врахування
взаємозв'язків основних тем курсу з поняттями, термінами і категоріями
таких дисциплін, як історія України, всесвітня історія, політична історія XX
століття, соціальної філософії, історії вітчизняної і зарубіжної
літератури, соціальної психології, філософії глобальних проблем сучасної
цивілізації.

Методика викладання дисципліни: вербальне пояснення
викладача, різноманітні види бесід (репродуктивна, аналітико-
синтетична, евристична тощо), створення та розв'язання проблемних
ситуацій, конспектування матеріалу, опрацювання теоретико-
методологічної, методичної літератури, конференції, дискусії, брейн-
стормінг тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, співбесіда,
написання самостійних робіт, контрольні роботи з модулів, письмове
тестування, оцінка за індивідуальне навчально-дослідне завдання

(реферат), підсумковий посеместровий контроль (іспит – усний, письмовий;(залік)).

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульні контрольні роботи	Іспит
20 балів	10 балів	30 (15+15) балів	40 балів
Заочна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Залік
30 балів	10 балів	60 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Політологія (Навчально – методичний комплекс). - / За ред..
Ф.М.Кирилюка. – К.: Здоров'я, 2005.- 736 с.

2. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник – К.: Либідь, 2002. – 576 с.
3. Гелей С., Рутар С. Політологія: Навч. посіб. – К.: Знання, 2010. – 415 с.
4. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів (За ред. О. В.Бабкіної, В.П. Горбатенка). – К.: Видавничий центр “Академія”, 2010. – 560 с.
5. Рудич Ф.М. Політологія: Підручник – К.: Либідь, 2009. – 489 с.
6. Теория политики: Учебное пособие /Под ред.Б.А.Исаева. – СПб.; Питер, 2008. – 464 с.
7. Вонсович Г.Б. З історії західної політичної думки ХХ століття. – Навчально-методичний посібник. – Кам’янець – Подільський, 1997. – 76 с.
8. Кухта Б., Красівський О., Ліпенцев А. Політологія (Історія і теорія політичної науки): Курс лекцій. – Львів: Кальварія, 2009. -279 с.
9. Ярош Б., Ярош О. Загальна теорія політики: Навч. посібник. – Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. – 240 с.
10. Конституція України. – К.: Парламентське видавництво, 1997. - 98 с.
11. Бебик В.М. Політологія для політика і громадянина: Монографія. – К.: МАУП, 2007.
12. Антология мировой политической мысли: В 5 т. – М. 1997.

Мова викладання: українська

ЗП-07 Основи охорони праці

Опис (анотація): Основи охорони праці – нормативна дисципліна, яка вивчається з метою формування у майбутніх фахівців з вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь з правових та організаційних питань охорони праці, з питань гігієни праці, виробничої санітарії, техніки безпеки та пожежної безпеки, визначеного відповідними державними стандартами освіти, а також активної позиції щодо

практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності.

Програма дисципліни "Основи охорони праці" розроблена з урахуванням того, що вивчення питань, що пов'язані з охороною праці в університеті здійснюється на двох рівнях: при вивченні БЖД в першому семестрі першого курсу, основ охорони праці – в другому семестрі першого курсу.

Поглиблене вивчення питань охорони праці, техногенної безпеки та надзвичайних ситуацій на виробництві передбачається надалі на етапі підготовки спеціалістів за професійно-орієнтованими програмами, розроблені згідно з державними стандартами освіти як продовження цієї програми і спрямованими на оволодіння студентами методами і засобами створення безпечних умов праці з урахуванням специфічних особливостей освітньої галузі за профілем спеціальностей на базі знань дисципліни "Основи охорони праці" і профілюючих дисциплін.

Тип: цикл природничо-наукової (фундаментальної) підготовки

Термін вивчення: 4 курс (7-8 семестр).

Кількість кредитів: 1,5 кредити ECTS: всього 54 год., з них: денна форма навчання –36 год. аудиторних: 18 год. лекційних, 18 год. практичних занять.

Викладацький склад: Мендерецький В.В. – д.пед.н., професор кафедри методики викладання фізики та дисциплін технологічної освітньої галузі, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Панчук О.П., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Поведа Т.П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Пташнік Л.І., старший викладач кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Чорна О.Г.

Мета курсу: полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та

поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці.

Основні завдання дисципліни: вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Результати навчання: студенти **мають знати:** засвоївши програму навчальної дисципліни «Основи охорони праці» студенти мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці та володіти такими основними професійними компетенціями з охорони праці:

у науково-дослідній діяльності:

- готовність застосовувати сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;
- здатність поставити завдання та організувати наукові дослідження з визначення професійних, виробничих ризиків, загроз на робочих місцях.

у технологічній діяльності:

- обґрунтування і розробка безпечних технологій (в галузі діяльності);
- участь у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;
- розробка та проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.

вміти:

в організаційно-управлінській діяльності:

- впроваджувати організаційні і технічні заходи з метою поліпшення безпеки праці;
- управляти діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- впроваджувати ефективний розподіл функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці у виробничому колективі.
- розробка і впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування зразків техніки і робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці.

у педагогічній діяльності:

- розробляти методичне забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці.

у консультативній діяльності:

- надавати допомогу та консультації працівників з практичних питань безпеки праці;
- готовність контролювати виконання вимог охорони праці в організації

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лабораторно-практичні роботи, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Залік	Сума
Змістовий модуль (60 балів)					
Поточний контроль	Самостійна робота	ІНДЗ	МКР		100
35 балів	15 балів	15 балів	35 балів		

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Білик Р.М. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2012. – 156с.
2. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Основи охорони праці: Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2011. – 175с.
3. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2011. – 277с.
4. Ткачук К. Н., Халімовський М. О., Зацарний В. В. та ін. Основи охорони праці: Підручник. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Основа, 2006. – 444 с.
5. Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.
6. Основи охорони праці: Підручник / За ред. проф. В.В.Березуцького – Х.: Факт, 2005. – 480 с.

7. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
8. Третьяков О.В., Зацарний В.В., Безсонний В.Л. Охорона праці: Навчальний посібник з тестовим комплексом на CD/ за ред. К.Н. Ткачука. – К.: Знання, 2010. – 167 с. + компакт-диск.
9. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
10. Желібо Є. П., Баранова Н. І., Коваленко В.В. Охорона праці в органах державної податкової служби. Навч. посібник для ВНЗ. Ірпінь. - 2002.
11. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
12. Охорона праці в будівництві: Навч. посіб. посібник / за редакцією Коржика Б.М. і Іванова В.М. – Харків: Форт, 2010. – 388 с.
13. Березюк О. В., Лемешев М. С. Охорона праці в галузі радіотехніки: Навч. посіб. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 159 с.
14. Ярошевська В.М., Чабан В.Й. Охорона праці в будівельній галузі: Навч. посіб. – Рівне: НУВГП, 2005. – 313с.
15. Батлук В. А. Охорона праці в галузі телекомунікацій: Навч. посіб. – Львів: Афіша, 2003. – 320 с.

Мова викладання: українська.

ЗП.05 ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Опис (анотація): курс «Історія українського мистецтва» забезпечує фахову підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво за напрямом 6.020206 Реставрація творів мистецтва орієнтований на розвиток творчого

мислення і художніх здібностей, виховання загальної естетичної культури, розуміння сутності мистецтвознавчого аналізу й унікальності вітчизняних образотворчих проявів. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованими Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу загальнопрофесійної підготовки.

Термін вивчення: IV курс (7 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються: 5 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 180 (аудиторних – 90, з них: лекцій – 54, практичних – 36; позааудиторних – 90);

Викладацький склад: Віштаченко Вікторія Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва, Віштаченко Олександр Федорович, асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з історії українського образотворчого мистецтва; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення, творчості; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь та навичок, необхідних для адекватної реставраційної діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення.

Основою реалізації програми є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві. Лекційний курс охоплює основні аспекти історії українського образотворчого мистецтва: мистецькі стилі та напрямки; їх віддзеркалення у часі та регіональні виміри; життєвий та творчий шлях

видатних вітчизняних митців; кращі твори живопису, а також скульптури й архітектури, які створили скарбницю українського образотворчого мистецтва.

Практичні заняття – закріплення теоретичних знань з історії українського мистецтва.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- вивчення основ історії українського мистецтва, їх практичне використання у професійній і творчій діяльності;
- формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Результати навчання: студенти мають **знати:**

- основний зміст всіх розділів програми;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузях українського образотворчого мистецтва;
- загальні закономірності розвитку видів і жанрів українського мистецтва;
- хронологічні рамки й характеристики провідних напрямків історії української культури, зокрема мистецтва;
- особливості світосприйняття та міфології, що впливали на формування мистецьких напрямків і течій;
- видатних діячів вітчизняного образотворчого мистецтва;
- закономірності розвитку українського образотворчого мистецтва;
- видатні пам'ятки архітектури, скульптури, живопису, графіки, дизайну тощо українського мистецтва.

Студенти мають **уміти:**

- вільно орієнтуватися у вітчизняній мистецькій спадщині;

- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;
- розуміти особливості мистецьких течій різних періодів;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії українського образотворчого мистецтва;
- вести наукові пошуки та готувати доповіді за заданими темами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення лекційних і практичних занять, організацію самостійної роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає сприймання та аналіз-інтерпретація творів мистецтва, а також естетико-мистецтвознавча пропедевтика (засвоєння понять і термінів).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

7 семестр (екзамен)

Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	Рейтингова оцінка за ЗМ 1
30	10	20	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

18. Історія українського мистецтва: у 5-ти т. / НАН України. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; голов.ред. Г. Скрипник, наук.ред. Т.

Кара-Васильєва. – К., 2007. – Т. 5: Мистецтво XX століття. – 1048 с.: іл.

19. Кривавич Д. П. Українське мистецтво : навч. посіб. : у 3 ч. / Д. П. Кривавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Львів : Світ, 2005. – Ч.3. – 268 с.

20. Масол Л. М. Художня культура України: навч. посіб. / Л. М. Масол, Г. І. Ничкало, О. І. Веселовська. – К. : Вища школа, 2006. – 239 с.

21. Пасічний А. Образотворче мистецтво : словник-довідник / А. Пасічний. – Тернопіль, 2003. – 216 с.

22. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів мистецтва / М. Р. Селівачов ; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України, Київський держ. ін-т декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука, Музей українського народного декоративного мистецтва. – К., 2005. – 400 с.

23. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України XX-XXI століть / В. Д. Сидоренко; Інститут проблем сучасн. мист-ва Акад. мист-в України. – К. : ВХ [студіо], 2008. – 190 с.

Мова викладання – українська.

ПП 06 ІСТОРІЯ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА

Опис (анотація): Зміст програми передбачає вивчення декоративно-ужиткового мистецтва в цілому, його складових, послідовного розвитку на окремих історичних етапах, ознайомлення з найвідомішими пам'ятками

мистецтва й провідними майстрами. Підготовка студентів здійснюється шляхом вивчення основних мотивів орнаментики і технік декорування різних видів декоративно-прикладного мистецтва, характерних для окремих стилів та епох, від часів первісного суспільства до XX століття.

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія декоративно-ужиткового мистецтва» є: вивчення закономірностей еволюції декоративно-прикладного мистецтва від найдавніших часів до початку XX століття у взаємозв'язку з загальним розвитком мистецтва; формування глибокої теоретичної системи знань з історії декоративно-прикладного мистецтва; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення і творчості; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для адекватної мистецтвознавчої діяльності; розвиток художньо-образного мислення та особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва.

Тип дисципліни – дисципліна професійної та практичної підготовки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є декоративно-прикладне мистецтво як вид мистецтва, представлений виробами утилітарного призначення та художня їх обробка.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна має безпосередні зв'язки з основними дисциплінами образотворчого циклу: «Живописом», «Скульптурою» і «Графікою». Також існує тісний зв'язок курсу зі спорідненими дисциплінами, а саме «Естетикою» та «Народознавством».

Зміст програми «Історія декоративно-ужиткового мистецтва» включає такі наскрізні компоненти:

- Сприймання та аналіз-інтерпретація творів декоративно-прикладного мистецтва.
- Естетико-мистецтвознавча пропедевтика (засвоєння понять і термінів).

Термін вивчення: 4 курс (7 семестр).

Кількість кредитів: 1,5 кредити ECTS: всього 54 год., з них: 26 год. аудиторних: 18 год. лекційних, 6 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва Бренюк Алла Григорівна; доктор мистецтвознавства, професор Урсу Н.О.

Основними **завданнями** початкової дисципліни «Історія декоративно-ужиткового мистецтва» є:

- вивчення основ історії декоративно-прикладного мистецтва; практичне використання отриманих знань у професійній і творчій діяльності;
- формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- основний зміст всіх розділів програми;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузі декоративно-прикладного мистецтва;
- особливості світосприйняття та міфології, що впливали на художньо-стильові особливості виробів;
- закономірності розвитку декоративно-ужиткового мистецтва у різні історичні періоди;
- найвідоміші твори декоративно-прикладного мистецтва, що складають скарбницю світового мистецтва, та їх авторів.

Вміти:

- вільно орієнтуватися у світі мистецької західноєвропейської спадщини;

- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- аналізувати й усвідомлювати художню своєрідність і технологічні особливості окремих видів декоративно-прикладного мистецтва;
- розуміти стильові особливості різних періодів та своєрідність мистецтва окремих країн;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії декоративно-прикладного мистецтва;
- застосовувати отримані знання при мистецтвознавчому аналізі творів декоративно-прикладного мистецтва;
- вести наукові пошуки та готувати доклади за заданими темами.

Методи викладання дисципліни: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання модульної контрольної роботи (тестування).

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль			100
Поточний контроль	МК Р	Самостійна робота	
50 балів	30 балів в	20 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Анри де Моран. История декоративно-прикладного искусства / Анри де Моран. – М., 1982.
2. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. А. Анионович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Е. Степанович. – Львів, 1992.
3. Банк А. В. Прикладное искусство Византии / А. В. Банк. – М., 1978.
4. Блатовский В. Д. История античной расписной керамики / В. Д. Блатовский. – М., 1953.
5. Всеобщая история искусств. – М., 1966. – Т. 1-4.
6. История искусства зарубежных стран. – М., 1962-82. – Т. 1-3.
7. История искусства народов СССР. – М., 1971-82. – Т. 1-9.
8. Матье М. Искусство Древнего Египта / М. Матье. – М., 1970.
9. Нариси з історії зарубіжного декоративно-ужиткового мистецтва: навч. Посібник / Я. П. Запаско. – К., 1995.
10. Салтыков А. Б. Самое близкое искусство / А. Б. Салтыков. – М., 1968.
11. Соколов Г. И. Искусство этрусков / Г. И. Соколов. – М., 1990.
12. Соколов Т. Искусство Древнего Рима / Т. Соколов. – М., 1971.
13. Сучасні журнали та газети з декоративно-прикладного мистецтва. Нова періодика.
14. CD, DVD диски з візуальним та інформативним матеріалом з Історії мистецтва.
15. Флиттнер Н. Д. Культура и искусство Двуречья / Н. Д. Флиттнер. – М., 1970.
16. Чекалов А. К. Искусство в быту / А. К. Чекалов. – М., 1962.
17. Шрагин Б. О декоративно-прикладном искусстве / Б. О. Шрагин. – М., 1963.
18. Алексеев В. В. Что такое искусство? / В. В. Алексеев. – М., 1991.
1. Анисимов А. Н. Искусство стран Востока / А. Н. Анисимов. – М., 1986.
2. Бардина Н. А. Искусство народных художественных промыслов и

сувениров / Н. А. Бардина. – М., 1990.

3. Велика ілюстрована енциклопедія Історії Мистецтв. – К., 2007.
4. Дворжак М. Очерки по искусству Средневековья / М. Дворжак. – М., 1935.
5. Энциклопедия. Искусство / Архитектура, изобразительное и декоративно-прикладное искусство. – М., 2002. – Т. 7.
6. Дмитриева Н. А. Античное искусство / Н. А. Дмитриева, А. И. Акимова – М., 1988.
7. Калпинский Ю. Д. Памятники мирового искусства // Искусство эгейского мира и Древней Греции. – М, 1970.
8. Каменский А. А. О смысле художественной традиции / А. А. Каменский. – М., 1983.
9. Кандедикас О. С. Роль рукотворності в народному мистецтві / О. С. Кандедыкас. – К., 1981.
10. Ланцетти А. Г. Изготовление художественного стекла / А. Г. Ланцетти, М. Л. Нестеренко. – М., 1972.
11. Любимов Л. Искусство Древнего Мира / Л. Любимов. – М., 1980.
12. Матье М. Памятники мирового искусства: Искусство Древнего Востока / М. Матье. – М., 1968.
13. Миропольська Н. Е. Художня культура світу / Н. Е. Миропольська. – К., 2005.
14. Нессельштраус Ц. Г. История искусства зарубежных стран: Средние века, Возрождение / Ц. Г. Нессельштраус. – М., 1982.
15. Пасічник А. М. Образотворче мистецтво : словник-довідник / А. М. – Тернопіль, 2003.
16. Петrenchенко О. М. Художнє литво / О. М. Петrenchко. – К., 1970.
17. Современная иллюстрированная энциклопедия. – М., 2001.
18. Спанатій Л. С. Російсько-український словник художніх термінів / Л. С. Спанатій, Л. М. Шкаруба Л. – К., 2004.

Мова викладання: українська.

ЗП.04 ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОГО МИСТЕЦТВА

Опис (анотація): курс «Історія зарубіжного мистецтва» забезпечує фахову підготовку бакалаврів галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020206 Реставрація творів мистецтва; орієнтований на розвиток творчого мислення і художніх здібностей, виховання загальної естетичної культури, розуміння сутності мистецтвознавчого аналізу й унікальності європейських образотворчих проявів. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованими Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Тип: нормативна навчальна дисципліна циклу загальнопрофесійної підготовки.

Термін вивчення: II-III курси (3-6 семестри).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 8 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 288 (аудиторних – 124, з них: лекцій – 70, практичних – 54; позааудиторних – 164).

Викладацький склад: Березіна Інна Вікторівна, кандидат архітектури, доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з історії зарубіжного образотворчого мистецтва; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення й творчості.

Основою реалізації програми є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві. Лекційний курс охоплює основні аспекти

історії зарубіжного образотворчого мистецтва: мистецькі стилі та напрямки; їх віддзеркалення у часі та регіональні виміри; життєвий та творчий шлях видатних митців; кращі твори живопису, а також скульптури й архітектури, які створили скарбницю світового образотворчого мистецтва. Практичні заняття – закріплення теоретичних знань з історії зарубіжного мистецтва. Зміст програми «Історія зарубіжного мистецтва» включає такі наскрізні компоненти:

- сприймання та аналіз-інтерпретація творів мистецтва;
- естетико-мистецтвознавча пропедевтика (засвоєння понять і термінів).

До основних завдань курсу відносяться:

- засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для адекватної мистецтвознавчої та реставраційної діяльності;
- розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення;
- вивчення основ історії зарубіжного мистецтва, їх практичне використання у професійній і творчій діяльності;
- формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- основний зміст всіх розділів програми;
- види та жанри образотворчого мистецтва;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузях європейського образотворчого мистецтва;
- загальні закономірності розвитку видів і жанрів зарубіжного мистецтва;

- хронологічні рамки й характеристики провідних напрямків історії культури, зокрема мистецтва, людства;
- особливості світосприйняття та міфології, що впливали на формування мистецьких напрямків і течій;
- видатних діячів світового образотворчого мистецтва;
- закономірності розвитку зарубіжного образотворчого мистецтва;
- видатні пам'ятки архітектури, скульптури, живопису, графіки, дизайну тощо зарубіжного мистецтва.

Студенти мають *уміти*:

- вільно орієнтуватися в світі мистецької спадщини європейських народів;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;
- розуміти особливості мистецьких течій різних періодів;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії зарубіжного образотворчого мистецтва;
- вести наукові пошуки та готувати доклади за заданими темами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення лекційних і практичних занять, організацію самостійної роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає сприймання та аналіз-інтерпретацію творів мистецтва, а також естетико-мистецтвознавчу пропедевтику (засвоєння понять і термінів).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

3-4 семестри (залік у 4 семестрі)

<i>Модуль 1. Змістовий модуль 1 (3 семестр)</i>				Рейтингова оцінка за ЗМ 1-2
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1	
20	5	25	50	
<i>Модуль 1. Змістовий модуль 2 (4 семестр)</i>				100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	
20	5	25	50	

5-6 семестри (екзамен у 6 семестрі)

<i>Модуль 1. Змістовий модуль 3 (5 семестр)</i>				Рейтингова оцінка за ЗМ 3-4
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 3	
10	5	15	30	
<i>Модуль 1. Змістовий модуль 4 (6 семестр)</i>				100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 4	
10	5	15	30	
			Екзамени	
			40	

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Арсланов В. Г. История западного искусствознания XX века : учеб. пособие для вузов / В. Г. Арсланов. – М. : Академический Проект, 2003. – 768 с.
2. Буркхардт Т. Сакральное искусство Востока и Запада. Принципы и методы / Т. Буркхардт. – М. : Алетея, 1999. – 215 с.

3. Верман К. История искусства всех времен и народов. Европейское искусство средних веков / К. Верман. – М. : ООО «АСТ»; С. Пб. : ООО «Полигон», 2000. – Т 2. – 944 с. : ил.
4. Верман К. История искусства всех времен и народов. Искусство первобытных племен, народов дохристианской эпохи и населения Азии и Африки с древних веков до XIX столетия / К. Верман. – С. Пб : ООО «Полигон», 2000. – Т. 1. – 944 с. : ил.
5. Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства / Б. Р. Виппер. – М. : Изобразительное искусство, 1985. – 285 с.
6. Гомбрих Эрнст. История искусства / Эрнст Гомбрих. – М. : АСТ., 1998. – 688 с.
7. Гуковский М. А. Итальянское Возрождение / М. А. Гуковский. – Ленинград : Издательство Ленинградского университета, 1990. – 613 с.
8. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств / Н. А. Дмитриева. – М., 1985. – в 2 т. – 90 с.
9. Западноевропейская графика XV–XX веков : сборник статей. – Ленинград : Искусство, 1985. – 198 с.
10. Искусство : современная иллюстрированная энциклопедия / Авт. сост. Балицкая Т. В. – М. : Росмэн-Пресс, 2007. – 608 с.
11. История и культурология : учеб. пособие для студентов вузов / Н. В. Шишова, Т. В. Акулич, М. И. Бойко и др. / под ред. Н. В. Шишовой. – М. : Логос, 2000. – Изд. 2-е (перераб. и доп.). – 456 с. : ил.
12. История искусств. Западноевропейское искусство : учеб. / Ред. С. А. Юшина. – М. : Высш. шк., 2000. – Изд 3-е. (перераб. и доп.). – 368 с. : ил.
13. История искусства зарубежных стран. – М., 1962–82. – Т. 1–3.
14. Кон-Винер Э. История стилей изобразительных искусств / Э. Кон-Винер. – М. : Сварог и К., 1998. – 217 с.
15. Кузнецова Л. С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре Л. С. Кузнецова. – К. : Радянська школа, 1989. – 320 с.

16. Мировое искусство. Направления и течения от импрессионизма до наших дней : иллюстрированная энциклопедия. – С. Пб., М., 2006. – 190 с.

17. Подъяпольский С. С. Реставрация памятников архитектуры / С. С. Подъяпольский. – М. : Стройиздат, 2000. – 287 с.

18. Прибега Л. Історичне середовище як пам'яткоохоронна категорія / Л. Прибега // Українська академія мистецтва : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 177–186.

19. Ранинский Ю. В. Памятники архитектуры и градостроительства : учеб. пособие для архит. и строит. спец. вузов / Ю. В. Ранинский. – М. : Высш. шк., 1998. – 63 с.

20. Рославец Е. Н. Живопись Франции XVII–XVIII веков / Е. Н. Рославец. – К. : Мистецтво, 1990. – 222 с.

21. Словарь средневековой культуры / под ред. А. Я. Гуревича. – М. : РОССПЭН, 2003. – 632 с.

22. Ткачев В. Н. История архитектуры / В. Н. Ткачев. – М. : Высш. шк., 1987. – 270 с.

23. Трошкіна О. Представницька архітектура як реалія епохи (до проблеми традицій, наслідування, наступності) / О. Трошкіна, О. Сєдак. // Українська академія мистецтв : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 205–206.

24. Янсон Х. В. Основы истории искусств / Х. В. Янсон, Ф. Я. Энтони. – С. Пб. : ООО «Полигон», 1996. – 519 с.

Мова викладання – українська.

0202 Мистецтво

6.020204 Музичне мистецтво

ГЕ 06 ПОЛІТОЛОГІЯ

Анотація: Політологія як навчальна дисципліна покликана допомогти майбутнім фахівцям різних сфер суспільної діяльності оволодіти систематизованими знаннями про політику, які б стали основою їхньої громадянської політичної культури; посприяти оволодінню ними методологією аналізу політичного життя, виробити світоглядні критерії оцінювання поточних політичних подій, фактів і явищ; навчити застосовувати політологічні знання як у соціально-політичній практиці, так й у власній громадській діяльності.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 4 курс (7 семестр).

Кількість кредитів: 2 кредити ECTS: всього 72 год., з них: денна форма навчання – 72 год. аудиторних; 22 год. лекційних, 10 год. семінарських занять; заочна форма навчання - 16 год. аудиторних; лекційних - 10 год. і 6 год. семінарських занять.

Викладацький склад: професор Нечитайло В.В., кандидат політичних наук, ст. викладач Кобильник В.В., кандидат політичних наук, ст. викладач Маркітантов В.Ю., кандидат історичних наук, доцент кафедри політології і соціології Вонсович Г.Б., кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і соціології Вонсович С.Г., асистент кафедри політології і соціології Чабанов В.Г.

Предметом дисципліни "Політологія" є визначення природи, сутності і механізмів здійснення політичної влади, політичних і державних інститутів, політичної свідомості, культури і поведінки.

Метою курсу є формування у студентів засадових уявлень і знань з теорії та методології аналізу соціально-політичного життя, вироблення

світоглядних орієнтацій та ціннісних критеріїв оцінювання політики, влади, політичних подій, явища, усвідомлення їх сутності та ролі людини в політичному житті суспільства.

Основні завдання дисципліни:

- 1) розкрити зміст і сутність політології як наукової дисципліни та етапи її розвитку;
- 2) обґрунтувати політику як світ політичних артефактів, практик і реальних відносин;
- 3) показати політику як світ уявлень і фактів свідомості;
- 4) проаналізувати теорії політичного процесу, соціально-політичних трансформацій і світової політики;
- 5) формувати у майбутніх спеціалістів соціально-гуманітарного, природничого й технічного фаху чітке розуміння сутності, змісту, ролі та значення політики у локальному і глобальному аспектах;
- 6) вдосконалювати вміння студентів співвідносити знання теорії із сучасною практикою політичного життя;
- 7) розвивати у студентів уміння самостійно працювати із науковою, навчально-методичною та спеціальною літературою; працювати у всесвітній мережі та електронними носіями інформації;
- 8) стимулювати науково-пошукову творчість студентів, їхнє прагнення до вдосконалення політичної, громадянської освіти.

Програма курсу включає дискурсивно - політологічний, історико-філософський, духовно-культурний і міжнародний аспекти політики, що дозволяє отримати достатньо цілісне уявлення про соціально-політичну сферу і сприяє виробленню у студентів відповідних умінь і навичок для їхньої майбутньої професійної діяльності.

Результати навчання: студенти мають знати:

об'єкт, предмет, методи курсу;

методологічні питання, школи та напрями історії і теорії політичної науки, світової так і вітчизняної; володіти понятійно-категоріальним апаратом;

структуру та особливості функціонування політичної сфери суспільства; основні категорії політичної науки ;

механізм формування і функціонування політичної влади;

відмінності у діяльності політичних інститутів;

взаємовпливи особи і політики (у т.ч. студентства);

суб'єктів світової політики і міжнародних відносин та місце і роль України як політичного актора.

Студенти мають уміти:

орієнтуватися у складних проблемах політичного життя, усвідомлювати своє місце і роль у політичних процесах та можливість впливати на них;

оперувати основними політичними поняттями і категоріями;

аналізувати політичні проблеми, процеси і тенденції сучасного етапу соціального розвитку;

дотримуватись основних вимог щодо особистої самоосвіти і політичної культури та поведінки;

визначати місце і роль знань, умінь і навичок з політології у виховному і освітньому процесах;

розпізнавати різні види владних відносин, специфіку політичної влади; орієнтуватися у проблемах поділу влади, формах політичного устрою і правління;

виокремлювати прояви прямої і представницької демократії, сприяти їх утвердженню у сучасному українському суспільстві;

чітко розуміти свої громадянські права, свободи і обов'язки, відстоювати принципи громадянського суспільства й правової держави;

давати раціонально-критичну оцінку діям різних політичних сил, груп, лідерів;

орієнтуватися у міжнародному політичному житті; геополітичній обстановці, мати уявлення про місце і статус України у сучасному світі.

Методикою вивчення дисципліни передбачено врахування взаємозв'язків основних тем курсу з поняттями, термінами і категоріями таких дисциплін, як історія України, всесвітня історія, політична історія XX століття, соціальної філософії, історії вітчизняної і зарубіжної літератури, соціальної психології, філософії глобальних проблем сучасної цивілізації.

Методика викладання дисципліни: вербальне пояснення викладача, різноманітні види бесід (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична тощо), створення та розв'язання проблемних ситуацій, конспектування матеріалу, опрацювання теоретико-методологічної, методичної літератури, конференції, дискусії, брейн-стормінг тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, співбесіда, написання самостійних робіт, контрольні роботи з модулів, письмове тестування, оцінка за індивідуальне навчально-дослідне завдання (реферат), підсумковий посеместровий контроль (іспит – усний, письмовий;(залік)).

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульні контрольні роботи	Іспит
20 балів	10 балів	30 (15+15) балів	40 балів
Заочна форма навчання			

Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Залік
30 балів	10 балів	60 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Політологія (Навчально – методичний комплекс). - / За ред..
Ф.М.Кирилюка. – К.: Здоров'я, 2005.- 736 с.
2. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки):
Підручник – К.: Либідь, 2002. – 576 с.
3. Гелей С., Рутар С. Політологія: Навч. посіб. – К.: Знання, 2010. – 415
с.
4. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів (За
ред. О. В.Бабкіної, В.П. Горбатенка). – К.: Видавничий центр “Академія”,
2010. – 560 с.
5. Рудич Ф.М. Політологія: Підручник – К.: Либідь, 2009. – 489 с.
6. Теория политики: Учебное пособие /Под ред.Б.А.Исаева. – СПб.;
Питер, 2008. – 464 с.
7. Вонсович Г.Б. З історії західної політичної думки ХХ століття. –
Навчально-методичний посібник. – Кам'янець – Подільський, 1997. – 76 с.
8. Кухта Б., Красівський О., Ліпенцев А. Політологія (Історія і теорія
політичної науки): Курс лекцій. – Львів: Кальварія, 2009. -279 с.
9. Ярош Б., Ярош О. Загальна теорія політики: Навч. посібник. – Луцьк:
РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. – 240 с.
10. Конституція України. – К.: Парламентське видавництво, 1997. - 98 с.
11. Бебик В.М. Політологія для політика і громадянина: Монографія. –
К.: МАУП, 2007.

12. Антология мировой политической мысли: В 5 т. – М. 1997.

Мова викладання: українська

МПН 06 Поліфонія

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Поліфонія” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, напряму підготовки (спеціальності) 6.020204 “Музичне мистецтво*”.

Тип дисципліни: цикл природничо-наукової фундаментальної підготовки

Кількість кредитів - 3.0, 1,5; семестр вивчення – 3, 7; вид контролю – залік.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є поліфонія строго стилю – хорова а сарелла поліфонія, головним чином музика епохи Відродження. Аналіз і творення поліфонічної музики строгого стилю.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Поліфонія» тісно пов'язаний з дисциплінами музичного циклу, (гармонія, сольфеджіо, хоровий клас і практикум роботи з хором, хорове диригування, хорове аранжування, аналіз музичних творів, історія музики, методика музичного виховання та ін.).

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

6. З історії розвитку багатоголосся;
7. Двоголосся різнотемне. Складний контрапункт.
8. Імітація.

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Поліфонії” є організація художньо-практичної діяльності студентів, озброєння їх знаннями і навичками, необхідними для оволодіння поліфонічним письмом строгого стилю, самостійного складання поліфонічних зразків, а також підвищення рівня художнього виховання засобами музичного мистецтва.

1.2.Основними завданнями вивчення дисципліни “ Поліфонія ” є:

- а) дати студентам знання теоретичних основ поліфонії строгого стилю;
- б) у навчанні особливу увагу звертати на матеріал, який має практичне в роботі вчителя музики у школі;
- в) виконання творчих завдань необхідно пов'язувати з лекційним профілем роботи вчителя музики. Бажано складати невеличкі поліфонічні твори, призначені для виконання вокальним або інструментальним ансамблем.
- г) у вивченні поліфонії потрібно спиратися на кращі зразки народної та класичної музики;
- д) перевірку письмових завдань і аналізу творів необхідно поєднувати з сольфеджуванням. При сольфеджуванні поліфонічних творів варто доручати студентам виконання різних партій. Теми для контрольних або домашніх завдань можна записувати як музичний диктант.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:** історію розвитку багатоголосся; теоретичні основи поліфонії строгого стилю; різновиди поліфонічних формоутворень; технологію створення і аналізу поліфонічної музики строгого стилю.

вміти: аналізувати приклади різних типів поліфонії строгого стилю на конкретному нотному матеріалі; написати мелодію за правилами поліфонії строгого стилю; дописати другий голос до створеної у відповідності зі строгим стилем мелодії; написати нескінчений канон (двоголосий, триголосий); створити двоголосні імітації.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія розвитку багатоголосся.

Тема 1. 3 історії розвитку багатоголосся. Характеристика основних періодів у розвитку багатоголосся. Розвиток поліфонії в українській музичній культурі. Місце поліфонії у творчості композиторів XX, XXI століть.

Тема 2. Характеристика поліфонії строгого стилю. Поняття про поліфонію та поліфонічні формоутворення: три типи поліфонії. Характерні особливості поліфонії строгого стилю: рух, стрибки, ритм, лад, гармонія, дисонанси. Закономірності мелодії у строгому стилі.

Змістовий модуль 2. Двоголосся різнотемне.

Тема 3. Двоголосся у строгому стилі. Особливості будови мелодії: ладова основа, мелодичний і ритмічний рух. Закономірності інтервальних співвідношень між голосами: консонанси, дисонанси.

Тема 4. Складний контрапункт. Класифікація контрапунктів. Простий і складний контрапункт (вертикально-рухомий і горизонтально-рухомий). Подвійний контрапункт октави. Обернений контрапункт.

Змістовий модуль 3. Імітація.

Тема 5. Види імітації. Триголосна імітація, інтервал імітації.

Тема 6. Канонічна імітація. Нескінчений канон. Методика написання нескінченного канону. Канонічна секвенція.

Норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни. Розподіл балів, які отримують студенти

МОДУЛЬ I (3 семестр)

Поточний і модульний контроль							Сума	Залік
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3				
15		15		20				
Поточний		Поточний	СР	Поточний контроль	СР	МКР		
й		й						

контроль		контроль					100	
10	5	10	5	15	5	50		

Шкала оцінювання:

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов’язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

Рекомендована література

Базова

1. Богатырев С. Двойной канон.- М., 1948
2. Богатырев С. Обратимый контрапункт.- М., 1960
3. Литинский Г. Задачи по полифонии.- М., 1965
4. Григорьев С., Мюллер Т. Учебник полифонии.- М., 1969
5. Демчишин М. Поліфонія.- К., 1995
6. Золотарев В. Фуга.- М., 1956
7. Павлюченко С. Руководство к практическому изучению основ инвенционной полифонии.- М., 1953
8. Павлюченко С. Практическое руководство по контрапункту строгого письма.- М., 1963
9. Протопопов В. История полифонии.- М., 1962
10. Скребков С. Учебник полифонии.- М., 1965
11. Степанов А., Чугаев А. Полифония. – М., 1972
12. Хоменський Й. Історія гармонії і контрапункту. – К., 1975.

Додаткова

1. Асафьев Б. Музыкальная форма как процесс. – Л., 1963
2. Праут Э. Фуга.- Изд-во Юргенсона, 1900
3. Праут Э. Анализ фуг.- Изд-во Юргенсона, 1910
4. Шип С. Музична форма від звуку до стилю.- К., 1998.

МПН 08 ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ

Опис (анотація): дисципліна, предметом вивчення якої є етапи розвитку історії української музики.

Тип: нормативна фахова

Термін вивчення: 3- 4-й курс (3 семестри).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 72 год., з них: денна форма навчання – 54 год. аудиторних: 34 год. лекційних, 20 год. практичних занять .

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент Совик Т.С. і старший викладач кафедри музичних дисциплін Кузів М.В.

Мета курсу: - дати студентам знання про специфіку функціонування і розвитку музичної культури, еволюцію основних музичних жанрів, ознайомлення з історичними процесами розвитку українським музичної культури; оволодіння навичками художньо-естетичного аналізу музичних творів.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомити студентів з історією музичної культури, її провідними напрямками та стилями, етапами розвитку, починаючи з архаїчних форм до специфічних музичних явищ нового і новітнього часу;

- виховати розуміння закономірностей музично-історичного процесу;
- розуміння культурно-типологічних характеристик музичного мистецтва, діалектики розвитку основних культурно-історичних традицій та музичної стилістики;

- розвинути художньо-історичне мислення студентів;
- показати соціально-політичну обумовленість музично-історичного руху;
- підвищення загальноосвітнього і культурного рівня.

Результати навчання: студенти повинні

знати:

- 1) історію українського мистецтва і шляхи його розвитку;
- 2) кращі зразки національної української культури ;
- 3) певні музичні явища, музичні твори, самостійно давати їм естетичну оцінку;
- 4) основні риси того чи іншого музичного стилю, напрямку, течії і їх конкретні прояви у творчості композитора;
- 5) досягнення видатних композиторів та їх місце в історії музики.

вміти:

- 1) розуміти історичні процеси розвитку української музики;
- 2) аналізувати окремі стилі, жанри, композиторські постаті;

3) самостійно характеризувати особливості музичного життя в загальнокультурному контексті;

4) вміти розбиратися в музичних стилях і в засобах музичної виразності.

Методи викладання дисципліни: пояснення, лекція, використання інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретична робота студентів по виконанню індивідуального завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)									Екзаме н	Сум а
Змістовий модуль 1 (20 балів)			Змістовий модуль 2 (20 балів)			Змістовий модуль 3 (20 балів)			40	100
Поточ. контроль	МКР	Сам. роб.	Поточ. контроль	МКР	Сам. роб.	Поточ. контроль	МКР	Сам. роб.		
6	10	4	6	10	4	6	10	4		

Форма підсумкового контролю: іспит

Перелік основної літератури:

Базова

1. Архимович Л., Гордійчук М. Микола Віталійович Лисенко. Життя і творчість. – Вид.2-е, доп. – К., 1992.
2. Архимович Л. Шлях розвитку української радянської опери. – К., 1970.
3. Архимович Л., Каришева Т., Шеффер Т., Шреєр-Ткаченко О. Нариси з історії української музики: В 2-х т. –К., 1964.

4. Бялик М. Л.М.Ревуцький Нарис про життя і творчість. – К., 1974.
5. Витвицький В.Максим Березовський. – Львів, 1994.
6. Гордійчук М. Леся Дичко. – К., 1978.
7. Гордійчук М. Григорій Іларіонович Майборода – К., 1963.
8. Гордійчук М. Платон Іларіонович Майборода. – К., 1964.
9. Гордійчук М. Українська радянська симфонічна музика. – К., 1969.
10. Гриневецький І. А.К.Вахнянин. – К., 1961.
11. Загайкевич М. М.М.Вербицький. – К., 1961.
12. Загайкевич М. Музичне життя Західної України другої половини XIX ст. – К., 1960.
13. Історія української радянської музики. – К., 1990.
14. Історія української музики. – Т.1. – К.,1987. – Т.2. – К., 1989, – Т.3. – К., 1990. – Т.4. – К., 1992.
15. Кауфман Л.Семен Гулак-Артемівський. – К., 1962.
16. Кияновська Л. Мирослав Скорик. – Львів: 1998.
17. Колодій Я. Остап Нижанківський. – Львів: 1994
18. Корній Л. Історія української музики. Ч.1. – Київ-Харків-Нью-Йорк, 1996; Ч.ІІ. – 1998; Ч.ІІІ. – 2001
19. Кудрик Б. Огляд історії української церковної музики. – Львів, 1995.
20. Лисько З. Піонери музичного мистецтва в Галичині. – Львів-Нью-Йорк, 1994.
21. Лісецький С.Кирило Спеценко. – К., 1974.
22. Лісецький С. Євген Станкович. – К., 1987.
23. Майбурова К. Віталій Кирейко. – К., 1979.
24. Митці України: Бібліографічний довідник: Під ред. А.Кудрицького.– К., 1992.
25. Михайло М. Константин Данькевич. – К., 1974.
26. Немирович І. Олександр Білаш. – К., 1986.

27. Павлишин С. Василь Барвінський. – К., 1989.
28. Павлишин С. Денис Січинський. – К., 1987.
29. Павлишин С. Станіслав Людкевич. – К., 1974.
30. Павлишин С. Валентин Сильвестров. – К., 1989.
31. Павлишин С. Композитор Мар'ян Кузан, – Львів, 1993.
32. Паламарчук О. Микола Колесса. – К., 1990.
33. Пархоменко Л. Кирило Григорович Стеценко. – К., 1973.
34. Пархоменко Л. Петро Ніщинський. – К., 1989.
35. Пархоменко Л. Українська хорова п'єса. Типологія, тематизм, композиція. – К., 1979.
36. Самохвалов В. Борис Лятошинський. – К., 1981.
37. Сов'як Р. Остап Нижанківський. Нарис про життя і творчість. – Дрогобич, 1994.
38. Соневицький І. Артем Ведель і його музична спадщина. – Нью-Йорк, 1966.
39. Стецюк Р. Віктор Косенко. – К., 1974.
40. Сучасна українська музика. Зб. статей. – К., 1965.
41. Терещенко А. Анатолій Кос-Анатольський. – К., 1986.

Допоміжна

1. Белза І. Б. М. Лятошинський. – К., 1947.
2. Білинська М. Ісидор Воробкевич. – К., 1958.
3. Булат Т. Микола Лисенко. – К., 1973.
4. Булат Т. Український романс. – К., 1979.
5. В. С. Косенко у спогадах сучасників. Зб. ст. Упорядник Косенко А. В. – К., 1967.
6. В. С. Косенко. Спогади. Листи. – 2-е вид., доп. Упорядник Косенко А. В. – К., 1975.
7. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII – XVIII ст. – К., 1978.
8. Гордійчук М. Микола Леонтович. – К., 1972.

9. Горюхіна Н. Симфонізм Л.М.Ревуцького. – К., 1965.
10. Загайкевич М., С.П.Людкевич Нарис про життя і творчість. – К., 1957.
11. Зінькевич О.Георг Майборода. – К., 1983.
12. Єрмалова Іван Карабиць. – К., 1983.
13. Іванов В.Дмитро Бортнянський. К., 1987.
14. Кирило Стеценко. Спогади. Листи. Матеріали // Упор.Є.Федотов. – К., 1981.
15. Кисельов Г. Семен Гулак-Артемівський. – К., 1961.
16. Клин В. Л.Ревуцький – композитор, піаніст. – К., 1972.
17. Колин В. Українська радянська фортепіанна музика (1917-1977). – К., 1981.
18. Козицький П. Спів і музика в Київській академії за 300 років її існування. – К., 1971.
19. Корній Л. Українська шкільна драма і духовна музика XVII – половини XVIII ст. – К., 1991.
20. Кузик В. Платон Майборода. – К., 1978.
21. Лисенко О. Микола Віталійович Лисенко. Спогади сина.- Вид.2-е, доп.. – К., 1991.
22. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури. – К., 1992.
23. Майбурова К. Віталій Кирейко. – К., 1979.
24. Макаров А. Світло українського барокко. – К., 1994.
25. Микола Леонтович. Спогади, листи, матеріали. – К., 1982.
26. Олійник О. Фортепіанна творчість В.Косенка. – К., 1977.
27. Павлишин С. Ігор Соневицький. – Львів, 1995.
28. Розповіді про композиторів // під.ред. Я.Якуб'яка. – К., 1994.
29. Стельмашук С. У світлі його доброти (спогади про С.Людкевича). – Дрогобич, 1992.
30. Сучасна українська музика. Зб.статей. – К., 1965.

31. Творчість М.Леонтовича. Зб.статей // Упоряд. В.Золочевський. – К., 1977.
32. Творчість С.Людкевича. Зб. статей //Упоряд. М.Загайкевич. – К., 1979.
33. Творчість С.Людкевича. Зб.статей. – Львів, 1995.
34. Терещенко А. Українська радянська кантата і ораторія (1917 – 1945). – К., 1980.
35. Українська музика. Зб.статей. – К., 1972.
36. Українська радянська музика. Зб.статей. – К., 1962. – Вип.2.

МНП-03 Основи охорони праці

Опис (анотація): Основи охорони праці – нормативна дисципліна, яка вивчається з метою формування у майбутніх фахівців з вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь з правових та організаційних питань охорони праці, з питань гігієни праці, виробничої санітарії, техніки безпеки та пожежної безпеки, визначеного відповідними державними стандартами освіти, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності.

Програма дисципліни ”Основи охорони праці” розроблена з урахуванням того, що вивчення питань, що пов’язані з охороною праці в університеті здійснюється на двох рівнях: при вивченні БЖД в першому семестрі першого курсу, основ охорони праці – в другому семестрі першого курсу.

Поглиблене вивчення питань охорони праці, техногенної безпеки та надзвичайних ситуацій на виробництві передбачається надалі на етапі підготовки спеціалістів за професійно-орієнтованими програмами, розроблені згідно з державними стандартами освіти як продовження цієї програми і спрямованими на оволодіння студентами методами і засобами створення безпечних умов праці з урахуванням специфічних особливостей

освітньої галузі за профілем спеціальностей на базі знань дисципліни "Основи охорони праці" і профільюючих дисциплін.

Тип: цикл природничо-наукової (фундаментальної) підготовки

Термін вивчення: 4 курс (7-8 семестр).

Кількість кредитів: 1,5 кредити ECTS: всього 54 год., з них: денна форма навчання –36 год. аудиторних: 18 год. лекційних, 18 год. практичних занять.

Викладацький склад: Мендерецький В.В. – д.пед.н., професор кафедри методики викладання фізики та дисциплін технологічної освітньої галузі, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Панчук О.П., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Поведа Т.П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Пташнік Л.І., старший викладач кафедри методики викладання фізики і ДТОГ Чорна О.Г.

Мета курсу: полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці.

Основні завдання дисципліни: вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Результати навчання: студенти **мають знати:** засвоївши програму навчальної дисципліни «Основи охорони праці» студенти мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці та володіти такими основними професійними компетенціями з охорони праці:

у науково-дослідній діяльності:

- готовність застосовувати сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;
- здатність поставити завдання та організувати наукові дослідження з визначення професійних, виробничих ризиків, загроз на робочих місцях.

у технологічній діяльності:

- обґрунтування і розробка безпечних технологій (в галузі діяльності);
- участь у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;
- розробка та проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.

вміти:

в організаційно-управлінській діяльності:

- впроваджувати організаційні і технічні заходи з метою поліпшення безпеки праці;
- управляти діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- впроваджувати ефективний розподіл функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці у виробничому колективі.
- розробка і впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування зразків техніки і робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці.

у педагогічній діяльності:

- розробляти методичне забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці.

у консультаційній діяльності:

- надавати допомогу та консультації працівників з практичних питань безпеки праці;
- готовність контролювати виконання вимог охорони праці в організації

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лабораторно-практичні роботи, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Залік	Сума
Змістовий модуль (60 балів)					
Поточний контроль	Самостійн а робота	ІНДЗ	МКР		100
35 балів	15 балів	15 балів	35 балів		

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Білик Р.М. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2012. – 156с.
2. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Основи охорони праці: Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2011. – 175с.

3. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2011. – 277с.
4. Ткачук К. Н., Халімовський М. О., Зацарний В. В. та ін. Основи охорони праці: Підручник. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Основа, 2006. – 444 с.
5. Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.
6. Основи охорони праці: Підручник / За ред. проф. В.В.Березуцького – Х.: Факт, 2005. – 480 с.
7. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
8. Третьяков О.В., Зацарний В.В., Безсонний В.Л. Охорона праці: Навчальний посібник з тестовим комплексом на CD/ за ред. К.Н. Ткачука. – К.: Знання, 2010. – 167 с. + компакт-диск.
9. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
10. Желібо Є. П., Баранова Н. І., Коваленко В.В. Охорона праці в органах державної податкової служби. Навч. посібник для ВНЗ. Ірпінь. - 2002.
11. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
12. Охорона праці в будівництві: Навч. посіб. посібник / за редакцією Коржика Б.М. і Іванова В.М. – Харків: Форт, 2010. – 388 с.
13. Березюк О. В., Лемешев М. С. Охорона праці в галузі радіотехніки: Навч. посіб. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 159 с.
14. Ярошевська В.М., Чабан В.Й. Охорона праці в будівельній галузі: Навч. посіб. – Рівне: НУВГП, 2005. – 313с.

15. Батлук В. А. Охорона праці в галузі телекомунікацій: Навч. посіб. – Львів: Афіша, 2003. – 320 с.

Мова викладання: українська.

ПП 08. Методика застосування комп'ютерної техніки **при викладанні предметів шкільного курсу**

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й практичні питання методики застосування комп'ютерних технологій при викладанні музики в загальноосвітній школі; є складовою частиною одного з базових розділів циклу дисциплін професійної і практичної підготовки та виступає найважливішим компонентом формування педагогічної культури студентів – майбутніх вчителів музики.

Тип: цикл дисциплін професійної і практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 4 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 1 кредит ECTS: всього 36 год., з них: денна форма навчання – 12 год. аудиторних: 4 год. лекційних, 8 год. лабораторних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Карпенко Т. П. та ст. викладач Олійник В. Ф.

Мета курсу: формування в майбутніх вчителів музики професійних умінь та навичок свідомого застосування комп'ютерних технологій при викладанні в загальноосвітній школі предмету “Музика”, що сприятиме розвитку їх креативних здібностей та спонукатиме до самореалізації, значно активізує пізнавальні процеси; навчити студентів використовувати навчальному процесі інформаційно-комп'ютерні технології, підготувати їх до індивідуальної та масової роботи в загальноосвітній школі.

Основні завдання дисципліни: сформулювати чітко і правильне розуміння ролі інформаційно-комп'ютерних технологій у професійній діяльності педагога; підготувати студентів до роботи з мультимедійними технологіями, призначеними для вирішення конкретних завдань, що постають у роботі вчителя музики загальноосвітньої школи; виробляти

навички самоконтролю в процесі спілкування з інформаційно-комп'ютерними технологіями; розвивати творче мислення студентів, їх творчі здібності, ініціативність, самостійність; сформувати навички оперування фаховою технологією; озброїти студентів знаннями, вміннями і навичками роботи з дітьми на уроках музики за умов особистісно-орієнтованого виховання і навчання; розвивати здатність до професійної саморефлексії і самовиховання.

Результати навчання: студенти **мають знати:** значимість вивчення навчальної дисципліни “Методика застосування компютерної техніки при викладанні предметів шкільного курсу”; основні властивості цифрового звуку; загальну характеристику CD/DVD дисків; основні формати аудіо файлів; характеристики звукових карт та найбільш вживаних звукових ефектів; характеристику MIDI формату, його переваги і недоліки; основні характеристики музичного редактора Sound Forge.

Студенти **мають уміти:** працювати на ПК з будь-яким звуковим та відео плеєром; працювати із флеш картами; за допомогою миші та клавіатури набрати та відредагувати та видрукувати на ПК будь-який нотний текст; записувати та редагувати аудіо файли за допомогою програми Sound Forge. організувати та забезпечити чуттєве сприймання та спілкування дітей із музичним мистецтвом; на уроках музики вибирати оптимальну модель професійної поведінки з урахуванням реальної ситуації;

Методи викладання дисципліни: структура навчальної дисципліни зорієнтована на кредитно-модульну систему навчання й передбачає теоретичну (лекції із застосуванням діалогу), практичну та самостійну роботу студентів, використання Інтернет-технологій, консультування.

Методи оцінювання: Перевірка виконаного завдання та контрольно-оцінювальна поточна робота здійснюється на лабораторних заняттях. Це – усні опитування, перевірка знань і практичних навичок свідомого застосування студентами комп'ютерних технологій при викладанні в загальноосвітній школі предмету “Музика”, письмове тестування.

Підсумкове залікове заняття (модульна контрольна робота) проводяться по завершенні вивчення дисципліни (кінці змістового модуля). Критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів залежать від рівня їхніх навчальних досягнень. Критерії оцінювання визначаються викладачем, фіксуються в робочій програмі та затверджуються на засіданні кафедри.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума балів
Змістовий 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	Самост робота	МКР (Залік)	
30 балів	20 балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Козлін В. Дитина, музика, комп'ютер / В. Козлін // Комп'ютер у школі та сім'ї, №1. Київ, 2000 – с. 46-49.
2. Несторенко О. В. Інформаційне суспільство і масова інформаційна просвіта / О. В. Несторенко // Комп'ютер у школі та сім'ї, №4. Київ, 2004 – с. 3-5.
3. Олійник В. Ф. Завдання для практичних та лабораторних занять з навчальних дисциплін “Комп'ютерне моделювання та аранжування в електронній студії” та “Практичний курс нотного письма на персональному комп'ютері” / В. Ф. Олійник // Кам'янець-Подільський, “Абетка” 2006 – 168 с.
4. Олійник В. Ф. Методика застосування комп'ютерних технологій в музиці \ В. Ф. Олійник // “Абетка”, Кам'янець-Подільський, 2006 – 168 с.

5. Олійник В. Онови комп'ютерного аранжування музичних творів з використанням програми Cubase SX / В. Ф. Олійник // “Абетка”, Кам'янець-Подільський, 2006 – 88с.
6. Олійник В. Практичний курс нотного письма на персональному комп'ютері / В. Олійник // “Абетка-НОВА”, К-Подільський, 2007 – 116с.
7. Олійник В. Робота з музичним нотатором FINALE / В. Олійник // К- Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2005 – 32с.
8. Петелин Р. Аранжировка на РС / Р. Петелин, Ю. Петелин // С-Петербург, 1999 – 272с.
9. Петелин Р. Музыка на РС / Р. Петелин, Ю. Петелин // С-Петербург,- 1998 – 512с.
10. Скотт Г. Sound Forge 8 – звуковая студия / Г. Скотт // Фирменное руководство. – “Триумф”, Москва, 2007 – 480с.
11. Трусова В. Музыкальная азбука на РС / В. Трусова., Е. Медведев // С-Петербург, 2003 – 472с.
12. Чайковська О. Використання мультимедійних технологій в мистецькій освіті / О. Чайковська // Комп'ютер у школі та сім'ї, №2. Київ, 2004 – с.18 - 19.

Мова викладання: українська.

ПП 09. Інструментовка та аранжування дитячого оркестру

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми сучасної виховної роботи з учнівською молоддю; є складовою частиною одного з базових розділів циклу педагогічних дисциплін та виступає найважливішим компонентом формування педагогічної культури студентів – майбутніх фахівців в галузі початкової освіти, досліджує категоріальний апарат педагогіки, педагогічні закони й основні педагогічні закономірності, правила й принципи, що не залежать від віку й інших особливостей учнів.

Тип: цикл професійної і практичної підготовки підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 3 курс (2 семестр) і 4 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 108 год., з них: денна форма навчання – 36 год. аудиторних: 8 год. лекційних, 28 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І. Г. та ст. викладач Олійник В. Ф.

Мета курсу: формування у студентів навичок інструментування та аранжування дитячого оркестру, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає їх до самореалізації, як майбутніх фахівців; оволодіння студентами системою пізнавальної і художньо-творчої діяльності у процесі вивчення та аранжування інструментальних п'єс та пісень шкільного репертуару для дитячого оркестру.

Основні завдання дисципліни:

- вироблення у студентів навичок інструментування з метою більш активної реалізації їхнього музично-творчого потенціалу;
- формування у студентів теоретичної і практичної бази знань з питань інструментування та аранжування для дитячого оркестру;
- розвивати здібності, ініціативність, самостійність та творче мислення студентів;
- вироблення навичок самоконтролю в процесі інструментування та аранжування для дитячого оркестру;
- сформувати навички оперування фаховою термінологією.
- озброїти студентів знаннями, вміннями і навичками роботи з дитячим інструментальним ансамблем за умов особистісно-орієнтованого виховання і навчання;
- підготувати майбутніх учителів музики до практичної реалізації в педагогічній діяльності основних принципів і закономірностей виховної роботи з учасниками дитячого інструментального ансамблю;

- розвивати здатності до професійної саморефлексії і самовиховання.

Результати навчання: студенти **мають знати:** значимість вивчення дисципліни “Інструментування та аранжування дитячого оркестру”; мову професії, термінологію свого фаху; повну характеристику дитячих музичних інструментів; основні етапи роботи над музичним твором; характеристики динамічного та ритмічного ансамблю; особливості роботи з дитячими ансамблями різних складів; виховні функції вчителя музики загальноосвітньої школи, норми і прийоми спілкування з учасниками дитячого інструментального ансамблю.

Студенти **мають уміти:** працювати над синхронним звучанням усіх ансамблевих партій (єдність темпу і ритму); робити музично-теоретичний та виконавський аналіз творів; узгоджувати штрихи та динаміку всіх ансамблевих партій; демонструвати навички ансамблевої гри та творчо-виконавську майстерність; транспонувати інструментальні п'єси для дитячого оркестру.

Методи викладання дисципліни: лекції із застосуванням діалогу, консультації, практичні та самостійні заняття, на яких студенти вивчають ансамблеві партії, формують професійні уміння та навички інструментування та аранжування інструментальних п'єс та пісень шкільного репертуару для дитячого оркестру.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, перевірка знання ансамблевих партій та дотримання всіх етапів роботи над музичними творами.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Самостійна робота, поточний і модульний контроль (100 балів)		Залік
1-й семестр (50 балів)	II-й семестр (50 балів)	

Поточний контроль	Самост. робота	МКР	Поточний контроль	Самост. робота	МКР	100
20 балів	5 балів	25 балів	20 балів	5 балів	25 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Акимов Ю. Класс баянного ансамбля в музыкальной школе / Ю. Акимов // Баян и баянисты. Вып 6. Москва, 1970 – С. 123-132.
2. Амлінська Р. С. Музичні інструменти-іграшки у початковій школі / Р. С. Амлінська // Музична Україна, – Київ, 1979 – 124 с.
3. Амлінська Р. С. Наш оркестр / Р. С. Амлінська // Музична Україна, Київ, 1989 – 68 с.
4. Бублей С. П. Детский оркестр / С. П. Бублей // Музыка. Ленинград, 1989 – 129 с.
5. Ветлугина Н. А. Музыкальный буквар / Н. А. Ветлугина // Музыка, Москва, 1989 – 88 с.
6. Дмитриева Л. Г. Методика музыкального воспитания в школе / Л. Г. Дмитриева, Н. М. Черноиваненко // Просвещение, Москва, 1989 – 214 с.
7. Леонтьев П. П. Буквар сопілкаря / П. П. Леонтьев, М. А. Печенюк // Навчально-методичний посібник. Хмельницький, 1998 – 120 с.
8. Мазур Я. А. Юному сопілкарєві. – Я. А. Мазур // Музична Україна, Київ, 1976 – 92 с.
9. Програми та поурочні методичні розробки для середніх загальноосвітніх шкіл. Музыка, 1–4 класи / Перун, Київ, 1996 – 28 с.

10. Олійник В. Ф. Методичні вказівки до практичних занять з навчальної дисципліни “Ансамблева гра”. Частина II / В. Ф. Олійник, Ж. Ю. Карташова // Кам’янець-Подільський, 2011 – 60 с.
11. Олійник В. Ф. Хрестоматія педагогічного репертуару до навчальної дисципліни “Ансамблева гра” (народно-інструментальні ансамблі) / В. Ф. Олійник // Кам’янець-Подільський, 2012.– 112 с.
12. Олійник В.Ф. Методика роботи з дитячим оркестром у початковій школі / В. Ф. Олійник, А. В. Попович // Кам’янець-Подільський, 2009 – 128 с.
13. Олійник В. В. Методика навчання гри на хроматичній сопілці / В. Ф. Олійник // Кам’янець-Подільський, 2010 – 96 с.
14. Олійник В. Формування навичок ансамблевої гри в класі баяна// Збірник наукових праць Кам’янець-Подільського державного університету. Вип. XV. Кам’янець-Подільський, 2008.– С. 236-239.

Мова викладання: українська.

ПП 11 Художня культура України

Опис (анотація): дисципліна присвячена висвітленню питань еволюції вітчизняної художньої культури: від найдавніших часів – до сучасності; вивчаються особливості розвитку українського народного та професійного музичного, образотворчого, театрального мистецтва та кінематографа; розкриваються питання регіональної специфіки мистецьких явищ і процесів; досліджуються особливості творчого почерку та аналізуються здобутки видатних вітчизняних митців; розглядаються актуальні проблеми сучасної української соціокультурної сфери..

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова частина).

Термін вивчення: 3-4 курс (6-8 семестри).

Кількість кредитів: 6 кредитів ECTS: всього 216 год., з них: денна форма навчання – 72год. аудиторних: 46 год. лекційних, 26 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Борисова Т.В.

Мета курсу: формування художньо-культурологічного та мистецтвознавчого теоретичного підґрунтя професійної діяльності майбутнього учителя музики та світової художньої культури в царині вітчизняного мистецько-культурного простору у його історико-культурному та мистецтвознавчому вимірах.

Основні завдання дисципліни:

- розширення історико-культурної компетентності майбутніх учителів мистецької галузі у царині вітчизняної художньої спадщини;
- збагачення інформаційного тезаурусу студентів з питань вітчизняної художньої культури;
- удосконалення практичних навичок мистецтвознавчого аналізу художніх явищ та процесів;
- посилення розуміння студентами зв'язків мистецтва з природним, соціальним і культурним середовищем життєдіяльності людини;
- формування уявлень щодо особливостей застосування окремих зразків української художньої спадщини у естетичному вихованні учнівської молоді.

Результати навчання: студенти повинні *знати*:

- основні етапи становлення і розвитку вітчизняної художньої культури;
- філософсько-історичні витоки регіональної художньої культури;
- специфіку художнього творення зразків професійної та народної творчості;
- характерні особливості творчого почерку та стилю видатних представників української культурної спільноти.

вміти:

- визначати художню, історичну та регіональну специфіку тих або інших мистецько-культурних течій;

- проводити аналогії та порівняння із відповідними явищами інших мистецько-культурних регіонів, історичних епох;

- здійснювати художньо-мистецтвознавчий аналіз кращих зразків вітчизняної мистецької спадщини.

Методи викладання дисципліни: лекції, бесіди, проблемно-евристичні методи, інтерактивні технології, дискусії, ділові ігри.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 1 (15 балів)		Змістовий модуль 2 (65 балів)		модуль 3 (15 балів)		100
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	Самостійна робота	
15 балів	-	15 балів	50 балів	15 балів	5 балів	

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Греченко В. А. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти. / Греченко В. А., Чорний І. В., Кушнерук В. А., Режко В. А. – Київ: Літера, 2000. – 464 с.
2. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. – 3-тє вид., стереотип. – Київ: Либідь, 2000. – 656 с.
3. Попович М. В. Нариси історії культури України. – Київ: АртЕк, 1998. – 727 с.

4. Художня культура світу: Європейський культурний регіон. – Київ: Вища школа, 2001.- 191 с.
5. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч. посібник. - 3 вид. – Київ: Знання-Прес, 2007. – 353 с.
6. Шейко В.М. та ін. Історія української художньої культури. – Харків: Регіон-інформ, 2003.- 178 с.

ПП 08.02 Концертмейстерський клас

Опис (анотація): Дисципліна є складовою частиною одного з базових розділів циклу дисциплін професійної підготовки та виступає найважливішим компонентом вдосконалення музично-інструментальної підготовки майбутніх фахівців. Сприяє опануванню концертмейстерських компетенцій, які забезпечують успішність професійної діяльності майбутнього вчителя музики в загальноосвітній школі; розумінню соціального значення музичного мистецтва та концертмейстерської діяльності, реалізації музичних здібностей та фахових вмінь в активній просвітницькій діяльності, формуванню здатності до самоосвіти, самоаналізу та професійного зростання.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 3-4 курс (6-7 семестри).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 48 год. аудиторних: 48 год. практичних занять.

Викладацький склад: викладачі кафедри музичного мистецтва

Мета курсу: формування теоретичних знань та методико-практичних вмінь та навиків, необхідних майбутнім вчителям музики для проведення концертмейстерської роботи в загальноосвітній школі; підготовка майбутніх учителів до практичної реалізації в педагогічній діяльності основних принципів і закономірностей концертмейстерської роботи.

Основні завдання дисципліни:

- 1) формування у студентів знань, комплексних вмінь і навиків роботи з солістом-вокалістом, солістом-інструменталістом, хоровим колективом, ансамблем;
- 2) формування професійного інтересу студентів до концертмейстерської діяльності;
- 3) підвищення їх практичної підготовки шляхом залучення до активної концертмейстерської діяльності (включаючи позааудиторну діяльність) розвивати в них музично-творчі здібності, рефлексивно-аналітичне та комплексне мислення, творчу ініціативність, самостійність, творче мислення;
- 4) вдосконалення знань та навичок набутих з різних фахових дисциплін: гармонії, сольфеджіо, основного музичного інструменту тощо;
- 5) моделювання ситуацій наближених до умов концертного виступу;
- 6) оволодіння елементарними прийомами складання фактури акомпанементів за слухом; навичками планування репетиційного процесу; системою комунікативних умінь
- 7) розвиток здатності до професійної саморефлексії і самовиховання.

Результати навчання: студенти мають знати:

- 2) специфіку концертмейстерської роботи: форми, засоби й методи роботи з солістами (вокалістами, інструменталістами), хоровими колективами, ансамблями;
- 3) змістово-цільову сутність акомпанементу його основні функції, технологію складання та практичного використання у роботі вчителя музики;
- 4) функції концертмейстера: комунікативні, організаційні; закономірності спілкування й способи організації й управління репетиційним процесом;

5) способи аналізу власної діяльності й діяльності учасників колективу;

6) технологію аранжувальної роботи

Студенти **мають уміти:**

1) акомпанувати собі та учням під час показу й розучування пісні на уроці музики,

2) акомпанувати хоровим колективам; ансамблям, солістам (вокалістам, інструменталістам)

3) вільно читати з листа

4) підбирати акомпанемент за слухом; робити аранжування

5) транспонувати акомпанемент;

6) спрощувати або ускладнювати партію акомпанементу.

7) здійснювати перекладення з іншого інструменту

Методи викладання дисципліни: Словесний, ілюстративно-словесний, ілюстративний показ, репродуктивно-варіативний, проблемно-пошуковий, творчо-креативний.

Методи оцінювання: Модульне контрольне прослуховування, академічний концерт, публічне виконання програми.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 1 (35 балів)			Змістовий модуль 2 (65 балів)			100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	
10 балів	5 балів	20 балів	10 балів	5 балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Акимов Ю. Чтение нот с листа / Акимов Ю.// Сб. Баян и баянисты – Москва, 1970 – 112 с.
2. Береза А. В. Концертмейстерський клас (баян, акордеон) / А. В. Береза, В. К. Лебедев, Б. І. Нестерович. // Навчальна програма та методичні рекомендації – Вінниця, 2006 – 64 с.
3. Ванюкевич В. Використання типових гармонічних послідовностей для складання партії акомпанементу до мелодії пісень шкільного репертуару / В. Ванюкевич // Музика в школі. Вип. 7. – Київ, 1981 — С. 72-84.
4. Воскресенская Т. Заметки о чтении с листа в классе аккомпанемента / Т. Воскресенская // О мастерстве ансамблиста. Сборник научных трудов. – Ленинград, изд-во ЛОЛГК, 1986 – С. 245-250.
5. Гусейнова Л. В. Формування готовності майбутніх учителів музики до інструментально-виконавської діяльності / Л. В. Гусейнова.// Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання музики і музичного виховання. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова.– Київ, 2005 – 22 с.
6. Живов Л. Подготовка концертмейстеров-аккомпаниаторов в музыкальном училище / Л. Живов.// Методические записки по вопросам музыкального образования.– Москва, 1966 – 122 с.
7. Карпенко Т. П. Концертмейстерський клас/ Т. П. Карпенко.// Навчально-методичний посібник.– Кам'янець-Подільський, 2010 – 248 с.
8. Карпенко Т. Концертмейстерська компетентність учителя музики/ Т. Карпенко., М. Печенюк. // Навчальний посібник. – Кам'янець-Подільський, 2011 – 224 с.

9. Концертмейстерський клас і ансамбль: програма для музично-педагогічних факультетів та факультетів підготовки вчителів початкових класів і музики педагогічних інститутів./ Укл. А. Болгарський, М. Мойсєєва. – Київ, УДПУ, 1997 – 23 с.
10. Кубанцева Е. И. Процесс учебной работы концертмейстера с солистом и хором / Е. И. Кубанцева.// Музыка в школе. № 5.– Москва, 1988 – С. 46-52.
11. Лабунець В. М. Інноваційні технології інструментально-виконавської підготовки майбутнього вчителя музики: теорія та методика: монографія /В. М. Лабунець. – Кам'янець-Подільський, 2014 – 364 с.
12. Люблинский А. А. Теория и практика аккомпанемента: методические основы / А. А. Люблинский. – Ленинград, Музыка, 1972 – 134 с.
13. Мельникова Ж. В. Специфика работы концертмейстера в классе домры / Ж.В. Мельникова.// Концертмейстерское искусство: теория, история, практика. Материалы Всероссийской научно-практической конференции.– Казань, 2011 – С. 199-203.
14. Мозгальова Н. Г. Інструментально-виконавська підготовка вчителя музики: сутність, базові поняття / Н. Г. Мозгальова.// Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. Ред. кол. Н. В. Гузій (відповідальний редактор) та ін. – Вип.11 (21). – Київ, видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010 – С. 34-38.
15. Олійник В. Ф. Основні принципи перекладу фортепіанних творів для баяна./ В.Ф. Олійник. – Абетка Світ, Кам'янець-Подільський, 2008 – 24 с.
16. Савельева М. В. Обучение учащихся-пианистов в концертмейстерском классе чтению нот с листа, транспонированию,

творческим навыкам и аккомпанементу в хореографии / М. В. Мавельева. // Методические записки по вопросам музыкального образования. Вып. 3. – Москва, Музыка, 1991 — С. 39-49.

17. Шахов Г. Игра по слуху, чтение с листа и транспонирование в классе баяна / Г. Шахов. – Москва, 1987 – 62 с.

18. Шендерович Е. М. Об искусстве аккомпанемента / Е.М. Шендерович. – Москва, 1969 – № 4.

19. Шендерович Е. М. В концертмейстерском классе / Е. М. Шендерович // Размышления педагога. – Москва, Музыка, 1996. – 106 с.

ГЕ 26 МУЗИЧНА ОСВІТА НА ПОДІЛЛІ КІНЦЯ 19- ПОЧАТКУ 20 СТОРІЧЧЯ

Опис (анотація): дисципліна, предметом вивчення якої є етапи розвитку історії регіонального музичного мистецтва, процес функціонування системи музичної освіти аналізованого періоду.

Тип: вибіркова.

Термін вивчення: 4-й курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 2 кредити ECTS: всього 72 год., з них: денна форма навчання –24 год. аудиторних: 14 год. лекційних, 10 год. практичних занять .

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент Аліксійчук О.С. і старший викладач кафедри музичних дисциплін Кузів М.В.

Мета курсу: дати студентам необхідні знання про специфіку формування та історико-культурні процеси розвитку музичного мистецтва і освіти на Поділлі.

Основні завдання дисципліни:

1) розширення музично-естетичного кругозору студентів шляхом ознайомлення з кращими зразками національної, а саме регіональної, культури ;

2) знайомство з історією музичного мистецтва і його розвитком;

3) продовжувати розвивати в студентів уміння самостійно працювати з навчально-методичною літературою, їх пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки;

Результати навчання: студенти повинні *знати*:

- 1) історію українського мистецтва (зокрема регіонального) і шляхи його розвитку;
- 2) кращі зразки регіональної культури ;
- 3) певні музичні явища і самостійно давати їм естетичну оцінку.

вміти:

- 1) розуміти історичні процеси розвитку регіональної музики;
- 2) аналізувати окремі постаті музично-громадських діячів;
- 3) самостійно характеризувати особливості музичного життя Поділля в загальнокультурному контексті розвитку української культури.

Методи викладання дисципліни: пояснення, лекція, використання інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретична робота студентів по виконанню індивідуального завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Змістовий модуль 1 (50 балів)		Змістовий модуль 2 (50 балів)	
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР
25 балів	25 балів	25 балів	25 балів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

Базова

1. Альбрехт К. Курс сольфеджіо для духовних семінарій та

училищ. К.Альбрехт. — М, 1880. — 62 с.

2. Альбрехт К. Руководство к хоровому пению по цифровому методу Шеве / К.Альбрехт. М., 1874. — Вып 1. — 33 с.

3. Богданов Ю. Пособие к церковному чтению, положенное для вразумительности чтения на ноты. М. — 1891. 42 с.

4. Духовні витоки Поділля : творці історії краю : Матер. міжнар. наук.-практ. конф. 9-11 вересня 1994 р. м. Кам'янець-Подільський. — Хмельницький: Поділля, 1994. — 431 с.

5. Завальнюк О. Кам'янець-Подільський : Історико-популярний нарис / Олександр Завальнюк, Олександр Комарницький. — Кам'янець-Подільський: Абетка НОВА, 2001. — 120 с.

6. Іванов В.Ф. Микола Леонтович (спогади, листи, матеріали) / Володимир Федорович Іванов. — К, 1982. — 261с.

7. Іванов В.Ф. Співацька освіта в Україні у XVIIIст. / Володимир Федорович Іванов. — К. : Муз.Україна, 1997. — 289 с.

8. Іванов В.Ф. Тадеуш Ганицький (1844-1937) / Володимир Федорович Іванов // Монографія. — Вінниця : ВМГО "Розвиток", 2007. — 124 с.

9. Історія української дожовтневої музики : Навч. посібник / Заг. ред. та упоряд. О.Я.Шреєр-Ткаченко. — К. : Муз.Україна, 1969. — 587 с.

10. Історія української музики- К. : Наук. думка, 1989. — В 6 т. — Т.1.— 448 с.

11. Історія української музики. К. : Наук. думка, 1989. — В 6 т. — Т.2. — 461 с.

12. Історія української музики. К. : Наук. думка, 1990. — В 6 т. — Т.3. — 456 с.

13. Історія української музики. К. : Наук. думка, 1992. — В 6 т. — Т.4.— 616 с.

14. Карасев А. Методика пения / А.Карасев. — Пемза, 1900. —

4 изд. — 65 с.

15. Кирило Стеценко. спогади, листи, матеріали // упоряд. Федотова Є. — К. : Муз. Україна, 1981. — 480 с.

16. Кузьмин Н.Н. Низшее и среднее специальное образование в дореволюционной России / Н.Н.Кузьмин. М. : Мысль, 1998. — 96 с.

17. Кузьмин Н.Н. Учительские семинарии России и их место в подготовке учителей начальной школы (Лекции по истории педагогики) / Н.Н.Кузьмин. Курган, 1970. — 102 с.

18. Мистецтво України. Бібліографічний довідник. — К. : Українська енциклопедія ім. М.П.Бажана, 1997. — С. 70.

19. Ососков А.В. Начальное образование в дореволюционной России (1861-1917). / А.В.Ососков М. : Просвещение, 1982. — 208с.

20. Паначин Ф.Г. Педагогическое образование в России / Ф.Г. Паначин : Историко-педагогические очерки. М. : Педагогика, 1979. — 216 с.

21. Печенюк М. Музиканти Кам'янецьчини / М.А.Печенюк. — Хмельницький : Поділля, 2003. — 479 с.

22. Сесак І.В. Духовні навчальні заклади Поділля православного відомства у другій половині ХІХ — на початку ХХ ст. / І.В.Сесак // Освіта, наука і культура на Поділлі : Зб. наук. праць. — Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2005. — Т.5. — С. 80-90.

23. Шреєр-Ткаченко О.Я. Історія української музики / О.Я.Шреєр-Ткаченко // Розвиток української музичної культури від найдавніших часів до середини ХІХ ст.— К. : Муз.Україна, 1980. — Ч.1. — 197

Додаткова

1. Бабляк А.Була у Кам'янці чоловіча гімназія / А.Бабляк, Л.Підгірна // Подолянин, 1993. — 27 січня.

2. Копилов С.А. Освітнянська співпраця В Петра та І. Огієнка у К-ПДУУ (1918-1920 рр.) / Духовна і науково-педагогічна діяльність І.І.Огієнка

(1882-1972) в контексті українського відродження. Кам'янець-Подільський. 1997. — С. 100-102.

3. Петр В. О преподавании пения и музыки в средней школе / В.Петр // Русская музыкальная газета. — 1915. — № 29 -30, № 35-36.

4. Леонтович М.Д. Практичний курс навчання співу у середніх школах України(з педагогічної спадщини композитора) / М.Д.Леонтович // Упор. Л.О. Іванова. — К. : Музична Україна, 1989. — 134 с.

5. Кузів М. До питання про народну консерваторію Кам'янця-Подільського / Марія Василівна Кузів // Поділля і Південносхідна Волинь в роки визволення війни середини XVII ст. : Матеріали всеукраїнської істор.-краєзн. наук.-практ. конф. 19 вер.1998р. — Стара Синява, 1998. — С. 219-223.

6. Кузів М. Із історії розвитку музичної освіти на Поділлі у 80-х роках XIX століття / Марія Василівна Кузів // 36. наук. праць викладачів педагогічного факультету. — Кам'янець-Подільський, 1997. —Вип. 2. — С.200-209.

7. Грінченко М. Народна консерваторія у м.Кам'янці на Поділлі / М.Грінченко // Наше життя. Кам'янець-Подільський. — 1920. — № 2.

8. Гульдман В. К. Справочная книжка Подольской губернии / В.К.Гульдман. — Каменец-Подольский : Типография Подольского Губернского правления, 1888. — 654 с.

9. Стеценко.К.Г. Музичний факультет при Подільському українському університеті / К.Г.Стеценко // Спогади, листи, матеріали. // Відп.ред. Федотов Є. К. : Музична Україна. — С. 350-353.

10. Назаренко Є. Він створив у Кам'янці перший симфонічний оркестр / Є.Назаренко // Подолянин. — 1994. — 4 серпня.

ПП 19 Вокальний ансамбль

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми сучасної виховної роботи з учнівською молоддю; є

складовою частиною одного з базових розділів циклу педагогічних дисциплін та виступає найважливішим компонентом формування педагогічної культури студентів – майбутніх фахівців в галузі початкової освіти, досліджує категоріальний апарат педагогіки, педагогічні закони й основні педагогічні закономірності, правила й принципи, що не залежать від віку й інших особливостей учнів.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки

Термін вивчення: 4 курс (7 семестр).

Кількість кредитів: 2 кредити ECTS: всього 72 год., з них: денна форма навчання – 24 год. аудиторних: 24 год. практичних занять.

Викладацький склад: доцент, професор кафедри музичного мистецтва Ситник Т.М.

Мета курсу: розширення музичного світогляду студентів шляхом практичного ознайомлення з напрямками та жанрами академічної та естрадної музики; комплексний розвиток мелодичного, гармонічного, тембрального слуху, почуття ритму, внутрішньо-слухових уявлень; розвиток образного мислення, художнього смаку; читання вокальних партій; набуття основних фахових навичок ансамблевого співу, колективного музикування, необхідних для майбутньої мистецької діяльності.

Основні завдання дисципліни:

формування теоретичних знань про виконавську майстерність, ознайомлення з основними напрямками та стилями вокально-ансамблевого (хорового) мистецтва, з'ясування його значущості в системі мистецької освіти;

1) всебічний розвиток творчих здібностей та розкриття творчого потенціалу студентів;

2) засвоєння різноманітного вокально-ансамблевого (хорового) репертуару;

- 3) оволодіння аналітичними знаннями й уміннями у вивченні музичних творів;
- 4) оволодіння єдиною манерою звукоутворення;
- 5) опанування системою вокально-ладових вправ, як основи підвищення рівня компетентного й технічного розвитку майбутнього артиста вокального ансамблю;
- 6) практичне засвоєння методики роботи над музичними творами;
- 7) оволодіння цілісними уявленнями про самостійне опанування музичного матеріалу.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- 1) будову голосового апарату;
- 2) основи співацького дихання;
- 3) основні принципи звуковидобування;
- 4) значення і практичне застосування резонаторів в процесі звукоутворення;
- 5) типи співочих голосів, їх діапазони;
- 6) вокальні партії творів репертуару ансамблю;
- 7) умови комплектування співаків ансамблю за кількісним і якісним складом;
- 8) термінологію, що визначає темпи, динаміку, характер звуковедення.

вміти:

- 1) використовувати прийоми співацького дихання;
- 2) використовувати резонатори;
- 3) співати в ансамблі, адже ансамблевий спів передбачає вироблення єдиної співацької манери, темброве злиття голосів, рівне звучання голосу в усіх регістрах, динамічну рівновагу вокальних партій ансамблю;

- 4) співати а сарреїа, адже спів а сарреїа сприяє вихованню навичок чистого інтонування, гармонічного слуху;
- 5) інтонаційно-точно і виразно інтонувати вокальні партії творів репертуару ансамблю;
- 6) читати нотні партії з листа, що виховує зорове сприйняття і сприйняття внутрішнім слухом нотного матеріалу;
- 7) виконувати вокальні штрихи legato, non legato, staccato;
- 8) визначати проблемні моменти відносно строю, ансамблю, дикції, динамічної рівноваги голосів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 72 годин / 2 кредити ECTS.

Методи викладання дисципліни: індивідуальна робота студентів з вокальним колективом.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
30 балів	60 балів	10 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. 1.Безбородова Л.А. Дирижирование / Л.О. Безбородова. – М.: Просвещение, 1990. – 159 с.
2. Бенч-Шокало О.Г. Український хоровий спів. Актуалізація звичаєвої традиції: навч. посібник / Ольга Григорівна Бенч-Шокало. – Київ: Український світ, 2002. – 440 с.
3. Білявський Е. Засвоєння сучасної музичної мови в хорі / Е. Білявський. – Київ: Музична Україна, 1984. – 40 с.
4. Голик Г.Г. Психологія диригентсько-хорової діяльності / Г.Г. Голик. – Дрогобич: Вимір, 2000. – 108 с.

5. Горбенко С.С. Дитяче хорове виховання в Україні. Навчально-методичний посібник / С.С. Горбенко. – К.: ІЗМН, 1999. – 253 с.
6. Демчишин М.С. Методика музичного аналізу вокально-хорових творів: Навчальний посібник для студентів мистецьких вузів і вчителів освітньої галузі / М.С. Демчишин. – К.: ІЗМН, 1996. – 132 с.
7. Дем'янчук В. Теорія та практика роботи з дитячим хором / В. Дем'янчук. – Тернопіль, 2001. – 324 с.
8. Долчук Р.О. Хорове аранжування / Р.О. Долчук. – Івано-Франківськ: обласна друкарня, 2005. – 382 с.
9. Доронюк В.Д. Диригент шкільного хору: навч. посібник / В. Д. Доронюк, Л.І. Серганюк, Ю.М. Серганюк. – Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника, 2010. – 513 с.
10. Живов В. Л. Хоровое исполнительство : Теория. Методика. Практика : учеб. пособие для вузов / В.Л. Живов. – М.: Владос, 2003. – 272 с.
11. Иконникова, Л. Н. Интерпретаторская культура хорового дирижера / Л. Н. Иконникова ; науч. ред. Ю. Д. Златковский. – Минск : Изд. центр БГУ, 2005. – 143 с.
12. Колесса М.Ф. Основи техніки диригування / М.Ф. Колесса. – К.: Музична Україна, 1973. – 199 с.
13. Коломоець О.М. Хорознавство: навч. посібник / О.М. Коломоець. – К.: Либідь, 2001. – 168 с.
14. Мартинюк А.К. Диригування: навчальний посібник / А.К. Мартинюк. – Мелітополь, 1996. – 125 с.
15. Ничай О.В. Професійна підготовка диригента / О.В. Ничай. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – 36 с.
16. Смирнова Т.А. Хорознавство (історія, теорія, методика): [навч. Посіб.] / Т.А. Смирнова // Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди. – Харків: ХДПУ, 2000. – 180 с.

Мова викладання: українська

1 курс

ОС «Магістр» 1 рік 4 місяці навчання

01 Освіта

012 Дошкільна освіта

ЗП 01 Методика наукових досліджень

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває сучасні наукові підходи до дослідження та аналізу педагогічних явищ і процесів, інноваційні розв'язання педагогічних завдань; є складовою частиною одного з базових розділів циклу дисциплін загальної підготовки та виступає найважливішим компонентом формування методологічної культури студентів магістратури щодо здійснення педагогічних досліджень та забезпечення поглиблення теоретичної та технологічної підготовки студентів до написання науково-дослідницьких робіт з урахуванням сучасних вимог до якості наукових досліджень.

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних: 16 год. лекційних, 14 год. практичних занять.

Викладацький склад: асистент Поліщук С.В.

Мета курсу: розкрити теоретико-методичні основи наукових досліджень, опанувати основні технологічні та практичні підходи в дослідженні сучасних педагогічних явищ і процесів.

Основні завдання дисципліни:

- формувати педагога-дослідника шляхом активного залучення до навчально-дослідницької і науково-методичної роботи;
- розвивати творчі здібності, ініціативність, самостійність, творчість мислення;
- оволодіти науково-методичними основами наукових досліджень;

- формувати загальну компетентність стосовно вибору напряму наукового дослідження, логіки та методики проведення наукових досліджень, роботи з джерелами інформації, їх відбору, класифікації, опрацювання та аналізу;

- вчити програмувати елементи дослідження, представляти їх результати, забезпечувати статистичну обробку експериментальних даних.

Результати навчання: студенти **мають знати:** принципи дослідження в педагогіці; основи визначення об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження; етапи наукового дослідження; інформаційне забезпечення наукової роботи, особливості досліджень в педагогічній діяльності.

Студенти **мають уміти:** вибирати та формулювати проблему дослідження; шукати необхідну наукову інформацію; обирати методологічну основу дослідження; брати участь в науковій дискусії; формулювати об'єкт і предмет дослідження; формулювати і перевіряти наукові гіпотези; формувати комплекс методик для дослідження обраного предмета; збирати, систематизувати емпіричні дані; проводити обробку та інтерпретацію емпіричних даних; оформлювати наукові звіти;

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, лекція, лекції в форматі PowerPoint; консультування, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання; повідомлення на практичних заняттях, бесіди, дискусії, обговорення рефератів, підготовлених магістрантами, методи групової роботи, колективне та індивідуальне моделювання досліджень, аналізування їх ефективності, діагностика рівня ефективності.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)		Сума
Денна форма навчання		
Змістовий модуль 1 (100 балів)		
Поточний контроль	Модульна контрольна робота	
50 балів	50 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1.Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів / А.М. Алексюк. – Київ : Либідь, 1998. – 558 с.

2.Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури / С.С.Вітвицька. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.

3.Лаврентьєва Г. П. Методичні рекомендації з організації та проведення науково-педагогічного експерименту / Г. П. Лаврентьєва, М. П. Шишкіна. – Київ: ІТЗН, 2007. –

4.Лекції з педагогіки вищої школи: Навчальний посібник / [за ред.. В.І. Лозової]. – 2-е вид., доп. і випр. – Харків: ОВС, 2010. – 480 с.

5.Максименко С.Д. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження / С.Д. Максименко. – К.: КДІП, 1990. – 240 с.

6.Загвязинский В. И. Методология и методика дидактического исследования / В. И. Загвязинский, Р. Атаханов. – Изд. 2-е. – М.: Академия, 2005. – 208 с.

7.Педагогіка вищої школи: підручник / [за ред. Кременя В.Г., Андрущенка В.П.,Лугового В.І.]. – К.: Педагогічна думка. – 2009. – 256 с.

8.Слепкань З. Наукові основи педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посібник / З. Слепкань. – К.: Вища школа, 2005. – 239 с.

9.Скаткин М. Н. Методология и методика педагогических исследований / М. Н. Скаткин. – М.: Педагогика, 1986. – 150 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 02 Педагогіка та психологія вищої школи

Опис (анотація): навчальна дисципліна, сприяє поглибленню теоретичних знань, удосконаленню практичних умінь і навичок студентів. Вивчення навчальної дисципліни є: теорія, практика та історія формування навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі, особистість викладача та студента в їх розвивальній педагогічній взаємодії.

Тип: цикл дисциплін психолого-педагогічної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1,2 семестри).

Кількість кредитів: 3 кредита ECTS: *всього 90 год., з них: денна форма навчання – 46 год. аудиторних: 20 год. лекційних занять, 10 год. практичних занять.*

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої та вищої освіти і управління навчальним закладом Кучинська І.О., кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Дуткевич Т.В.

Мета курсу “Педагогіка та психологія вищої школи” є формування компетенцій стосовно психолого-педагогічного забезпечення навчально-виховного процесу ВНЗ, теоретичних основ його формування та реалізації в практиці сучасного вищого освітнього закладу професійного спрямування.

Основні завдання дисципліни:

- оволодіння теоретичними основами навчально-виховного процесу у виші;

- з'ясувати сутність нової освітньої політики в державі та основні напрями її реалізації в практиці професійної підготовки спеціаліста;
- розкрити сучасні підходи до технологізації освітнього процесу;
- оволодіти основами структурування елементів навчального процесу у комплексі його смислової, змістової та технологічної сторін, а також аналізування рівня їх продуктивності;
- визначити пріоритетні напрямки особистісного та професійного саморозвитку на перспективу;
- інтеграція, систематизація, поглиблення психологічних знань про психологічні механізми підвищення ефективності організації навчально-виховного процесу у вищій школі;
- вивчення умов забезпечення ціннісно-особистісного самовизначення педагогів і студентів у педагогічній взаємодії;
- формування професійного мислення студентів, набуття ними досвіду творчого використання психологічних знань у розв'язанні конкретних завдань навчально-професійної та майбутньої педагогічної діяльності.

знати:

- теоретичні основи навчально-виховного процесу у виші, суть сучасної освітньої парадигми в державі;
- суспільні вимоги до діяльності викладачів та студентів ВНЗ;
- особливості системи професійної підготовки майбутнього фахівця;
- специфіку форм та методів організації пізнавальної діяльності студентів;
- базові критерії визначення рівня навчальних досягнень студента, ефективності навчального заняття;
- структуру особистості фахівця з вищою педагогічною освітою;
- поняття освітньо-кваліфікаційної характеристики, професійної компетентності, професіограми;
- психологічні особливості діяльності та особистості студентів і викладачів;

- психологічні особливості взаємин у колективі ВНЗ.

вміти:

- трансформувати теоретичні знання на рівень відповідних практичних орієнтирів;
- аналізувати сутність стратегічних напрямів розвитку освіти в державі;
- моделювати конкретну форму навчального заняття з теми за фахом;
- визначати ефективність навчального заняття за комплексом базових критеріїв;
- психологічно обґрунтувати вимоги до освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця;
- аналізувати види діяльності студентів та використовувати психологічні чинники їх активізації;
- визначати рівень готовності студентів до професійної діяльності;
- здійснювати самоаналіз та аналіз викладацької діяльності; визначати і втілювати перспективи її розвитку.

Методи викладання дисципліни:

- **словесні методи** (бесіда, розповідь, пояснення, лекція тощо) спрямовані на подання інформації вербальними засобами;
- **наочні методи** (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі) спрямовані на подання інформації шляхом сенсорно-перцептивної діяльності;
- **практичні методи** (виконання завдань практичних занять, тренінги, ділові ігри тощо), спрямовані на формування практичних умінь і навичок.

Методи оцінювання: поточне усне опитування; поточне тестування, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Залік	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	100	МКР	

(5 балів)	(30 балів)		30	100
Поточний контроль	Поточний контроль			
5 балів	30 балів		30 балів	

Форма підсумкового контролю: залік

Перелік основної літератури:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів / А.М. Алексюк . – К.: Либідь, 1998. – 558 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістрату / С.С. Вітвицька. – К., Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
3. Дуткевич Т.В. Психологія вищої школи: Навч. посіб. / Т.В. Дуткевич, Н.П. Максимчук. – Кам'янець-Под., 2010. – 228 с.
4. Збірник нормативних актів України щодо організації навчально-виховного процесу у ВНЗ: Довідник для працівників ВНЗ / [авт. - упор. В.В. Коровайченко]. – К.: УАЗТ, 2003. – 408 с.
5. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Освіта . – 2000. – № 6.
6. Мороз О.Г. Педагогіка і психологія вищої школи / О.Г. Мороз, О.С. Падалка, В.І. Юрченко. – К.: НПУ, 2003.
7. Педагогіка вищої школи: підручник / [за ред. Кременя В.Г., Андрущенка В.П., Лугового В.І.]. – К.: Педагогічна думка. – 2009. – 256 с.
8. Пехота О.М. Освітні технології / О.М. Пехота, А.М. Кіктенко, О.М. Любарська та ін. [за заг.ред. О.М. Пехоти]. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
9. Слєпкань З. Наукові основи педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посібник / З. Слєпкань – К.: Вища школа, 2005. – 239 с.

10. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. для студ. вищ. навч.закл. / В.Л. Ортинський. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.

11. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: навч. посіб. Для магістрантів і аспірантів / Л.Г. Подоляк, В.І. В.І. Юрченко. – К.: ТОВ «Філ-студія», 2006. – 316 с.

12. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи / М.М. Фіцула – К.: Альма матер, 2006. – 352 с.

13. Франчук Т.Й. Цілісний освітній простір: основи формування / Т.Й. Франчук. – Кам'янець-Подільський: Ред.вид, 2009. – 244 с.

14. Ягупов В.В. Педагогіка: Навчальний посібник / В.В. Ягупов. – К., 2003. – 560 с.

Мова викладання: українська.

ПП 01 Методика викладання дитячої психології у вищій школі

Опис (анотація): навчальна дисципліна вивчає теоретичні й методичні питання організації процесу викладання дитячої психології у ВНЗ з підготовки фахівців ОКР молодший спеціаліст, бакалавр.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Дуткевич Т.В.

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 48 год. аудиторних: 26 год. лекційних, 22 год. практичних занять.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів готовності до викладання дитячої психології у ВНЗ.

Основні завдання:

1) засвоєння студентами знань щодо методики викладання дитячої психології у вищій школі;

2) вироблення вмінь по створенню навчально-методичного забезпечення викладання дитячої психології у вищій школі (навчальних і робочих програм; текстів лекцій, планів практичних і лабораторних робіт, контрольних завдань, організації самостійної роботи тощо);

3) формування навичок і вмінь проведення різних форм аудиторної та позааудиторної роботи з дитячої психології у вищій школі.

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

основні поняття методики психології, закономірності їх взаємозв'язку, методичні умови проведення різних форм аудиторної та позааудиторної роботи з дитячої психології у вищій школі.

вміти: розробляти навчально-методичне забезпечення викладання дитячої психології, планувати і проводити лекційні, практичні, лабораторні заняття з дитячої психології у вищій школі.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, написання планів-конспектів уроків, виготовлення методичних матеріалів (навчальних і робочих програм, практичних завдань, таблиць, методичних рекомендацій для студентів, психологічних газет, роздавального матеріалу, бюлетенів тощо), групова робота, моделювання навчальної ситуації в аудиторії.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, модульна контрольна робота, написання контрольних планів-конспектів уроків і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
30	50	20	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Про вищу освіту : Закон України № 2984 – III від 17 січня 2002 р.
// Відомості Верховної Ради України. – 2002. – N 20. – Ст.134.
2. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України N 347/2002 від 17.04.2002 р.
3. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») : Постанова Кабінету Міністрів України № 896 від 03. 11.2004 р.
4. Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах : Наказ МОН України N 161 від 02.06.1993 р. : державна реєстрація: від 23.11.1993 р. N 173.
5. Про затвердження форм документів з підготовки кадрів у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації: Наказ МОНмолодьспорту України № 384 від 29 березня 2012 р.: реєстр в Міністерстві юстиції від 3 травня 2012 р. за № 711/21024.
6. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.
7. Карандашев В.Н. Методика преподавания психологии. – М.-СПб.: ПИТЕР, 2007. – 250 с. <http://psy-dnu.com.ua/?p=38>
8. Смолярчук И.В. Методика преподавания психологии : Учеб. пособ. / И.В.Смолярчук, В.М. Чернышова. — Тамбов: Изд-во Тамб. гос. ун-та, 2002. — 210 с. <http://psy-dnu.com.ua/?p=38>

Мова викладання: українська

ПП 03 Сучасні технології викладання фахових методик дошкільної освіти у вищій школі

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні засади вивчення галузі «Здоров'я і фізична культура». Водночас, вона є елементом циклу навчальних дисциплін, пов'язаних із фізичним

вихованням і фізичною культурою, – важливої складової підготовки фахівців початкової освіти.

Тип: *цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).*

Термін вивчення: 1-2 курси магістратури (2-3 семестри).

Кількість кредитів: 5,5 кредитів ECTS: всього 165 год., з них аудиторних – 58 год., а саме лекційних – 30 год., практичних – 28 год.

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Галаманжук Л.Л.

Мета курсу: формування у студентів знань із основ технологій, пов'язаних із викладанням фахових методик у вищій школі.

Основні завдання дисципліни:

1. Формування знань про принципи, складові та способи реалізації технологій викладання фахових методик дошкільної освіти.
2. Формування вмінь і навичок використовувати одержані знання у практичній діяльності.
3. Розвиток творчих здібностей, ініціативності, самостійності студентів і творчого мислення.
4. Актуалізувати інтерес студентів до використання наявних у педагогіці вищої школи технологій, що пов'язані з дошкільною освітою.

Результати навчання – студенти **мають знати:** базові положення, пов'язані з технологіями викладання фахових методик дошкільної освіти у вищій школі. Студенти **мають уміти:** виокремлювати актуальні проблеми сучасного навчального процесу у вищій школі; вміти передавати навчальну інформацію, використовуючи весь арсенал сучасних засобів, методів, прийомів; сприяти посиленню мотивації студентів до навчальної діяльності, пов'язаної із фахових методик дошкільної освіти; формувати самостійність, компетентність студентів та спонукати їх до інтеграції кожного в діяльність, яку здійснює колектив.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, лекції в форматі Power Point, евристична бесіда; розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична підготовка студентів та практична.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання модульної контрольної роботи, виконання індивідуальних завдань.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Контроль (72 бала) Денна форма навчання			Іспит	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		28	100
Поточний контроль (максим. – 24 бала)	Поточний контроль (максим. – 36 балів)	МКР (максим. – 12 балів)		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Галаманжук Л. Л. Організація і методика фізичної активності дітей дошкільного віку з формування рухового потенціалу : навч. посіб. / Галаманжук Л. Л., Балацька Л. В., Єдинак Г. А. — Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2014. — 160 с.

2. Галаманжук Л. Л. Превентивний розвиток рухової активності дітей дошкільного віку : монографія / Л. Л. Галаманжук. — Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. — 500 с.

3. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Малихін О. В., Павленко І. Г., Лаврентьєва О. О., Матукова Г. І. — К. : КНТ, 2014. — 262 с.

4. Фіцула М, М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. — К. : Академвидав, 2006. — 352 с.

Мова викладання: українська.

**ПП04 Методичне керівництво роботою з формування мовленнєвої
компетентності дітей дошкільного віку**

Опис (анотація): дисципліна передбачає обов'язковий мінімум знань і практичних навичок для підготовки завідувача й старшого педагога-методиста дошкільного навчального закладу щодо організації, керівництва і контролю роботи з формування мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку; досліджує функції завідувача та методиста в організації роботи з розвитку мовлення в ДНЗ; види, форми і зміст методичного контролю на рівні закладу та управління освіти; розкриває зміст мовленнєвих компетенцій та особливості використання інноваційних технологій у процесі їх формування; специфіку планування роботи з розвитку мовлення на заняттях і поза ними; знайомить із діагностичними методиками обстеження мовленнєвої підготовленості дітей до навчання в школі.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 4,5 кредити ECTS: всього 120 год., з них – денна форма навчання – 120 год. аудиторних (22 год. лекційних, 24 год. практичних занять) і 74 год. – самостійна робота студентів.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, Мартіна О.В.

Мета курсу: формування умінь студентів виконувати функції керівника дошкільного навчального закладу та старшого педагога-методиста, спрямовані на організацію роботи з розвитку мовлення в закладі.

Основні завдання дисципліни дисципліни:

- актуалізувати міждисциплінарні знання, що сприяють розумінню сутності мовленнєвих компетенцій дошкільника та керівної ролі завідувача й методиста у їх формуванні;

- ознайомити студентів з формами керівництва методичною роботою з розвитку мовлення на рівні дошкільного закладу й управління освіти та діагностичними методиками обстеження мовленнєвого розвитку і підготовленості дітей до навчання в школі;

- формувати вміння здійснювати планування й контроль за роботою вихователів з розвитку мовлення із використанням інноваційних технологій навчання рідної мови дошкільників.

Результати навчання: студенти мають *знати* функції керівника та старшого педагога-методиста в організації роботи з розвитку мовлення в ДНЗ; вимоги до планування роботи з розвитку мовлення; особливості контролю за роботою з розвитку мовлення, здійснюваного в дошкільному закладі та управлінням освіти; інноваційні технології розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови й шляхи їх впровадження в практику роботи ДНЗ; завдання ДНЗ у формуванні художньо-мовленнєвої компетентності дошкільників; шляхи контролю за дотриманням принципів наступності і перспективності навчання дітей рідної мови в дошкільних закладах освіти і в першому класі.

Студенти мають *уміти*: здійснювати всі форми методичного керівництва розвитком мовлення дітей дошкільного віку; створювати розвивально-мовленнєве середовище в ДНЗ – оснащення методичного кабінету посібниками, необхідними для розвитку мовлення дітей, створення бібліотечних кімнат та осередків книги у групах; аналізувати заняття з розвитку мовлення та роботу вихователя з розвитку мовлення в повсякденному житті; здійснювати всі види планування роботи з розвитку мовлення в ДНЗ, кваліфіковано аналізувати плани роботи вихователів; орієнтуватися в інноваційних технологіях розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови й впроваджувати їх в практику роботи ДНЗ; реалізовувати завдання ДНЗ у формуванні художньо-мовленнєвої компетентності дошкільників; здійснювати контроль за забезпеченням наступності і

перспективності навчання дітей рідної мови в дошкільних закладах освіти і в першому класі.

Методи викладання дисципліни: розповідь; пояснення; лекції (традиційна, проблемна, дискусійна, у форматі Power Point); бесіди; практична робота; розбір конкретної ситуації; консультування; ділова гра; моделювання ситуацій; самостійна аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) Денна форма навчання			Рубіжний контроль	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР	Іспит	100
Поточний контроль		Підсумковий контроль	40 балів	
20 балів	20 балів	20 балів		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика. Хрестоматія: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Упорядник Богуш А. М. Частина I та II. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с.

2. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти / А. М. Богуш. – 4-те видання., доопр. і доп. – Харків : «Ранок», 2013. – 192 с.

3. Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник для студентів вищих

навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2006. – 304 с.

4. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах. Підручник / За ред. А. М. Богуш. – Київ : «Ліра-К», 2015. – 704 с.

5. Крутій К. Л. Управлінська діяльність у системі дошкільної освіти: теорія та практика /Упорядник К. Л. Крутій, О. М. Байєр, З. П. Дорошенко. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2009.

Мова викладання: українська

ПП 05 Методичне керівництво логіко-математичним розвитком дошкільників

Опис (анотація): предметом вивчення навчальної дисципліни є: методична діяльність, спрямована на організацію логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку. Дисципліна розкриває теоретичні й методичні особливості розвитку логіко-математичного мислення у дітей дошкільного віку; виступає важливішим компонентом формування компетенцій студентів – майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 46 год. аудиторних: 22 год. лекційних, 24 год. практичних занять, 74 год. самостійної роботи.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Газіна І.О.

Мета курсу: підготувати студентів до виконання функцій керівника дошкільної установи та старшого педагога-методиста, спрямованих на організацію роботи з логіко-математичного розвитку дітей в дошкільному закладі.

Основні завдання дисципліни:

- опанування студентами науково-теоретичними та психолого-педагогічними основами курсу „Методика керівництва логіко-математичним розвитком дошкільників”;

- засвоєння студентами професійних знань, умінь та навичок організації та проведення різних форм роботи з формування та розвитку логіко-математичних умінь дітей різних вікових груп дошкільного навчального закладу;

- оволодіння умінням проводити роботу з батьками дошкільнят, вчителями початкової школи з метою забезпечення наступності у формуванні логіко-математичних умінь дітей та готовності дитини до навчання в школі.

Результати навчання: студенти **мають знати про:** функції керівника дошкільної установи та старшого педагога-методиста в організації роботи з логіко-математичного розвитку в дошкільному закладі; вимоги до планування роботи логіко-математичного розвитку; особливості контролю за роботою з розвитку логіки, здійснюваного в управлінні освіти; інноваційні технології розвитку логіко-математичних знань та умінь, шляхи їх впровадження в практику роботи ДНЗ; завдання ДНЗ у формуванні логіко-математичної компетентності дошкільників; вікові особливості формування логічного мислення та логічних умінь як умови освоєння дошкільниками навколишньої дійсності; зміст логіко-математичних умінь, окреслений у Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні та програмах навчання і виховання дітей в дошкільних навчальних закладах та сім'ї; сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дошкільників. Студенти **мають вміти:** здійснювати всі форми керівництва методичною роботою з логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку; здійснювати підбір необхідних посібників для логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку, формувати базу педагогічного кабінету ДНЗ; аналізувати заняття та роботу вихователя з логіко-математичного розвитку в ході різноманітних режимних процесів; здійснювати всі види планування роботи логіко-

математичного розвитку дітей в ДНЗ, кваліфіковано аналізувати плани роботи вихователів; орієнтуватися в інноваційних технологіях й упроваджувати їх в практику роботи вихователів ДНЗ; використовувати основні методи педагогічного дослідження: спостереження педагогічного процесу, вивчення педагогічної документації і продуктів дитячої діяльності, лабораторний і природний експеримент, методів математичної статистики в умовах повсякденної роботи з дітьми та враховувати отримані результати при підготовці до навчально-виховного процесу; визначати перспективні лінії навчальної роботи з дошкільниками з метою забезпечення інтегрованого підходу до формування логіко-математичних умінь; вивчати кращий досвід колег, аналізувати його і впроваджувати у власну педагогічну діяльність; здійснювати систематичний контроль за рівнем оволодіння дітьми логіко-математичними вміннями; для забезпечення єдності впливу на дитину та відповідно до умов родинного виховання, надавати індивідуальну консультаційну допомогу батькам щодо логіко-математичного розвитку дітей у сім'ї.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, написання планів-конспектів занять, аналіз та самоаналіз, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, робота за таблицями, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, конференції, дискусії, моделювання навчальної ситуації в аудиторії, виготовлення моделей таблиць і стендів тощо.

Методи оцінювання: Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи, написання контрольних планів-конспектів занять та їх аналізів і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Залік	Сума
2 семестр				40	100
Змістовий модуль <i>I</i>		Змітовий модуль <i>II</i>			
Поточний контрроль	МКР	Поточний контроль	МКР		
20 балів	10 балів	20 балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Артемова Л. В. Колір, форма, величина, число / Л. В. Артемова. – Київ : Томіріс, 1997. – 171 с.
2. Газіна І. О. Розвиток логічного мислення у дітей дошкільного віку: Методичний посібник / І. О. Газіна. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2010. – 172 с.
3. Ликова І. О. І задача тобі посміхнеться / І. О. Ликова. – Харків : Харків, 2007. – 18 с.
4. Тарунтаєва Т. В. Развитие элементарных математических представлений у дошкольников. 2-е изд., испр. / Т. В. Тарунтаева. – Москва : Просвещение, 1980. – 64 с.
5. Черенкова Е. Ф. Учим ребёнка считать. Пособие для родителей / Е. Ф. Черенкова. – Москва : ООО «ИД РИПОЛ классик», 2007. – 185 с.
6. Щербакова К. Й. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: Навч. Посібник / К. Й. Щербакова. – Київ : Вища школа. 1996. – 240 с.

Мова викладання: українська.

III 06 Організація дослідницько-експериментальної діяльності дітей у природі

Опис (анотація): організація дослідницько-експериментальної діяльності дітей у природі – дисципліна, яка теоретично і практично готує

студентів до професійної діяльності організатора дошкільної освіти у дошкільних навчальних закладах. Організація дослідницько-експериментальної діяльності дітей у природі досліджує процес дослідницького вивчення природи дітьми, розкриває закономірності організації спостережень та нескладних дослідів у природі, визначає і вмотивовує засоби передачі знань дітям дошкільного віку.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс.

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 48 год. аудиторних: 22 год. лекційних, 26 год. практичних занять, 72 год. самостійної роботи.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Бабюк Т.Й.

Мета курсу: формування професійної підготовки майбутніх фахівців в галузі дошкільного виховання в контексті організації дослідницько-експериментальної роботи з ознайомлення з природою в умовах дошкільного навчального закладу та сім'ї.

Основні завдання дисципліни:

1. Опанування студентами науково-теоретичними та психолого-педагогічними основами курсу.
2. Оволодіння методами експериментально-дослідної роботи в природі з дітьми дошкільного віку.
3. Розкриття перспектив використання потенціалу природи для гуманізації педагогічного процесу: розвитку розумових, моральних, естетичних сторін особистості, зміцнення здоров'я дітей.
4. Навчання умінню доцільно використовувати форми організації співпраці дорослого і дитини в процесі пізнання світу природи.
5. Ознайомлення студентів із сучасними доробками практичних працівників дошкільних навчальних закладів з організації дослідно-експериментальної роботи з ознайомлення дошкільників з природою.

Результати навчання: студенти мають *знати* сучасні наукові дослідження та надбання практики з питань організації роботи з ознайомлення дошкільників з природою; безпосередні методи ознайомлення дошкільників з природою; форми організації діяльності дітей в процесі пізнання ними світу природи; особливості сприйняття дошкільниками інформації про об'єкти та явища природи; розвиток логічних процесів дошкільників в контексті дослідно-експериментального ознайомлення з природою; особливості практичної екологічно доцільної діяльності дітей у природі; особливості організації діяльності дітей в науковому природничому центрі. Студенти мають *уміти* визначати та аналізувати знання дітей про довкілля для визначення перспективних ліній дослідно-експериментальної роботи з ними; використовувати у навчально-виховному процесі різноманітні методи та прийоми розвитку сенсорних відчуттів дітей: спостереження, обстеження об'єктів за допомогою органів чуття, ігри з природничим матеріалом, досліді, експерименти; використовувати ігри з природними матеріалами: снігом, піском, водою, вітром, сонцем, листям, плодами дерев, проводити нескладні досліді під час прогулянок та екскурсій, самостійної діяльності дітей; наочно демонструвати дітям зв'язки та залежності, які існують у природі з метою формування у дошкільників початкових понять про взаємозалежність, взаємообумовленість і цінність усіх елементів природи; обладнувати в групових кімнатах куточки природи та науковий природничий центр для практичного вправлення дітей у догляді за рослинами та здійснення самостійної дослідно-експериментальної діяльності; залучати дітей до самостійної та в складі невеликих груп діяльності в науковому природничому центрі; доступно ознайомлювати з екологічно доцільною поведінкою людини, правилами природокористування; вивчати кращий досвід колег та впроваджувати його у власну педагогічну діяльність; здійснювати освітньо-просвітницьку роботу з батьками дітей.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші),

створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, написання планів-конспектів занять, аналіз та самоаналіз занять з природи, укладання бібліографій методичних посібників і журнальних публікацій, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, опрацювання методичної літератури, рольові ігри.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання		
Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Екзамен
35 балів	25 балів	40 балів

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Бабюк Т. Й. Організація дослідницько-експериментальної діяльності дітей у природі / Т. Й. Бабюк. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2011. – 64 с.
2. Експериментальна діяльність у ДНЗ / Уклад. Л. А. Швайка, І. В. Молодушкіна. – Харків : Вид. група «Основа», 2009. – 192 с.
3. Лисенко Н. В. Теорія і практика екологічної освіти : дошкільник – педагог : навчально-методичний посібник для ВНЗ / Н. В. Лисенко. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2009. – 400 с.
4. Плохій З. П. Виховання екологічної культури дошкільників / З. П. Плохій. – Київ : Ред. ж. «Дошкільне виховання», 2002. – 173 с.
5. Плохій З. П. Формування у дітей дошкільного віку екологічної культури : (теорет. та метод. аспекти) : монографія / З. П. Плохій. – Київ : ДП «Вид. дім «Персонал»», 2010. – 319 с.
6. Шевцова О. А. Організація пізнавальної діяльності в ДНЗ / О. А. Шевцова. – Харків : Вид. група «Основа», 2009. – 300 с.

7. Яришева Н. Ф. Методика ознайомлення дітей з природою : навч. посібник / Н. Ф. Яришева. – Київ : Вища шк., 1993. – 255 с.

Мова викладання: українська.

ПП 07 Організація управління дошкільною освітою

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває теоретичні й методичні проблеми управління дошкільною освітою; виступає важливішим компонентом формування компетенцій студентів – майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти, досліджує методи роботи, обов'язки, функції керівника ДНЗ, методиста тощо.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 60 год. аудиторних: 36 год. лекційних, 24 год. практичних занять, 74 год. самостійної роботи.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Газіна І.О.

Мета курсу: забезпечувати теоретичну і практичну підготовку студентів до управлінської діяльності в системі дошкільної освіти.

Основні завдання дисципліни:

- озброєння студентів глибокими і систематичними знаннями в галузі наукового управління та керівництва в системі дошкільної освіти;
- формування вмінь і навичок управлінської діяльності;
- розвиток здатності до творчого використання знань і вмінь в ході роботи на посаді керівника різних ланок системи дошкільної освіти.

Результати навчання: студенти **мають знати:** теоретичні основи управління, керівництва та менеджменту в освіті; законодавчу і нормативну базу функціонування системи дошкільної освіти в Україні, організаційні засади діяльності дошкільних навчальних закладів; зміст діяльності керівників різних ланок в системі дошкільної освіти (завідувача і методиста

дошкільного навчального закладу, спеціаліста з дошкільної освіти районного (міського) управління освіти, методиста районного (міського) науково-методичного центру тощо); зміст і форм організації науково-методичної роботи в системі дошкільної освіти; соціально-психологічні аспекти керівництва в системі дошкільної освіти. Студенти **мають уміти:**

- : застосовувати на практиці одержані знання; організовувати навчально-виховний процес в ДНЗ, керуючись відповідними законодавчими та нормативними актами; планувати навчально-виховного процесу в ДНЗ; здійснювати фінансово-господарську діяльність ДНЗ; організовувати харчування та медичне обслуговування дітей ДНЗ; здійснювати регулювання трудових взаємин в ДНЗ; проводити атестацію педагогічних працівників; створювати безпечні умови для навчання та виховання дітей в ДНЗ; добирати, аналізувати та узагальнювати інформацію, необхідну для вирішення завдань управління; розробляти управлінські рішення; прогнозувати й планувати роботу об'єкту(-ів) правління та власну управлінську діяльність; організовувати і регулювати діяльність підлеглих, дошкільного навчального закладу в цілому, мережі дошкільних навчальних закладів; контролювати, оцінювати та аналізувати умови, хід і результати різних аспектів діяльності дошкільного навчального закладу; налагоджувати ефективну міжособистісну взаємодію з колегами, підлеглими, працівниками вищих органів управління та іншими людьми.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних управлінських ситуацій, виконання вправ, написання планів-конспектів занять, аналіз та самоаналіз, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, робота за таблицями, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, конференції, дискусії, моделювання навчальної ситуації в аудиторії, виготовлення моделей таблиць і стендів тощо.

Методи оцінювання: Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи, написання контрольних планів-конспектів занять та їх аналізів і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Іспит	Сума
1 семестр				40	100
Змістовий модуль <i>I</i>		Змітовий модуль <i>II</i>			
Поточний контрроль	МКР	Поточний контроль	МКР		
20 балів	10 балів	20 балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Керівнику ДНЗ. 150 відповідей на запитання керівника ДНЗ./ уклад. Т. Т. Чала. – Харків: Вид. група «Основа». 2010. – 411с.
2. Романюк І. А. Аналіз планування, контроль як функції управлінської діяльності керівника дошкільного навчального закладу / Романюк І. А. – Тернопіль : Мандрівець, 2011. – 280 с.
3. Балашова М. Г. Керівник дошкільного закладу: знання, індивідуальність, стиль роботи. Кіровоград: Центрально-Українське видавництво, 1995. – 198 с.
4. Васильєва А. И., Бахгурина Л. А., Кобитина И. И. Старший воспитатель детского сада. – Москва: Просвещение, 1990. – 143 с.
5. Зайченко О. І. Островерхова Н. М. Даниленко Л. І. Теорія і практика управлінської діяльності районного відділу освіти. – Київ, 2000. – 352 с.
6. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту: Навч. посібник. – Київ: Либідь, 2004. – 424 с.

Мова викладання: українська.

ПП 12 Технології вивчення галузі «Мова і література» в початковій школі

Опис (анотація): дисципліна визначає зміст та обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики; алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни з урахуванням між предметних зв'язків; необхідне методичне і дидактичне забезпечення; форми та засоби поточного і підсумкового контролю, тобто систему знань, умінь і навичок, якими повинні оволодіти студенти, а також рівні їх сформованості.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредитів ECTS: всього 120 год., з них: *денна форма навчання* – 40 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 16 год. практичних занять; 80 год. самостійна робота;

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент Гудима Н.В.

Мета курсу: озброєння студентів знаннями процесу навчання рідної мови, уміннями і навичками, необхідними для практичної реалізації мовної та літературної освіти молодших школярів.

Основні завдання дисципліни:

- розкрити студентам на лекційних заняттях мету і завдання галузі, її зміст і особливості вивчення згідно вимог Державного стандарту та оновленої шкільної програми з рідної мови і літературного читання;
- дати наукове обґрунтування принципів, методів і прийомів пізнання суті мовних чи мовленнєвих явищ;
- формувати мовні та читацькі компетентності, забезпечуючи взаємодію мотиваційного, змістового, операційного, рефлексивного компонентів навчальної діяльності;

- ознайомити майбутніх учителів з вимогами кожного розділу шкільної програми з мови і читання, зі змістом навчального матеріалу в шкільних підручниках для 1-4 класів;

- навчати аналізувати показові уроки учителів базових шкіл міста і району;

- будувати уроки різних типів і за різними формами і технологіями їх проведення;

- свідомо застосовувати інноваційні технології під час навчання рідній мові і літературному читанню, роботі з дитячою книжкою.

Результати навчання: студент повинен знати:

- предмет, завдання і основні предметні і ключові компетентності курсу, його роль у формуванні вчителя початкових класів;

- лінгвістичні та літературознавчі основи галузі „Мови і літератури”, її зв'язок з психологією, педагогікою і літературознавством;

- види мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання і письмо), методи і прийоми формування вчителя початкових класів;

- найважливіші функціональні складові мовної системи, її змістові лінії: мовленнєву, мовну, соціокультурну;

- нові методики до формування в учнів повноцінної навички читання як виду мовленнєвої діяльності;

- зміст Державного стандарту початкової загальної освіти;

- шляхи вироблення у школярів умінь працювати з текстами художніх і науково-художніх творів;

- інтерактивні технології розвитку творчої діяльності молодших школярів;

- особливості і методику формування читацької самостійності, читацьких інтересів, потреб;

- принципи, види і методи контрольно-оцінної діяльності школярів.

Студент повинен уміти:

- складати навчальну і робочу навчальну програми з рідної мови і літературного читання;
- орієнтуватись у змісті Типових навчальних планів початкової школи;
- орієнтуватись у змісті Державного стандарту початкової загальної освіти; його змістових лініях;
- створювати монологічні висловлювання комунікативного спрямування ситуації спілкування;
- володіти графічними вміннями;
- корегувати методику навчання писати ліворуких;
- забезпечити мотивацію вивчення рідної мови і літературного читання, допомогти свідомо засвоїти коло знань про мову і мовні уміння;
- диференціювати й індивідуалізувати процес навчання молодших школярів;
- обґрунтовано добирати і застосовувати інтерактивні технології, методи і методичні прийоми, засоби і форми навчальної діяльності з метою відпрацювання повноцінного уміння читати і розуміти тексти;
- впроваджувати в практику ідеї особистісно зорієнтованого навчання, активно і послідовно застосовувати на уроках різні моделі співпраці дітей;
- будувати плани-конспекти типових і нетрадиційних уроків мови і літературного читання, користуватись технологічною варіативністю у їх побудові;
- застосовувати на уроках емоційно привабливі елементи (ігровий сюжет, девіз), музику, образотворче мистецтво, фольклорний і краєзнавчий матеріал;
- формувати у школярів спеціальні уміння працювати з дитячою книжкою, уміння орієнтуватись у світі книжок і свідомо вибирати їх для задоволення власних пізнавальних потреб і читацьких інтересів;
- володіти бібліотечно-бібліографічними знаннями і уміннями, вміло передавати їх своїм вихованцям;
- виховувати у дітей такі риси, які будуть необхідні майбутньому

демократичному суспільству: вміння самостійно і критично мислити, бути творчими, вміти окреслювати проблеми і вирішувати їх.

Методи викладання дисципліни: лекція, практичні та лабораторні заняття, моделювання фрагментів уроку, складання індивідуальних та колективних навчальних проектів, презентацій; вивчення підручників, першоджерел, наукової літератури, інтернетресурсів, учнівських робіт тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, написання контрольних планів-конспектів уроків та їх аналізів.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна (заочна) форми навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Іспит
20 балів	10 балів	30 балів	40 балів

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі : метод. посіб / М. С. Вашуленко. Іванова Л.І., Суржук Т.Б – Київ: Освіта, 2006.

2.Коваль Г. П. Методика викладання української мови : навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів / Г. П. Коваль, Н. І. Деркач, М. М. Наумчук. – Тернопіль : Астон –2008.

3.Коваль Г. П. Методика читання: навчальний посібник / Г. П. Коваль, Л. І. Іванова, Т. Б. Суржук. – Тернопіль : Навчальна книга. – Богдан, 2008. 280 с.

4.Методика викладання української мови: навчальний посібник / С. І. Дорошенко, М. С. Вашуленко, А. І. Мельничайко та ін.; за ред. С. І. Дорошенка. – 2-е вид., перероб. і допов. – Київ, 1993.

5.Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М. С. Вашуленка. – Київ : Літера ЛТД, 2011. – 364 с.

6.Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – Київ: Видавничий дім «Освіта», 2012. – 392 с.

7.Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах : посібн. для вчителя / О. Я. Савченко. – Київ: Освіта, 2007. – 334 с.

Мова викладання: українська.

ПП 13 Технології вивчення галузі «Математика» в початковій школі

Опис (анотація): дисципліна, яка забезпечує оволодіння сучасними методами, прийомами, організаційними формами, засобами навчання молодших школярів математики; є складовою частиною підготовки майбутніх фахівців до викладання початкового курсу математики, компонентом формування їх педагогічної культури.

Тип: цикл дисциплін професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредитів ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання –40 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 16 год. практичних занять, 80 год. самостійної роботи.

Викладацький склад: кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Гнатенко О.С.

Мета курсу: сформувати в майбутніх вчителів початкових класів професійні уміння та навички розв'язування навчально-виховних завдань, що реалізуються у процесі навчання молодших школярів математики;

навчити розв'язуванню теоретичних і практичних задач, ознайомити з найважливішими алгоритмами розв'язання типових математичних задач.

Основні завдання дисципліни:

- 1) озброїти студентів сучасними методами, прийомами, організаційними формами, засобами навчання молодших школярів математики;
- 2) розвивати в них творчі здібності, ініціативність, самостійність, творчість мислення;
- 3) підвищити їх практичну підготовку за дотримання її високого теоретичного рівня;
- 4) формувати професійний інтерес студентів до проблем навчання математики в початковій школі, систему теоретичних і практичних знань, що відображають сучасний рівень розвитку методики викладання математики;
- 5) актуалізувати міждисциплінарні знання, що сприяють цілісному сприйманню явищ і процесів дійсності;
- 6) думати науковими термінами, формулювати задачі, аналізувати способи їх розв'язування;
- 7) виховувати здатність до аналітико-синтетичних побудов на основі логічних аргументів та перевірених фактів;
- 8) готувати до усної та письмової комунікації з використанням математичної термінології, символіки, інформаційно-комунікаційних технологій;
- 9) озброїти сучасними технологічними підходами до навчання молодших школярів математики.

Результати навчання: студенти мають продемонструвати знання та розуміння особистісної орієнтації педагогічного процесу; активізації та інтенсифікації діяльності учнів; ефективності управління та організації навчального процесу; практичного удосконалення та реконструювання математичного змісту навчального матеріалу; моделювання і конструювання

навчального процесу на основі використання інноваційних технологій навчання молодших школярів математики. зазначати завдання навчання, виховання і розвитку молодших школярів з різних технологічних системах навчання їх математики; розробляти структурні компоненти власної навчальної діяльності і завдання, що розв'язуються в ході їх реалізації; визначати оптимальні технологічні засоби (методи, форми тощо) для реалізації завдань навчання, виховання і розвитку молодшого школяра; аналізувати вибір методів і засобів контролю, визначати критерії та показники ефективності навчальної роботи учнів; вибирати засоби стимулювання та оцінювання результатів діяльності учнів початкової школи.

Студенти мають **уміти** розв'язувати практичні завдання, передбачені в процесі навчання молодших школярів математики, співвідносити розв'язування таких завдань з виконавською та контрольною процедурами навчально-пізнавальної діяльності, самостійно вивчати наукову та методичну літературу, застосовувати найважливіші алгоритми розв'язування типових математичних задач.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекція-дискусія, розбір конкретної ситуації, лекція-візуалізація, використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна та організаційно-методична робота студентів.

Методи оцінювання: поточне опитування, написання самостійних робіт, тестування, модульна контрольна робота тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екзамен	Сума
Денна форма навчання			
Змістовий модуль 1		40	100
Поточний контроль	МКР		
30 балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / Упорядн. Стребна О. В., Соценко А. О. – Харків : Основа, 2006. – 176 с.
 2. Логачевська С. П. Методика диференційованого навчання. 150 фрагментів уроків мови і математики в 1-4 класах з елементами диференціації / С.П. Логачевська. — Кам'янець-Подільський: Абетка, 2005. – 240с.
 3. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: навч.посіб. / За ред. Зязюна І. А., Пєхоти О. М. – К.А.С.К., 2003. – 240с.
 4. Пєхота О.М. Освітні технології / О. М. Пєхота [та ін.]; ред. О. М. Пєхота. – Київ: А.С.К., 2001. – 256 с.
 5. Пєхота О. М. Підготовка майбутнього вчителя до випробування педагогічних технологій / О. М. Пєхота [та ін.] ; ред. І. А. Зязюн, О. М. Пєхота. – Київ : Видавництво А.С.К., 2003. – 239 с.
 6. Математика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola.html>
- Мова викладання:** українська.

ПП 16 Організація приватного ДНЗ

Опис (анотація): курс «Організація приватного ДНЗ» забезпечує теоретичну і практичну магістрів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 012 Дошкільна освіта до організації приватної дошкільної освіти та керівництва дошкільним навчальним закладом.

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу професійної підготовки.

Термін вивчення: 1 курс магістри (2 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредитів ECTS: всього 120 год., з них: 40 год. аудиторних: 16 год. лекційних, 24 год. практичних занять, 80 год. самостійна робота)

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методик дошкільної освіти Бабюк Т.Й.

Мета курсу: формування професійної підготовки майбутніх фахівців в галузі дошкільного виховання в контексті організації освітніх послуг в приватному ДНЗ. Дисципліна “Організація приватного ДНЗ” пов’язана з дошкільною педагогікою, організацією дошкільної освіти, менеджментом дошкільної освіти.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Організація приватного дошкільного навчального закладу” є:

1. Опанування студентами науково-теоретичними основами курсу.
2. Розкриття перспектив використання потенціалу приватного дошкільного навчального закладу.
3. Ознайомлення з документацією, необхідною для відкриття та функціонування приватного ДНЗ.
4. Ознайомлення студентів із діяльністю приватних дошкільних навчальних закладів.

Результати навчання: студенти повинні **знати:** основні положення менеджменту і маркетингу; шляхи підвищення продуктивності і прибутковості дошкільного навчального закладу; функції керівника дошкільного навчального закладу в умовах розвитку ринкових відносин; основні теорії мотивації діяльності людини; основні закономірності впровадження інновацій в освітній заклад; **вміти:** здійснювати керівництво діяльністю колективу; вивчати ринок освітніх послуг, адаптувати дошкільний заклад до запитів населення; продумувати і реалізовувати рекламну компанію дошкільного навчального закладу; розробляти план роботи дошкільного навчального закладу з урахуванням передових технологій управління педагогічними системами; оцінювати рівень

продуктивності і економічної ефективності дошкільного навчального закладу; створювати сприятливий імідж закладу, забезпечуючи співдружність з органами управління, громадськістю, батьками. **Сформовані компетентності:** скласти бізнес-план та володіти знаннями для відкриття та функціонування приватного ДНЗ.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, написання планів-конспектів занять, аналіз та самоаналіз, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, робота з таблицями, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, дискусії, виготовлення моделей таблиць і стендів, розробка екологічних проектів тощо

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль		Залік
Поточний контроль	МКР	100 балів
50 балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури.

1. Книга керівника дошкільного навчального закладу / Упоряд. О. А. Копейкина, Л. В. Гураш. – Харків : Торсінг плюс, 2006. – 512 с.
2. Менеджмент керівників закладів дошкільної і початкової освіти : навчально-методичний посібник / Кол. авторів : Шоутен Т., Даниленко Л. І., Зайченко О. І., Софій Н. З. – Київ : Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» , 2008. – 112 с.

3. Мороз І. В. Менеджмент і маркетинг в освіті / І. В. Мороз. – Київ : Освіта України, 2009. – 192 с.
4. Поліщук О. В. Основи менеджменту в дошкільному навчальному закладі / О. В. Поліщук, Н. В. Рогальська. – Київ : Міленіум, 2006. – 60 с.
5. Закон України «Про дошкільну освіту»
6. Наказ МОН №847 від 24.12.2003 р. «Про затвердження ліцензійних умов надання освітніх послуг»
7. Постанова Кабміну №228 від 5 квітня 1994 р. «Про порядок створення, реорганізації і ліквідації навчальних закладів»
8. Постанова КМУ №1019 від 8.08.2007 р. Про ліцензування діяльності з надання освітніх послуг.

Мова викладання: українська.

ПП 16 Технології вивчення галузі «Природознавство» та «Суспільствознавство» в початковій школі

Опис (анотація): технології вивчення галузі «Природознавство» в початковій школі – дисципліна, яка теоретично і практично готує студентів до організації роботи з вивчення галузі «Природознавство» в початковій школі з використанням інноваційних технологій.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 курс.

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 16 год. лекційних, 24 год. практичних занять, 80 год. самостійної роботи.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Бабюк Т.Й.

Мета курсу: професійна теоретична та професійна підготовка студентів до організації та проведення роботи з ознайомлення молодших школярів з природою. Основна мета вивчення дисципліни полягає у формуванні

професійної природознавчої компетентності майбутніх фахівців в галузі початкової освіти та набуття майбутніми вчителями початкових класів систем психолого-педагогічних знань та умінь щодо викладання освітньої галузі «Природознавство» з використанням інноваційних технологій навчання, що буде сприяти підвищенню їхніх професійних компетенцій та здатності формувати в молодших школярів природознавчої компетентності.

Основні завдання дисципліни:

1. Створення умов для повноцінної реалізації та самореалізації потенційних професійних можливостей студента;
2. Усвідомлення практичної значущості теоретичних знань для творчої педагогічної діяльності вчителя;
3. Розвиток умінь моделювання навчально-виховного процесу уроків природознавства;
4. Формування теоретичного та практичного досвіду застосування перспективних педагогічних технологій під час вивчення природознавства в початковій школі
5. Розвиток установки до: інноваційності; креативності; аналізу, синтезу; логічного мислення.
6. Реалізація виховного спрямування предмета з метою формування професійних рис і якостей особистості;
7. Формування готовності до творчої активності у професійній діяльності.

Результати навчання: студенти мають *знати* організаційно-методичні умови підвищення своєї професійної компетентності; - провідні світоглядні ідеї, положення, що складають основу системи світорозуміння, визначають ставлення людини до природи; сучасні наукові дослідження та надбання практики з питань застосування сучасних технологій у вивченні галузі «Природознавство»; психолого-педагогічні основи формування в молодших школярів природничих знань, суджень, уявлень, понять, умовиводів; психолого-педагогічні, дидактико-методичні засади «Технологій вивчення

галузі «Природознавство»; методи і прийоми формування загальної наукової картини природи у молодших школярів, засвоєння норм і правил моралі, екологічної грамоти і свідомості, шанобливого ставлення до природи.

Студенти мають *уміти* використовувати інноваційні технології у процесі викладання освітньої галузі «Природознавство» у початковій школі визначати завдання сучасних педагогічних технологій; вибирати оптимальні форми і методи навчання молодших школярів природознавству з метою формування в них природознавчої компетентності; моделювати особистісно-орієнтований урок природознавства, аналізувати й передбачати кінцеві результати навчально-виховного процесу; використовувати можливості технологій розвивального навчання та дослідницької поведінки з метою розвитку розумових здібностей молодших школярів, їх пізнавальної активності та самостійності, дослідницької діяльності, здатності до творчості, самовираження та спілкування.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, написання планів-конспектів занять, аналіз та самоаналіз занять з природи, укладання бібліографій методичних посібників і журнальних публікацій, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, опрацювання методичної літератури, рольові ігри.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Залік
Поточний контроль	МКР	100
60 балів	40 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І. М. Дичківська. – Київ : Академвидав, 2012. – 352 с.
2. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах / Т. М. Байбара. – Київ: Веселка, 1998. – 334 с.
3. Чепіль М. М. Педагогічні технології / М. М. Чепіль. – Київ : Академвидав, 2012. – 224 с.
4. Лінник О. О. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ»/ О. О. Лінник. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2010. – 248 с.
5. Бібік Н. М. Я у світі. 3 клас : підруч. для загальноосвітніх навч. закл. / Н. М. Бібік. – Харків : Вид. група «Основа», 2013. – 160 с.
6. Бібік Н. М. Я у світі: підруч. для 4-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / Н. М. Бібік. – Харків : Основа, 2015. – 160 с.
7. Давыдов В. В. Проблемы развивающего обучения. Учеб. пособие для студ. высш. учеб. завед. / В. В. Давыдов. – Москва : Академия, 2004. – 288.
8. Компетентісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи (Бібліотека з освітньої політики) / [Бібік Н. М., Ващенко Л. С., Локшина О. І., Овчарук О. В., Паращенко Л. І., Пометун О. І., Савченко О. Я., Трубочова С. Є.]. – Київ : Видавництво «К.І.С», 2004. – 112 с.
9. Кучинська І. О. Громадянське виховання в Україні : минулий досвід та сучасні потреби : навчальний посібник / І. О. Кучинська. – Кам'янець-Подільський : ПП Зволейко Д. Г., 2015. – 112 с.
10. Ліннік О. О. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ» / О. О. Ліннік – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 248 с.
11. Освітні технології : Навчально–методичний посібник / За ред. О. М. Пехоти. – Київ : Видавництво А.С.К., 2003. – 255 с.
12. Проекти в початковій школі : тематика та розробка занять / Упоряд. О. Онопрієнко, О. Кондратюк. – Київ : Шкільний світ. 2008. – 128 с.
13. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручн. /

О. Я. Савченко. – Київ : Грамота, 2012. – 504 с.

14. «Я у світі». 3-4 класи загальноосвітніх закладів. Програма. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до матеріалу : <http://www.mon.gov.ua>. – Назва з екрана.

15. Якименко С. І. Підготовка майбутнього вчителя до громадянського виховання учнів початкової школи. Монографія / С. І. Якименко, І. В. Щербак. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2011. – 240 с.

Мова викладання: українська.

ПП 18 Технології вивчення галузі “Мистецтво” в початковій школі

Опис (анотація): дисципліна орієнтована на формування теоретичної обізнаності та практичної вправності студентів у сфері художньо-педагогічного керівництва мистецько-пізнавальною, мистецько-практичною, мистецько-творчою діяльністю молодших школярів.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова частина, дисципліна вільного вибору студента).

Термін вивчення: 5 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 16 год. лекційних, 24 год. практичних занять; 80 год. – самостійна робота.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Борисова Т.В.

Мета курсу: формування компетентності студентів у царині специфіки мистецько-освітньої роботи з молодшою учнівською аудиторією; ознайомлення із специфікою керівництва художньо-творчою, художньо-практичною, художньо-ігровою діяльністю дітей; збагачення спеціального мистецтвознавчого термінологічного тезаурусу майбутніх вчителів початкової школи; формування операційної вправності у сфері застосування класичних методик та сучасних технологій в процесі мистецького розвитку молодших школярів.

Основні завдання дисципліни:

- формування теоретичної обізнаності студентів з питань сутності та змісту технологій мистецького навчання, виховання і розвитку молодших школярів;
- формування практичних умінь і навичок студентів щодо художньо-технологічного забезпечення процесу мистецького навчання учнів початкової школи;
- розвиток здатності до творчого тлумачення варіантів інтегрування змістових складових курсу “Мистецтво”;
- розширення операційних вмінь і навичок у сфері змістовного наповнення та структурування художньо-дидактичного матеріалу уроків мистецтва у школі;
- формування здатності синтезувати вітчизняний та світовий досвід у галузі технологій викладання дисциплін галузі “Мистецтво”.

Результати навчання: студенти повинні *знати*::

- зміст, структуру, форми організації навчання мистецтва в початковій школі;
- вимоги Державного стандарту щодо освітньої галузі «Мистецтво»;
- різноманітні технології проективного моделювання інтегрованих уроків мистецтва;
- особливості художньо-педагогічної драматургії уроків мистецтва;
- принципи і критерії оцінювання результатів мистецької діяльності школярів;
- методичні підходи до проведення уроків художньо-естетичного циклу в початковій школі на основі сучасних технологій навчання;
- сутність і зміст інтерактивних, сугестивних, естетотерапевтичних, проблемно-евристичних художньо-педагогічних технологій;
- класифікацію видів мистецтв, специфіку мистецтва як однієї з форм відображення дійсності, характерні особливості художньо-образної мови його різних видів та жанрів;

- основні педагогічні та мистецтвознавчі дефініції і терміни;

вміти:

- застосовувати в процесі викладання дисциплін мистецької галузі різні форми роботи із школярами;
- керувати художньо-творчим розвитком школярів на уроках та в позаурочній діяльності, виховувати в них ціннісно-світоглядні орієнтації у сфері мистецтва;
- формувати в учнів потребу в художньо-творчому самовираженні та естетичному самовдосконаленні;
- розробляти календарно-тематичні плани, конспекти уроків різних типів;
- здійснювати проєктивне моделювання уроків мистецтва різних типів,
- розробляти та запроваджувати у загальну структуру уроку елементи ігрових, інтерактивних, сугестивних, естетотерапевтичних, проблемно-евристичних художньо-педагогічних технологій;
- здійснювати відповідне існуючим критеріям оцінювання навчальних досягнень молодших школярів.

Методи викладання дисципліни: лекції, бесіди, проблемно-евристичні методи, інтерактивні технології, дискусії, ділові ігри.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	

			балів
45 балів	50	5 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

- 1) Выготский Л.С. Психология искусства /Л.С.Выготский. – М.: Педагогика. – 1987. – 345 с.
- 2) Гончаренко С. Український педагогічний словник /С.Гончаренко.- Київ,1997.
- 3) Масол Л.М. Мистецтво. 1-4 кл. Навчальний посібник /Л.М.Масол. - Київ: Райдуга. -138 с.
- 4) Масол Л.М. Методика викладання мистецтва /Л.М.Масол. - Харків:, Ранок. – 235 с.
- 5) Освітні технології: Навчально-методичний посібник / За ред.. О. Пєхоти.— Київ, 2002.
- 6) Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) /Г.М.Падалка. – К.: Освіта України, 2010. – 274 с.
- 7)Олексюк О.М., Ткач М.М. Педагогіка духовного потенціалу особистості /О.М. Олексюк, М.М. Ткач. – К.: Знання України, 2004. – 264 с.
- 8) Основи педагогічної майстерності / за ред.. І.Зязюна. –Київ: вища школа, 1987. – 207 с.
- 9) Савченко О. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів. –Київ: Абрис, 1997. -416 с.

01 Освіта

013 Початкова освіта

ЗП 01 Методика наукових досліджень

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває сучасні наукові підходи до дослідження та аналізу педагогічних явищ і процесів, інноваційні розв'язання педагогічних завдань; є складовою частиною одного з базових розділів циклу дисциплін загальної підготовки та виступає найважливішим компонентом формування методологічної культури студентів магістратури щодо здійснення педагогічних досліджень та забезпечення поглиблення теоретичної та технологічної підготовки студентів до написання науково-дослідницьких робіт з урахуванням сучасних вимог до якості наукових досліджень.

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних: 16 год. лекційних, 14 год. практичних занять.

Викладацький склад: асистент Поліщук С.В.

Мета курсу: розкрити теоретико-методичні основи наукових досліджень, опанувати основні технологічні та практичні підходи в дослідженні сучасних педагогічних явищ і процесів.

Основні завдання дисципліни:

- формувати педагога-дослідника шляхом активного залучення до навчально-дослідницької і науково-методичної роботи;
- розвивати творчі здібності, ініціативність, самостійність, творчість мислення;
- оволодіти науково-методичними основами наукових досліджень;
- формувати загальну компетентність стосовно вибору напрямку наукового дослідження, логіки та методики проведення наукових досліджень, роботи з джерелами інформації, їх відбору, класифікації, опрацювання та аналізу;

– вчити програмувати елементи дослідження, представляти їх результати, забезпечувати статистичну обробку експериментальних даних.

Результати навчання: студенти **мають знати:** принципи дослідження в педагогіці; основи визначення об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження; етапи наукового дослідження; інформаційне забезпечення наукової роботи, особливості досліджень в педагогічній діяльності.

Студенти **мають уміти:** вибирати та формулювати проблему дослідження; шукати необхідну наукову інформацію; обирати методологічну основу дослідження; брати участь в науковій дискусії; формулювати об'єкт і предмет дослідження; формулювати і перевіряти наукові гіпотези; формувати комплекс методик для дослідження обраного предмета; збирати, систематизувати емпіричні дані; проводити обробку та інтерпретацію емпіричних даних; оформлювати наукові звіти;

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, лекція, лекції в форматі PowerPoint; консультування, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання; повідомлення на практичних заняттях, бесіди, дискусії, обговорення рефератів, підготовлених магістрантами, методи групової роботи, колективне та індивідуальне моделювання досліджень, аналізування їх ефективності, діагностика рівня ефективності.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)	Сума
Денна форма навчання	
Змістовий модуль 1 (100 балів)	

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	
50 балів	50 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

- 1.Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів / А.М. Алексюк. – Київ : Либідь, 1998. – 558 с.
- 2.Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури / С.С.Вітвицька. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
- 3.Лаврентьєва Г. П. Методичні рекомендації з організації та проведення науково-педагогічного експерименту / Г. П. Лаврентьєва, М. П. Шишкіна. – Київ: ІТЗН, 2007. –
- 4.Лекції з педагогіки вищої школи: Навчальний посібник / [за ред.. В.І. Лозової]. – 2-е вид., доп. і випр. – Харків: ОВС, 2010. – 480 с.
- 5.Максименко С.Д. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження / С.Д. Максименко. – К.: КДІП, 1990. – 240 с.
- 6.Загвязинский В. И. Методология и методика дидактического исследования / В. И. Загвязинский, Р. Атаханов. – Изд. 2-е. – М.: Академия, 2005. – 208 с.
- 7.Педагогіка вищої школи: підручник / [за ред. Кременя В.Г., Андрущенко В.П.,Лугового В.І.]. – К.: Педагогічна думка. – 2009. – 256 с.
- 8.Слепкань З. Наукові основи педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посібник / З. Слепкань. – К.: Вища школа, 2005. – 239 с.

9.Скаткин М. Н. Методология и методика педагогических исследований / М. Н. Скаткин. – М.: Педагогика, 1986. – 150 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 02 Педагогіка та психологія вищої школи

Опис (анотація): навчальна дисципліна, сприяє поглибленню теоретичних знань, удосконаленню практичних умінь і навичок студентів. Вивчення навчальної дисципліни є: теорія, практика та історія формування навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі, особистість викладача та студента в їх розвивальній педагогічній взаємодії.

Тип: цикл дисциплін психолого-педагогічної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1,2 семестри).

Кількість кредитів: 3 кредита ECTS: *всього 90 год., з них: денна форма навчання – 46 год. аудиторних: 20 год. лекційних занять, 10 год. практичних занять.*

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої та вищої освіти і управління навчальним закладом Кучинська І.О., кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Буткевич Т.В.

Мета курсу “Педагогіка та психологія вищої школи” є формування компетенцій стосовно психолого-педагогічного забезпечення навчально-виховного процесу ВНЗ, теоретичних основ його формування та реалізації в практиці сучасного вищого освітнього закладу професійного спрямування.

Основні завдання дисципліни:

- оволодіння теоретичними основами навчально-виховного процесу у виші;
- з'ясувати сутність нової освітньої політики в державі та основні напрями її реалізації в практиці професійної підготовки спеціаліста;
- розкрити сучасні підходи до технологізації освітнього процесу;

- оволодіти основами структурування елементів навчального процесу у комплексі його смислової, змістової та технологічної сторін, а також аналізування рівня їх продуктивності;
- визначити пріоритетні напрямки особистісного та професійного саморозвитку на перспективу;
- інтеграція, систематизація, поглиблення психологічних знань про психологічні механізми підвищення ефективності організації навчально-виховного процесу у вищій школі;
- вивчення умов забезпечення ціннісно-особистісного самовизначення педагогів і студентів у педагогічній взаємодії;
- формування професійного мислення студентів, набуття ними досвіду творчого використання психологічних знань у розв'язанні конкретних завдань навчально-професійної та майбутньої педагогічної діяльності.

знати:

- теоретичні основи навчально-виховного процесу у виші, суть сучасної освітньої парадигми в державі;
- суспільні вимоги до діяльності викладачів та студентів ВНЗ;
- особливості системи професійної підготовки майбутнього фахівця;
- специфіку форм та методів організації пізнавальної діяльності студентів;
- базові критерії визначення рівня навчальних досягнень студента, ефективності навчального заняття;
- структуру особистості фахівця з вищою педагогічною освітою;
- поняття освітньо-кваліфікаційної характеристики, професійної компетентності, професіограми;
- психологічні особливості діяльності та особистості студентів і викладачів;
- психологічні особливості взаємин у колективі ВНЗ.

вміти:

- трансформувати теоретичні знання на рівень відповідних практичних орієнтирів;
- аналізувати сутність стратегічних напрямів розвитку освіти в державі;
- моделювати конкретну форму навчального заняття з теми за фахом;
- визначати ефективність навчального заняття за комплексом базових критеріїв;
- психологічно обґрунтувати вимоги до освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця;
- аналізувати види діяльності студентів та використовувати психологічні чинники їх активізації;
- визначати рівень готовності студентів до професійної діяльності;
- здійснювати самоаналіз та аналіз викладацької діяльності; визначати і втілювати перспективи її розвитку.

Методи викладання дисципліни:

- **словесні методи** (бесіда, розповідь, пояснення, лекція тощо) спрямовані на подання інформації вербальними засобами;
- **наочні методи** (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі) спрямовані на подання інформації шляхом сенсорно-перцептивної діяльності;
- **практичні методи** (виконання завдань практичних занять, тренінги, ділові ігри тощо), спрямовані на формування практичних умінь і навичок.

.

Методи оцінювання: поточне усне опитування; поточне тестування, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Залік		Сума
Змістовий модуль 1 (5 балів)	Змістовий модуль 2 (30 балів)	100	МКР 30		100

Поточний контроль	Поточний контроль				
5 балів	30 балів		30 балів		

Форма підсумкового контролю: залік

Перелік основної літератури:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів / А.М. Алексюк . – К.: Либідь, 1998. – 558 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістрату / С.С. Вітвицька. – К., Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
3. Дуткевич Т.В. Психологія вищої школи: Навч. посіб. / Т.В. Дуткевич, Н.П. Максимчук. – Кам'янець-Под., 2010. – 228 с.
4. Збірник нормативних актів України щодо організації навчально-виховного процесу у ВНЗ: Довідник для працівників ВНЗ / [авт. - упор. В.В. Коровайченко]. – К.: УАЗТ, 2003. – 408 с.
5. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Освіта . – 2000. – № 6.
6. Мороз О.Г. Педагогіка і психологія вищої школи / О.Г. Мороз, О.С. Падалка, В.І. Юрченко. – К.: НПУ, 2003.
7. Педагогіка вищої школи: підручник / [за ред. Кременя В.Г., Андрущенка В.П., Лугового В.І.]. – К.: Педагогічна думка. – 2009. – 256 с.
8. Пехота О.М. Освітні технології / О.М. Пехота, А.М. Кіктенко, О.М. Любарська та ін. [за заг.ред. О.М. Пехоти]. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
9. Слєпкань З. Наукові основи педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посібник / З. Слєпкань – К.: Вища школа, 2005. – 239 с.
10. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. для студ. вищ. навч.закл. / В.Л. Ортинський. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.

11. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: навч. посіб. Для магістрантів і аспірантів / Л.Г. Подоляк, В.І. В.І. Юрченко. – К.: ТОВ «Філ-студія», 2006. – 316 с.
12. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи / М.М. Фіцула – К.: Альма матер, 2006. – 352 с.
13. Франчук Т.Й. Цілісний освітній простір: основи формування / Т.Й. Франчук. – Кам'янець-Подільський: Ред.вид, 2009. – 244 с.
14. Ягупов В.В. Педагогіка: Навчальний посібник / В.В. Ягупов. – К., 2003. – 560 с.

Мова викладання: українська.

ПП 01 Методика викладання педагогіки та психології початкової освіти у вищій школі

Опис (анотація): вивчення дисципліни передбачає загальне ознайомлення студентів магістратури з основами методики викладання психології і педагогіки у вищій школі, зокрема орієнтованої на підготовку майбутніх викладачів педагогіки.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна частина).

Термін вивчення: I курс (II семестр).

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 58 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 28 год. практичних занять, самостійна робота – 92 год.

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології освіти Столяренко О.Б.; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом Федорчук В.В., асистент Поліщук С.В.

Мета курсу: підвищення науково-педагогічного рівня майбутніх викладачів педагогіки, формування системи знань, які дозволяють використовувати психологічні знання та різноманітні прийоми, методи і засоби навчання, свідомо вибирати і освоювати професійні освітні програми, знання про основні напрямки і перспективи розвитку освіти і психолого-педагогічної науки.

Основні завдання дисципліни:

- вивчення цілей навчання та освіти;
- вивчення методів, засобів, форм викладання психології і педагогіки;
- ознайомлення з шляхами активізації пізнавальної діяльності студентів та з сучасними педагогічними технологіями;
- вибір оптимального варіанту викладання психології та педагогіки в залежності від рівня підготовки студентів та мети навчання;
- вивчення методів організації самостійної та науково-дослідної роботи студентів;
- формування педагогічної майстерності, морально-психологічного образу педагога.

Результати навчання.

У результаті оволодіння курсом студент *повинен*

знати:

- теоретичні основи викладання курсів психології та педагогіки у вищій школі, суть сучасної освітньої парадигми;
- особливості системи професійної підготовки майбутнього вчителя;
- основи змістового наповнення курсів педагогіки та загальної психології;
- види навчальних занять з педагогіки і психології та шляхи їх організації;
- основні методи і прийоми викладання психології та педагогіки;

- сучасні способи перевірки й оцінювання педагогічних знань і вмінь студентів;
- технологію розробки навчальних курсів психології та педагогіки.

вміти:

- трансформувати теоретичні знання у відповідні практичні орієнтири;
- аналізувати сутність основних напрямків розвитку освіти в державі;
- моделювати види, форми, методи викладання психології і педагогіки;
- конструювати зміст курсів психології і педагогіки;
- здійснювати перевіро́чну й оцінюва́льну діяльність на заняттях з психології і педагогіки;
- розробляти навчальні курси психології і педагогіки.

Методи викладання дисципліни: пояснення, демонстрація, опрацювання методичної літератури, моделювання ситуацій, мікровикладання тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота.

Денна форма навчання

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Екзамен
30 балів	30 балів	40 балів

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник – К.: Либідь, 1998. – 560 с.

2. Байц Р. Поради викладачам-початківцям: Практ. Посіб. – К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. – 448 с.
3. Гронлунд, Норман Е. Оцінювання студентської успішності: Практ. Посіб. – К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. – 312 с.
4. Карандашев В.Н. Методика преподавания психологи: Учебное пособие. – СПб.: питер, 2006. – 250 с.
5. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
6. Савин Н.В. Методика преподавания педагогики: Учеб. Пособие для фак. Повышения квалификации. – М.: Просвещение, 1987. – 207 с.
7. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка: Навчальний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 320 с.

Мова навчання: українська.

ПП 02 Сучасні технології викладання

фахових методик початкової освіти у вищій школі

Опис (анотація): Навчальна дисципліна „Сучасні технології викладання фахових методик початкової освіти у вищій школі” укладена відповідно до освітньої (освітньо-наукової) програми підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта спеціальності 013 Початкова освіта, з додатковою спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (англійська / німецька) / з додатковою спеціалізацією Інформатика / Виховна робота в інтернатних закладах.

Вивчення навчальної дисципліни „Сучасні технології викладання фахових методик у вищій школі” передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації, зокрема: опанування системою знань про закономірності процесу навчання

фахових методик початкової освіти студентів вищих навчальних закладів, професійної підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі початкової освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів; основи управління педагогічним процесом у вищій школі; форми, методи і засоби формування особистості майбутнього фахівця; професійно-педагогічну діяльність викладача педагогіки, психології та методики початкової освіти.

Тип: нормативна (дисципліна професійної підготовки).

Термін вивчення:

- денна форма навчання: 1 курс (2 семестр) – 2 курс (3 семестр);
- заочна форма навчання: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 58 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 28 год. практичних занять; заочна форма навчання – 16 год. аудиторних: 8 год. лекційних, 8 год. практичних занять.

Викладацький склад:

Доктор педагогічних наук, професор, кафедри теорії та методик початкової освіти Бахмат Н. В.

Мета курсу: підготовка студентів – майбутніх викладачів педагогіки, психології та методики початкової освіти, організаторів початкової освіти – виробничої діяльності, до застосовування сучасних технологій навчання фахових методик початкової освіти у вищій школі, основних методів та форм міжособистісної взаємодії, формування вмінь створювати ефективні навчальні ситуації в освітньому та виховному процесі вищої школи, вироблення зрілості методичних суджень щодо специфіки викладання фахових методик початкової освіти у вузі, відпрацювання навичок розвитку науково-дослідницької діяльності студентів.

Основні завдання дисципліни:

1) закріплення знань студентів магістратури щодо структури та змісту навчального процесу у вищому навчальному закладі, особливостей діяльності викладачів, завідувача кафедри, деканату, адміністрації;

2) забезпечення оволодіння педагогічними формами освітньої взаємодії зі студентами;

3) підготовка до творчого застосовувати знань і способів професійно-педагогічної діяльності, що набуті під час вивчення дисциплін психолого-педагогічного циклу;

4) навчання плануванню, організації й аналізу різноманітних видів навчальних і позааудиторних занять з фахових методик початкової освіти, використання найбільш ефективних методів та технологій навчання, виховання і розвитку студентів;

5) стимулювання набуття початкового досвіду ведення науково-методичної роботи та дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності;

6) ознайомлення студентів магістратури з кращим педагогічним досвідом викладачів ВНЗ України, апробування найбільш ефективних прийомів і методів навчання, що застосовуються в системі викладання фахових методик початкової освіти.

Результати навчання: студенти **мають знати:** методичні особливості організації навчального процесу у вищій школі; методологічні та методичні основи викладання фахових методик початкової освіти у вищій школі на засадах технологічності; засоби, методи та технології активізації навчального процесу у вищій школі; відмінності та переваги технологій і методів навчання студентів за традиційною та інноваційними системами.

Студенти **мають уміти:** визначати основні наукові підходи щодо організації, змісту, методів та технологій процесу підготовки спеціалістів у вищій школі; розробляти й проводити різні види аудиторних навчальних занять з фахових методик початкової освіти; організовувати позааудиторну навчальну діяльність студентів; здійснювати різні види контроль навчальних

досягнень здобувачів вищої освіти студентів; розробляти навчально-методичні і дидактичні матеріали з фахових методик початкової освіти; застосовувати новітні й традиційні технології навчання і виховання студентів у процесі здійснення професійно-педагогічної діяльності у вищій школі; визначати складові професійної компетентності педагога вищої школи; володіти механізмами підвищення своєї професійної кваліфікації та методико-технологічної компетентності.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, модульні контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (18 балів)	Змістовий модуль 2 (42 балів)		40 балів	100
Поточний контроль 1	Поточний контроль 2	МКР		
18 балів	22 бали	20 балів в		

Заочна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (15 балів)	Змістовий модуль 2 (45 балів)		40 балів	100
Поточний контроль	Поточний контроль	МКР		
15 балів	15 балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Богданович М. В. Методика викладання математики в початкових класах. Навчальний посібник / М. В. Богданович. – Тернопіль : «Богдан», 2008. – 336 с.
2. Галаманжук Л. Л. Превентивний розвиток рухової активності дітей дошкільного віку : монографія / Л. Л. Галаманжук. – Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. – 500 с.
3. Дзюба П.А. Посібник до вивчення дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін в вищій школі» [Текст] : посіб. / П. А. Дзюба, Т. А. Зайцева. – Дніпропетровськ : Ліра, 2015. – 24 с.
4. Коваль Г. П. Методика викладання української мови : навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів / Г. П. Коваль, Н. І. Деркач., М. М. Наумчук. – Тернопіль : Астон, 2008. – 287 с.
5. Коваль Л. В. Методика навчання математики. Теорія і практика / Л. В. Коваль, С. О. Скворцова. – Харків, 2011. – 44 с.
6. Ковальчук А. Ф. Художньо-трудова діяльність майбутніх учителів початкових класів : навчально-методичний посібник / А. Ф. Ковальчук, І. А. Ковальчук. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2014. – 248 с.
7. Кукалець М. В. Методика викладання природознавства у початковій школі / М. В. Кукалець. – Львів : «Новий світ-2000», 2013. – 223 с.
8. Лінник О. О. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ» / О. О. Лінник. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2010. – 248 с.

9. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі : Посібник для вчителів / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Е. В. Белкіна, О. В. Калініченко, І. В. Руденко. – Харків : Веста : Ранок, 2006. – 256 с.

10. Нагаєв М. М. Методика викладання у вищій школі : Навч. посібник / М. М. Нагаєв. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.

11. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. – Київ : Літера ЛТД, 2011. – 364 с.

12. Федорчук В. В. Педагогічні технології у початковій школі : навчально-методичний посібник / В. В. Федорчук. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2014. – 268 с.

Мова викладання: українська.

ПП 03 Організаційно-методична робота в галузі початкової освіти

Опис (анотація): навчальна дисципліна „Організаційно-методична робота в галузі початкової освіти” укладена відповідно до освітньої (освітньо-професійної / освітньо-наукової) програми підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта спеціальності 013 Початкова освіта.

Тип: нормативна навчальна дисципліна (дисципліна професійної підготовки).

Термін вивчення: 1 с. (денна та заочна форми навчання) (підготовка магістра 1,5 роки).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них:

- денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять;

- заочна форма навчання – 20 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 10 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Бахмат Н. В.

Мета курсу: розширення знань студентів із організації та керівництва методичною роботою в початковій школі.

Основні завдання дисципліни:

- 1) формування адміністративного мислення, вміння розуміти й аналізувати проблеми розвитку школи;
- 2) засвоєння базових знань про сутність методичної роботи; засвоєння суті, змісту, ролі, особливостей, принципів, видів, методів організації та керівництва методичною роботою в початковій школі;
- 3) засвоєння технологій й експертних підходів до підготовки, проведення, моніторингу засідань педагогічних та методичних рад;
- 4) розвиток техніки планування роботи методичних структур; засвоєння суті, мети, завдання, принципів, функцій, основних базових дефініцій роботи шкільного методичного об'єднання вчителів початкової школи.

Результати навчання: студенти **мають знати** теоретичні основи методичної діяльності вчителя початкової школи; теоретичні основи, методику планування в початковій освіті, вимоги до оформлення відповідної документації; особливості сучасних підходів і педагогічних технологій у галузі початкової освіти; концептуальні засади та зміст програм початкової загальної освіти; концептуальні засади та зміст варіативних програм початкової загальної освіти; педагогічні, гігієнічні, спеціальні вимоги до створення предметно-розвивального середовища в кабінеті; джерела, способи узагальнення, уявлення і поширення педагогічного досвіду; логіку підготовки та вимоги до усного виступу, звіту, реферування, конспектування; основи організації дослідно-експериментальної роботи в сфері освіти.

Студенти **мають уміти:** аналізувати освітні стандарти, зразкові програми початкової загальної освіти, варіативні (авторські) програми і підручники з предметів початкової школи; визначати цілі і завдання, планувати навчання і виховання молодших школярів; здійснювати планування з урахуванням вікових та індивідуально-психологічних

особливостей учнів; визначати педагогічні проблеми методичного характеру і знаходити способи їх вирішення; адаптувати наявні методичні розробки; порівнювати ефективність застосовуваних методів початкової загальної освіти, вибирати найбільш ефективні освітні технології з урахуванням виду освітньої установи і особливостей віку учнів; створювати в кабінеті предметно-розвивальне середовище; готувати і оформляти звіти, реферати, конспекти; за допомогою керівника визначати цілі, завдання, планувати дослідницьку і проектну діяльність в галузі початкової освіти; використовувати методи і методики педагогічного дослідження і проектування; оформляти результати дослідницької та проектної роботи; визначати шляхи самовдосконалення педагогічної майстерності.

Сформовані компетентності: здатність розробляти навчально-методичні матеріали (робочі програми, навчально-тематичні плани) на основі державного стандарту та типових програм, особливостей класу / групи та окремих учнів; створювати в кабінеті предметно-розвивальне середовище; систематизувати й оцінювати педагогічний досвід і освітні технології в галузі початкової освіти на основі вивчення фахової літератури, самоаналізу і аналізу діяльності інших педагогів; оформляти педагогічні розробки у вигляді звітів, рефератів, виступів; брати участь у дослідницькій та проектній діяльності в галузі початкової освіти.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі Power Point; використання Інтернет-технологій, консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, модульні контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма

Поточний і модульний контроль (100 балів)					Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		Іспит	100
Поточний контроль	Поточний контроль	Поточний контроль	МКР	40	
16	16 балів	8 балів	20 балів	балів	

Заочна форма

Поточний і модульний контроль (100 балів)					Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		Іспит	100
Поточний контроль	Поточний контроль	Поточний контроль	МКР	40	
10	20 балів	10 балів	20 балів	балів	

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Веремко, К. І. Планування роботи школи : навч. вид. / К. І. Веремко, Л. М. Григоренко, Л. Л. Бондарева. – Харків : Вид. група «Основа», 2012. – 384 с.
2. Демчук В. С. Основи освітнього менеджменту : Навчальний посібник / В. С. Демчук – Київ : Ленвіт, 2007. – С. 94– 106.
3. Макарова Т. М. Організація навчального процесу та методичної роботи в школі / Т. М. Макарова. – [Харків] : [Веста : Ранок], 2008. – 304 с.
4. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті : дорожня карта керівника / О. І. Мармаза. – Харків : Основа, 2007. – 448 с.
5. Моделювання портфоліо педагога : навчально-методичний посібник / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; уклад. Н. В. Бахмат. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Кам'янець-

Подільський : Буйницький О. А., 2014. – 72 с.

6. Онишків З. М. Основи школознавства : навч. посіб. [для студ. пед. вузів] / Зиновій Онишків. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. – 176 с.

7. Школознавство : Навчально-методичний посібник / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; уклад. Н. В. Бахмат. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2014. – 136 с.

Мова викладання: українська.

ПП 04.01 Технології вивчення галузі «Мови і літератури»

Опис (анотація): дисципліна визначає зміст та обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики; алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни з урахуванням між предметних зв'язків; необхідне методичне і дидактичне забезпечення; форми та засоби поточного і підсумкового контролю, тобто систему знань, умінь і навичок, якими повинні оволодіти студенти, а також рівні їх сформованості.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них: *денна форма навчання* – 50 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 26 год. практичних занять; 100 год. самостійна робота;

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, доцент Гудима Н.В.

Мета курсу: озброєння студентів знаннями процесу навчання рідної мови, уміннями і навичками, необхідними для практичної реалізації мовної та літературної освіти молодших школярів.

Основні завдання дисципліни:

- розкрити студентам на лекційних заняттях мету і завдання галузі, її зміст

особливості вивчення згідно вимог Державного стандарту та оновленої шкільної програми з рідної мови і літературного читання;

- дати наукове обґрунтування принципів, методів і прийомів пізнання суті мовних чи мовленнєвих явищ;

- формувати мовні та читацькі компетентності, забезпечуючи взаємодію мотиваційного, змістового, операційного, рефлексивного компонентів навчальної діяльності;

- ознайомити майбутніх учителів з вимогами кожного розділу шкільної програми з мови і читання, зі змістом навчального матеріалу в шкільних підручниках для 1-4 класів;

- навчати аналізувати показові уроки учителів базових шкіл міста і району;

- будувати уроки різних типів і за різними формами і технологіями їх проведення;

- свідомо застосовувати інноваційні технології під час навчання рідній мові і літературному читанню, роботі з дитячою книжкою.

Результати навчання: студент повинен знати:

- предмет, завдання і основні предметні і ключові компетентності курсу, його роль у формуванні вчителя початкових класів;

- лінгвістичні та літературознавчі основи галузі „Мови і літератури”, її зв'язок з психологією, педагогікою і літературознавством;

- види мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання і письмо), методи і прийоми формування вчителя початкових класів;

- найважливіші функціональні складові мовної системи, її змістові лінії: мовленнєву, мовну, соціокультурну;

- нові методики до формування в учнів повноцінної навички читання як виду мовленнєвої діяльності;

- зміст Державного стандарту початкової загальної освіти;

- шляхи вироблення у школярів умінь працювати з текстами художніх і науково-художніх творів;

- інтерактивні технології розвитку творчої діяльності молодших школярів;
- особливості і методику формування читацької самостійності, читацьких інтересів, потреб;
- принципи, види і методи контрольної діяльності школярів.

Студент повинен уміти:

- складати навчальну і робочу навчальну програми з рідної мови і літературного читання;
- орієнтуватись у змісті Типових навчальних планів початкової школи;
- орієнтуватись у змісті Державного стандарту початкової загальної освіти; його змістових ліній;
- створювати монологічні висловлювання комунікативного спрямування ситуації спілкування;
- володіти графічними вміннями;
- корегувати методику навчання писати ліворуких;
- забезпечити мотивацію вивчення рідної мови і літературного читання, допомогти свідомо засвоїти коло знань про мову і мовні уміння;
- диференціювати й індивідуалізувати процес навчання молодших школярів;
- обґрунтовано добирати і застосовувати інтерактивні технології, методи і методичні прийоми, засоби і форми навчальної діяльності з метою відпрацювання повноцінного уміння читати і розуміти тексти;
- впроваджувати в практику ідеї особистісно зорієнтованого навчання, активно і послідовно застосовувати на уроках різні моделі співпраці дітей;
- будувати плани-конспекти типових і нетрадиційних уроків мови і літературного читання, користуватись технологічною варіативністю у їх побудові;
- застосовувати на уроках емоційно привабливі елементи (ігровий сюжет, девіз), музику, образотворче мистецтво, фольклорний і краєзнавчий матеріал;

- формувати у школярів спеціальні уміння працювати з дитячою книжкою, уміння орієнтуватись у світі книжок і свідомо вибирати їх для задоволення власних пізнавальних потреб і читацьких інтересів;

- проводити бібліотечні уроки, літературні ранки, свята, вікторини, подорожі за прочитаними книжками, ігри: „Мозковий штурм", „Мікрофон", „Естафета", „Найрозумніший", „Слабка ланка", „Поле чудес", „Так - ні!", „Асоціативний куш" та ін.;

- володіти бібліотечно-бібліографічними знаннями і уміннями, вміло передавати їх своїм вихованцям;

- виховувати у дітей такі риси, які будуть необхідні майбутньому демократичному суспільству: вміння самостійно і критично мислити, бути творчими, вміти окреслювати проблеми і вирішувати їх.

Методи викладання дисципліни: лекція, практичні заняття, моделювання фрагментів уроку, складання індивідуальних та колективних навчальних проєктів, презентацій; вивчення підручників, першоджерел, наукової літератури, інтернетресурсів, учнівських робіт тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, написання контрольних планів-конспектів уроків та їх аналізів.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Іспит
20 балів	10 балів	30 балів	40 балів

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Вашуленко М.С. Українська мова і мовлення в початковій школі : метод. посіб / М.С. Вашуленко. – К.: Освіта, 2006.
2. Коваль Г.П., Деркач Н.І., Наумчук М.М. Методика викладання української мови : навчальний посібник для студентів педінститутів,

гуманітарних університетів, педагогічних коледжів / Г.П. Коваль, Н.І. Деркач, М.М. Наумчук. – Тернопіль: Астон, 2008.

3.Коваль Г.П., Іванова Л.І., Суржук Т.Б. Методика читання: навчальний посібник / Г.П. Коваль, Л.І. Іванова, Т.Б. Суржук. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2008. - 280 с.

4.Методика викладання української мови: навчальний посібник / С.І.Дорошенко, М.С.Вашуленко, А.І.Мельничайко та ін.; за ред. С.І. Дорошенка. – 2-е вид., перероб. і допов. – К., 1993.

5.Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2011. – 364 с.

6.Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. – 392 с.

7.Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах : посібн. для вчителя / О.Я. Савченко. – К.: Освіта, 2007. – 334 с.

Мова викладання: українська.

ПП 04.02 Технології вивчення галузі «Математика»

Опис (анотація): дисципліна, яка забезпечує оволодіння сучасними методами, прийомами, організаційними формами, засобами навчання молодших школярів математики; є складовою частиною підготовки майбутніх фахівців до викладання початкового курсу математики, компонентом формування їх педагогічної культури.

Тип: цикл дисциплін професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 8 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 24 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Гнатенко О.С.

Мета курсу: сформувати в майбутніх вчителів початкових класів професійні уміння та навички розв'язування навчально-виховних завдань, що реалізуються у процесі навчання молодших школярів математики; навчити розв'язуванню теоретичних і практичних задач, ознайомити з найважливішими алгоритмами розв'язання типових математичних задач.

Основні завдання дисципліни:

10) озброїти студентів сучасними методами, прийомами, організаційними формами, засобами навчання молодших школярів математики;

11) розвивати в них творчі здібності, ініціативність, самостійність, творчість мислення;

12) підвищити їх практичну підготовку за дотримання її високого теоретичного рівня;

13) формувати професійний інтерес студентів до проблем навчання математики в початковій школі, систему теоретичних і практичних знань, що відображають сучасний рівень розвитку методики викладання математики;

14) актуалізувати міждисциплінарні знання, що сприяють цілісному сприйманню явищ і процесів дійсності;

15) думати науковими термінами, формулювати задачі, аналізувати способи їх розв'язування;

16) виховувати здатність до аналітико-синтетичних побудов на основі логічних аргументів та перевірених фактів;

17) готувати до усної та письмової комунікації з використанням математичної термінології, символіки, інформаційно-комунікаційних технологій;

18) озброїти сучасними технологічними підходами до навчання молодших школярів математики.

Результати навчання: студенти мають продемонструвати знання та розуміння особистісної орієнтації педагогічного процесу; активізації та інтенсифікації діяльності учнів; ефективності управління та організації навчального процесу; практичного удосконалення та реконструювання математичного змісту навчального матеріалу; моделювання і конструювання навчального процесу на основі використання інноваційних технологій навчання молодших школярів математики. зазначати завдання навчання, виховання і розвитку молодших школярів з різних технологічних системах навчання їх математики; розробляти структурні компоненти власної навчальної діяльності і завдання, що розв'язуються в ході їх реалізації; визначати оптимальні технологічні засоби (методи, форми тощо) для реалізації завдань навчання, виховання і розвитку молодшого школяра; аналізувати вибір методів і засобів контролю, визначати критерії та показники ефективності навчальної роботи учнів; вибирати засоби стимулювання та оцінювання результатів діяльності учнів початкової школи.

Студенти мають *уміти* розв'язувати практичні завдання, передбачені в процесі навчання молодших школярів математики, співвідносити розв'язування таких завдань з виконавською та контрольною процедурами навчально-пізнавальної діяльності, самостійно вивчати наукову та методичну літературу, застосовувати найважливіші алгоритми розв'язування типових математичних задач.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекція-дискусія, розбір конкретної ситуації, лекція-візуалізація, використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна та організаційно-методична робота студентів.

Методи оцінювання: поточне опитування, написання самостійних робіт, тестування, модульна контрольна робота тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів) Денна форма навчання		Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1		40	100
Поточний контроль	МКР		
30 балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І.М. Дичківська –К.: Академвидав, 2004. - 354с.
2. Державні стандарти загальноосвітньої підготовки учнів. – К.: Освіта, 2005. – С. 29-34.
3. Эрдниев П.М. Теория и методика обучения математики в начальной школе / П.М. Эрдниев, Б.П. Эрдниев. – М.: Педагогика, 1988. – 208 с.
4. Эрдниев П.М. Укрупненные дидактические единицы на уроках математики в 1-2 классах / П.М. Эрдниев. –М.: Просвещение, 1992. – 272 с.
5. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / Упорядн. Стребна О.В., Соценко А.О. –Х.: Основа, 2006. – 176 с.
6. Логачевська С.П. Методика диференційованого навчання. 150 фрагментів уроків мови і математики в 104 класах з елементами диференціації / С.П. Логачевська. –Кам'янець-Подільський: Абетка, 2005. - 240с.
7. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: навч.посіб. / За ред. Зязюна І.А., Пехоти О.М. – К.А.С.К., 2003. - 240с.
8. Пехота О.М. Освітні технології / Пехота [та ін.] ; ред. О. М.Пехота. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.

9. Пехота О.М. Підготовка майбутнього вчителя до випробування педагогічних технологій / О. М. Пехота [та ін.] ; ред. І. А. Зязюн, О. М. Пехота. - К. : Видавництво А.С.К., 2003. - 239 с.

10. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / За ред. Пометун О. – К.: А.С.К., 2006. -192с.

11. Математика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola.html>

12. Богданович М. В. Математика [Текст] : підруч. для 1 кл. загальноосвіт. навч. закл. / М. В.Богданович, Г. П. Лищенко. - К. : Генеза, 2012. - 159 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.geneza.ua/media/content/bogdanovych_mat_p_1ukr_\(186-10\)_v-\[site\].pdf](http://www.geneza.ua/media/content/bogdanovych_mat_p_1ukr_(186-10)_v-[site].pdf)

13. Богданович М. В. Математика [Текст] : підруч. для 2 кл. загальноосвіт. навч. закл. / М. В. Богданович, Г. П. Лищенко. - К. : Генеза, 2012. - 159 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.geneza.ua/media/books/Bogdanovych_Mat_P_2ukr_\(007-12\)_S.pdf](http://www.geneza.ua/media/books/Bogdanovych_Mat_P_2ukr_(007-12)_S.pdf)

14. Богданович, Михайло Васильович Математика [Текст] : підруч. для 3 кл. загальноосвіт. навч. закл. / М. В.Богданович, Г. П. Лищенко. - К. : Генеза, 2013. - 175 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.geneza.ua/media/content/new/Bogdanovych_Mat_P_3ukr_\(168-12\)_S.pdf](http://www.geneza.ua/media/content/new/Bogdanovych_Mat_P_3ukr_(168-12)_S.pdf)

15. Богданович М. В. Математика [Текст] : підруч. для 4 кл. / М. В. Богданович, Г. П. Лищенко. - К. : Освіта, 2003. - 159 с.

Мова викладання: українська.

ПП 16 Технології вивчення галузі «Здоров'я і фізична культура»

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні засади вивчення галузі «Здоров'я і фізична культура». Водночас,

вона є елементом циклу навчальних дисциплін, пов'язаних із фізичним вихованням і фізичною культурою, – важливої складової підготовки фахівців початкової освіти.

Тип: *цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).*

Термін вивчення: 1 курс магістратури (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них аудиторних – 40 год., а саме лекційних – 16 год., практичних – 24 год., 80 год. самостійної роботи.

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Галаманжук Л.Л., асистент Дорож І.А.

Мета курсу: формування у студентів знань із основ педагогічних технологій, пов'язаних з їхнім проектуванням узагалі та технологій галузі «Здоров'я і фізична культура», зокрема.

Основні завдання дисципліни:

1. Формування знань про принципи проектування педагогічних технологій.
2. Формування вмінь і навичок використовувати одержані знання у практичній діяльності.
3. Розвиток творчих здібностей, ініціативності, самостійності і творчості мислення студентів
4. Актуалізувати інтерес студентів до проблем удосконалення наявних у педагогіці початкової освіти технологій і методик, пов'язаних із здоров'ям і фізичною культурою.

Результати навчання – студенти **мають знати:** базові положення галузі «Здоров'я і фізична культура»; принципи проектування педагогічної технології; сутність і зміст фізичного виховання у початковій школі; принципи, методи і засоби навчання; форми організації навчального процесу. Студенти **мають уміти:** виокремлювати актуальні проблеми сучасного

навчального процесу; вміти передавати навчальну інформацію, використовуючи весь арсенал сучасних засобів, методів, прийомів передавання та одержання інформації; сприяти посиленню мотивації до навчальної діяльності, пов'язаної із галуззю «Здоров'я і фізична культура»; формувати самостійність, компетентність студентів та спонукати їх до інтеграції кожного у діяльність колективу.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, лекції в форматі Power Point, евристична бесіда; розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична підготовка студентів та практична.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання модульної контрольної роботи, виконання індивідуальних завдань.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Контроль – 100 балів					Сума
Змістовий модуль-I		Змістовий модуль-II		МКР – модульна контрольна робота (балів)	100 балів
Теоретична підготовка	Практичне завдання (1)	Теоретична підготовка	Практичне завдання (1)		
24 бала (2x12)	12 балів	24 бала (2x12)	12 балів		

П р и м і т к а. Оцінка за МКР передбачає максимальних 24 бала (2x12) за відповіді на теоретичні та 4 бали – за відповіді на питання практичного характеру.

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Бар-Ор О. Здоровье детей и двигательная активность : от физиологических основ до практического применения / О. Бар-Ор, Т. Роуланд ; пер. с англ. И. Андреев. – К. : Олимп. л-ра, 2009. – 528 с.

2. Винник Д. П. Адаптивное физическое воспитание и спорт / Д. П. Винник –Київ : Олимп. лит., 2010. – 608 с.

3. Галаманжук Л. Л. Організація і методика фізичної активності дітей дошкільного віку з формування рухового потенціалу : навч. посіб. / Галаманжук Л. Л., Балацька Л. В., Єдинак Г. А. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2014. – 160 с.

4. Галаманжук Л. Л. Превентивний розвиток рухової активності дітей дошкільного віку : монографія / Л. Л. Галаманжук. – Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. – 500 с.

5. Єдинак Г. А. Фізична культура у загальноосвітньому навчальному закладі : навч. посіб. / Єдинак Г. А., Мисів В. М., Юрчишин Ю. В. – Кам'янець-Подільський : Рута, 2014. – 251 с.

6. Ключ О. А. Організація і методика корекції психофізичного стану учнів других класів у процесі фізичного виховання : навч. посіб. / Ключ О. А., Галаманжук Л., Єдинак Г. А. – Кам'янець-Подільський : Рута, 2013. – 204 с.

Мова викладання: українська.

ПП 04.04 Технології вивчення галузі «Технології» в початковій школі

Опис (анотація): дисципліна «Технології вивчення галузі «Технології»» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» галузі знань (спеціальності) «01 Освіта (013 Початкова освіта)».

Тип: цикл дисциплін професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: 40 год. - аудиторних: 20 год. - лекційних, 20 год. - практичних занять, 80 год. - самостійна робота (денна форма навчання).

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Галаманжук Л.Л.

Мета курсу: навчальної дисципліни «Технології вивчення галузі «Технології»» є підготовка майбутнього вчителя до використання інноваційних технологій при вивченні галузі «Технології» в 1-4 класах початкової школи із застосуванням інтерактивних методів навчання.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Технології вивчення галузі «Технології»» є забезпечити підготовку вчителів до оволодіння інноваційними технологіями до вивчення галузі «Технології», які поряд з іншими загальноосвітніми дисциплінами викладають трудове навчання і художню працю в 1-4 класах початкової школи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- загальні засадами педагогічної інноватики, знати інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти, уявляти інноваційність як ознаку сучасності;
- шкільну програму з трудового навчання та художньої праці;
- історичні аспекти педагогічної технології;
- змістові лінії стандарту освітньої галузі «Технології»;
- змістове наповнення програм з трудового навчання та художньої праці, узгоджене зі стандартом освітньої галузі «Технології»;
- цілі образотворчої діяльності учнів, співвіднесені з їх мікро-віковими потребами;
- особливості техніки образотворення молодших школярів.

Студенти повинні **уміти:**

- виділяти головну мету та знати завдання освітньої галузі «Технології»;
- володіти шкільними підручниками та програмами 1-4 класів з трудового навчання та художньої праці;

- володіти технологіями психометричних тестів для визначення особистісно ціннісних видів праці для молодших школярів;
- володіти технологіями інтерактивного навчання та знати інтерактивні технології кооперативного навчання, а також технологію ситуативного моделювання;
- застосовувати на практиці структуру і методику інтерактивного уроку;
- організовувати робоче місце для себе і учнів, планувати і організовувати трудову діяльність свою та учнів;
- складати плани-конспекти до уроків.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), лекції-візуалізації, лекції в форматі PowerPoint; використання Інтернет-технологій, консультування; практичні заняття з використанням методів конструювання, обробки матеріалів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Змістовий модуль 1 (35 балів)		Змістовий модуль 1 (35 балів)		Змістовий модуль 1 (30 балів)		Сума (залік) 100 балів
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	100 балів
20 балів	15 балів	20 балів	15 балів	15 балів	15 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Ковальчук А.Ф. Трудове навчання і художня праця з практикумом. Навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 7.010102 «Початкове навчання» / А.Ф.Ковальчук. - Кам'янець-Подільський: Абетка. - 2006. – 180с.

2. Ковальчук А.Ф. Трудове навчання з практикумом: Навчальний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 6.010102 «Початкове навчання» / А.Ф.Ковальчук. – Кам'янець-Подільський, видавець Зволейко Д. Г. - 2008. – 248с.

3. Ковальчук А.Ф. Трудове навчання з практикумом. Навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 6.010102 «Початкове навчання», 6.010100 «Дошкільне виховання» / А.Ф. Ковальчук. - Кам'янець-Подільський: Зволейко Д.Г. - 2012. – 304 с.

4. Ковальчук А. Ф. Художньо-трудова діяльність майбутніх учителів початкових класів : навчально-методичний посібник / А. Ф. Ковальчук, І. А. Ковальчук. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г.,- 2014. – 248 с.

Мова викладання: українська.

ПП 04.05 Технології вивчення галузі “Мистецтва” в початковій школі

Опис (анотація): дисципліна орієнтована на формування теоретичної обізнаності та практичної вправності студентів у сфері художньо-педагогічного керівництва мистецько-пізнавальною, мистецько-практичною, мистецько-творчою діяльністю школярів; передбачає висвітлення теоретико-методологічних засад викладання предметів мистецької галузі у загальноосвітній школі; ознайомлює із алгоритмами застосування у шкільному навчально-виховному процесі художньо-технологічного інструментарію мистецького навчання і виховання сучасних школярів.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна частина циклу).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 54 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 30 год. практичних занять; 81 год. – самостійна робота.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Борисова Т.В.

Мета курсу: формування компетентності студентів у царині специфіки мистецько-освітньої роботи з учнівською аудиторією; розкриття механізмів організації і змістовного наповнення процесу пізнання школярами різних видів мистецтва; ознайомлення із специфікою керівництва художньо-творчою, художньо-практичною, художньо-ігровою діяльністю дітей; збагачення спеціального мистецтвознавчого термінологічного тезаурусу майбутніх вчителів початкової школи; формування операційної вправності у сфері застосування класичних методик та сучасних технологій в процесі мистецького розвитку молодших школярів; розвиток здатності студентів до ефективного вирішення актуальних питань естетичного виховання дітей засобами різних видів мистецтв.

Основні завдання дисципліни:

- формування художньо-педагогічних позицій і переконань студентів щодо ролі і місця мистецтва у становленні всебічно розвиненої особистості;
- розвиток здатності до оцінно-критичного аналізу різноманітних художньо-педагогічних явищ;
- формування теоретичної обізнаності студентів з питань сутності та змісту технологій мистецького навчання, виховання і розвитку молодших школярів;
- формування практичних умінь і навичок студентів щодо художньо-технологічного забезпечення процесу мистецького навчання учнів початкової школи;

- розвиток здатності до творчого тлумачення варіантів інтегрування змістових складових курсу “Мистецтво”;
- розширення операційних вмінь і навичок у сфері змістовного наповнення та структурування художньо-дидактичного матеріалу уроків мистецтва у школі;
- формування здатності синтезувати вітчизняний та світовий досвід у галузі технологій викладання дисциплін галузі “Мистецтво”.

Результати навчання: студенти повинні *знати*::

- мету і завдання освітньої галузі «Мистецтво» в контексті модернізації початкової освіти;
- соціокультурні функції мистецтва;
- сутність художнього пізнання як взаємодії сприймання, оцінювання і творення в мистецтві;
- загальнодидактичні і художньо-педагогічні принципи навчання;
- зміст, структуру, форми організації навчання мистецтва в початковій школі;
- вимоги Державного стандарту щодо освітньої галузі «Мистецтво»;
- сутність особистісно-орієнтованого підходу в процесі навчання мистецтва;
- різноманітні технології проєктивного моделювання інтегрованих уроків мистецтва;
- особливості художньо-педагогічної драматургії уроків мистецтва;
- принципи і критерії оцінювання результатів мистецької діяльності школярів;

- методичні підходи до проведення уроків художньо-естетичного циклу в початковій школі на основі сучасних технологій навчання;
- сутність і зміст інтерактивних, сугестивних, естетотерапевтичних, проблемно-евристичних художньо-педагогічних технологій;
- класифікацію видів мистецтв, специфіку мистецтва як однієї з форм відображення дійсності, характерні особливості художньо-образної мови його різних видів та жанрів;
- передумови інтеграції мистецтв у культурі і мистецькій освіті;
- основні педагогічні та мистецтвознавчі дефініції і терміни;

вміти:

- формулювати освітні завдання предметів галузі Мистецтво, продукувати особисті міркування щодо засобів їх ефективної реалізації;
- застосовувати в процесі викладання дисциплін мистецької галузі різні форми роботи із школярами;
- керувати художньо-творчим розвитком школярів на уроках та в позаурочній діяльності, виховувати в них ціннісно-світоглядні орієнтації у сфері мистецтва;
- формувати комплекс базових міжпредметних і предметних компетентностей у процесі опанування учнями художньої діяльності;
- формувати в учнів потребу в художньо-творчому самовираженні та естетичному самовдосконаленні;
- розробляти календарно-тематичні плани, конспекти уроків різних типів;
- здійснювати проєктивне моделювання уроків мистецтва різних типів,

– розробляти та запроваджувати у загальну структуру уроку елементи ігрових, інтерактивних, сугестивних, естетотерапевтичних, проблемно-евристичних художньо-педагогічних технологій;

– здійснювати відповідне існуючим критеріям оцінювання навчальних досягнень молодших школярів.

Методи викладання дисципліни: лекції, бесіди, проблемно-евристичні методи, інтерактивні технології, дискусії, ділові ігри.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			100 балів
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
45 балів	50	5 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1) Выготский Л.С. Психология искусства /Л.С.Выготский. – М.: Педагогика. – 1987. – 345 с.

2) Гончаренко С. Український педагогічний словник /С.Гончаренко.- Київ,1997.

3) Масол Л.М. Мистецтво. 1-4 кл. Навчальний посібник /Л.М.Масол. - Київ: Райдуга. -138 с.

4) Масол Л.М. Методика викладання мистецтва /Л.М.Масол. - Харків:, Ранок. – 235 с.

5) Освітні технології: Навчально-методичний посібник / За ред.. О. Пехоти.— Київ, 2002.

6) Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) /Г.М.Падалка. – К.: Освіта України, 2010. – 274 с.

7)Олексюк О.М., Ткач М.М. Педагогіка духовного потенціалу особистості /О.М. Олексюк, М.М. Ткач. – К.: Знання України, 2004. – 264 с.

8) Основи педагогічної майстерності / за ред.. І.Зязюна. –Київ: вища школа, 1987. – 207 с.

9) Савченко О. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів. –Київ: Абрис, 1997. -416 с.

ПП 04.06 Технології вивчення галузі «Природознавство» та «Суспільствознавство» в початковій школі

Опис (анотація): технології вивчення галузі «Природознавство» – дисципліна, яка теоретично і практично готує студентів до організації роботи з вивчення галузі «Природознавство» з використанням інноваційних технологій.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс.

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять, 80 год. самостійної роботи; заочна форма навчання – 14 год. аудиторних: 8 год. лекційних, 6 год. практичних занять, 106 год. самостійної роботи.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Бабюк Т.Й.

Мета курсу: професійна теоретична та професійна підготовка студентів до організації та проведення роботи з ознайомлення молодших школярів з

природою. Основна мета вивчення дисципліни полягає у формуванні професійної природознавчої компетентності майбутніх фахівців в галузі початкової освіти та набуття майбутніми вчителями початкових класів систем психолого-педагогічних знань та умінь щодо викладання освітньої галузі «Природознавство» з використанням інноваційних технологій навчання, що буде сприяти підвищенню їхніх професійних компетенцій та здатності формувати в молодших школярів природознавчої компетентності.

Основні завдання дисципліни:

1. Створення умов для повноцінної реалізації та самореалізації потенційних професійних можливостей студента;
2. Усвідомлення практичної значущості теоретичних знань для творчої педагогічної діяльності вчителя;
3. Розвиток умінь моделювання навчально-виховного процесу уроків природознавства;
4. Формування теоретичного та практичного досвіду застосування перспективних педагогічних технологій під час вивчення природознавства в початковій школі
5. Розвиток установки до: інноваційності; креативності; аналізу, синтезу; логічного мислення.
6. Реалізація виховного спрямування предмета з метою формування професійних рис і якостей особистості;
7. Формування готовності до творчої активності у професійній діяльності.

Результати навчання: студенти мають *знати* організаційно-методичні умови підвищення своєї професійної компетентності; - провідні світоглядні ідеї, положення, що складають основу системи світорозуміння, визначають ставлення людини до природи; сучасні наукові дослідження та надбання практики з питань застосування сучасних технологій у вивченні галузі «Природознавство»; психолого-педагогічні основи формування в молодших школярів природничих знань, суджень, уявлень, понять, умовиводів;

психолого-педагогічні, дидактико-методичні засади «Технологій вивчення галузі «Природознавство»»; методи і прийоми формування загальної наукової картини природи у молодших школярів, засвоєння норм і правил моралі, екологічної грамоти і свідомості, шанобливого ставлення до природи.

Студенти мають *уміти* використовувати інноваційні технології у процесі викладання освітньої галузі «Природознавство» у початковій школі визначати завдання сучасних педагогічних технологій; вибирати оптимальні форми і методи навчання молодших школярів природознавству з метою формування в них природознавчої компетентності; моделювати особистісно-орієнтований урок природознавства, аналізувати й передбачати кінцеві результати навчально-виховного процесу; використовувати можливості технологій розвивального навчання та дослідницької поведінки з метою розвитку розумових здібностей молодших школярів, їх пізнавальної активності та самостійності, дослідницької діяльності, здатності до творчості, самовираження та спілкування.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, написання планів-конспектів занять, аналіз та самоаналіз занять з природи, укладання бібліографій методичних посібників і журнальних публікацій, конспектування, виготовлення роздавального матеріалу, опрацювання методичної літератури, рольові ігри.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екзамен
Поточний контроль	МКР	40
40 балів	20 балів	

Заочна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екзамен
Поточний контроль	МКР	40
30 балів	30 балів	

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І. М. Дичківська. – Київ : Академвидав, 2012. – 352 с.
2. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах / Т. М. Байбара. – Київ: Веселка, 1998. – 334 с.
3. Чепіль М. М. Педагогічні технології / М. М. Чепіль. – Київ : Академвидав, 2012. – 224 с.
4. Лінник О. О. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ»/ О. О. Лінник. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2010. – 248 с.

Мова викладання: українська.

ПП 13 Практикум з іноземної (англійської) мови

Опис (анотація). Програма призначена для підготовки вчителів іноземної (англійської) мови у початковій школі. Вона забезпечує поглиблене опанування студентами граматичної системи англійської мови, пояснення та засвоєння граматичних явищ на лексичному матеріалі, що добирається відповідно до теми навчання.

Тип. Варіативна (вибіркова) частина циклу.

Термін вивчення (рік, семестр тощо).

I-й курс, I-II семестр

Кількість кредитів.

К-сть кредитів – 5,5;

I-й курс, I-II семестр.

Всього 165 год. Аудиторних – 56, з них практичних –56, Самостійна робота – 109 год.

Викладацький склад.

Олинець Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, асистент, кандидат філологічних наук, доцент Гудима Наталія Василівна.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Character and Personality. Feelings and Emotions

Тема 1. Conditional sentences. Appearances and character.

Тема 2. Character and personality.

Тема 3. Feeling and emotions.

Тема 4. Wedding bells here and there.

Тема 5. Overcoming stereotypes.

Тема 6. Revision.

Module Test

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Secondary Education in Great Britain. Bringing up Children

Тема 1. Wishes.

Тема 2. British secondary education.

Тема 3. Types of school.

Тема 4. The problems of bringing up children.

Тема 5. Discipline in school.

Тема 6. Teaching responsibility.

Тема 7. Revision.

Module Test

Екзамен

Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни (модуля), результати навчання (знання, вміння, компетенції).

Мета практикуму з іноземної (англійської) мови – забезпечити всебічну підготовку вчителя англійської мови в початковій школі, формувати в нього гностичні, організаційні, комунікативно-навчальні та конструктивно-планувальні вміння.

Завдання курсу:

Практичний курс англійської мови разом з іншими практичними та теоретичними курсами має забезпечити професійну підготовку вчителя іноземної мови. Тому навчання іноземної мови (англійської) передбачає комплексну реалізацію пізнавальної та освітньої мети.

За результатами навчання студенти повинні вміти:

- володіти монологічним та діалогічним мовленням у ситуаціях неофіційного спілкування з професійно-педагогічної, культурно-естетичної, суспільно-політичної та побутової тем;
- розуміти діалогічне та монологічне мовлення у виконанні викладачів або дикторів; 250 складів за хвилину;
- читати адаптовану художню, суспільно-політичну літературу, а також тексти з побутової тематики з різними цільовими установками;
- володіти вміннями писемного мовлення, дотримуючись особливостей стилю.

Методи викладання дисципліни.

- пояснювально-ілюстративний метод;
- організація вправління;
- особистісно-зорієнтовані методи.

Методи оцінювання.

Форми контролю: поточний, тематичний, підсумковий.

Модульна контрольна робота – 9 семестр;

екзамен - 9 семестр.

Кожен модуль оцінюється в 30 балів: аудиторна робота – 15 балів, самостійна робота – 5 балів, МКР – 10 балів. Разом за 2 модулі – 60 балів, на екзамен відводиться – 40 балів.

Перелік основної літератури.

1. Барановська Т.В. Граматика англійської мови. Збірник вправ: Навч. посібник. Видання друге, виправлене та доповнене. – Мова англ., укр. – Київ : ТОВ «ВП Логос», 2015. – 384 с.

2. Грамматика английского языка: Пособие для студентов педагогических институтов и университетов (на английском языке) / [В.Л. Каушанская, Р.Л. Ковнер, О.Н. Кожевникова, Е.В. Прокофьева и др.]. – [7-е изд.]. – М. : 2009. – 319 с.

3. Янсон В.В., A Practical Guide for Learners of English = Практичний курс англійської мови для студентів вищих навчальних закладів. Книга III: Навч. посібник. – Київ : ТОВ «ВП Логос», 2015. – 368 с.

Мова викладання: англійська.

ПП 13 ПОСТІНТЕРНАТНА АДАПТАЦІЯ ВИХОВАНЦІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ

1. Мета вивчення навчальної дисципліни у контексті підготовки фахівців спеціальності 013 Початкова освіта з додатковою Виховна робота в інтернатних закладах – формування у студентів теоретичних основ постінтернатної адаптації дітей-сиріт та особливостей розробки педагогічних умов їхньої адаптації в соціумі.

Вивчення дисципліни базується на міжпредметних зв'язках з дисциплінами базової частини гуманітарного, соціального й економічного циклу „Вступ до спеціальності”, професійного циклу (базової частини) „Соціальна педагогіка”, „Родинна педагогіка”, „Організація життєдіяльності дітей в умовах закладів інтернатного типу”, „Основи соціальної медицини”, „Теорія соціальної роботи”, „Педагогічні технології”, „Психологія”, „Технології соціальної роботи”, „Основи соціалізації особистості”, „Соціальна психологія”.

2. Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни:

знання: структуру, форми, види, етапи постінтернатної адаптації; основні концепції постінтернатної адаптації; визначення постінтернатної адаптації як соціально-педагогічної категорії; особливості постінтернатної адаптації дітей-сиріт; основні законодавчо-нормативні документи щодо виховання молоді в постінтернатний період; співвідношення понять „постінтернатна адаптація” і „соціальне виховання”; зміст постінтернатної адаптації дітей-сиріт; характеристику соціального середовища дітей-сиріт; основні методи вивчення постінтернатної адаптації молоді; специфіку створення педагогічних умов постінтернатної адаптації дітей-сиріт; основні аспекти підготовки до самостійного життя випускників дитячих будинків;

уміння: самостійно та вільно орієнтуватися в теоретичних основах постінтернатної адаптації дітей-сиріт; обґрунтовувати власну думку щодо дискусійних проблем постінтернатної адаптації; виокремлювати особливості постінтернатної адаптації дітей-сиріт; застосовувати знання щодо соціально-педагогічної діяльності в навчально-виховних закладах; використовувати знання щодо розробки педагогічних умов постінтернатної адаптації молоді; впроваджувати практичні аспекти підготовки випускників дитячих будинків до самостійного життя; здійснювати технології соціального супроводу випускників дитячих будинків.

Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування: в процесі виконання професійних педагогічних завдань на посаді організатора виховної роботи у закладах інтернатного типу шляхом забезпечення основ постінтернатної адаптації дітей-сиріт та проектування педагогічних умов їх адаптації в соціумі.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами:

Змістовий модуль 1. Психолого-педагогічні аспекти постінтернатної адаптації випускників закладів для дітей-сиріт

1. Соціально-психологічна характеристика дітей-сиріт – випускників дитячих будинків.

2. Концепції соціальної адаптації.
3. Проблеми соціально-психологічної адаптації випускників інтернатних закладів на етапі переходу від інституціонально-організованого життя до самостійності.
4. Законодавчо-нормативна база з основних прав й гарантій випускників.
5. Програми постінтернатної адаптації, психолого-педагогічного супроводу та психологічна допомога випускникам інтернатних закладів.

*Змістовий модуль 2. Особливості розробки педагогічних умов успішної
постінтернатної адаптації випускників закладів для дітей-сиріт*

1. Соціально-психологічний супровід випускників закладів для дітей-сиріт у постінтернатний період.
2. Патронат, що сприяє соціально-професійної адаптації випускників.
3. Роль та значення соціально-педагогічної підтримки на початковому етапі постінтернатної адаптації.
4. Розвиток соціальної мережі з метою формування соціальної поведінки випускників закладів для дітей-сиріт.
5. Реалізація соціального партнерства шляхом взаємодії з благодійними програмами, місцевими професійними співтовариствами й компаніями.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 5,5 кредитів ЄКТС, 165 годин, у тому числі:

- денна форма навчання – 56 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 26 год. практичних; 109 год. самостійної роботи.

5. Форма семестрового контролю: екзамен.

6. Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання): ***Бахмат Наталія Валеріївна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри.***

7. Перелік основної літератури.

1. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні : навч. посібник / С. Я. Харченко, М. С. Кратінов, Л. Ц. Ваховський та ін. – Луганськ : Альма-

матер, 2005. – 408 с.

2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. проф. І.Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. – 536 с.

3. Завацька Л.М. Технології професійної діяльності соціального педагога. Навчальний посібник для ВНЗ / Л.М. Завацька. – Київ : Видавничий Дім "Слово", 2008. – 240 с.

4. Кавалеров А.І. Соціальна адаптація : феномен і прояви : Моногр. / А.І. Кавалеров, О.М. Бондаренко. – Одеса : Астропринт, 2005. – 112 с.

5. Нестерова Г.Ф. Технология и методика социальной работы : учебное пособие для студентов вузов / Г.Ф. Нестерова, И. В. Астэр. – Москва : Академия, 2011. – 206 с.

6. Пальчевський, С.С. Соціальна педагогіка : навч. посібник / С.С. Пальчевський. – Київ : Кондор, 2005. – 560 с.

7. Тютня Л.Т. Соціальна робота : теорія і практика : Навч. посіб. – 2-го вид., перероб. і доп. / Л.Т. Тютня. – Київ : Знання, 2008. – 574 с.

8. Харченко, С.Я. Соціально-педагогічні технології : навч.-метод. посібник / С.Я. Харченко, Н.П. Краснова, Л.П. Харченко. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 552 с.

9. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи : [Навчальний посібник] / В.М. Шахрай. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006 . – 464 с.

10. Шевців З.М. Основи соціально-педагогічної діяльності : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З.М. Шевців. – Київ : Центр учб. л-ри, 2012. – 246 с.

ПП 11 Актуальні проблеми початкової освіти

Опис (анотація): дисципліна передбачає обов'язковий мінімум знань і практичних навичок для підготовки вчителя початкової школи щодо організації, оцінювання сучасних проблем початкової освіти в Україні у контексті інтеграційних та інноваційних процесів у світовому освітньому просторі; визначає ступінь і актуальність проектування власних технологій

удосконалення форм і методів освітнього процесу школи відповідно до сучасних вимог початкової освіти в Україні.

Термін вивчення: 2 курс магістри (3 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них – денна форма навчання – 120 год. аудиторних (20 год. лекційних, 20 год. практичних занять) і 80 год. – самостійна робота студентів.

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методик дошкільної освіти Галаманжук Л.Л.

Мета вивчення навчальної дисципліни: підготувати студентів – майбутніх фахівців початкової освіти до розуміння проблем реформування та оновлення початкової освіти. Дисципліна передбачає вивчення студентами актуальних проблем початкової освіти, готує їх до того, щоб вони вільно орієнтувалися у розмаїтті підходів до навчання та виховання молодших школярів в їх історичному розвитку, ознайомлює з актуальними проблемами, які стоять перед сучасною початковою освітою та шляхами їх вирішення.

Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни:

- вивчення теоретичних засад курсу «Актуальні проблеми початкової освіти», проблем, які сьогодні є актуальними для системи початкової освіти в Україні в контексті інтеграційних та інноваційних процесів у світовому освітньому просторі, а також динаміки розвитку системи освіти України;

- аналізування напрямів оновлення освіти в педагогічній системі України;

- знання дидактичних основи дистанційного навчання.

Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування:

- аналіз і оцінювання сучасних проблем початкової освіти, визначення ступені їх актуальності;

- проектування власних технологій удосконалення форм і методів освітнього процесу у початковій школі;

- організація навчально-виховного процесу спрямованого на удосконалення існуючої педагогічної системи;
- розробка і проведення дистанційних занять.

Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

Змістовий модуль 1. Динаміка розвитку педагогічної системи України

Актуальні педагогічні проблеми, їх класифікація та специфіка

Сучасні підходи до педагогічної діяльності вчителя відповідно до Державного стандарту початкової освіти

Діагностика і моніторинг результатів виховної практики в початковій школі

Педагогічна підтримка молодшого школяра у виховній практиці початкової школи

Проектувальна діяльність і планування виховної роботи в школі і класі

Комунікативна культура вчителя

Практична підготовка вчителя до попередження і вирішення конфліктів у навчальній групі

Змістовий модуль 2. Шкільна неуспішність: шляхи та умови попередження

Психологічна готовність дитини до шкільного навчання

Індивідуально-психологічні особливості та їх впливи на успішність навчальної діяльності учнів молодшого шкільного віку

Індивідуально-психологічні особливості темпераменту та їх вплив на успішність навчальної діяльності молодших школярів

Типи невстигаючих школярів

Шляхи та умови індивідуального підходу до невстигаючих учнів молодшого шкільного віку

Психологічні причини загального відставання в навчанні: недоліки в розвитку пізнавальної сфери

Труднощі в навчанні пов'язані з несформованістю просторових уявлень у молодших школярів

Гіперактивна поведінка школярів як прояв дефіциту процесу довільної саморегуляції

Недисциплінованість школярів і її причини

Групи дітей з труднощами навчання письму, читанню й рахунку

Засоби виявлення і психологічної корекції труднощів у навчанні учнів початкової школи

Методи викладання дисципліни: розповідь; пояснення; лекції (традиційна, проблемна, дискусійна, у форматі Power Point); бесіди; практична робота; розбір конкретної ситуації; консультування; ділова гра; моделювання ситуацій; самостійна аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, експрес-контрольні роботи, письмове тестування, контрольні роботи.

Поточний і модульний контроль (60 балів) Денна форма навчання			Рубіж ний контроль	С ума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР	Іспит	1 00
Поточний контроль		Підсумко вий контроль	40 балів	
20 балів	20 балів	20 балів		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Актуальні проблеми педагогіки початкової освіти / уклад. : М. С. Гордійчук, Л. Б. Попова, О. Ю. Попова. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2014. – 152 с.
2. Гордійчук М. С. Актуальні проблеми початкової школи : навч. посіб. / М. С. Гордійчук, Н. Г. Каньоса. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2015. – 248 с.
3. Гальчинський А. Інноваційна стратегія українських реформ. / А. Гальчинський, В. Гаєць, А. Кінах, В. Семіноженко. – Київ : Знання України, 2004.
4. Даниленко Л. І. Теоретичні аспекти освітньої інноватики // Педагогічні інновації : ідеї, реалії, перспективи. Зб. наук, праць.; [ред. кол. Л. І. Даниленко (гол. ред.) та ін.] – Київ : Логос, 2001. – Вип. 5. – С. 3-11.
5. Кузьмінський А. І. Педагогіка: завдання і ситуації : практикум. / А. І. Кузьмінський, Л. П. Вовк, В. Л. Омеляненко. – Київ : Знання-Прес, 2003.
6. Кузьмінський А. І. Педагогіка : підручник. / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – Київ : Знання-Прес, 2003.
7. Левченко Т. І. Розвиток освіти та особистості в різних педагогічних системах. / Т. І. Левченко. – Вінниця : Нова книга, 2002. – 512 с.
8. Попова О. В. Становлення і розвиток інноваційних педагогічних ідей в Україні у ХХ столітті. / О. В. Попова. – Харків, 2001. – 256 с.
9. Проблеми і перспективи становлення 12 річної середньої школи : наук.-метод. посібник / За ред. В. Ф. Паламарчук, Л. І. Даниленко – Київ : Логос, 2003. – 78 с.

023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

за ОП

Середня освіта (Образотворче мистецтво)

023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
за ОП

Реставрація творів мистецтва

ЗП 01.Методика наукових досліджень

Опис (анотація): дисципліна спрямована на підготовку студентів до здійснення наукового дослідження в галузі мистецтвознавства та організації студентської наукової діяльності в умовах загальноосвітніх і спеціалізованих навчальних закладів та вищій школі

Тип: нормативна, цикл дисциплін загальної підготовки

Термін вивчення: 1-й курс, 1 семестр магістратури

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання –30 год. аудиторних: 16 год. лекційних, 14 год. практичних занять.

Викладацький склад: доктор мистецтвознавства, професор кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва Урсу Н.О.

Мета курсу: вивчення методів наукового дослідження мистецтвознавчого процесу загалом і формування умінь здійснювати наукове дослідження в галузі образотворчого мистецтва зокрема, а також уміти організовувати науково-дослідницьку роботу студентів мистецьких спеціальностей у загальноосвітніх і спеціалізованих навчальних закладах та вищій школі.

Основні завдання дисципліни:

- 1) ознайомити студентів зі змістом державних декларативних документів, які регламентують науково-технічну діяльність в Україні, структурою НДДС в умовах вищого навчального закладу;
- 2) сформувати уявлення про методологію науки, методи і методики досліджень ;
- 3) надати випускникам допомогу в написанні й оформленні магістерського дослідження.

- Результати навчання: студенти **мають знати:**

- базові терміни й поняття, що використовуються в галузі мистецьких досліджень;

- структуру організації науково-дослідницької діяльності, методи і прийоми керівництва НДДС;

- сучасні методологічні концепції мистецьких досліджень;

- - категоріальний апарат, методику виконання та оформлення дипломної роботи магістра.

- Студенти **мають уміти:** користуватися основними поняттями, термінами й категоріями мистецьких досліджень, спеціальними професійно орієнтованими методологічними знаннями, необхідними для організації, проведення й оформлення магістерського дослідження;

- керувати НДДС у загальноосвітніх і спеціалізованих навчальних закладах та вищій школі.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, лекція, самостійна науково-дослідницька робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Залік
50 балів	50 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Урсу Н.О., Паньков В.Г., Березіна І.В. Теорія і практика наукових досліджень. / Н.О. Урсу, В.Г. Паньков, ІВ. Березіна. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2011
2. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження./ С.А. Фаренік. - К.: АПН України, 1998. -183 с.
3. Шмагало Р. Мистецька освіта в Україні середини ХІХ – середини ХХ ст. Структурування, методологія, художні позиції . / Р. Шмагало. -Львів, Українські технології, 2005.

Мова викладання: українська.

ЗП 02 Психологія і педагогіка вищої школи

Опис (анотація): передбачає формування у магістрантів розуміння особливостей системи професійної підготовки майбутнього педагога, що відображає загальну логіку професійного становлення спеціаліста, ключовими поняттями якої виступають «цілісний освітній простір» та «особистісна орієнтація навчально-виховного процесу». Суттєвою частиною змісту дисциплін виступає обґрунтування специфіки форм і методів організації пізнавальної діяльності студентів, логіки їх змістового та процесуального структурування, розкриття психологічних особливостей діяльності та особистості викладача, психологічних особливостей взаємин у колективі ВНЗ.

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 10 год. практичних занять.

Викладацький склад: професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальними закладами Кучинська І.О.; кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Дуткевич Т.В.

Мета курсу: оволодіння студентами основами психолого-педагогічних знань, умінь, навичок, необхідними для виконання професійної діяльності викладача вищої школи.

Основні завдання дисципліни:

теоретичні: дати психолого-педагогічну характеристику діяльності, особистості, спілкування, охарактеризувати психічні процеси і властивості особистості студентів і викладачів в системі вищої освіти України.

практичні: сформувати вміння встановлювати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки у поведінці особистості студента; організовувати педагогічне спілкування й співпрацю зі студентами; вміння самовдосконалення та саморозвитку викладача.

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:** предмет, завдання, будову психології та педагогіки вищої школи; зміст її базових категорій та понять (особистість і діяльність студента, особистість і діяльність викладача, формування особистості фахівця з вищою освітою; навчання, виховання, педагогічне спілкування, самовиховання у системі вищої освіти).

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти:** організовувати педагогічне спілкування і співпрацю зі студентами; враховувати психолого-педагогічні чинники формування особистості студента у процесі навчання і виховання; визначати і вирішувати завдання професійного самовдосконалення.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, конспектування, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, дискусії, моделювання навчальних ситуацій тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, виконання практичних та тестових завдань, модульні контрольні роботи.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Залік
Змістовий модуль 1 - 50 балів			Змістовий модуль 2 – 50 балів			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модуль на контрольна робота	Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	
20	10	20	20	10	20	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

15. Про вищу освіту : Закон України № 2984 – ІІІ від 17 січня 2002 р.
// Відомості Верховної Ради України. – 2002. – N 20. – Ст.134.

16. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України N 347/2002 від 17.04.2002 р.

17. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна ХХІ століття») : Постанова Кабінету Міністрів України № 896 від 03. 11.2004 р.

18. Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах : Наказ МОН України N 161 від 02.06.1993 р. : державна реєстрація: від 23.11.1993 р. N 173.

19. Про затвердження форм документів з підготовки кадрів у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації: Наказ МОНмолодьспорту України № 384 від 29 березня 2012 р.: реєстр в Міністерстві юстиції від 3 травня 2012 р. за № 711/21024.

20. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів / А.М. Алексюк . – К.: Либідь, 2008. – 558 с.

21. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістрату / С.С. Вітвицька. – К., Центр навчальної літератури, 2010. – 316 с.

22. Дуткевич Т.В. Психологія вищої школи: Навч. посіб. / Т.В. Дуткевич, Н.П. Максимчук. – Кам'янець-Под., 2012. – 228 с.

23. Збірник нормативних актів України щодо організації навчально-виховного процесу у ВНЗ: Довідник для працівників ВНЗ / [авт. - упор. В.В.Коровайченко]. – К.: УАЗТ, 2003. – 408 с.

Мова викладання: українська

Психологія загальна

Опис(анотація): «Психологія загальна» вивчає основні закономірності виникнення, розвитку і функціонування психіки людини. При вивченні загальної психології студенти повинні також засвоїти найпростіші прийоми і методи психологічного дослідження, які можна використовувати у майбутній професійній діяльності.

Тип: цикл загальної підготовки підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Дуткевич Т.В.; кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології освіти Толков О.С.

Кількість кредитів: 6 кредитів ECTS: всього 180 год., з них: денна форма навчання – 60 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 30 год. практичних занять; заочна форма навчання - 20 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 10 год. практичних занять.

Мета курсу: базова підготовка майбутніх педагогів системи дошкільної освіти з основ психологічних знань, умінь і навичок.

Основні завдання:

теоретичні: розкрити основи методологічних підвалин психології як науки, зміст базових категорій та понять психології, дати психологічну

характеристику діяльності й особистості, охарактеризувати психічні процеси і властивості особистості.

практичні: сформувати вміння встановлювати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між чинниками, умовами та змістом психічних явищ і властивостей особистості; організовувати спілкування, психологічну допомогу на основі знань про психіку особистості, опанувати базові методи діагностики психічних процесів, станів, властивостей особистості.

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:** предмет, завдання, принципи, методи, галузі, напрями, поняття психології загальної; зміст базових категорій та понять психології, психологічну характеристику діяльності й особистості, особливості психічних процесів і властивостей особистості в умовах навчання і виховання;

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти:** встановлювати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між чинниками, умовами та змістом психічних явищ і властивостей особистості; організовувати спілкування, психологічну допомогу на основі знань про психіку особистості, проводити діагностику психічних явищ; визначати на цій основі їх види, типи, рівень розвитку, психологічно обґрунтовувати організацію різних форм професійної діяльності.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання практичних завдань, групова робота, конспектування, опрацювання методичної літератури.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, тестування; співбесіда, перевірка конспектів, підсумковий модульний контроль, екзамен.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екз амен	Су ма
Модуль (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самості йна робота		
20	30	10		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Дуткевич Т.В. Загальна психологія : теоретичний курс : Навч.-метод. посіб. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д.Г., 2015. – 432 с.
2. Максименко С.Д. Загальна психологія. Видання 3-є, перероблене та доповнене. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.
3. Сергєєнкова О. П. та ін. Загальна психологія : навч. посібник / [Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В.]. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.

Мова викладання: українська

Техніка управлінської діяльності

Опис (анотація). «Техніка управлінської діяльності» висвітлює функції менеджменту, ролі менеджерів різних рівнів у системі освіти, аналізує техніки адміністративної роботи, керівництва, спрямовані на формування організаційної культури закладу освіти, забезпечення внутрішніх та зовнішніх комунікацій, господарсько-управлінських процесів за принципами гуманістичного підходу.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Дуткевич Т.В.; кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології освіти Толков О.С.

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 26 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних; 26 год. лекційних, 24 год. практичних занять; заочна форма навчання - 18 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 8 год. практичних занять.

Мета навчальної дисципліни: базова підготовка майбутніх менеджерів навчальних закладів до кваліфікованого здійснення характерних управлінських функцій (планування, організації, координації, оцінки і контролю, підбору кадрів, прийняття рішень, інноваційного і кризового управління) за принципами гуманістичного підходу.

Основні завдання:

теоретичні: розкрити теоретичні основи технік планування, організації, координації, оцінки і контролю, мотивації, підбору кадрів, прийняття рішень, інноваційного і кризового управління, що їх здійснює менеджер у навчальному закладі;

практичні: сформувати вміння й навички, властиві для управлінської діяльності у навчальному закладі (аналізувати й планувати організаційні процеси, мотивувати педагогів до професійного вдосконалення, здійснювати управлінську комунікацію й координацію, приймати управлінські рішення, оцінювати й контролювати їх виконання, здійснювати кадрову політику, інноваційне й кризове управління).

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:** предмет, завдання, основні поняття навчального курсу «Техніка управлінської діяльності»; основні закономірності й морально-етичні аспекти ефективного виконання управлінських функцій, формування організаційної культури, здійснення інноваційного і кризового управління.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти:**

аналізувати і планувати організаційні процеси, мотивувати педагогів до

професійного вдосконалення, здійснювати управлінську комунікацію й координацію, приймати управлінські рішення, оцінювати й контролювати їх виконання, здійснювати кадрову політику, інноваційне й кризове управління

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання практичних завдань, групова робота, конспектування, опрацювання методичної літератури тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, тестування; співбесіда, перевірка конспектів, підсумковий модульний контроль, екзамен.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екз амен	Су ма
Модуль (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самості йна робота		
20	30	10		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Про вищу освіту : Закон України № 2984 – ІІІ від 17 січня 2002 р.
// Відомості Верховної Ради України. – 2002. – N 20. – Ст.134.
2. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України N 347/2002 від 17.04.2002 р.
3. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна ХХІ століття») : Постанова Кабінету Міністрів України № 896 від 03. 11.2004 р.

4. Дорошук Г.А. Антикризове управління підприємством : теорія та практика : навч.посіб. / Г.А. Дорошук, Н.М. Дашенко. – Львів : Новий світ-2000, 2010. – 329 с.

5. Мостенська Т.Л. Корпоративне управління : підручник / Т.Л. Мостенська, В.О. Новак, М.Г. Луцький. – К. : Каравела, 2011. – 400 с.

6. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: Навч. посіб. — К.: Знання, 2006. — 365 с.

Мова викладання: українська

«Методика викладання дитячої психології у вищій школі»

Опис (анотація): навчальна дисципліна вивчає теоретичні й методичні питання організації процесу викладання дитячої психології у ВНЗ з підготовки фахівців ОКР молодший спеціаліст, бакалавр.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Дуткевич Т.В.

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 48 год. аудиторних: 26 год. лекційних, 22 год. практичних занять.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів готовності до викладання дитячої психології у ВНЗ.

Основні завдання:

1) засвоєння студентами знань щодо методики викладання дитячої психології у вищій школі;

2) вироблення вмінь по створенню навчально-методичного забезпечення викладання дитячої психології у вищій школі (навчальних і робочих програм; текстів лекцій, планів практичних і лабораторних робіт, контрольних завдань, організації самостійної роботи тощо);

3) формування навичок і вмінь проведення різних форм аудиторної та позааудиторної роботи з дитячої психології у вищій школі.

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

основні поняття методики психології, закономірності їх взаємозв'язку, методичні умови проведення різних форм аудиторної та позааудиторної роботи з дитячої психології у вищій школі.

вміти: розробляти навчально-методичне забезпечення викладання дитячої психології, планувати і проводити лекційні, практичні, лабораторні заняття з дитячої психології у вищій школі.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, написання планів-конспектів уроків, виготовлення методичних матеріалів (навчальних і робочих програм, практичних завдань, таблиць, методичних рекомендацій для студентів, психологічних газет, роздавального матеріалу, бюлетенів тощо), групова робота, моделювання навчальної ситуації в аудиторії.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, модульна контрольна робота, написання контрольних планів-конспектів уроків і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Су
Модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
30	50	20	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

9. Про вищу освіту : Закон України № 2984 – III від 17 січня 2002 р.
// Відомості Верховної Ради України. – 2002. – N 20. – Ст.134.

10. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України N 347/2002 від 17.04.2002 р.

11. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») : Постанова Кабінету Міністрів України № 896 від 03. 11.2004 р.

12. Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах : Наказ МОН України N 161 від 02.06.1993 р. : державна реєстрація: від 23.11.1993 р. N 173.

13. Про затвердження форм документів з підготовки кадрів у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації: Наказ МОНмолодьспорту України № 384 від 29 березня 2012 р.: реєстр в Міністерстві юстиції від 3 травня 2012 р. за № 711/21024.

14. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.

15. Карандашев В.Н. Методика преподавания психологии. – М.-СПб.: ПИТЕР, 2007. – 250 с. <http://psy-dnu.com.ua/?p=38>

16. Смолярчук И.В. Методика преподавания психологии : Учеб. пособ. / И.В.Смолярчук, В.М. Чернышова. — Тамбов: Изд-во Тамб. гос. ун-та, 2002. — 210 с. <http://psy-dnu.com.ua/?p=38>

Мова викладання: українська

Психологія управління

Опис (анотація). Дисципліна висвітлює психологічні основи діяльності менеджерів у системі освіти, аналізує техніки адміністративної роботи, керівництва, спрямовані на формування організаційної культури закладу освіти, забезпечення внутрішніх та зовнішніх комунікацій, господарсько-управлінських процесів за принципами гуманістичного підходу.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 курс (1,2 семестри).

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології освіти Сич В.М.

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних; 20 год. лекційних, 10 год. практичних занять; заочна форма навчання - 12 год. аудиторних: 8 год. лекційних, 4 год. практичних занять.

Мета навчальної дисципліни: психологічна підготовка майбутніх менеджерів навчальних закладів до кваліфікованого здійснення управлінської діяльності.

Основні завдання:

- теоретичні: розкрити загальні питання психології управління та психологічні умови ефективного управління у системі освіти;
- практичні: сформувати психологічно доцільні вміння й навички роботи з педагогічним колективом (спілкування і взаємодії, мотивації і стимулювання, оцінки й контролю).

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент **повинен знати:** предмет, завдання, основні поняття навчального курсу «Психології управління»; основні психологічні умови ефективного виконання управлінських функцій;

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти:** використовувати психологічні чинники управління навчальним закладом, зокрема, керівництва педагогічним колективом.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання практичних завдань, групова робота, конспектування тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, тестування; співбесіда, перевірка конспектів, підсумковий модульний контроль, залік.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)	Сv

Модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
30	50	20	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління : Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 456 с.
2. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту [Текст] : Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Л. М. Карамушка. - К. : Либідь, 2004. - 423 с.
3. Сич В.М. Психологія управління: Навчальний посібник / В.М. Сич // Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2015 – 180 с.

Мова викладання: українська.

ПП 01 МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Опис (анотація): У процесі вивчення дисципліни студенти отримують знання про специфіку організації навчального процесу у вищій школі та спеціалізованих школах художнього профілю.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (варіативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 7 кредитів ЄКТС 210 год (30 год лк, 54 год сз)

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри ОДПМ та РТМ Підгурний І.С..

Мета курсу: формування в майбутніх фахівців понять про основні етапи процесу виникнення та розвитку фотографії як технологічного процесу і як виду мистецтва.

Основні завдання дисципліни: Використовувати нормативні документи у навчально-педагогічній, науково-дослідницькій та мистецтвознавчій роботі.

Застосовувати принципи, методи, форми організації освітнього процесу та науково-педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі.

Використовувати професійно-профільні знання та навички з методики викладання фахових дисциплін у спеціалізованих навчальних закладах та вищих навчальних закладах.

Результати навчання: володіти методикою викладання фахових дисциплін у спеціалізованих навчальних закладах та вищих навчальних закладах.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, лекції-візуалізації, відеофільми; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, електронне тестування тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам: 30 пк + 30 мкр + 40

Форма підсумкового контролю: екзамен

Перелік основної літератури:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи України. Історія. Теорія : підручник / А. М. Алексюк. – Київ : Либідь, 1998. – 560 с.
2. Гончаров С.М. Вища освіта України і Болонський процес: Навчально-методичний посібник / С. М. Гончаров, В. С. Мошинський. – Рівне: НУВГП, 2005. – 142с
3. Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти / В. С. Журавський, М. З. Згуровський. – К.: ІВУ. Вид-во „Політехніка”, 2003. – 200с.

4. Масол Л.М. Інтегративна мистецька освіта в контексті державних стандартів // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – К.: ІППР, 2001. – С. 154-156.
5. Орлов В.Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і технологія. – К.: Наукова думка, 2003. – 262 с.
6. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004рр.) / За ред. В.Г. Кременя. – Київ – Тернопіль: ТДПУ, 2004. – 147с.
7. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія та методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М. Падалка. – Київ : Освіта України, 2008. – 247 с.
8. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник / А. М. Пасічний. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. - 216 с.
9. Програми факультативів та курсів за вибором для спеціалізованих загальноосвітніх шкіл художнього профілю / Упоряд О. В. Корнілова, О. В. Гайдамака. Х.: Видавництво «Ранок», 2009. – 240с.
10. Рудницька О. П. Основи викладання мистецьких дисциплін : Навч. посіб. для студ. гуманіт. спец. вищ. навч. закл. / О. П. Рудницька, Л. М. Ісьянова, О. А. Цвігун, О. П. Кольєва, С. О. Соломаха; Ін-т змісту і методів навчання. – К., 1998. – 183 с.

ПП 06 АНАЛІЗ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА

Опис (анотація): Зміст програми передбачає мистецтвознавчий аналіз творів архітектури, скульптури, живопису, графіки та декоративно-прикладного мистецтва. Підготовка студентів здійснюється шляхом вивчення основних критеріїв мистецтвознавчого аналізу, характерних для окремих видів мистецтва.

Тип дисципліни: Вибіркова частина циклу. Цикл дисциплін самостійного вибору начального закладу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні критерії аналізу художніх творів, які відносяться до різних видів мистецтва (архітектури, скульптури, живопису, графіки, декоративно-прикладного мистецтва).

Міждисциплінарні зв'язки: Предмет «Аналіз творів мистецтва» безпосередньо пов'язаний з основними дисциплінами образотворчого циклу: «Композицією», «Живописом», «Рисунком», «Скульптурою» та «Історією декоративно-прикладного мистецтва» тощо. Існує тісний зв'язок курсу зі спорідненими дисциплінами: «Етикою», «Естетикою», «Народознавством», «Краєзнавством», «Музеєзнавством», «Реставрацією».

Метою викладання навчальної дисципліни «Аналіз творів мистецтва» є формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з історії мистецтва; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення і творчості; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь та навичок, необхідних для адекватної художньо-педагогічної діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення, стимуляцію творчого потенціалу.

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: 40 год. аудиторних: 12 год. лекційних, 28 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва Бренюк Алла Григорівна.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Аналіз творів мистецтва» є:

- ознайомити студентів з головними критеріями аналізу пам'яток архітектури, творів скульптури, живопису, графіки та декоративно-прикладного мистецтва;

- закріпити знання студентів з історії зарубіжного та українського мистецтва, навчити застосовувати їх при аналізі мистецьких творів;
- формувати світоглядні уявлення студентів, їх ціннісні орієнтації, духовно-творчий потенціал;
- здійснювати естетичне виховання студентів, розвивати їх художній смак, образне мислення, творчу уяву, зорову пам'ять, композиційні уміння та навички.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основний зміст всіх розділів програми;
- основні види та жанри мистецтва;
- основні стилі, течії та напрямки у мистецтві;
- основні критерії мистецтвознавчого аналізу пам'яток архітектури, творів скульптури, живопису, графіки та декоративно-прикладного мистецтва;
- сучасні наукові дослідження в галузях сучасного образотворчого мистецтва;
- закономірності розвитку мистецтва;
- видатні пам'ятки архітектури, скульптури, живопису, графіки, декоративно-прикладного мистецтва.

вміти:

- вільно орієнтуватися у світі мистецької спадщини;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;
- розуміти особливості мистецьких течій різних періодів;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії мистецтва;

- застосовувати отримані знання при мистецтвознавчому аналізі творів архітектури, скульптури, живопису, графіки та декоративно-прикладного мистецтва;

- вести наукові пошуки та готувати доклади за заданими темами.

Методи викладання дисципліни: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, виконання самостійних мистецтвознавчих аналізів творів мистецтва (письмова робота), написання модульної контрольної роботи (тестування).

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Іспит	Сума
Змістовий модуль 1			40	100
Поточний контроль	Самостій на робота/ ІНДЗ	МКР		
20 балів	10 балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної та допоміжної літератури:

Основна:

1. Алексеев. В. В. Что такое искусство? / В. Алексеев. – М., 1991.
2. Алпатов М. В. Композиция в живописи : ист. Очерк / М. В. Алпатов. – М. : Искусство, 1940. – 128 с.

3. Арбат Ю. А. Народное декоративное искусство / Ю. А. Арбат. – М., 1963.
4. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие / Р. Арнхейм. – М., 1951.
5. Велика ілюстрована енциклопедія Історії мистецтва. – К., 2007.
6. Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства / Б. Р. Виппер. – М. : Изобразительное искусство, 1985. – 285 с.
7. Волкотруб И. Т. Основы художественного конструирования / И. Т. Волкотруб. – К., 1982.
8. Духанин К. П. Виды изобразительного искусства / К. П. Духанин. – Ленинград, 1959.
9. Иконников А. В. Основы архитектурной композиции / А. В. Иконников. – М., 1972.
10. Кильпе Т. П. Основы архитектуры / Т. П. Кильпе. – М., 1989.
11. Кузнецова Л. С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре / Л. С. Кузнецова. – К. : Радянська школа, 1989. – 320 с.
12. Нариси з історії зарубіжного декоративно-ужиткового мистецтва: навч. посібник / Я. П. Запаско, В. І. Білик, І. В. Голод, С. П. Лупій, Г. Г. Стельмащук, Р. Т. Шмагало. – К., 1995. – 320 с.
13. Современная иллюстрированная энциклопедия. – М., 2007.
14. Сучасні журнали та газети з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. Нова періодика.
15. CD, DVD диски з візуальним та інформативним матеріалом з Історії мистецтва.
16. Урсу Н. О. Теоретичні основи композиції / Н. О. Урсу, Б. М. Негода. – Кам'янець-Подільський, 2004.
17. Шкаруба Л. М. Художні стилі, напрямки, течії, школи / Л. М. Шкаруба. – Миколаїв, 1994.
18. Шорохов Е. В. Композиция / Е. В. Шорохов. – М., 1986.

19. Энциклопедия искусства // Архитектура, изобразительное и декоративно-прикладное искусство – М., 1999.

20. Юрген Э. История современной архитектуры / Э. Юрген. – М., 1972.

Допоміжна:

1. Алехина О. О. О языке изобразительного искусства / О. О. Алехина. – М., 1973.

2. Асеев Ю. А. Шедевры світової архітектури / Ю. А. Асеев. – К., 1982.

3. Мировое искусство. Направления и течения от импрессионизма до наших дней : иллюстрированная энциклопедия. – М., 2006.

4. Нариси з історії зарубіжного декоративно-ужиткового мистецтва: навч. Посібник / Я. П. Запаско. – К., 1995.

5. Пасічник А. М. Образотворче мистецтво / А. М. Пасічник : словник-довідник. –Тернопіль, 2003.

6. Платонова Н. Искусство : энциклопедия. / Н. Платонов. – М., 2002.

7. Популярна художня енциклопедія в 2-х томах. Архітектура. Скульптура. Графіка. Декоративне мистецтво. – М., 1986.

8. Ранинский Ю. В. Памятники архитектуры и градостроительства / Ю. В. Ранинский: учеб. пособие для архит. и строит. спец. вузов. – М.: Высш. шк., 1998. – 63 с.

9. Современный словарь-справочник по искусству. – М., 1999.

10. Спанатій Л. С. Російсько-український словник художніх термінів / Л. С. Спанатій, Л. М. Шкаруба. – К., 2004.

11. Хоггарт У. Анализ красоты / У. Хоггарт. – М., 1958. – 254 с.

Мова викладання: українська.

ЗП.04 ОХОРОНА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Опис (анотація): курс «Охорона історико-культурної спадщини» забезпечує фахову підготовку магістрів *галузі знань* 02 Культура і мистецтво *спеціальності* 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація *за освітньою програмою* Декоративно-прикладне мистецтво; орієнтований на розвиток творчого мислення і художніх здібностей, виховання загальної естетичної культури, розуміння сутності мистецтвознавчого аналізу й унікальності європейських образотворчих проявів. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованими Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу загальної підготовки.

Термін вивчення: I курс (2 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 6 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 180 (аудиторних – 60, з них: лекцій – 30, семінарських – 30; позааудиторних – 120).

Викладацький склад: Березіна Інна Вікторівна, кандидат архітектури, доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: формування у студентів понять про сутність консервації, реставрації, реконструкції, охорони, збереження тощо об'єктів історико-культурної спадщини.

Основою реалізації програми є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві.

До основних **завдань** курсу відносяться:

–вивчення основ сучасної пам'яткоохоронної та реставраційної практики, їх практичне використання у професійній і творчій діяльності;

–формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-

творчого потенціалу;

—естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- основний зміст всіх розділів програми;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузі пам'яткоохоронної та реставраційної практик;
- напрямки міжнародної співпраці в пам'яткоохоронній сфері;
- сучасні наукові дослідження в галузях європейського образотворчого мистецтва;
- загальні закономірності розвитку видів і жанрів зарубіжного та українського мистецтва;
- хронологічні рамки й характеристики провідних напрямків історії культури, зокрема мистецтва, людства;
- особливості світосприйняття та міфології, що впливали на формування мистецьких напрямків і течій;
- видатних діячів світового образотворчого мистецтва;
- закономірності розвитку зарубіжного та українського образотворчого мистецтва;
- видатні пам'ятки архітектури, скульптури, живопису, графіки, дизайну тощо зарубіжного мистецтва.

Студенти мають *уміти*:

- вільно орієнтуватися в світі мистецької спадщини європейських народів;
- аналізувати стан пам'ятки історико-культурної спадщини та окреслювати перспективи її функціональної адаптації;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;

- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;
- розуміти особливості мистецьких течій різних періодів;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії зарубіжного образотворчого мистецтва;
- вести наукові пошуки та готувати доклади за заданими темами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення лекційних і семінарських занять, організацію самостійної роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає сприймання та аналіз-інтерпретацію творів мистецтва, а також естетико-мистецтвознавчу пропедевтику (засвоєння понять і термінів).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

2 семестр (екзамен у 2 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1				Рейтингова оцінка за ЗМ 4
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	
20	10	30	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Верман К. История искусства всех времен и народов. Искусство первобытных племен, народов дохристианской эпохи и населения Азии и Африки с древних веков до XIX столетия / К. Верман. – С. Пб. : ООО «Полигон», 2000. – Т. 1. – 944 с. : ил.
2. Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства / Б. Р. Виппер. – М. : Изобразительное искусство, 1985. – 285 с.

3. Гомбрех Эрнст. История искусства / Эрнст Гомбрех. – М. : АСТ., 1998. – 688 с.
4. Гуковский М. А. Итальянское Возрождение / М. А. Гуковский. – Ленинград : Издательство Ленинградского университета, 1990. – 613 с.
5. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств / Н. А. Дмитриева. – М., 1985. – в 2 т. – 90 с.
6. Игнаткин И.А. Охрана памятников истории и культуры: Справ. Пособие. – К.: Выща шк., 1990. – 223 с. : ил.
7. Калашникова О.Л. Основи мистецтвознавчої експертизи та вартісної оцінки культурних цінностей: Підручник. – К. : Знання, 2006. – 479 с., 48 с. Іл. – (Митна справа в Україні).
8. Кон-Винер Э. История стилей изобразительных искусств / Э. Кон-Винер. – М. : Сварог и К., 1998. – 217 с.
9. Подъяпольский С. С. Реставрация памятников архитектуры / С. С. Подъяпольский. – М. : Стройиздат, 2000. – 287 с.
10. Прибега Л. Історичне середовище як пам'яткоохоронна категорія / Л. Прибега // Українська академія мистецтва : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 177–186.
11. Прибега Л.В. Охорона та реставрація об'єктів архітектурно-містобудівної спадщини України: методологічний аспект. – Монографія. – К. : Мистецтво. 2009. – 304 с., іл.
12. Ранинский Ю. В. Памятники архитектуры и градостроительства : учеб. пособие для архит. и строит. спец. вузов / Ю. В. Ранинский. – М. : Высш. шк., 1998. – 63 с.

Мова викладання – українська.

ПП 11 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ХМЕЛЬНИЧЧИНИ

Опис (анотація): дисципліна вивчає визначні твори образотворчого мистецтва, що існували на території сучасної Хмельницької області протягом останніх століть; їх віддзеркалення у часі та регіональні виміри;

життєвий і творчий шлях провідних митців; кращі зразки живопису, графіки, скульптури, художньої фотографії, які ввійшли у скарбницю українського і світового образотворчого мистецтва.

Тип: вибіркова, вільного вибору студента, дисципліна професійної та практичної підготовки

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 6 кредити ECTS: всього 180 год., з них: денна форма навчання –60 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 30 год. семінарських занять.

Викладацький склад: доктор мистецтвознавства, професор Урсу Н.О.

Мета курсу: є формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з історії образотворчого мистецтва Хмельниччини; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення, творчості; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь та навичок, необхідних для адекватної мистецтвознавчої діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення, стимуляцію творчого потенціалу.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомлення з мистецькою спадщиною краю, а також творчістю художників, які працювали на теренах Хмельниччини упродовж останніх століть;
- практичне використання отриманих знань у професійній і творчій діяльності. -

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- основний зміст усіх розділів програми;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузях образотворчого мистецтва Хмельниччини;
- особливості світосприйняття та релігії, що впливали на формування мистецьких напрямків і течій;

- провідних митців;
- закономірності розвитку образотворчого мистецтва Хмельниччини;
- зразки образотворчого мистецтва, що складають скарбницю українського та світового мистецтва.

Студенти мають *уміти*:

- вільно орієнтуватися у світі мистецької спадщини;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;
- розуміти особливості мистецьких стилів і напрямків різних періодів, вміти вирізняти їх в зразках образотворчого мистецтва краю;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії образотворчого мистецтва Хмельниччини;
- застосовувати отримані знання при мистецтвознавчому аналізі мистецьких об'єктів;
- вести наукові пошуки та готувати доклади за заданими темами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, перегляд самостійно виконаних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль			100
Поточний контроль	МКР	Іспит	
48 балів	12 балів	40 балів	

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Урсу Н.О. Нариси з історії образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва Хмельниччини : навчальний посібник для студентів художніх спеціальностей / Н.О. Урсу. – Кам'янець-Поділ. : Аксіома, 2012. – 224 с. : іл.
2. Жаборюк А. А. Мистецтво живопису і графіки на Україні в I пол. і серед. XIX ст. – К., 1983. – 346 с.
3. Моздир М.І., Федорук О.К. Різьбярство і народна скульптура / М.І. Моздир, О.К.Федорук // Поділля. Історико-етнографічне дослідження. – К. : Вид-во незалежного культурного центру «Доля», 1994. – 550 с.
4. Муляр Л.В. Хмельницька школа-студія іконопису «Нікош»: її організація та діяльність / Л.В. Муляр // Вісник ХДАДМ, 2007. – № 11. – С. 81-88.
5. Петров М. Б. Історична топографія Кам'янця-Подільського кінця XVII-XVIII (Історіографія. Джерела) / М.Б. Петров. – Кам'янець-Поділ.: Абетка-НОВА, 2002. – 384 с.
6. Урсу Н.О. Символіко-образні й художньо-композиційні особливості сакральної пластики домініканського костюлу у Кам'янці-Подільському / Н.О. Урсу // Наук. записки. Серія: Мистецтвознавство. – Тернопіль, 2001.– № 2 (7). – С. 96-102 : іл.
7. Хмельниччина. Фотоальбом / Упор. М. Дарманський. – Пряшів, Словаччина : Чорлі – POLYGRAF, 1996. – 180 с.
8. Garztecki J. Mistrz zapomniany. O Michale Grejmie z Kamieńca / J.Garztecki. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1972. – 407 s.

Мова викладання: українська.

Опис (анотація): дисципліна, яка озброює студентів з виражальними засобами, технологічними характеристиками, властивостями і• якостями живописних художніх матеріалів та інструментів.

Тип: вибіркова, дисципліна професійної та практичної підготовки

Термін вивчення: 1 курс (2 семестри).

Кількість кредитів: 4 кредитів ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання –40 год. аудиторних: 38 год. лабораторних; 2 год. лекційних.

Викладацький склад: заслужений майстер народної творчості Лашко В.І.

Мета курсу: ознайомлення студентів з основними технологічними особливостями різноманітних художніх матеріалів та технік а також принципами їх застосування в галузі образотворчого мистецтва.

Основні завдання дисципліни:

- 1) вивчення технічних основ образотворчого мистецтва, тобто технік, матеріалів та інструментів, якими користується художник у своїй роботі;
- 2) так і живопису;
- 3) досягнення гармонії в ідейно-художньому і матеріально-технічному аспектах творчої діяльності майбутніх фахівців.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- термінологію та назви основних технік виконання творів графіки;
- технологічні характеристики і виражальні засоби різноманітних графічних матеріалів та інструментів;
- термінологію та назви основних технік виконання творів живопису. • виражальні засоби, технологічні характеристики, властивості і якості живописних • художніх матеріалів та інструментів.

Студенти мають *уміти*:

- відтворити термінологію та назви основних технік виконання творів графіки; охарактеризувати технологічні характеристики і виражальні засоби різноманітних графічних матеріалів та інструментів;

- відтворити термінологію та назви основних технік виконання творів живопису;

- охарактеризувати виражальні засоби, технологічні характеристики, властивості і якості живописних художніх матеріалів та інструментів.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, перегляд самостійно виконаних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Сума
Денна форма навчання		
Змістовий модуль 1 (60 балів)		100
Поточний контроль	МКР	
60 Балів	40 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

- 1.Бідняк М. Живопис, графіка. / М.Бідняк. К.: Мистецтво, 2008.
2. Негода Б. Живопис : навч. посіб. / Б. Негода. Кам'янець-Подільський. – 2005.
3. Резніченко М. І. Художня графіка / Резніченко М.І. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011.
4. Хмельовський О. Графіка і основи графічного мистецтва / О. Хмельовський . Луцьк: вид-во ЛДПУ, 2003. – 160 с.

Мова викладання: українська.

ПП 09 Техніки малярства

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Композиція» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво.

Тип: нормативна, дисципліна професійної підготовки

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити, 120 год.; всього -40 год. аудиторних, 2 год лекційних, 38 год. лабораторних.

Викладацький склад: старший викладач кафедри ОДПМ та РТМ Штогрин А. О.

Метою викладання навчальної дисципліни «Техніки малярства» є розвиток творчого підходу до створення художнього твору сучасними техніками живопису, набуття практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, практичне засвоєння різних живописних технік, зосередження на теоретичних основах живопису.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Техніки малярства» є: засвоєння основних живописних технік сучасного живопису за допомогою відтворення форми зображуваних об'єктів:

- ❖ Опанування теоретичними та практичними основами сучасного живопису;
- ❖ Визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- ❖ Розуміння пластики руху складної форми;
- ❖ Формування конструктивно-аналітичного та творчого мислення;
- ❖ Вибір художніх засобів живопису;
- ❖ Розуміння композиційних закономірностей та культури живопису;
- ❖ Розвиток зорової пам'яті та уяви;
- ❖ Опанування технологіями та матеріалами сучасного живопису.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- Основні закони, техніки і прийоми малярства;
- теоретичні основи технік малярства;
- систему специфічних понять і термінів;
- загальні закономірності використання живопису при вирішенні художніх завдань;
- теоретичні та практичні обґрунтування живопису та його особливості;
- класичний та сучасний живопис;
- особливості використання живопису при вивченні художніх дисциплін.

Вміти:

- творчо впроваджувати теоретичні знання при розв'язанні композиційних завдань;
- використовувати живопис в педагогічній діяльності;
- орієнтуватись в основних напрямках сучасного живопису та його техніках;
- вести творчий пошук технік виконання живопису;
- відтворювати об'ємно-пластичне та тонально-кольорове навантаження форми;
- вміти використовувати живопис при вирішенні художньо-композиційних завдань;
- будувати грамотні творчі композиції з використанням різних технік малярства;
- виконувати практичні завдання.

Розподіл балів: 50 балів на поточний контроль, 30 балів МКР, 20 балів –самостійна робота.

Базова література

1. Державний стандарт освіти // Початкова школа №1. – К., 2001.
2. Алехина. О. О языке изобразительного искусства. – М., 1973.
3. Готт В. С., Перетурин А. Ф. Симметрия, инвариантность, структура. – М., 1967.
4. Иконников А. В., Степанов Г. П. Основы архитектурной композиции. М., 1972.
5. Розенблюм Е. А. Художник в дизайне. – М., 1981.
6. Сомов Е. С. Композиция в технике. – М., 1972.
7. Урсу Н.О. Золотий перетин у композиції // Зб. наук. праць КПДПУ.– Кам'янець-Подільський, 1997.– Вип. 3.– С. 61 – 63.
8. Шорохов Е. В. Основы композиции. – М., 1980.
9. Урсу Н.О., Негода Б.М., Гнатюк В.А., Міхальська І.П Теоретичні основи композиції. Навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальн. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 50 с.
10. Энциклопедия рисования. – М., 1998.
11. Яковлев М.И. Композиция. Геометричні аспекти художнього формотворення. – Академія мистецтв України. – К., 2006. – 320 с.

Допоміжна

12. Абрамов Л. К. Руководство по цвету. – Л., 1967.
13. Арбат Ю. А. Народное декоративное искусство. – М., 1963.
14. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. – М., 1951.
15. Василевский А.К. Искусство и школа. Книга для учителя. – М., 1981.
16. Гаврилюк П. Что такое законы красоты. – К., 1966.
17. Гете И. Статьи и мысли об искусстве. – М., 1936.
18. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве. – М., 1936.
19. Глинкин В. А. Искусство современного интерьера школьнику. – М., 1984.

20. Голубко С. Т. Функциональность и логика формы. – М., 1979.
21. Корнилова С., Галанов А. Уроки изобразительного для детей 5–9 лет. – М., 2000.
22. Кринский В. Ф. Введение в архитектурное проектирование. – М., 1974.
23. И.КузинВ.С.Изобразительное искусство и методика его преподавания в школе. – Москва, 1998.
24. Кэтти Сэвидж–Хаббард. Приключения в мире живописи.–М., 1998.
25. Лебедев В. Пластика малых форм.– М., 1974.
26. Ле Корбюзье. Творческий путь.– М., 1970.
27. Миннарт М. Свет и цвет в природе.– М., 1969.
28. Нешумов Б. В., Щедрин Е. Д. Художественное проектирование. – М., 1979.
29. Культура і побут населення України.– К., 1991.
30. Тищенко О. Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII –XVIII ст.). – К.,1992
31. Урсу Н.О., Негода Б.М., Лашко В.І. Теорія і практика наукових досліджень. Методичні вказівки до виконання курсових, дипломних та магістерських робіт для ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей. – Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 34 с.
32. Хоггарт В. Анализ красоты. – М., 1958.
33. Холмянский Л. М.. Щипанов О. С. Дизайн. Пробний навчальний посібник для 5 – 7 кл. середньої школи .– К., 1992.
34. Шепетис Л. Х. Искусство и среда. –М., 1979.
35. Шихеев В. Н., Астрова Т. Е. Интерьер школы. – М., 1972.
36. Костенко Т.В. Основы композиції та тримірного формоутворення.
37. Альберти Леон Баттиста, Три книги о живописи. – М., 1937.
38. Блейк Вендон. Как начать рисовать. – Минск, 2000.
39. Бюкер Р. Работа и ритм. – М., 1923.

40. Илиади Б. В. Роль интуиции и логики в художественном творчестве, в кн. О композиции. – М., 1959.
41. Мосин И. Г. Рисование. Екатеринбург, 1996.
42. Барышников, А.П. Основы композиции / А.П. Барышников, И.В. Лямин. -М.: Трудрезер-виздат, 1951. 190 е.: ил.
43. Навчально-методичний посібник. – Харків, 2003. – 256 с.

16. Інформаційні ресурси

41. Навчально-методичний комплекс
42. <http://risovanie.com.ua/kompozitsiya.html>
43. [http://uk.wikipedia.org/wiki/Композиція_\(мистецтво\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/Композиція_(мистецтво))
44. <http://www.kalugin.org/ru/clauses/compozizia.php>
45. <http://kompoza.livejournal.com/>
46. <http://bukvar.su/kultura-i-iskusstvo/147408-Osnovy-kompozicii-na-ploskosti-Osnovnye-principy-postroeniya-kompozicii.html>
47. <http://bibliotekar.ru/slovarZhivopis/121.htm>
48. http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_pictures/1505/Композиция
49. <http://aquareller.com/to/watercolor/cvetovaya-kompoziciya/>
50. <http://painting.artyx.ru/books/item/f00/s00/z00000008/st005.shtml>
51. <http://www.coposic.ru/pravila/>

Мова викладання: українська.

023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

за ОП

Декоративно-прикладне мистецтво

ЗП 01.Методика наукових досліджень

Опис (анотація): дисципліна спрямована на підготовку студентів до здійснення наукового дослідження в галузі мистецтвознавства та організації студентської наукової діяльності в умовах загальноосвітніх і спеціалізованих навчальних закладів та вищій школі

Тип: нормативна, цикл дисциплін загальної підготовки

Термін вивчення: 1-й курс, 1 семестр магістратури

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання –30 год. аудиторних: 16 год. лекційних, 14 год. практичних занять.

Викладацький склад: доктор мистецтвознавства, професор кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва Урсу Н.О.

Мета курсу: вивчення методів наукового дослідження мистецтвознавчого процесу загалом і формування умінь здійснювати наукове дослідження в галузі образотворчого мистецтва зокрема, а також уміти організовувати науково-дослідницьку роботу студентів мистецьких спеціальностей у загальноосвітніх і спеціалізованих навчальних закладах та вищій школі.

Основні завдання дисципліни:

4) ознайомити студентів зі змістом державних декларативних документів, які регламентують науково-технічну діяльність в Україні, структурою НДДС в умовах вищого навчального закладу;

5) сформувати уявлення про методологію науки, методи і методики досліджень ;

6) надати випускникам допомогу в написанні й оформленні магістерського дослідження.

- Результати навчання: студенти мають *знати*:

- базові терміни й поняття, що використовуються в галузі мистецьких досліджень;

- структуру організації науково-дослідницької діяльності, методи і прийоми керівництва НДДС;

- сучасні методологічні концепції мистецьких досліджень;

- - категоріальний апарат, методику виконання та оформлення дипломної роботи магістра.

- Студенти **мають *уміти***: користуватися основними поняттями, термінами й категоріями мистецьких досліджень, спеціальними професійно орієнтованими методологічними знаннями, необхідними для організації, проведення й оформлення магістерського дослідження;
- керувати НДДС у загальноосвітніх і спеціалізованих навчальних закладах та вищій школі.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, лекція, самостійна науково-дослідницька робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Залік
50 балів	50 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

4. Урсу Н.О., Паньков В.Г., Березіна І.В. Теорія і практика наукових досліджень. / Н.О. Урсу, В.Г. Паньков, ІВ. Березіна. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2011
5. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження./ С.А. Фаренік. - К.: АПН України, 1998. -183 с.

6. Шмагало Р. Мистецька освіта в Україні середини XIX – середини XX ст. Структурування, методологія, художні позиції . / Р. Шмагало. -Львів, Українські технології, 2005.

Мова викладання: українська.

ЗП 02 Психологія і педагогіка вищої школи

Опис (анотація): передбачає формування у магістрантів розуміння особливостей системи професійної підготовки майбутнього педагога, що відображає загальну логіку професійного становлення спеціаліста, ключовими поняттями якої виступають «цілісний освітній простір» та «особистісна орієнтація навчально-виховного процесу». Суттєвою частиною змісту дисциплін виступає обґрунтування специфіки форм і методів організації пізнавальної діяльності студентів, логіки їх змістового та процесуального структурування, розкриття психологічних особливостей діяльності та особистості викладача, психологічних особливостей взаємин у колективі ВНЗ.

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 10 год. практичних занять.

Викладацький склад: професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальними закладами Кучинська І.О.; кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Дуткевич Т.В.

Мета курсу: оволодіння студентами основами психолого-педагогічних знань, умінь, навичок, необхідними для виконання професійної діяльності викладача вищої школи.

Основні завдання дисципліни:

теоретичні: дати психолого-педагогічну характеристику діяльності, особистості, спілкування, охарактеризувати психічні процеси і властивості особистості студентів і викладачів в системі вищої освіти України.

практичні: сформувати вміння встановлювати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки у поведінці особистості студента; організовувати педагогічне спілкування й співпрацю зі студентами; вміння самовдосконалення та саморозвитку викладача.

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:** предмет, завдання, будову психології та педагогіки вищої школи; зміст її базових категорій та понять (особистість і діяльність студента, особистість і діяльність викладача, формування особистості фахівця з вищою освітою; навчання, виховання, педагогічне спілкування, самовиховання у системі вищої освіти).

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти:** організовувати педагогічне спілкування і співпрацю зі студентами; враховувати психолого-педагогічні чинники формування особистості студента у процесі навчання і виховання; визначати і вирішувати завдання професійного самовдосконалення.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, конспектування, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, дискусії, моделювання навчальних ситуацій тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, виконання практичних та тестових завдань, модульні контрольні роботи.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Залік
Змістовий модуль 1 - 50 балів			Змістовий модуль 2 – 50 балів			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модуль на	Поточний контроль	Самостійна робота	Модуль на	

		контроль на робота			контроль на робота	
20	10	20	20	10	20	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

24. Про вищу освіту : Закон України № 2984 – III від 17 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – N 20. – Ст.134.
25. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України N 347/2002 від 17.04.2002 р.
26. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») : Постанова Кабінету Міністрів України № 896 від 03. 11.2004 р.
27. Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах : Наказ МОН України N 161 від 02.06.1993 р. : державна реєстрація: від 23.11.1993 р. N 173.
28. Про затвердження форм документів з підготовки кадрів у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації: Наказ МОНмолодьспорту України № 384 від 29 березня 2012 р.: реєстр в Міністерстві юстиції від 3 травня 2012 р. за № 711/21024.
29. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів / А.М. Алексюк . – К.: Либідь, 2008. – 558 с.
30. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістрату / С.С. Вітвицька. – К., Центр навчальної літератури, 2010. – 316 с.
31. Дуткевич Т.В. Психологія вищої школи: Навч. посіб. / Т.В. Дуткевич, Н.П. Максимчук. – Кам'янець-Под., 2012. – 228 с.

32. Збірник нормативних актів України щодо організації навчально-виховного процесу у ВНЗ: Довідник для працівників ВНЗ / [авт. - упор. В.В.Коровайченко]. – К.: УАЗТ, 2003. – 408 с.

Мова викладання: українська

Психологія загальна

Опис(анотація): «Психологія загальна» вивчає основні закономірності виникнення, розвитку і функціонування психіки людини. При вивченні загальної психології студенти повинні також засвоїти найпростіші прийоми і методи психологічного дослідження, які можна використовувати у майбутній професійній діяльності.

Тип: цикл загальної підготовки підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Дуткевич Т.В.; кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології освіти Толков О.С.

Кількість кредитів: 6 кредитів ECTS: всього 180 год., з них: денна форма навчання – 60 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 30 год. практичних занять; заочна форма навчання - 20 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 10 год. практичних занять.

Мета курсу: базова підготовка майбутніх педагогів системи дошкільної освіти з основ психологічних знань, умінь і навичок.

Основні завдання:

теоретичні: розкрити основи методологічних підвалин психології як науки, зміст базових категорій та понять психології, дати психологічну характеристику діяльності й особистості, охарактеризувати психічні процеси і властивості особистості.

практичні: сформувати вміння встановлювати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між чинниками, умовами та змістом психічних явищ і властивостей особистості; організовувати спілкування, психологічну

допомогу на основі знань про психіку особистості, опанувати базові методи діагностики психічних процесів, станів, властивостей особистості.

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:** предмет, завдання, принципи, методи, галузі, напрями, поняття психології загальної; зміст базових категорій та понять психології, психологічну характеристику діяльності й особистості, особливості психічних процесів і властивостей особистості в умовах навчання і виховання;

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти:** встановлювати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між чинниками, умовами та змістом психічних явищ і властивостей особистості; організовувати спілкування, психологічну допомогу на основі знань про психіку особистості, проводити діагностику психічних явищ; визначати на цій основі їх види, типи, рівень розвитку, психологічно обґрунтовувати організацію різних форм професійної діяльності.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання практичних завдань, групова робота, конспектування, опрацювання методичної літератури.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, тестування; співбесіда, перевірка конспектів, підсумковий модульний контроль, екзамен.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Модуль (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
20	30	10		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

4. Дуткевич Т.В. Загальна психологія : теоретичний курс : Навч.-метод. посіб. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д.Г., 2015. – 432 с.
5. Максименко С.Д. Загальна психологія. Видання 3-є, перероблене та доповнене. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.
6. Сергєєнкова О. П. та ін. Загальна психологія : навч. посібник / [Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В.]. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.

Мова викладання: українська

Техніка управлінської діяльності

Опис (анотація). «Техніка управлінської діяльності» висвітлює функції менеджменту, ролі менеджерів різних рівнів у системі освіти, аналізує техніки адміністративної роботи, керівництва, спрямовані на формування організаційної культури закладу освіти, забезпечення внутрішніх та зовнішніх комунікацій, господарсько-управлінських процесів за принципами гуманістичного підходу.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Дуткевич Т.В.; кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології освіти Толков О.С.

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 26 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних; 26 год. лекційних, 24 год. практичних занять; заочна форма навчання - 18 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 8 год. практичних занять.

Мета навчальної дисципліни: базова підготовка майбутніх менеджерів навчальних закладів до кваліфікованого здійснення характерних

управлінських функцій (планування, організації, координації, оцінки і контролю, підбору кадрів, прийняття рішень, інноваційного і кризового управління) за принципами гуманістичного підходу.

Основні завдання:

теоретичні: розкрити теоретичні основи технік планування, організації, координації, оцінки і контролю, мотивації, підбору кадрів, прийняття рішень, інноваційного і кризового управління, що їх здійснює менеджер у навчальному закладі;

практичні: сформувати вміння й навички, властиві для управлінської діяльності у навчальному закладі (аналізувати й планувати організаційні процеси, мотивувати педагогів до професійного вдосконалення, здійснювати управлінську комунікацію й координацію, приймати управлінські рішення, оцінювати й контролювати їх виконання, здійснювати кадрову політику, інноваційне й кризове управління).

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:** предмет, завдання, основні поняття навчального курсу «Техніка управлінської діяльності»; основні закономірності й морально-етичні аспекти ефективного виконання управлінських функцій, формування організаційної культури, здійснення інноваційного і кризового управління.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти:** аналізувати і планувати організаційні процеси, мотивувати педагогів до професійного вдосконалення, здійснювати управлінську комунікацію й координацію, приймати управлінські рішення, оцінювати й контролювати їх виконання, здійснювати кадрову політику, інноваційне й кризове управління

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання практичних завдань, групова робота, конспектування, опрацювання методичної літератури тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, тестування; співбесіда, перевірка конспектів, підсумковий модульний контроль, екзамен.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Модуль (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
20	30	10		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

7. Про вищу освіту : Закон України № 2984 – III від 17 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – N 20. – Ст.134.
8. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України N 347/2002 від 17.04.2002 р.
9. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») : Постанова Кабінету Міністрів України № 896 від 03. 11.2004 р.
- 10.Дорошук Г.А. Антикризове управління підприємством : теорія та практика : навч.посіб. / Г.А. Дорошук, Н.М. Дащенко. – Львів : Новий світ-2000, 2010. – 329 с.
- 11.Мостенська Т.Л. Корпоративне управління : підручник / Т.Л. Мостенська, В.О. Новак, М.Г. Луцький. – К. : Каравела, 2011. – 400 с.
- 12.Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: Навч. посіб. — К.: Знання, 2006. — 365 с.

Мова викладання: українська

«Методика викладання дитячої психології у вищій школі»

Опис (анотація): навчальна дисципліна вивчає теоретичні й методичні питання організації процесу викладання дитячої психології у ВНЗ з

підготовки фахівців ОКР молодший спеціаліст, бакалавр.

Тип: цикл професійної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Дуткевич Т.В.

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 48 год. аудиторних: 26 год. лекційних, 22 год. практичних занять.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів готовності до викладання дитячої психології у ВНЗ.

Основні завдання:

- 1) засвоєння студентами знань щодо методики викладання дитячої психології у вищій школі;
- 2) вироблення вмінь по створенню навчально-методичного забезпечення викладання дитячої психології у вищій школі (навчальних і робочих програм; текстів лекцій, планів практичних і лабораторних робіт, контрольних завдань, організації самостійної роботи тощо);
- 3) формування навичок і вмінь проведення різних форм аудиторної та позааудиторної роботи з дитячої психології у вищій школі.

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

основні поняття методики психології, закономірності їх взаємозв'язку, методичні умови проведення різних форм аудиторної та позааудиторної роботи з дитячої психології у вищій школі.

вміти: розробляти навчально-методичне забезпечення викладання дитячої психології, планувати і проводити лекційні, практичні, лабораторні заняття з дитячої психології у вищій школі.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, написання

планів-конспектів уроків, виготовлення методичних матеріалів (навчальних і робочих програм, практичних завдань, таблиць, методичних рекомендацій для студентів, психологічних газет, роздавального матеріалу, бюлетенів тощо), групова робота, моделювання навчальної ситуації в аудиторії.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, модульна контрольна робота, написання контрольних планів-конспектів уроків і т. ін.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
30	50	20	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

17. Про вищу освіту : Закон України № 2984 – III від 17 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – N 20. – Ст.134.
18. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України N 347/2002 від 17.04.2002 р.
19. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») : Постанова Кабінету Міністрів України № 896 від 03. 11.2004 р.
20. Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах : Наказ МОН України N 161 від 02.06.1993 р. : державна реєстрація: від 23.11.1993 р. N 173.
21. Про затвердження форм документів з підготовки кадрів у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації: Наказ МОНмолодьспорту України № 384 від 29 березня 2012 р.: реєстр в Міністерстві юстиції від 3 травня 2012 р. за № 711/21024.
22. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.
23. Карандашев В.Н. Методика преподавания психологии. – М.-СПб.:

ПИТЕР, 2007. – 250 с. <http://psy-dnu.com.ua/?p=38>

24.Смолярчук І.В. Методика преподавания психологии : Учеб. пособ. / И.В.Смолярчук, В.М. Чернышова. — Тамбов: Изд-во Тамб. гос. ун-та, 2002. — 210 с. <http://psy-dnu.com.ua/?p=38>

Мова викладання: українська

Психологія управління

Опис (анотація). Дисципліна висвітлює психологічні основи діяльності менеджерів у системі освіти, аналізує техніки адміністративної роботи, керівництва, спрямовані на формування організаційної культури закладу освіти, забезпечення внутрішніх та зовнішніх комунікацій, господарсько-управлінських процесів за принципами гуманістичного підходу.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 курс (1,2 семестри).

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології освіти Сич В.М.

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних; 20 год. лекційних, 10 год. практичних занять; заочна форма навчання - 12 год. аудиторних: 8 год. лекційних, 4 год. практичних занять.

Мета навчальної дисципліни: психологічна підготовка майбутніх менеджерів навчальних закладів до кваліфікованого здійснення управлінської діяльності.

Основні завдання:

- теоретичні: розкрити загальні питання психології управління та психологічні умови ефективного управління у системі освіти;
- практичні: сформувати психологічно доцільні вміння й навички роботи з педагогічним колективом (спілкування і взаємодії, мотивації і стимулювання, оцінки й контролю).

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент **повинен знати:** предмет, завдання, основні поняття навчального курсу «Психології управління»; основні психологічні умови ефективного виконання управлінських функцій;

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти:** використовувати психологічні чинники управління навчальним закладом, зокрема, керівництва педагогічним колективом.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання практичних завдань, групова робота, конспектування тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, тестування; співбесіда, перевірка конспектів, підсумковий модульний контроль, залік.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
30	50	20	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління : Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 456 с.
2. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту [Текст] : Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Л. М. Карамушка. - К. : Либідь, 2004. - 423 с.
3. Сич В.М. Психологія управління: Навчальний посібник / В.М. Сич // Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2015 – 180 с.

Мова викладання: українська.

ПП 01 МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У
ВИЩІЙ ШКОЛІ
ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Опис (анотація): У процесі вивчення дисципліни студенти отримують знання про специфіку організації навчального процесу у вищій школі та спеціалізованих школах художнього профілю.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (варіативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 7 кредитів ЄКТС 210 год (30 год лк, 54 год сз)

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри ОДПМ та РТМ Підгурний І.С..

Мета курсу: формування в майбутніх фахівців понять про основні етапи процесу виникнення та розвитку фотографії як технологічного процесу і як виду мистецтва.

Основні завдання дисципліни: Використовувати нормативні документи у навчально-педагогічній, науково-дослідницькій та мистецтвознавчій роботі.

Застосовувати принципи, методи, форми організації освітнього процесу та науково-педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі.

Використовувати професійно-профільні знання та навички з методики викладання фахових дисциплін у спеціалізованих навчальних закладах та вищих навчальних закладах.

Результати навчання: володіти методикою викладання фахових дисциплін у спеціалізованих навчальних закладах та вищих навчальних закладах.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, лекції-візуалізації, відеофільми; використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-

аналітична, проектувальна й організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, електронне тестування тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам: 30 пк + 30 мкр + 40

Форма підсумкового контролю: екзамен

Перелік основної літератури:

- 11.Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи України. Історія. Теорія : підручник / А. М. Алексюк. – Київ : Либідь, 1998. – 560 с.
- 12.Гончаров С.М. Вища освіта України і Болонський процес: Навчально-методичний посібник / С. М. Гончаров, В. С. Мошинський. – Рівне: НУВГП, 2005. – 142с
- 13.Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти / В. С. Журавський, М. З. Згуровський. – К.: ІВУ. Вид-во „Політехніка”, 2003. – 200с.
- 14.Масол Л.М. Інтегративна мистецька освіта в контексті державних стандартів // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – К.: ІППР, 2001. – С. 154-156.
- 15.Орлов В.Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і технологія. – К.: Наукова думка, 2003. – 262 с.
- 16.Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004рр.) /За ред. В.Г. Кременя. – Київ – Тернопіль: ТДПУ, 2004. –147с.
- 17.Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія та методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М. Падалка. – Київ : Освіта України, 2008. – 247 с.
- 18.Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник / А. М. Пасічний. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. - 216 с.

19. Програми факультативів та курсів за вибором для спеціалізованих загальноосвітніх шкіл художнього профілю / Упоряд О. В. Корнілова, О. В. Гайдамака. Х.: Видавництво «Ранок», 2009. – 240с.
20. Рудницька О. П. Основи викладання мистецьких дисциплін : Навч. посіб. для студ. гуманіт. спец. вищ. навч. закл. / О. П. Рудницька, Л. М. Ісьянова, О. А. Цвігун, О. П. Кольєва, С. О. Соломаха; Ін-т змісту і методів навчання. – К., 1998. – 183 с.

ІІІ 02 ПРАКУТИКУМ З ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

Опис (анотація): курс «Практикум з декоративно-прикладного мистецтва» забезпечує художню педагогічну підготовку магістрів до ефективного вирішення завдань створення предметів декоративно-прикладного мистецтва та оволодіння методикою навчання цьому учнів загальноосвітніх шкіл.

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу професійної підготовки.

Термін вивчення: І курс (1 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– 6 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 180 (аудиторних – 60, з них: практичних – 60; позааудиторних – 120).

Викладацький склад: Демчик Катерина Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти; Кляпетура І.І., асистент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: підготовка майбутнього вчителя образотворчого мистецтва до ефективного здійснення художньо-естетичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл на матеріалі народного декоративно-прикладного мистецтва та сучасних художніх промислів.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- засвоєння студентами знань основ історії та теорії декоративно-прикладного мистецтва, закономірності розвитку декоративно-прикладного мистецтва;
- ознайомлення з видами українського та світового декоративно-прикладного мистецтва;
- формування практичних знань, умінь і навичок, необхідних для мистецької діяльності на матеріалі народного декоративно-прикладного мистецтва та сучасних художніх промислів;
- оволодіння методикою навчання народного декоративно-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл;
- формування ціннісного ставлення до творів декоративно-прикладного мистецтва;
- формування навичок виховання шанобливого ставлення учнів загальноосвітніх шкіл до народних майстрів декоративно-прикладного мистецтва;
- формування навичок виховання в учнів загальноосвітніх шкіл бажання примножувати народну скарбницю власними творами декоративно-прикладного мистецтва.

Результати навчання: студенти мають *знати* теоретичні засади даного курсу та сучасні наукові дослідження в галузі декоративно-прикладного мистецтва; історію розвитку та становлення видів декоративно-прикладного мистецтва; спеціальну термінологію з декоративно-прикладного мистецтва; особливості образної мови в декоративно-прикладного мистецтва, його багатство та виразність, специфіку творчої діяльності мистецтв; видатних діячів українського та світового декоративно-прикладного мистецтва та мистецьких критиків; закономірності розвитку українського та світового декоративно-прикладного мистецтва; теоретичні засади методики навчання народного декоративно-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл.

Студенти мають **уміти**: творчо застосовувати набуті теоретичні та практичні знання про декоративно-прикладне мистецтво у розв'язанні завдань майбутньої професійної діяльності; поглиблено вивчати першоджерела з історії зарубіжного та українського декоративно-прикладного мистецтва; орієнтуватися у специфіці та розуміти особливості декоративно-прикладного мистецтва; знати основні положення сучасних наукових досліджень в галузі декоративно-прикладного мистецтва; володіти методикою навчання народного декоративно-прикладного мистецтва учнів загальноосвітніх шкіл; вільно орієнтуватися у просторі мистецької спадщини.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення *лекційних*, і *практичних занять*, організацію *самостійної роботи студентів* та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає ознайомлення з основами історії та теорії декоративно-прикладного мистецтва, закономірностями розвитку декоративно-прикладного мистецтва на сучасному етапі, засвоєння матеріалу на практичних роботах.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

1 семестр (екзамен у 1 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1 (настановча сесія)				Рейтингова оцінка за ЗМ 1-3
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 1	
5	5	10	20	
Модуль 1. Змістовий модуль 2 (1 семестр)				
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 2	

5	5	10	20	
Модуль 1. Змістовий модуль 3 (2 семестр)				
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Рейтингова оцінка за ЗМ 3	Екзамен
5	5	10	20	40
100				

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

29. Антонович Є. А. Російсько-український словник-довідник з інженерної графіки, дизайну та архітектури : навч. посіб. / Є. А. Антонович, Я. В. Васишин, В. А. Шпільчак. – Львів : Світ, 2001. – 240 с. : іл.
30. Захарчук-Чугай Р.В. Українське гнородне декоративне мистецтво : навч. посіб. / Р.В. Захарчук-Чугай, Є.А. Антонович. – Київ : Знання, 2012. – 342 с.
31. Луцан Н. І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну : навчальний посібник / Н. І. Луцан. – К. : Слово, 2009. – 172 с.
32. Опалюк О.М. Декоративно-ужиткова робота : навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський : Друк-сервіс, 2012. – 196 с.
33. Плазовська Л.В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін : навч. посіб. / Л.В. Плазовська. – Київ : Кондор-Видавництво, 2013. – 258 с.

Мова викладання – українська.

ПП 03 Сучасні графічні техніки

Опис (анотація): дисципліна, яка озброює майбутніх фахівців у галузі декоративно-прикладного мистецтва з виражальними засобами, технологічними характеристиками, властивостями і• якостями сучасних живописних художніх матеріалів та інструментів.

Тип: нормативна, дисципліна професійної підготовки

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання –50 год. аудиторних: 8 год. лекцій, 42 практ.

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, ст. викладач Костюк Д.В., заслужений майстер народної творчості Лашко В.І.

Мета курсу: ознайомлення студентів з основними технологічними особливостями різноманітних художніх матеріалів та технік а також принципами їх застосування в галузі образотворчого мистецтва.

Основні завдання дисципліни:

- 1) вивчення технічних основ образотворчого мистецтва, тобто технік, матеріалів та інструментів, якими користується художник у своїй роботі;
- 2) розширення творчих можливостей студентів у техніці і технології, як графіки, так і живопису;
- 3) досягнення гармонії в ідейно-художньому і матеріально-технічному аспектах творчої діяльності майбутніх фахівців.

Результати навчання: студенти **мають знати:**

- термінологію та назви основних технік виконання творів графіки;
- технологічні характеристики і виражальні засоби різноманітних графічних матеріалів та інструментів;
- термінологію та назви основних технік виконання творів живопису. • виражальні засоби, технологічні характеристики, властивості і якості живописних • художніх матеріалів та інструментів.

Студенти мають уміти:

- відтворити термінологію та назви основних технік виконання творів графіки; охарактеризувати технологічні характеристики і виражальні засоби різноманітних графічних матеріалів та інструментів;
- відтворити термінологію та назви основних технік виконання творів живопису;

- охарактеризувати виражальні засоби, технологічні характеристики, властивості і якості живописних художніх матеріалів та інструментів.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, перегляд самостійно виконаних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль			100
Поточний контроль	МКР	екзамен	
50 балів	50 балів	40 балів	

Форма підсумкового контролю: екзамен

Перелік основної літератури:

- 1.Бідняк М. Живопис, графіка. / М.Бідняк. К.: Мистецтво, 2008.
2. Негода Б. Живопис : навч. посіб. / Б. Негода. Кам'янець-Подільський. – 2005.
3. Резніченко М. І. Художня графіка / Резніченко М.І. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011.
4. Хмельовський О. Графіка і основи графічного мистецтва / О. Хмельовський . Луцьк: вид-во ЛДПУ, 2003. – 160 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 03 ІСТОРІЯ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА

Опис (анотація): Зміст програми передбачає вивчення декоративно-ужиткового мистецтва в цілому, його складових, послідовного розвитку на

окремих історичних етапах, ознайомлення з найвідомішими пам'ятками мистецтва й провідними майстрами. Підготовка студентів здійснюється шляхом вивчення основних мотивів орнаментики і технік декорування різних видів декоративно-прикладного мистецтва, характерних для окремих стилів та епох, від часів первісного суспільства до XX століття.

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія декоративно-ужиткового мистецтва» є: вивчення закономірностей еволюції декоративно-прикладного мистецтва від найдавніших часів до початку XX століття у взаємозв'язку з загальним розвитком мистецтва; формування глибокої теоретичної системи знань з історії декоративно-прикладного мистецтва; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення і творчості; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, необхідних для адекватної мистецтвознавчої діяльності; розвиток художньо-образного мислення та особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва.

Тип дисципліни – дисципліна професійної та практичної підготовки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є декоративно-прикладне мистецтво як вид мистецтва, представлений виробами утилітарного призначення та художня їх обробка.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна має безпосередні зв'язки з основними дисциплінами образотворчого циклу: «Живописом», «Скульптурою» і «Графікою». Також існує тісний зв'язок курсу зі спорідненими дисциплінами, а саме «Естетикою» та «Народознавством».

Зміст програми «Історія декоративно-ужиткового мистецтва» включає такі наскрізні компоненти:

- Сприймання та аналіз-інтерпретація творів декоративно-прикладного мистецтва.
- Естетико-мистецтвознавча пропедевтика (засвоєння понять і термінів).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 6 кредитів ECTS: всього 120 год., з них: 40 год. аудиторних: 12 год. лекційних, 28 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва Бренюк Алла Григорівна

Основними **завданнями** початкової дисципліни «Історія декоративно-ужиткового мистецтва» є:

- вивчення основ історії декоративно-прикладного мистецтва; практичне використання отриманих знань у професійній і творчій діяльності;
- формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- основний зміст всіх розділів програми;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузі декоративно-прикладного мистецтва;
- особливості світосприйняття та міфології, що впливали на художньо-стильові особливості виробів;
- закономірності розвитку декоративно-ужиткового мистецтва у різні історичні періоди;
- найвідоміші твори декоративно-прикладного мистецтва, що складають скарбницю світового мистецтва, та їх авторів.

Вміти:

- вільно орієнтуватися у світі мистецької західноєвропейської спадщини;

- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- аналізувати й усвідомлювати художню своєрідність і технологічні особливості окремих видів декоративно-прикладного мистецтва;
- розуміти стильові особливості різних періодів та своєрідність мистецтва окремих країн;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії декоративно-прикладного мистецтва;
- застосовувати отримані знання при мистецтвознавчому аналізі творів декоративно-прикладного мистецтва;
- вести наукові пошуки та готувати доклади за заданими темами.

Методи викладання дисципліни: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання модульної контрольної роботи (тестування).

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1-8			100
Поточний контроль	МКР	Іспит	
30 балів	30 балів	40 балів	

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Анри де Моран. История декоративно-прикладного искусства / Анри де Моран. – М., 1982.

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. А. Анионович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Е. Степанович. – Львів, 1992.

2. Банк А. В. Прикладное искусство Византии / А. В. Банк. – М., 1978.

3. Блаватский В. Д. История античной расписной керамики / В. Д. Блаватский. – М., 1953.

4. Всеобщая история искусств. – М., 1966. – Т. 1-4.

5. История искусства зарубежных стран. – М., 1962-82. – Т. 1-3.

6. История искусства народов СССР. – М., 1971-82. – Т. 1-9.

7. Матье М. Искусство Древнего Египта / М. Матье. – М., 1970.

8. Нариси з історії зарубіжного декоративно-ужиткового мистецтва: навч. Посібник / Я. П. Запаско. – К., 1995.

9. Салтыков А. Б. Самое близкое искусство / А. Б. Салтыков. – М., 1968.

10. Соколов Г. И. Искусство этрусков / Г. И. Соколов. – М., 1990.

11. Соколов Т. Искусство Древнего Рима / Т. Соколов. – М., 1971.

12. Сучасні журнали та газети з декоративно-прикладного мистецтва. Нова періодика.

13. CD, DVD диски з візуальним та інформативним матеріалом з Історії мистецтва.

14. Флиттнер Н. Д. Культура и искусство Двуречья / Н. Д. Флиттнер. – М., 1970.

15. Чекалов А. К. Искусство в быту / А. К. Чекалов. – М., 1962.

16. Шрагин Б. О декоративно-прикладном искусстве / Б. О. Шрагин. – М., 1963.

17. Алексеев В. В. Что такое искусство? / В. В. Алексеев. – М., 1991.

18. Анисимов А. Н. Искусство стран Востока / А. Н. Анисимов. – М., 1986.

19. Бардина Н. А. Искусство народных художественных промыслов и сувениров / Н. А. Бардина. – М., 1990.

20. Велика ілюстрована енциклопедія Історії Мистецтв. – К., 2007.

21. Дворжак М. Очерки по искусству Средневековья / М. Дворжак. – М., 1935.
22. Энциклопедия. Искусство / Архитектура, изобразительное и декоративно-прикладное искусство. – М., 2002. – Т. 7.
23. Дмитриева Н. А. Античное искусство / Н. А. Дмитриева, А. И. Акимова – М., 1988.
24. Калпинский Ю. Д. Памятники мирового искусства // Искусство эгейского мира и Древней Греции. – М, 1970.
25. Каменский А. А. О смысле художественной традиции / А. А. Каменский. – М., 1983.
26. Кандедикас О. С. Роль рукотворности в народном мистецтві / О. С. Кандедыкас. – К., 1981.
27. Ланцетти А. Г. Изготовление художественного стекла / А. Г. Ланцетти, М. Л. Нестеренко. – М., 1972.
28. Любимов Л. Искусство Древнего Мира / Л. Любимов. – М., 1980.
29. Матье М. Памятники мирового искусства: Искусство Древнего Востока / М. Матье. – М., 1968.
30. Миропольська Н. Е. Художня культура світу / Н. Е. Миропольська. – К., 2005.
31. Нессельштраус Ц. Г. История искусства зарубежных стран: Средние века, Возрождение / Ц. Г. Нессельштраус. – М., 1982.
32. Пасічник А. М. Образотворче мистецтво : словник-довідник / А. М. – Тернопіль, 2003.
33. Петrenchенко О. М. Художнє литво / О. М. Петrenchко. – К., 1970.
34. Современная иллюстрированная энциклопедия. – М., 2001.
35. Спанатій Л. С. Російсько-український словник художніх термінів / Л. С. Спанатій, Л. М. Шкаруба Л. – К., 2004.

Мова викладання: українська.

ПП 07 АНАЛІЗ ТВОРІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Опис (анотація): Зміст програми передбачає мистецтвознавчий аналіз творів архітектури, скульптури, живопису, графіки та декоративно-прикладного мистецтва. Підготовка студентів здійснюється шляхом вивчення основних критеріїв мистецтвознавчого аналізу, характерних для окремих видів мистецтва.

Тип дисципліни: Вибіркова частина циклу. Цикл дисциплін самостійного вибору начального закладу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні критерії аналізу художніх творів, які відносяться до різних видів мистецтва (архітектури, скульптури, живопису, графіки, декоративно-прикладного мистецтва).

Міждисциплінарні зв'язки: Предмет «Аналіз творів мистецтва» безпосередньо пов'язаний з основними дисциплінами образотворчого циклу: «Композицією», «Живописом», «Рисунком», «Скульптурою» та «Історією декоративно-прикладного мистецтва» тощо. Існує тісний зв'язок курсу зі спорідненими дисциплінами: «Етикою», «Естетикою», «Народознавством», «Краєзнавством», «Музеєзнавством», «Реставрацією».

Метою викладання навчальної дисципліни «Аналіз творів мистецтва» є формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з історії мистецтва; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення і творчості; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь та навичок, необхідних для адекватної художньо-педагогічної діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення, стимуляцію творчого потенціалу.

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: 40 год. аудиторних: 12 год. лекційних, 28 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва Бренюк Алла Григорівна.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Аналіз творів мистецтва» є:

- ознайомити студентів з головними критеріями аналізу пам'яток архітектури, творів скульптури, живопису, графіки та декоративно-прикладного мистецтва;
- закріпити знання студентів з історії зарубіжного та українського мистецтва, навчити застосовувати їх при аналізі мистецьких творів;
- формувати світоглядні уявлення студентів, їх ціннісні орієнтації, духовно-творчий потенціал;
- здійснювати естетичне виховання студентів, розвивати їх художній смак, образне мислення, творчу уяву, зорову пам'ять, композиційні уміння та навички.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основний зміст всіх розділів програми;
- основні види та жанри мистецтва;
- основні стилі, течії та напрямки у мистецтві;
- основні критерії мистецтвознавчого аналізу пам'яток архітектури, творів скульптури, живопису, графіки та декоративно-прикладного мистецтва;
- сучасні наукові дослідження в галузях сучасного образотворчого мистецтва;
- закономірності розвитку мистецтва;
- видатні пам'ятки архітектури, скульптури, живопису, графіки, декоративно-прикладного мистецтва.

вміти:

- вільно орієнтуватися у світі мистецької спадщини;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;

- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;
- розуміти особливості мистецьких течій різних періодів;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії мистецтва;
- застосовувати отримані знання при мистецтвознавчому аналізі творів архітектури, скульптури, живопису, графіки та декоративно-прикладного мистецтва;
- вести наукові пошуки та готувати доклади за заданими темами.

Методи викладання дисципліни: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, виконання самостійних мистецтвознавчих аналізів творів мистецтва (письмова робота), написання модульної контрольної роботи (тестування).

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Іспит	Сума
Змістовий модуль 1			40	100
Поточний контроль	Самостій на робота/ ІНДЗ	МКР		
20 балів	10 балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної та допоміжної літератури:

Основна:

1. Алексеев. В. В. Что такое искусство? / В. Алексеев. – М., 1991.
2. Алпатов М. В. Композиция в живописи : ист. Очерк / М. В. Алпатов. – М. : Искусство, 1940. – 128 с.
3. Арбат Ю. А. Народное декоративное искусство / Ю. А. Арбат. – М., 1963.
4. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие / Р. Арнхейм. – М., 1951.
5. Велика ілюстрована енциклопедія Історії мистецтва. – К., 2007.
6. Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства / Б. Р. Виппер. – М. : Изобразительное искусство, 1985. – 285 с.
7. Волкотруб И. Т. Основы художественного конструирования / И. Т. Волкотруб. – К., 1982.
8. Духанин К. П. Виды изобразительного искусства / К. П. Духанин. – Ленинград, 1959.
9. Иконников А. В. Основы архитектурной композиции / А. В. Иконников. – М., 1972.
10. Кильпе Т. П. Основы архитектуры / Т. П. Кильпе. – М., 1989.
11. Кузнецова Л. С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре / Л. С. Кузнецова. – К. : Радянська школа, 1989. – 320 с.
12. Нариси з історії зарубіжного декоративно-ужиткового мистецтва: навч. посібник / Я. П. Запаско, В. І. Білик, І. В. Голод, С. П. Лупій, Г. Г. Стельмашук, Р. Т. Шмагало. – К., 1995. – 320 с.
13. Современная иллюстрированная энциклопедия. – М., 2007.
14. Сучасні журнали та газети з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. Нова періодика.
15. CD, DVD диски з візуальним та інформативним матеріалом з Історії мистецтва.
16. Урсу Н. О. Теоретичні основи композиції / Н. О. Урсу, Б. М. Негода. – Кам'янець-Подільський, 2004.

17. Шкаруба Л. М. Художні стилі, напрямки, течії, школи / Л. М. Шкаруба. – Миколаїв, 1994.
18. Шорохов Е. В. Композиция / Е. В. Шорохов. – М., 1986.
19. Энциклопедия искусства // Архитектура, изобразительное и декоративно-прикладное искусство – М., 1999.
20. Юрген Э. История современной архитектуры / Э. Юрген. – М., 1972.

Допоміжна:

1. Алехина О. О. О языке изобразительного искусства / О. О. Алехина. – М., 1973.
2. Асеев Ю. А. Шедевры світової архітектури / Ю. А. Асеев. – К., 1982.
3. Мировое искусство. Направления и течения от импрессионизма до наших дней : иллюстрированная энциклопедия. – М., 2006.
4. Нариси з історії зарубіжного декоративно-ужиткового мистецтва: навч. Посібник / Я. П. Запаско. – К., 1995.
5. Пасічник А. М. Образотворче мистецтво / А. М. Пасічник : словник-довідник. –Тернопіль, 2003.
6. Платонова Н. Искусство : энциклопедия. / Н. Платонов. – М., 2002.
7. Популярна художня енциклопедія в 2-х томах. Архітектура. Скульптура. Графіка. Декоративне мистецтво. – М., 1986.
8. Ранинский Ю. В. Памятники архитектуры и градостроительства / Ю. В. Ранинский: учеб. пособие для архит. и строит. спец. вузов. – М.: Высш. шк., 1998. – 63 с.
9. Современный словарь-справочник по искусству. – М., 1999.
10. Спанатій Л. С. Російсько-український словник художніх термінів / Л. С. Спанатій, Л. М. Шкаруба. – К., 2004.
11. Хоггарт У. Анализ красоты / У. Хоггарт. – М., 1958. – 254 с.

Мова викладання: українська.

ЗП.04 ОХОРОНА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Опис (анотація): курс «Охорона історико-культурної спадщини» забезпечує фахову підготовку магістрів *галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за освітньою програмою Декоративно-прикладне мистецтво*; орієнтований на розвиток творчого мислення і художніх здібностей, виховання загальної естетичної культури, розуміння сутності мистецтвознавчого аналізу й унікальності європейських образотворчих проявів. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованими Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Тип: вибіркова навчальна дисципліна циклу загальної підготовки.

Термін вивчення: I курс (2 семестр).

Кількість кредитів ЄКТС, що присвоюються.

– **денна форма навчання:** 6 кредитів ECTS; загальний обсяг годин – 180 (аудиторних – 60, з них: лекцій – 30, семінарських – 30; позааудиторних – 120).

Викладацький склад: Березіна Інна Вікторівна, кандидат архітектури, доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

Мета курсу: формування у студентів понять про сутність консервації, реставрації, реконструкції, охорони, збереження тощо об'єктів історико-культурної спадщини.

Основою реалізації програми є оптимальне сполучення різних типів репродуктивної (відтворюючої) і продуктивної (творчої) діяльності, яке повинно здійснюватись при безпосередньому сприйманні дійсності та художніх образів у мистецтві.

До основних **завдань** курсу відносяться:

- вивчення основ сучасної пам'яткоохоронної та реставраційної практики, їх практичне використання у професійній і творчій діяльності;
- формування світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу;
- естетичне виховання студентів, розвиток художнього смаку, образного мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, композиційних умінь та навичок.

Результати навчання: студенти мають *знати*:

- основний зміст всіх розділів програми;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузі пам'яткоохоронної та реставраційної практик;
- напрямки міжнародної співпраці в пам'яткоохоронній сфері;
- сучасні наукові дослідження в галузях європейського образотворчого мистецтва;
- загальні закономірності розвитку видів і жанрів зарубіжного та українського мистецтва;
- хронологічні рамки й характеристики провідних напрямків історії культури, зокрема мистецтва, людства;
- особливості світосприйняття та міфології, що впливали на формування мистецьких напрямків і течій;
- видатних діячів світового образотворчого мистецтва;
- закономірності розвитку зарубіжного та українського образотворчого мистецтва;
- видатні пам'ятки архітектури, скульптури, живопису, графіки, дизайну тощо зарубіжного мистецтва.

Студенти мають *уміти*:

- вільно орієнтуватися в світі мистецької спадщини європейських народів;
- аналізувати стан пам'ятки історико-культурної спадщини та окреслювати перспективи її функціональної адаптації;

- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;
- розуміти особливості мистецьких течій різних періодів;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії зарубіжного образотворчого мистецтва;
- вести наукові пошуки та готувати доклади за заданими темами.

Методи викладання дисципліни. Викладання курсу передбачає проведення лекційних і семінарських занять, організацію самостійної роботи студентів та контроль її ефективності. Вивчення студентами програмового матеріалу включає сприймання та аналіз-інтерпретацію творів мистецтва, а також естетико-мистецтвознавчу пропедевтику (засвоєння понять і термінів).

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульні контрольні роботи, створення мистецьких проектів тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

денна форма навчання

2 семестр (екзамен у 2 семестрі)

Модуль 1. Змістовий модуль 1				Рейтингова оцінка за ЗМ 4
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	
20	10	30	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

13. Верман К. История искусства всех времен и народов. Искусство первобытных племен, народов дохристианской эпохи и населения Азии и Африки с древних веков до XIX столетия / К. Верман. – С.Пб. : ООО «Полигон», 2000. – Т. 1. – 944 с. : ил.
14. Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства / Б. Р. Виппер. – М. : Изобразительное искусство, 1985. – 285 с.
15. Гомбрих Эрнст. История искусства / Эрнст Гомбрих. – М. : АСТ., 1998. – 688 с.
16. Гуковский М. А. Итальянское Возрождение / М. А. Гуковский. – Ленинград : Издательство Ленинградского университета, 1990. – 613 с.
17. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств / Н. А. Дмитриева. – М., 1985. – в 2 т. – 90 с.
18. Игнаткин И.А. Охрана памятников истории и культуры: Справ. Пособие. – К.: Выща шк., 1990. – 223 с. : ил.
19. Калашникова О.Л. Основи мистецтвознавчої експертизи та вартісної оцінки культурних цінностей: Підручник. – К. : Знання, 2006. – 479 с., 48 с. Іл. – (Митна справа в Україні).
20. Кон-Винер Э. История стилей изобразительных искусств / Э. Кон-Винер. – М. : Сварог и К., 1998. – 217 с.
21. Подъяпольский С. С. Реставрация памятников архитектуры / С. С. Подъяпольский. – М. : Стройиздат, 2000. – 287 с.
22. Прибега Л. Історичне середовище як пам'яткоохоронна категорія / Л. Прибега // Українська академія мистецтва : дослід. та наук.-метод. пр. – К., 2004. – Вип. 11. – С. 177–186.
23. Прибега Л.В. Охорона та реставрація об'єктів архітектурно-містобудівної спадщини України: методологічний аспект. – Монографія. – К. : Мистецтво. 2009. – 304 с., іл.

24. Ранинский Ю. В. Памятники архитектуры и градостроительства : учеб. пособие для архит. и строит. спец. вузов / Ю. В. Ранинский. – М. : Высш. шк., 1998. – 63 с.

Мова викладання – українська.

ПП 09 Декоративно-прикладне мистецтво Хмельниччини

Опис (анотація): дисципліна вивчає визначні об'єкти ДПМ, що побутували на території сучасної Хмельницької області упродовж останніх століть; їх віддзеркалення у часі та регіональні виміри; життєвий і творчий шлях провідних народних та сучасних майстрів; кращі зразки різних видів ДПМ, а також традиційні форми й напрямки ДПМ, які увійшли у скарбницю українського і світового прикладного мистецтва.

Тип: вибіркова, вільного вибору студента, дисципліна професійної і практичної підготовки

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 6 кредитів ECTS: всього 180 год., з них: денна форма навчання –60 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 30 год. семінарських занять.

Викладацький склад: доктор мистецтвознавства, професор Урсу Н.О.

Мета курсу: формування у студентів глибокої теоретичної системи знань з історії розвитку кустарних промислів, традиційного прикладного мистецтва та сучасних проявів у декоративному мистецтві Хмельниччини; виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної до систематичного самовдосконалення, творчості; засвоєння студентами теоретичних та практичних знань, умінь та навичок, необхідних для адекватної мистецтвознавчої діяльності; розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, художньо-образного мислення, стимуляції творчого потенціалу.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомлення зі спадщиною краю у царині народного та ДПМ, а також творчістю майстрів-прикладників, які працювали на теренах Хмельниччини упродовж останніх століть;- практичне використання отриманих знань у професійній і творчій діяльності

Результати навчання: студенти мають знати:

- основний зміст всіх розділів програми;
- систему специфічних мистецтвознавчих термінів і понять;
- сучасні наукові дослідження в галузях ДПМ Хмельниччини;
- особливості світосприйняття та релігії, що впливали на формування мистецьких напрямків і течій;
- провідних майстрів-прикладників;
- закономірності розвитку ДПМ Хмельниччини;
- види ДПМ, що складають скарбницю українського та світового мистецтва.

Студенти мають уміти:

- вільно орієнтуватися у світі ДПМ Хмельниччини;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- аналізувати й усвідомлювати своєрідність явищ мистецького життя та його творів;
- розуміти особливості мистецьких стилів і напрямків різних періодів, вміти вирізняти їх в об'єктах ДПМ краю;
- поглиблено вивчати першоджерела з історії ДПМ Хмельниччини;
- застосовувати отримані знання при мистецтвознавчому аналізі прикладних мистецьких об'єктів;
- вести наукові пошуки та готувати доклади за заданими темами.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, перегляд самостійно виконаних робіт.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

3. Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль			100
Поточний контроль	МКР	екзамен	
48 балів	12 балів	40 балів	

Форма підсумкового контролю: екзамен

Перелік основної літератури:

1. Урсу Н.О. Нариси з історії образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва Хмельниччини : **навчальний посібник** для студентів художніх спеціальностей, рекомендований Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (**№ 1/11-11741 від 17.07.2012**) / Н.О. Урсу. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2012. – 224 с. : іл.

Мова викладання: українська.

ПП 11 Техніки малярства

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Композиція» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво.

Тип: нормативна, дисципліна професійної підготовки

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 5 кредитів, 150 год.; всього -50 год. аудиторних, практичних -50 год.

Викладацький склад: старший викладач кафедри ОДПМ та РТМ Штогрин А. О.

Метою викладання навчальної дисципліни «Техніки малярства» є розвиток творчого підходу до створення художнього твору сучасними техніками живопису, набуття практичних навичок для вирішення композиційної цілісності зображення, практичне засвоєння різних живописних технік, зосередження на теоретичних основах живопису.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Техніки малярства» є: засвоєння основних живописних технік сучасного живопису за допомогою відтворення форми зображуваних об'єктів:

- ❖ Опанування теоретичними та практичними основами сучасного живопису;
- ❖ Визначення пропорційних співвідношень між об'єктами та їх частинами;
- ❖ Розуміння пластики руху складної форми;
- ❖ Формування конструктивно-аналітичного та творчого мислення;
- ❖ Вибір художніх засобів живопису;
- ❖ Розуміння композиційних закономірностей та культури живопису;
- ❖ Розвиток зорової пам'яті та уяви;
- ❖ Опанування технологіями та матеріалами сучасного живопису.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- Основні закони, техніки і прийоми малярства;
- теоретичні основи технік малярства;
- систему специфічних понять і термінів;
- загальні закономірності використання живопису при вирішенні художніх завдань;

- теоретичні та практичні обґрунтування живопису та його особливості;

- класичний та сучасний живопис;

- особливості використання живопису при вивченні художніх дисциплін.

Вміти:

- творчо впроваджувати теоретичні знання при розв'язанні композиційних завдань;

- використовувати живопис в педагогічній діяльності;

- орієнтуватись в основних напрямках сучасного живопису та його техніках;

- вести творчий пошук технік виконання живопису;

- відтворювати об'ємно-пластичне та тонально-кольорове навантаження форми;

- вміти використовувати живопис при вирішенні художньо-композиційних завдань;

- будувати грамотні творчі композиції з використанням різних технік малярства;

- виконувати практичні завдання.

Розподіл балів: 40 балів на поточний контроль, 20 балів МКР, 40 балів – іспит.

Базова література

1. Державний стандарт освіти // Початкова школа №1. – К., 2001.

2. Алехина. О. О языке изобразительного искусства. – М., 1973.

3. Готт В. С., Перетурин А. Ф. Симметрия, инвариантность, структура. – М., 1967.

4. Иконников А. В., Степанов Г. П. Основы архитектурной композиции. М., 1972.

5. Розенблюм Е. А. Художник в дизайне. – М., 1981.

6. Сомов Е. С. Композиция в технике. – М., 1972.

7. Урсу Н.О. Золотий перетин у композиції // Зб. наук. праць КПДПУ.– Кам'янець-Подільський, 1997.– Вип. 3.– С. 61 – 63.

8. Шорохов Е. В. Основы композиции. – М., 1980.

9. Урсу Н.О., Негода Б.М., Гнатюк В.А., Міхальська І.П Теоретичні основи композиції. Навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальн. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 50 с.

10. Энциклопедия рисования. – М., 1998.

11. Яковлев М.И. Композиция. Геометричні аспекти художнього формотворення. – Академія мистецтв України. – К., 2006. – 320 с.

12. Допоміжна

13. Абрамов Л. К. Руководство по цвету. – Л., 1967.

14. Арбат Ю. А. Народное декоративное искусство. – М., 1963.

15. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. – М., 1951.

16. Василевский А.К. Искусство и школа. Книга для учителя. – М., 1981.

17. Гаврилюк П. Что такое законы красоты. – К., 1966.

18. Гете И. Статьи и мысли об искусстве. – М., 1936.

19. Гика М. Эстетика пропорции в природе и в искусстве. – М., 1936.

20. Глинкин В. А. Искусство современного интерьера школьнику. – М., 1984.

21. Голубко С. Т. Функциональность и логика формы. – М., 1979.

22. Корнилова С., Галанов А. Уроки изобразительного для детей 5–9 лет. – М., 2000.

23. Кринский В. Ф. Введение в архитектурное проектирование. – М., 1974.

24. И.КузинВ.С.Изобразительное искусство и методика его преподавания в школе. – Москва, 1998.

25. Кэтти Сэвидж–Хаббард. Приключения в мире живописи.–М., 1998.

26. Лебедев В. Пластика малых форм.– М., 1974.
27. Ле Корбюзье. Творческий путь.– М., 1970.
28. Миннарт М. Свет и цвет в природе.– М., 1969.
29. Нешумов Б. В., Щедрин Е. Д. Художественное проектирование. – М., 1979.
30. Культура і побут населення України.– К., 1991.
31. Тищенко О. Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII –XVIII ст.). – К.,1992
32. Урсу Н.О., Негода Б.М., Лашко В.І. Теорія і практика наукових досліджень. Методичні вказівки до виконання курсових, дипломних та магістерських робіт для ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей. – Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – 34 с.
33. Хоггарт В. Анализ красоты. – М., 1958.
34. Холмянский Л. М.. Щипанов О. С. Дизайн. Пробний навчальний посібник для 5 – 7 кл. середньої школи .– К., 1992.
35. Шепетис Л. Х. Искусство и среда. –М., 1979.
36. Шихеев В. Н., Астрова Т. Е. Интерьер школы. – М., 1972.
37. Костенко Т.В. Основы композиции та тримірного формоутворення.
38. Альберти Леон Баттиста, Три книги о живописи. – М., 1937.
39. Блейк Вендон. Как начать рисовать. – Минск, 2000.
40. Бюкер Р. Работа и ритм. – М., 1923.
41. Илиади Б. В. Роль интуиции и логики в художественном творчестве, в кн. О композиции. – М., 1959.
42. Мосин И. Г. Рисование. Екатеринбург, 1996.
43. Барышников, А.П. Основы композиции / А.П. Барышников, И.В. Лямин. -М.: Трудрезер-виздат, 1951. 190 е.: ил.
44. Навчально-методичний посібник. – Харків, 2003. – 256 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Навчально-методичний комплекс
2. <http://risovanie.com.ua/kompozitsiya.html>
3. [http://uk.wikipedia.org/wiki/Композиція_\(мистецтво\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/Композиція_(мистецтво))
4. <http://www.kalugin.org/ru/clauses/compozizia.php>
5. <http://kompoza.livejournal.com/>
6. <http://bukvar.su/kultura-i-iskusstvo/147408-Osnovy-kompozicii-na-ploskosti-Osnovnye-principy-postroeniya-kompozicii.html>
7. <http://bibliotekar.ru/slovarZhivopis/121.htm>
8. http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_pictures/1505/Композиция
9. <http://aquareller.com/to/watercolor/cvetovaya-kompoziciya/>
10. <http://painting.artyx.ru/books/item/f00/s00/z00000008/st005.shtml>
11. <http://www.coposic.ru/pravila/>

Мова викладання: українська.

01 ОСВІТА

014.13 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО)

ПП 12. Комп'ютерне моделювання та аранжування

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває найважливіші теоретичні й методичні проблеми підготовки фахівця, який би володів знаннями та навичками використання сучасних комп'ютерних технологій і міг вирішувати конкретні завдання, що постають у практичній діяльності музиканта-педагога; є складовою частиною одного з базових розділів циклу дисциплін професійної підготовки та виступає найважливішим компонентом формування педагогічної культури студентів – майбутніх вчителів музики.

Тип: цикл професійної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 18 год. практичних занять, 22 – лабораторних.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Карпенко Т. П. та ст. викладач Олійник В. Ф.

Мета курсу: формування в майбутніх вчителів музики професійних умінь та навичок свідомого застосування комп'ютерних технологій при викладанні в загальноосвітній школі предмету “Музика”, що сприятиме розвитку їх креативних здібностей та спонукатиме до самореалізації, значно активізувавши пізнавальні процеси; формування в студентів професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного вчителя музики загальноосвітньої школи.

Основні завдання дисципліни:

- сформулювати чітко і правильне розуміння ролі інформаційно-комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя музики;
- підготувати студентів до роботи з мультимедійними технологіями, призначеними для вирішення конкретних завдань, що постають у роботі вчителя музики загальноосвітньої школи;
- вироблення навичок самоконтролю в процесі спілкування з інформаційно-комп'ютерними технологіями;
- розвивати здібності, ініціативність, самостійність та творче мислення студентів;
- сформувати навички оперування фаховою технологією.
- формувати професійний інтерес студентів до проблем комп'ютерного моделювання та аранжування, котрі відображають сучасний рівень розвитку техніки;
- розвивати здатність до професійної саморефлексії і самовиховання.

Результати навчання: студенти мають *знати*: значимість вивчення навчальної дисципліни “Комп'ютерне моделювання та аранжування”; основні властивості цифрового звуку; загальну характеристику CD/DVD

дисків; основні формати аудіо файлів; характеристики звукових карт та найбільш вживаних звукових ефектів; характеристику MIDI формату, його переваги і недоліки; основні характеристики програм Band-in-a-Box та Cubase SX; основні сучасні комп'ютерні технології та музичні програми навчального змісту.

Студенти **мають *уміти***: працювати на ПК з будь-яким звуковим та відео плеєром; працювати із флеш картами; записувати та редагувати MIDI файли за допомогою програм Band-in-a-Box та Cubase SX. виділяти актуальні проблеми сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій.

Методи викладання дисципліни: Структура навчальної дисципліни “Комп'ютерне моделювання та аранжування” зорієнтована на кредитно-модульну систему навчання й передбачає теоретичну, практичну та самостійну роботу студентів. Специфікою викладання дисципліни є те, що засвоєння значної частини теоретичного матеріалу відбувається в процесі безпосереднього практичного опанування, що і визначає ефективність навчання. Тому на вивчення теоретичних положень у програмі лекційних занять не заплановано.

Необхідно також систематично надавати студентам поточні консультації.

Методи оцінювання:

Контроль за набуттям необхідних умінь та навичок студентів з дисципліни „Комп'ютерне моделювання та аранжування” проводиться відповідно до навчального плану, визначених модулів та відбувається з урахуванням поточного й підсумкового оцінювання. Для цього використовуються основні та допоміжні форми моніторингу (основні – залік, який проводиться в кінці II-го семестру, допоміжні – практичні та лабораторні роботи, які виконуються в міжсесійний період).

Залік проводиться у формі презентації особисто виконаних завдань (записаних MIDI проектів). Критерії оцінювання залежать від грамотності їх виконання.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Залік (Сума балів)
Змістовий 1			100
Поточний контроль	Самост робота	МКР (Залік)	
30 балів	20 балів	50 балів	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Горемичкін А. Основи музичної мови / А. Горемичкін // Мелітополь, 2005 – с. 245.
2. Несторенко О. В. Інформаційне суспільство і масова інформаційна просвіта / О. В. Несторенко // Комп'ютер у школі та сім'ї, №4. Київ, 2004 – с. 3-5.
3. Олійник В. Ф. Завдання для практичних та лабораторних занять з навчальних дисциплін “Комп'ютерне моделювання та аранжування в електронній студії” та “Практичний курс нотного письма на персональному комп'ютері” / В. Ф. Олійник // Кам'янець-Подільський, “Абетка” 2006 – 168 с.
4. Олійник В. Ф. Методика застосування комп'ютерних технологій в музиці \ В. Ф. Олійник // “Абетка”, Кам'янець-Подільський, 2006 – 168 с.
5. Олійник В. Онови комп'ютерного аранжування музичних творів з використанням програми Cubase SX / В. Ф. Олійник // “Абетка”, Кам'янець-Подільський, 2006 – 88с.

6. Олійник В. Практичний курс нотного письма на персональному комп'ютері / В. Олійник // "Абетка-НОВА", Кам'янець-Подільський, 2007 – 116с.
7. Олійник В. Робота з музичним нотатором FINALE / В. Олійник // Кам'янець- Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2005 – 32с.
8. Петелин Р. Аранжировка на РС / Р. Петелин, Ю. Петелин // С-Петербург, 1999 – 272с.
9. Петелин Р. Музыка на РС / Р. Петелин, Ю. Петелин // С-Петербург,- 1998 – 512с.
10. Скотт Г. Sound Forge 8 – звуковая студия / Г. Скотт // Фирменное руководство. – "Триумф", Москва, 2007 – 480с.
11. Трусова В. Музыкальная азбука на РС / В. Трусова., Е. Медведев // С-Петербург, 2003 – 472с.
12. Чайковська О. Використання мультимедійних технологій в мистецькій освіті / О. Чайковська // Комп'ютер у школі та сім'ї, №2. Київ, 2004 – с.18 - 19.

Мова викладання: українська.

ПП 01 Методика викладання спеціальних музичних дисциплін у вищій школі

Опис (анотація): дисципліна розкриває концептуальні засади та принципові підходи до організації процесу фахової підготовки майбутніх учителів музики, висвітлює найважливіші питання методології музичної освіти, розкриває механізми методичного інструментарію викладання спеціальних музичних дисциплін музично-теоретичного та музично-виконавського спрямування у вищих навчальних закладах.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна частина).

Термін вивчення: 1 курс (1-2 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 48 год. аудиторних: 26 год. лекційних, 14 год. практичних, 8 год. лабораторних занять.

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва Лабунець В.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Борисова Т.В.

Мета курсу: формування теоретичної обізнаності та практичної вправності магістрантів у царині методичного забезпечення процесу спеціальної фахової підготовки студентів музичних спеціальностей вишів з музично-виконавських та музично-теоретичних дисциплін.

Основні завдання дисципліни:

- розв'язання завдань, пов'язаних із забезпеченням єдності навчання, виховання і розвитку особистості студентів у процесі вивчення спеціальних музичних дисциплін;

- формування умінь глибоко розкривати будь-яку тематику стосовно предмету, що вивчається;

- розширення спектру практичної вправності магістрантів у царині методичного забезпечення процесів музичної підготовки студентів з обраного фаху;

- удосконалення знань щодо форм і методів сучасних інноваційних технологій;

- поглиблення інформативної обізнаності магістрантів з питань елементарної теорії музики, гармонії, поліфонії, аналізу музичних творів, основ музичного виконавства тощо;

- формування умінь щодо надання вербальних характеристик музично-педагогічного репертуару;

- розвиток навичок аналізу конкретних музичних творів з точки зору їх жанрово-стильових ознак, музичної форми, мовновиражальних засобів;

- удосконалення вправності у сфері розкриття співвідношення традиційного і новаторського в музиці композиторів різних шкіл та творчих угруповань, спираючись на нові дослідження у галузі музичного мистецтва;
- формування здатності синтезувати вітчизняний та світовий досвід у галузі методики викладання музичних дисциплін.

Результати навчання: студенти повинні *знати*:

- теоретичні та історичні аспекти музичного виховання;
- основні методологічні та методичні принципи викладання музично-теоретичних дисциплін та музично-виконавських дисциплін;
- сутність, зміст, мету і завдання спеціальних музичних дисциплін, які складають основу фахової підготовки учителя музики;
- форми навчальної роботи на заняттях з музичних дисциплін;
- складові традиційного методичного інструментарію викладання музичних дисциплін;
- технічні інновації, спрямовані на оптимізацію процесів досягнення студентами спеціальних музичних дисциплін;
- основні проблеми культурологічної трансформації сучасної освіти.

вміти:

- здійснювати аналіз навчальних планів підготовки фахівців в галузі Музичне мистецтво та навчальних програм з дисциплін фахового спрямування;
- застосовувати в процесі викладання музичних предметів різні форми роботи із студентами;
- використовувати у процесі викладання фахових музичних дисциплін інноваційні та інтегративні технології;
- застосовувати в процесі викладання музичних предметів належні методичні засоби і прийоми;
- віднаходити власні методичні елементи, спрямовані на оптимізацію вивчення певних фахових дисциплін;

- віднаходити варіанти ефективного розв'язання певних педагогічних проблем, що виникають в процесі опанування студентами музично-теоретичних або виконавських дисциплін.

Методи викладання дисципліни: лекції, бесіди, проблемно-евристичні методи, інтерактивні технології, дискусії, ділові ігри.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, модульна контрольна робота, екзамен.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)					Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (20 балів)		Змістовий модуль 2 (40 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
10 балів	-	15 балів	30	5 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Выготский Л.С. Психология искусства / Л.С.Выготский. – Москва: Педагогика. – 1987. -345 с.
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник /С.У. Гончаренко. – Київ: Либідь, 1997.
3. Горенко Л. Робота баяніста над музичним твором /Л.Горенко.- Київ,1982.- 42 с.
4. Демчишин М.С. Поліфонія /М.С.Демчишин. – Київ, 1995.-60 с.
5. Дмитревський Г.О. Хорознавство і керування хором / Г.Дмитриевський. – Київ, 1961
6. Дмитриев Л.Б. Основы вокальной методики Л.Б.Дмитриев/ .- Москва,1988.- 167 с.

7. Дубінін І. Гармонія /І. Дубінін. — Київ, 1968.
8. Єгоров О. Теорія і практика роботи з хором /О.Єгоров- Київ,1961
9. Кан-Калик В.А., Никандров Н.Д./ В.А. Кан-Калик, Н.Д. Никандров.Педагогическое творчество. – Москва: Педагогика, 1990. – 144 с.
10. Колеса М. Основи техніки диригування/ М.Колеса.- Київ.,1973
11. Мазель Л., Цукерман В. Анализ музыкальных произведений // Элементы музыки и методика анализа форм.- Москва: Музыка, 1967. – 752с.
12. Масол Л. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів. Харків: Веста: Вид-во “Ранок”, 2006. – 256 с.
13. Олексюк О.М., Ткач М.М. Педагогіка духовного потенціалу особистості. – Київ: Знання України, 2004. – 264 с.
14. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г.М. Падалка. - Київ: Освіта України, 2010. - 274 с.
15. Разумний І. Посібник з диригування / І.Разумний.- Київ,1968
16. Рейзенкінд Т.Й. Дидактичні основи професійної підготовки вчителя музики в університеті / Т.Й.Рейзейкінд. – Кривий Ріг: Видавничий дім. – 2006. – 638 с.
17. Роменець В.А. Психологія творчості /В.А.Роменець: навч. посібник. 2-ге вид., до. – Київ: Либідь. – 288 с.
18. Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін /О.П.Рудницька. – Київ: АПН України, 1998. – 183 с.
19. Шевнюк О.Л. Культурологічна освіта майбутнього вчителя: теорія і практика /О.Л.Шевнюк. – Київ, НПУ ім.. М.П.Драгоманова, 2003. = 232 с.
20. Шип С. Музична форма від звуку до стилю /С.Шипп. / навчальний посібник. – Київ, 1998. – 367с.
21. Шульгіна В.Д. Українська музична педагогіка /В.Д.Шульгіна: Підручник. – Київ: ДАККиМ, 2005. – 271 с.

22. Щолокова О.П. Основи професійної художньо-естетичної підготовки майбутніх вчителів / УДПУ ім. М. Драгоманова. – Київ, 1996. – 172 с.

ПП- 10 ПРАКТИКУМ РОБОТИ З НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНИМИ КОЛЕКТИВАМИ

Опис (анотація) навчальна дисципліна формує практичні навички методичної та диригентської роботи майбутніх керівників народно-інструментальних колективів з народно-інструментальним колективом, а також соціально-історичний підхід до культури інструментального виконавства, сприяє засвоєнню сучасних завдань у галузі пропаганди та практичного використання народного музичного інструментарію.

Тип: дисципліна вільного вибору студента.

Термін вивчення: 1,5 курсу (I, II, III семестри).

Кількість кредитів: 7,0 кредитів ОСТS: загальна кількість годин – 210; з них: 2 год. лекційних, 68 год. практичних; 140 год. – самостійна робота.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г.

Мета дисципліни: підготовка студентів до організації та здійснення керівництва шкільними народно-інструментальними колективами в умовах позакласної та позашкільної роботи.

Основні завдання дисципліни:

- формування у студентів професійних умінь та навичок гри в оркестрі; виховання навичок колективного виконавства;

- опанування студентами репертуаром для роботи з шкільними народно-інструментальними колективами;

- формування у студентів інтересу, потребу та установку на музично-педагогічну діяльність керівника шкільного НІКу;

- формування психолого-педагогічних та спеціальних умінь, які складають основу професійно-методичного досвіду роботи керівника шкільного НІКу.

Результати навчання: студенти повинні знати:

- вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;

- термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;

- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;

- історичний розвиток народно-інструментального виконавства в Україні;

- організаційно-педагогічні основи створення дитячого народно-інструментального та вокально-хорового колективу;

- вимоги до створення матеріальної бази для ансамблю, оркестру, хору;

- музичні здібності та психофізіологічні особливості дітей молодшого та старшого віку;

- теоретичні відомості про методичну роботу вчителя-керівника дитячого НІКу та хору.

студенти повинні вміти:

- реалізувати свій творчо-художній потенціал в роботі над музичним твором в оркестровому колективі;

- раціонально об'єднувати і підпорядковувати індивідуальну гру колективному виконавству;

- визначати конкретні напрями в узгоджені виконавських операцій щодо відтворення загально-технічних та художніх аспектів оркестрового виконавства.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ, консультування, самостійна теоретико-аналітична, організаційно-методична робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування (індивідуальне та колективне виконання оркестрових партій) та теоретичного матеріалу.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
40 балів	50 балів	10	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Бец О.Д., Олійник В.Ф. Троїсті музики: минуле і сьогодення. // Навчально-метод. посібн. – Кам'янець-Подільський., 2009. – 48 с.
2. Барсова І. Книга про оркестр. – К., 1981. – 173 с.
3. Власов В., Олійник О. Народно-інструментальне оркестрове мистецтво // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: Тези Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 02.12.2005). – Київ : НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. – С. 42-49.
4. Власов. В.П. Оригінальний репертуар оркестру народних інструментів як фактор визначення специфіки жанру // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: Тези Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 02.12. 2005). – Київ : НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. – С. 92-97.
5. Водяний Б. Народна інструментальна музика Західного Поділля: проблеми еволюції традиційних форм музикування. // Дис. ...канд. мист-ва: спец. 17.00.03 – музичне мистецтво. – Київ, 1994. – 238 с.
6. Воеводин В. Пособие для руководителя студенческого оркестра народных инструментов. – Київ, 2003. – 143 с.

7. Гуцал В. Грає оркестр українських народних інструментів. // Бібліотечка художньої самодіяльності «РАЙДУГА», № 11. – Київ : Мистецтво, 1978. – С. 5–50.
8. Гуцал В. Грає оркестр українських народних музичних інструментів. – Київ : 1978. – 168 с.
9. Гуцал В. Інструментовка для українського оркестру народних інструментів. – Київ, 1988. – 79 с.
10. Гуцал В. Деякі проблеми збереження та розвитку народно-інструментального жанру // Актуальні напрями розвитку академічного народно-інструментального мистецтва: Зб. мат. Другої Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 20-27 березня, 1998). – Київ, 1998. – С. 33–34.
11. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти. – Київ, 1967. – 244 с.
12. Душний А.І. Оркестр народних інструментів на перехресті шляхів академічного виконавського сьогодення // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: тези Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 02.12.2005). – Київ : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2005. – С. 78-87.
13. Іванов П.Г. Оркестр українських народних інструментів. – Київ, 1981. – 110 с.
14. Ільченко О.О. Народне оркестрове виконавство: аматорство і проблеми художності. – Київ, 1994. – 106 с.
15. Каргин А.С. Работа с самодеятельным оркестром народных инструментов. – Москва, 1982. – 158 с.
16. Лапченко В.П. Інструментальні ансамблі в початкових класах. – Київ, 1969. – 150 с.
17. Лапченко В.П. Курс гри в оркестрі народних інструментів. – Київ, 1975.

18. Маринін І.Г. Вибрані твори для оркестру народних інструментів: Репертуарно-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2006. – 136 с.
19. Маринін І.Г., Олійник В.Ф. Народно-інструментальне мистецтво Південно-Західного Поділля: ансамбль трійстих музик Олексія Беца: монографія. – Кам'янець-Подільський: видавець Зволейко Д.Г. 2011. – 320 с.
20. Незовибатько О. Ознайомлення з музичними інструментами та організація інструментальних ансамблів. – Київ, 1966. – 79 с.
21. Пасічняк Л. Особливості формування репертуарних тенденцій академічних народно-інструментальних ансамблів. \ Лілія Пасічняк // Феномен школи в музично-виконавському мистецтві: тези міжн. конф. (22-23 березня 2005 р., Київ). – Київ, Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського, 2005. – С. 63-65.
22. Пастушенко А.С., Пономаренко М.І. Організація фольклорних ансамблів в загальноосвітній школі: Методичні поради студентам-практикантам та вчителям музики. – Рівне, 1989. – 59 с.

Мова викладання: українська.

ПП 09 ІНСТРУМЕНТОЗНАВСТВО ТА ОРКЕСТРУВАННЯ

Опис (анотація): навчальна дисципліна “Інструментознавство та оркестрування” формує у майбутніх керівників шкільних народно-інструментальних колективів формує:

- соціально-історичні знання розвитку культури народно-інструментального виконавства;
- світоглядне бачення сучасних завдань у галузі пропаганди та практичного використання народного музичного інструментарію;
- знання для створення оркестрової партитури та партитурного аналізу;
- уміння осягнути увесь арсенал засобів та прийомів інструментування, перекладу та композиції для ансамблю та оркестру народних інструментів.

Тип: дисципліна професійної підготовки.

Термін вивчення: 1 курс (І семестр).

Кількість кредитів: 4,0 кредити ECTS, всього 120 годин; з них (денна форма навчання – 12 год. лекційних; 28 год. – практичних, 80 год. – самостійна робота).

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри музичного мистецтва Маринін Іван Григорович.

Мета навчальної дисципліни – забезпечити студентів теоретичними знаннями з історії походження, будови, діапазону, техніко-виконавських можливостей музичних інструментів, а також практичними вміннями та навичками оркестрування, які необхідні в роботі з шкільними народно-інструментальними колективами.

Основні завдання навчальної дисципліни “Інструментознавство та оркестрування”:

- формування у студентів навичок оркестрування музичних творів для ансамблів та оркестрів народних інструментів, що є необхідною умовою для подальшої музично-педагогічної діяльності у роботі з дитячими народно-інструментальними колективами;

- формування знань про історичний шлях зародження й розвитку музичного народного інструментарію та виконавства;

- формування знань про художньо-технічні виконавські характеристики народних музичних інструментів, їх практичне використання в ансамблях та оркестрах;

- формування творчого композиційного мислення, що пов’язане з усвідомленням засобів музичної виразності гри на народних інструментах та вираженням художнього задуму твору у процесі його виконання;

- формування слухового-самоконтролю необхідного для визначення основних функцій оркестрового звучання (мелодії, контрапункту, гармонічної педалі, гармонічної фігурації і баса).

Результати навчання: студенти повинні *знати*:

- вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;

- термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;

- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;

- історичні відомості про народний музичний інструментарій, його еволюційні шляхи розвитку, побутування та удосконалення;

- стрій, будову, функції інструментів, оркестрових груп, їх технічні та художні можливості, а також приклади характерного використання інструментів в практиці ансамблевого та оркестрового виконавства;

вміти:

- оркеструвати для основних груп оркестру;

- оркеструвати акомпанемент для соліста;

- використовувати в оркеструванні епізодичні інструменти;

- оркеструвати для ансамблю та оркестру народних інструментів.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва передбачають:

- володіння комплексом знань музично-історичного змісту та музично-теоретичного змісту;

- володіння системою практичних умінь інструментування для ансамблів та оркестрів народних інструментів;

- володіння методикою створення оркестрового плану музичного твору, партитури для ансамблю та оркестру народних інструментів, партитурного аналізу, використання всього арсеналу засобів та прийомів оркестрування, перекладу та композиції.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, використання народних інструментів, використання Інтернет-технологій.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання модульної контрольної роботи.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
40 балів	50 балів	10	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Агафонников Н. Симфоническая партитура. – Л., 1967. – 114 с.
2. Басурманов А.П. Справочник баяниста. – М., 1982. – 360 с.
3. Визитиу Ж. Молдавские народные музыкальные инструменты. – Київ., 1985. – С.132–133.
4. Гуцал В. Інструментовка для оркестру українських народних інструментів. – Київ, «Музична Україна», 1988. – 158 с.
5. Живописная Россия”. Изд.-во «Вольф». СПб. – Москва., 1897. – Т. IV. – Ч. I.
6. Іванов І.Є. Академічне баянно-акордеонне мистецтво на Україні. – автореф. ...канд мистецтвознавства. – Київ, 1995. – 17 с.
7. Іванов П. Оркестр українських народних інструментів. – Київ, 1981. – 110 с.
8. Калмиков С.Т. Баянні регістри в системі оркестрових груп однотембрального оркестру // Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник ОДМА ім. А.В. Нежданової. – Вип. 5. – Одеса: Друкарський дім, 2004. – С. 421–431.
9. Лысенко Н.Т. Квартет баянистов Киевской государственной филармонии. – Київ, 1979. – 94 с.
10. Мацієвський І. Ігри й співголосся. Контонація / Музикологічні розвідки. – Тернопіль, «Астон». 2002. – 170 с.

11. Мациевский И.В. Народная инструментальная музыка как феномен традиционной культуры. Общетеоретические проблемы: автореф. дисс. ...доктора искусствоведения; спец. 17.00.02. / ЛГИ театра, музыки и кинематографии им. Н.К Черкасова. – Ленинград, 1990. – 47 с.
12. Мирек А.М. Из истории аккордеона и баяна. – Москва, Музыка, 1967. – 195 с.
13. Музыкальная энциклопедия. – Москва, 1978. – Т. IV. – С. 674.
14. Незовибатько О. Українські цимбали. – Київ, 1976. – 144 с.
15. Пшеничний Д. Інструментовка для оркестру народних інструментів. – Київ, «Музична Україна», 1985. – С. 5-74.
16. Пшеничний Д. Аранжування для народних інструментів. – Київ, 1980, «Музична Україна». – С. 4-68.
17. Ригельман А. Летописное повествование о Малой России. – М., 1785-1786. – С. 87.
18. Сташевський А.Я. Баянне мистецтво України: тенденції розвитку оригінальної музики та індивідуального втілення жанрово-стильового аспекту творчості Володимира Рунчака: автореф...дисерт... канд. мистецтвознавства. – Київ, 2004. – 24 с.
19. Хай М. Лірницька традиція як феномен української духовності. – Київ, журнал «Родовід», № 6. – С. 41.
20. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. – Харків. 1930. – 290 с.
21. Черепанин М.В., Булда М.В. естрадний олімп акордеона: монографія. – Івано-Франківськ : Лілея – НВ, 2008. – 256 с.
22. Шахматов Н. Інструментовка для оркестра русских народных инструментов. – Ленинград, 1985 . – С. 55–72.
23. Шишаков Ю. Інструментовка для оркестра русских народных инструментов. – Москва, 1964. – С. 118–139.
24. Шухевич Володимир. Гуцульщина / Матеріали до українсько-румунської етнології. – Т. 1–5. – Львів, 1899–1908. – С. 33.

Мова викладання: українська.

ПП 02 ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ З ФАХУ

Опис (анотація) навчальна дисципліна “Виконавська майстерність з фаху” передбачає:

- оволодіння спеціальними знаннями, вміннями та навичками гри на основному музичному інструменті, необхідних для відтворення художнього задуму твору на високому художньо-виконавському рівні;
- виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі вивчення та виконання музичних творів;
- оволодіння методикою навчання гри на музичному інструменті;
- оволодіння раціональними методами роботи над музичним твором;
- формування навичок самостійної роботи за музичним інструментом.

Тип: дисципліни професійної підготовки.

Термін вивчення: 1,5 курсу (I, II, III семестри).

Кількість кредитів: 11,5 кредитів ОСТS; з них, денна форма навчання: 138 год. практичних занять, 207 год. – самостійна робота.

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Лабунець В. М.; кандидат педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карташова Ж. Ю.; кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва Боршуляк А.М., старший викладач кафедри музичного мистецтва Олійник В.Ф.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карпенко Т. П.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Барановська С.А.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Чайка С.В.; викладач кафедри музичного мистецтва Хмелюк М.О.; викладач кафедри музичного Лаврентьєва Н.В.

Метою навчальної дисципліни “Виконавська майстерність з фаху” є підготовка майбутнього викладача музичного мистецтва до музично-педагогічної діяльності в школі, музичних дитячих та спеціалізованих мистецьких навчальних закладах, яка передбачає оволодіння студентами високим рівнем виконавства на музичному інструменті та опанування методикою навчання в класі основного музичного інструмента.

Основні завдання дисципліни: дисципліна «Виконавська майстерність з фаху» передбачає:

- формування у студентів позитивного свідомого ставлення до музично-виконавської підготовки з основного музичного інструмента;
- засвоєння всієї системи виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- формування навичок виконавського саморегулювання виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- організація самостійної роботи за музичним інструментом.
- формування у студентів музично-педагогічних здібностей (розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі виконання музичних творів у класі баяна/акордеона);
- формування у студентів організаційно-педагогічних здібностей (організація та проведення музично-освітніх заходів);
- формування у студентів інструментально-методичних вмінь (для музично-педагогічної роботи в класі баяна/акордеона в музичному дитячому гуртку, студії тощо).
- формування зорової, слухової й рухової сфер виконавця (не допускати переважання однієї над іншою);
- використання сучасних технічних засобів для слухання і запису власних варіантів розучуваного твору;
- використання дидактичних принципів навчання: міцності засвоєння знань (активізація різних видів пам’яті, настанова на міцне і тривале запам’ятовування); свідомості та активності в роботі над музичним твором;

цілеспрямоване сприйняття музичного твору, осмислення його змісту, стилю, форми, фактури, а також процесу автоматизації виконавських навичок; систематичності й послідовності (в плануванні роботи, вивченні навчального репертуару і поступовому ускладненні виконавських прийомів); доступності і врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів (рівень підготовки на музичному інструменті; рівень музичних здібностей).

Результати навчання: студенти повинні **знати:**

- вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;
- термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;
- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;
- сучасні тенденції розвитку баянно-акордеонного мистецтва в світі;
- історію музики (з метою осмислити стиль, жанр, форму музичного твору);
- історію розвитку акордеонно-баянного мистецтва;
- сольфеджію, гармонію, аналіз музичних форм (щоб точно відтворити музичну тканину твору, зрозуміти її смисловий розвиток);
- методику гри на баяні (для відбору раціональних рухів, доцільних форм роботи в класі баяна/акордеона).

студенти повинні вміти:

- аналізувати, узагальнювати і застосовувати передовий педагогічний досвід і досягнення психолого-педагогічної науки для систематичного підвищення своєї педагогічної компетентності;
- володіти всією системою виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- володіти навичками виконавського саморегулювання;
- виконувати музичні твори різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанувати хору, солістові або власному співу;

- володіти навичками самостійної роботи з основного музичного інструмента.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ на музичному інструменті, демонстрація, використання технічних засобів.

Методи оцінювання: поточний контроль (оцінювання навичок індивідуальної гри на музичному інструменті, самостійної роботи), а також виконання модульної контрольної роботи (прослуховування державної програми).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
40 балів	50 балів	10	

Форма підсумкового контролю: залік (2 семестр).

Поточний і модульний контроль (60 балів) (денна форма навчання)			Екз амен	Су ма
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
20 балів	30 балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: іспит (3 семестр).

Перелік основної літератури:

1. Аккордеон в музыкальном училище / Сост. А. Талакин. – Москва : Сов. композитор, 1976. – Вып. 6. – 33 с.
2. Аккордеон в музыкальном училище. / Сост. В. Накапкин. –

Москва : Сов. композитор, 1978. – Вып. 11. – 51 с.

3. Аккордеон в музыкальном училище. / Сост. В. Бухвостов. – Москва : Сов. композитор, 1980. – Вып. 9. – 51 с.

4. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано : учеб. пособ. / А. Д. Алексеев. – Москва : Музыка, 1978. – 288 с.

5. Альбом баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов. – Київ : Музична Україна, 1978. – 56 с.

6. Андерзен А. Альбом учня-тромбоніста. /А. Андерзен. – Київ : “Музична Україна”, 1991. – 54 с.

7. Акустиді І. Альбом валторніста. / І. Акустиді. – Київ : “Музична Україна”, 1983. – 28 с.

8. Арбан Ж. Прогрессивная школа игры на трубе (а-пистони). / Ж. Арбан. – Москва : “Музыка”. 1984. – 280 с.

9. Бажилін Р. Легка музика для акордеона (баяна) / Муз. ред. та упорядн. А. Семешко, О. Кміть. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – Вип. 1. – 35 с.

10. Басурманов А. Баянное и аккордеонное искусство: Справочник / Под общ. Ред. проф. Н. Я. Чайкина. – Москва : Кифара, 2003. – 560 с.

11. Баштан С. Концертні варіації на тему укр. нар. пісні «Йшли корови із діброви». Репертуар бандуриста, випуск 12 [Ноти] / С. Баштан. – Київ : Україна музична, 1990. – С. 2-3.

12. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 3. – 60 с.

13. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – Вип. 4. – 64 с.

14. Безугла Р.І. Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина ХХ століття). Дисертація на здобуття наукового ступеня канд. мист-ва: спец. 17.00.01. / Київський національний університет культури і мистецтв. – Київ, 2004. – 200 с.

15. Бердієв М. 30 характерних етюдів для труби. / М. Бердієв. – Київ

: “Музична Україна”, 1998. – 85 с.

16. Бычков В. Баяно-акордеонная музыка России и Европы, в 2-х кн. Аккордеонная музыка Европы. – Челябинск : Гос. ин-т. искусств, 1977. – 290 с.

17. В. Блажевич. Етюды для тубы. I часть. / В. Блажевич. – Москва : “Искусство”, 1987. – 55 с.

18. Боршуляк А. М. Семантика музичної мови в технології аналізу клавірних творів Й. С. Баха : навч.-метод. посібник / А. М. Боршуляк. – Кам’янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. – 132 с.

19. Вибрані прелюдії та фуги Й. С. Баха в перекладанні для готово-виборного баяна / Переклад та редакція М. Д. Обкрюхтіна. – К. : Музична Україна, 1981. – Вип.1. – 88 с.

20. Выготский Л. Психология искусства. – М. : Искусство, 1985. – 480 с.

21. Вівальді А. Класичні твори в перекладенні для двох баянів / Муз. ред. О. В. Кміть. – Тернопіль, 2003. – 26 с.

22. Волоцкий П. Хрестоматия педагогического репертуара для трубы. / П. Волоцкий. – Москва : “Музыка”, 1993. – 128 с.

23. Воробкевич Т.П. Методика викладання гри на фортепіано / Т.П.Воробкевич. – Львів : ЛДМА, 2001. – 144 с.

24. Горенко Л. Робота баяніста над музичним твором: Методичні поради. / Леонід Миронович Горенко. – Київ, 1982. – 52 с.

25. Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2006. – 20 с.

26. Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко – Львів : ТеРус, 2006. – 20 с.

27. Герасименко О. Купало. Концертна фантазія для бандури [Ноти] / О. Герасименко. – Львів : ТеРус, 2004. – 10

28. Губанов В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип 3. – 36 с.

29. Гуральник Н. П. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки : історико-методологічні та теоретико-

технологічні аспекти : [монографія] / Н. П. Гуральник. – Київ : НПУ, 2007. – 460 с.

30. Давидов М.А. Школа виконавської майстерності баяніста. / Микола Давидов. – К., 1998. – 110 с.

31. Дремлюга М. Концертні п'єси для бандури [Ноти] / М. Дремлюга. Київ : Музична Україна, 1974. – 44 с

32. Дутчак В. Аранжування для бандури. – Івано-Франківськ : Плай, 2001. – 90 с.

33. Дутчак В. Традиції харківського способу гри в практиці бандуристів українського зарубіжжя // Проблеми педагогіки мистецтва. – Зб. статей : вип. 2. – Ялта : РВВ РВНЗ КГУ, 2007. – С. 47-59. [Серія: Кобзарське мистецтво].

34. Душний А. Педагогічний репертуар для баяніста: навчальний посібник. / Андрій Іванович Душний. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – Вип. 1. – 107 с.

35. Душний А. Творчість композиторів Львівської баянної школи: навч. посіб. [Ноти] / А. Душний, Б. Пиц. – Дрогобич : Посвіт, 2010. – Вип. 2. – 160 с.

36. Зеєгер Ф. Гитара. / Зеєгер Ф. – Berlin, Musicvelag, 1984. – 287 с.

37. Етюды для аккордеона / Сост. М. Двилянский. – Москва : Сов. композитор, 1971. – Вып. 4. – 56 с.

38. Етюды для аккордеона / Сост. М. Двилянский. – Москва : Сов. композитор, 1987. – Вып. 20. – 39 с.

39. Естрадна музика для баяна. / Упорядн. К. Мясков. – Київ., 1962. – 89 с.

40. Єргієв І.Д. Український “модерн-баян” як феномен світового мистецтва: автореф. дис... канд.. мист-ва. – Одеса, 2006. – 20 с.

41. Зубицький В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 1. – 44 с.

42. Іванов Є.О. Гармоніки, баяни, акордеони. / Духовні та

матеріальні аспекти функціонування в музичній культурі України ХІХ-ХХ ст.: навч. посіб. [для вищих закл. мистецтв і освіти] / Є.О. Іванов. – Суми : СумДІТУ, 2002. – 70 с.

43. Имханицкий М. История баянного и аккордеонного искусства: учеб. пособие. – Москва, РАМ им. Гнесиных, 2006. – 520 с.

44. Кашкадамова Н. Б. Історія фортепіанного мистецтва ХІХ сторіччя : підручник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль : АСТОН, 2006. – 608 с. : нот.

45. Кашкадамова Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах : навчальний посібник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль: АСТОН, 1998. – 300 с.

46. Князев В.Ф. Еволюція виконавської техніки в українській баянній школі (друга половина ХХ століття): автореф. дис... канд.. мист-ва. – Київ, 2005. – 20 с.

47. Кобець І. Початкова школа гри на трубі / за редакцією В. Яблонського. – Київ : “Мистецтво”. 1993. – 254 с.

48. Максимов Е. Ансамбли и оркестры гармоник. Пособие для руководит. самодеят. кол. – Москва : Сов. композитор., 1974. – 276 с.

49. Маркова Е. Н. Вопросы теории исполнительства : материалы к курсу теории исполнительства для магистров и аспирантов / Е. Н. Маркова. – Одесса : Астропринт, 2002. – 128 с.

50. Михайленко Н.П. Методика преподавания игры на шестиструнной гитаре: учебное пособие. / Михайленко Н.П. – Киев. «Книга», 1979. – 236 с.

51. Михайленко Н.П. Методология исполнительского мастерства гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, «Ровно», 2009. – 241 с.

52. Михайленко Н.П. Справочник гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, Fan's Compani, 1998. – 247 с.

53. Мильштейн Я. И. Хорошо темперированный клавир И. С. Баха и особенности его исполнения / Я. И. Мильштейн. – Москва : Музыка, 1967. –

393 с.

54. Мирек А. Из истории аккордеона и баяна. – М.: Музыка, 1967. – 196 с.
55. Мирек А. Гармоника: прошлое и настоящее. Научно-историческая энциклопедическая книга. – Москва : Велес, 1995. – 276 с.
56. Музыкальная энциклопедия. – М., 1976. – Т. 3. – 719 с.
57. Мясков К. Концертна п'єса для бандури і фортепіано "Байда" [Ноти] / К. Мясков / муз. ред. О. Созанського. – Торонто-Львів, 1996. – 22 с
58. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога / Г. Г. Нейгауз. – Москва : Дека-ВС, 2007. – 332 с.
59. Овчарова С. Органні хоральні прелюдії Й.С.Баха, перекладені для бандури. / С. Овчарова. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 160 с.
60. Овчарова С. Твори для бандури в супроводі фортепіано. / С. Овчарова. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 76 с.
61. Олексів Я. Токата. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – 16 с.
62. Олійник Ю. Концерт № 4 "Трипільський" для бандури та симфонічного оркестру. Вид. 2-ге зі змін. та доповн. [Ноти] / Ю. Олійник. – Львів : ТеРус, 2010. – 40 с
63. Павліковський В. Альбом бандуриста [Ноти] / В. Павліковський. – Луцьк : Волинська книга, 2007. – 84 с.
64. Педагогический репертуар домриста (четырёхструнная домра) Вып. 3 / сост. И. Шелмаков. – М.: Музыка. – 1968. – 63 с.
65. Педагогический репертуар аккордеониста. III-IV курсы музыкальных училищ / Сост. М. Двилянский. – Москва : Музыка, 1979. – 55 с.
66. Песни и танцы Молдавии / Сост. И. Дубяга. – М. : Музыка, 1981. – 71 с.
67. Пешков Ю. П'єси для акордеона / Упорядн. П. Серотюк. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2006. – 24 с.

68. Платонов М. Хрестоматія педагогічного репертуару для флейти. / М. Платонов. – Москва : “Искусство”, 2001. – 168 с.
69. Поврозняк Й. Гитарный лексикон. – Berlin, Verlag Neue Music, 1979.- 236 с
70. Понизовкин Ю. В. Проблемы интерпретации и редактирования клавирных произведений И. С. Баха : учебное пособие / Ю. В. Понизовкин. – Москва : РАМ им. Гнесиных, 1996. – 64 с.
71. Пуриц І.Г. Гра на баяні: Методичні статті. / Пуриц Іосиф Григорович. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – 232 с.
72. Рейхе У. Избранные этюды для тромбона. Тетрадь I. / У. Рейхе. – Санкт-Петербург : “Искусство”, 2000. – 28 с.
73. Ривчун А. Школа игры на саксофоне. / А. Ривчун. – Москва : “Музыка”, 1985. – 240 с.
74. Розанов С. Школа игры на кларнете. / С. Розанов. – Москва : “Искусство”, 1980. – 295 с.
75. Семешко А. Баян в педвузі. / Анатолій Семешко. – Кривий Ріг, 1993. – 150 с.
76. Соловьев Ю. Пьесы, обработки и этюды для аккордеона. – Москва : Музыка, 1976. – 47 с.
77. Табаков М. Прогрессивная школа игры на трубе. III-IV части. / М. Табаков. – Москва : ”Музыка”. 1975 р. – 310 с.
78. Табачник Я. П’єси для акордеона. / Ян Табачник. – Київ : Музична Україна, 1971. – 71 с.
79. Усов А. Школа игры на валторне. / А. Усов. – Москва : “Музыка”, 1993. – 180 с.
80. Хрестоматия аккордеониста / Сост. В. Лушников. – Москва : Музыка, 1990. – 80 с.
81. Хрестоматія педагогічного репертуару баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов, В. В. Паньков, А. А. Семешко. – К. : Музична Україна. – 1988. – Вип. 1. – 110 с.

82. Хрестоматия для скрипки. Пьесы и произведения крупной формы (клавир) 39 / сост. М. Гарлицкий, К. Родионов. – Москва: Музыка. – 1988. – 110 с
83. Шмидт-Шкловская А. А. О воспитании пианистических навыков / А. А. Шмидт-Шкловская. – Москва : Классика-XXI, 2009. – 84 с.
84. Штарк А. Хрестоматия для кларнетиста. / А. Штарк. – Москва : “Музыка”, 1994. – 95 с.
85. Charnasse Helene. Шестиструнная гитара. От истоков до наших дней / Перевод с французского //. – Москва, «Музыка», 1991. – 87 с.
86. Summerfield M.J. The Classical guitar. Newcastle, Ashley Mark Publishing, 1982. – 146 с.

Мова викладання: українська.

ПП 03 Музична психологія

Опис (анотація): “Музична психологія” – дисципліна, яка вивчає психологічні умови, механізми і закономірності музичної діяльності людини, а також їх вплив на будову музичної мови, на формування і історичну еволюцію музичних засобів та особливостей їх функціонування. Музична психологія розробляє основні категорії загальної психології: відчуття, сприйняття, пам'ять, увагу, мислення, емоції і почуття, мову, уяву і фантазію, мотивацію, але в контексті музичної творчості.

Тип: цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 16 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Прядко О.М.

Мета курсу: формування у майбутнього фахівця психологічної компетентності, творчого мислення, творчої активності на основі знань психологічних особливостей музичного навчання та виховання.

Основні завдання дисципліни:

- 1). ознайомити студентів з теоретико-методологічними засадами музичної психології;
- 2). розвивати психологічну компетентність майбутніх педагогів-музикантів;
- 3). озброїти студентів науково-психологічними знаннями та вміннями налагодження музичної комунікації (концертне виконання, слухання, композиторська діяльність);
- 4). формувати вміннями узагальнення сучасних концепцій музичної психології та ефективного застосування їх в художньо-творчій, музично-виконавській, музично-педагогічній діяльності;
- 5). забезпечити опанування студентами методів та прийомів вдосконалення педагогічного спілкування в галузі музичної педагогіки;
- 6). формувати у майбутніх вчителів музичного мистецтва навички діагностування сформованості музичних здібностей (сенсорних музичних здібностей, інтелектуальних музичних здібностей);
- 7). виховати й розвинути навички емоційного сприймання та відтворення творів музичного мистецтва, збагатити емоційний досвід майбутніх педагогів;
- 8). розширити психолого-педагогічний тезуарус майбутніх педагогів-музикантів.

Результати навчання: студенти **мають знати:** сучасні тенденції розвитку музичної психології; психологічні особливості різних видів музичної діяльності в їх соціально-психологічному та професійному аспекті (виконавська, композиторська, педагогічна, слухацька діяльність); структуру різних видів музичної комунікації; специфіку впливу музичного мистецтва на інтелектуальну, емоційну, культурну сферу особистості виконавця.

Студенти **мають *уміти***: здійснювати діагностику рівня розвиненості музичних здібностей, музикальності; здійснювати ефективний вплив на розвиток інтелектуальної, емоційної сфери вихованців засобами музичного мистецтва; підвищувати ефективність засвоєння технічних, художньо-виконавських умінь та навичок вихованців, інтерпретаторських виконавських навичок засобами музично-психологічного впливу; формувати виконавську надійність учнів; підвищувати якість сприймання музичного матеріалу; налагоджувати педагогічну комунікацію з учнями; співвідносити стратегію педагогічної взаємодії з індивідуально-психологічними характеристиками особистості учня.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, евристична бесіда, лекції-дискусії, розбір конкретної ситуації лекції-візуалізації, використання Інтернет-технологій, консультування, самостійна теоретико-аналітична, організаційно-методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання з дисципліни.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, модульна контрольна робота, складання іспиту тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний модульний контроль (60 балів)					
Поточ. конт.	ІНДЗ	Самост. роб.	МКР	Екзамен	Сума
20 балів	5 балів	5 балів	30 балів	40	100

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Богоявленская Д.Б. Интеллектуальная активность и проблема творчества/ Д.Б.Богоявленская. – Ростов-на Дону, 1983. – 304 с.

2. Готсдинер А.Л. Музична психологія / А.Л.Готсдинер. – Москва : ІМВ Магістр, 1993. – 190 с.
3. Гринчук І. Проблеми музичного мислення: теорія і методика розвитку / І.Гринчук, О.Бурська. – Тернопіль : Видавництво “Підручники і посібники”, 2008. – 222 с.
4. Дуткевич Т.В. Загальна психологія (конспект лекцій): навчальний посібник / Тетяна Вікторівна Дуткевич. – Кам’янець-Подільський, 2002. – 96 с.
5. Левчук Л. Психоаналіз : історія, теорія, мистецька практика / Л.Левчук. – Київ : Либідь, 2002. – 256 с.
6. Леонтьєв А.Н. Проблеми розвитку психіки / А.Н.Леонтьєв. – Москва : МГУ, 1981. – 584 с.
7. Мартинсоне К. Искусствотерапия / К.Мартинсоне. – Санкт-Петербург : Речь, 2014 – 352 с.
8. М’ясоїд П.А. Загальна психологія : навчальний посібник / П.А.М’ясоїд. – Київ : Вища школа, 2004. – 491 с.
9. Наumenко С.І. Психологія музичної діяльності / С.І.Наumenко. – Чернівці, 2015. – 407 с.
10. Овсянкіна Г.П. Музична психологія / Г.П.Овсянкіна. – Санкт-Петербург : Видавництво “Союз художників”, 2007. – 240 с.
11. Петрушин В.И. Музыкальная психология : учебное пособие для вузов / В.И.Петрушин. – Москва : Академический проект; Трикста, 2008. – 400 с.
12. Психологія музичної діяльності. Теорія і практика : навчальний посібник для студентів музичних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів / ред. Г.М.Ципін. – Москва : Видавничий центр “Академія”, 2003. – 203 с.
13. Романець В.А. Психологія творчості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.А.Романець. – Київ : Либідь, 2001. – 286 с.

14. Савчин М.В. Загальна психологія : навчальний посібник / Мирослав Васильович Савчин. – Київ : Академвидав, 2011. – 464 с.
15. Сулейманов Р.Ф. Психологічні основи професійної майстерності музиканта-інструменталіста / Раміль Фаїлович Сулейманов. – Санкт-Петербург, 2003. – 390 с.
16. Тарасова К.В. Онтогенез музыкальных способностей / К.В.Тарасова. – Москва, 1988. – 204 с.
17. Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей / Борис Михайлович Теплов. – Москва; Ленинград : Изд-во АПН РСФСР, 1947. – 330 с.
18. Туриніна О.Л. Психологія творчості : навчальний посібник / О.Л.Туриніна. – Київ, 2007. – 158 с.
19. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М.М.Фіцула. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. – 168 с.
20. Цагареллі Ю.А. Психологія музично-виконавської діяльності / Юрій Олексійович Цагареллі. – Санкт-Петербург : Видавництво “Композитор Санкт-Петербург”, 2008. – 367 с.
21. Цагареллі Ю.А. Теорія і практика системної діагностики людини : навчальний посібник / Юрій Олексійович Цагареллі. – Казань, 2002. – 150с.
22. Шабутін С. Зцілення музикою : монографія / С.Шабутін, С.Хміль, І.Шабутіна. Тернопіль : Підручники і посібники, 2006. – 192.

Мова викладання: українська.

ПП 08 «Хорове аранжування»

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни “Хорове аранжування” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра, напряму підготовки (спеціальності) 014 Середня освіта. Музичне мистецтво.

Тип дисципліни: цикл дисциплін професійної підготовки студентів.

Термін вивчення: 1, курсу(II, семестри).

Кількість кредитів: 4 кредитів ОСТS; з них, денна форма навчання: 120 год. 10 лекцій, 14 практичних занять, 16 лабораторних 80 год. – самостійна робота.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри музичного мистецтва Яропуд З.П.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: теоретичне музикознавство (власне - хорознавство) і музична практика (хорове аранжування).

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Хорове аранжування» тісно пов'язаний не тільки з дисциплінами музичного циклу (гармонія, поліфонія, аналіз музичних творів, методика викладання спеціальних дисциплін у вищій школі, виконавська майстерність з фаху та ін.), а й з відповідним матеріалом загальнокультурних, суспільних і психолого-педагогічних дисциплін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теорія і практика перекладу з однорідних хорів для мішаних.

2. Теорія і практика перекладу з мішаних хорів для однорідних.

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Хорове аранжування” є набуття майбутніми висококваліфікованими викладачами музики глибоких знань теоретичних і методичних основ хорового мистецтва, залучення магістрантів до творчого процесу перекладень та опрацювання хорових творів і пісенної народної творчості.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Хорове аранжування” є:

а) систематизувати знання магістрантів з композиції хорових творів і розвивати їх творчу фантазію у даному жанрі;

б) озброїти їх правилами, способами і методикою роботи у створенні хорових партитур;

в) оволодіння ними навичками практичної роботи з аранжування для різних типів та видів хорів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми магістранти повинні

знати: історію розвитку українського хорового мистецтва, теоретичні і методичні основи роботи з хоровими партитурами, теоретичні основи перекладень та опрацювання хорових творів.

вміти: виділяти і працювати над основними елементами хорової звучності, інтерпретацією хорової партитури. Мати навички практичної роботи з аранжування для різних типів та видів хорів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин
4,0 кредитів ECTS.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія і практика перекладу з однорідних хорів для мішаних

1.1 Історія українського хорового співу: витоки українського співу, Теоретичні і практичні основи перекладу, збільшення голосів. Практика перекладу з однорідних хорів для мішаних.

Змістовий модуль 2. Теорія і практика перекладу з мішаних для однорідних хорів

2.1 Теоретичні і практичні основи перекладу з мішаного хору для однорідних. Змішаний прийом перекладу з мішаних хорів гармонічного складу для однорідних хорів.

**Норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з
навчальної дисципліни. Розподіл балів, які отримують студенти**

Модуль I (поточне тестування)												Модуль II (самостій на робота)	Підсумко вий тест (залік)
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					Мкр		
25						15					0		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
												10	100

Шкала оцінювання:

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю			

	повторного складання)		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

Рекомендована література

1. Барвінський В. Огляд історії української музики /В.Барвінський // Історія української культури. – Тиктора, 1937. – Вид.І Зшиток 15.
2. Барвінський В. Музика /В.Барвінський //Історія української культури. – К., 1994.
3. Безбородова Л.О. Дирижирование /Л.О.Безбородова. – М.: Просвещение, 1985.
4. Гарднер И. Богослужбное пение русской православной церкви / Типогр. Преп. Иова Почаевского. – Gordanville, New York. 13361.U.S.A., 1978. Т.1: Сущность, система и история: Сущность, система и история.
5. Грінченко М. Історія української музики / М.Грінченко. – К.: Спілка, 1992.
6. Доронюк В.Д. Курс техніки диригування /В.Д.Доронюк. – Івано-Франківськ, 2004.

7. Єгоров А.А. Теорія і практика роботи з хором /А.А.Єгоров. – К.: Держвидав України, 1961.
8. Завадинський Д. Вибір тактових схем / Д.Завадинський // Питання диригентської майстерності. – К., 1980.
9. Іванов В.Ф., Іванова Л.О. Джерела музичного письма в Київській русі /В.Ф.Іванов, Л.О.Іванова // Музична освіта в Україні ХУІІІ століття. – Миколаїв, 2008.
10. Кан Э. Элементы дирижирования /Э.Кан. - Л.: Музыка, 1980.
11. Колесса М. Основи техніки диригування / М.Колесса. – К., 1973.
12. Колесса М. Тактування творів без визначеного розміру /М.Колесса // Основи техніки диригування. – К., 1973.
13. Корній Л. Історія української музики. Частина перша (від найдавніших часів до ХУІІІ ст.) / Л.Корній. – Київ – Харків – Нью-Йорк, 1996.
14. Кошиць О. Про українську пісню й музику / О.Кошиць. – К., 1993.
15. Кузик В. Микола Леонтович /В.Кузик // Микола Леонтович. Хорові твори. – К., 2005.
16. Малько М. Основы техники дирижирования /М.Малько. – М. – Л., 1965.
17. Мансуров С. Очерки из истории Церкви /С.Мансуров // Богословские труды. – 1971. – Т.7.
18. Матеріали з історії української музики. Партесний концерт. – К., 1976.
19. Маценко П. Нариси до історії церковної музики /П.Маценко. – Роблен – Вінніпег, 1968.
20. Мусин Н.А. Техника дирижирования / Н.А.Мусин. – Л.: Музыка, 1967.
21. Серганюк Ю.М., Серганюк Л.І., Їжак В.Є. Методика аналізу хорових творів /Ю.М.Серганюк, Л.І.Серганюк, В.Є.Їжак. – Івано-Франківськ, 1992.
22. Смирнов Б.Ф. Некоторые вопросы теории дирижерского искусства / Б.Ф.Смирнов //Музыка и время. – 2004. – № 3.

23. Стецик О. Короткий курс диригування. - Івано – Франківськ, 2000.
24. Федорів М. Українські Богослужбові співи /М.Федорів //Звідки прийшло християнство на Україну. – Івано-Франківськ, 1997.
25. Чубатий М. Історія християнства на Русі-Україні /Чубатий М. – Рим – Нью-Йорк, 1965.
26. Яра М. Школа церковного співу в Манявському Скиті /М.Яра // Краєзнавство. – 2005. – №1-4.
27. Вахняк Є. Хорове аранжування / Є.Вахняк.- К., 1977.
28. Горохов П., Загрецький Д. Хорова аранжировка /П.Горохов, Д.Загрецький.— К., 1972.
29. Лицвенко И. Практическое руководство по хоровой аранжировке/И.Лицвенко.- М., 1965.
30. Лицвенко И. Техника переложений сольных вокальных произведений для разных хоровых составов / И.Лицвенко.- М., 1964.

07 УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

073 МЕНЕДЖМЕН

УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

ЗП 01 Методика наукових досліджень

Опис (анотація): дисципліна, яка розкриває сучасні наукові підходи до дослідження та аналізу педагогічних явищ і процесів, інноваційні розв'язання педагогічних завдань; є складовою частиною одного з базових розділів циклу дисциплін загальної підготовки та виступає найважливішим компонентом формування методологічної культури студентів магістратури щодо здійснення педагогічних досліджень та забезпечення поглиблення теоретичної та технологічної підготовки студентів до написання науково-дослідницьких робіт з урахуванням сучасних вимог до якості наукових досліджень.

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних: 16 год. лекційних, 14 год. практичних занять.

Викладацький склад: асистент Поліщук Світлана Вікторівна.

Мета курсу: розкрити теоретико-методичні основи наукових досліджень, опанувати основні технологічні та практичні підходи в дослідженні сучасних педагогічних явищ і процесів.

Основні завдання дисципліни:

- формувати педагога-дослідника шляхом активного залучення до навчально-дослідницької і науково-методичної роботи;
- розвивати творчі здібності, ініціативність, самостійність, творчість мислення;
- оволодіти науково-методичними основами наукових досліджень;
- формувати загальну компетентність стосовно вибору напрямку наукового дослідження, логіки та методики проведення наукових досліджень, роботи з джерелами інформації, їх відбору, класифікації, опрацювання та аналізу;
- вчити програмувати елементи дослідження, представляти їх результати, забезпечувати статистичну обробку експериментальних даних.

Результати навчання: студенти **мають знати:** принципи дослідження в педагогіці; основи визначення об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження; етапи наукового дослідження; інформаційне забезпечення наукової роботи, особливості досліджень в педагогічній діяльності.

Студенти **мають уміти:** вибирати та формулювати проблему дослідження; шукати необхідну наукову інформацію; обирати методологічну основу дослідження; брати участь в науковій дискусії; формулювати об'єкт і предмет дослідження; формулювати і перевіряти наукові гіпотези; формувати комплекс методик для дослідження обраного предмета; збирати,

систематизувати емпіричні дані; проводити обробку та інтерпретацію емпіричних даних; оформлювати наукові звіти;

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, лекція, лекції в форматі PowerPoint; консультування, самостійна теоретико-аналітична, проектувальна й методична робота студентів по виконанню індивідуального науково-дослідного завдання; повідомлення на практичних заняттях, бесіди, дискусії, обговорення рефератів, підготовлених магістрантами, методи групової роботи, колективне та індивідуальне моделювання досліджень, аналізування їх ефективності, діагностика рівня ефективності.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, контрольні роботи та зрізи тощо.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)		Сума
Денна форма навчання		
Змістовий модуль 1 (100 балів)		
Поточний контроль	Модульна контрольна робота	
50 балів	50 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів / А.М. Алексюк. – Київ : Либідь, 1998. – 558 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури / С.С.Вітвицька. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
3. Лаврентьєва Г. П. Методичні рекомендації з організації та проведення науково-педагогічного експерименту / Г. П. Лаврентьєва, М. П. Шишкіна. – Київ: ІТЗН, 2007. –
4. Лекції з педагогіки вищої школи: Навчальний посібник / [за ред. В.І. Лозової]. – 2-е вид., доп. і випр. – Харків: ОВС, 2010. – 480 с.
5. Максименко С.Д. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження / С.Д. Максименко. – К.: КДІП, 1990. – 240 с.
6. Загвязинский В. И. Методология и методика дидактического исследования / В. И. Загвязинский, Р. Атаханов. – Изд. 2-е. – М.: Академия, 2005. – 208 с.
7. Педагогіка вищої школи: підручник / [за ред. Кременя В.Г., Андрущенко В.П., Лугового В.І.]. – К.: Педагогічна думка. – 2009. – 256 с.
8. Слєпкань З. Наукові основи педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посібник / З. Слєпкань. – К.: Вища школа, 2005. – 239 с.
9. Скаткин М. Н. Методология и методика педагогических исследований / М. Н. Скаткин. – М.: Педагогика, 1986. – 150 с.

Мова викладання: українська.

ЗП 02 Психологія і педагогіка вищої школи

Опис (анотація): передбачає формування у магістрантів розуміння особливостей системи професійної підготовки майбутнього педагога, що відображає загальну логіку професійного становлення спеціаліста, ключовими поняттями якої виступають «цілісний освітній простір» та «особистісна орієнтація навчально-виховного процесу». Суттєвою частиною

змісту дисциплін виступає обґрунтування специфіки форм і методів організації пізнавальної діяльності студентів, логіки їх змістового та процесуального структурування, розкриття психологічних особливостей діяльності та особистості викладача, психологічних особливостей взаємин у колективі ВНЗ.

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 3 кредити ECTS: всього 90 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 10 год. практичних занять; заочна форма навчання – 12 год. аудиторних: 6 год. лекційних, 6 год. практичних занять.

Викладацький склад: професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальними закладами Кучинська І.О.; кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Дуткевич Т.В.

Мета курсу: оволодіння студентами основами психолого-педагогічних знань, умінь, навичок, необхідними для виконання професійної діяльності викладача вищої школи.

Основні завдання дисципліни:

теоретичні: дати психолого-педагогічну характеристику діяльності, особистості, спілкування, охарактеризувати психічні процеси і властивості особистості студентів і викладачів в системі вищої освіти України.

практичні: сформувати вміння встановлювати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки у поведінці особистості студента; організовувати педагогічне спілкування й співпрацю зі студентами; вміння самовдосконалення та саморозвитку викладача.

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:** предмет, завдання, будову психології та педагогіки вищої школи; зміст її базових категорій та понять (особистість і діяльність студента, особистість і діяльність викладача, формування особистості

фахівця з вищою освітою; навчання, виховання, педагогічне спілкування, самовиховання у системі вищої освіти).

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти**: організовувати педагогічне спілкування і співпрацю зі студентами; враховувати психолого-педагогічні чинники формування особистості студента у процесі навчання і виховання; визначати і вирішувати завдання професійного самовдосконалення.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, конспектування, опрацювання методичної літератури, рольові ігри, дискусії, моделювання навчальних ситуацій тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, виконання практичних та тестових завдань, модульні контрольні роботи.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Залік
Змістовий модуль 1 - 50 балів			Змістовий модуль 2 – 50 балів			
Поточний контроль	Самостійна робота	Модуль на контрольна робота	Поточний контроль	Самостійна робота	Модульний контроль на робота	
20	10	20	20	10	20	100

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Про вищу освіту : Закон України № 2984 – III від 17 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – N 20. – Ст.134.

2. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України N 347/2002 від 17.04.2002 р.

3. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») : Постанова Кабінету Міністрів України № 896 від 03. 11.2004 р.

4. Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах : Наказ МОН України N 161 від 02.06.1993 р. : державна реєстрація: від 23.11.1993 р. N 173.

5. Про затвердження форм документів з підготовки кадрів у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації: Наказ МОНмолодьспорту України № 384 від 29 березня 2012 р.: реєстр в Міністерстві юстиції від 3 травня 2012 р. за № 711/21024.

6. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів / А.М. Алексюк . – К.: Либідь, 2008. – 558 с.

7. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістрату / С.С. Вітвицька. – К., Центр навчальної літератури, 2010. – 316 с.

8. Дуткевич Т.В. Психологія вищої школи: Навч. посіб. / Т.В. Дуткевич, Н.П. Максимчук. – Кам'янець-Под., 2012. – 228 с.

9. Збірник нормативних актів України щодо організації навчально-виховного процесу у ВНЗ: Довідник для працівників ВНЗ / [авт. - упор. В.В.Коровайченко]. – К.: УАЗТ, 2003. – 408 с.

Мова викладання: українська

ПП 03 Правові основи діяльності вищої школи

Опис (анотація): Правові основи діяльності вищої школи є органічним продовженням підготовки фахівців до організації навчальної, методичної і особливо науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі. Це передбачає поглиблене вивчення слухачами найважливіших державних

законодавчих і нормативно-правових документів, які регламентують всі напрямки та види діяльності вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, зокрема, їх керівного складу.

Тип: навчальна дисципліна належить до циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 семестр.

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 120 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 18 год. семінарських занять, 78 самостійна робота.

Викладацький склад: кандидат історичних наук, доцент кафедри архівознавства, спеціальних історичних та правознавчих дисциплін Адамовський В.І.

Мета курсу: ознайомлення магістрантів із законодавчими та нормативно-інструктивними документами України та аналізу конкретного досвіду їх застосування сформувати в них чітке уявлення про юридичне врегулювання навчальної, навчально-методичної, науково-дослідної і виховної роботи у вищих навчальних закладах, особливо III-IV рівнів акредитації та виробити вміння керуватися правами та обов'язками у якості керівника вищого навчального закладу, підрозділу ВНЗ, науково-педагогічного чи наукового працівника.

Основні завдання дисципліни: поглиблення та закріплення знань магістрантів з важливих і принципових положень вітчизняного законодавства й міжнародного права в сфері вищої освіти, у тому числі Конституції України, законів України про освіту, вищу освіту, наукову та науково-технічну діяльність, про авторське право і суміжні права, про трудові відносини, а також із чинними основними нормативно-правовими документами, що регламентують всі сфери функціонування ВНЗ III-IV рівнів акредитації.

Результати навчання: студенти мають

знати: найбільш важливі та принципові положеннями вітчизняного законодавства в сфері вищої освіти, у тому числі Конституції України, законів України про освіту, вищу освіту, наукову і науково-технічну діяльність, про авторське право і суміжні права, а також оновленими нормативно-правовими документами, що регламентують навчально-методичну, наукову та виховну роботу у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації.

вміти: орієнтуватися в законодавстві про освіту, застосовувати на практиці його основні норми, розуміти терміни, орієнтуватися у джерелах з питань діяльності вищого навчального закладу: від оформлення документів для отримання відповідної ліцензії до видачі дипломів, працевлаштування випускників та створення умов для підвищення кваліфікації та реалізації природних задатків і творчих можливостей науково-педагогічних працівників.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), виконання вправ.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання		
Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Залік
50 балів	50 балів	100 балів

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Білий Л. Г. Організаційно-педагогічні основи управління вищим навчальним закладом недержавної форми власності: дис....канд. пед. наук: 13.00.01 / Л. Г. Білий / Національна академія Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького. Хмельницький, 2007. – 242 с.
2. Скороходов В. А. Менеджмент вищої школи. Навч. посібник. – Миколаїв: Вид-во ПСУ КСУ, вид-во ПП "Гінку Г. Р.", 2003. – 356 с.
3. Щекин Г. В. Как эффективно управлять людьми: психология кадрового менеджмента: Науч.-практ. пособие. – К.: МАУП. 1999. – 400 с.
4. Харківська А. А. Теоретичні і методичні засади управління інноваційним розвитком вищого навчального педагогічного закладу: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06 / Алла Анатоліївна Харківська. – Луганськ, 2012. – 399 с.
5. Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань експертизи дисертаційних досліджень / Упорядник Ю. І. Цеков; за ред. Р. В. Бойка. – 2-е вид., випр. і доповн. – К.: Ред. Бюл. ВАК України, Вид-во “Толока”, 2008. – 64 с.
6. Закон України Про вищу освіту Відомості Верховної Ради України від 19.09.2014р., / № 37-38 /, стор. 2716, стаття 2004.

Мова викладання: українська.

ПП 04 Теорія організації

Опис (анотація):

Теорія організації – дисципліна, яка сприяє поглибленню теоретичних знань, удосконаленню практичних умінь і навичок студентів з теорії управління навчальним закладом. Теорія організації розкриває закономірності функціонування організації як соціотехнічної системи, забезпечує системою знань, професійних умінь та навичок, необхідних для практичної діяльності в навчальному закладі.

Тип: цикл спеціальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4,5 кредити ECTS: всього 135 год., з них: денна форма навчання – 54 год. аудиторних: 18 год. лекційних занять, 36 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри слов'янської філології та загального мовознавства Боднар І.Є., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки на управління навчальним закладом Ковальчук Г.П.

Мета дисципліни: опанування студентами методологічних засад формування ефективної організації на основі використання сучасних прогресивних підходів до організаційного проектування, методів та засобів інформаційного моделювання управлінських процесів та систем.

Основні завдання дисципліни:

- формування у студентів науково-теоретичних уявлень про організацію як соціотехнічну систему та об'єкт управління;
- формування у студентів уявлення про ефективну організацію; озброєння майбутніх керівників навчальних установ теоретичними знаннями і практичними вміннями та навичками з теорії та практики управління навчальними закладами, за допомогою яких вони могли б забезпечити ефективне функціонування навчального закладу;
- вивчення факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, опанування сучасних технологій їх аналізу;
- здобуття вміння аналізувати та визначати ступінь впливу факторів на діяльність організації;
- набуття вміння здійснювати розподіл повноважень та відповідальності між структурними ланками (підрозділами) організації, використовуючи установчі документи та типові управлінські технології;
- набуття досвіду створення організації на основі вивчення технологій організаційного проектування;

- оволодіння методиками інформаційного моделювання управлінських процесів та систем;
- набуття практичного досвіду формування організаційних структур управління на основі аналізу установчих документів та характеристики головних напрямків діяльності навчального закладу;
- оволодіння уміннями складати документи для регламентації та розподілу повноважень і відповідальності між структурними ланками організації;
- опанування теоретичних і практичних підходів до створення тимчасових структур в організації;
- оволодіння методикою та засобами інформаційного моделювання управлінських процесів та систем;
- творчого осмислення мети і завдань функціонування і управління навчальними закладами; усвідомлення перспектив розвитку освітніх закладів; стилю наукової організації праці.

– Результати навчання: студенти **мають знати** сутність організації як соціотехнічної системи і об'єкту управління;

- види організацій;
- характеристику організацій;
- особливості функціонування освітніх закладів в Україні;
- особливості зовнішнього і внутрішнього середовища навчального закладу;
- особливості організаційного проектування;
- методи та засоби інформаційного моделювання управлінських процесів та систем;
- особливості розподілу повноважень і відповідальності між радою та адміністративними органами навчального закладу; розподілу повноважень і відповідальності між структурними підрозділами;
- завдання та умови взаємодії структурних підрозділів навчального закладу;

- повноваження і відповідальності керівників структурних підрозділів навчального закладу;
- критерії ефективності діяльності навчального закладу;
- особливості утворення тимчасових структур в навчальному закладі;
- систему організації та контролю розгляду звернень з питань, що стосуються діяльності освітнього закладу;
- особливостей укладання колективного договору; контролю за дотриманням колективного договору.

Студенти **мають уміти** будувати організаційну структуру навчального закладу;

- складати плани вдосконалення роботи і соціально-економічного розвитку закладу;
- аналізувати особливості внутрішнього і зовнішнього середовища навчального закладу, характеризувати та аналізувати ступінь впливу факторів на діяльність організації;
- оволодіти методикою та засобами інформаційного моделювання управлінських процесів та систем;
- оцінювати ефективність діяльності персоналу та організації в загалом

Методи навчання дисципліни:

- **словесні методи** (бесіда, розповідь, пояснення, лекція тощо) спрямовані на подання інформації вербальними засобами;
- **наочні методи** (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі) спрямовані на подання інформації шляхом сенсорно-перцептивної діяльності;
- **практичні методи** (виконання завдань практичних занять, тренінги, ділові ігри, підготовка моделі навчального закладу тощо), спрямовані на формування практичних умінь і навичок.

Методи оцінювання: поточне усне опитування; поточне тестування, модульна контрольна робота; екзамен.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (15 балів)	Змістовий модуль 2 (15 балів)	Модульна контрольна робота	40 балів	100 балів
Поточний контроль	Поточний контроль			
15 балів	15	30 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Гірняк О.М., Лазановський П.П. Менеджмент: теоретичні основи і практикум: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. - К.: "Магнолія плюс", Львів: "Новий світ – 200", 2003. - С.62-78
2. Дубич К. В., Кірічок О. Г. Процюк В. К. „Основи теорії управління та менеджменту”: Навчальний посібник. – К.: Пектораль, 2005. – 104 с.
3. Освітній менеджмент: Навчальний посібник/За ред. Л.Даниленко, Л.Карамушки. – К.: Шкільний світ, 2003. – 404 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління. – К.: Академвидав, 2003. – 568 с.
5. Стадник В. В., Йохна М. А. Менеджмент: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – С.11 -18 (464 с.)

6. Сухарський В. С. Менеджмент: теорія, методологія, практика. Монографія. – Тернопіль: Астон, 2002. – 416 с.

7. Шегда А. В. Менеджмент: Підручник. – К.: Знання, 2004. - 687 с.

Мова викладання: українська.

ПП 11 Освітні технології

Опис (анотація): вивчення дисципліни сприяє усвідомленню цілісної системи особистісно орієнтованих технологій та їх доміанти – особистості дитини; знайомство студентів з широким спектром напрацьованих наукою і практикою педагогічних технологій; набуття навичок і досвіду здійснювати педагогічну діяльність в різноманітних концептуальних системах.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (нормативна частина).

Термін вивчення: I курс (I семестр).

Кількість кредитів: 5 кредити ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних: 22 год. лекційних, 28 год. практичних занять, самостійна робота – 100 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом Федорчук В.В.

Мета курсу: усвідомлення цілісної системи особистісно орієнтованих технологій та їх доміанти – особистості дитини; знайомство студентів з широким спектром напрацьованих наукою і практикою педагогічних технологій; набуття навичок і досвіду здійснювати педагогічну діяльність в різноманітних концептуальних системах.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомлення студентів з особливостями інноваційних процесів в освіті та визначення шляхів формування готовності майбутніх учителів до інноваційної діяльності;
- ознайомлення майбутніх педагогів з концептуальними та

теоретичними положеннями основних навчальних та виховних технологій; формування у студентів глибокого переконання у тому, що в основі інноваційних перетворень у сфері освіти лежить перехід на гуманістичну освітню парадигму і особистісно орієнтовані технології;

- усвідомлення студентами особливостей реалізації конкретних педагогічних технологій у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи;

- орієнтація студентів до педагогічної творчості, самостійності, дослідницької діяльності;

- вироблення умінь вибирати і педагогічно доцільно застосовувати навчальні й виховні технології в залежності від мети і завдань навчання і виховання.

Результати навчання.

У результаті оволодіння курсом студент *повинен*

знати:

- тлумачення понять «педагогічна інноватика», «інновація», «новація», «новизна»;
- сутність та особливості інноваційної педагогічної діяльності;
- структуру готовності до інноваційної діяльності педагога та шляхи її формування у майбутніх педагогів;
- суть та особливості особистісно орієнтованого навчання та виховання;
- загальну характеристику сучасних виховних і навчальних технологій, переваги їх над традиційною;
- вимоги до педагога, який реалізує технологічний підхід у навчанні і вихованні на особистісно орієнтованих засадах.

вміти:

- усвідомлювати смисл та цілі освітньої діяльності у контексті актуальних педагогічних проблем сучасної школи;

- співвідносити сучасну реальність з вимогами особистісно орієнтованої освіти, коригувати освітній процес за критеріями інноваційної діяльності;
- усвідомлювати і виділяти основні концептуальні положення педагогічних технологій;
- реалізовувати принципи педагогічного гуманізму, емпатійного розуміння вихованців, співробітництва, діалогізму, особистісної позиції;
- по-новому формулювати освітні цілі з предмета, певної методики, досягати і оптимально переосмислювати їх;
- використовувати спеціальні психолого-педагогічні методи, прийоми і засоби, що дасть змогу активно включатися в інноваційну педагогічну діяльність;
- здатність до особистісного творчого розвитку, рефлексивної діяльності, усвідомлення значущості, актуальності власних інноваційних пошуків і відкриттів.

Методи викладання дисципліни: пояснення, демонстрація, опрацювання методичної літератури, моделювання ситуацій, мікровикладання тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, письмове тестування, модульна контрольна робота.

Денна форма навчання

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Екзамен
30 балів	30 балів	40 балів

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології .– К.: Академвидав, 2004.– С. 79-170.
2. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання.- К.: А.С.К., 2004.
3. Сучасні педагогічні технології. Навчально-методичний посібник / Автор-укладач Федорчук Е.І. – Кам'янець-Подільський: АБЕТКА, 2006. – 212 с.
4. Федорчук В.В. Педагогічні технології в початковій школі / В.В.Федорчук. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко, 2014. – 268 с.

Мова навчання: українська.

ПН 05 Управління інформаційними зв'язками

Опис (анотація): Управління інформаційними зв'язками

– навчальна дисципліна, яка сприяє поглибленню теоретичних знань, удосконаленню практичних умінь і навичок студентів з теорії управління навчальним закладом. Навчальна дисципліна розкриває закономірності управління інформаційними зв'язками в організації, забезпечує системою знань, професійних умінь та навичок, необхідних для практичної діяльності в навчальному закладі.

Тип: цикл дисциплін природничо-наукової підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредита ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 48 год. аудиторних: 24 год. лекційних занять, 24 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент Федорчук В.В.

Мета курсу: ознайомити студентів з особливостями інформаційного забезпечення управління, показати шляхи реалізації інформаційних процесів; забезпечити їх системою знань, професійних умінь та навичок,

необхідних для практичної діяльності в умовах роботи в загальноосвітньому навчальному закладі.

Основні завдання дисципліни:

- дати студентам знання про сутність і характерні ознаки загальнонаукових понять “інформація”, “управлінська інформація” та інформаційного процесу управління, шляхів реалізації інформаційних процесів;
- ознайомити з класифікацією видів управлінської інформації; властивостями інформації та її впливом на прийняття управлінських рішень;
- дати уявлення студентам про джерела інформаційного забезпечення навчально-виховного процесу;
- озброїти майбутніх керівників методами та засобами отримання інформації, за допомогою яких вони могли б ефективно опрацьовувати інформаційні потоки даних;
- стимулювати науково-методичну творчість студентів й активізацію їх науково-дослідницьких здібностей.

Результати навчання: студенти **мають знати** сутність і характерні ознаки загальнонаукових понять “інформація”, “управлінська інформація” та інформаційного процесу управління, шляхів реалізації інформаційних процесів;

- особливості функціонування інформаційних потоків у навчальному закладі.

Студенти **мають вміти** визначати основну мету, завдання та напрями внутрішньошкільного контролю;

- здійснювати планування внутрішньошкільного контролю;
- здійснювати контроль за виконанням навчальних планів і програм, зокрема виконанням варіативної частини навчального плану;
- здійснювати контроль за організацією індивідуального навчання школярів;

- контролювати проведення методичної роботи в ЗНЗ;
- здійснювати контроль знань, умінь і навичок учнів під час проведення різних видів навчальної діяльності;
- здійснювати контроль за станом викладання учителем навчальних предметів;
- здійснювати системний аналіз уроку та давати оцінку ефективності навчальних занять.

Методи викладання дисципліни:

- **словесні методи** (бесіда, розповідь, пояснення, лекція тощо) спрямовані на подання інформації вербальними засобами;
- **наочні методи** (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі) спрямовані на подання інформації шляхом сенсорно-перцептивної діяльності;
- **практичні методи** (виконання завдань практичних занять, тренінги, ділові ігри тощо), спрямовані на формування практичних умінь і навичок.

Методи оцінювання: поточне усне опитування; поточне тестування, модульна контрольна робота; залік.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Залік	Сума
Змістовий модуль 1	МКР		100
50 балів	50 балів		

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1.Гірняк О.М., Лазановський П.П. Менеджмент: теоретичні основи і практикум: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – К.: “Магнолія “, Львів: “Новий світ” - 2000”, 2003. – 336 с.

2.Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу. – Хмельницький, 199. – 79 с.

3.Калініна Л.М. Система інформаційного забезпечення управління загальноосвітнім навчальним закладом. – Херсон: Атлант, 2005. – 275 с.

4.Сухарський В.С. Менеджмент: теорія, методологія, практика. Монографія. - Тернопіль: Астон, 2002. – С. 136-143

5.Шегда А.В. Менеджмент: Підручник. – К.: Знання, 2004. – 687 с.

Мова викладання: українська.

ПП01 Управління навчальною та виховною діяльністю

Опис (анотація): **Управління навчальною та виховною діяльністю** – навчальна дисципліна, яка сприяє поглибленню теоретичних знань, удосконаленню практичних умінь і навичок студентів з теорії управління навчальним закладом. Навчальна дисципліна розкриває закономірності управління навчальною і виховною діяльністю навчального закладу, забезпечує системою знань, професійних умінь та навичок, необхідних для практичної діяльності в навчальному закладі.

Тип: цикл дисциплін психолого-педагогічної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 40 кредита ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 48 год. аудиторних: 16 год. лекційних занять, 32 год. практичних занять,

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор, Кучинська І.О., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки і управління навчальним закладом Ковальчук Г.П.

Мета курсу: ознайомити студентів з особливостями управління навчальною і виховною діяльністю навчальних закладів у сучасних умовах їх функціонування, забезпечення їх системою знань, професійних умінь і навичок, необхідних для практичної управлінської діяльності в навчальному закладі, формування творчих основ особистості керівника навчального закладу.

Основні завдання дисципліни:

- озброїти майбутніх керівників у сфері освіти і виробничого навчання теоретичними знаннями і практичними вміннями та навичками з теорії та практики управління статутною діяльністю навчального закладу;
- дати уявлення студентам про систему навчально-виховного процесу у закладі освіти;
- показати студентам специфіку системи управління навчально-виховним процесом;
- ознайомити студентів з функціям робочих та дорадчих органів навчальних закладів;
- формувати у студентів здібність до творчого осмислення мети і завдань функціонування та управління навчальними закладами, усвідомлення перспектив розвитку освітніх закладів, стилю наукової організації праці;
- ознайомити студентів з принципами та методами управління навчальним закладом;
- формувати у студентів науково-теоретичні уявлення про функції управління: педагогічний аналіз, планування та прогнозування в навчальному закладі; організацію навчально-виховного процесу в навчальному закладі; прийняття управлінських рішень;
- ознайомити студентів з критеріями оцінки якості та ефективності навчально-виховного процесу в закладі освіти.

– **Результати навчання:** студенти **мають знати** основні питання теорії управління навчальним закладом, зокрема управління його статутною діяльністю;

– структуру системи управління навчальною і виховною діяльністю навчального закладу;

– специфіку системи навчальної та виховної діяльності у закладі освіти;

– принципи та методи управління навчальним закладом;

– сутність роботи робочих і дорадчих органів навчального закладу, функції органів громадського самоврядування в навчальному закладі;

– основні поняття та терміни прогнозування та планування як функцій управління, принципи планування й прогнозування, специфіку планування різних напрямів діяльності навчального закладу;

– основні поняття і терміни, пов'язані з педагогічним аналізом освітнього процесу, його специфіку;

– науково-теоретичні засади організації навчально-виховного процесу в закладі освіти;

– критерії оцінювання якості та ефективності навчально-виховного процесу в закладі освіти.

– Студенти **мають вміти** базуючись на теоретичних знаннях з теорії та практики управління навчальною та виховною діяльністю, творчо підходити до розв'язання проблем управління навчальним закладом;

– з урахуванням чинних нормативно-правових актів приймати рішення за результатами аналізу пропозицій структурних підрозділів, працівників навчального закладу щодо звернень громадян, громадських об'єднань, державних і недержавних підприємств, установ та організацій, органів місцевого самоврядування з питань, що стосуються діяльності закладу;

– приймати рішення в межах повноважень та встановленого порядку зі здійснення заходів щодо з'єднання закладу з іншими підприємствами, установами, організаціями частково або до повного злиття;

– бути від імені навчального закладу в межах його статутних повноважень та у встановленому порядку засновником союзів, товариств та асоціацій або брати участь в них;

– приймати рішення в межах статутних повноважень та встановленому порядку зі створення філій, представництв та інших підрозділів навчального закладу;

– надавати допомогу з формування й забезпечення функціонування органів громадського самоврядування в навчальному закладі;

– ґрунтуючись на знаннях про функції управління, планувати роботу навчального закладу з різних напрямів його діяльності;

– прогнозувати діяльність навчального закладу на основі діагностики навчально-виховного процесу;

– використовувати діагностичні матеріали для здійснення планування діяльності навчального закладу;

– складати програму розвитку навчального закладу на основі аналізу проблем педагогічного аналізу процесу навчання;

– практично відпрацьовувати основні моделі організаційної діяльності;

– створювати для вирішення основних питань діяльності навчального закладу робочі та дорадчі органи, затверджувати положення про раду навчального закладу, реалізовувати рішення ради навчального закладу;

– на підставі аналізу соціального замовлення на надання певних освітніх послуг, змісту освіти та навчання, з урахуванням вимог чинних нормативно-правових актів, що регулюють діяльність навчального закладу або впливають на розвиток галузі освіти, перспектив розвитку навчального закладу, використовуючи методологію діяльнісного підходу, організовувати та контролювати роботу з формування контингенту осіб,

які навчаються у навчальному закладі, відрахування та поновлення їх на навчання;

- приймати рішення за результатами контролю навчально-виховного процесу, його якості та ефективності в навчальному закладі.

Методи викладання дисципліни:

- **словесні методи** (бесіда, розповідь, пояснення, лекція тощо) спрямовані на подання інформації вербальними засобами;

- **наочні методи** (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі) спрямовані на подання інформації шляхом сенсорно-перцептивної діяльності;

- **практичні методи** (виконання завдань практичних занять, тренінги, ділові ігри тощо), спрямовані на формування практичних умінь і навичок.

Методи оцінювання: поточне усне опитування; поточне тестування, модульна контрольна робота.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен		Сума
Змістовий модуль 1 (5 балів)	Змістовий модуль 2 (10 балів)	Змістовий модуль 3 (15 балів)	МКР	40	100
Поточний контроль	Поточний контроль	Поточний контроль			
5 балів	10 балів	15 балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Гадяцький М.В., Хлебнікова Т.М. Організація навчального процесу в сучасній школі /навчально-методичний посібник для вчителів,

керівників навчальних закладів, слухачів ПО. – Харків: Вид-во „Ранок” „Веста”, 2004. – 136 с. – (Серія „Управління школою”)

2. Коломінський Н.Л. Психологія педагогічного менеджменту: Навч. Посібник. – К.: МАУП, 1996. – 176 с.

3. Конаржевський Ю.А. Педагогический анализ учебно-воспитательного процесса и управление школой. - М.: Педагогика, - 1986. - 144 с.

4. Крижко В.В. Теорія та практика менеджменту в освіті. – Запоріжжя: Просвіта, 2003. – 272.

5. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління. – К.: Академвидав, 2003. – 568 с.

6. Пікельна В.С. Управління школою. – У 2 ч.- Х.: Вид. Гр.. „Основа”, 2004. – Ч.1.- 112 с. (Б-ка ж. „Управління школою”; Вип. 6 (18).

7. Пикельная В.С. Теоретические основы управления (Школоведческий аспект). – М.:Высшая школа, 1990. – 175 с.

8. Сухарський В.С. Менеджмент: теорія, методологія, практика. - Тернопіль: Астон, 2002. – 416 с.

9. Управління навчальною та виховною діяльністю: І.Є.Боднар. Навчально-методичний посібник. – Кам’янець-Подільський: Аксіома, 2010. – 252 с.

10. Управління навчальною та виховною діяльністю: І.Є.Боднар. Навчальний посібник. – Кам’янець-Подільський: Аксіома, 2010. – 252 с.

11. Управління навчальним закладом: Навчально-методичний посібник. - У 2 частинах. – Ч.1. Абетка менеджера освіти/ В.В. Григораш, О.М. Касьянова, О.І. Мармаза та ін. – Харків: Вид-во „Ранок” „Веста”, 2004.- 160 с.

12. Управління навчальним закладом: Навчально-методичний посібник. - У 2 частинах. – Ч.2. Абетка менеджера освіти/ В.В. Григораш, О.М. Касьянова, О.І. Мармаза та ін. – Харків: Вид-во „Ранок” „Веста”, 2004. - 152 с.

13. Федоров В.Д. Менеджмент закладу освіти, менеджер закладу освіти: психологічні засади. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2004. – 224 с.

14. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: Навч. посіб. - К.: Знання, 2006. - 365 с.

15. Шегда А.В. Менеджмент: Підручник. - К.: Знання, 2004 – 687 с.

Мова викладання: українська.

ПП 02 Керівник навчального закладу

Опис (анотація): Керівник навчального закладу – дисципліна, яка сприяє поглибленню теоретичних знань, удосконаленню практичних умінь і навичок студентів з теорії управління навчальним закладом. Навчальна дисципліна розкриває закономірності управлінської діяльності керівника навчального закладу, забезпечує системою знань, професійних умінь та навичок, необхідних для практичної діяльності в навчальному закладі.

Тип: цикл дисциплін спеціальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредитів ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 30 год. аудиторних: 18 год. лекційних занять, 10 год. практичних занять., 2 год. лабораторні.

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом Кучинська І.О., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої та вищої освіти і управління навчальним закладом Ковальчук Г.П.

Мета курсу: ознайомлення студентів з системою та змістом роботи керівника навчального закладу, принципами, методами, функціями управлінської діяльності, дослідженням її ефективності, пошуками шляхів оптимізації керівництва процесом управління; формування у студентів

стійких практичних умінь і навичок керівника навчальним закладом; формування готовності керівника до цілісного бачення проблем розвитку сучасних освітніх закладів, використання професійних і новітніх технологій управління організацією.

Основні завдання дисципліни:

- озброїти майбутніх керівників у сфері освіти і виробничого навчання теоретичними знаннями і практичними вміннями та навичками з теорії та практики управління статутною діяльністю навчального закладу;
- дати уявлення студентам про систему керівництва у закладі освіти;
- показати студентам специфіку системи управління навчально-виховним процесом;
- ознайомити студентів з функціями керівника навчального закладу;
- формувати у студентів здібність до творчого осмислення мети і завдань функціонування і управління навчальними закладами, усвідомлення перспектив розвитку освітніх закладів, стилю наукової організації праці;
- ознайомити студентів з принципами та методами управлінської діяльності керівника навчального закладу;
- ознайомити студентів з критеріями оцінки якості та ефективності управлінської діяльності у закладі освіти.

Результати навчання: студенти **мають знати** основні питання теорії управління навчальним закладом, зокрема управління його статутною діяльністю;

- структуру системи управління навчальною і виховною діяльністю;
- принципи і методи управління навчальним закладом;
- основні поняття і терміни, пов'язані з педагогічним аналізом освітнього процесу керівником навчального закладу, його специфіку;
- зміст роботи керівника з управління навчальним закладом, сутність його діяльності, сучасні характерні риси керівника;

- принципи побудови адміністративної служби навчального закладу, принципи організаційно-педагогічної діяльності керівника навчального закладу,
- структуру контракту (угоди) керівника навчального закладу з органом управління за підпорядкуванням чи засновником (засновниками) навчального закладу;
- технології управління навчальним закладом з урахуванням особливостей його функціонування;
- особливості діяльності з організації безпеки життєдіяльності у навчальному закладі.
- Студенти **мають** базуючись на теоретичних знаннях про теорію і практику управління навчальною і виховною діяльністю творчо підходити до розв'язання проблем управління навчальним закладом;
- з урахуванням чинних нормативно-правових актів приймати рішення за результатами аналізу пропозицій структурних підрозділів, працівників закладу щодо звернень громадян, громадських об'єднань, державних і недержавних підприємств, установ та організацій, органів місцевого самоврядування з питань, що стосуються діяльності закладу;
- бути від імені навчального закладу в межах його статутних повноважень та у встановленому порядку бути засновником союзів, товариств та асоціацій або брати участь в них;
- приймати рішення в межах статутних повноважень та встановленому порядку зі створення філій, представництв та інших підрозділів НЗ;
- надавати допомогу з формування й забезпечення функціонування органів громадського самоврядування в НЗ;
- ґрунтуючись на знаннях про функції управління, планувати роботу навчального закладу з різних напрямів його діяльності;
- вміти прогнозувати діяльність навчального закладу на основі діагностики навчально-виховного процесу;

- використовувати діагностичні матеріали для здійснення планування;
- складати програму розвитку навчального закладу на основі аналізу проблем педагогічного аналізу процесу навчання;
- практично відпрацьовувати основні моделі організаційної діяльності;
- формувати організаційну культуру навчального закладу;
- на підставі аналізу соціального замовлення на надання певних освітніх послуг, змісту освіти та навчання, з урахуванням вимог чинних нормативно-правових актів, що регулюють діяльність НЗ або впливають на розвиток галузі освіти, перспектив розвитку НЗ, використовуючи методологію діяльнісного підходу, організовувати та контролювати роботу з формування контингенту осіб, які навчаються у закладі, відрахування та поновлення їх на навчання.
- приймати рішення за результатами контролю навчально-виховного процесу, його якості та ефективності в закладі.

Методи викладання дисципліни:

- **словесні методи** (бесіда, розповідь, пояснення, лекція тощо) спрямовані на подання інформації вербальними засобами;
- **наочні методи** (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі) спрямовані на подання інформації шляхом сенсорно-перцептивної діяльності;
- **практичні методи** (виконання завдань практичних занять, тренінги, ділові ігри тощо), спрямовані на формування практичних умінь і навичок.

Методи оцінювання: поточне усне опитування; поточне тестування, модульна контрольна робота; екзамен.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)	Екзамен	Сума

Змістовий модуль 1	МКР	40	100
Поточний контроль			
30 балів	30 балів		

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Березняк Е. Руководство современной школой. — К.: Рад. шк., 1977. — 167 с.
2. Онишків З.М. Основи школознавства: Навчальний посібник для студентів педагогічних вузів. - 3-є видання, доповнене і перероблене. - Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2003. - 176 с.
3. Освітній менеджмент: навчальний посібник / За ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. – К.: Шкільний світ, 2003. – 400 с.
4. Управління навчальним закладом: Навчально-методичний посібник. У двох частинах. Частина 1. Абетка менеджера освіти/ Григораш В.В., Касянова О.М., Мармаза О.І. – Харків: Веста: Видавництво „Ранок”, 2004. – С. 8-9, 11, 34-35, 88-112.
5. Федоров В.Д. Менеджмент закладу освіти, менеджер закладу освіти: психологічні засади. – Кам’янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2004. – С.94 - 182
6. Хриков Є. М. Управління навчальним закладом: Навч. Посіб. – К.: Знання, 2006. – 365 с.
7. Шегда А.В. Менеджмент: Підручник. - К.: Знання, 2004 – 687 с.

Мова викладання: українська.

ПП 07 Психологія управління

Опис (анотація). Дисципліна висвітлює психологічні основи діяльності

менеджерів у системі освіти, аналізує техніки адміністративної роботи, керівництва, спрямовані на формування організаційної культури закладу освіти, забезпечення внутрішніх та зовнішніх комунікацій, господарсько-управлінських процесів за принципами гуманістичного підходу.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 курс (2 семестр).

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології освіти Сич В.М.

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних; 26 год. лекційних, 14 год. практичних занять; заочна форма навчання - 12 год. аудиторних: 8 год. лекційних, 4 год. практичних занять.

Мета навчальної дисципліни: психологічна підготовка майбутніх менеджерів навчальних закладів до кваліфікованого здійснення управлінської діяльності.

Основні завдання:

- теоретичні: розкрити загальні питання психології управління та психологічні умови ефективного управління у системі освіти;
- практичні: сформувати психологічно доцільні вміння й навички роботи з педагогічним колективом (спілкування і взаємодії, мотивації і стимулювання, оцінки й контролю).

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент **повинен знати:** предмет, завдання, основні поняття навчального курсу «Психології управління»; основні психологічні умови ефективного виконання управлінських функцій;

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти:** використовувати психологічні чинники управління навчальним закладом, зокрема, керівництва педагогічним колективом.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші),

створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання практичних завдань, групова робота, конспектування тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, тестування; співбесіда, перевірка конспектів, підсумковий модульний контроль, залік.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сv
Модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
30	50	20	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

4. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління : Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 456 с.

5. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту [Текст] : Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Л. М. Карамушка. - К. : Либідь, 2004. - 423 с.

6. Сич В.М. Психологія управління: Навчальний посібник / В.М. Сич // Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2015 – 180 с.

Мова викладання: українська.

ПП 15 Техніка управлінської діяльності

Опис (анотація). «Техніка управлінської діяльності» висвітлює функції менеджменту, ролі менеджерів різних рівнів у системі освіти, аналізує техніки адміністративної роботи, керівництва, спрямовані на формування організаційної культури закладу освіти, забезпечення внутрішніх та зовнішніх комунікацій, господарсько-управлінських процесів за принципами гуманістичного підходу.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Дуткевич Т.В.; кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології освіти Толков О.С.

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 26 год., з них: денна форма навчання – 50 год. аудиторних; 26 год. лекційних, 24 год. практичних занять; заочна форма навчання - 18 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 8 год. практичних занять.

Мета навчальної дисципліни: базова підготовка майбутніх менеджерів навчальних закладів до кваліфікованого здійснення характерних управлінських функцій (планування, організації, координації, оцінки і контролю, підбору кадрів, прийняття рішень, інноваційного і кризового управління) за принципами гуманістичного підходу.

Основні завдання:

теоретичні: розкрити теоретичні основи технік планування, організації, координації, оцінки і контролю, мотивації, підбору кадрів, прийняття рішень, інноваційного і кризового управління, що їх здійснює менеджер у навчальному закладі;

практичні: сформувати вміння й навички, властиві для управлінської діяльності у навчальному закладі (аналізувати й планувати організаційні процеси, мотивувати педагогів до професійного вдосконалення, здійснювати управлінську комунікацію й координацію, приймати управлінські рішення, оцінювати й контролювати їх виконання, здійснювати кадрову політику, інноваційне й кризове управління).

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:** предмет, завдання, основні поняття навчального курсу «Техніка управлінської діяльності»; основні закономірності й морально-етичні аспекти ефективного виконання управлінських функцій, формування організаційної культури, здійснення інноваційного і кризового управління.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти:**

аналізувати і планувати організаційні процеси, мотивувати педагогів до

професійного вдосконалення, здійснювати управлінську комунікацію й координацію, приймати управлінські рішення, оцінювати й контролювати їх виконання, здійснювати кадрову політику, інноваційне й кризове управління

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання практичних завдань, групова робота, конспектування, опрацювання методичної літератури тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, тестування; співбесіда, перевірка конспектів, підсумковий модульний контроль, екзамен.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Модуль (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
20	30	10		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

13. Про вищу освіту : Закон України № 2984 – ІІІ від 17 січня 2002 р.
// Відомості Верховної Ради України. – 2002. – N 20. – Ст.134.

14. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України N 347/2002 від 17.04.2002 р.

15. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна ХХІ століття») : Постанова Кабінету Міністрів України № 896 від 03. 11.2004 р.

16. Дорошук Г.А. Антикризове управління підприємством : теорія та практика : навч.посіб. / Г.А. Дорошук, Н.М. Дашенко. – Львів : Новий світ-2000, 2010. – 329 с.

17. Мостенська Т.Л. Корпоративне управління : підручник / Т.Л. Мостенська, В.О. Новак, М.Г. Луцький. – К. : Каравела, 2011. – 400 с.

18. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: Навч. посіб. — К.: Знання, 2006. — 365 с.

Мова викладання: українська

ПП 11 Техніка управлінської діяльності

Опис (анотація). «Техніка управлінської діяльності» висвітлює функції менеджменту, ролі менеджерів різних рівнів у системі освіти, аналізує техніки адміністративної роботи, керівництва, спрямовані на формування організаційної культури закладу освіти, забезпечення внутрішніх та зовнішніх комунікацій, господарсько-управлінських процесів за принципами гуманістичного підходу.

Тип: цикл професійної та практичної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Викладацький склад: кандидат психологічних наук, професор кафедри психології освіти Дуткевич Т.В.; кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології освіти Куриця Д.І.

Кількість кредитів: 4 кредитів ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних; 22 год. лекційних, 18 год. практичних занять; заочна форма навчання - 18 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 8 год. практичних занять.

Мета навчальної дисципліни: базова підготовка майбутніх менеджерів навчальних закладів до кваліфікованого здійснення характерних управлінських функцій (планування, організації, координації, оцінки і контролю, підбору кадрів, прийняття рішень, інноваційного і кризового управління) за принципами гуманістичного підходу.

Основні завдання:

теоретичні: розкрити теоретичні основи технік планування, організації, координації, оцінки і контролю, мотивації, підбору кадрів, прийняття рішень,

інноваційного і кризового управління, що їх здійснює менеджер у навчальному закладі;

практичні: сформувати вміння й навички, властиві для управлінської діяльності у навчальному закладі (аналізувати й планувати організаційні процеси, мотивувати педагогів до професійного вдосконалення, здійснювати управлінську комунікацію й координацію, приймати управлінські рішення, оцінювати й контролювати їх виконання, здійснювати кадрову політику, інноваційне й кризове управління).

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:** предмет, завдання, основні поняття навчального курсу «Техніка управлінської діяльності»; основні закономірності й морально-етичні аспекти ефективного виконання управлінських функцій, формування організаційної культури, здійснення інноваційного і кризового управління.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти:**

аналізувати і планувати організаційні процеси, мотивувати педагогів до професійного вдосконалення, здійснювати управлінську комунікацію й координацію, приймати управлінські рішення, оцінювати й контролювати їх виконання, здійснювати кадрову політику, інноваційне й кризове управління

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання практичних завдань, групова робота, конспектування, опрацювання методичної літератури тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, тестування; співбесіда, перевірка конспектів, підсумковий модульний контроль, екзамен.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екз амен	Сума
Модуль (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
20	30	10		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Про вищу освіту : Закон України № 2984 – III від 17 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – N 20. – Ст.134.
2. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України N 347/2002 від 17.04.2002 р.
3. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») : Постанова Кабінету Міністрів України № 896 від 03. 11.2004 р.
4. Дорошук Г.А. Антикризове управління підприємством : теорія та практика : навч.посіб. / Г.А. Дорошук, Н.М. Дащенко. – Львів : Новий світ-2000, 2010. – 329 с.
5. Мостенська Т.Л. Корпоративне управління : підручник / Т.Л. Мостенська, В.О. Новак, М.Г. Луцький. – К. : Каравела, 2011. – 400 с.
6. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: Навч. посіб. — К.: Знання, 2006. — 365 с.

Мова викладання: українська

ПП 13 Управління трудовими ресурсами та змістом робіт

Опис (анотація): Сучасним керівникам і менеджерам необхідні знання в галузі організації та управління; вміння знаходити раціональні організаційні, технічні й економічні обґрунтування управлінських рішень, використовувати різноманітні методи для постійного вдосконалення

діяльності підприємства, підвищення його ефективності за існуючих умов господарювання.

Управління змістом робіт — є складовою загальної системи менеджменту, спрямованої на вирішення комплексу завдань, пов'язаних з контролем, обліком і регулюванням ходу робіт відповідно до запланованих показників. Здійснює цілеспрямований вплив на логічно завершену схему виробництва продуктів (надання послуг), її компоненти та процеси з метою підвищення ефективності їх функціонування.

Управління змістом робіт зорієнтовано на економічну доцільність процесу управління виробництвом і визначається заходами, спрямованими на забезпечення підвищення ефективності виробництва, зростання продуктивності праці, ефективної зайнятості персоналу, оптимальне використання обладнання та інших матеріальних ресурсів, забезпечення виробничого процесу необхідними документами організаційного і технічного характеру.

Тип: нормативна

Термін вивчення: 1 курс, 1-2 семестр.

Кількість кредитів: 4 кредитів ECTS: загальний обсяг – 120 годин, з них: лекцій – 16 год., практичних – 24 год., самостійна робота – 80 год.

Викладацький склад: кандидат економічних наук, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Стрельбіцький П.А.

Мета курсу: здобуття студентами необхідних теоретичних засад, методичних підходів і набуття практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів управління змістом робіт на підприємстві з урахуванням процесу організації виробництва, управління персоналом, підготовки і розповсюдження необхідної інформації та документів.

Основними завданнями є: розкриття сутності теоретико-методологічних та соціально-економічних критеріїв управління змістом робіт на підприємстві (організації); формування теоретичних знань та практичних навичок і вмінь щодо процесу управління змістом робіт з урахуванням усіх

його складових; організація виробництва як цілісного процесу виконання визначених робіт; вивчення механізмів планування та розвитку структури персоналу, задіяного в процесах виконання робіт та управління виконуваними роботами; ознайомлення із шляхами раціоналізації трудових процесів та впровадження оптимальних прийомів і методів виконання робіт; розвиток практичних знань і вмінь щодо роботи з технічною документацією в процесі управління змістом робіт; збір та узагальнення інформації щодо оцінювання тривалості та якості виконаних робіт.

Результати навчання: *студенти мають знати:* сутність та місце управління змістом робіт в системі менеджменту; основні складові визначення необхідних робіт у процесі створення продукту (послуги); основні напрями організації виробничого процесу; вимоги до персоналу підприємства (організації), задіяного на різних етапах і рівнях виробничого процесу; шляхи удосконалення та розвитку кадрового потенціалу підприємства (організації); основні види організаційних і технічних документів, що забезпечують діяльність підприємства в цілому та виробничий процес зокрема; функції та призначення інформаційної служби на підприємстві (організації);

вміти: працювати з нормативними документами; аналізувати та оцінювати процес виконання визначених робіт; розуміти особливості проведення запланованих та позапланових робіт; розраховувати кількісні складові виробничого процесу (персонал, час тощо); складати основні види організаційних документів, що забезпечують діяльність підприємства; забезпечувати ефективний документообіг на підприємстві (організації); розрізняти та опрацьовувати інформацію, призначену для забезпечення внутрішніх і зовнішніх зв'язків підприємства.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесід, створення та розв'язання проблемних ситуацій, розв'язування задач, конспектування, опрацювання методичної літератури, обговорення тематичних статей, дискусії, завдання дослідницького

характеру, критичний огляд наукових публікацій, виконання варіантів ситуаційних вправ та задач, виконання завдань аналітичного характеру.

•Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, бліцопитування, письмове тестування, підготовка рефератів, модульна контрольна робота.

•Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Денна форма навчання				
Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Самостійна робота	Індивідуальне завдання	Екзамен
25	25	5	5	40

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. *Бєбик В.* Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка публік рилейшнз: моногр. — К.: МАУП, 2005.— 440 с.
2. *Безпека праці: ергономічні та естетичні основи:* Навч. посіб. /С. О. Апостолюк та ін. — К.: Знання, 2006. — 215 с.
3. *Богиня Д.П., Грішнова О.А.* Основи економіки праці. — 3-тє вид. — К.: Знання-Прес, 2002. — 313 с.
4. *Бондаренко В. М.* Науково-теоретичні основи міжгалузевої оцінки, управління і забезпечення безпеки праці (Охорона праці та безпека життєдіяльності) // Проблеми освіти. — К., 2001. — вип. 26. — С. 231–22
5. *Василенко В. А., Мельник И. Е.* Стратегии и инновации в системе менеджмента: Учеб. пособие. — М.: МГИУ, 2001. — 418 с.

6. *Василенко В. О., Ткаченко Т. І.* Виробничий (оперативний) менеджмент: Навч. посіб. — К., 2005. — 53 2 с.
7. *Власова Е.Е.* Современный деловой документ. — Харьков: Центр Консулат, 2003. — 212 с.
8. *Гэлловэй Л.* Операционный менеджмент. — СПб.: Питер, 2001. — 320 с.
9. *Герчикова Р.И.* Менеджмент. — М.: ЮНИТИ, 2007. — 511 с.
10. *Гибсон Дж. Л., Иванцевич Д. М., Донелли Д. Х.* Организации: поведение, структура, процессы: пер. с англ. — 8-е изд. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 66 2 с.
11. *Глущик С. В.* Сучасні ділові папери: Навч. посіб. — К., 1998. — 174 с.
12. *Головка В. І., Мінченко А. В., Шарманська В. М.* Фінансово-економічна діяльність підприємства: контроль, аналіз та безпека: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2006. — 44 8 с.
13. *Гончаров А. В.* Безпека праці під час проведення рятувальних робіт на водних об'єктах // Бизнес и безопасность. — 2007. — №3. — С. 5 0—52.
14. Экономика труда: учебник / под. ред. *П. Э. Шлендер, Ю. П. Кокина.* — М.: Юристъ, 2002.
15. *Шимко О. В.* Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. — К.: ЦУД, 2006. - 296 с.

Мова викладання: українська.

ПП 16 Педагогічна майстерність керівника навч закладу

Опис (анотація): дисципліна вивчає сутність поняття «професійна майстерність» та її значення у професійній діяльності керівника навчального закладу. Різноманітність визначень педагогічної майстерності в психолого-педагогічній літературі, характеристику складових частин професійної майстерності (досконале знання керівником теорії управління навчальним

зкладом, знання законів педагогіки та психології, розуміння духовного світу дітей і дорослих, позитивні соціально-психологічні риси керівника, наявність педагогічного такту, володіння педагогічною технікою, власний педагогічний досвід, творчий підхід до роботи, культура педагогічного мовлення).

Тип: цикл загальної підготовки (нормативна).

Термін вивчення: 1 курс (1 семестр).

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та управління навчальним закладом Горбатюк О.В.

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них: денна форма навчання – 150 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 30 год. практичних занять; заочна форма навчання - 20 год. аудиторних: 8 год. лекційних, 12 год. практичних занять.

Мета курсу: узагальнення й синтез педагогічних знань та практичних умінь студентів магістратури, формування готовності оптимально й творчо використовувати їх у професійній діяльності на основі теоретичного осмислення суті педагогічного процесу як цілісної системи й чітко вираженої гуманістичної спрямованості.

Основні завдання:

- формування у магістрантів уявлення про сутність професійно-педагогічної та управлінської діяльності, її цілісний, гуманістичний і творчий характер;
- розвиток педагогічних здібностей, зокрема креативних, які в комплексі з іншими забезпечують успішне виконання професійних функцій;
- формування вміння педагогічної техніки (уміння саморегуляції, мовного і немовного контакту), застосовуючи інтерактивні технології);
- допомога в усвідомленні етичних аспектів професійної діяльності керівника;
- формування та зміцнення установки на постійне особистісне та професійне самовдосконалення;

- озброєння вміннями творчо використовувати найбільш раціональні засоби педагогічного впливу;

- стимулювання самовиховання, самовдосконалення та самоосвіти магістрантів.

Результати навчання. За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:** специфіку педагогічної та управлінської діяльності, її цілісності й гуманістичної основи, складові професійної майстерності керівника, технології педагогічного впливу на особистість учня, колег, колективу в цілому, усвідомлення значущості особистості керівника у процесі її становленні та розвитку.

вміти:

- розвивати та вдосконалювати свої професійні здібності;
- вдосконалювати педагогічну техніку (уміння саморегуляції, мовного і немовного контакту);
- відпрацьовувати уміння педагогічного спілкування;
- усвідомлювати педагогічну задачу та намічувати шляхи її вирішення.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання практичних завдань, групова робота, конспектування, опрацювання методичної літератури.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, тестування; співбесіда, перевірка конспектів, підсумковий модульний контроль, залік.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Екз амен	Су ма
Модуль (100балів)				100
Поточний контроль	МКР	Самості йна робота		

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Барабаш Ю. Г., Позінкевич Р. О. Педагогічна майстерність: теоретичні й навчально-методичні основи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. Г. Барабаш, Р. О. Позінкевич. – Луцьк : РВВ "Вежа" Волинського держ. ун-ту ім. Л.Українки, 2006. – 472 с.

2. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч.-метод. посібник для викладачів і студ. вищих навч. закл. / Г. П. Васянович / Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України ; Львівський науково-практичний центр ; Львівська держ. фінансова академія. – Л. : Норма, 2005. – 343с.

3. Зубенко Л. Г. Ораторське мистецтво : практ. посібник / Л. Г. Зубенко. – К. : Парламентське видавництво, 2002. – 115 с.

4. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос, О. Г. Мирошник, В. А. Семиченко / Академія педагогічної майстерності / Іван Андрійович Зязюн (ред.). – 3-тє вид., допов. і переробл. – К. : СПД Богданова А. М., 2008. – 376 с.

5. Нечепоренко Л. С. Педагогічна майстерність : монографія / Л. С. Нечепоренко / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна. Кафедра педагогіки. – Х. : ХНУ, 2009. –276 с.

6. Педагогічна культура / Харківський держ. ун-т / Л. С. Нечепоренко (ред.). – Х., 1993. – 147 с.

7. Сергеев И. С. Основы педагогической деятельности : учебное пособие / М. С. Сергеев. – ПСб., 2004. – 316 с.

8. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник / С. – К., 2006. – 151 с.
9. Виговська О. Місія директора // Директор школи, ліцею, гімназії. 2002. №1-2.-С.95-110.
10. Гриньова М., Штепо О. Модель менеджера освіти // Підручник для директора. - 2003. - №7-8. - С.25-33.
11. Жерносек І. Професіограма директора школи нового типу: ліцею, гімназії, колегіуму // Управління освітою. - 2004. - жовтень. - С.8-9.
12. Менеджмент організацій: Підручник / За заг. ред. Л.І.Федулової. - К.:Либідь,2003.-448с.
13. Тевлін Б. Резерви підвищення професійної майстерності вчителів // Завуч. - 2004. - №11. - С.3-6.
14. Шкурко Я. Комунікативні характеристики жінки-директора // Директор школи, ліцею, гімназії. - 2004. - № 4. - С.80-86.
15. Божко Л. Формування позитивного іміджу педпрацівників // Психолог. - 2004. - №7. - С.4-9. .
16. Гулак І. Культура сучасного керівника // Завуч. - 2005. - №26. - С.2-5.
17. Естетика: Навчальний посібник / За редакцією В.О.Лозового. - К: ХРІНКОВ ІНТЕР, 2003. - 205с,
18. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. - 2-ге вид., допов. і переробл. - К.: Вища шк., 2004. - 422с.
19. Пенькова О. Проблема іміджу: соціокультурний і психолого-педагогічний аспекти // Рідна школа. - 2002. - №6. - С.47-48.

Мова викладання: українська.

2 курс
ОС «магістр» 1 рік 4 місяці навчання
(3 семестр)

012 Дошкільна освіта

ПП 01 Методика викладання дошкільної педагогіки у вищій школі

Опис (анотація): навчальна дисципліна забезпечує підготовку магістрів галузі знань 01 Освіта спеціальності 012 Дошкільна освіта, що розкриває найсучасніші й адекватні в умовах дошкільного і загальноосвітнього навчальних закладів технології, методики і методи вирішення поставлених завдань; є складовою циклу педагогічних дисциплін, що забезпечують формування професійної компетентності майбутнього викладача.

Тип: *цикл професійної підготовки (нормативна).*

Термін вивчення: 2 курс магістратури (3 семестр).

Кількість кредитів: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них аудиторних – 50 год., а саме лекційних – 26 год., практичних – 24 год., самостійна робота – 100 год.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти Гордійчук М.С.

Мета курсу: оволодіння студентами ґрунтовними знаннями дошкільної педагогіки вищої школи, професійними особливостями викладання дисциплін педагогічного спрямування та управління навчально-виховним процесом у освітніх закладах III-IV рівнів акредитації.

Фахівець освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за період навчання здобуває спеціальні знання та уміння, призначені для виконання відповідних педагогічних функцій, пов'язаних з викладацькою діяльністю за спеціальністю 012 Дошкільна освіта і готується до виконання наступних завдань:

- організація та проведення навчально-виховної роботи з педагогічного циклу дисциплін, а саме курсу «Дошкільна педагогіка» зі студентами ліцеїв, коледжів, вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації;
- формування вміння організації змістовної самостійної діяльності студентів;
- вивчення вікових та індивідуальних особливостей молоді і врахування їх в організації роботи;
- сприяння розвитку природжених задатків: рухових, лінгвістичних тощо;
- виготовлення наочних, дидактичних посібників та інших видів методичного забезпечення для різних аспектів роботи;
- аналіз передового педагогічного досвіду початкової освіти і творче впровадження його у свою роботу;
- узагальнення власного педагогічного досвіду та прогнозування щодо його застосування, корекції, поширення;
- вивчення психолого-педагогічної, методичної літератури та вдосконалення на її основі власного досвіду (професійного рівня) тощо.

Результати навчання – студенти мають *знати*:

- ключові поняття курсу, суть і структуру педагогічного процесу у ВНЗ;
- особливості, принципи, методи та форми його організації;
- інтерактивні та сучасні технології викладання курсу;
- види планування;
- критерії оцінки знань студентів;
- види самостійної роботи.
- ***вміти*:**
- забезпечувати оптимальне, науково-обґрунтоване викладання фахових дисциплін;
- проектувати процес реалізації завдань виховання і навчання дітей дошкільного віку в умовах суспільного та сімейного дошкільного

виховання на семінарських, практичних та лабораторних заняттях з дисциплін педагогічного циклу;

- планувати навчально-виховний процес у вищому навчальному закладі;
- проводити лекційні, практичні, лабораторні заняття з «Педагогіки дошкільної» та фахових методик дошкільної освіти;
- здійснювати поточний і підсумковий контроль знань студентів;
- створювати навчально-методичне забезпечення;
- раціонально й науково обґрунтовано організовувати самостійну роботу.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, лекції в форматі Power Point, евристична бесіда; розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична підготовка студентів та практична.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання модульної контрольної роботи, виконання індивідуальних завдань.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ за змістовими модулями:

Контроль (72 бала) Денна форма навчання			Іспит	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		28	100
Поточний контроль (максим. – 24 бала)	Поточний контроль (максим. – 36 балів)	МКР (максим. – 12 балів)		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Список використаної літератури:

1. Волошин М. Д. Методика викладання у вищій школі [Текст] : навчальний посібник для студентів ВНЗ / М. Д. Волошин,

- Л. П. Ларичева, Я. М. Черненко ; Дніпродзержин. держ. техн. ун-т (ДДТУ). – Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2014. – 260 с.
2. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі [Текст] : навчальний посібник / В. В. Каплінський. – Вінниця : Нілан, 2015. – 223с.
 3. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник – К. : Центр учбової літератури, 2007 – 232 с.
 4. Потапюк Л. М. Методика викладання [Текст] : навчальний посібник / Л. М. Потапюк. – Луцьк : Луцький НТУ, 2012. – 264 с.
 5. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект : монографія / Олександр Володимирович Малихін. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. – 307 с.
 6. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. – Київ : КНТ, 2014. – 262 с.
 7. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2014. – 456 с

Мова викладання: українська.

ПП 15 Оздоровчі технології та діагностичні методики **фізичного розвитку дітей**

Опис (анотація): навчальна дисципліна, що розкриває найсучасніші й адекватні в умовах дошкільного і загальноосвітнього навчальних закладів технології, методики і методи вирішення поставлених завдань; є складовою циклу педагогічних дисциплін, що забезпечують формування професійної компетентності дошкільного вихователя.

Тип: *цикл професійно-орієнтованої гуманітарної підготовки (нормативна).*

Термін вивчення: 4 курс (2 семестр).

Кількість кредитів: 3,5 кредитів ECTS: усього 105 год., з них аудиторних – 42 год. (лекційні – 22, практичні – 20).

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Галаманжук Л.Л.

Мета курсу: формування у студентів знань із основ оздоровчих технологій, умінь і навичок проектувати такі технології, а також визначати стан фізичного розвитку, коригувати зміст оздоровчого фізичного виховання та організацію цього процесу в дошкільних навчальних закладах.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- забезпечення усвідомленого використання фахівцями освітніх технологій з урахуванням завдань дошкільної освіти, інтересів, здібностей дошкільнят інших індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку;
- формування професійного інтересу до навчальної дисципліни та світоглядних позицій у майбутніх дошкільних педагогів;
- формування знань і практичних умінь, навичок управління таким педагогічним процесом як фізичне виховання дітей дошкільного віку;
 - оволодіння педагогічними технологіями оздоровчого змісту , на основі усвідомлення їхніх структурних складових, доцільності застосування відповідно до задатків, нахилів, здібностей дитини з урахуванням її індивідуальних, психічних і фізичних особливостей, особистісних потреб;
 - формування практичних умінь і навичок, пов'язаних із діагностикою рівня фізичного розвитку, функціональних можливостей систем організму, рухової підготовленості дитини.

Результати навчання: студенти **мають знати** – сучасні педагогічні технології оздоровчого змісту; принципи проектування таких педагогічних технологій; методи, засоби, форми рухової активності дітей дошкільного віку для сприяння належному фізичному розвитку і здоров'ю; стан фізичного розвитку і здоров'я дітей дошкільного віку на сучасному етапі; методики й методи визначення фізичного розвитку і здоров'я дітей

дошкільного віку. Студент **повинен уміти:** впроваджувати технології розвивального та особистісно-орієнтовного навчання в процес фізичного виховання дітей у ДНЗ, використовуючи різні форми, зокрема лекції, наради, науково-методичні конференції, аналіз ефективності авторських систем роботи; здійснювати об'єктивний аналіз результативності фізичного виховання (використовуючи спостереження за цим процесом), вміти вносити необхідні корективи в нього, визначати найдієвіші технології формування моторної функції, зміцнення і збереження високого рівня здоров'я дошкільників; аналізувати та узагальнювати результати науково-педагогічних досліджень, визначаючи передові загальнопедагогічні, галузеві, локальні й модульні вузькометодичні технології з фізичного виховання; оцінювати розвиток фізичних якостей, рівень фізичної підготовленості дітей, якісні й кількісні показники оволодіння основними рухами; володіти методикою комплексної оцінки рухової активності дошкільників упродовж дня (визначення обсягу, тривалості, інтенсивності); забезпечувати належні умови (залежно від посадового статусу) для фахового зростання педагогів різних категорій в галузі фізичного виховання шляхом організації консультування, проведення семінарів, семінарів-практикумів, лекцій, педагогічних нарад, методичних об'єднань та науково-практичних конференцій; забезпечувати оволодіння педагогічними працівниками методиками визначення фізичного розвитку дітей, враховуючи існуючі нормативи оцінки; озброювати педагогічних працівників ДНЗ практичними вміннями діагностувати стан формування постави, склепіння стопи, раціонально проводити заходи з упередження певних порушень стану здоров'я, рівня рухової підготовленості дошкільників; забезпечувати доцільне оснащення методичного кабінету науково-методичною літературою, дидактичними розробками в галузі фізичного виховання; забезпечувати (в межах своїх повноважень) оснащення ДНЗ стандартним та нестандартним обладнанням спортивних

залів, куточків фізичної культури у навчальних групах, спортивних майданчиків.

Методи викладання навчальної дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, лекції в форматі Power Point, евристична бесіда; розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична підготовка студентів та практична.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання модульної контрольної роботи, виконання індивідуальних завдань.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Контроль (72 бала)			спит	ума
Денна форма навчання				
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		8	00
Поточний контроль (максим. – 24 бала)	Поточний контроль (максим. – 36 балів)	МКР (максим. – 12 балів)		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Апанасенко Г. Л. Санологія (медичні аспекти валеології) : підручник [для лікарів-слухачів закл. (факульт.) післядипл. осв.] / Апанасенко Г. Л., Попова Л. А., Магльований А. В. — Л. : Кварт, 2011. — 303 с.

2. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» МОН України, АПН України : наук. ред. та упор. О. Л. Кононко. — К. : Світич, 2008. — 430 с.

3. Бар-Ор О. Здоровье детей и двигательная активность : от физиологических основ до практического применения / О. Бар-Ор, Т. Роуланд ; пер. с англ. И. Андреев. — К. : Олимп. л-ра, 2009. — 528 с.

4. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / Білан О. І., Возна Л. М., Максименко О. Л., Овчаренко Л. Р. [та інші]. — Тернопіль : Мандрівець, 2013. — 264 с.

5. Винник Д. П. Адаптивное физическое воспитание и спорт. — К. : Олимп. лит., 2010. — 608 с.

6. Галаманжук Л. Л. Організація і методика фізичної активності дітей дошкільного віку з формування рухового потенціалу : навч. посіб. / Галаманжук Л. Л., Балацька Л. В., Єдинак Г. А. — Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2014. — 160 с.

7. Галаманжук Л. Л. Превентивний розвиток рухової активності дітей дошкільного віку : монографія / Л. Л. Галаманжук. — Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. — 500 с.

8. Герасимчук А. Ю. Програмування занять фізичними вправами превентивної спрямованості для 6-річних дітей : навч. посіб. / Герасимчук А. Ю., Галаманжук Л. Л., Єдинак Г. А. — Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2014. — 180 с.

9. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту : О. В. Огнев'юк, К. І Волинець ; наук. кер. програмою : Проскура О. В., Кочина Л. П., Кузьменко В. У., Кудикіна Н. В. ; авт. кол. : Беленька Г. В., Белкіна Е. В., Богініч О. Л., Богданець-Білоskalенко Н. І. [та ін.] / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головне упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. — 3-є вид., доопр. та доп. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. — 492 с.

10. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І. М. Дичківська. — К. : Академвидав, 2004. — 352 с.

11. Іванова Л. І. Теорія і методика оздоровчої фізичної культури : навч. посіб. / Іванова Л. І., Путров С. Ю., Карпюк Р. П. — К. : Козарі, 2010. — 276 с.

12. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. — Тернопіль : Мандрівець, 2014. — 144 с.

13. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / О. О. Андрієтті, О. П. Голубович, О. П. Долина, Т. В. Дяченко [та ін.]. — Тернопіль : Мандрівець, 2013. — 104 с.

14. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести (семи) років / Аксьонов О. П., Аніщук А. М., Артемова Л. В. [та ін.] : наук. керівник О. Л. Кононко. — К. : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. — 452 с.

15. Світ дитинства : комплексна освітня програма для дошкільних навчальних закладів / упоряд. О. М. Байєр, Л. В. Батліна, А. М. Богуш [та ін.]; наук. керівник акад. А. М. Богуш; за заг. ред.. Л. В. Батліної. — Тернопіль : Мандрівець, 2014. — 200 с.

16. Шиян Б. М. Наукові дослідження у фізичному вихованні та спорті : навч. посібник / Шиян Б. М., Єдинак Г. А., Петришин Ю. В. — [2-е вид. стереотип.]. — Кам'янець-Подільський : Рута, 2013. — 280 с.

Мова викладання: українська.

ПП 03 Сучасні технології викладання фахових методик дошкільної освіти у вищій школі

Опис (анотація): навчальна дисципліна, що розкриває найсучасніші й адекватні в умовах дошкільного і загальноосвітнього навчальних закладів технології, методики і методи вирішення поставлених завдань; є складовою циклу педагогічних дисциплін, що забезпечують формування професійної компетентності майбутнього викладача.

Тип: *цикл професійної підготовки (нормативна).*

Термін вивчення: 1-2 курси магістратури (2-3 семестри).

Кількість кредитів: 5,5 кредитів ECTS: всього 165 год., з них аудиторних – 58 год., а саме лекційних – 30 год., практичних – 28 год.

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти Галаманжук Л.Л.

Мета курсу: формування у студентів знань із основ технологій, пов'язаних із викладанням фахових методик у вищій школі.

Основні завдання дисципліни:

1. Формування знань про принципи, складові та способи реалізації технологій викладання фахових методик дошкільної освіти.
2. Формування вмінь і навичок використовувати одержані знання у практичній діяльності.
3. Розвиток творчих здібностей, ініціативності, самостійності студентів і творчого мислення.
4. Актуалізувати інтерес студентів до використання наявних у педагогіці вищої школи технологій, що пов'язані з дошкільною освітою.

Результати навчання – студенти **мають знати:** базові положення, пов'язані з технологіями викладання фахових методик дошкільної освіти у вищій школі. Студенти **мають уміти:** виокремлювати актуальні проблеми сучасного навчального процесу у вищій школі; вміти передавати навчальну інформацію, використовуючи весь арсенал сучасних засобів, методів, прийомів; сприяти посиленню мотивації студентів до навчальної діяльності, пов'язаної із фахових методик дошкільної освіти; формувати самостійність, компетентність студентів та спонукати їх до інтеграції кожного в діяльність, яку здійснює колектив.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, проблемна розповідь, пояснення, проблемна лекція, лекції-дискусії, лекції в форматі Power Point, евристична бесіда; розбір конкретної ситуації (кейс-стаді), консультування, Інтернет-форум, ділова педагогічна гра, самостійна теоретико-аналітична підготовка студентів та практична.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання модульної контрольної роботи, виконання індивідуальних завдань.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Контроль (72 бала)			спит	ума
Денна форма навчання				
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		8	00
Поточний контроль (максим. – 24 бала)	Поточний контроль (максим. – 36 балів)	МКР (максим. – 12 балів)		

Форма підсумкового контролю: іспит.

Перелік основної літератури:

1. Галаманжук Л. Л. Організація і методика фізичної активності дітей дошкільного віку з формування рухового потенціалу : навч. посіб. / Галаманжук Л. Л., Балацька Л. В., Єдинак Г. А. — Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2014. — 160 с.
2. Галаманжук Л. Л. Превентивний розвиток рухової активності дітей дошкільного віку : монографія / Л. Л. Галаманжук. — Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. — 500 с.
3. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Малихін О. В., Павленко І. Г., Лаврентьєва О. О., Матукова Г. І. — К. : КНТ, 2014. — 262 с.
4. Фіцула М, М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. — К. : Академвидав, 2006. — 352 с.

Мова викладання: українська.

ПП 20 Мовознавчі та математичні компетенції майбутніх учителів

ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

1. Мета вивчення навчальної дисципліни у контексті підготовки фахівців певної спеціальності. Її взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами навчального плану підготовки фахівців.

Метою викладання навчальної дисципліни «Мовознавчі та математичні компетенції майбутніх учителів початкових класів» є визначення, тлумачення й оцінка основних термінологічних комунікативних понять, які є базами для формування комунікативних компетентностей студентів ВНЗ у процесі навчання; підвищення рівня лінгвістичної та лінгводидактичної культури майбутніх учителів початкових класів; формування та удосконалення професійних мовно-мовленнєвих і комунікативних компетентностей, а також мисленнєво-мовленнєвої поведінки в будь-яких комунікативних ситуаціях учителя початкової школи для здійснення постійного професійно-особистісного розвитку, самовдосконалення й самореалізації в умовах особистісно зорієнтованого навчання; ознайомлення з сучасними концепціями та технологіями навчання дітей молодшого шкільного віку мовознавчого циклу.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Мовознавчі та математичні компетенції майбутніх учителів початкових класів» логічно завершує лінгводидактичну підготовку майбутніх педагогів. Їй передують засвоєння практикуму з сучасної української мови, основ культури та техніки мовлення, лінгводидактики.

2. Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни. Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування.

У студентів мають бути сформовані такі компетентності: ефективно і гнучко використовувати мовлення в різноманітних ситуаціях соціального, навчально-академічного та професійного спілкування; володіти видами мовленнєвої діяльності на відповідному рівні в різноманітних ситуаціях

мовлення; засвоїти синтаксичні, семантичні та фонетичні правила й закономірності сучасної української мови.

Студенти повинні знати основні поняття курсу з урахуванням сучасного стану мовознавчої науки; історію розвитку і становлення української мови; основні функції мови, стильові різновидності усної і писемної форм літературної мови; лексичне багатство української мови – типи лексичних одиниць, нейтральну й експресивну лексику, засоби вираження експресії; правильність уживання граматичних форм; структуру синтаксичних одиниць; техніку виразного мовлення.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

Змістовий модуль 1

Тема 1. Мовознавчі компетенції: теоретичні основи.

Тема 2. Фонетичні одиниці та засоби. Фонетичні процеси.

Тема 3. Слово та його значення. Лексико-семантичні категорії.

Тема 4. Стилiстичне використання морфологiчних засобiв мови.

Тема 5. Стилiстичне використання синтаксичних засобiв мови.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни (кількість кредитів ЄКТС, кількість годин, у тому числі годин аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 140 годин / 4 кредити ECTS

5. Форма семестрового контролю.

Залік.

6. Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання).

Мартіна О.В.; канд. філ. наук, доцент., кандидат фізико-математичних наук, доцент Гнатенко О.С.

7. Перелік основної літератури.

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : [підручник] / Ф. С. Бацевич. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2004. – 344 с.
2. Береза В. Комунікативна компетенція як основа формування національно свідомої особистості / В. Береза // Рідна школа. – 2007. – № 11/12. – С. 13-16.
3. Гончаренко С. Методологічні особливості наукових поглядів на педагогічний процес / С. Гончаренко, В. Кушнір, Г. Кушнір // Шлях освіти. – 2008. - №4(50) – С. 2-10.
4. Заблоцька О.С. Компетентнісний підхід як освітня інновація: порівняльний аналіз / О.С. Заблоцька // Вісник Житомирського державного університету. – Випуск 40. – Серія: Педагогічні науки. – 2008. – С. 63-68.
5. Заброцький М.М. Технологія розвитку комунікативної компетентності вчителя / М.М. Заброцький // Практична психологія та соціальна робота. - 2007. - № 1. - С. 28-32; № 7. - С. 31-34.
6. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту : [навч. посібник] / Т. А. Єщенко. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 264 с.
7. Загнітко А.П. Лінгвістика тексту: Теорія і практикум : [науково-навчальний посібник]. – Донецьк : ДонНУ, 2006. – 289 с.
8. Ковалик.І.І. Методика лінгвістичного аналізу тексту / І. І. Ковалик, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ.- К. : Вища школа, 1984. – 363 с.
9. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : [навч. посіб.] / І. М. Кочан. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Знання, 2008. – 423 с.
10. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту / Марія Крупа. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. – 461 с.
7. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : [навч. посібник] / В. А. Кухаренко. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2004. – 272 с.
11. Леонтьєва І. Формування комунікативної компетенції студентів старших курсів класичного університету при вивченні дисципліни «педагогічна майстерність» / І. Леонтьєва // Дослідження молодих учених у

контексті розвитку сучасної науки: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (20 квітня 2011 року). – К., 2011. – С. 90-92.

12. Максименко С.Д. Технологія спілкування (комунікативна компетентність учителя: сутність і шляхи формування): [посібник] / С.Д. Максименко, М.М. Заброцький. – К. : Главник, 2005. – 111 с.

13. Ничкало Н.Г. Українська наукова школа педагогічної майстерності – скарбниця сьогодення і майбутнього / Н.Г. Ничкало // Вища освіта України. – 2014. – № 3 (додаток 2). – С. 26.

14. Онищенко І.В. Формування творчої компетентності майбутнього вчителя початкових класів у процесі професійної підготовки / І.В. Онищенко // Педагогіка вищої та середньої школи: Збірник наукових праць – 2012. – Вип. 36.- Кривий Ріг: КПІ ДВНЗ «КНУ», 2012. - С. 182-187.

15. Різун В.В., Нариси про текст. Теоретичні питання комунікації і тексту /В. В. Різун, А. І. Мамалига, М. Д. Феллер.– К. : Редак. видав. центр “Київський ун-т”, 1998. – 336 с.

16. Селиванова Е.А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации: [монограф. учебное пособие] / Е. А. Сельванова. – К. : Брама, 2004. – 336 с.

17. Теорія і практика лінгвістичного аналізу художнього тексту : [збірник]. - Тернопіль: Лілея, 1997. - 172 с.

18. Шанский Н.М. Лингвистический анализ художественного текста / Н. М. Шанский.-Ленинград : Просвещение, 1990. - 715 с.

013 Початкова освіта

ПП 02 СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ

ФАХОВИХ МЕТОДИК ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

1. Мета вивчення навчальної дисципліни у контексті підготовки фахівців спеціальності 013 Початкова освіта – підготовка студентів – викладачів педагогіки, психології та методики початкової освіти,

організаторів початкової освіти – виробничої діяльності, до застосовування сучасних технологій навчання фахових методик початкової освіти у вищій школі, основних методів та форм міжособистісної взаємодії, формування вмінь створювати ефективні навчальні ситуації в освітньому та виховному процесі вищої школи, вироблення зрілості методичних суджень щодо специфіки викладання фахових методик початкової освіти у закладах вищої освіти, відпрацювання навичок розвитку науково-дослідницької діяльності студентів.

Вивчення дисципліни базується на міжпредметних зв'язках з дисциплінами «Педагогіка та психологія вищої школи», «Методика викладання педагогіки та психології початкової освіти у вищій школі», «Організаційно-методична робота в галузі початкової освіти», «Технології вивчення галузі: "Мова і література", "Математика", "Здоров'я і фізична культура", "Технології", "Мистецтва", "Природознавство" та "Суспільствознавство"», «Методологія та технології інформатизації педагогічної діяльності вчителя початкової школи».

2. Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни:

знання: методичні особливості організації навчального процесу у вищій школі; методологічні та методичні основи викладання фахових методик початкової освіти у вищій школі на засадах технологічності; засоби, методи та технології активізації навчального процесу у вищій школі; відмінності та переваги технологій і методів навчання студентів за традиційною та інноваційними системами;

вміння: визначати основні наукові підходи щодо організації, змісту, методів та технологій процесу підготовки спеціалістів у вищій школі; розробляти й проводити різні види аудиторних навчальних занять з фахових методик початкової освіти; організовувати позааудиторну навчальну діяльність студентів; здійснювати різні види контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти студентів; розробляти навчально-методичні і

дидактичні матеріали з фахових методик початкової освіти; застосовувати новітні й традиційні технології навчання і виховання студентів у процесі здійснення професійно-педагогічної діяльності у вищій школі; визначати складові професійної компетентності педагога вищої школи; володіти механізмами підвищення своєї професійної кваліфікації та технологічно-методичної компетентності.

Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування: в процесі здійснення професійних педагогічних завдань на посаді викладача методик початкової освіти у вищій школі шляхом удосконалення та розробки навчально-методичного забезпечення фахових методик початкової освіти у вищій школі.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами:

Змістовий модуль 1. Психолого-педагогічні основи викладання фахових методик у вищій школі

1. Вища школа в системі освіти України. Методика розробки комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни в умовах європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу.
2. Проектувальна діяльність викладача педагогіки, психології та методики початкової освіти, організатора початкової освіти.
3. Методико-технологічні засади підготовки проведення традиційних та інтерактивних лекційних і практичних занять з фахових методик початкової освіти.
4. Методико-технологічні засади організації та перевірки самостійної роботи, практики студентів та магістрантів з фахових методик у вищій школі.
5. Методико-технологічні засади організації та проведення контролю успішності студента, розробки і застосування тестових завдань та якості навчання з фахових методик початкової освіти у вищій школі у контексті євроінтеграції.
6. Методика розробки та застосування тестових завдань з фахових методик початкової освіти у вищій школі.

*Змістовий модуль 2. Особливості викладання фахових методик у
вищій школі в умовах технологічного підходу*

1. Сучасні технологічні підходи до навчання майбутніх фахівців у галузі початкової освіти у вищій школі.
2. Технології організації та підвищення ефективності навчально-виховного процесу у викладанні методики навчання освітньої галузі " Мова і література".
3. Технології організації та підвищення ефективності навчально-виховного процесу у викладанні методики навчання освітньої галузі "Математика".
4. Технології організації та підвищення ефективності навчально-виховного процесу у викладанні методик навчання освітніх галузей "Природознавство" та "Суспільствознавство".
5. Технології організації та підвищення ефективності навчально-виховного процесу у викладанні методик навчання освітніх галузей "Здоров'я і фізична культура", "Технології" та "Мистецтва".

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 5 кредити ЄКТС, 150 годин, у тому числі:

- денна форма навчання – 58 год. аудиторних: 30 год. лекційних, 28 год. практичних; 92 год. самостійної роботи.
- заочна форма навчання – 18 год. аудиторних: 10 год. лекційних, 8 год. практичних; 132 год. самостійної роботи.

5. Форма семестрового контролю: екзамен.

6. Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання): ***Бахмат Наталія Валеріївна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри.***

7. Перелік основної літератури.

1. Богданович М. В. Методика викладання математики в початкових класах. Навчальний посібник / М. В. Богданович. – Тернопіль : «Богдан», 2008. – 336 с.

2. Галаманжук Л. Л. Превентивний розвиток рухової активності дітей дошкільного віку : монографія / Л. Л. Галаманжук. – Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. – 500 с.
3. Дзюба П.А. Посібник до вивчення дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін в вищій школі» [Текст] : посіб. / П. А. Дзюба, Т. А. Зайцева. – Дніпропетровськ : Ліра, 2015. – 24 с.
4. Коваль Г. П. Методика викладання української мови : навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів / Г. П. Коваль, Н. І. Деркач., М. М. Наумчук. – Тернопіль : Астон, 2008. – 287 с.
5. Коваль Л. В. Методика навчання математики. Теорія і практика / Л. В. Коваль, С. О. Скворцова. – Харків, 2011. – 44 с.
6. Ковальчук А. Ф. Художньо-трудова діяльність майбутніх учителів початкових класів : навчально-методичний посібник / А. Ф. Ковальчук, І. А. Ковальчук. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2014. – 248 с.
7. Кукалець М. В. Методика викладання природознавства у початковій школі / М. В. Кукалець. – Львів : «Новий світ-2000», 2013. – 223 с.
8. Лінник О. О. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ» / О. О. Лінник. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2010. – 248 с.
9. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі : Посібник для вчителів / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Е. В. Белкіна, О. В. Калініченко, І. В. Руденко. – Харків : Веста : Ранок, 2006. – 256 с.
10. Нагаєв М. М. Методика викладання у вищій школі : Навч. посібник / М. М. Нагаєв. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
11. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. – Київ : Літера ЛТД, 2011. – 364 с.
12. Федорчук В. В. Педагогічні технології у початковій школі : навчально-методичний посібник / В. В. Федорчук. – Кам'янець-Подільський : Видавець

ПП 09 МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ **ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

1. Мета вивчення навчальної дисципліни у контексті підготовки фахівців спеціальності 013 Початкова освіта – формування професійної компетентності вчителів початкової школи до використання різноманітних інформаційних технологій в навчальному процесі. курс тісно пов'язаний із дисциплінами: „Сучасні інформаційні технології навчання”, „Основи інформатики з елементами програмування”, „Організація і управління у початковій освіті”, „Педагогічні технології в початковій школі”, „Методика навчання інформатики”, „Актуальні проблемами початкової освіти”, „Методика організації професійної діяльності вчителя в умовах інноваційного освітнього середовища”.

2. Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни:

знання: можливості використання комп'ютера як засобу отримання, обробки й управління інформацією в педагогічній діяльності; основні правила роботи з носіями інформації, розподіленими базами знань, комп'ютерними мережами; основні правила роботи з електронними словниками й іншими електронними ресурсами в навчальному процесі; методи пошуку, аналізу, обробки інформації; особливості створення портфоліо професійних досягнень педагога; види та зміст ЕОР; проблеми застосування ЕОР у навчально-виховному процесі початкової школи та шляхи їх подолання;

вміння: користуватися персональним комп'ютером як засобом пошуку інформації, необхідної для вирішення педагогічних завдань; використовувати в професійній педагогічній діяльності різноманітні носії інформації; використовувати в професійній діяльності електронні словники та інші види електронних освітніх ресурсів для вирішення педагогічних завдань;

вирішувати стандартні завдання професійної діяльності, пошуку, аналізу, оформлення інформації в педагогічній діяльності; використовувати інструменти проектування діяльності (в тому числі колективної), візуалізації ролей і подій.

Навички: володіння основними методами і прийомами роботи на ЕОМ з прикладними програмними засобами; навичками роботи в глобальній мережі Інтернет і з мережевими технологіями, навичками аналізу і вибору програм різного призначення; здатністю роботи з розподіленими базами знань, комп'ютерними мережами; здатністю роботи з електронними ресурсами для вирішення педагогічних завдань; здатністю вирішувати стандартні завдання професійної діяльності на основі інформаційної та бібліографічної культури із застосуванням інформаційних, педагогічних технологій; стандартними методиками пошуку, аналізу та обробки матеріалу педагогічного дослідження тощо.

Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування: в процесі реалізації професійних педагогічних завдань на посаді вчителя початкової школи шляхом впровадження базових методів аналізу і відбору інструментів ІКТ, електронних освітніх ресурсів; здійснення рефлексії рівня інтеграції педагогічної діяльності в інформаційне освітнє середовище (ІОС) й аналіз можливостей ІОС початкової школи; оцінювання потенційних можливостей ЕОР для отримання результатів навчання з предметів початкової школи.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи

інформатизації освіти та використання ІТ в освітньому процесі

1. Вступ. Роль і місце інформатизації педагогічної діяльності в реалізації сучасної освітньої парадигми.
2. Особливості організації педагогічної діяльності вчителя в умовах інформатизації освіти.
3. Можливості розв'язання дидактичних задач вчителя за допомогою

інформаційних технологій.

Змістовий модуль 2. Технології інформатизації

педагогічної діяльності в навчально-виховному процесі закладів вищої освіти

1. Технології організації навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти сучасними інформаційно-комунікаційними засобами навчання.
2. Інформаційно-комунікаційні технології та методи навчання у вищій школі.
3. Технології інформатизації педагогічної діяльності та методика їх використання в практиці вчителя початкової школи та викладача педагогіки, психології і методик початкової освіти.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ЄКТС, 120 годин, у тому числі:

денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних; 80 год. самостійної роботи.

- заочна форма навчання – 16 год. аудиторних: 8 год. лекційних, 8 год. практичних; 104 самостійної роботи.

5. Форма семестрового контролю: залік.

6. Інформація про науково-педагогічного працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання): ***Бахмат Наталія Валеріївна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри.***

7. Перелік основної літератури.

1. Бахмат Н.В. Педагогічна підготовка вчителів початкової школи : інноваційні підходи в умовах хмаро орієнтованого середовища : монографія / Н.В. Бахмат. – Київ, 2016. – 360 с.
2. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В. Ю. Биков. – Київ : Атіка, 2009. – 684 с.
3. Васильєв А. В. Застосування електронного навчання для підготовки й підвищення кваліфікації фахівців ІТ-галузі у вищих навчальних закладах : монографія / А. В. Васильєв, Ю. О. Зубань, Ю. М. Коровайченко,

С. М. Шкарлет. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – 138 с.

4. Засоби інформаційно-комунікаційних технологій єдиного інформаційного простору системи освіти України : монографія / [В. В. Лапінський, А. Ю. Пилипчук, М. П. Шишкіна та ін.] ; за наук.ред. проф. В. Ю. Бикова – Київ : Педагогічна думка, 2010. – 160 с.

5. Карташова Л. А. Система навчання інформаційних технологій майбутніх вчителів суспільно-гуманітарних дисциплін : монографія / Любов Андріївна Карташова. – Луцьк : ТМ "Волиньполіграф" , 2011. – 264 с.

6. Моделювання портфоліо педагога. Навчально-методичний посібник / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; уклад. Н. В. Бахмат. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2014. – 72 с.

ПП 11.12 Мовознавчі компетенції майбутніх учителів початкових класів

1. Мета вивчення навчальної дисципліни у контексті підготовки фахівців певної спеціальності. Її взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами навчального плану підготовки фахівців.

Метою викладання навчальної дисципліни «Мовознавчі компетенції майбутніх учителів початкових класів» є визначення, тлумачення й оцінка основних термінологічних комунікативних понять, які є базами для формування комунікативних компетентностей студентів ВНЗ у процесі навчання; підвищення рівня лінгвістичної та лінгводидактичної культури майбутніх учителів початкових класів; формування та удосконалення професійних мовно-мовленнєвих і комунікативних компетентностей, а також мисленнєво-мовленнєвої поведінки в будь-яких комунікативних ситуаціях учителя початкової школи для здійснення постійного професійно-особистісного розвитку, самовдосконалення й самореалізації в умовах особистісно зорієнтованого навчання; ознайомлення з сучасними концепціями та технологіями навчання дітей молодшого шкільного віку мовознавчого циклу.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Мовознавчі компетенції майбутніх учителів початкових класів» логічно завершує лінгводидактичну підготовку майбутніх педагогів. Їй передують засвоєння практикуму з сучасної української мови, основ культури та техніки мовлення, лінгводидактики.

2. Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни. Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування.

У студентів мають бути сформовані такі компетентності: ефективно і гнучко використовувати мовлення в різноманітних ситуаціях соціального, навчально-академічного та професійного спілкування; володіти видами мовленнєвої діяльності на відповідному рівні в різноманітних ситуаціях мовлення; засвоїти синтаксичні, семантичні та фонетичні правила й закономірності сучасної української мови.

Студенти повинні знати основні поняття курсу з урахуванням сучасного стану мовознавчої науки; історію розвитку і становлення української мови; основні функції мови, стилеві різновидності усної і писемної форм літературної мови; лексичне багатство української мови – типи лексичних одиниць, нейтральну й експресивну лексику, засоби вираження експресії; правильність уживання граматичних форм; структуру синтаксичних одиниць; техніку виразного мовлення.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

Змістовий модуль 1

Тема 1. Мовознавчі компетенції: теоретичні основи.

Тема 2. Фонетичні одиниці та засоби. Фонетичні процеси.

Тема 3. Слово та його значення. Лексико-семантичні категорії.

Тема 4. Граматика. Морфема і словоформа.

Тема 5. Стилiстичне використання морфологiчних засобiв мови.

Тема 6. Стилiстичне використання синтаксичних засобiв мови.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни (кількість кредитів ЄКТС, кількість годин, у тому числі годин аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 140 годин / 4 кредити ECTS

5. Форма семестрового контролю.

Залік.

6. Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання).

Мартіна О.В.; канд. філ. наук, доцент.

7. Перелік основної літератури.

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : [підручник] / Ф. С. Бацевич. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2004. – 344 с.
2. Береза В. Комунікативна компетенція як основа формування національно свідомої особистості / В. Береза // Рідна школа. – 2007. – № 11/12. – С. 13-16.
3. Гончаренко С. Методологічні особливості наукових поглядів на педагогічний процес / С. Гончаренко, В. Кушнір, Г. Кушнір // Шлях освіти. – 2008. - №4(50) – С. 2-10.
4. Заблоцька О.С. Компетентнісний підхід як освітня інновація: порівняльний аналіз / О.С. Заблоцька // Вісник Житомирського державного університету. – Випуск 40. – Серія: Педагогічні науки. – 2008. – С. 63-68.
5. Заброцький М.М. Технологія розвитку комунікативної компетентності вчителя / М.М. Заброцький // Практична психологія та соціальна робота. - 2007. - № 1. - С. 28-32; № 7. - С. 31-34.

6. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту : [навч. посібник] / Т. А. Єщенко. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 264 с.
7. Загнітко А.П. Лінгвістика тексту: Теорія і практикум : [науково-навчальний посібник]. – Донецьк : ДонНУ, 2006. – 289 с.
8. Ковалик.І.І. Методика лінгвістичного аналізу тексту / І. І. Ковалик, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ.- К. : Вища школа, 1984. – 363 с.
9. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : [навч. посіб.] / І. М. Кочан. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Знання, 2008. – 423 с.
10. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту / Марія Крупа. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. – 461 с.
7. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : [навч. посібник] / В. А. Кухаренко. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2004. – 272 с.
11. Леонтьєва І. Формування комунікативної компетенції студентів старших курсів класичного університету при вивченні дисципліни «педагогічна майстерність» / І. Леонтьєва // Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (20 квітня 2011 року). – К., 2011. – С. 90-92.
12. Максименко С.Д. Технологія спілкування (комунікативна компетентність учителя: сутність і шляхи формування): [посібник] / С.Д. Максименко, М.М. Заброцький. – К. : Главник, 2005. – 111 с.
13. Ничкало Н.Г. Українська наукова школа педагогічної майстерності – скарбниця сьогодення і майбутнього / Н.Г. Ничкало // Вища освіта України. – 2014. – № 3 (додаток 2). – С. 26.
14. Онищенко І.В. Формування творчої компетентності майбутнього вчителя початкових класів у процесі професійної підготовки / І.В. Онищенко // Педагогіка вищої та середньої школи: Збірник наукових праць – 2012. – Вип. 36.- Кривий Ріг: КПІ ДВНЗ «КНУ», 2012. - С. 182-187.
15. Різун В.В., Нариси про текст. Теоретичні питання комунікації і тексту /В. В. Різун, А. І. Мамалига, М. Д. Феллер.– К. : Редак. видав. центр “Київський ун-т”, 1998. – 336 с.

16. Селиванова Е.А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации: [монограф. учебное пособие] / Е. А. Селиванова. – К. : Брама, 2004. – 336 с.
17. Теорія і практика лінгвістичного аналізу художнього тексту : [збірник]. - Тернопіль: Лілея, 1997. - 172 с.
18. Шанский Н.М. Лингвистический анализ художественного текста / Н. М. Шанский.-Ленинград : Просвещение, 1990. - 715 с.

014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

ПП 10 ПРАКТИКУМ РОБОТИ З НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНИМИ КОЛЕКТИВАМИ

Опис (анотація) навчальна дисципліна формує практичні навички методичної та диригентської роботи майбутніх керівників народно-інструментальних колективів з народно-інструментальним колективом, а також соціально-історичний підхід до культури інструментального виконавства, сприяє засвоєнню сучасних завдань у галузі пропаганди та практичного використання народного музичного інструментарію.

Тип: дисципліна вільного вибору студента.

Термін вивчення: 1,5 курсу (I, II, III семестри).

Кількість кредитів: 7,0 кредитів ОСТS: загальна кількість годин – 210; з них: 2 год. лекційних, 68 год. практичних; 140 год. – самостійна робота.

Викладацький склад: кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г.

Мета дисципліни: підготовка студентів до організації та здійснення керівництва шкільними народно-інструментальними колективами в умовах позакласної та позашкільної роботи.

Основні завдання дисципліни:

- формування у студентів професійних умінь та навичок гри в оркестрі; виховання навичок колективного виконавства;
- опанування студентами репертуаром для роботи з шкільними народно-інструментальними колективами;
- формування у студентів інтересу, потребу та установку на музично-педагогічну діяльність керівника шкільного НІКу;
- формування психолого-педагогічних та спеціальних умінь, які складають основу професійно-методичного досвіду роботи керівника шкільного НІКу.

Результати навчання: студенти повинні знати:

- вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;
- термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;
- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;
- історичний розвиток народно-інструментального виконавства в Україні;
- організаційно-педагогічні основи створення дитячого народно-інструментального та вокально-хорового колективу;
- вимоги до створення матеріальної бази для ансамблю, оркестру, хору;
- музичні здібності та психофізіологічні особливості дітей молодшого та старшого віку;
- теоретичні відомості про методичну роботу вчителя-керівника дитячого НІКу та хору.

студенти повинні вміти:

- реалізувати свій творчо-художній потенціал в роботі над музичним твором в оркестровому колективі;
- раціонально об'єднувати і підпорядковувати індивідуальну гру колективному виконавству;

- визначати конкретні напрями в узгоджені виконавських операцій щодо відтворення загально-технічних та художніх аспектів оркестрового виконавства.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ, консультування, самостійна теоретико-аналітична, організаційно-методична робота студентів.

Методи оцінювання: поточне усне опитування (індивідуальне та колективне виконання оркестрових партій) та теоретичного матеріалу.

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
40 балів	50 балів	10	

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Бец О.Д., Олійник В.Ф. Троїсті музики: минуле і сьогодення. // Навчально-метод. посібн. – Кам'янець-Подільський., 2009. – 48 с.
2. Барсова І. Книга про оркестр. – К., 1981. – 173 с.
3. Власов В., Олійник О. Народно-інструментальне оркестрове мистецтво // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: Тези Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 02.12.2005). – Київ : НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. – С. 42-49.
4. Власов. В.П. Оригінальний репертуар оркестру народних інструментів як фактор визначення специфіки жанру // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: Тези Всеукраїнської наук.-

практ. конф. (Київ, 02.12. 2005). – Київ : НМАУ

ім. П.

Чайковського, 2005. – С. 92-97.

5. Водяний Б. Народна інструментальна музика Західного Поділля: проблеми еволюції традиційних форм музикування. // Дис. ...канд. мист-ва: спец. 17.00.03 – музичне мистецтво. – Київ, 1994. – 238 с.
6. Воеводин В. Пособие для руководителя студенческого оркестра народных инструментов. – Київ, 2003. – 143 с.
7. Гуцал В. Грає оркестр українських народних інструментів. // Бібліотечка художньої самодіяльності «РАЙДУГА», № 11. – Київ : Мистецтво, 1978. – С. 5– 50.
8. Гуцал В. Грає оркестр українських народних музичних інструментів. – Київ :1978. – 168 с.
9. Гуцал В. Інструментовка для українського оркестру народних інструментів. – Київ, 1988. – 79 с.
10. Гуцал В. Деякі проблеми збереження та розвитку народно-інструментального жанру // Актуальні напрями розвитку академічного народно-інструментального мистецтва: Зб. мат. Другої Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 20-27 березня, 1998). – Київ, 1998. – С. 33–34.
11. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти. – Київ, 1967. – 244 с.
12. Душний А.І. Оркестр народних інструментів на перехресті шляхів академічного виконавського сьогодення // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: тези Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 02.12.2005). – Київ : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2005. – С. 78-87.
13. Іванов П.Г. Оркестр українських народних інструментів. – Київ, 1981. – 110 с.
14. Ільченко О.О. Народне оркестрове виконавство: аматорство і проблеми художності. – Київ, 1994. – 106 с.

15. Каргин А.С. Работа с самодеятельным оркестром народных инструментов. – Москва, 1982. – 158 с.
16. Лапченко В.П. Інструментальні ансамблі в початкових класах. – Київ, 1969. – 150 с.
17. Лапченко В.П. Курс гри в оркестрі народних інструментів. – Київ, 1975.
18. Маринін І.Г. Вибрані твори для оркестру народних інструментів: Репертуарно-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2006. – 136 с.
19. Маринін І.Г., Олійник В.Ф. Народно-інструментальне мистецтво Південно-Західного Поділля: ансамбль троїстих музик Олексія Беца: монографія. – Кам'янець-Подільський: видавець Зволейко Д.Г. 2011. – 320 с.
20. Незовибатько О. Ознайомлення з музичними інструментами та організація інструментальних ансамблів. – Київ, 1966. – 79 с.
21. Пасічняк Л. Особливості формування репертуарних тенденцій академічних народно-інструментальних ансамблів. \ Лілія Пасічняк // Феномен школи в музично-виконавському мистецтві: тези міжн. конф. (22-23 березня 2005 р., Київ). – Київ, Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського, 2005. – С. 63-65.
22. Пастушенко А.С., Пономаренко М.І. Організація фольклорних ансамблів в загальноосвітній школі: Методичні поради студентам-практикантам та вчителям музики. – Рівне, 1989. – 59 с.

Мова викладання: українська.

ПП 02 ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ З ФАХУ

Опис (анотація) навчальна дисципліна “Виконавська майстерність з фаху” передбачає:

- оволодіння спеціальними знаннями, вміннями та навичками гри на основному музичному інструменті, необхідних для відтворення художнього задуму твору на високому художньо-виконавському рівні;

- виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;

- розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі вивчення та виконання музичних творів;

- оволодіння методикою навчання гри на музичному інструменті;

- оволодіння раціональними методами роботи над музичним твором;

- формування навичок самостійної роботи за музичним інструментом.

Тип: дисципліни професійної підготовки.

Термін вивчення: 1,5 курсу (I, II, III семестри).

Кількість кредитів: 11,5 кредитів ОСТS; з них, денна форма навчання: 138 год. практичних занять, 207 год. – самостійна робота.

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Лабунець В. М.; кандидат педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Маринін І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карташова Ж. Ю.; кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва Боршуляк А.М., старший викладач кафедри музичного мистецтва Олійник В.Ф.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Карпенко Т. П.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Барановська С.А.; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Чайка С.В.; викладач кафедри музичного мистецтва Хмелюк М.О.; викладач кафедри музичного мистецтва Лаврентьєва Н.В.

Метою навчальної дисципліни “Виконавська майстерність з фаху” є підготовка майбутнього викладача музичного мистецтва до музично-педагогічної діяльності в школі, музичних дитячих та спеціалізованих мистецьких навчальних закладах, яка передбачає оволодіння студентами

високим рівнем виконавства на музичному інструменті та опанування методикою навчання в класі основного музичного інструмента.

Основні завдання дисципліни: дисципліна «Виконавська майстерність з фаху» передбачає:

- формування у студентів позитивного свідомого ставлення до музично-виконавської підготовки з основного музичного інструмента;
- засвоєння всієї системи виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- формування навичок виконавського саморегулювання виконання музичних творів різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- організація самостійної роботи за музичним інструментом.
- формування у студентів музично-педагогічних здібностей (розвиток музичних здібностей та художніх смаків студентів у процесі виконання музичних творів у класі баяна/акордеона);
- формування у студентів організаційно-педагогічних здібностей (організація та проведення музично-освітніх заходів);
- формування у студентів інструментально-методичних вмінь (для музично-педагогічної роботи в класі баяна/акордеона в музичному дитячому гуртку, студії тощо).
- формування зорової, слухової й рухової сфер виконавця (не допускати переважання однієї над іншою);
- використання сучасних технічних засобів для слухання і запису власних варіантів розучуваного твору;
- використання дидактичних принципів навчання: міцності засвоєння знань (активізація різних видів пам'яті, настанова на міцне і тривале запам'ятовування); свідомості та активності в роботі над музичним твором; цілеспрямоване сприйняття музичного твору, осмислення його змісту, стилю, форми, фактури, а також процесу автоматизації виконавських навичок; систематичності й послідовності (в плануванні роботи, вивченні навчального репертуару і поступовому ускладненні

виконавських прийомів); доступності і врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів (рівень підготовки на музичному інструменті; рівень музичних здібностей).

Результати навчання: студенти повинні **знати:**

- вимоги Галузевого стандарту вищої освіти до особистості та компетентності педагога;
- термінологічний та понятійний апарат музичної педагогіки;
- закономірності, принципи, форми і методи навчання і виховання;
- сучасні тенденції розвитку баянно-акордеонного мистецтва в світі;
- історію музики (з метою осмислити стиль, жанр, форму музичного твору);
- історію розвитку акордеонно-баянного мистецтва;
- сольфеджію, гармонію, аналіз музичних форм (щоб точно відтворити музичну тканину твору, зрозуміти її смисловий розвиток);
- методику гри на баяні (для відбору раціональних рухів, доцільних форм роботи в класі баяна/акордеона).

студенти повинні вміти:

- аналізувати, узагальнювати і застосовувати передовий педагогічний досвід і досягнення психолого-педагогічної науки для систематичного підвищення своєї педагогічної компетентності;
- володіти всією системою виконавських умінь і навичок, необхідних для відтворення художнього задуму твору;
- володіти навичками виконавського саморегулювання;
- виконувати музичні твори різних епох і стилів на високому художньому рівні;
- акомпанувати хору, солістові або власному співу;
- володіти навичками самостійної роботи з основного музичного інструмента.

Методи викладання дисципліни: розповідь, пояснення, власний показ на музичному інструменті, демонстрація, використання технічних засобів.

Методи оцінювання: поточний контроль (оцінювання навичок індивідуальної гри на музичному інструменті, самостійної роботи), а також виконання модульної контрольної роботи (прослуховування державної програми).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	
40 балів	50 балів	10	

Форма підсумкового контролю: залік (2 семестр).

Поточний і модульний контроль (60 балів) (денна форма навчання)			Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
20 балів	30 балів	10 балів		

Форма підсумкового контролю: іспит (3 семестр).

Перелік основної літератури:

1. Аккордеон в музикальнoм училище / Сост. А. Талакин. – Москва : Сов. композитор, 1976. – Вып. 6. – 33 с.
2. Аккордеон в музикальнoм училище. / Сост. В. Накапкин. – Москва : Сов. композитор, 1978. – Вып. 11. – 51 с.
3. Аккордеон в музикальнoм училище. / Сост. В. Бухвостов. – Москва : Сов. композитор, 1980. – Вып. 9. – 51 с.
4. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано : учеб. пособ. / А. Д. Алексеев. – Москва : Музыка, 1978. – 288 с.
5. Альбом баяніста / Упорядн. В. В. Бесфамільнов. – Київ : Музична

Україна, 1978. – 56 с.

6. Андерзен А. Альбом учня-тромбоніста. /А. Андерзен. – Київ : “Музична Україна”, 1991. – 54 с.
7. Акустіді І. Альбом валторніста. / І. Акустіді. – Київ : “Музична Україна”, 1983. – 28 с.
8. Арбан Ж. Прогрессивная школа игры на трубе (а-пистони). / Ж. Арбан. – Москва : “Музыка”. 1984. – 280 с.
9. Бажилін Р. Легка музика для акордеона (баяна) / Муз. ред. та упорядн. А. Семешко, О. Кміть. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – Вип. 1. – 35 с.
10. Басурманов А. Баянное и аккордеонное искусство: Справочник / Под общ. Ред. проф. Н. Я. Чайкина. – Москва : Кифара, 2003. – 560 с.
11. Баштан С. Концертні варіації на тему укр. нар. пісні «Йшли корови із діброви». Репертуар бандуриста, випуск 12 [Ноти] / С. Баштан. – Київ : Україна музична, 1990. – С. 2-3.
12. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 3. – 60 с.
13. Баян на концертній естраді / Муз. ред. А. Семешко, К. Жуков, О. Кміть. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – Вип. 4. – 64 с.
14. Безугла Р.І. Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина ХХ століття). Дисертація на здобуття наукового ступеня канд. мист-ва: спец. 17.00.01. / Київський національний університет культури і мистецтв. – Київ, 2004. – 200 с.
15. Бердієв М. 30 характерних етюдів для труби. / М. Бердієв. – Київ : “Музична Україна”, 1998. – 85 с.
16. Бычков В. Баяно-акордеонная музыка России и Европы, в 2-х кн. Аккордеонная музыка Европы. – Челябинск : Гос. ин-т. искусств, 1977. – 290 с.

- 17.В. Блажевич. Етюды для туби. I часть. / В. Блажевич.— Москва : “Искусство”, 1987. — 55 с.
- 18.Боршуляк А. М. Семантика музичної мови в технології аналізу клавірних творів Й. С. Баха : навч.-метод. посібник / А. М. Боршуляк. — Кам’янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. — 132 с.
19. Вибрані прелюдії та фуги Й. С. Баха в перекладанні для готово-виборного баяна / Переклад та редакція М. Д. Обкрюхтіна. — К. : Музична Україна, 1981. — Вип.1. — 88 с.
- 20.Выготский Л. Психология искусства. — М. : Искусство, 1985. — 480 с.
21. Вівальді А. Класичні твори в перекладенні для двох баянів / Муз. ред. О. В. Кміть. — Тернопіль, 2003. — 26 с.
- 22.Волоцкий П. Хрестоматия педагогического репертуара для трубы. / П. Волоцкий. — Москва : “Музыка”, 1993. — 128 с.
- 23.Воробкевич Т.П. Методика викладання гри на фортепіано / Т.П.Воробкевич. — Львів : ЛДМА, 2001. — 144 с.
- 24.Горенко Л. Робота баяніста над музичним твором: Методичні поради. / Леонід Миронович Горенко. — Київ, 1982. — 52 с.
- 25.Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко. — Львів : ТеРус, 2006. — 20 с.
- 26.Герасименко О. Концертні варіації. Для бандури і фортепіано. Друга редакція [Ноти] / О. Герасименко — Львів : ТеРус, 2006. — 20 с.
27. Герасименко О. Купало. Концертна фантазія для бандури [Ноти] / О. Герасименко. — Львів : ТеРус, 2004. — 10
28. Губанов В. Концертні твори для баяна (акордеона). — Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. — Вип 3. — 36 с.
- 29.Гуральник Н. П. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки : історико-методологічні та теоретико-технологічні аспекти : [монографія] / Н. П. Гуральник. — Київ : НПУ, 2007. — 460 с.
30. Давидов М.А. Школа виконавської майстерності баяніста. / Микола

Давидов. – К., 1998. – 110 с.

31. Дремлюга М. Концертні п'єси для бандури [Ноти] / М. Дремлюга. Київ : Музична Україна, 1974. – 44 с
32. Дутчак В. Аранжування для бандури. – Івано-Франківськ : Плай, 2001. – 90 с.
33. Дутчак В. Традиції харківського способу гри в практиці бандуристів українського зарубіжжя // Проблеми педагогіки мистецтва. – 36. статей : вип. 2. – Ялта : РВВ РВНЗ КГУ, 2007. – С. 47-59. [Серія: Кобзарське мистецтво].
34. Душний А. Педагогічний репертуар для баяніста: навчальний посібник. / Андрій Іванович Душний. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – Вип. 1. – 107 с.
35. Душний А. Творчість композиторів Львівської баянної школи: навч. посіб. [Ноти] / А. Душний, Б. Пиц. – Дрогобич : Посвіт, 2010. – Вип. 2. – 160 с.
36. Зеєгер Ф. Гитара. / Зеєгер Ф. – Berlin, Musicvelag, 1984. – 287 с.
37. Етюды для аккордеона / Сост. М. Двилянський. – Москва : Сов. композитор, 1971. – Вип. 4. – 56 с.
38. Етюды для аккордеона / Сост. М. Двилянський. – Москва : Сов. композитор, 1987. – Вип. 20. – 39 с.
39. Естрадна музика для баяна. / Упорядн. К. Мясков. – Київ., 1962. – 89 с.
40. Єргієв І.Д. Український “модерн-баян” як феномен світового мистецтва: автореф. дис... канд.. мист-ва. – Одеса, 2006. – 20 с.
41. Зубицький В. Концертні твори для баяна (акордеона). – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2004. – Вип. 1. – 44 с.
42. Іванов Є.О. Гармоніки, баяни, акордеони. / Духовні та матеріальні аспекти функціонування в музичній культурі України XIX-XX ст.: навч. посіб. [для вищих закл. мистецтв і освіти] / Є.О. Іванов. – Суми : СумДІТУ, 2002. – 70 с.

43. Имханицкий М. История баянного и аккордеонного искусства: учеб. пособие. – Москва, РАМ им. Гнесиных, 2006. – 520 с.
44. Кашкадамова Н. Б. Історія фортепіанного мистецтва ХІХ сторіччя : підручник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль : АСТОН, 2006. – 608 с. : нот.
45. Кашкадамова Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах : навчальний посібник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль: АСТОН, 1998. – 300 с.
46. Князєв В.Ф. Еволюція виконавської техніки в українській баянній школі (друга половина ХХ століття): автореф. дис... канд.. мист-ва. – Київ, 2005. – 20 с.
47. Кобець І. Початкова школа гри на трубі / за редакцією В. Яблонського. – Київ : “Мистецтво”. 1993. – 254 с.
48. Максимов Е. Ансамбли и оркестры гармоник. Пособие для руководит. самодеят. кол. – Москва : Сов. композитор., 1974. – 276 с.
49. Маркова Е. Н. Вопросы теории исполнительства : материалы к курсу теории исполнительства для магистров и аспирантов / Е. Н. Маркова. – Одесса : Астропринт, 2002. – 128 с.
50. Михайленко Н.П. Методика преподавания игры на шестиструнной гитаре: учебное пособие. / Михайленко Н.П. – Киев. «Книга», 1979. – 236 с.
51. Михайленко Н.П. Методология исполнительского мастерства гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, «Ровно», 2009. – 241 с.
52. Михайленко Н.П. Справочник гитариста. / Михайленко Н.П. – Киев, Fan's Compani, 1998. – 247 с.
53. Мильштейн Я. И. Хорошо темперированный клавир И. С. Баха и особенности его исполнения / Я. И. Мильштейн. – Москва : Музыка, 1967. – 393 с.
54. Мирек А. Из истории аккордеона и баяна. – М.: Музыка, 1967. – 196 с.
55. Мирек А. Гармоника: прошлое и настоящее. Научно-историческая

- энциклопедическая книга. – Москва : Велес, 1995. – 276 с.
56. Музыкальная энциклопедия. – М., 1976. – Т. 3. – 719 с.
57. Мясков К. Концертна п'єса для бандури і фортепіано “Байда” [Ноти] / К. Мясков / муз. ред. О. Созанського. – Торонто-Львів, 1996. – 22 с
58. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога / Г. Г. Нейгауз. – Москва : Дека-ВС, 2007. – 332 с.
59. Овчарова С. Органні хоральні прелюдії Й.С.Баха, перекладені для бандури. / С. Овчарова. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 160 с.
60. Овчарова С. Твори для бандури в супроводі фортепіано. / С. Овчарова. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 76 с.
61. Олексів Я. Токата. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – 16 с.
62. Олійник Ю. Концерт № 4 “Трипільський” для бандури та симфонічного оркестру. Вид. 2-ге зі змін. та доповн. [Ноти] / Ю. Олійник. – Львів : ТеРус, 2010. – 40 с
63. Павліковський В. Альбом бандуриста [Ноти] / В. Павліковський. – Луцьк : Волинська книга, 2007. – 84 с.
64. Педагогический репертуар домриста (четырёхструнная домра) Вып. 3 / сост. И. Шелмаков. – М.: Музыка. – 1968. – 63 с.
65. Педагогический репертуар аккордеониста. III-IV курсы музыкальных училищ / Сост. М. Двилянский. – Москва : Музыка, 1979. – 55 с.
66. Песни и танцы Молдавии / Сост. И. Дубяга. – М. : Музыка, 1981. – 71 с.
67. Пешков Ю. П'єси для акордеона / Упорядн. П. Серотюк. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2006. – 24 с.
68. Платонов М. Хрестоматія педагогічного репертуару для флейти. / М. Платонов. – Москва : “Искусство”, 2001. – 168 с.
69. Поврозняк Й. Гитарный лексикон. – Berlin, Verlag Neue Music, 1979.- 236 с
70. Понизовкин Ю. В. Проблемы интерпретации и редактирования

- клавірних произведень І. С. Баха : учебное пособие /
Ю. В. Понизовкин. – Москва : РАМ им. Гнесиных, 1996. – 64 с.
71. Пуриц І.Г. Гра на баяні: Методичні статті. / Пуриц Іосиф Григорович.
– Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2007. – 232 с.
72. Рейхе У. Избранные этюды для тромбона. Тетрадь І. / У. Рейхе.
– Санкт-Петербург : “Искусство”, 2000. – 28 с.
73. Ривчун А. Школа игры на саксофоне. / А. Ривчун. – Москва :
“Музыка”, 1985. – 240 с.
74. Розанов С. Школа игры на кларнете. / С. Розанов. – Москва :
“Искусство”, 1980. – 295 с.
75. Семешко А. Баян в педвузі. / Анатолий Семешко. – Кривий Ріг, 1993. –
150 с.
76. Соловьев Ю. Пьесы, обработки и этюды для аккордеона. – Москва :
Музыка, 1976. – 47 с.
77. Табаков М. Прогрессивная школа игры на трубе. III-IV части. / М.
Табаков. – Москва : “Музыка”. 1975 р. – 310 с.
78. Табачник Я. П'єси для акордеона. / Ян Табачник. – Київ : Музична
Україна, 1971. – 71 с.
79. Усов А. Школа игры на валторне. / А. Усов. – Москва : “Музыка”,
1993. – 180 с.
80. Хрестоматия аккордеониста / Сост. В. Лушников. – Москва : Музыка,
1990. – 80 с.
81. Хрестоматія педагогічного репертуару баяніста / Упорядн. В. В.
Бесфамільнов, В. В. Паньков, А. А. Семешко. – К. : Музична
Україна. – 1988. – Вип. 1. – 110 с.
82. Хрестоматия для скрипки. Пьесы и произведения крупной формы
(клавір) 39 / сост. М. Гарлицкий, К. Родионов. – Москва: Музыка. –
1988. – 110 с
83. Шмидт-Шкловская А. А. О воспитании пианистических навыков /
А. А. Шмидт-Шкловская. – Москва : Классика-XXI, 2009. – 84 с.

- 84.Штарк А. Хрестоматия для кларнетиста. / А. Штарк. – Москва : “Музыка”, 1994. – 95 с.
- 85.Charnasse Helene. Шестиструнная гитара. От истоков до наших дней / Перевод с французского //. – Москва, «Музыка», 1991. – 87 с.
86. Summerfield M.J. The Classical guitar. Newcastle, Ashley Mark Publishing, 1982. – 146 с.

Мова викладання: українська.

ІІІ 13 ІСТОРІЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА

1. Мета вивчення дисципліни: формування в майбутніх вчителів музики культурологічного уявлення про інструментальне виконавство як форму музичної діяльності в її співвідношенні з діяльністю композитора і слухача; комплексу навичок художньо-естетичного аналізу інструментально-виконавських стилів; ознайомлення з естетичними, педагогічними та виконавськими принципами світових й національних шкіл та окремих видатних музикантів; висвітлення основних стильових етапів розвитку джазового виконавства; набуття музично-історичних, культурологічних знань розвитку виконавського мистецтва у різні історичні періоди, умінь їх педагогічної інтерпретації музикантом-педагогом в галузях освіти та культури.

Дисципліна пов'язана з такими дисциплінами навчального плану підготовки фахівців, як Історія музики, Естетика, Аналіз музичних творів, Гармонія, Основний музичний інструмент.

2. Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення дисципліни Історія інструментального виконавства:

а) інтегральних:

1. здатність до застосування культурологічних, музично-історичних, музично-теоретичних знань, аналізу історико-мистецької хронології розвитку інструментально-виконавського мистецтва та осмислення

семантики музичної мови, що призводить до важливих узагальнень щодо об'єктивності інтонаційно-образного змісту музичного твору й створює передумови адекватного сприйняття й розуміння його художнього образу;

2. володіння досвідом українських та європейських інструментальних шкіл для формування власних виконавських навичок та інтерпретаторських умінь;
3. володіння навичками інструментально-проектувальної діяльності, яка передбачає вміння здійснювати інтеграційні зв'язки, використовувати індивідуальне творче мислення у процесі інтерпретації музичного твору.

б) загальних:

4. наявність загальної культури педагога-музиканта; глибина і різноманітність професійних інтересів, здатність орієнтуватися в загальному історичному ракурсі інструментально-виконавського мистецтва; розуміння самоцінності та значущості кожного його історичного етапу;
5. здатність визначати актуальні проблеми та сучасні тенденції розвитку світової та вітчизняної музичної культури;
6. усвідомлення взаємозв'язків інструментального мистецтва з іншими видами музичної мистецтва.

в) спеціальних (фахові, предметні):

- 1) володіння комплексом знань музично-історичного та музично-теоретичного змісту;
- 2) здатність аналізувати тенденції розвитку вітчизняної і зарубіжної інструментальних шкіл для визначення ефективних методів формування виконавської майстерності інструменталіста і способів її вдосконалення;
- 3) здатність реалізовувати набутий досвід в процесі вивчення інструментально-виконавських шкіл у виконавській діяльності;

- 4) володіння системою знань основних виконавських шкіл, їх специфіки, розвитку та представників;
- 5) спроможність оперувати набутими музичними знаннями та вміннями у процесі самостійної діяльності та самоосвіти.

Здобуті внаслідок вивчення дисципліни компетентності можуть бути реалізовані в процесі проведення навчальної (використовуватись на уроках музичного мистецтва, історії тощо) і виховної роботи зі школярами (бесід культурологічного спрямування, лекцій-концертів просвітницького характеру та ін.).

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами:

Змістовий модуль 1. Інструментально-виконавське мистецтво в історичному контексті.

Музичне інструментальне виконавство як самостійний вид художньої творчості.

Виконавський характер музичного мистецтва. Передумови формування професійного музичного виконавства. Напрямки розвитку інструментального виконавства – сольне, групове (ансамблеве), колективне (оркестрове).

Первинні форми музичного виконавства.

Зв'язок історії виконавського мистецтва з розвитком суспільства і форм музичного життя. Стародавні форми музикування. Виконавство в умовах обрядового і побутового музикування. Прикладні форми музикування в релігійному культі. Первинні форми світського музикування.

Музичне виконавство в античний період і в Середньовіччі.

Фіксація музики умовними знаками (невми, ноти) як необхідна умова виникнення виконавського мистецтва. Античні форми виконавського мистецтва. Розвиток виконавського мистецтва в епоху Середньовіччя в рамках культової музики. Розвиток поліфонічного мистецтва та музичного інструментарію. Орган. Лютня. Віоли. Духові інструменти. Звільнення

професійного музичного мистецтва з-під пануючого впливу церкви в епоху Відродження.

Виконавське інструментальне мистецтво XVII-XVIII століть.

Розвиток скрипкового мистецтва в XVII ст. Створення класичного типу скрипки.

Високий технічний і художній рівень органного, клавірного і лютневого виконавства в XVII-XVIII століттях. Розвиток нових інструментальних жанрів. Розквіт сольного виконавства. Новий тип музиканта-практика – універсального художника, який володіє багатосторонніми знаннями і навичками. Збагачення засобів виконавської виразності в музичному мистецтві кінця XVIII в. Розвиток інструментальної віртуозності, завершення формування симфонічного оркестру. Молоточкове фортепіано – попередник сучасного рояля. Прагнення композиторів до точного запису нотного тексту і фіксації виконавських вказівок.

Музичне виконавство в XIX столітті.

Розподіл праці композитора і виконавця на початку XIX ст. Формування нового типу виконавця-інтерпретатора та виконавця-віртуоза. Зростання ролі інструментальної музики. Нові просторово-акустичні умови музикування у великому концертному залі, їх вплив на музичний інструментарій і способи звуковидобування. Виконавська діяльність найбільших музикантів, що ознаменувала початок сучасного виконавського мистецтва. Формування виконавських шкіл, напрямків і стилів. XIX століття – час створення ряду нових музичних інструментів. Виникнення акордеона, саксофона та ін. Винахід на межі XIX–XX ст. грамзапису – засобу фіксації конкретного виконавського процесу і поширення музичної культури в суспільстві.

Розвиток музичного інструментального виконавства в XX столітті.

Аемоційність, апсихологізм, фетишизація техніки в урбаністичному виконавському стилі (1920-30-ті роки). Еволюція виконавських засобів виразності і принципів концертності. Виконання сучасної музики і нові завдання, що стоять перед виконавцями. Складноладове і мікроінтервальне

висотне інтонування. Особливі прийоми гри на музичних інструментах. Створення електронних музичних інструментів і синтезаторів, їх технічні і художні особливості. Розвиток алеаторики, яка передбачає неповну фіксацію музичного тексту. Використання в музичному виконавстві феномена просторової локалізації звуків. Широке застосування стереофонічних ефектів, створення творів для декількох оркестрів, використання можливостей сучасної акустичної техніки, розташування виконавців серед публіки. Створення творів, які передбачають переміщення звуку по відношенню до слухача.

Становлення інструментального виконавства в Україні.

Розвиток музичної культури Київської Русі: професійна музика княжого двору і церковна музика. Музичний інструментарій оркестрів. Перші інструментальні жанри української музики – танці (гопак, козачок та гайдук). Розвиток національного фортепіанного мистецтва у ХХ ст. Виконавська активність піаністів Києва, Харкова, Житомира, Полтави, Чернігова, Львова: сольні та ансамблеві концертні виступи українських піаністів (Ф. Якименко, В. Пухальський, О. Горовиць) в 1900–1920 рр. Відкриття перших консерваторій. Розвиток вітчизняного скрипкового мистецтва (Б. Которович, Ю. Башмет). Народньо-інструментальне виконавство ХХ століття. Удосконалення музичного інструментарію (бандури, цимбалів, баяна та ін.). Основні представники баянно-акордеонного мистецтва.

Історія джазового виконавства та його стилів.

Джаз як результат синтезу європейської та афро-американської музичних культур. Становлення класичного джазу. Перший знаменитий джазовий оркестр класичного новоорлеанського стилю «Регтайм Бенд» Бадді Болдена. Джаз перехідного періоду та комерційний джаз. Виконавство Л. Армстронга. Представники гарлемського джазу. Зародження стилю свінг та виконавські особливості оркестрів Дюка Еллінгтона, Каунта Бейсі та Гленна Міллера. Стили модерн-джазу, авангарду та їх представники. Стильові особливості сучасного

фортепіанного джазу та його виконавців. Взаємодія фортепіанного джазу з музикою академічної традиції.

Розвиток українського джазового виконавства.

Зародження українського джазового мистецтва. Перші джазові твори в музичному просторі України. Гастролі зарубіжних джазових колективів у Києві, Харкові, Одесі та інших містах. Ю. Мейтус – джазовий композитор й організатор харківських джаз-ансамблів. Л.Утьосов та особливості його джазового оркестру «Теа-джазу». Розвиток сучасного українського джазу. Джазові групи та їх представники. Специфіка українського джаз-фольку.

Музичні конкурси та фестивалі.

Фестивалі сучасного музичного мистецтва як засіб його поширення в слухацьких масах і організації дозвілля населення. Роль радіо, телебачення та інших сучасних засобів масової комунікації в трансляції музичного мистецтва. Широкий міжнародний обмін в галузі музичного виконавства. Взаємодія різних національних і регіональних культур. Вплив музичної культури європейського типу на музику різних регіонів земної кулі. Основні джазові фестивалі в Україні, їх роль в розвитку мистецтва.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ECTS. Загальна кількість годин – 120, з них 40 год – аудиторна робота (20 год. лекційних занять, 20 год. практичних занять).

5. Форма підсумкового контролю: залік

6. Викладацький склад: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва Боршуляк А. М.

7. Перелік основної літератури:

1. Богданов В. Історія духового музичного мистецтва України від найдавніших часів до поч. XX ст.: монографія. – Х.: „Основа”, 2000. – 287 с.
2. Боршуляк А. М. Історія становлення, розвиток та основи джазового виконавства : навчально-методичний посібник / А. М. Боршуляк. – Кам’янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2016. – 155 с.

3. Гуральник Н. П. Розвиток скрипкової школи Східної Європи ХХ століття: історія, теорія, методика : навч.-метод. посібник / Н. П. Гуральник. ім. М. П. Драгоманова, 2005. – 144 с.
4. Гуральник Н. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки / Н. Гуральник. – К. : Вища школа, 2007. – 312 с.
5. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник / М. А. Давидов. – К. : Нац. муз. академія України ім. П. І. Чайковського, 2005. – 419 с.
6. Кашкадамова Н. Б. Історія фортепіанного мистецтва ХІХ сторіччя : підручник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль : АСТОН, 2006. – 608 с.
- 7. Маркова Е. Н. Вопросы теории исполнительства : материалы к курсу теории исполнительства для магистров и аспирантов / Е. Н. Маркова. – Одесса : Астропринт, 2002. – 128 с.**

ПП 14 Історія вокально-хорового виконавства України

1. Мета вивчення навчальної дисципліни у контексті підготовки фахівців певної спеціальності.

Метою вивчення навчальної дисципліни “Історія вокально-хорового виконавства України” є формування у майбутніх вчителів музичного мистецтва ґрунтовної теоретичної бази знань у галузі історії розвитку вітчизняної музичної культури, виховання естетичного смаку на основі вивчення багатой народної та професійної спадщини вітчизняного вокально-хорового мистецтва.

Її взаємозв’язок з іншими навчальними дисциплінами навчального плану підготовки фахівців.

Міждисциплінарні зв’язки: Історія української музики, Художня культура України, Музикознавство, Практикум роботи з вокально-хоровим колективом, Хоровий клас, Вокальний клас, Хорове диригування, Виконавська майстерність з фаху.

2. Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни.

Навчальна дисципліна “Історія вокально-хорового виконавства України” передбачає формування у студентів таких компетентностей:

а) інтегральних:

- здатність до застосування в практиці розв’язання проблем у галузі мистецької освіти історико-культурологічних, науково-педагогічних, мистецтвознавчих знань, використання отриманого досвіду у майбутній педагогічній, виконавській, науково-дослідній діяльності;
- володіння ґрунтовною науково-теоретичною базою, яка сприяє глибокому осягненню сенсу явища національної вокально-хорової виконавської традиції, у якій концентрується багатовіковий досвід народно-пісенної традиції, здобутки вокально-виконавської, хорової творчості художньої еліти етносу;
- сформованість теоретичного апарату українського вокально-хорового мистецтва, що вивчається у дослідницькій площині теорії та історії національної культури.

б) загальних:

- здатність до засвоєння базових знань в галузі музичного мистецтва та музичної педагогіки;
- здатність до аналізу та синтезу проблем музичної педагогіки та вокально-хорової виконавської практики, відшукування ефективних шляхів їх вирішення;
- уміння аналізувати, оцінювати, конкретизувати засоби розв’язання професійних викликів;
- розвиток необхідних професійних якостей особистості фахівця, загального культурного рівня, творчої активності, креативності, прагнення до саморозвитку та самоосвіти у професії.

в) спеціальних (фахові, предметні):

- здатність застосовувати спеціальні знання в галузі вокально-хорового мистецтва, музичної педагогіки при розв'язанні проблемних ситуацій у сфері педагогічної діяльності;
- володіння знаннями та вміннями для ґрунтового аналізу вокально-хорової спадщини вітчизняних композиторів, педагогічного досвіду видатних діячів музичної педагогіки;
- вміння аналізувати історичні аспекти становлення вітчизняної вокально-хорової виконавської традиції з урахуванням поліетнічних впливів та міжкультурних зв'язків;
- уміння глибокого осмислення сучасного змісту вокально-хорової виконавської практики, здатності до аналізу складних мистецьких явищ з опорою на досягнення сучасної мистецької педагогіки та суміжних галузей наук;
- володіння методикою проведення аналізу загального, музично-теоретичного, виконавського компонентів вокальних та хорових творів;
- здатність використання набутих знань, умінь та навичок в процесі самостійного вдосконалення професійних якостей;
- застосування набутих професійно-профільних знань у репетиційній, концертній, педагогічній, науково-дослідницькій діяльності.

Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування.

Під час працевлаштування майбутні фахівці зможуть реалізувати отримані компетентності в ході викладання дисциплін мистецтвознавчого та вокально-хорового циклу.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

Змістовий модуль 1. Історичні аспекти становлення та розвитку вокально-хорового виконавства в Україні

Тема 1. Етнокультурні джерела виникнення національної вокально-хорової виконавської традиції.

Тема 2. Церковна співацька традиція в Україні.

Тема 3. Історичні засади розвитку національної вокально-хорової школи.

Тема 4. Міжкультурні зв'язки та поліетнічні засади розвитку української школи співу.

Тема 5. Формування основ професійного вокально-хорового виконавства в творчій спадщині видатних українських композиторів.

Тема 6. Виникнення та розвиток оперного мистецтва в Україні.

Тема 7. Видатні представники вокально-хорового виконавського мистецтва минулого та сучасності.

Тема 8. Формування сучасної науково-теоретичної бази вітчизняного вокально-хорового мистецтва.

Тема 9. Національні ознаки українського вокально-хорового виконавського стилю.

Тема 10. Сучасні напрямки розвитку вокально-хорового виконавства в Україні.

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни (кількість кредитів ЄКТС – 4, кількість годин: всього – 120, аудиторних – 40, лекційних – 10, практичних – 10, самостійна робота – 80).

5. Форма підсумкового контролю. Екзамен.

6. Інформація про науково-педагогічного працівника, який забезпечуватиме викладання цієї навчальної дисципліни (Прядко Олена Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент).

7. Перелік основної літератури.

Література

1. Антонюк В. Г. Виконавські форми сольного співу: до питання виховання різнопрофільних співацьких особистостей; Дослідницька праця. – К.: Українська ідея, 1999. – 24 с.
2. Антонюк В. Етномузикологічні чинники навчання співу : наукове дослідження / Валентина Геніївна Антонюк. – К. : Українська ідея, 1999. – 24 с.

3. Антонюк В. Звукове мовлення в народно-побутовому вжиткові українців. Нариси з етнології : посібник для педагогів, учнів та студентів середньої та вищої ланок гуманітарної освіти / Валентина Геніївна Антонюк. – Вид. 2-ге, перероб. та допов. / за загальною ред. Т.І.Люріної. – К. : Обрії, 1996. – 128 с.
4. Антонюк В.Г. Пісенно-фольклорні витоки українського вокального мистецтва: Дослідницька праця. – К.: Українська ідея, 1999. – 24 с.
5. Антонюк В.Г. Постановка голосу: Навчальний посібник для студентів вищих музичних навчальних закладів. – К.: Українська ідея, 2000. – 68 с.
6. Антонюк В. Становлення вокально-професійної освіти в Україні: проблеми поліетнічності : дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. – К. : Українська ідея, 1999. – 28 с.
7. Антонюк В. Традиції української вокальної школи. Микола Кондратюк : наукове дослідження / Валентина Геніївна Антонюк. – К. : Українська ідея, 1998. – 148 с.
8. Антонюк В. Г. Орфоепія у художньому співі: Дослідницька праця. – К.: Українська ідея, 1999. – 24 с.
9. Антонюк В. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект: Монографія. – К.: Українська ідея, 2001. – 144с.
10. Антонюк В. Формування індивідуального виконавського стилю: культурно-антропологічний аспект : наукове дослідження / Валентина Геніївна Антонюк. – К. : Українська ідея, 1999. – 24 с.
11. Антонюк В. Формування української вокальної школи: історико-культурний аспект: дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк. – К. : Українська ідея, 1999. – 24 с.
12. Бенч-Шокало О.Г. Український хоровий спів : Актуалізація звичаєвої традиції : навчальний посібник. – Київ : Ред. журн. “Укр Світ”, 2002. – 440 с.
13. Гарсиа М. Советы по пению : учеб. пособ. / Мануэль Гарсиа. – Санкт-Петербург : Лань ; Планета Музыки, 2014. – 104 с.

- 14.Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва [підруч. для вищ. муз. навч. закл] / Богдан Пилипович Гнидь ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. – Київ : НМАУ, 1997. – 318, [1] с.
- 15.Горбенко С.С. Дитяче хорове виховання в Україні. Навчально-методичний посібник. – К.: ІЗМН, 1999. – 253 с.
- 16.Горбенко С. С. Історичні корені та виховні особливості дитячого хорового співу в Україні / С. С. Горбенко // Початкова. школа. – 2000. – № 5. – С. 37–39.
- 17.Грінченко М. Історія української музики / М.Грінченко. – К. : Спілка, 1992. – 290 с.
- 18.Дмитриев Л.Б. Основы вокальной методики / Леонид Борисович Дмитриев. – М. : Музыка, 2007. – 368 с.
- 19.Естрадное пение. Экспресс-курс развития вокальных способностей / И.О.Исаева. – М.: АСТ: Астрель, 2008. – 319 с.
20. Живов В. Л. Хоровое исполнительство : Теория. Методика. Практика : уч. пос. для студ. высш. учеб. завед. / Владимир Леонидович Живов. – М. : Владос, 2003. – 272 с.
- 21.Іваницький А. Українська народна музична творчість / А.Іваницький. – Київ, 1999. – 222 с.
- 22.Іваницький А. Українська музична фольклористика. Методологія і методика / А.Іваницький. – Київ, 1997. – 391 с.
- 23.Іванов В. Ф. Давньоруська знакова співацька мова / В.Ф.Івнов. – Миколаїв : Видавництво “Шамрай”, 2008. – 305 с.
- 24.Іванов В. Ф. Навчання церковного співу в Україні у IX – XVII ст. / Володимир Федорович Іванов. – Київ : Муз.Україна, 1997 – 247 с.
- 25.Іванов В.Ф. Словник термінів і млів українського церковного співу / Володимир Федорович Іванов. – Миколаїв, 1998. – 149 с.
- 26.Іванов В. Ф. Співацька освіта в Україні XVIII ст. / Володимир Федорович Іванов. – Київ : Муз. Україна, 1997 – 289 с.

27. Історія Українського мистецтва : в 5 т. / [редкол.: Б. Є. Патон]. – Київ : Наукова думка, 2001. – Т. 2., ч. 2. – 795 с.
28. Історія Українського мистецтва : в 5 т. / [редкол.: Б. Є. Патон]. – Київ : Наукова думка, 2001. – Т. 2, ч. 3. – 795 с.
29. Кияновська Л. Стильова еволюція галицької музичної культури ХІХ-ХХ ст. / Л. Кияновська. – Тернопіль, 2000. – 339 с.
30. Колодуб І. Питання теорії вокального мистецтва. – Харків.: Промінь, 1995. – 119 с.
31. Крушельницька С. Спогади. Матеріали. Переписка. У 2-х ч. Ч. І.: Спогади / Вст.ст.упорядн. та прим. М. Головащенко. – К: Муз. Україна, 1978. – 398 с.
32. Михайличенко О. В. Музично-естетичне виховання дітей та молоді в Україні (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.) : [монографія] / О. В. Михайличенко. – Київ : Видавничий центр КДЛУ, 2000. – 340 с.
33. Морозов В. П. Искусство резонансного пения. Основы резонансной теории и техники. М.: ИП РАН, МГК им. П. И. Чайковского, Центр «Искусство и наука». 2002. – 496 с.
34. Нариси з історії української музики / Л. Б. Ахрімович, Т. І. Каришева, Т. В. Шефер, О. Я. Шреєр-Ткаченко. – Київ : Мистецтво, 1964. – ч. 1. – 306 с.
35. Пекерская Е. М. Вокальный букварь / Е. М. Пекерская. – М. : Музыка, 1996. – 94 с.
36. Прохорова Л. Українська естрадна вокальна школа. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації. Видання друге. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – 384 с.
37. Прядко О. М. Вокальна підготовка вчителя музичного мистецтва : монографія / Олена Михайлівна Прядко. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2016. – 192 с.
38. Прядко О. М. Розвиток співацького голосу : навч. посіб. / Олена Михайлівна Прядко. – Кам'янець-Подільський : Сисин О. В., 2010. – 128 с.

- 39.Ростовський О. Я. Лекції з історії західноєвропейської музичної педагогіки / Олександр Якович Ростовський. – Ніжин : Вид-во НДПУ ім. Миколи Гоголя, 2003. – 193 с.
- 40.Федорів М. Українські богослужбові співи / М.Федорів. – Іано-Франківськ, 1997.
- 41.Цалай-Якименко О. Літерні поміти російських співочих рукописів XVII ст. – аналог київської релятивної нотації / О. Цалай-Якименко // ЗНТШ. – 1996. – Т. 232. – С. 45
- 42.Шамаєва К.І. Музична освіта в Україні у першій половині XIX ст.: Навч. посібник. – К.: ІЗМН, 1996. – 112 с.
- 43.Яропуд З.П. Диригентська практика у духовній хоровій музиці (на матеріалах духовних творів немензурованого безрозмірного письма) : навчальний посібник / Зиновій Петрович Яропуд. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2011. – 148 с.